Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Summa de casibus conscientiae

Astesanus <de Ast>

[Straßburg], nicht nach 9. Mai 1474

Incipit liber sextus de sacramento ordinis

urn:nbn:de:bsz:31-316099

Visual Library

De prebijs·xxxij·
De pbendis et beneficijs·et quibus·s. oferri debent·xxxiij·
De residencia clericorꝫ in ecclesijs·xxxiiij·
De decimis et primicijs·xxxv·
De peculio clericorꝫ·xxxvj·
De alienacōe et pcario rerꝫ ecclesie·xxxvij·
De dignitatib⁹ ecclesiasticis in cōi·xxxviij·
De papatu·xxxix·
De legatis·xl·
De patriarchis·xlj·
De archiepiscopis·xlij·
De episcopis·xliij·
De dignitatib⁹ pallij·xliiij·
De officio iudicis ordinarij·xlv·
De vicarijs·xlvj·
De regularib⁹ siue religiosis·xlvij·
De priuilegijs et conseruatoribus priuilegiorum·xlviij·
De interpratacōne dubiorꝫ·xlix·
q̄ clerici vel monachi nō immisceant se secularibus negocijs·l·
De dispensacōne·lj·
De obediencia que debet⁹ pl̄atis·lij·
De censib⁹·exactōribus·curacōnibus·et visitacōnibus·liij·
De excessibus prelatorꝫ·contra subditos et ecōuerso·liij·
De symonia·lv·

Incipit liber sextus de sacramento ordinis Et primo de clericatu et tonsura·titul⁹ prim⁹

EXpeditis p dei gratiā his que pertinent ad sacrm penitencie et vnctōnis extreme· Cōsequēter considerādū est de sacramēto ordinis·Et prio de q̄busdā antecedentib⁹ ad ordinez·s· clericatu et tonsura/sedo de ipo ordine/tercō d̄ ꝯsequētibus ordinē·Circa primū primo quer⁹ quomō aliq̄s fit cleric⁹·sedo q̄s potest oferre clericatum/tercō q̄re tales nomināt⁹ clerici·et vtrꝫ renuncient tpalib⁹ bonis/q̄rto vtrꝫ ep̄i tenean⁹ clericis puidere/q̄nto qui clerici tenent⁹ tonsurā portare/sexto qui clerici tenent⁹ officiū dicere Circa primū sciendū q̄ clericus fit hoc mō·s·q̄ p̄missis quibusdā orōnib⁹ episcop⁹ ipe facit ei tōsurā cū corona ipo ep̄o eam inchoante et clerico postea ꝯpleri iubēte Dū aūt tondet eū episcop⁹ dicit in p̄sona ei⁹ domin⁹ pars·heredi·m· et·cali·m·tu es qui restit·heredi·m·mihi·Deinde dicit ep̄s q̄ꝯoꝫ orōnes et benedictiones·hoc patet in ordīario·et di·xxiij·psalmista·

Circa sedm sciendū q̄ oferre p̄t clericatuꝫ siue psalmistatū que duo p eodem accipi um⁹ ep̄s vt dctm̄ est sup̄ illis qui sunt d̄ sua dp oceſi·Abbas eciā monachis suis et alijs pleno iure sibi subiectis in monasterio suo oferre p̄t clericatū et eciā hostiariatū et lcōratum lxxj·di·c·i·et·ij·Dic tm̄ jnno·ex d̄ sup·ne· p· sup primū·c·q̄ abbas exorcistatū et acolitatum oferre nō p̄t nisi habeat ex priuilegio·Ib jnno·Alijs aūt in alio loco oferre n̄ debꝫ·arlxix·di·c·i·Si tm̄ cōferat caracterem oferet·Et hoc est intelligend̄ de abbate qui est p̄sbiter et cui ep̄s imposuit manū s̄m morem p̄ficiendorꝫ abbatū·vt dicit ibidē·Ib host·et rod·Ho idem p̄t electⁿ in abbatē si ep̄s differat bn̄dicere eū vt dicit bern·ex de eta·si ꝯtingat·ar· ex de sup·ne·p·statuim⁹·Et oferet abbas clericatū qn̄ facit tōsurā cū corona laicis ouersis ex de eta·cū cōtingat in tex·et glo·S̄m glo· tm̄·lxix·di·c·i·abbas inuitat⁹ p̄t eciā alterius monasterij monachos ordīare·ix·q·ij·ludim̄·

Sz nūquid oferre p̄t ipe p̄sbiter Hx rap·et gof·dixerī q̄ sic·s·p̄sbiter qui habet curā ecclesie n̄ ali⁹ maxime si sit archip̄sbiter vl̄ pleban⁹ sic intelligūt illd̄·xxij·di· p̄sbiter·et·c psalmista·vbi dicit⁹ q̄ psalmista suscipe p̄t officiū cantādi sola iussione p̄sbiteri·vn̄ exponunt officiū ·i·officij ordinem·Hui⁹ eciā sentencie fuisse viden⁹ jnno·et willb·dicētes q̄ p̄sbiter simplex hūc ordinē oferre p̄t in die dominico vel alio festo·Et q̄ in campania p̄sbiteri simplices et maxime archip̄sbiteri oferūt ordinem·Alij dicūt q̄ nō·Vnde intelligunt p̄ dictū·c·non de ordinis collacōne/sed de ordinis collati execucōne· vnde exponunt officiū·i·officij execucōz·Hoꝫ sentēcia s̄m hosti·approbat⁹ ex ordine scripture libri pōtificalis·in quo primo ponit⁹ ordo ad clericū faciendum·Postea ponitur dictum·c· psalmista de vbo ad verbū q̄i dicat estēdim⁹ sub q̄ forma tōsura det⁹ ab ep̄o·Et exquo est sic tōsurat⁹ psalmista·i·cātor postq̄ ab archidyacono fuerit istruct⁹ potest officiū cantādi suscipe sme cōsciencia ep̄i sola iussione p̄sbiteri p̄sbitero dicēte sibi·vide vt q̄d̄ ore cātas·corde credas·et quod corde credis opib⁹ approbes q·d·hec sunt vba quib⁹ dictis habz officij execucōnē·Nā p hec vba nō recipit ordinez q̄d̄ tamē sequeret⁹ s̄m gof·Item dicit⁹ ex de eta·cū cōtingat q̄ nō licet abbati eciaz p̄sbitero hūc ordinē oferre nisi receperit ab ep̄o man⁹ imposicōz·ergo nō licet p̄sbitero simplici·Aliq̄ vero dicūt q̄ supradicta capitula loquunt⁹ s̄m ꝯsuetudinē aliq̄rum ecclesiarū in quib⁹ vel de cōsuetudīe quā papa scit et tolerat·vel ex delegacōe pape simplices p̄sbiteri conferunt ordinem istum·

Circa terciū sciendū·q̄ hm̄oi p̄sone hn̄tes tōsurā cū corona vocan⁹ clerici qz vt dic̄ psi·vij·ethio·c·xiij·clicos hic appellatos ee credi⁹·qz mathias elect⁹ ē sorte quē p apl̄os legim⁹ ordinatū·cleros em̄ grece laune sors

vl̄ hereditas dicit². Inde g° dcti sunt clerici. qz de sorte sunt dñi vl̄ qz dñi ptem hnt. ¶ Bz nūquid in suscepcōe corone renūciat ĉs tpali b⁹ bonis ⁊ rnunciare tpalibus bonis in eo qui ecclesie deseruit. siue i eo qui cleric⁹ fit ē pfectōis nō necessitatis. vñ et hoc fuit in ecclesia primitiua ꝓ nihil aliqs ꝓpriū habebat nec suū esse dicebat. Et adhuc hodie in pfectione religiōis p dei gratiā inuenit². Ad hoc tñ cleric⁹ nec iure humano nec diuino ꝓpellit². d bono tñ et equo mi⁹ debēt insudare solicitudini tpaliū clerici ꝗ laici. racō est. tum qz pueros ñ expectāt sicut laici. tū qz magis debēt esse intenti spūalib⁹ et solicitudo tpal̄ spiritualem excludit. Et iō doctores aliqñ loquūt² q̄i clerici debeāt omib⁹ tpalib⁹ cedere et oia dimittere. ⁊ hoc nō intelligit² quo ad possessiōz sed poci⁹ quo ad affectōnē. Nec eē inducit sibi nouā obligacōz sup alios ex debito sed de bono et equo. Vnde dicit ꝓsilium agath. xij. q. i. epi de reb⁹ ꝓpriis vel acq̄sitis vel q̄cquid habent de ꝓprio suis heredib⁹ si voluerint derelinquāt. Ex quo patet ꝓ nō tm illi clerici q̄ ñ hnt nisi tōsurā ⁊ etiā epi licite pñt ꝓpriū habere. Aug⁹ vo sentit ꝓ null⁹ cleric⁹ debz habere ꝓpriū. vt patet. l. di. de cōi vita clericorz et habe². xij. q. i. volo. postea tñ mutauit ꝓciliū. Vnde dicit in quodā ⁊mone et habe² in dicta questiōe. Ecce ego sū q̄ statuerā nullū ordinare clericū nisi q̄ vellet mecū manere vt si vellet a ꝓposito recedere certe illi clericatū tollerē. Ecce in ꝓspectu dei et nostro ꝓciliū muto q̄ volūt habere ꝓpū quib⁹ ñ suffic⁹ de⁹ et eccia maneāt vbi volūt. ñ illi aufero clericatū. ¶ Si obicit² illud hiero. ad nepocianū. q̄ deū possidet et cū ꝓpha dicit dñs ps heredi. m. nihil ex deū habere pt. cū g° q̄libz cleric⁹ cū tōsurat² h dicat. ergo. ꝛc. Dicedū ꝓ h° nō dicit qz ius dimittat. sed qz ogruit ꝓ affectū relinquat vl̄ pt dici ꝓ habere ex dñm dicit² qñ possessio dño preponit² non qñ supponit². hec bon. et pe.

Circa q̄rtū sciēdum ꝓ cleric⁹ aut est ꝓmotus ad ordines sacros aut non. si sic. aut habz aliūde vñ sufficiēter possit viuere ad necessitatē nature et dignitatē stat⁹ vl̄ psone et sic plat⁹ nō tene² ei ꝓuidere. i. q. ij. pastor ecclesie. et ex d pbē. eps si. et. c. tuis Et licz nēo teneat² suis stipēdijs militare qz tamē ipe voluit ꝓmoueri rōne ordinis deseruire tenetur ecclesie. nec tenet² sibi plat⁹ ꝓuidere cum nō possit indigēciā allegare. Aut nō hz et tūc tenet² ei ꝓuidē ordinator vl̄ ei⁹ successor. ex de pben. cū ⁊m apostolū. et. c. eps. et. c. non liceat. Racō ē qz est obligat⁹ ecclesie nec ad act⁹ seculi valet redire. si aūt nō sit ꝓmotus ad sacros. Aut deseruit eccie. nec habz vñ sustētet² et tūc ei tenet² q̄diu deseruit. Aut nō deseruit et tūc ñ tenet² ei pl⁹ q̄ alteri paupi nisi ex honestate. Iura vero que loquūt² de hac materia pdicto mō sunt intelligēda. h rich. et pe. Bzm aūt bern. ex. de pbē. nō liceat. Eps ita tenetur ꝓuidere ꝓstitutis in minorib⁹ sicut ꝓstitutis in maiorib⁹ si nō hnt vnde viuere possint cum

dicat² in. d. c. indistincte. nō faciat clericos. ar. ex. de fil. pbi. ꝓposuit/applicacōe em cleri corz omis maiorz et miorz ordinū cōtinentur xj. q. i. de psona. Ecclesia tam romana nō cōsueuit cogere eos nisi p his q̄ sunt in sacris ex de pben. cū ⁊m apostolū. hec bern. Secdm vero host. nō tenet² ꝓuidere ꝓstitutis in miorib⁹. Et itelligit qd dicit² in. c. nō liceat. non faciat clericos de clericis in sacris. de hoc vide infra in. q. quid si platus. ꝛc. Bz q̄re successor tenet² ꝓuidere cū successor non ducatur ex delicto defūcti. C. ne ex delicto defūcti. l vna ⁊ ne in opprobriū cleri medicare coga² ex de cle. diu. johes. in fi. Vel dicēdū ꝓ non tam successor q̄ eccia punit² que nō restitit in tali ꝓmocōne epo. eps em nō ordinat sme cōsilio eccie. xxiij. di. c. penl. vñ punit² si ei delinquēti nō resistat. ij. q. vij. q̄propter. Et hoc itellige si eps examiauit. si aūt alij examiauerint ipi tenebūt². liij. q. si seru⁹. ar ex de pbē. cū ⁊m apl̄m. ibi nullo psentāte h bern. ibidez Dicūt tñ quidā. vt innoc. et hos. ex de pbē. cū ⁊m apl̄m ꝓ si eps qui examiauit p se āteq̄ ꝓuidisset deponeret² vl̄ epatui resignaret et de suo primonio haberet vnde ꝓuidere posset ipsemet nō ei⁹ successor ꝓuidere sibi deberet. ar. ex de pben. de multa. ¶. etsi vltra sex menses. Si aūt examiauit p aliū dic vt infra titu. xiij. q. quid si archipbiter.

Circa q̄ntū queruntur plura. s. vtrz clerici nō bñficiati nec in sacris ꝓstituti teneāt² portare tōsurā ⁊ clerici tales aut publice exercent repugnācia statui clericali aut nō/si sic licet talia exercēdo peccēt ñ portādo tam tōsurā nō peccāt. ꝓmo magis eā portādo peccarent. Et tales si admoniti ab eo ad quē spectat emendare se ꝓtemserint priuilegij clericalis fiāt exortes. ex de sen. ex. cōtingit. Si vero nō exercent talia peccāt nō faciēdo sibi tōsurā fieri. Et ad eā portādā pñt et debēt cogi. Et sic debet intelligi illd. di. xxiij. et ex d vi. et hocle. siquis. h rich. Bzm aūt rich. cleric⁹ hns primā tōsurā nō pt eaz deserere sme pctō mortali sed hoc ē verū ⁊m will̄. nason. nisi cā rationabilis ad hoc moueat. Vnde si ex sola libidine laicādi eā deserat ⁊m euz mortaliter peccat ¶ Vtrz clerici vxorati nō tamen bigami teneant² portare tōsurā ⁊ clerici tales aut vtūtur priuilegio clericali aut nō. si sic tenent² eā portare. ex. de vi. et ho. cle. cleric⁹ si tōsuraz Si nō aut hoc est vt declinet ecclesiasticū iudiciū qd ꝓpter suū delictū timēt credentes facili⁹ euadere a curia laicali. Aut hoc est quia volūt ad act⁹ laicales penit⁹ se trāsferre et milites fieri vel alia secularia opari. prio mō cogi pñt et debēt vt tōsuram ferant et iudicium ecclesie subeant. secundo mō credo ꝓ cogi nō debent. Et sic intelligi debet ex de clericis diu. johes. et. c. ex pte. et. c. vt ꝓsultacōni hec rich. Secūdum autē aliquos illud. c. clericis. vbi dicit² ꝓ cleric⁹ diugatus debet ferre tonsuram. Intelligit² si pcipit beneficium ecclesiasticū et habeat spem redeūdi ad ecclesiam etsi sme scandalo vxoris ferre potest ipaz

Liber o tus

Tit 19

ex d vi. et ho. cle. jol' ca. Intelligēdū insup q
nulli licz oferre clericale tōsurā diugato nisi
volēti religionē ingredi. l' ad sacros ordines
pmoueri sm q est in sacris canonib9 diffinitū. Et qui otra hoc facit est suspensus a collacōe eiusdē p ānū li. vj. d epe ordinā. null9. ¶ Vtrz bigami teneāt nō portare tōsurā ℟ clerici bigami aut sunt secl'ares et sic nō tenent portare. q omi priuilegio clericali caret di. lxxxv. quisquis. pmo phibent sub anathema te eā deferre ex de bigamis altricacōis. et ē ominacō nō snia. vn otrariū facies nō est excōmunicat9. vt dicit ibidē in glo. gar. Et intelligit illa decretal' de his q sic in mioribz ordibus otraxerūt. sec9 ē si in sacris. ex de bigamis nup. et. c. si nobis. sm jo. an. Aut religiosi et sic credo q cuilibz licz eā deferre. et phibicō illi9 decretalis altricacōis referri dz solū ad illos bigamos d qb9 imediate fit ibi mēcō. s. eos q addicti sūt cohibicōi secularis fori qd ad bigamos religiosos patz non extēdi ¶ Vtrz cleric9 excōicat9 recipies tōsurā ab episcopo debeat itez tōsurari post absolucōz ab excōicacōe. Ñndet heinr. de gand. q nō qz primā tōsurā facere aut est ordis aut iurisdicionis. si sit ordis tūc sicut eps sismatic9 et excōicat9 exeq pt ea que sunt ordis ita q hz effectū id qd fact. Ita etsi quē excōicatū tōsurat est tōsurat9. et ideo qn̄ absoluit nō debet iterū tōsurari. Si aūt h sit iurisdicōis adhuc illud qd facit est ratū. qz sup hoc nulla phibicō ē fctā. s. q tōsurat9 excōicat9 nihil recipiat

Sequit videre d sexto. s. de obligacōe clericorz ad diuinū officiū. Et circa hoc querunt plura primo vtrz clerici teneant dicere horas canonicas ℟ sm bon. quidā obligant ecclesie. qz etiā ecclesia eis obligat. vtpote q bñficia recipiūt ecclesie. in aliqb9 aūt est econuerso. qz ecclesia eis obligat. qz ipi prio p sacrorz ordinū susceptōnē obligāt ecclesie Vnde apparet sedm ius cōe q clerici in sacris ordib9 ostituti tenēt ad horas canonicas ex officō. infra vo sacros ordines tenent bñficiati ex bñficō. In sacris vo ordib9 ostituti et cū bñficiati tenēt ex vtroq. et hoc dicit ius canonicū et concordat ius diuinuz. Ñ bon. Et habent pdicta veritatē de pfecte adultis sedm rod. Cōcordat etiā his jnnoc. in glo. ex de cele. mis. dolentes. vbi dicit q ps biter dyacon9 subdyacon9 vl quicūqz bñficiat9 tenet dicere horas canonicas. Et intelligit bñficiatus sm aliquos qn̄ cū effectu percipe pt fruct9 suorū bñficiorz in toto vl in pte. Secūdū alios vo intelligit qn̄ hz ius percipiēdi. Ñ jnno. Cōcordat etiam heinr. de gand. d. in quolibz. q tales tenent dicere qui peccāt mortaliter omittēdo eas. nisi rōne infirmitatis vel alteri9 cause legitime impediētis. vn in. c. dolentes dicitur districte pcipim9 in vtute sancte obediēcie vt diuinū officiū nocturnū piter et diurnum qntū eis dns dederit studiose piter celebrēt et deuote. pceptū aūt obligat ad mortale. ergo ꝛc ¶ Potest etiā addi supdictis q clerici bñficiati sunt obligati ad dicendū horas canonicas nō tm ex statuto ecclesie. s. etiā ex obligacōne iusticie. vt volūt aliq. qz lapci seculares dederūt eis reddit9 vt qz ipi impliciti assidue negocijs secularib9 n̄ poterāt intēdere diuinis. ipi mistri ecclesie vices eorz supplēāt in canonicis horis. ¶ Vtrz clerici q tenent horas canonicas dicere tencant eas dicere deuote ℟ deuocō pt tripliciter itelligi. vno mō suauitas mētis eleuate i deum p cogitacōz et feruētē dilectōz et hāc generat caritas l' donū sapie. et ē rara. Alio mō dicit actualis relacō boni opis in deū vt cū qs faciens aliqd bonū ordinat q faciat illd ꝓpter deuz Tercō modo dicit habitualis relacō in deum vt cū qs nō cogitās de deo facit aliqd bonuz requisit9 tam qre hoc faceret diceret q ꝓpter deū prima deuocō ē pfectōis. sed a ordinatis tercia necessitatis Vn̄ qui tenent ad horas canonicas tenēt eas legere deuote loquēdo de tercia deuocōe. Sic intelligi pt illd. c. dolentes. ibi deuote ¶ Vtrz debeāt dicere horas attente. ℟ q sic. qd vt meli9 possint facere debent eas dicēdo ab oib9 alijs vacare nisi aliqua necessitas cogat. licz aūt dicens ōba sme attēcōne ex sua desidia p negligēciā peccet nō tamē peccat mortaliter qz iste mod9 ordandi est tm ex iure positiuo. s. ecclesie qd nō obligat nisi ad ea que sub iudicō humano cadere pnt. Et hec sunt act9 exteriores nō interiores. Ad hec valet supradicta in v. li. ti. de oracōne. ar. inj. q. vtrz de necessitate ordinis sic. q sic attēta ¶ Vtrz hore sme dicende smgule smgulatiz smgulis horis. Ñndz heinr. de gānd. q sic nisi cā rōnabilis subsit. vn jnnoc. de occupatis dicit q consilium est q simul dicant horas omnes. Et hoc obseruat papa et cardinales. qz dictis horis habēt mlta negocia expedire. et meli9 est puenire q puenim. Hec sic intelligēdū est illd simul. ita q dicāt etiā cōpletoriū in mane. s. horas oms vsqz ad vesperas. Vesperas āt et opletoriū dicāt ante cenaz Si etiā nō magna necessitas vrget dicēdum ē matutinū segregatiz de nocte et maxime in hieme vl saltē in mane cū prima. ¶ Quid d infirmis. dicit jnno. c. dolētes q infirmi excusant a dicendo si pbabiliter videt eis obesse. Et etiā ab audiēdo si nō hūt qui dicāt in eorz pnsencia. ¶ Quid de religiosis ℟ religiosus nō tenet ad horas rōe qua religiosus. vt patz in religiosis laicis. sed qz ordinat9 est in sacris vl etiā ex statuto religiōis pnt oms clerici obligari etiā nō ordinati. ¶ Quid de clerico secular studēte i theologia. ℟ sm heinr. d gānd. tenet dicere horas suas canonicas sm modū cōsuetū ecclesie sue. nisi assit cā legitima ex qntū ad modū absoluit rōne studij in quo recōpensat. Nō absoluit aūt simpliciter a dicendo. Vnd jnnoc. vbi supra dicit clerici cuuslibet ordinis et prelati possunt. ex causa ab officijs que in ecclesia dicunt abesse. Et debent qnto meli9 pnt horas canonicas dicere absqz smcopa et defectu. q si fiat ex crassa ignorācia est mortale ¶ Nota tn sm rod. ti. de apo. cum ea finez qd ꝓpter studij occupacōz l' viacōz n

Ecclesia tenent ad horas

Dicendū q

Nun tē. attende legē

excusat' quis a dicēdis canonicis horis. Nec
sup his ꝓter talia dispēsare pt eps vl archie
piscop' cū suo clerico nec abbas cum suo mo
nacho. ¶ Quid si is qui tenet' officiū dicere
ptermittat aliqd de officō. Rndet heinri. de
gand. in quodlibz suo q talis si in choro can
tet cū alijs et legat et totaliter nō dicit versi
culū vel aliqd talū credo q nō tenet' repete
re sm q dicit jnno. ibidē. Similiter si aliquis
nō ex malicia et cū legitima cā ñ intersit fini
horarū vel principio nō oportet sm heinri. d
gand. q a capite icipiat vel finē pficiat. Et h
ꝓter vinculū caritatis respectu cuius id qd
ab alijs fit q sunt vnū corp' eū eo ab eo repu
ta' factū sicut cū vn' chor' dic' vnū vsuz et a
li' aliū reputat' quilibz totū dixisse. Sec' aūt
est si chor' in principio multū pcessit vl mul
tum de fine restat tūc em tenet' supplere vl i
cipe h heinr. Similiter dica pt q siquis in offi
ciando in choro cū alijs ex necessitate aliq alis
quē psalmū vl lectōz intermisit vl aliud tale
qd nō pt omissum supplere nisi subtrahat aux
liū choro in canēdo melius est tacitū pterire
q̄ officiū chori diminuere qz ecclesia nō pce
pit determiatū numerū taliū sz est ꝛsuetudo i
his varia diuersorū. Sitr siqs omittat aliquā
horā ex industria sme necitate mortaliter pec
cat. sec' est si ex obliuione qn tn illam negli
gēciam recolit tenet' supplere illd vl qd omi
sit vl aliud equualēs sed primū credo melius
¶ Item qz nō est aliqs modus spēalis officij ad
quē omes tenean'. Credūt aliqui q q ex aliqua
necessitate horas sm ecclesie sue formā nō di
ceret. equualēs tn p psalmos vel dnica orōz
recōpensaret. mortaliter nō peccaret. Itē ex d
cele. mis. dignū habet' qz clerici tā religiosi q
alij cardinalium et eporū omesales domestici
possūt se eis in diuinis officijs coaptare. ¶ V
trū scolaris qui tenet' horas canonicas dimit
tens eas dicere vna die ꝓter studiū et lectō
nes. ex ꝓposito et spe dicendi alio die peccat
mortaliter Ꝛ sm heinr. d gād. si dimittat h
absq legitimo impedimēto est crassa ignoran
cia et peccat mortaliter. et idō questio queri
trū studiū possit esse ita legitimū impedimētū
omittendi horas sicut est grauis infirmitas.
Et ideo est dicendū q si clericus habet talē ne
cessitatem studij q dicendo horas imminēret
crimen et scandalū mortale cui pt occurrere
p studiū dimittendo horas nec illā necessita
tem potuit puidere rōnabili diectura nec p o
sequēs puenire. tūc nō peccat omittēdo horas
qz licet dimittere sit de se pctm. tn ꝓter maius
maliū vitādū amittit rōz peccati. plus em tenet'
occurrere scādalo ad qd tenet' ex diuino pce
pto q̄ dicere horas ad qd tenet' ex cōsuetudi
ne vel ex edicto ecclesie. Vn i hoc pt ecclesia
dispensare nō in primo. pmo peccaret dicēdo
horas et nō occurrēdo illi scādalo et discrimi
Et hoc dicit dcilū toletan. et habet' de cōse.
di. c. duo. Si aūt nō sit talis necessitas sed pt
dimitti lectō aut studiū sme tali discrimine et
scādalo mortali. aut potuit puidere rōnabili
diectura qd ventuz erat et puenire dicendo
horas tūc omittēdo dicere peccat mortaliter
si tn edictū eccie obligat ad mortale de dicē
dis horis. qz semp est crassa et negligēs igno
rancia i dimittēdo ea ad q tenet' quis sub pena
mortalis peccati ¶ Cui' ecclesie officiū dicz
pbendat' in duab' ecclesijs Ꝛ cuz erit pns
in aliq illarū dic officiū eiusdē. cuz vero erit
absens ab vtraqz videt' dueniēs q dicat offi
ciū illi' in qua cbtinet maiorē dignitatez. Si
vero sit simpler canonic' in vtraqz dicat of
ficiū ecclesie dignioris. si vero sint eqlis di
gnitatis cui' vult officiū dicere pt. h tho. in
quolibet. ¶ Vtrū cleric' bnficiat' existens in
scolis teneat' dicere officiū defuctorū Ꝛ cle
ric' bnficiat' eoipso q est bnficiat' tenet' di
cere horas canonicas. sed inq̄ntū bnficiat' est
in hac ecclesia tenet' dicere sm modū illi' ec
clesie. Sciendū aūt q officiuz mortuorū qnqz
dicit' in ecclesia sicut pcipit ordinari' pnes
ad officiū ecclesie. sicut i die aiarū et in q̄libz
ecclesia est ꝛsuetudo specialis sup hoc puta i
aliq q in qualibz ebdomada dicat' semel offi
ciū mortuorū vel aliter sm certuz tpus. Et ad
hoc tenet' quilibz bnficiat' in aliq ecclesia e
ciā in scolis exns. Et p hoc satisfacit mortuis
quorū recipit bnficia. Aliqn vero dicit' offici
um mortuorū in aliq ecclesia eōordinarie ꝓ
ter aliquā cām emergētez. vt ꝓter pces alic'
psone vel hmoi. Et ad hoc nō tenet' clericus
existens in scolis. hec tho. in quelibz ¶ Quid
de suspenso degdato et excōicato. Rndz rod.
ti. de apo. circa finem q tales si rōne ordis sa
cri antea tenebant' ad horas. tenent' etiā po
stea q̄diu retinent bnficiū. nō em fiūt immu
nes ab his que sūt iuris ꝓter suū peccatū nō
debēt tn officiare ecclesiā i suo ordine. Sz cū
suspēsus vel degdat' dicit horas sol' vel cū
alijs nō officiādo ecclesiā. non dz dicere dns
vobiscū vel similia verba ad dignitatē ei' p
tinencia. Excōicat' vo nō debz dicere horas
cum alijs qz nō est ei dicendū. ¶ Sz quid si ta
li pcipet plat' q nō diceret horas etiā priua
tam. Rndz rod. ibidē q i tali mādato deineret'
expsse erroz. vn ille nō teneret' obedire. nisi h
fieret ex cā. s. in odiū et horroze crimis ꝓpe
trati. ¶ Vtrū i sacris ostituti vel etiā bnficiati
cmes teneant' quotidie dicere missam vl audi
re. Rndet heinr. d gand. q nullo iure obliga
t' aliquis ad dicēduz vl audiendū oi die mis
sam sed tm pcipit' hoc omi dnico die etiā lai
cis ex de ose. di. i. missis. sed qd nō pcipit' oi
die faciendū relinquit' ꝛsciēcie smgulorū cu
ius sol' deus in hoc pt esse iudex vt patet.

¶ De sacro ordinis. ti. secus.

Postea ꝛsiderādū est de ipo sacro ordis
et primo i se. secdo q̄s pt ordiare. tercō
de eius collacōe. q̄rto de ordinādorū q̄
litate. Circa primū primo queritur. qd est ordo
secdo quot et q sunt ordines. tercō de diuisiōe
ordinū i sacros et nō sacros. q̄rto de eius effe
ctu et vtute ¶ Circa primū sciendū q ordo sm
q hic sumit' est sm hu. de san. vic. signaculū
quoddā in quo spūalis potestas et officiū tra
ditur ordinato. Et stat ibi signaculuz sm pe-

p exteriori signo vel instrumēto. Sm beā. vo
stas ibi p interiori figculo i aiaz dinit ipresso

Circa scdm scrēdū q ordines sunt septē vt
habet p m. sen. iiij. li. d. xxiiij. c. i. s. bo
stiariat lectoratū. exorcistatū. acolitatū. sub
dyaconatū. dyaconatū. et pbiteratū. ipe nā
q finis imponit necessitate his que sunt ad fi
nem. et ī numerū et sufficiēcia ordinū ognie
pt sumi ex fine. Ordo aūt ordinat ad corpus cri
sti vel oficiendū et dispensandū ad vtilitatē
corpis xpi mistici. Vnde in sacerdocō est status
in quo est pfectō ptātis qz in eo ocurrit vera
q ptās scz oficiēdi corpus xpi verū et absoluē
di misticū. Hic āt ordo nobilissimus debz ha
bere ordines submistrantes sibi sm exigēciaz
duplicis potestatis. Vnū quidā ministrant sibi
qntū ad corpus xpi verū. et hi ordines sunt si
bi ꝓpinquiores. s. subdiaconatus et dyaconatus
Subdyaconus em materiā sacramēti sumit a po
pulo et offert dyacono. Dyaconus vero offert
pbitero. et pbiter deo ofecrādo. Et inde est
q sic nominātur. vt dicit ysidorus. dicit em dy
aconus qsi minister. et subdyaconus qsi submister.
Alij aūt ordines iferiores deseruiūt disponē
do corpus xpi misticū ad digne sumēdū corpus
xpi verū. Et hoc vel impedimētū remouēdo vel
auxiliū oferēdo. Impedit aūt qntū ē in se ma
lū hō ad quē excludēdū ordinat hostiarius. Et
etiā dyabolus ad quē expellēdū ordinat exor
cista. Cōfert vo auxiliū illumiacō intellectus
et inflamacō affectus. Ad primum ordinat le
ctor. ad scdm acolitus cereū ad excitacōnem ō
rocōnis deportās. Deminet aūt vnus ordo al
teri. sm qd magis de primo ordinat ad sac
mentū eucharistie. vnde oibus alijs pminet or
do pbiteratus. deinde dyaconatus postea sub
dyaconatus. Inter minores vero pminet acoli
tatus qui hz misteriū sup vasa ī quibus materia
sacramti ordinat qntū ad vinū. Deinde exorci
sta qui coopat sacerdoti qntū ad actū eius se
cūdariū qui est ligare et soluere p quē hō to
taliter a seruitute dyaboli liberat. deinde le
ctor qui coopat dyacono quo ad actū eius se
cundariū. s. legere euangeliū. Est em lectoris
legere vetus testamētū. vltimo ē hostiarius cui
est admittere vel ñ admittere in templū. Et sic
ptz pminēcia et ordo ipōr. Sz obi et videt
q ordines sunt. ix. qz di. xij. clericos. et ē sūptū
ab ysidoro. vij. et hi. c. xij. onumerāt pdictis
vij. ordinibus alij duo. s. psalmistatus et epatus
Vel ordo sumit multipliciter. aliqn ei nomiat
ipm mutuā ordinatorū inter se relacōnem que
est inter platos et subditos. aliqn officiū cuz
dicit ordo cantorū vel psalmistatū. aliquā
do dignitatem vt ordo episcoporum aliquan
do ptātem sacramtalem vt ordo pbiterorū et
dyaconorū. aliqn statū religiōis vt ordo mo
nachorū. Dicendū ergo q psalmistatus non est
ordo ꝓprie dictus. s. put ordo dicit potestatem
sacramētalē qz nō dicit officiū cui debeat spe
cialis ptās sacramtalis deputari. sed tantum
est annexus ordini. psalmista em et cātor p eo
dem reputāt vt patet. xxiij. di. psalmista et cā
tor. psalmiste em est nō tantū psalmos canta
re sed etiā alios cantus armonicos lectōnibus
interserere. ad hoc vt auditores ad dei laudē
et lectōis audicōnē excitent vt in audiendo
non attedient. In hoc em q ad dei laudem ex
citat cū hoc sit cōiter tocius chori non oportet
ad hoc aliquē ordinē deputari. In hoc vero q
excitat corda ad audiendū et pcipiendū sensū
quē lector pdicat est officiū annexū officō si
ue ordini lectoris. Et sic patz q stricte sumen
do ordinē put de eo hic loqmur psalmistatus nō
est ordo. sed si extendat nomē ordinis ad of
ficiū annexū ordini. et qd principaliter et spe
cialiter conuenit ordinatis sic est ordo. Et se
cundū has duas vias diuersificant autorita
tes doctorū. De epatu vero dicendū q simili
ter nō est ordo ꝓprie dictus. s. put ordo dicit po
testatē sacramētalez. ptās em ordinis vt dictū
est principaliter ordinat ad dispensacōnē sac
mentorū. et maxime corpis xpi. et ideo est ibi
status graduū et ordinū ascendencium. et ita
vltra sacerdociū nō est gradus ordinis. Sed tū
intra hūc gdū et ordinē oīngit esse distinctō
nez dignitatū et officiorū vt archipbiterorū
epōs et sup. Et ita epatus put ocernit ordinez sa
cerdocij dici pt ordo. sed put distinguit otra
sacerdotiū dicit dignitatē qndam vel officiuz
sibi ānexū. Et sic dicendum est q epatus pcise
loquēdo nō est ordo sed ordinis eminēcia vel
dignitas que semp manet cū ipo caractere or
dinis. etiā ablata omni iurisdicōne. vnde ibi nō
imprimit nouus caracter nec nouā ptās datur
sed ptās data. s. ligādi et soluēdi amplat. In
cuius signū baculus pastoralis ei porrigit. vn
de sicut collacō pallij nō dat ordinem nouuz
archiepo vltra epōs sic nec collacō baculi nec
anuli vel mitre vel alicuius similis vltra sacer
dotem. talia em sunt poci sacramtalia q sūt
sacramētū. hec bon. Quidā vo inmitentes ver
bis dpōnsij. c. ij. cele. gerar. et ysidori. vij.
libro. c. xij. et canonis. di. xij. clerus. dicūt
episcopatū esse ꝓprium ordinem. Et p eis pt ad
duci talis racō sm sco. Epo inqntū epus oneit
quedā ptās. illa aūt ptās aut ē ordinis et tūc
habet ꝓpositū. aut iurisdicōis. et tūc possz au
ferri p superiorē. qd videt incōueniēs quia o
secracō aliqua etiā multo minor cōsecracōne
episcopi nō pt tolli quin semel ofecratū manz
semp cōsecratuz. ex de cōse. aque in glo. Alij
vero dicūt vt pdictū est q epatus non est ordo
ꝓprie dictus nec ibi imprimit caracter et pdi
cti autores sumūt sacramētum p sacramenta
li qd si est ita vane altercātur inter se secūdū
sco. Vtrū epatus sit delibilis a papa epm de
ponente. vel nō delibilis ꝓpter cōsecracōnez
cū qua ofert. Sed q nō qz omis iurisdicō in ec
clesia p supiorem pt ad temp suspendi. et ēē
simpliciter p omni tempore tolli.

Circa tertiū sciendū q ordo distinguit in
ordines sacros et nō sacros. Dicitur aūt
ordo sacer dupliciter. vno mō sm se et sic qui
libz ordo est sacer cū sit quoddā sacrm. Alio
rōne materie circa quā hz aliquē actū. Et sic di
cit ordo sacer qui hz aliquē actū circa aliquam
rem ofecratam. et sic sunt tm tres ordines sacri

scilicet pſbiter et dyacon⁹ q̃ h̃z actũ circa corpus xp̃i vel sanguinẽ ꝺsecratũ. Et subdyacon⁹ q̃ h̃z actũ circa vasa ꝺsecrata. et ideo eis etiam indicit⁹ cõtinencia vt sint sancti et mundi qui tractãt talia ſm illd̃ psa. lj. Mundamini qui ferris vasa domini.

Circa quartũ. s. effectũ et vtutẽ sacramẽti ordinis querũt⁹ plura. vtrũ. s. ad suscepti one ordinis p̃exigat⁹ g̃cia g̃tũ faciẽs in ipo suscipiẽte ꝗ q̃ sic. s. de ꝺgruitate ad hoc vt digne suscipiat⁹ ꝓpter qd̃ dicit⁹ leuiti. xxj. homo de semine aaron q̃ habuerit maculã non offerat panes coram dño nec accedat ad misterium ei⁹. p maculã intelligi⁹ ibi omẽ viciũ. vñ dici⁹ di. xxiij. tales ad misteriũ eligãt⁹ q̃ digne possint sacramẽta dñica ptractare. h⁰ aũt nõ pt esse sine gracia g̃tũ faciẽte. Nõ tm̃ p̃exigit⁹ de necessitate q̃ sine ea suscipi pt. licet nõ digne nisi forte cũ hõ ꝺsciẽciã suã examinãs nõ cred⁹ se esse in mortali et tm̃ est q̃ pnia sua ñ est formata. et pt q̃nq̃z ꝺtingere q̃ p suscepticnẽ sacmenta sua attricõ fit ꝺtricõ. h̃ rich. Vtrũ in collacõne ordis ꝺferat⁹ gracia gratũ faciens ꝗ q̃ sic si digne suscipiat⁹. Ad ꝑdoneã em̃ ordinũ execucõnez nõ sufficit bonitas q̃liscũq̃z sed requritur bonitas excellens. vt sicut illi qui suscipiũt ordinẽ cõstituũt⁹ sup plebez g̃du ordinis. ita sint superiores merito sanctitatis. Et ideo sicut p̃exigit⁹ grã q̃ sufficiebat ad hoc q̃ essent digni ꝺnumerari i plebe xp̃i. sic cõferet⁹ in ipa ordinacõne gr̃e mun⁹ p qd̃ ad maiora reddãt⁹ ꝑdonei. Suppoito q̃ sedz cõiorem et veriorem opionem in quolibz ordie caracter ĩprimat⁹. tũc queri⁹ vtrũ ille qui coact⁹ ordiatur recipiat caracterẽ ꝗ q̃ sic si coactõ sit ꝺdicõnalis vt si fiat ꝺminacõ mortis vl̃ cruciatus nisi pacia⁹ se ordiari ar. di. lxxiiij. vbi ista et di. xlv. de iudeis. et. i. q. i. q̃ quidã. In tali em̃ cau cũ volũtas saltẽ indirecta ibi ꝺcurrat de qua dicit aug⁹. voluit facere q̃ voluit viuere. iij. q. i. merito. Sed si sit coactõ absoluta puta si omino inuit⁹ teneret⁹ sub maib⁹ ordinantis tũc nõ recip⁹ ordinẽ. sicut nec i tali casu recipit baptismũ. ex̃ de baptismo maiores c̃ca finẽ. et di. v. pſbiteros. hec rap. et ꝺueniũt cũ eo doc. alij. Z̃ nũquid tenet⁹ cõtinere q̃ sacrũ ordinem recipit coact⁹ coactõne ꝺdicõnali ꝗ q̃ quidã dicũt q̃ sic q̃ licet talis nõ debuerit cogi ordinẽ recipe. receptũ tm̃ etiã coact⁹ tenet⁹ seruare ar. di. xlv. de iudeis. jo. vo dicit q̃ nõ si metus vl̃ coactõ sit talis qui cadere possit in ꝺstãtem virũ. ex̃ de his que vi fiunt vel met⁹ causa. platũ. et ex̃ de etate et q̃litate ordinãdorũ cum dilect⁹ filij. Integritas em̃ est res voti nõ p̃cepti. xxxiij. q. i. integritas hec rap. ti. de etate. Donat⁹ g⁰ q̃ nõ tenea⁹ cõtinere q̃ fuit talis met⁹ qui potuit cadere in cõstãtem virũ nũquid vtet⁹ priuilegio clericali ꝗ q̃ videt⁹ q̃ sic, ſm rap. si vult alias clericaliter viuere. ar. di. xxxiij. si q̃ vero. Et h⁰ ꝺm esse credit nisi penit⁹ sit obligat⁹ ad cõtrariũ actuũ vt si duxerit viduã. aut sedam vxorẽ di. lxxxix. q. si q̃s. Vel dicẽdũ est aliter. s. q̃ si prius legitimã vxorem habuit illa sine pcto̅ poteri vti. Et ita intellige solucõnem questiõis p̃cedentis. Si vero ipa cõtinere vellet et ipe nollet priuilegiũ clericale ñ haberz. si ãt ipe nollet q̃ ipe vellet q̃ntũ in se esset priuilegiũ haberet. si alias clericaliter viueret vt dctm̃ est supra ar. vij. q. ij. multarũ. Si vero legitimam vxorem nõ habebat pcise tenet⁹ cõtinere ar. illi⁹. c. de iudeis. hec rap. ibidẽ. Sm rod. prima solucõ est pocior et benignior et idõ tenẽda. Vtrũ caracter vni⁹ ordinis p̃supponat de necessitate caracterẽ alteri⁹ ꝗ q̃ nõ est ꝺ necessitate superiorũ ordinũ q̃ aliq̃s ordines minores pri⁹ habeat q̃ sunt distincte ptãtes sicut et act⁹ sunt distincti. vñ vna nõ requirit aliã in eodem subiecto. Et ideo etiã in primitiã ecclesia aliqui ordinabant⁹ in pſbiteros qui prius ordines minores nõ suscepant et tm̃ poterant omnia que pnt inferiores q̃ inferior potestas in virtute cõprehendit⁹ in superiori sicut sensus in intellectu et dignitas in regno. Est tamen de cõgruitate quia act⁹ ptãtis et ordinis inferioris aliqualiter p̃ordinat⁹ et p̃exigi⁹ ad actũ superioris. ꝓpter qd̃ postea cõstituit ecclesia q̃ ad maiores ordines se non ingerat q̃ pri⁹ in inferioribꝰ officijs se nõ humiliat. Et inde est q̃ qui p saltũ ordinat⁹ ſm canones ñ reordinat⁹. sed illd̃ qd̃ omissuz ē ꝺ pcedẽtibus ordinibꝰ ei cõfert⁹. di. lij. solicitudo et ex̃ de cle. p saltũ pmoto. tue lre. Talis aũt qui per saltũ ordinat⁹ nõ tm̃ peccat sic ordinẽ contra statutũ ecclesie suscipiens sed etiã execucõnẽ illi⁹ ordinis ꝺ iure nõ habet. Sicut tm̃ ex predicto. c. tue. habet⁹ tal̃ i ordie suscepto ꝺ mia ministrare pmittitur. Et dicit de misericordia quia ad hoc dispensacõ requirit⁹. h̃ rich. tho. et bon̄. Vtrũ caracter ordinis p̃supponat ꝺ necessitate caracterẽ baptismi. ꝗ q̃ sic quia vt dicit⁹ ex̃ de pſbitero nõ baptisato. veniens fundamento nõ exãte nichil pt supedificari. baptism⁹ aũt est fundamtũ et ianua oim sacramentorũ et ideo sine baptismo nec ordo nec aliud sacramentuz suscipi pt. hec bon̄. Quid siquis non baptisatus credẽs se esse baptisatũ ad ordines accedat ꝗ talis si ad sacerdociũ p̃moueat⁹ nõ est sacerdos nec cõficere pt nec absoluere in foro pniali. Vnde talis in pſbiterũ ordinat⁹ si se deprehenderit nõ esse baptisatũ ſm canones debz baptisari et iterato ordinari. ex̃ de pſbi. nõ bap. veniens. Et etiã si in episcopũ p̃moueat⁹ et aliquos ordinet ordiez nõ habet. Die tm̃ credi pt q̃ quãtũ ad vltimũ sacramtorũ effectũ summ⁹ sacerdos defectuz suppleret. Et q̃ h⁰ latere tm̃ nõ pmitterz q̃ piculum ecclesie immmere posset. hec tho. Cui cõcordat bern. ex̃ de pſbitero nõ bap. in glo. et sup illud. c. apostolicã. dicens q̃ ille qui pſbiterũ se esse dicebat et nõ erat. casi verũ sacmentũ ꝺficeret. sibi et recipientib⁹ illd̃ ab eo vt credo p̃ficiebat. Vtrũ caracter ordinis p̃supponat necessario caracterez cõfirmacõnis ꝗ q̃ nõ sed tm̃ de cõgruo. q̃ nõ potest q̃s p̃donee ordinem suscipe. nec ei⁹ actus pagere nisi sit confirmat⁹.

Quis potest ordinare. ti. iij.

Liber quinq

Deinde ꝓsiderandum est quis ꝑt ordinare
Et circa hoc primo queritur quis potest
ordines ꝓferre, secdo dato q̃ ep̃s solus
q̃rit i spēali. vtrū ep̃s excōicat, tercō vtrū he
retic, q̃rto vtrū ep̃s degdat, q̃nto ponūt q̃=
dam dubia de ordinatis ab hmōi ep̃is, sexto.
vtrū ep̃s q̃ resignaut ep̃atū possit ordiare, se=
pmo d illo clerico q̃ recep̃t ordies ab ep̃o gre=
co, octano. q̃s ep̃s sc̃z ꝓpr vl alien ꝑt ordia=
re, nono q̃s ꝑt ꝓsecrare ep̃os. decimo q̃s ꝑt cō
secre vgines ¶ Circa primū querūt. plura. §.
vtrū sol ep̃s possit ordies ꝓferre ℟ ptās ꝓfe
rendi ordines ꝑt alicui dupliciter ouenire. l
ex ordinaria ptāte vl ex generali vel speciali
omissione. Secdo mō ꝓferre minores ordies ꝑt qñ
q̃ ñ ep̃is ouenire ex. d ordi. ab ep̃o. q̃ rnū. epi.
c. i. Primo vo mō ptās ordinem ꝓferēdi que=
cūq̃ ouenit solis ep̃is. vñ psidor. vij. ethi. c
xiij. dicit q ipe pōtifex efficit pſbiteros et le
uitas. ipe oms ecclesiasticos ordines dispōit
hec psidor. Hui aūt cā est institucō diuina
q̃ etiā institucō patet ex sac̃ scriptura q̃ cū de
us duo genera discipulorū habuerit quosdā i
numero duodeno et quosdā in numero. lxxij°
primos apostolos vocauit quos super se et su
per eos ecclesiā fūdauit, secdos vo simplices
discipulos appellaut. Apostolis primo colla
ta fuit ptās imponēdi man et ꝓsecrādi, non
autē simplicib discipulis vt habet ex tex. et
glo. actu. viij. Et q̃ apostol succedūt ep̃i, di=
scipulis vo simplices pſbiteri. vt hēt di. xxj.
in nouo testamēto, patz q̃ autoritas ordinandi
et man imponēdi sm formā ecclesie primiti=
ne appropriat ep̃is. vñ et apostol scribit thi
motheo. i. tim. v. man nemi cito imposueris
Predicte aūt diuine institucōis fuit rō ꝓgrua
quia sicut ad solū pricipem pinet nō tm ordi
nare in exercitu viros bellatores sed etiā du=
ces exercitus. sic et ad ep̃os solos qui sunt in
ecclesia principes. nō tm pinet ordiare homi
nes ad certādum ꝓtra fidei pſecutores auda=
cter ꝓfitendo fidē xpi qd fit p sacramētū ꝓfir=
macōis sz etiā ꝓstituere duces exercit ecclesi=
astici qd faciūt ꝓferēdo sacramētū ordinis. h
bon. et nch. ¶ Vtrū sol pſbiter ex cōmissione
possit ordines minores ꝓferre. Et q̃re pſbiter
ex cōmissione nō ꝑt etiā maiores dare. Et cui
autoritate et cōmissione ꝑt hoc facere ℟ so=
lus papa qui sup̄ ius habz ptātem et hz ponti
ficalis potestatis plenitudinē ꝑt ꝓmittere nō
ep̃o ea que ad ep̃alē pinet dignitatez. dūmō
nō habeāt immediatā ad verū corp xpi rela=
cōnez. Et ideo ex eo ꝓmissione pſbiter simplex
ꝑt minores ordies ꝓferre et etiā ꝓfirmare vt
sup̄ dctm ē ñ aūt aliq̃s nō pſbiter nec etiā p=
ſbiter ꝑt ꝓferre ordies maiores q̃ hñt imedia
tam relacōz ad verū corp xpi supra qd con=
secrandū papa nō habz maiorē ptātez q̃ pſbi
ter simplex. hec tho ¶ Quidaz aūt dixerūt q̃
papa ꝑt ꝓmittere cuilibz clerico q̃ cōferat or
dinem quē habz nō autem ordinē quem nō hz
puta ꝓdacono q̃ cōferat ꝓdaconatū nō aūt p
ſbiteratū. Et hui sentēcie videt fuisse bern.
ex. de cōsue. q̃nto. in prima glo. cui nō est vt
pato sed poci pmisse sentēcie stādum.

Circa secdm primo queritur vtrū ep̃us excōi=
cat possit ordines ꝓferre ℟ q̃ sic, ordi
nū tamen execucōnez ꝓferre nō ꝑt quia eā nō
habet et qd q̃s nō habz conferre nō potest. i.
q. i. gcia et. c. statuim. et. q. vij. ꝓ habetur. ¶
Quid de eo qui a tali ordines recep̃t vel rec
pit ℟ si ignorāter recipit, potest cū eo p suū
ep̃m dispensari q̃ exequi de iure possit. ex de
ep̃o q̃ re. c. ij. Et hoc tā in suscipiendis ordini=
bus q̃ susceptis. quia dicta decretalis non di
stinguit. Si vero sciēter sic papa dispensat. Et
idem dicit de scismatico. Bern. tamen dicit q̃
tunc nō dispensaret cum eo.

Circa tercium queritur vtrū ep̃us hereticus
possit ꝓferre ordines ℟ ep̃i heretici aut
sunt l fuerūt ordinati et ꝓsecrati in forma ec=
clesie aut nō. Si nō veri ep̃i nō sunt et p conse=
quēs ñ pñt ordines ꝓferre. Si sic. sūt veri ep̃i
sed nō hñt execucōz officij sui qz oms hereti=
ci sunt ipo iure maiori excōicacōne excōicati
et p ꝓsequēs ab omib actib legitimis suspē=
si. et ideo episcopi heretici execucōnē ordinis
ꝓferre nō valēt qz eā nō habēt. i. q. i. ꝓ aber=
tū. et ex de ordi. ab ep̃o. qui re. c. i. in glo. ve=
rūtamē ordinem cōferūt si cū intencōne debi
tam formā ecclesie seruāt. di. xix. secdm. aliter
em̄ nisi cū intencōe debitā formā sz̄uent veruz
ordinem nō ꝓferūt. Quātūcunq̃z tamē sz̄uent
ecclesie formā mortaliter peccant in ordinan
do. quia ab execucōne officij sunt suspensi ipo
iure. Illi aūt qui scienter a talib ordines re=
cipiūt mortaliter peccāt licet verū ordinē re=
cipiant. h rich. ¶ Vtrū heretic ordines reci=
pe possit ℟ q̃ sic de facto nō tamē d iure. vñ
licet heretic si ordinet verū ordinem recipi
at tamē recipiendo mortaliter peccat. h rich.
¶ Notandū aūt q̃ ep̃orū hereticorū quidā re=
ceperūt ordinem ep̃alem in ecclesia. i. ab epi
scopo catholico et i fide catholica postea tm
sunt lapsi in herisim vl scima. quidā vero re=
ceperūt ex ecclesiaz. i. ab ep̃o heretico vel sci=
smatico exntes et ipi et pdurātes in heresi vl
scismate. Est ergo differēcia inter ordinatos a
primis et ordinatos a secdis. Nam ordinati a
primis siue scienter siue ignorānter si sint ali=
as digni dispēsacōne tolerant in ordinib su=
sceptis. Ad supiores aūt ordines nō debēt p=
moueri nisi necessitas magna vl utilitas illud
efflagitauerit et eorū ouersacō meruerit. ix. q.
i. c. ij. et. iij. Ordinati vero a secūdis aut fue
runt scienter a talib ordinati et sic nūq̃ tole
rant. aut ignorāter et tūc tolerant si hoc pro
bauerint puta qz erant pueri vel absentes qñ
ordinator eorū fuit pcisus ex. d his qui matri
moniū accu. pos. c. fi. Vel forte fuit i curia ro
mana precisus sed rediens est mentir dicens
se esse absolutū. ex d spon. cū m apostolica et
ix. q. i. ordinacōs. Et tota istā distinctōz icel=
lige d ep̃o ab ecclesia p sentēciā pciso. h gof.
et host. Qd vo dictū est de ordinatis ab here
ticis. Idē puto dicēduz d ordinatis a scismati
cis. Et cū ordinatis scienter sol papa dispēsa=
re ꝑt vt dicit bern. ex d scismati. fraternitatis et

ar·ex de elec·qz diligēcia·cū ordinatis vero ignoranter potest etiā epus dispensare.

Circa q̄rtū queritz vtrz eps degdatus possit oferre ordines·Hz aliqui dicūt q̄ nō qz degdati nō tm̄ sunt suspēsi ab officij execucōne sz etiā sunt spoliati epali dignitate·vnde ñ manent epi·Alij vero dicūt et videtz verius et rōnabilius q̄ pñt ordines oferre de fētō nō d iure·nō tm̄ ordinū execucōz·qz degdacō nō ē dignitatis ablacō sed ppetua suspēsio illius di gnitatis ex·de ose·ecc·in glo·Ibi em̄ dicitur q̄ visibilis vnctō exterior est signū interioris vnctōis in corde q̄ ppetua est et nō pt amitti·licz qñqz execucō suspendatz·¶ Sz obicitz qa i·q·i·q̄ quidā·s·opponitz aūt dicitz·q̄ degra datus eps ptātem largiendi sacros ordines non habz·Hz sm̄ glo·hoc ibi dicitz nō qz nō cōferat ordinē sed qz nō oferet ordinis execucōnē scz vt licite possit recipiēs i suscepto ordine mi nistrare·hec ricb·¶ Vñ notādū q̄ quedā potestas fundatz sup ordinē vt ptās oficiēdi·q̄dā sup ordinis eminēciā vt ptās ordinandi·q̄dā sup iurisdicōz vt ptās iudicādi vl excōicādi·quedā sup ordinē et iurisdicōnez simul vt ptās absolucdi in foro pñiali·prima nō pt auferi sicut nec ordo·nec scda qz oīs ptās quedatz cū cōsecracōe nō pt auferi·vñ etiā inanimata osecrata nō recōsecrātz·tercia vo et q̄rta pt auferi·¶ Sciendū igitz q̄ hereici excōmunicati·symoniaci in ordine·scismatici·depositi·suspensi et interdicti et degradati verum corpus cristi conficiunt·Et verum ordines et alia va sacram̄ta oferūt si verā formā ecclesie gerūt·di·xix·sm·et·ij·q·i·dñs declinabat et·c·q̄ quidā et de ose·di·iiij·ostenditz·et·c·qñ·vnde taliū ordinacōes sic facte rate sunt quo ad caracterem sz irrite quo ad execucōez i·q·i·si q̄ a symoniacis·Sz qñ ñ gerūt formā ecclesie nichil agūt qz otra ecclesiā·i·ex forma ecclesie ñ ē locus veri sacrificij·i·q·i·ex catholicā·Vnde taliū ordinacōnes sic facte irrite fore dicuntz·ex·de scismaticis·c·i·

Circa q̄ntū qd est de ordinatis ab hm̄oi eepis·querunt plura·s·esto q̄ sciā epm meum esse hereticū vl scismaticū occultū·p sentenciā tm̄ nō pcisum et ipe ad ordines me cogat·nūquid pmittā me ab eo ordinari·Hz q̄ ñ sed pocius pmittā me excōicari·ex d sen· excō· inquisicōni·Tales em̄ execucōez ordinis quā nō hñt oferre nō pñt·i·q·ij·dpabertū·Et idē dico de plato quē scio suspensuz vl interdictū hec gof·et host·¶ Sz obicitz qz sm̄ hoc idem videtz dicendū etiā de plato quē scio ostitutū in peccato mortali·Nā et ille suspensus est et peccat mortaliter celebrādo·Vnde videtz q̄ non hēat ordinis execucōz·Hz verū est q̄ platus in mortali cōstitutus quo ad se nō quo ad alios est suspensus·i·q·i·sacerdotes·omis em peccatoz missaz canere pt·pter symoniacū· ex de symo·tāta·qd intelligo de officij ptāte nō de merito vite saluis alijs exposicōnibus huius verbi dicendis infra li·vj·ti·d symonia· Et b intelligo de plato pctōre tolerato nō pciso· Secus aūt intelligo d plato ostituto in morta li nō enormi·sed mediocri nō in notorio de iure vl de fētō·Nā enormia occulta etiā post p actā pñiam et mediocria impediūt execucōez quo ad se et quo ad alios·ex·de renunci·nisi cum prīdē·et de tpe ordi·c·vl·b gof·et host·

¶ Quid si sciam epm meuz fornicatorē notoriū·vel symoniacū in ordine occultū puta qa dedit pecuniā p ordine epali nūquid recipiā ordine a tali·Hz hu·dicit q̄ sic dū tolerat·ar· di·xxviij·osulēdū·et·xv·q·vlt·c·vlt·Sz gof· dicit q̄ isti sunt suspēsi quo ad se et quo ad alios·di·xxxij·nullus·et·c·post hec·et·s·verz·et maxime symoniaci in ordine a quo nullo mō debes ordinari·i·q·i·siqs a symoniacis·et ex de symonia·p tuas·ij·Vnde si ordinor a tali nō recipio execucōz·qz ordinatoz nō hz execucōnem·ex de symo·tāta·Et qui nō habet eam alij dare nō pt·i·q·i·c·i·Et pocius pmittā me excōicari q̄ ordinari ab eo·ar·ex·de sen·ex·i quisicōi·Hugo tm̄ intelligebat illd·c·siqs·in pcisis vl cū pbare possum eū esse symoniacuz qd nō placet ipi gof·hec rap·host·et bern·in d·c·p tuas·Rod·vo senit in ti·de symo·q̄ ñ debeo ordinē ab eo recipe si possuz vitare sine scādalo et debeo me pocius pmittere excōicari si sit symonia manifesta alias secus est·potero tam̄ exeq̄ sine dispensacōe vel ppria sm̄ aliquos vl etiā epi ordinati sm̄ alios·qd magis approbat rod·¶ Quid si eps meus sit symoniacus in ordine et ego h° ignorās ordiner ab eo Hz indigeo dispensacōe quo ad execucōez et hoc in crimis detestacōne·i·q·i·siqs a symoniacis·hec rap·gof·host·et bern·in·c·p tuas¶ Quid si cogar ordinari a tali·Hz recipio execucōnem·i·q·i·ostat·Cuius racō est qz magis ostat de volūtate coacti q̄ ignorātis·ex de symo·sicut tuis·Et hoc intelligo de coacto cōdicōnaliter et p metū q̄ caderet i ostātē virum Nam coactus absolute nō recipit execucōnem ex de baptismo maiores·et de his que in sacis di·l·psbiteros·hec rap·gof·et host·¶ Aliq tamē dicūt oppositū·qz ordinās nō hz execucōz·et huius snie est rod·ti·de symo·Facilius tam̄ vt dicit cū coacto dispēsatz q̄ cū ignorāte·¶ Sed nūquid talis·s·symoniacus i ordine est supensus quo ad iurisdicōez sicut q° ad ordinū execucōez, ita vt nō possit aliquez excōicare sicut nō pt execucōnē ordinū dare·Rñdt rod·q̄ talis tantū ad ea que sunt ordis p symoniā obtenti est suspensus et nō quo ad ea q̄ sunt iurisdicōnis cū pene nō sint extēdende·¶ Quid si sciam vel credā meū epm symoniacuz in collacōne ordinū siue bñficiorz·Hz laborabo p posse acqrere licenciā ab eo q̄ mihi liceat ordinari ab alio·quā si ñ det et ad ordines me cogat secure ordinabor ab eo q̄diu toleratus fuerit nec pcisus et crimen fuerit occultū·Nec obstat si michi repugnat osciencia qz est erronea di·xiiij·verum· et·xj·q·iij·cui est illata·licet sit ar·otra·ff·d liberali·cā· l·igitur·s·i·Nec etiā obuiat autoritas illa scilicet omne quod fit cōtra cōscienciam edificat ad gehennaz·vt dicitur·xxviij·q·i·s·ex his quia illud debet intelligi de eo quod fit contra

cōscientiā informatā pcepto vl' ꝓhibitōe vl'
qd fit cōtra osciam ñ erroneā vt dictū ē. hec
gof. et hos. ¶ Bz videt' maifeste obstare illo
ex de symonia. p tuas. ii. Ad qd dicendū q
monachus ille non cogeba' ordies assumere
sz qrebat an ab epo que tl'em esse sciebat ordi
nes assume posset cui papa rndens magis cō-
sideraut factū. s. difficultate orta in conscia
monachi et errore impssum. quis qsi p modi
co hzet papa monachū illū non pmoueri ad
ordines supiores eo q nō in sublimitate gra-
duū sz in amplitudine caritatis acquiritur re-
gnū dei. ex de tpe ordi. ad aures. hec gof. et
hos. vñ papa pocius cōsulēdo q pcipiendo.
dicit q ille monachus non recipiat vlterius
ordines ab illo epo que audierat ee symonia
cum cōtra cōsciam nisi deponat eam pmo. Et
sedm q videt' p lram ille eps non erat symo-
niacus i ordine. hec. bern. in dicto. c. p tuas
Aliqui vero sic distinguūt. s. cū aliqs ē ordi-
natus a symoniaco aliter qm in ordine. Aut
ille symoniacus est occultus vel pene occul-
tus et sic recipit executōem qz talis symonia
cus ē suspensus tm quo ad se. Aut est notori9
et tūc aut recipit scienter et volūtarie et sic ñ
recipit executōez sine dispēsatōne pape. Aut
coactus et ignorāter et sic recipit. Quidaz tn
dicūt q ois symoniacus est ipo iure suspēsus
ar. i. q. i. repiunt'. et. c. quibusdā. cui9 snie vi
detur esse bern. ex d symo. p tuas. ii. et ar. ex
de accu. inquisicōis. Sz. i. Et sz̄m hoc omnes
ordinati quocūqz mō a quocunqz symoniaco
caret executōne.

Circa sextū qd ē de eo q resignauit epatui
quert' vtrz talis possit ordines cōferre.
Sz aut renūciauit loco tm. aut loco et dignī-
tati. In pmo caū remanet eps nulli9 tn epat9
Et ideo pōt etiā oms ordines cōferre. et i sua
quōdam dpocesi et in aliena. d iussu tn et vo
lūtate dpocesani loci. nisi ꝓhibit9 sit a papa
vel eius legato. ex de ordi. ab epo qui re. epi
c. i. c. Siqs āt sine licētia sui epi recepit ordi-
nes ab eo executōe caret qntum est de rigore
iuris. pōt tn cū eo eps dispēsare. In sdo caū
nec minores nec maiores pōt de iure cōferre
hec gof. ¶ Quid siquis a tali qui resignauit
loco et dignitati recepit ordines. Sz si rece-
perit a tl'i etiā scienter ordines minores sine
licentia ꝓprij epi dispēsatiue pōt in illis desz
uire qz cū eo pōt suus eps dispensare. de iure
tn cōi debz deponi cū a nō suo epo se fecerit
ordinari. Si vero recepit ex licēcia sui epi ñ
eget dispēsatōe. Si vero scienter maiores ordi
nes recepit. executōez officij ñ habebit et so
lus papa cū eo dispēsat. Si aūt ignorāter nō
tn ignorātia crassa vel supina fecerit. poterit
cum eo dispēsari qntum ad executōez p epm
ꝓm. ex de epi. qui re. epi. c. j. sz̄m gof. Etsi sic
ibi pbabilis ignorācia que excusat. est tn di
spensacio necessaria qz cū talis ordinator sui
officij executōez ñ habeat alij eam cōferre ñ
pōt. i. q. i. statuimus. vl' etiā q recepit ab epo
nō suo; pma tn ratio est melior sz̄m bern. ex d
epo qui renū. c. i. Tūc aūt est pbabilis igno-
rancia in hoc casu sz̄m host. qn renūciauit in
curia et veniens dicit q nō renūciauit digni-
tati. vel etiam oino tacuit q renunciauerat.
¶ Ad hoc nota q renūcians epatui. aut renū
ciat ꝓpter crimis cōsciam et tūc videt' simpl'
renūciasse. id est nō tm loco sz etiā dignitati.
ar. vii. q. j. hoc nequaq et ex d renū. post trās
actōez. Aut ꝓpter aliam causā vt forte ꝓpter
vtilitatem ecclesie et nō ꝓpter psone defectū
Et tūc subdistigue. qz à dixit ita. s. cedo eccie
et tūc videt' dignitati sine ordinis execucōe
renūciasse. Aut dixit ita. cedo epatui vl' dixit
simpliciter cedo. In his duobus casib9 et eē
qn de causa ꝓpter quā cessit cōstare nō potest
psumit' indistincte cessisse sez oneri et honori
hec. host. ¶ Quare facili9 pmittit' exercere
pontificalia ei qui cessit loco tm qm ei qui ces-
sit loco et dignitati. Sz qz in primo casu ces-
sisse psumit' quis ex debilitate vel ex aliquo
alio iusto impedimēto vel saltē amore cōtem
platōis. In secundo vero videt' resignasse ex
cōscia crimis. ex de renū. post translatōez. ¶.
vlt. licet sint plures cause ꝓpter qs cedendi
licencia postulat'. ex de renū. nisi cum pridez
circa pricipium. hec gof. ¶ Quare pmittitur
eis qui renūciauerūt loco et dignitati mino-
res ordines cōferre. Sz qz ordines minores
cōferunt' etiaz a nō epis vt habitū est supra.
Circa septimū querit' quid si clerico grec9
epo latino subiectus sit ordinat9 ab epo
greco. Sz si sit hoc factū de licencia sui epi
impediri ñ pōt nec debz ab administratōe ordi-
nis suscepti qndiu talis mos ab ecclesia tole-
ratur Sed eps latin9 inculpand9 est qui ipm
a greco ordinari pmisit; sz si sine licēcia eius
fuisset ordinatus ab executōe esset suspenden
dus. ex de tpe ordi. post translatōez. Sed vt
dicit' ibidem in glo. hodie mos iste non tole
ratur. ar. ex de offi. ordi. qui forte. tam ꝓpter
scandalū et multitudinē antiquit9 toleraba'
alicui. ex de temp. ordi. sane.
Circa octauū qd ē. quis eps possit ordies
conferre. sciendū q eps ꝓprius siue dpo
cesanus clericis sue dpoc. pōt ordines cōfer
re. cōsensus tn suorz clericorz debz adesse di.
lxvij. c. j. et. ij. et di. xiij. eps. Consentire tn
psumunt' eoipo q nō cōtradicnt alioquin h°
hodie de cōsuetudine nō seruat'. Alieni tam
epi si cōferūt ordinē conferūt caracterē ñ tn
executōez. ex de tempo. ordi. q translationē
Non inqm cōferunt executōez nisi fuerint ad
celebrandū in alienis dpocesib9 inuitati. ix.
q. ii. p totū. Nec etiā metropolitan9 ꝓ9. iiii
q. ii. pmas. nisi h̄ hēat de consuetudine. ex de
offi. ordi. romana. ¶. sil'r. Vel nisi sup h° ha-
beat pulegiū spāle. In quo etiā cōsensus arc
hiepi ad cuius ꝓuinciā declinat requirit' q°
ad vsū pallij. ex d vsu pallij. ex tuarz. Vel ñ
fuerit p lras omēdaticias d ordiatōe alieno-
rū clicorz i dpocesi sua rogati. di. lxxj. et di.
lxxij. et di. lxxiij. p totū. Adhuc em archidpa
coi ille lre ñ sufficiūt. ex d officō archidpac.
sig̃ficasti. h̄ gof ¶ Notandū igit' q quicūqz
eps siue presbiter siue abbas clericos aliene

parrochie vel etiā alios qui nōdum sunt cle-
rici seo de nouo volūt clerici fieri sciēter ordi
nauerit vel ex ignorācia affectata vl alio q°-
cunqz figmēto qsito sine licētia supiorīs ordi
nās est suspēsus a collatōe oim ordinū p an-
num ar. ex de tempo. ordi. vel nō est compos
pena statuta otra sic ordiatos. Ib pbant li.
vj. de tempo. ordi. eos qui in tex. et glo. qm
ibi pcipi p nullus cōferat alicui hoi aliene
dyocesis sine supiorīs licēcia clericalē tonsu
ram. Et qui cōtra facit est suspensus ipo iure
p annū a collatōne eiusdē. li. vj. de tpe ordi.
nullo. Et intellige p annū integrū et cōtinuū
li. vj. de elec. quida. Et dicit dyoc. aliene. i.
nō sue sm jo. an. quia etiā si essent aliene dūm
mō et sue nihilomino possz ordinare. ¶ Sz nū
quid subditis suis licebit tūc recipe tonsurā
de alio epo. dic p nō cū hoc nō repiat expsum
sm. jo an. ¶ Sed quis est supior qui pōt
illā licentiaz dare. Ex illā pōt dare eps d cu
ius dyocesi est oriundo ille qui vult ordinari.
Vel eps in cuius dyocesi bnficiū obtinet
ecclesiasticū. vel etiā hz domiciliū licet alibi
fuerit natus. Epo aūt agente in ptibus remo
tis pōt eā dare eius vicario gnalis i spālibus
sede nō vacāte capituli. seu is ad quē tūc tem
poris pinet administratō spūaliū. vn nō pnt il
lam dare officiales epi nisi habeāt sup Ib spe
ciale mādatum. Nec inferiores plati religio-
si vel alij nisi sint p papam puilegiati. Vel se
cundū jo. an. nisi habeat hoc ex pscripta con
suetudie p possint suos clericos vel subditos
a quo voluerint epo facē ordinari. Religiosi
aūt p suos supiores. in poratib n exēptis de
patati priores et eorz socij pnt dum morant
ibidem a locorz illorz dyocesanis ordinari
licet nō sint inde oriūdi li. vj. de tpe ordi. cū
nullus. Et sm jo. an. aliquis dicit hze domi
ciliū in plurib locis ex de rescriptis. c. dile
ctus. ii. qd est verū si in vtrisqz se eqliter col
locauerit. vt ibi dicit. Alias dicet ibi habē
domiciliū vbi maiorē hz ptem rez suarz. C.
vbi se. vel cla. l. senatores. Pena aūt ordinato-
rz sine licēcia sui supiorīs sm glo. ibidez ē
p eorz ordinatio n est rata. Et hoc quo ad ex
ecutōez nisi ordinarius eorz habeat eā ratazz.
Vnde si eps ordinans subditū alienū spez po
nat in ratihabitōe epi. eps ipsius illud quod
factū est p suā ratihabitōez poterit cōfirma-
re aliter nō. ix. q. ii. ludonenses. Poterūt etiā
deponi et excōicari de rigore iuris in vtroqz
caū. s. siue scienter siue ignorāter fecerit nisi
multitudo tolerātiā vel dispensacōz inducat
vij. q. iij. eps in dyoc. et. vj. q. ij. epm. Itē sm
gof. ibidem ordinato a nō suo epo nō est ipo
iure suspensus tali suspensione que inducat ir
regularitatē. sed est suspendēdus p decretalē
ex de tempe. ordi. p translatōez. vn licz cele
bret antep ei interdicat n erit irregularis. li
cet quidā dicant cōtrariū. vn eps suo pōt se-
cum dispēsare. Et hec est opi. melior cuio etiā
opi. est dns ho. et gual. et vuil. Itē scdm glo.
in. d. c. eos qui. ordinans aliquos aliene pro
chie psumet hoc scienter facē n ignorantiaz

pbet. qz quilibz dz scrutari qz ordinet vl ele
git. di. xxiij. qn. Et hāc ignorātiā p ppm iura
mtū pbabit. vt li. vj. de elec. vt circa. ¶ Sed
qd si dubitet vtrz sit ignorācia affectata qd
pocius psumi dz. Ex sm glo. ibidē. p ex quo
iurauit se ignorare debet ptem alterā vl scie-
ciam vel affectatā ignorantiā qs dico equi-
pollere. p euidentiā argumēti vel p cōiectu-
ras pbabiles pbare. ex. de renū. c. j. Itē per
supradictū decretū eos qui. si qui d prochia
taliter suspensorz postp eorz suspensio fuerit
manifestata voluerint ordinari sine eorz licē
cia. interim id est sm glo. dū sūt ex hoc suspē-
si possūt a vicinis epis ordinari. s. in ppa dyo
cesi sm vuilh. alias tn canonice. i. sm p pci
piūt canones. s. in statuto tempe et hmōi. per
hoc aūt p dicit maifesta patet quia alias nisi
fuerit maifesta nō dnt otēnere nec dimittere
ipm. ¶ Sz qualiter erit eorz suspēsio maifesta
Ex p p euidentiā facti qz scz euidēter ordiat
clericū alienū. Et p euidentiā iuris qz. s. de Ib
ē cōuicto vel in iudicio ofessus. Eiuratū āt
quesitū esset sm glo. siquis aliquez ordinarz
p eo p in eius terra scolaris esset. qz nō est iu
dex eius nisi rōne delicti vel cōtracto. vnde
eps pisien. nō posset ordinare studentes cleri
cos pisius sine licēcia epi sui. ex de offi. or.
significasti. nisi prio p. x. annos fuerit ibi mo
rati. quia ex tūc et nō ante intelligunt habē
domiciliū ibidē. C. de icolis. li. ii. hec hosti.
ex de offi. or. p clerico. Sūt aūt pdicte glo.
sup. c. pdictū eos qstiones sūpte de apparatu
graciani. ¶ Sciendū vero p ordinati a papa
in dyaconos nō pnt ab eo recedē nec a curia
romana sine eius licentia. i. q. i. filiū. Ordina
ti aūt a papa in subdyaconos nō pnt sine licē
cia eius ab alio ordinari siue ad supiores or-
dines promoueri ex de tpe or. cū in distribuen
dis. et hoc est spāliter ppter excellētiā ordia
tōris. vt ibi dicit i glo. licz aūt hoc sit onos.
in multis tn est honor. primo qz n pōt tl is pp
ter crimē ab epo deponi sz causam istructam
debz remittē ad papā. ar. iii. q. vj. quis. licet
aliq cōtradicāt. 2° qz nō pōt ab alio qm a pa-
pa ppetuo suspēdi. hec host. ex de tpe ordi.
p traslatōez. 3°. qz nō nisi. vii. testibus potest
cōuinci. ii. q. iiii. psul. et. c. nullā. qrto qz nō
pōt cogi ab epo recipe ordines. ar. ix. q. iii.
c. vlt. qnto quia maior honor debet sibi qm
alteri. ex de maiori. p tuas. Ib bern. ex de tpe
ordi. cū in distribuēdis. ¶ Nota etiā p si sub-
dyaconus pape de licēcia eius ab alio reci-
piat dyaconatū vel pbiteratū pdit hoc priui
legiū qz ex quo sunt mixta priuilegiuz et ius
omune cōtrariū. pdit vires suas priuilegium
ar. ex de offi. dele. sup qstione. C. si non duo
hec host. ex de maiori. p tuas.

Circa nonū qd ē de spāli cōsecratōe notā-
dū l p eps exēptus osecrari dz a papa vl
ab alio de eius mādato. nō exempetus vero a
metropolitano vl primate vl priarcha suo vl
alio de eius mādato. Et debēt ad osecratōez
eius cōuenire oms epi cōprouiciales. Etsi nō
pnt oms saltē tres. oib alijs p suas lras in

Dyaconus

consecratōez eius cōsentiētib⁹ ex de tpe oz · nec epi · et · c · si arepīs · et di · lxv · p totuz · Et dz illa cōsecratio fieri adminus a tribus epis ceteris astātib⁹ ꝛsentiētib⁹ · s · a metropolitano vel de mādato ei⁹ ab alio epo et duob⁹ alijs epis vt dicit i c · si archiepīs · et · c · nec ipi · vbi dicit ꝓ arepīs nō ordinet epm sine tribus vl duobus epis · Et attende ꝓ szm rap · et bern · sine dz ibi sumi inclusiue · vn in illis trib⁹ iclu dit archiepīs · alias videret ꝓ min⁹ possz archiepīs qm epīs cū fieri possit a trib⁹ epis iussu archiepi · vn tres sūt de substācia cōsecrationis vt dicit host · gof · et bern · ibidē · Et ido nō essz cōsecrat⁹ si essent pauciores · vt dicit lxvj · di · pozro · licz vn⁹ sit pncipal cōsecrans Subdit etiā host · ti · de sacra vnctōe ꝓ oporet ꝓ vn⁹ pficiat totā cōsecratōez alias nihil ageret et duo sint coadiutores · omīs tn tres debent pnūciare verba · vt dicit host · qz omīs tres sunt cōsecratores Si aūt epīs essz cōsecratus sine archiepo suo et sine eius mādato debet se sibi pīsentare infra tres mēses a tpe consecratōis di · lxiij · cum lōge · Debz aūt petere cōsecratōez infra tres mēses a tpe electionis di · l · postq̄ imo szm rod · a tempe ꝛfirmatōis vt dicit hu · c · di · quoniā qd si nō fecerit cōione pnatus expectabit adhuc p duos menses infra quos si nō purgauerit morem archiepi sui iuditio cedz nec postea cōsecrabit et hoc nisi fuerit legitime ppedit⁹ di · lxxv · quoniā Archiepi vero pmates et priarche cōsecrari debent ab omib⁹ suis suffraganeis saltem a trib⁹ oib⁹ etiā alijs psonal ad cōsecrationē venientib⁹ vel saltē si legitime ppediti venire nō possent p lras se excusantib⁹ et cōsentiētib⁹ · ita ꝓsi qui eorz cōtradicāt eius ꝛsecc cōi saltē obtineat cōsensus plurimorz aliter cōsecratō nō valet · szm host · di · lxvj · archiepīs · et c · pozro · et ex de tempe ordi · si archiepīs · Et licet ita sit de iure obtinet tn de cōsuetudine et sic obseruat · vt dicūt rap · et gof · Et null⁹ triū pdictorz cōsecrat nisi a papa vl ab alio de mādato eius · ar · xxiiij · q · j · pudēda · Papa vero cōsecrari debet ab epo hostiense q i hoc fungitur vice metropolitani · et ab alijs cardinalibus epis · xxxiij · di · i noie dni · ¶ Dubitat aūt de hoc qd dicit in illo · c · pallegato · lxvj · di · pozro · ꝓ · s · jacobus hierosolimitan⁹ epīs a petro · jacobo et johāne apl'is est ordinat⁹ episcop⁹ · vide em ꝓ h nō sit vez · cū iā omīs apl'i essent epi · Sed illud diuersi diuersimode exponūt szz ad pns dici pōt ꝓ dici fuisse ordiatus epīs · vel qz fuit in sede epali itronizat⁹ vel qz fuit spāliter hierosolimis deputat⁹ · vel qz szm hu · fuit visibili et mistica vnctōe inunctus · sicut fieri solet i cōsecratione eporz cuz antea nec ipe nec alij apl'i fuissent inūcti vnctōe visibili szz tm iuisibili spūsācti ·

Circa decimū qd ē qs possit ꝛsecrare vgines · Notandū ꝓ velū ꝛsecratōis solenniter imponitur a solo epo soli virgini et solēnibus diebus tm nisi caū necessitatis imminente velū aut dico ꝛsecracōis non pfessionis quia corrupte nō cōsecrant · Velū autē pfessionis quolibet tpe a virgine vel corrupta suscipit cum pfitetur · Vtrū aūt accipiat sibi de altari vel d manu alicui⁹ n refert multū · xxvij · q · i · vidua quidē · et c · viduas · szz vestē religionis virgo vel corrupta suscipit a pīsbitero vel ministro · xx · q · j · vidua ¶ Sciend aūt ꝓ i iure canonico fit mentio de qtuor velis · est em velū cōsecratōis de quo ē iā dictū et hoc imponit i · xxv · āno admin⁹ · xxij · q · i · placuit · vn dicit host · ꝓ vix obtinuit a papa lugduis ꝓ ipe cōsecraret in anno · xx · male tn obseruat vt ibidem dicit hoc de virginib⁹ quo ad etatē vocat et velū pfessionis de quo etiā dictū ē et hoc recipit in āno · xij · admin⁹ · xx · q · j · c · j · et q · ii · puella · Est etiā velū ordinacōis et h dabatur olim dyaconissis · in · xl · anno · xxvij · q · j · dyaconissaz · Et est velū placōis et dabatur olim abatissis · i · lx · anno · xxij · q · i · iuuēculas hec gof ·

¶ De collatōe ordinū · ti · qrtus ·

Postea ꝛsiderandū ē de collatōne ordinum · Et primo quo tpe habet cōferri · 2° in quo loco · 3° i quo ordine · qrto de modo ꝛferēdi ordines qntū ad ea que sūt ppa singulorz ordinū · qnto qntū ad ea q sūt cōia ordinū oim vel pluriū · Sexto in quo hz caracter vniuscuiusqz ordinis ipmi ¶ Circa pmuz sciendū ꝓ ordines cōferri pnt et debēt tantū in · vj · temporib⁹ anni szz · i sabbatis ieiuniorum qtuor temporz · Et i sabbato mediante eb domade qdragesime · quo cātat sicientes · Et in sabbato sancto papa tn pōt cōferre subdyaconatū in oibus dominicis et in alijs festis pcipuis · di · lxxv · c · vlt · et ex de tpe or · de eo et infra qnimo vt dicit host · vide ꝓ quolibz tpe ꝛferre possit qzlibz ordinē sic ec quolibz tpe pallio pōt vti · ex d vsu pallij ad honorē · Et solus i die sue ꝛsecracōis ordiat · ex d ele · ꝓ sicut · Nec est dubiū qn hoc facere possit · szz nō cōsueuit · hec host · ti · de tpe · or · Minores aūt ordines licz cuilibet epo cōferri i dnicis et alijs festis pcipuis vni vel duob⁹ · Et etiaz szm aliquos · s · gof · rap · et bern · pluribus qm duobus dūmō nō videat ordinatōez gnalem facere · ex · de tpe ordi · c · i · et · ij · Et hoc idem vult jnno · sup · c · de eo · host · tn dicit ibidez ꝓ hoc dicere · s · ꝓ epīs possit tūc plures duobus ordinare nō est tutū · qz in re dubia tuciuſ est deseruire verbis edicti · ff · de exercitoria actione · l · j · ¶ · si is prima tn tōsura omī die cōferri pōt · vt dicit host · de tpe ordi · cōsultationi Ganf · vero videtur velle ti · de ordi · ab epi · qre · ꝓ tm in dieb⁹ dnicis et alijs diebus festiuis · Greci vero in conferendis et recipiendis ordinib⁹ nō seruāt tpa supradicta · ex de tpe or · cum szm in tex · et glo · pcipit tn etiā latis ꝓ decetero ritū grecorz nō seruēt vt dz ibidē Et grec ꝓ se latinis cōformēt · ex d baptismo licz grecos · dignitas vero siue cōsecratō epalis cōferri debz in certa die · s · i dnica · Et hora tertia quia tali die et tali hora spūs i igneis linguis apparuit · Et tali die paul⁹ et barnabas ordinati fuerūt p impositōez manus · lxxv · di · ꝓ die · et de conse · di · j · nocte · Et pōt

electus in epz in sabbato ordinari i pbiterz
et i dnica sequeti osecrari in epm. Cosecratur
aut papa in missa ante hymnu angelicum. et
postea ipemet incipit et pficit missam. soluszq
in die sue cosecratois potest ordies coferre.
Alij aut epi inter epam et euagelu cosecra-
tur et cocelebrat osecranti. Et tuc no debent
coferre ordines ne diuidat misteriu vnitatis
vn cosecratus cu suo cosecratore missaz pficere
debz. ex de elec. qd sicut. Si em officiuz misse
quod cum suo osecratore incipit dimitterz et
alios ordinarz diuideret misteriu misse illiz
in qua cosecrat qd n debz fieri. qz debz inter
esse toti misse vt dicit ibide in glo. Si tn tuc
ordinaret corrigendz non deponendus esset.
vt dicit ibidem i n tex. Sed si finita illa missa
aliam celebret bn ordinare possz si necessitas
esset. vt habet ibide in glo. Cosecrato autem
virginu potest fieri in epbpa in albis pascali
bus. id e i tota ebdomada pasce. i festis apo-
stolorz nisi laguore detete petat alijs tpibus
cosecrari. Nam tuc et illis et alijs tpibz pnt
ordinari. scz in dnicis et alijs pcipuis festis.
xx. q. j. deuotis. et ex de tpe. ordi. c. j. h gaf.
Notandu vero q hu. dicit q omes sacri or
dines oferendi sut in dnica. Et vespa sabbati
cotrahit ad mane dnice. Et siue in vespa sab
bati siue in mane dnice ordines coferant sp
in dnica coferri dicunt. Alij vero quibz asse
ciut rap. ganf. et host. et jnnoc. ex de tpe or.
sup. c. lras. dicut oms ordines in sabbato co
ferendos et in mane dnice cotinuato tn ieiuio
tam ab ordinatore q ab ordinando. ita scz q
nichil comedat nec bibat illa die nec sequeti
nocte nisi corpz et sanguine cu celebrat i sab
bato. cotinuatio em vnu de duobz facit et il-
la diugit ar. vij. q. j. illud Et szm id mane do
minice sequetis trahit ad vespas sabbati pre
cedentis. Et ita siue in vespa sabbati siue i ma
ne dnice coferant sp victoe canonica in sab
bato coferunt. imo etia sine fictoe aliqua bn
vespa et mane ad vna die referunt iuxta illd
factu est vespe et mane dies vnz. geu. j. hac
vltima opi. approbare vident oia iura et co
suetudo gnalis ecclie. qre em necessaria esset
ieiunij cotinuato si vera esset pma opi. qz etsi
ordinator in sero comederz sabbati nihilomi
nus in mane ieiunus esset. Vn sicut posset tuc
cosecrare ita etia posset szm illa opi. ordinare
Illud vero. c. qd die dnico. qd. c. maxime vi-
det esse cotra scdaz opi. intelligit in cosecra
cione eporz et hoc patz p exempla ibi posita
de aplis qui fuerunt in dnica osecrati. Est
etia p scda opi. ratio cogruitatis. qz cu quis
ordinat in ordinibz sacris qsi transit ad sab-
batu. id est ad quiete a secularibz curis a qui
bus tles clerici spaliter debet vacare szq non
sic clerici minorz ordinu quibz vxore accipe
licet. et ideo hmoi ordines conferre pnt alia
die qm in sabbato. Sz hec rato adaptari pos-
set dnice qui succedit sabbato. et ido est ma-
gis p hug. qm cotra eu. ideo est alia ro meli
or szm host. quia scz in sabbato ieiunat n aut
in die dnico et ido habet maior opportuitas

celebradi ordines in sabbato qm in domica.
Dicit aut innoc. sup. c. lras. q non expedit sic
cotinuare ieiuniu et in dnica ordine coferre.
nisi necessitas assit. vt qz forte infirmitas eu
inuasit vel tarde venit ita q ordines coferre
no potuit. Dicit etia q in nocte pasce ordina
tiones fieri possunt quia pot celebrari missa n
sic in noctib alijs. Sed nuquid temp est
de substantia ordinu. Sc q no. ex de tpe or.
sane. Vn si temporibus alijs qm supradictis
ordines coferant caracteres impmuntur.
Que est pena recipietiu ordine sacru extra
statuta tempa. Sc q pena eorz est suspensio
ab ordine suscepto. ex de tpe ordi. sane. et c.
cu quida. et. c. lras. Et dicut aliqui vt innoc.
q n sut ipo iure suspesi. szq p sentetia sut suspe
dendi. Et huius opi. est host. et ar. ad hoc i
c. lras. i fine. Et scdm hoc diuersimode expo-
nunt illud qd in. c. cum quida. dicitur debes
exptes reddere. s. p sentetia szm pmos vl red
dere. id e redditos tenere szm scdos qz suspe
si sunt ipo iure. pet tn eps su pmo eis impos
ta pnia copetetu vtan susceptis ministrent or-
dinib dispesare. ex de tpe ordi. cosultaconi
in tex. et glo. in fine. Credit aut rod. q non
posset dispensare vt pmouean. cum dicta de
cretalis no loquat nisi de dispesacoe facien-
da in ordi i ias receptis. glo. tn pdicta dicit.
q seps pt dispesare cu talib no distinguens
in susceptis Hec est cotra hoc illud qd haba
tur ex. e. cu quida. et. c. dilectus. et. c. lras.
vbi papa videt sibi retinere hmoi dispensa
onem qz loquit de rigore iuris szm rod. vl se
cundum glo. sup. c. cosultaoni. et. c. illa. et
alia iura cotraria loquunt cuz papa reseruat
sibi dispensatoez eorz ex certa scientia vt alij
magis terreant vt ipi punian. Quid aut su
per hoc sentiat host. infra vide n° de scruti-
nio iux fi. in notabili q incipit insup. Que
est pena coferentium ordines ex tpa statuta.
Sc pena eorum est q ipi priuantur potestate
coferedi ordines quos illicite cotulerut. pri
uan inqua non ipo iure. szq p sententia. ex de
tpe ordi. sane. et. c. lras. et. c. dilectus. in fi.
vn cu dicit in. c. lras. volumz manere suspe-
sos tenet impropie quo ad ordinatore q n e
suspensus ipo iure sed suspendit p sententiaz
ppie vero tenetur quo ad ordinatu qui est su
spesus ipo iure. hec host. sup. c. lras. Vtrz
ordines possint tn in missa coferri. sta q missa
sit de substacia ordinis. Sc hu. notat. lxxv.
di. ordinatoes. j. et bern. ex de ele. q sicut. q
missa n e de substacia ordis szq d solenitate vn
oms ordies szm ipos pnt oferri sine missa lz
hoc no debeat fieri. vn qui coferret eos sine
missa ipe et ordinati grauiter punirent qz fa
cret cotra ordinatoez ecclesie et cotra illud
quod ecclesia seruat. ar. ex. de tpe ordi. sane
et. c. lras. et. c. vl n est. Et qd est dictu d ordi
nib. ide dicit bern. ibide de cosecratoibus
Dixit etia hu. psi vnus consecret et alter mis
sam celebret cosecratz erit licz hoc fieri non
debeat. Et de hac materia nota. lxxiiii. di. or-
dinationes eporz. Alij vero. vt rap. et ganf.

missam ponūt inter illa de quib⁹ nascit⁹ vtꝝ sint de ordinis substācia vel nō. Et ideo vt dicit ganf. in hoc et in alijs que mandant⁹ ī ordinatōib⁹ obseruari nec ostat ꝙ ptineant ad substantiā vel solēnitatē. nec ꝑ aliq̄ iura inuenit⁹ ꝙ omissa debeāt supleri. credendū est his omissis ordinem nō cōferri. et ideo est iterandum. nec tn̄ intelligit⁹ iterari. quia nō intelligit⁹ esse iteratū quod ambigit⁹ esse factum. ex̄ de p̄sbitero non baptizato. veniens et di. lxviij. p̄sbiteri. et de conse. di. j. solēnitates. ¶ Vtꝝ ordines cōferri possint vl̄ recipi post prādium. ℟ hu. dicit ꝙ ordinē cōfert et recipit prānsus et idē dicit in quolib⁹ alio sacramento ꝑter eucharistiā quā nō credit conficiñ a ieiuno. ḋ ose. di. ij. liquido. Sz bern̄. lau. jo. et ganf. dicūt cōtrarium. ex̄. e. decetero. Nam vt ibi dicit⁹ dn̄s post cenā discipul⁹ suis corpus et sanguinē tradidit. licet ibidē statuatur ne prānsus cōferat aut a prāso recipiat⁹. Rap. aūt ieiuniū ordinātis et ordinādi ponit inter illa ḋ quibus nescit⁹ vtꝝ sint de substācia ordinis.

Sequit⁹ de scdo scz in quo loco debent ordines cōferri. ℟ ꝙ ordines sacri debēt cōferri. in eccia ep̄ali. ar. di. lxxviij. c. j. Et hoc verū de iure regulari. hodie tn̄ de cōsuetudine ep̄i cōferūt vbi volūt. vt dicit rod. Minores vero ordines cōferre pōt in quacunqz ecclesia sua ep̄at⁹ di. lxxv. in palea. Ep̄i aūt cōsecrari debēt vbi metropolitan⁹ elegerit nisi sit de approbata cōsuetudine aliud obseruādum. lj. di. c. vlt. in fi. Metropolitani vo primates et p̄riarche ī suis eccl̄is nisi necessitas aliud exigat et ꝺsuetudo approbata inducat ar. di. lxiij. q̄nto. et di. xxiij. in noie domini. Papa vero ī sua ecclesia si hoc pōt fieri. alio q̄n in quacūqz ecclesia etiā extra vrbez vt habet⁹ in. c. in noie dn̄i. et ganf. et rap.

Sequit⁹ videre de tertio. s. quo ordine debent ordines ꝺferri et recipi et eorꝝ officiā exerceri. Vbi sciendū ꝙ eo ordine debent cōferri et recipi quo supra sūt numerati ita ꝙ recipiant⁹ gradatim ascēdendo ab infimo vsqz ad sup̄mum qd̄ ꝓbatur di. lix. si officia. et di. lxxvii. c. j. Si tn̄ aliquis ꝑ saltū ꝓmoueat⁹ i. vno vel plurib⁹ ordinib⁹ ꝑtermissis aliqz ordinē supiorē recipiat. caracterē recipit nisi aliud impediat vt habitū est ā. ¶ Quid siqs ordinetur ī ep̄m ꝑtermisso sacerdocio. ℟ dic̄ jnnoc. iij. ex̄ de excess. pla. ex lr̄is. ꝙ ñ fit ep̄s cui etiam cōsentire videtur. ganf. et bern̄. ex̄ e. c. imo. dicit ꝙ nul⁹ recipe pōt ordinē ep̄alem nisi sit p̄sbiter. ex̄ de excess. pla. ex lr̄is in fine. Si tn̄ quis p̄sbiter exn̄s licet inferiores ordines nō bn̄s ordinet⁹ in ep̄m ep̄s est. sz illum ordinē quē nō hz cōferre nō pōt. ar. j. q. i. gra. szm ātē host. et bern̄. q̄l itercūqz ordo cōferat⁹ siue gradatim siue ꝑ saltū caracter recipitur dūmō accipiēs sit baptizatus nō tn̄ execucō. et id̄ qd̄ ē omissū caute ē supplēdū et dispēsādū. et hoc ꝓbat⁹ di. lij. solicitudo. et ex̄. e. c. j. Nec obstat quod dicit⁹ ex̄ de excess. pla. ex lr̄is. nō em̄ negat q̄n caracter ep̄alis cōferatur. sed quod ip̄m exercere nō pōt qd̄ verum est intantū ꝙ nihil cōfert ep̄s talis nisi in sacerdocio ꝓmotus sit licz ip̄e caracterem receperit. hec host. ¶ Quā penā patiet⁹ talis. ℟ vt ab administracōe abstineat. alias si mistrauerit incidat penā nō ordinati mistrantis cū nō sit rite ordinatus. s. vt de ecclesia abiciat⁹. et nun ꝑ ordinet⁹ nisi cū eo per papā dispenset⁹ vt patet ex̄ de nō ordi. mi. c. j. et. ij. de q̄ pena habet⁹ circa finē huius articuli. ¶ Qualiter excusatur talis. ℟ in totum non excusatur. ꝓpter ignorantiā tn̄ pena minuitur licz ñ oio ꝓbabilē. ex̄. e. c. vno. Etsi dubitet an om̄s ordines gradatim recepit credi debet viris honestis inter quos est cōuersatus. vt dicit⁹ ibidem. hec host. ¶ A quo dispensat⁹. ℟ si scienter ꝑ saltū ꝓmouetur nō tn̄ mistrat. pn̄ia sibi iniungat⁹ et caute supplebitur qd̄ est incaute omissum et sic dispensabit⁹ ꝑ ep̄m. ex̄. e. de sanō iteran. c. j. Idez dico si mistrauit. sed credebat se gradatim ꝓmotū fuisse. licet asserāt vicini cōtrariū cum idē ꝓmotus in etate mior in hoc cōsentiat. Et gradus omissus supplebit⁹ et discreta pnia iniunget⁹ Et illud qd̄ factum nescitur iterari nō videbit⁹. ex̄. e. c. vno. Si tn̄ scienter ꝓmotus ꝑ saltū in ordine nō gradatim recepto mistrauerit incidit in penā nō ordinati mistrātis. Et sic nō pōt cū eo nisi ꝑ papam dispēsari vt dictuz est supra. hec hostiē. ¶ Itē sciendū ꝙ ordines minores cōferri pn̄t om̄s vni p̄sone eadem die nisi contrariū obtineat cōsuetudo ecclesie q̄ nō seruata scādalū generet. Prima vero tonsura et q̄tuor ordines minores eidem eadem die cōferri nō debent. vt dicit host. et jnnoc. ex̄ de tpe. or. de eo. Cōtrariū tn̄ dicitur fieri in almania. Vn⁹ aūt ordo sacer cū minoribus vel duo sacri nullo mō debent cōferri eadem die vni p̄sone. Nec ī hoc dispensari potest cum aliquo nisi de licencia pape qz hoc ē ꝓhibitū vt dicit host. et jnno. ex̄ de tpe ordi. dilectus. Sed cōferri debent singuli ꝑ se et ꝑ certa interstitia temporꝝ di. lxxvij. in singulis. et. c. quicūqz. et ex̄. de eo qui fur. or. su. cum hi. lator. et de tpe or. lr̄as et. c. dilectus. Et licet plerūqz cōtingat ꝙ ordinator ieiuniū a die sabbati vsqz ad dn̄icam ꝺtinuet. vt illi qui nō potuerunt ordinari die sabbati in sero ordinent⁹ in mane die dn̄ico. di. lxxv. ꝙ a pluribus. nō tn̄ illi idem qui in sabbato ad aliquos sacros ordines sūt ꝓmoti pn̄t ad alios in die dn̄ico. ꝓmoueri. sz tn̄ illi q̄ nō poterant in die sabbati ordinari. Cū em̄ ꝓpter cōtinuatōz ieiunij sero sabbati et mane dn̄ice facere vnū diē significent⁹ si ordinatus in sabbato ordinet⁹ in dn̄ica. iam idem bis ī eadem die ordinaret⁹. qd̄ absurdū esset. Et dic̄ hic ep̄s bononiē. ex̄ de tpe ordi. lr̄as. si cōtra p̄dictā formā ordines recipiant⁹ furtiue recipi dicuntur. Sciendū em̄ ꝙ dicitur quis ordinari furtiue q̄drupl⁷. s. cum q̄s citra cōsciam ep̄i ꝓpriꝝ sine examiacōe ꝓmouet⁹ di. lxiij. ex̄ cōsciam. In quo casu non ꝓsunt lr̄e archidpaconi. ex̄ de offi. or. significasti. Itē cum quis minoribus ordinib⁹ non ꝺtent⁹ vna et eadē

furtiue ordinati

die subdyaconatū recipit. extra de eo. cum h
vel cum duos simul recipit acros ex. e. inno
tuit. Vl cum gradu omisso saltum facit. ex de
cle. per saltum promo. c. i. In quibus casibus
nec etiā obedies suo superiori excusat. extra
de temp. ordinā. dilectus. cū superior tanqm
maior plus delinqt. et iō magis est puniēdus
ex de traslatōe inter corpalia. q. vlt. h hoſt.
¶ Que est pena recipientis ordines otra pre
dictā formā. Sed vt ei d rigore iuris interdicat
execucō ordinū receptorū ex e. innotuit. nihil
lominus tñ ascendere poterit ad maiores. Et
hoc intelligas etiā qñ vna die recepit omes
minores ordines et vnū sacrū vel duos sacros
simul vt dictū est. hec hoſt ¶ A quo dispēsa
tur cū rki. Sed aut fuit phibitū hoc. s. nequis
furtiue recipet ordines sub itermiatōe anathe
matis. id ē qꝫ fuit anathema ita exposit bern.
et hoſt. ita vt si anathematis ostruat intrāsi
tiue. et tūc cū excōicatus pmoueat ñ pt aliqs
secū dispensare nisi papa. Aut ñ fuit excōica
cio lata. et tūc potest eps cum eo. tam i susce
ptis qm in suscipiendis ordinibus dispensare
pro suo arbitrio. iniūcta sibi pnia cōpetenti.
Sed etsi excōicatus pmoueat pmittit papa qꝫ
cū eo si religionē intret dispenset p epm au
toritate pape ñ sua tam in susceptis qm i sus
scipiendis ordinibus. Et sic solus papa dispen
sat. ex. e. c. j. in tex. et glo. alias si religionē
nō intret cū eo vt mistret in minoribus ordini
bus dispēsat eps vt ibidē innuit glo. a cōtra
rio sensu et. di. xxv. q̄lis. Sz et religionē si in
tret pōt cum eo sus abbas dispēsare si viderit
expedire. ex. e. cum hoc. et hoc in caū in quo
recipit qtuor ordines minores et vnū sacrū si
mul. Tamē vt dicit. ibidem i glo. si excōmu
nicatus ordines ex certa scia recepisset abbas h
nō posset. vt dicit ex de sen. ex. cū illorū. Alij
intelligūt qꝫ illud. c. cuz hoc intelligitur de
abbate epo. aliqñ em epus est in vna ecclesia
abbas. et in alia eps. vel forte eadē ecclesia
est epalis et regularis sicut habet ex de iudi
cijs. causam. sed tu intelligas sicut pmisi. Si
vero duos sacros i seculo recepit simul nō di
spensat eps cum eo. sed si transit ad religionē
dūmō laudabilr cōuerset pōt cū eo eps de li
cencia pape dispēsare. s. vt i susceptis ordib
mistret. ex. e. innotuit. hec hoſt. i sum. Nō tñ
de illa licēcia que ibi dat pōt cū eo dispensa
re vt ad sacerdociū transeat. vt dicit in glo.
Dicit aut hoſt. ex. e. c. j. qꝫ cum furtiue ordina
to sz nō excōicato ecclesie defacili nō dispen
sat nisi intrat religionē ¶ Quid de eo qui exi
stens in excōicacōne ordinatus fuit. Sed talis
aut ē secularis aut regularis. si secularis aut
scruit se excōicatū et tunc est deponēdus i p
petuū a susceptis ordinibus. Et szm glo. a be
neficijs etiaz. Et addit rod. qꝫ hoc est verū de
rigore iuris. etsi otra eū agat i foro iudicij.
Aut ñ fuit memor fcti p quo excoicatōz icid
aut factū scruit. sz iuris ignarus nesciuit seꝫp
ter hoc factū fuisse excoicatū. Et in his duo
bus casibus si religionē intret abbas cū eo di
spensare pōt nisi factū fuerit gue et notabile

Si aūt nō intrauerit solus papa pt dispensare.
Si vero sit regularis aut hoc fuit scienter et
tūc debz ab execucōe ordinis suscepti et offi
cij manere suspēsus et hoc szm rod. de rigore
iuris. Aut ignoranter quia scz. facti imemor
vel iuris ignarus. et tunc monasterij vtilitate
pensata post iniūctā et pactā penitentiā regu
larem abbas eius cū eo potest dispēsare nisi
fuerit gue et notabile factū. vel etiā si is qui
hoc fecit adulterus fuerit et diseret vt violē
ter cōtra obliuionē vel ignorantiā psumatur
hoc fecisse. Et szm rod. hoc intelligit qñ agit
cōtra eū in foro iudicij. Si em secrete cōfite
tur hoc in pnia cū cuilibz de suo facto creda
tur in cōfessione abbas poterit dispensare. et
hoc si nō sit suspicio qꝫ in cōfessione menciat
Et hec distinctō habet ex d sen. ex. cū illorū
in sūmis bern. et hoſt. ibidē abbas dispēsare
pōt cum ignorantib sive inciderint excōica
tionē añ ingressum religionis sive post. quia
nec text distinguit. Innoc. vero magis sentit
ibidem cum his qui dicūt hoc tm intelligi d
his qui inciderūt añ ingressum. ¶ Item nota
szm rap. qꝫ illud dictū est d irregularitate ex
coicati recipientis ordinē vel mistrātis in ex
cōicatōe. Intelligit ec de suspēso ordinē reci
piente vel etiā in suo ordine mistrāte. et h si
sit simpliciter suspensus ab execucōe ordinū
Si aūt sit specialr suspēsus ab executōe alicui
ius ordinis. ex supioribus nō cōtrahit aliquaz
irregularitatē mistrando i aliquo inferiorum
illo. ¶ Itē nota qꝫ illud qd pdictū est de irre
gularitate celebrātis vel mistrantis in excōi
catōe vel suspēsione. intelligit vt habetur ex
de cle. excō. mi. aplice nisi pbabilis ignorā
tia eum excuset. sz si sit ignorancia eius crassa
et supina vel erronea nullus dispensat nisi pa
pa. Et szm rod. hoc intelligit de ignorantia
pbabili facti. vt siquis misit p se pcuratorē
sufficienter instructū ad curiā. et quia pcura
tor impedit non cōparuit ad diem assignatū
fuit tanqm cōtumax. excōicatus ipe tñ hoc ne
sciens celebrauit et tūc nō eget dispēsatione.
Secus est de ignorācia crassa vt si citatus ad
diem pemptoriā nec iret nec mitterz. et sic ex
cōicatus celebret. licet nihil sciens de sentē
tia illa. Et idem est qñ quis pbabilr dubitās
de excōicatōe sua et maxime qñ ē conscius de
culpa pter quam iuste potuit excōicari cele
brat in excōicatōne discrimi se cōmittēs. hec
rod. ¶ Sed quid de apostata a religione si re
cipiat ordinem. talis em hodie est excōicatus
ipo iure. li. vi. ne clerici vel monachi picula
Sed talis apostata ad ordinē pmoueri nō pōt
vt dicit. xvj. q. j. legi. et di. l. c. vlt. Et si sacrū
ordinē recepit qntūcunqz suo abbati recōci
liatus fuerit et pniam recepit in ordine sic re
cepto sine dispēsatione pape mistrare ñ pote
rit. vt habet ex de apostatis. c. vlt. Si aūt ad
religionē aliam transisz et ibi ordinē recepis
set sine dispēsacōe in ordine illo mistrare pos
set. ex de tpe or. ex pte. quia ordinē in aposta
sia nō recepisz. hec bern. ex de apo. c. vltio.
Et idem puto hodie dicendū. siquis recepit i

apostasia ordinē nō sacrā quia est excōicatus
vt supra dictū est. Distinguit tn bern. sup di-
ctū. c. ex pte. de eo qui recepit ordinē i seda
religione et redit ad pmā. q̄ seda religio aut
fuit arcior. et sic trāseūdo nō peccauit. et sic
potest mistrare in ordine suscepto de omni
iure. Aut fuit laxior. et tūc quia mortal' pec-
cauit mistrare nō debz sine dispēsatōne. Sed
jnno. dicit q̄ talis non est apostata qz i nullo
venit cōtra ea que sunt de substātia religiōis
Et ideo si recepit ibi ordinē ñ fit irregularis
Et etiā ipe bern. dicit ibid q̄ ñ apostatat nisi
qui ad seculū redit ¶ Que est pena cōferētis
ordines otra formā supradictā. Hic pena ei
est deposicō si scienter hoc fecit nisi forte qn
in casu sibi cōcesso dispēsauit. di. lj. qui i ali-
quo. et di. lxxxj. tantis. et di. lxxxij. c. vlt. Si
vero negligenter. qz non examinauit vt debu-
it priuari debz potestate talem ordinē cōferē
di. di. xxxvj. qui ecclesiasticis. et ex de tempe
or. lras. et. c. dilectus. hec rap. Bern. tamen
in glo sup dictū. c. dilectus. dicit q̄ cōferēs
simul plures ordines sacros est suspēsus a po
testate ordinādi donec cum eo p papā fuerit
dispensatū. ¶ Adhuc nota sm bern. et rap.
q̄ electus in epm. in sabbato posset in psbite
rū ordinari. et in dnica in epm cōsecrari. imo
sm rod. cōtinuato ieiunio sabbati. Die dnica
in mane posset psbiter ordinari et hora tertia
cōsecrari in epm. Sed hoc negat jnnoc. quia
nec ordinē nec ōsecratōez dz accipe sine missa
In die aūt dnico duas missas iniquū est cele-
brare. ¶ Quid si nō ordinatus alicui ordis
vel etiam ordinatus ordinis quem non habet
officiuz admistret. Hic nullus debet aliquod
officium exercere tanqm ordinatus cum non
sit. Vnde non debet dicere epistolam tanqm
subdyaconus cum nō sit. et eodē mō de alijs
officijs. Nec etiā debet baptizare tanqm psbi-
ter. alias ab ecclesia abiciat. et nunqm magis
ordinet. subaudi nisi p papā cū eo fuerit di-
spēsatum. ex de cle. ñ ordi. mi. c. j. et. ij. Et sic
punit in eo in quo psumēdo dliqt. ex de emu-
ec. c. vlt. Idem videt si nō sit rite ordinatus
vt qz nō recepit manus impositōez. ex d cle.
nō or. mi. c. ij. hec host. Rap. tn dicit q̄ ille q̄
nullū hns ordinē erercet alicui ordis offi-
ciū. si fuerit cōtumax. ita. s. q̄ cessare nō velit
debet excōicari. Ille vero qui habens aliquē
ordinē illius ordinis quē ñ habet exercet of
ficiū debz deponi. s. qn hoc facit maliciose.
aliter nō. aut ppetuo ab ordine quē habz su-
spendi. nisi cum eo dispensetur. Et addit rod.
q̄ hoc intelligit de eo qui se dicit hre ordinē
quē nō habz sicut fecit rex ozias. ¶ Qualiter
talis excusat. Hic pdicta pena locū hz. qn di
cit aliquid tanqm in officio ostitut. qd nō
dum rite recepit vt dictū est. Sec est si dicat
epl'am tanqm cleric nec tenet manipuluz in
manu quia nullus est ibi subdyacon. ex de
vi. et ho. cle. c. vt quisquis psbiter. Secus est
etiā si baptizet i necessitate sicut qui i casibus
baptizant nō psumēdo officiū psbiteri exerce
de cōse. di. iiii. cōstat. Secus est etiā siquis di
cat in secreto euāgeliū. Nam et moniat aliqn
dicit ipm sc̄z in maturino xxvij. q. j. dyaconis
sam. Excusat etiā ignorācia a tāto licet non a
toto. ex de cle. p sal. pro. c. j. Missa autez nec
publice nec puate celebrari debet nisi a psbi
tero rite ordinato de cōse. di. j. c. j. in fi. hec
host. Si tn etiā pnte subdyacono acolit sine
solēnitate intentōe bona sine psumptōne sup
bie epl'am legeret. paruz aut nihil peccabit.
maxime vbi cōsuetudo talis habet et ius ig-
norat vt dicit rod. de hac materia ponunt
quedā. ex de vi. et ho. cle. vt quisquis i glo.
c. que nō seruant. Nec credo ibi esse piculum
et ideo ea hic ponē ñ curo. Cū pmissis conue-
nit etiā jnnoc. sup idem. c. ¶ Per quē et in q°
cum eo dispensare posset. Hic. certe sm host.
ganf. et bern. p solū papā vt ad maiores or-
dines ascendat. potest tn eps cū tali dispēsa-
re vt in ordine suscepto remaneat. Ipo tn pmi
tus iux arbitriū eius biēnio vel triēnio vel se
cundū q̄ ei placuerit suspēso. Et sic bnficium
poterit retinē. s. simpler qd curā aiarū nō ha-
bet vt dicit rap. vt tn sibi discreta pnia iniun
gatur ita q̄ in seculo valeat securus manere
licet sit ei tuci ad salutez religionē intrare.
ex de cle. ñ or. mi. c. ij. hec host. Quidā tamē
dicūt q̄ etiā eps pōt dispēsare vt talis possit
ad supiores ordines ascendere cū hoc nō p-
hibeat sibi expsse. cui opi. cōsentit bern. ex d
cle. non ordi. mi. ex lris. ¶ Quid de clericis
minorū ordinū qui in officio subdyaconi mi
strāt. i nouis missis cā solēnitatis. Bndz rod.
q̄ nō credit rigorē supradictū ad eos extēdi.
peccāt tn talia faciendo. licet hoc sine mali-
cia faciant. sz teneas tu de hoc illud qd dixit
ho. s. ¶ Quid siquis faciat causa ioci. Hic lu
dus noxius est in culpa. ex de hoi. cōtinebat
Nō tn credo q̄ debeat istā penā patī nisi sole
nitatē seruet licet alias debeat penitere. xv.
q. j. illud in fi. quia volūtas et ꝓpositū distin
guūt maleficia. ex de sen. ex. cū volūtate. B
host ¶ Vn nota q̄ nō ordinati sm tho. omia
officia minorū ordinū licite facere possunt.
licet nō habeant ad hoc officiū. sicut etiā in
domo ñ ōsecrata dici pōt missa. licz eccia cō-
secret ad hoc vt missa dicat in ea.

Sequit de qrto. s. de mō cōferēdi ordīes
de quo habet i ordinarijs eporū et i de-
creto di. xxiij. psbiter cū reliqs. c. vsqz ad ca-
psalmista. Dicemus aūt de isto ad instructōz
aliqualem ordinādorū vt recurrētes ad ea q̄
hic dicunt reddantur magis puidi respectu
agendorū i receptōe ordinū. Dicendū est aūt
pmo de eo qntū ad ea que sūt ꝓpa singulorū
ordinum ab infimo gdatim ascēdēdo vsqz ad
summū. Scendū igit q̄ cū quis hostiari or-
dinatur. sicut in ordinario habet. eps ad su-
gestionē archidyaconi tradit ei claues eccle
sie de altari dicens. sic age. qsi redditur do
rōez. p rebus q̄ his clauibus includunt. Ali
qui vero i plī. sic agite qsi reddituri. rc. dein-
de archidyacon tradit ei hostiū ecclesie Cū
vero quis ordinat lector ab epo tradit ei li-
ber diuinarū lectionuz dicente sic. Accipe et

esto vbi dei relator habiturus partē si fidel⁹
et valiter impleueris officiū tuū cum eis qui
verbū dei administrauerūt ab initio. Aliqui ve
ro hnt i plī accipite ꝛc. Cū aūt quis exorcista
ordinat⁹. accipit librū exorcismorꝫ de manu
epī dicentis sibi. accipe et cōmēda memorie
et habe ptātē imponēdi man⁹ sup energumi=
nos siue baptizatos siue cathecumenos. vel in
plī sm aliquos libros accipite ꝛc. Cū vo acō
litus ordinat⁹ accipit ab epo vel archidyaco
no candelabrū cum cereo dicēte sibi epo. ac
cipe ceroferariū siue candelabrum cū cereo et
scias te ad accendendū lumiaria mancipari.
Accipit ēē vrceolū vacuū ab epo vl archidy
acono dicēte sibi epo. accipe vrceolū ad effū
dendū vinū et aquā i eucharistiā sanguis xpī
vl i plī sm aliquos. Accipite. ꝛc. Cū āt subdi
acon⁹ ordinat⁹ accipit de manu epī patenā et
calicē vacuū. de manu vero archidyaconi vr
ceolū cū aqua manipulū et manutergiū. epo
eum monēte et instruēte vñ dicit ei vide etiā
misteriū tibi tradit⁹. Et ideo si vsqꝫ nūc fuisti
tardus ad ecclesiā āmō debes esse assiduus ꝛc
vel in plī si sint plēs videte. ꝛc. Deinde epus
tradit ei manipulum dicens. accipe funonē si
gnū euāgelizādi vbū dei in noie dñi ihū xpī.

Sed nūqd dꝫ sibi manus imponi. et videt⁹
q̄ sic. qꝛ ex d̄ sacramētis nō iterādis. pastora=
lis. dicit⁹ q̄ si i subdyaconatu manus nō im=
ponat⁹ nō est iterandū ordis sacramentū sed
quod fuit omissū est caute supplendū. Sed cō
trariū dicit⁹ di. xxiij. subdyaconus. q̄ subdy=
aconus nō recipit manus imposicōes. Sñdet
bernā. in. c. pastoralis. q̄ ibi dici⁹ man⁹ impo=
sicō quedā bñdictio. Et illud. c. subdyacon⁹
loquit⁹ de manus impositōe cōsecratoria que
nō fit sub dyacono. Cum vero dyacon⁹ ordia
tur sol⁹ eps q̄ eū bñdicit man⁹ sup caput ei⁹
imponit. deinde bñdictionibus ab epo dictis
ipe eps stolā ei iponit dicēs. accipe stolā can
didam de manu dñi ab oib⁹ vicioꝫ sordib⁹
purificat⁹ i cōspectu dine maiestatis vt oib⁹
vita cōuersacōis tue pbeat⁹ exemplū plebsqꝫ
dicata xpī noie possit imitādo te imitatōes ac
quirere iustā postea leua ei⁹ circūdata dat ei
eps euāgeliū dicens. Accipe ptātem legendi
euāgeliū in ecclesia dei. tam p vinis q̄m pro
mortuis. i noie dñi amē. Qn aūt quis psbiter
ordinatur ordinand⁹ more dyaconi indutus
episcopo psentat⁹. et ipo inclinato episcopus
et omēs psbiteri qui assunt sup caput eius ma=
nus imponūt. s. tangendo. deide dicit orōnē
sup eum tenens man⁹ eleuatas siue suspensas
sicut qn dicunt⁹ orōes in missa. simil⁹ et omēs
alij psbiteri sꝫ nō tangendo. deide dicit aliaſ
orōnes. postea eps flectit orariū. id ē stolam
sup humerū eius dextrum dicens. Accipe iu=
gum dñi. Iugum em eius suaue est. Deinde ve
stit eū casula. dicens stola innocentie induat
te dñs. Accipe vestē sacerdotalē p quam cari
tas intelligitur. potēs est enim dñs augere ca
ritatē et opus pfectū. deinde dici⁹ veni creas
tor spus ꝛc. deinde ab epo dicit⁹ benedictio.
q̄ cōpleta ipe eps oleo cathecumenorꝫ man⁹
eius a pollice dextro vsqꝫ ad indicē sinistruꝫ
et a pollice sinistro vsqꝫ ad indicē dextruꝫ in
cruce et total⁹ p palmas manuum pungit. di
cens cōsecrare et sanctificare digneris domi
ne manus istas p istā unctōnes et nrām bñdi
ctionē vt quecūqꝫ cōsecrauerit cōsecrentur et
quecūqꝫ bñdiremt bñdicant⁹ et sanctificent⁹
in noie dñi ihū xpī amē. hoc facto accipit pa
tenā cū oblatis et calicē cū vino dicens. Ac=
cipe ptātes offerre sacrificiū dñi missamqꝫ ce
lebrare. tam p viuis q̄ p defunctis. in noie
dñi nri ihū xpī amē Deinde dici⁹ bñdictio ab
episcopo. postea osculat⁹ eos eps dicens. pax
dñi sit semp vobiscū. et cōmendat se orōnib⁹
eorꝫ. Debent aūt fieri sacerdotes isti. s. abba=
tes. archipsbiteri. ppositi. decani hntes bñfi
ciū cum cura aiarꝫ. tales em moniti si nō fue=
rint cōgruo tpe facti psbiteri pdē debēt ho=
norēs. ex de eta. et qli. c. j. et de ele. cū i cun=
ctis nisi obstent canones. vt dꝫ i. c. i cunctis
Nam sm glo. ibidē cum quis est impotēs ad
ordines. aut hoc est pter culpā eius et tūc nō
dꝫ pdere honorē pter abbates vel plātos re=
gulares qui ex causis monitis remouent⁹ ex.
de spmo. p tuas. Aut ex culpa ei⁹. et tūc pdē
debꝫ. quia mali merito debēt egestate publi=
ca laborare. ff. depositi. bona fides. Sꝫ cō
tra ex d̄ eta. tuā. vbi instituit⁹ abbas q̄dā i mi
norib⁹ cōstitut⁹ ita q̄ nō ascēdat ad ordines
maiores quia forte irregularis erat. ihc illō
factū est dispēsatiue vt dicit⁹ ibidem in glosa
De forma vero consecrādi epm et supra nihil
ad nos. de ipa tn habet⁹. di. xxiij. eps. et di.
lxxv. c. j. et ex de sacmētis nō ite. cum venisset
Dicit aūt host. in eodē. ti. q̄ de substancia cō
secratōis epī est liber qui sup caput ponit⁹ cō
secrādi. xxxij. di. eps. sm ganf. Etiā numerus
cōsecrandū de quo dictum est supra.

Equit⁹ de q̄nto. s. de mō cōferendi q̄ntuꝫ
ad ea que sūt cōia oim ordinū vl pluriū.
Et circa hoc querunt⁹ plā. scꝫ quid sit facien
dum siqua omittant⁹ de forma in canonibus
statuta. ihc de hoc sūt varie opi. sꝫ inter alias
eligo tuciorē sm rap. s. q̄ intelligas oia illa
esse de substātia d̄ quib⁹ nō est exp̄ssum i iure
q̄ nō sint de substācia. Inuenit⁹ tn in iure q̄d
fieri debet. vñ si quid taliū sit omissū pōt ordi
nacio iterari. s. ex toto q̄si nihil sit actū. Nō
em intelligitur iteratū qd̄ nesci⁹ factū et hoc
ibidē dicit innoc. di. lxviij. psbiteri. et d̄ ose.
di. j. solēnitates. Si aūt sit omissū aliq̄d eorꝫ
de quibus est exp̄ssum q̄ nō sunt de substātia
nō debet ordinacio iterari. sed qd̄ omissum est
debꝫ caute suppleri statuto tpe ad ordies cō=
ferēdos. ex de sacramentis iterādis. vel non
psbiter. i tex. et in glo. c. j. et de sacramētis ñ
ite. c. j. in decre. inceg. qꝛ hoc nō dicitur ho=
die idecisa. Est aūt exp̄ssū in iure quedā ñ esse
de substancia ordinis. s. temp⁹. ex de tpe or.
sane. Itē etatē. di. lxxvij. subdyacon⁹ i veteri
Itē unctōes. de sacmento unctōis. c. j. in pn⁹
Itē q̄ ordinand⁹ i psbiterꝫ vel dyaconū reci
piat ipositōes man⁹ epī nō tantū manu super
caput suspēsa sꝫ tactu corpali. Item q̄ ab epo

ꝓprio recipiat ordines. Et ꝙ seruatis debitis
institutis et nō simul recipiat. ex de sacramē-
tis nō iterā. c. j. et vlt. et ex de tpe or. ꝙ trās-
latōez. et. c. lras. et. ix. q. ii. lugdunēsis. Item
ꝙ a latino nō a greco latinus nō ordinet. ex
de tpe or. cū sm. et. c. ꝙ translationem. hec
rap. Et in oibus pdictis cōueniūt cū eo. gāf.
et host. nisi ꝙ impositōez manus simpr dicūt
nō esse de substācia. Opi. vero bon. et pe. fuit
ꝙ imposicio manus est de substancia ordinis
dyaconi vt videbit in se. ti°. Sunt autē alia
sm rap. de quibus nescit vtꝝ sint de substan
tia vel nō vt missa et ieiuniū ordinātis et ordi
nati et hmōi que oia esse intelliguntur de sub
stantia nisi cōtrariū expssum inueniatur vt di
ctum est ē. Sed sm hu. neutrū duorꝝ pdi-
ctorꝝ est de substācia. host. vero cōsentit ꝙ ie
iuniū nō est de substancia et sub dubio reliqt
de missa. Sed de hac materia dictū est pleniꝰ
supra. e. ti°. ar. j. f. Vtꝝ aūt in ordinatione
sit necessaria manꝰ imposicio cū tactu corpa-
li. de hoc sūt opi. dicūt em quidā ꝙ nō. sz suf
ficit sola manus extensio. ar. ff. d acq. posses-
l. ꝙ mō. Alij dicūt ꝙ necessarius est ibi tactꝰ
corpalis. ex de sacramētis nō iteran. c. vlt.
huius opi. est ganf. et host. Quid si sit ma-
nus imposicio omissa ceteris rite pactis. nun-
quid est ordinatus. Rndet host. et bern ꝙ sic
tamē executōez nō habz donec manus impo-
sicio sit suppleta. tn est caute supplēda. s. tpe
statuto ad huiusmōi ordines oferendos. ver-
bigra. primo qn eps alios ordinabit erit de-
fectū paciens simul cū alijs solēniter paratꝰ
et quasi mistrans epo. stabit nec erit intentus
epi. nec ipiꝰ vt ordines iam dictos sup eum
iteret. Sed qn ad locū veniet vbi manꝰ iponi
debuisset tūc manū sibi imponet qnto cauciꝰ
posset ne error circūstantibꝰ innotescat. Et pt
vltimo iter alios eiusdē ordinis imponē sibi
vt magis celet. potest etiā eps sibi dicere qn
manū imponet sibi porta mihi libꝝ vl aliqd
aliud vt alij credant ꝙ ꝓpter hoc imposuerit
sibi manū. Vel etiā epus paucis et bonis vo-
catis in sua capella poterit ordines celebra-
re et impositōez manus supplē. Et idē in simi
libus fiat di. xij. solicitudo. Sic intelligi pōt
id ex de sacramentis nō ite. pastoralis et. c.
pbiter. hec host. in sūma. ti° de etate in glo.
sup. c. pbiter. Innoc. vero ibidem dicit ꝙ qn
manus imposicio supplet. omīs orōes dican
que debēt dici qn manus imponitur. qz adhe
rent imposicōi manus et fit in eis mencio de
ipa. Item si ps alicuius orōnis sit omissa a ca
pite est inchoanda. Pnt tn in ordinibus esse
multe orōnes que nō sunt de substācia. Vnde
si alias ordo sit legitime celebratus nō ꝓpter
hoc iterabit. Itē si tm vna manus sit inuncta
vnctio alterius manus est supplēda. Et vbi i
orōne dicit manus in pli dicat in singulari
etsi facta esset in aliquo vnctō sine orōne vel
ecōuerso debz vtraqz repeti. quia nō sūt actꝰ
diuersi cum i orōibus de vnctōne mēcio fiat.
hec jnoc. Vtrū tactus instrumēti ab eo q
ordinat sit de neccitate sacri. ihs dicūt aliq ꝙ
nō qz em potestas ordinis accipit a mistro n
a materia. ideo porrectio materie magis ē de
esse sacramēti ꝙ tactus. verba tn forme viden
tur ostēdere ꝙ tactus materie est de esse sacra
menti. quia ibi dicit accipite hoc vl illud. B
tho. Quid si vnus eps manꝰ imponat et al
ter eps vel pbiter simplex bndictōz infūdat
ihs nō valet qd agit. xxiij. di. quorūdam. sac
menta em ecclesiastica sūt veritatis et diuidi
n pnt de ose. di. ij. quia passus. et. xxiiij. q. j.
loquit. Sz his obstare videt quod in dicto'.
c. quorūdam. dicit gradū sacerdocij vel leui
tici ordinis quē puerse adepti sunt amittant.
Sed verba illa. s. adepti sunt et amittant non
ius sz factū respiciūt. vt qtenus adepti sūt d
facto attenus amittāt de facto. Vn oportz ꝙ
vnus pficiat ordinatōez totā. Nam si vnꝰ fa-
ciat ptem vnā et alius ptem aliam nihil agit
sicut si vnus baptizando imergat et alter ver
ba dicat. vel si vnus dicat ptem illorꝝ verbo
rum. ego te baptiso. zc. alius aliam nihil agi
tur. Nō sic in his q pcedūt vel sequunt cano
nem que pnt diuidi. et p pl es expleri. vij. q.
j. hec ganf. Idem ergo debet dicere verba et
mistrare elemēta. nisi vbi ius cōtrariū ordina
uit. vt in acolitatu vbi epus dicit verba et ar
chidyaconus exhibet elementuz ordinando
candelabrum cum cereo. di. xxxiij. acolitus.
Secundū autē innoc. ex de sacramētis non
ite. pbiter. si qd est omissum nō pōt suppleri
p eū qui ordinauit. p aliū suppleri poterit. Et
si eps in ordinādo ex infirmitate deficiat per
eum postea vel p aliū inchoabit vbi ipe dimi
sit. nisi sint aliq sibimuicē coherēcia vt vnctō
vl orō. hec jnoc. Et ouenit cū eo host. ibidē
Quid si duo epi simul ordinent ita ꝙ simul
oia verba pferāt. ihs puto eundē ordinē siml
cōferri ab vtroqz et simlr dico baptismū con
ferri cum duo simul imergunt et simul verba
pferūt. Et silr eandē sniam vel a pl ibus ferri
cum simul plures iudices vel arbitri siml p-
nūciant. ar. di. viii. vel idē si vnus. et. c. idem
si plures. hec ganf. Que est forma et q est
materia sacramēti ordinis. ihs hoc patz ex iā
dictis. et infra patebit. ex dicendis de impssi
one caracteris. Nā i vnoquoqz ordie ē p ma-
teria tradicio instri. p forma vero expssio ver
borꝝ. Vn nota ꝙ quia hoc sacrm pncipali
consistit in ptāte tradita et ptās p vsū innote
scit. quia potētie notificant p actus ideo in
forma ordinis expmit vsus ordinis et hoc p
modū impatm vt det intelligi ꝙ ille q hanc
ptātem habet. in vsu illius ptātis exercere se
debet alias de negligēcia merito rephensibi-
lis esset refert em impium ad exteriorē actū.
Insup nota scdm host. ꝙ ēca ordines obser
uant qdam substācialia. quorꝝ si fuerit aliqd
omissū totū est iterandū. quedā solennia. quo
rū si qd omittat nihil iterat sz caute supple
qd incaute fuerat omissū et quousqz hꝰ fuerit
supplētū execucō denegat. ar. di. lij. solicitu
do. quedā vo dubia. s. vtꝝ sint d substātia vl
de solēnitate. et sic qd tucius ē eligi qz itera
qdā honesta siue leuia ꝓpter quorꝝ omissionē

nihil putam⁹ necio esse supplēdū et min⁹ ite
rādū ſ3 ſi h̄ suppleda ō ogruo dica⁹ ñ erram⁹
Equit⁹ de sexto sc3 i q° h3 caracter vniuſ
cuiusq3 ordinis imp̄mi. Vbi notandū q
p regl'a gnali tenendū est q i susceptōe illi⁹
exterioris signi caracter i quolibet ordie ipri
mit⁹. in quo sig° pncipal' ptās q̄m ordo iste re
spicit exp̄ssius significat⁹. Ad istā vero ipressi
onē cōcurrūt alicui⁹ instrī tradicō et vbi ex=
p̄ssio quo vbo determiet⁹ exp̄ssi⁹ instrī sigfica
cō. Et qz principal' ptās quā respicit ordo ho
stiarij. sigficat⁹ exp̄ssi⁹ in datōne clauiū eccie
q̄m i aliq° alio qd fit ēca eū. Et ptās lcōris p
hoc q ab ep̄o tradit⁹ sibi liber dinax lectio=
nū. Et ptās exorciste p h̄ q de manu ep̄i acci=
pit libx exorcismox. Et ptās subdyaconi p
h̄ q accipit de manu ep̄i patenā et calicē va=
cuū. Ido i p̄dcis cū vbox formis dtermiatis
caracteres dictox ordinū imp̄mūt⁹. q āt p p̄
dicta pncipales ptātes p̄dictox ordinū exp̄ſ
sius significent⁹ q̄m p alia pz diligēter ofide
rāti de actibuſ et officijs ipox ordinū. h̄ oia
rich. De acolitatu vo sunt opiones due scdm
duas opiones ō ei⁹ actu pncipali. Scdm em̄
dicētes q act⁹ ei⁹ pncipalior ē portare cere=
os significa⁹ exp̄ssius ptās acoliti p hoc q cā
delabrū accipit cū cereo. et iō tūc ſ3m eos ca
racter imprimit⁹. Et huius opi. sūt bon. rich.
et pe. Scdz vo alios q̄ dicūt q pncipalior ei⁹
actus ē mistrare de vrceolo. exp̄ssius sigfica⁹
ptās ei⁹ p h̄ q accipit vrceolū. et ido tūc im=
primit⁹ scdm eos caracter. Et h° dz sp intelli
gi de vtute vbox ab ep̄o platox et h̄ est po
sicio tho. Sz obici⁹ qz p actū archidyaconi
caracter ip̄mit⁹ vt dic mgr sē. li. iiii. di. xxiij.
et habet⁹ i decre. di. xxiij. acolit⁹. hi cū edo=
cti fuerit ab ep̄o q̄liter in suo officō debeant
agē ab archidyacono accipiūt cādelabx cū
cereo et vrceolū vacuū. g° i tl'i traditōe imp̄=
mit⁹ caracter. ihl q i traditōne instrumēti ab
ordinatore fit caracteris imp̄ssio. ſ3 i traditō
ne que fit ab archidyacono fit ptātis collate
exp̄ssio. Vl' pōt dici q i minoribⁿ ordib⁹ hoc
ē singl'are. s. q post p̄ ep̄s docuit ordiandos
qual' in officio suo debeāt agē instrumētum
accipiūt ab archidyacono de ep̄i mandato et
volūtate. in cui⁹ acceptōe imp̄mit⁹ caracter.
qz instrumēti tradicō pncipaliuſ ē ab ep̄o q̄m
ab archidyacono. h̄ rich. Vel p̄t dici q archi=
dyaconus ē q̄i pnceps misterij. ideo oia q̄ pti
nent ad misteriū ipe tradit sicut cereū q° aco
litus seruit dyacono aī euāgeliū ip̄m ferēdo
Et vrceū q° seruit subdyacono. Et sil'r dat sub
dyacono ea quib⁹ supioribⁿ ordibus seruit.
Sz tñ in illis pncipal' actus subdyaconi non
cōsistit. ſ3 i hoc q opatur ēca materiā sacri. Et
ideo caracterē accipit in hoc q dat⁹ ei calix
ab ep̄o. Sz acolit⁹ accipit caracterē ex verbis
ep̄i i h° q accipit p̄dicta ab archidyacono. h̄
tho. In ordie aūt subdyaconat⁹ dicūt aliqui
imprimi caracterē p manuū ep̄i impositionē.
Moti ex duob⁹. Primo ex h̄ q apl'i ordiabāt
tūc dyacōes p manuū ipositōez. Vñ mgr. iiii
sen. lj. di. xxiij. c. vij. h̄ inq̄t ordo ab apl'is est
celebrat⁹. qñ vt legit⁹ act. ij. septē viros ple=
nos spūsancto. ad h° officiū elegerūt et orōe
p̄missa manus eis imposuerūt. Scdo qz man⁹
est organū organox i quo residet pncipaliuſ
opandi ptās. et in hoc ordine ofert⁹ excellēs
ptās sub sacerdocio. Et hec ē opi. bon. et pe.
Alij vero dicūt q ipr̄imit⁹ caracter dyaco=
no i traditōe libri. ptās em̄ dyaconi ē media
inter ptātem subdyaconi et p̄sbiteri. Subdy=
aconus em̄ habz ptātem tāgendi vas misterij
p̄sbiter cōsecrādi corp⁹ xpi et sanguinē. dya
conus aūt etsi nō habeat ptātem tangēdi cor
pus xpi. habz tñ ptātem portādi corpus i pa
tena et dispēsandi sanguinē in calice. Et i h°
est eius pricipalis ptās. que quidē nō potest
exprimi p traditōez vasox tantū nec materie
nisi diceret si traderz sibi vasa cū corpe et sā=
guine. cū p̄sbitero. qui supior est nō tradatur
corpus et sanguis. ſ3 vinū et hostia. Et iō po=
testas dyaconi ñ p̄t exprimi q̄ntū ad suū pnci
palē actū. ſ3 exprimit⁹ q̄ntū ad eius actū secū
dariū in traditōne libri euāgeliox. et in hac
ptāte intelligit⁹ alia. Et ideo sibi caracter im
primit⁹ cū ei ab ep̄o liber euangeliox da⁹. et
hec ē posicio tho et rich. Ad ill° vero qd pri=
mi dicūt de apl'is ñdent scdi. q sicut i primi
ua ecclesia apl'i spūssancti inspiratōe ofirma=
bant p manuū impositōez. tñ modo tradit⁹ sa
cramētū ofirmatōis p crismatis i frōte uncti
onē sic etiā eadē inspiratōe ordinabāt tūc dy
acones p manuū impositionē cū orōe. Nec se
quit⁹ ex h° q mō p impositōz manuū ep̄i fiat
collacio tal' ptātis. hec rich. Ad ſ3m illi di=
cunt q man⁹ ē organū organox. Ñdēt alij
q ep̄s ñ tñ manū imponit illi quē ordinat in
dyaconū. ſ3 etiā illi quē ordinat i p̄sbiterū. p
illud aūt qd ē cōe duob⁹ ordib⁹ ñ videt⁹ im=
primi caracter i altero istox ordinū. h̄ rich.
In ordine aūt sacerdotali dicūt aliq̄ caracte=
rem imp̄mi cū ep̄s imponit man⁹ illi q̄ ordia
tur dices. Accipe. s. s. zc qz dicunt tūc xp̄m
dedisse ptātez sacerdocij discipul' qñ p⁹ resur
rectōez suā dixit. accipite. s. s. quox re. pe zc
et hec opi. est bon. et pe. Alijs vero vide⁹ tūc
ei imp̄mi cū accipit ab ep̄o calicē cū vino et
patenā cū hostia. pncipal' em̄ actus p̄sbiteri
ē eucharistiā ofecrare. scdari⁹ ē fideles ad su
mendā illā digne ligādo et soluēdo disponē
licz āt magis exp̄mat⁹ ptās p̄sbiteri quo ad se
cūdariū actū p man⁹ ep̄i ipositōez cū platōe
verbox. Accipite zc tñ quo ad pncipalē actū
magis exp̄mit⁹ p hoc q et calix cū vino et pa
tena cū hostia dat⁹. Vñ dicit mgr sen. li. iiij.
q ideo hec sibi dant⁹ p hmōi sciat se ptātē ac
cepisse deo placabiles hostias offerēdi. Et h̄
est opinio rich. et tho. Ad rōez vo qnā primi
pro se allegāt. ñdent scdi q licet xp̄s post re
surrectōez suā dederit discipl'is suis ordinem
seu religionē ptātis sacerdotalis q̄ntuz ad se
cundariū actū. tñ in cena qñ post ofecracōez
suī corpis dixit discipulis suis h° facite i me=
am cōmemoratōnez. dedit eis ptātem quo ad
actū ei⁹ pncipalē. Adhuc nota q alia q̄ in
ordinatōe fiūt. scz bñdictio. man⁹ impositio

crismatis vel olei vnctio. et vestium traditio magis pertinet ad solennitatem q̃ ad essentiam sacramenti. Nã epus in ordinatione p̃sbiterorũ nõ tm̃ tradit eis potestatem ꝺsecrãdi corpꝰ xp̃i. sed etiã ordinãdos p̃parat ad eius susceptionem eos de officio suo instruendo et circa eos aliqd opando vt sint ꝑdonei accipe potestatem. Hec aũt p̃paratio ꝺsistit in quatuor p̃dictis. p bñdictionem em̃ ordinandus diuinis obsequijs mancipat̃ et deuotio excitat̃. per manꝰ aũt impositionem q̃ est organũ organorũ in quibꝰ pricipalius residet opandi potestas maior gratia et potestas danda significat̃ q̃ sint ꝑdonei ad dignã sui officij executionem. Solis autem p̃sbiteris et ꝺpaconibꝰ fit manus impositio qꝛ eis ꝺpetit sacramentorũ dispẽsatio licet vni sicut pricipali. alteri sicut mistro ad quã digne exequenda requirit̃ maior gratie ꝓfectio. Ꝺpaconibꝰ vero solus epus. p̃sbiteris vero epus et p̃sbiteri assistentes manꝰ imponũt ad significandũ maiorem excellentiã gr̃e et potestatis. Et ad significandũ cõionem et ꝺcordiã ecclie. Et notandũ q̃ licet sint multi assistentes sufficit tamẽ q̃ tres manus imponãt et aliud est ex abũdanti. nec tamen illd ẽ de necessitate sacmenti. sm bon̄. Secdm vero hosti. sufficiũt duo. ar. ex̃ de temp. ord. si archiepus et. c. se. et di. lxvj. porro ne. In vnctõe ad aliqd sacramentũ tractãdũ ordinari significat̃. Vnde illorũ manꝰ tantũ vngunt̃ q̃ in p̃sbiteros ordinant̃ eo q̃ corpus xp̃i ꝓprijs manibꝰ tangũt. Sic etiã vngit̃ calix q̃ ꝺtinet sanguinem. et patena q̃ ꝺtinet corpus. Pontifici vero fit vnctio in capite in quo significat̃ gr̃e abũdantia quã plati debet habere in excellentia Et hinc ẽ q̃ manꝰ p̃sbiteri vngunt̃ oleo sancto. sz caput pontificis crismate vt significet̃ q̃ in eo debet esse excellentia vite in ꝺspectu dei quãtũ ad ꝺsciam. et in ꝺspectu hoim quãtũ ad famã. hec bon̄. In vestiũ traditõe significat̃ ꝑdoneitas ad actũ ordinis exequendi habuerũt aũt ortũ sup̃dicta scz benedictio et manꝰ impositio a p̃riarchis. gen̄. xxvij. et vl. Vnctio ex figura. leuit. viij. vbi vnctus est summꝰ sacerdos. vestes vero ex vestibus veteris testamenti.

¶ De scrutinio ordinandi ti. v.

Postea ꝺsiderand̃ est de scrutinio seu ꝺ examinatõe ordinãdorũ. Et circa hoc querunt̃ plura scz quid sit scrutinium. ꝓ nichil aliud est nisi examinatio facta per illũ ad quẽ spectat. Nam si fiat p aliũ nõ valet scrutinium. ex̃ de offi. dele. licet forte fiat nõ ad p̃iudicandũ sed ad instruend̃ et approbet̃ p superiorẽ. ex̃ de appel. ꝺstitutus. Et intendimꝰ h̃ de scrutinio qd̃ debet fieri ante p̃ qs ordinet̃. Et illd̃ est duplex. vnum est qd̃ fit ante ordinatõem feria quarta prima ante sabbatũ in quo ordines celebrant̃. Aliud est qd̃ fit in ipa ordinatõe scz ante altare quãdo episcopꝰ dicit scis illos esse dignos di. xxiiij. qñ et ex̃. e. c. vnico. ¶ Per quos debz fieri scrutinium. ꝓ p archiꝺpaconũ iure ꝺmuni. ar. di. xxiij. psalmista. Et ideo si indignus p̃sentet̃ qui examinauit et p̃sentauit tenet̃. lviij. di. si seruus. et ex̃ de p̃ben. cũ serui. ¶. inde est. Ordinator etiã tenet̃. ex̃ de eta. et quali. accepimus. Vel qꝛ tenet̃ inquirere de facto archiꝺpaconi. sicut exercitator nauis de facto sui magistri. ff. ꝺ extra. ac. l. j. ¶. magistrũ. et ar. ex̃ de offi. archiꝺpaconi. ea que Vel qꝛ imputat̃ sibi si examinatõne archiꝺpaconi cõtentus fuit qꝛ iterũ examinare debuit sm ganf. Et sic pluries idem clericus scz prius p archiꝺpaconũ postea iterũ p episcopũ potest examinari. ex̃ de p̃ben. cum sm apl̃m et. ij. q. ij. mennã. et hoc nõ tantũ de alijs sed etiam de eisdem. Negligentia em̃ poris examinatõis impedire nõ debz quo minꝰ querat̃ an dignꝰ sit. et ad hoc superior tenet̃. ex̃ de elec. nihil est. hoc notat̃ ex̃ de eta. accepimꝰ in glo. c. Per hꝰ etiã q̃ ẽ examinatꝰ a p̃dictis nõ p̃iudicat̃ pape vl̃ alij supiori quo minꝰ examiet eũ q̃ petit ab eo bñficiũ qꝛ ad hoc tenet̃ ex officio. ex̃ ꝺ elec. cũ nobis olim. ¶. penl̃. Nec obstat qd̃ dicit̃ de delicto vniꝰ nõ est sepe q̃rendũ. ex̃ de offi. lega. Licet. qꝛ illud est verũ in modũ accusatõis siue nõ penitentiã. In modũ aũt exceptõnis sepiꝰ queri potest. ex̃ de testibus testm̃. canon tamẽ innuit vt hos. dicit q̃ nõ nisi p̃motis et examinatoribꝰ debeat imputari. xxiiij. di. qñ. ¶ Quid si archiꝺpaconꝰ repsentet aliquẽ ad titulũ patrimonij sui scz ordinandũ cũ nullũ habeat vel minꝰ sufficiat. archiꝺpacono hoc sciente vel ignorante. ꝓ dicũt quidam q̃ imputandũ est clerico. qꝛ nõ potest ignorantiã allegare. ex̃ de rescrip. ab excõicato. Et ideo querat victũ manu ꝓpa xcj. di. clericus. et ar. ex̃ de eta. et q̃li. accepimus. Alij dicũt q̃ agere p̃t cũ effectu. ne cogat̃ mendicare in ignominiã clericatꝰ Aget aũt ꝺtra archiꝺpaconũ primo loco qꝛ dolus eiꝰ p̃põderat culpe ordinãtis. ff. ad. l. acql̃. Itẽ si obstiterit. Sed si ille p̃uidere nõ possit aget in subsidiũ ꝺtra epm̃. sm ganf. ar. ff. de dolo. elegãter. ¶. penl̃. ¶ Que est forma p̃mi scrutinij. ꝓ forma eiꝰ est q̃ per tres ꝺtinuos dies sabbatũ p̃cedentes ordinãdi diligenter examinent̃. de genere. de patria. ꝺ etate. ꝺ institutõe. j. titulo. ad quẽ ordinat̃. ꝺ loco vbi est cõuersatus. de scientia. de fide. et de alijs quibus infra dicet̃ in sequentibꝰ capitulis. in quibus agit̃ de qualitate ordinandorũ. et si illi probati sunt sabbato p̃sentent̃ episcopo xxiiij. di. quarti ¶ Que est forma secũdi scrutinij. ꝓ hec scz q̃ in romana ecclesia prior ꝺpaconorũ. in alijs ecclesijs maior ꝺpaconꝰ vel archiꝺpaconꝰ dicit ante altare. postulat sancta mater eccl̃ia hũc ꝺpaconũ vl̃ subꝺpaconũ ad onꝰ subꝺpaconatus vel p̃sbiteratus assumi. et ordinatore interrogãte scis eũ esse dignũ respõdet quantũ hũana fragilitas ꝛc. Sz mirabilis est hec responsio. videtur em̃ q̃ potius deberet dicere se nihil scire de eiꝰ dignitate vl̃ indignitate. ꝓ sm bñ. q̃ ex eo q̃ videt eum electũ a bonis videt̃ habere noticiã quandã. et de clerici scia rñdet q̃ ab alijs

vide pl̃ fol̃ [illegible]

audiuit·xxij·q·v·hoc videret·hec bern. Vel
in illa responsione non peccat dum tamē cō-
tra cōscientiam non respondeat. Alioquin cō
tra·xxviij·q·j·¶·j·et ex de pscrip·qm. qz quē
nescit indignū debz psumere fore dignū nisi
pbet otrariū ex de psump·dudū. hoc tn fal-
lit in aliquib9 casib9 specialib9 vbi non psu
mit pdoneus nisi pbet pdone9. C. de pba.
l·ex psona. Itē in dubio psumit qs excōicat9
ex de sen·excō·cū desideres·¶·sedē. Itez pri9
psumit fornicatio p mrimoniū·vt dr·xxix·q·
v·et scdi. Et maxime fallit in his in quib9 est
periculū aie vt psumim9 aliquē esse paganū.
ex de baptismo·c·j. Et ecclesiā nō osecratā d
ose·di·j·ecclesie. Et aliquē nō ordinatuz·di.
lxviij·psbiteri. ¶ Quid si archidyaconum re
mordeat oscia. Hic studeat hoc ordinatori se-
crete nūciare anteq veniat ad hoc scrutiniū.
ex·e·c·j. Et addit innoc·ibidē in glo·q in h°
casu si ordinator nollet desistere si bono mō
posset se debēt absentare·qd si nō pt sine scan
dalo dicere dz illa verba vt minister eccl ere
q nō iudicat de occultis·et idē dicit host·ibi
dem in glo. ¶ Quid si archidyacon9 impedi-
mentū maliciose secreto attulerit. Hic ꝗiter
peccat·et ido nō effugiet canonicā vltionem
ar·ex de clā·despon·cū inhibitio·ideo ordia
tor debz diligēter cauere nec d facili credere
hec host. ¶ Quid siqs sine examiatōne fuerit
ordinatus. Hic si sit ignotus licet alias sit di
gnus est deponēdus·xxiiij·di·c·vlt·et fit in
odiū ipi9 sic ordinati·et etiā ipi9 taliter ordi
nātis·ar·di·lxx·c·j·et ex de pben·c·scdm·¶·
licet. Si vero sit ignotus et indignus merito
forti9 est deponēdus·tū qz est sine examiatōe
promotus·tū qz nō pdidit crimē suū vel impe
dimtuz·di·l·ex penitentib9. Si aūt sit not9 et
dign9 in nullo peccat·noti em nō sūt exami-
nandi·ar·di·xxiiij·nullus. Fallit aūt hoc in
osecrādo qui licet sit not9 tn examinat·xxiij
di·qui epus·sm ganf·qz circa maiora verti°
periculū·lxj·di·miramur·dicit tn hosti·q p
ē examiatio facienda vt sibi videt·ex d elec·
nihil. Hic·j·¶·j·et·ij. Sed si notus sit et indi-
gnus est deponēdus·qz nō pdidit crimē suū
vt dictū est·et ad idē ex de renūc·nisi prides·
·¶·psone·qd intelligas de crimie graui·sec9
est de leui·xxv·di·v·c·vlt. Qd aūt crimen di
cat graue vel leue dice i sequēti titulo ¶ Sz
p quē fiet depositio. Hic q p superiorē nō per
ordinatorē·ar·ex de cleri·oin·diuersis in fi·
Nā ordinator est in cā depositōis·j·q·j·siqui
epi·hec host. ¶ Quid si ordinādus ꝓprīū im-
pedimentū pdidit et ordinator nō intendēs
dispensare cū eo nichilomin9 euz ordinauit.
Hic postmodū detecto impedimento nō reci-
piet ordinatus sed ē deponend9. hic em est
casus decreti·lxxxj·di·siqui sine examinatōe
¶ Quid si promouendus in scrutinio suppresse-
rit impedimenti sui veritatē. Hic videt depo
nend9·qz exquo examinat suū impedimentū
pdere debet·vt dicit·xxviij·di·qn·et·c·vlt·
Et silr videt q quilibz in iure ofiteri teneat°
crimen suū de quo agit si sup eo fuerit incer-
rogatus·vt habet·xv·q·vlt·c·j·et penit·qd
hu·credit tā in iudicio q in ordinatōe esse fa
ciendū. Sz in ordinatōe dicit q si gnaliter in
terroget sufficit q dicat in gne se esse crimi-
sum et sic petat dispensatōem. Sed si speciali
ter interroget respōdebit se penitentiā egisse
vel nō respondebit·qz specialiter interrogās
vide magis suggerere q querē·ar·ff. de que
stionib9·l·j·¶·qui qstionē. ¶ Sz otra d pe·di
l·¶·his autoritatib9·vbi habes nō dico tibi
vt in publicū te pdas. Hic loquit de penitē-
te qui nō cogit pdere se. secus aūt est in or-
dinādo·q si nō pdat secū nō poterit dispen-
sari·debz ergo pdere se corā plurib9 qz pde
re est in publico dicē·ij·q·j·si peccauerit. Si-
cut em epus causaz solus nō audit·xv·q·vij.
epus·sic nec sol9 dispēsabit. alioquin qliter
pbaret dispensatio nisi fieret corā pluribus
q tamen ē pbanda ex de scismaticis·fraterni-
tati. Alij dicūt q neqz in iudicio neqz in exa-
minatōe ordinatōis tenet qs se pdere si peni
tuit·qz de9 occultat peccatū post pniaz·xxxj
q·j·ap. Et sicut licet redimere sanguinē suuz
qlitercūqz pt·ij·q·iij·¶·notandū. sic et bono
rem suū·host·vero sic distinguit·sez q enorme
crimen pdere tenet in ordinatōe. graue aūt
post pniaz dūmodo sit occultuz pdere nō te-
net·qz nō eget dispensatōe·enorme aūt indi
get vt videbit in sequenti titulo·multomin9
leue. Secus est si graue sit notoriū. Siue aūt
in gne siue in specie querat sic pt responderi
si hoc de quo querit cōmisi vel si mortaliter
peccaui pniam inde egi. sm ganf·q·d. talia
peccata sūt mihi dimissa p penitentiā. Sz cum
hoc iurare sit temerariuz·ex de pur·cano·ac-
cepim9·quomō hoc asserit cum inter iuramē
tum et simplicē loquelā nō sit differētia apd
deum·xxiij·q·j·iuramenti. Ideo dicit q si qnz
notoriū fuit tenet illud specialiter pdere et
dispensationē petere·alioqn vel tacebit·xxij
q·j·nequis·vel dicere poterit senti de augu-
stino·qdquid vis qz oscia me nō accusat·xj·
q·iij·senti·hoc em sufficit dūmō otra osciam
nō loquat·ex·e·c·j·hec host·in summa. Idez
aūt host·ex d corpe vici·sup·c·exposuisti·di-
cit q ordinādus siue promouēdus ad aliquam
dignitatez tenet ofiteri crimia notoria iuris
vel facti nisi cū eo fuerit dispensatuz·di·l·ex
penitentib9. Tenet etiam pdere grauia siue
enormia que etiā post pniaz executionē impe
diūt·vt homicidiū et symonia in ordie. Alia
aūt nō tenet pdere quia nō impediūt. ex de
temp·or·c·fi. Si aūt fraudulenter defectū si-
luerit nō habebit executōez misterij nec ordi
nis sic recepti·ex de renūc·nisi cū prides·¶·p-
sone. Cū pdictis oueniit ganf·ti·de tpe ordi·
et innoc·sup·c·cū prides. Et addit ibidez q si
ofitet et cū eo dispenset tutus erit vt nō ac-
cuset·alias secus ē·xxxiiij·di·c·fi. ¶ Quid si
ordinād9 interrogat9 spēaliter sup aliq° mor
tali rndeat se illd omisisse et pniaz nō egisse.
nūqd talis ofessio piudicat sibi vt possit inde
puniri. Hic sm host·et ganf·q nō nisi cm in
h° sez vt nō ordinet·vt dr·xxiiij·di·c·ij·i fi.

et ar. ex d excep. deniq; §. vlt. Nō obstat illd
qd dr ex de elec. p inquisitionem. quia loqui-
tur de iudicio quādo sez fit general inquisitio
Nec obstat qd dr ex de excess. pla. postq; gue
qz loquit qn clericus nulla necessitate opul
sus extra iudiciū de suo crimine glozat. hic
aūt loquimur in fozo mixto sez ptm iudiciali
et ptm penitentiali. qz iudiciale nō repelli
et qz pnale nō punit nec publicat. nisi quat-
en9 se publicauit. ¶ Quid si vult et petit se
promoueri clericus et nō vult ei9 platus quia
fozte scit secrete euz omisisse aliqd peccatum
graue vel pter aliquā sil'em causam. Sed aut
est clericus regularis. et talis nō promouebit
cōtra voluntatē sui plati. Et sic loquit ex de
temp. oz. ad aures. Aut est clericus secularis
et tūc aut nō hz ius petēdi ozdinari. et sic nō
tenet eū eps ozdinare nec ozdinari face. Sic
etiā intelligi pt dicta decretalis. Aut h; ius
petendi rōe dignitatis vel bnficij cui annex9
est ozdo et sic nō pt eū eps prohibere. Et sic lo
quit ex de temp. ozdi. ex tenoze. Vel etiā lo-
quit de clerico seculari szm ganf. cui9 pctm
nō est enozme et occultū ē. licet plato sit no-
tuz. qd em opat crimen mediocre manifestuz
hoc opat crimen enozme occultū. vt hec p-
bant ibidē. c. quesitū. Dziozē distinctōem et
scdaz ponūt ganf. et bn. sup illd. c. ex tenoze
¶ Vtz pmouēs indignos ad ozdies peccet
Sed a dno describit seru9 fidel qui ostitutus
est sup familiam dni sui vt det illis in temp.
mensurā tritici. Et ideo infidelitatis ē reus q
diuina tradit alicui sup mensurā ei9. qui aūt
pmouet indignū hoc facit. et ido crimē moz
tale cōmittit quasi suo dno infidelis. pcipue
cū hoc cedat in detrimentū ecclesie et bono-
ris dei qui per bonos mistros pmouet. Esset
em infidelis dno terzeno q poneret aliquos
inales i officij sui. Dzeteā pei9 ē idignos ad
sacra misteria pmouere q ia pmotos nō coz
rigere. sed beli mozaliter peccauit nō cozri-
gens efficaciter filios suos vt patet. j. reg. v.
ergo multo fozti9 mozaliter peccat eps p-
mouēs indignos. Vn admin9 requirit q oz-
dinās in ozdinādo otrariū aliqd esse sanctita
ti nesciat. Et etiā exigit vt scdm mensurā oz-
dinis vel officij iniūgendi curaz apponat vt
certitudinē de qualitate ozdinādoz sal ē ex
testimonio aliozz habeat. Et hoc est qd dicit
apl'us ad thimo. man9 nemini cito impōsue-
ris. Qui aūt indignū ozdinat ozdinādi ius vl
teri9 nō habebit. xxv. q. ij. si qui epi. Ib āt est
vez szm io. qn scienter pmouet indignuz sez
eū qui ē in crimine notozio alias repelli non
posset ab ozdine oferendo. ex de temp. oz. ex
tenoze. bn. vero dicit q illū eundē ozdinē cō
ferze nō posset sed alios bn posset et pene nō
debet extendi. hug. aūt dicit q nulluz oferze
pt. Qd vero dicit q eoipso q ozdinatus appa
ret indign9 et ozdinator. lxxxiij. di. tantis. et
c. daniel. hoc est vez szm bn. ex de eta. cū sic
ars. qn ozdinās p se examinat ozdinandō et n
p aliū ¶ Sz otra illi qui nō habent sciaz nec
sanctā vitā qnqz pnt esse vtiles ad tpaliū gu-
bernatōez. Vel pter potentiā secularem vel
pter industriā naturalez. sed ecclia indiget
ministris nō tm pter spualiū dispensatōez s;
etiā pter tpaliuz gubernatōem. ergo ꝛc. Sed
tpalia nō sunt querēda nisi pter spualia. Vn
pter bonū spuale debz esse lucrū tpale con-
temptū. et negligi tanq incōmoduz. ¶ Si di-
cat q eps in nuo sufficienti idoneos mistros
inuenire nō posset. sz talem pdonitatē in eis
requireret qualis describit a sanctis. Sed de9
nunq ita deserit ecclesiā qn inueniant pdo-
nei ministri sufficiētes ad necessitatez populi
si pmouerent digni et nō indigni. Et si non
possent inueniri tot mistri quot sūt mō meli9
esset habere paucos mistros bonos q multos
malos. vt dicit beatus clemēs. et habet ex d
eta. cū sit. ¶ Sed nūquid qui reputat dign9
ad vnū ozdinē. reputari pt indign9 ad alium
Sed p sic si ozdinās examinauit p aliuz. l. di.
quicūqz. et. xv. q. vlt. c. j. Si aūt p semetipm.
ab aliquo ozdie repellere nō poterit nisi foz-
te postq ozdinatus fuit indignū se reddide-
rit. ex d eta. accepim9. hec ganf. Vn szm bn.
ibidē. qui ozdinauit aliquē non pt ei crimen
aliqd postea vel irzegularitatez obicere nisi
noua causa supueniente. Si tamen pmouere
ad aliquā dignitatē possz otra eū excipe. di.
xij. nos osuetudinez. et ar. ex de ele. scr ptū.
non aūt accusare. ex de accusatōib9 nulli. Et
sil'iter qui tolerauit aliquē in officio vel dig-
tate minozi potest cōtra eum excipe. licet nō
accusare si eligat ad maiozē. hec bn ¶ Vtz
eps eos quos ozdinauit p exceptōez a bene
ficio remouere vel repellē possit. videt q nō
qz illos quos ozdinauit reputare debet pdo-
neos. ex de elec. accepim9. §. penlt. ibi eo p-
sertim ꝛc. Ex quib9 verbis satis oumcit q de
rigoze iuris expzesse tenere nō potest aliqua
exceptio cōtra tales. equitate tamen penlata
potest. qz delictū psone redūdare nō debz in
damnū ecclesie. xvj. q. vj. si epm. ¶ Sed otra
qz quis nō potest venire otra factū suū. ex de
fi. psbi. veniēs. Dicenduz q hoc est vez vbi
pter defectū vult remouere eū vl repellere
secus est si pter viciū psone vt dicit in. c. ac
cepim9. In hoc em casu lederet publica va-
litas et honestas. ergo iudex occurzere debz
ex de excep. exceptōem. hec host. Adhuc no-
ta q hosti. osuluit omib9 episcopis q exami-
nēt vel examinari faciant. nō excōicent sicut
multi faciūt ne laqueo se suspendant. Absol-
uāt ergo ad cautelā ozdinatos publice in ec-
clesia ab omni vinculo excōicationis et cum
eis super omnib9 irzegularitatib9 dispensent
in quibus possent et debent szm deum et cano
nes. hec āt absolutio et dispēsatio etiā missis
ab extraneo prelato pdent inquātū pri9 p-
latus cum eodez dispensare potest. quia omia
illa vident sibi esse cōmissa sine quib9 nō po
test ozdinario expediri. extra de officio dele.
preterea. Insup nota szm hosti. q p pzium
platum dispensat in casib9 illis in quib9 re-
cepisset executōem si mandatū eius ab inicio
interuenisset. puta qn ozdinatur ab extraneo

sine ei⁹ mãdato · ex̄ de temp · or · q̃ trãslatõem
Item qñ ignorantia iusta excusat · ex̄ de or · ab
ep̄o · qui resi · c · ij · In alijs vero p̄ soluz papam
ex̄ de temp · ordi · dilectus · Vel etiã sz̄m eũdẽ
cuz ep̄o delinquente non p̄t dispensari nisi p̄
papã ar · in c · dilectus · sed cũ ordiato potest
etiã p̄ ep̄m · ex̄ ibidez ꝛsultacõi · Vel intellige
q̃ in oib⁹ casib⁹ ex post facto necessitate vel
vtilitate eccl̃e exigẽte p̄t ep̄s dispensare · nisi
papa specialiter retinuerit sibi vel sñiaz p̄ se
vl̃ p̄ aliũ tulerit · tũc em̄ requirit² sup̄ hoc spe
ciale mandatũ · ar · ex̄ de iudicijs cũ puenisset
Et sz̄m hoc debz subaudiri in · c · ꝛsultatõi · sup̄
illõ poteris sez ex hoc spẽali mãdato · Alij di
cũt q̃ p̄latus q̃ deliquit nõ p̄t dispensare · ar ·
ex̄ de dona · inter vi · et vxo · etsi necesse · Et sic
intelligi p̄t illõ ex̄ de temp · or · cũ quidã · sed
eo mortuo successor dispẽsat · vt ꝛ̃ in · c · ꝛsul-
tatõi · hec host · ti · de temp · or · ¶ Sciendũ aũt
q̃ q̃tuor casus sũt in quib⁹ dispẽsatio ẽ oĩno
p̄hibita nisi pape · Vn⁹ est ꝛ̃ eo q̃ se fecit bis
in eodẽ ordine ordinari · j · q · vij · saluberrimũ
Secũs q̃ se fecit bis baptizari · de ꝛse · di · iiij
eos · et · c · qui bis · de quo casu dictũ ẽ sup̄ · li ·
q̃rto · ti · j · ar · j · q · vlt · Et p̄ sil̃e habet² etiã ibi-
dem de casu p̄mo · Tercⁱ⁹ casus ẽ de eo qui se
symoniace vel a symoniaco fecit p̄moueri · ix
q · j · ab excõicatis · de quo habet² infra li · vj ·
ti · de symonia · Quart⁹ est de eo q̃ ad subuer-
sionẽ fidei hereticis adhesit et in ꝛtemptũ ec
clesie se ab eis ordinari fecit · j · q · vij · dueien-
tib⁹ · de quo vide sup̄ · ar · iij · Vñuersus Si bis
ordo dat² seu baptism⁹ iterat² · Vel vt vertat²
fidei stat⁹ ordo petat² · Vel si p̄stet² vt vtrũq̃z
symonia opetur · Vt dispensetur spes irrita
prorsus habetur.

¶ De innocentia ordinãdi · ti · vj ·

Einde ꝛsiderandũ est de qualitate or-
dinandorꝫ · quales aũt debeãt esse do
cet apl̃us · j · thi · iij · optet inquit ep̄m
irreprehensibilẽ esse · vni⁹ vxoris virꝫ · sobriuz ·
prudentẽ · pudicũ · ornatũ · hospitalẽ · doctorẽ
nõ vinolentũ · nõ percussorẽ sed modestũ · nõ li-
tigiosum · nõ cupidũ · sue domui bene p̄ p̄positũ
nõ neophitũ · licz aũt apl̃s istã regulã de ep̄o
posuerit · sz̄m tñ aug · et ambro · est etiã exten-
denda ad alios ordinãdos · di · lxxxiij · apl̃us
et di · xxxiiij · ꝛgnoscam⁹ · De vnoquoq̃z ergo
canone vel capl̃o regule p̄dicte p̄ ordinez si-
gillatim aliqua sũmarie sũt dicẽda et q̃renda
licet dici possent plurima · ¶ Circa primũ que
runt² plura · primo vtꝫ in ordinãdo requira²
q̃ sit irreprehensibil̃ siue sine crimie · ℟ q̃ sic
vt ait apl̃us ad tytũ · j · qz in mortali ꝛstitut⁹
non dz p̄moueri · ex̄ de temp · or · ex tenore · et
c · ad aures · nisi sz̄m determinatõez · q̃ habet²
ex̄ ibidẽ quesitũ ¶ Vtꝫ aliq̃s in peccato mor
tali existens posset sine p̄ctõ vti ordine susce-
pto · ℟ lex p̄cipit vt hõ iuste ea que sũt iusta
exequat² · et ideo q̃cũq̃z hoc q̃ ꝛuenit sibi ex
ordie facit indigne q̃ iustũ ẽ iniuste exequi²
et ꝛtra p̄ceptũ legis facit ac p̄ h° mortaliter
peccat · quicũq̃z aũt cũ p̄ctõ mortali aliq̃ of
ficiũ sacꝫ p̄tractat nõ est dubiuz qñ indigne
illud faciat · vnde patet q̃ mortaliter peccat ·
¶ Quid si ex officio teneat² vti nũq̃d erit per
plexus · ℟ q̃ nõ ita q̃ necessitatẽ habeat pec
candi qz p̄t vel peccatũ dimittere vel officiũ
resignare exquo ad executionẽ ordinis obli-
gat² · ¶ Sed nunq̃d potest p̄ aliquẽ secũ dispẽ
sari q̃ licite vtat² ordine · ℟ q̃ nõ qz hoc sez
q̃ hõ sancte sancta p̄tractet est de iure natu-
rali et de iure diuino q̃ quidẽ est indispensa
bile · ¶ Vtꝫ quilibet actus ordinis quẽ facit
existẽs in mortali peccato sit peccatũ morta-
le · ℟ qñcunq̃z talis exhibet se in aliquo vt
ministrũ ecclesie mortaliter peccat et totiens
mortaliter peccat quotiẽs hm̄oi actũ facit qz
dicit dpo⁹ · j · c · ecclesiastice gerarchie · immũ
dis nec symbola · i · sacramẽtalia signa tangẽ
phas est · vnde qñ tangũt res sacras quasi suo
officio vtẽtes mortaliter peccãt · secus autez
esset si aliqua necessitate sacramentũ aliq̃ cõ
tingeret vel exequeret² in illo casu in quo ec̃
lapsis licet sicut si baptizaret ĩ articulo mor-
tis · vel si corpus xp̄i p̄iectũ in terrã colligere-
ret · hec tho · hinc est q̃ dici² · di · xl · añ oĩma
nihil est in hac vita difficilⁱ⁹ laboriosius et
piculosius ep̄i aut p̄sbiteri aut dyaconi offi-
cio · sed apud deũ nihil beatius si eo mõ mili
tet² quo noster imperator iubet · sil̃r nihil est
miserius si negligenter fiat · ¶ Vtrum peccet
mortaliter q̃ recipit vel petit aliq̃d diuinorꝫ
ab eo qui est in mortali peccato · ℟ q̃ diu mi
nister ecclesie qui est in mortali p̄ctõ sustine²
ab ecclesia subditus ei⁹ debz recipe ab eo sa
cramenta qz ad hoc ei obligat² sed tamẽ p̄ter
necessitatis articulũ nõ esset tutũ alicui q̃ in-
duceret eũ ad exequẽduz aliquid ordinis sui
durãte ꝛscia tali sez q̃ ille esset ĩ mortali pec-
cato quã tamen deponere posset qz dei grata
purificat² in instãti · hec tho · ¶ Bz esto q̃ cri-
minosus penitentiã egerit nũq̃d p̄moueri et
ordine suscepto vti poterit · ℟ circa hoc fue
rũt opi · diuerse quib⁹ ad p̄sens omissis sciend
q̃ sicut dicit bñ · ex̄ de temp · or · ex tenore · ar-
ca p̄motos et p̄mouendos sz̄m hug · et tanc̃ ·
quatuor sunt ꝛsideranda · primũ est quãtitas
criminis vtꝫ sit enorme vel mediocre · secũm
est qualitas crimis vtꝫ manifestũ sit vel oc-
cultũ · terciũ mod⁹ publicatõnis sez vtꝫ per
opis euidentiã vel indicis sñiaz vl̃ ꝛfessionẽ
in iudicio spontaneã · quarto satisfactio peni
tentis an egerit penitentiã verã vel simulatã
Si igitur crimen sit enorme sz̄m ganf · host · et
rap · indistincte siue illõ crimen sit manifestũ
vel occultũ etiã post pactaz penitentiã p̄mo-
ueri ius nõ sinit et executõz ordinũ suscepto-
rũ impedit · ex̄ de temp · ordi · quesituz · ¶ · j · vbi
p̄ncipaliter reos · Secũm vero bern̄ · distingue
qz si crimen sit enorme et manifestũ deponit²
nec vn̄ p̄ restituit² post quãtãcũq̃z penitentiã
di · l · miror · Si vero sit enorme et occultũ · mo
nendus est q̃ nisi abstineat ascendẽ ad supio
res ordines non p̄t ꝛtentus vti ordine susce-
pto et nõ cogẽdus quia solũ deũ habet vltorez · quia latentia peccata vindictã nõ habẽt
di · xxxiiij · erubescãt · et · xxxij · q · v · xp̄iana · Vñ

pacta pnia sibi imposita vel eiꝰ pte si voluerit poterit officio suo vti et ad ordines maiores pmoueri·vt hetur in di·c·ex tenore· et ex d spmonia ex tue·pter reos homicidij·ex d temp. ordi·quesitu·vbi exemplificantur talia crimia scz adulteriu·piuriu·falsu testimoniu·homicidiu·hec bn·Et pncipaliter spmoniacos·hec em scz homicidiu et spmonia etia post pactam penitentiam impediut ordinis executoez et bnficij retentoem·vt dr ex de accusatoibꝰ inqsitois·Et ide dicendu e de heresi sm ganf·distingue tn de hereticis vt sup in ti·iij·ar·iij· in illo notabili qd icipit notand aut p eporz hereticorz·Et qd dictu e p clericꝰ q detinetur enormi crimie occulto monedus est·no phibendꝰ a plato·intelligitur sm bn· de seculari no de regulari·ex de temp·ordi·ad aures·qz no habz ꝓpria volutate·xij·q·j·no dicatis et c·nolo·et ido pmouen no pt si contradicat plato vt habetur in·c·ad aures·vl ius illd aut·c ex tenore·intelligitur cu qs petes ordinari hz ius petendi·Et ideo platus cꝰ q nouit illius secreta eu repellere pt·ar·ex de spon·pma·hec bn·Et hec distinctio habetur etia sup in pcedenti·q·qd si vult et petit ꝛc· Si vo sit mediocre notoriu no pt etia si pniam egerit sine dispensatoe pmoueri nec ordine suscepto vti· vt a contrario sensu habetur in di·c·quesitu·§·j· ibi respodemꝰ·p si·et ex de coha·cle·nra·et c·quesitu·Sz post penitentia vl pnie ptem pt exquo p superiore dispensatu est·sic loquitur ex de bigamis·qz·et de cle·diu·sane·ij·Si vero sit occultu et no egit pniaz monedus e vt abstineat ab ordine recepto no tn cogendꝰ·imo relinquitur sue oscie vt habetur ex de temp·or· quesitu·ibi q si no penituerit ꝛc·et di·xxxiij· habuisse·pt ergo ad supiores ordines ascendere etiaz inuito plato nisi sit religiosus vel simplex beneficiatꝰ·secus e si ppositura beat vl aliud bnficiu et reqrat ordine certu·sic intellige illd ex de tep·or·ad aures· et de eta· c·j·Si si pniaz vel pte pnie egit monedus est vt abstineat a supioribꝰ licet vtatur susceptis no tn est cogendꝰ· sic loquitur ex de temp· or· quesitu·ibi post pniaz·ꝛc·et ex·e·ti·ex tenore et sic no eget dispesatoe qn crimen occultum fuit·et sic intellige sniaz illorz q dicut pctorem celebrare posse post pniam sine dispensatoe Prodest aut ad illd dispensatio qz scz no pt de isto postea accusari ·xxxiij·q·ij· admonere·et ex de fi·psbiterorz ex tua·hec hosti· et duenit cu eo ganf·host· tam plenꝰ dicit· Secm vo bn·distingue in mediocri notorio· qz si sit notoriu ex eo p est in iudicio duictus vel tmore pbatois ofessus deponitur·di·lxxxj· siqs clerici·et hoc etia dicit rap· Si vo est publicu p opis euidentia vl ofessione spotanea tac pacta pnia pt cu eo misericordit agi plꝰ vel minꝰ sm qd epo suo fuerit visum·xxv·q· vlt·siqs psbiter·et·l·di·psbiterz· Et hoc totu intelligẖ cu egerit pniaz vera et no simulata·qz si sil'ataz no restituerit·di·j· du ostituerit·hec bn·Rap·aut dicit p si sit manifestuz p ofessione facta sponte in iure et no metu p

bationu no deponeretur ita pcise· sz fieret illd qd legitur·v·q·viij·q amiserit·et·c·siqs psbiter· vbi dr p talis si est sacerdos non cantet missa·si diaconus euangeliu no legat·alios aut ordines exequi poterit·Nota tn p si clericus ofiteatur publice etiaz ex ius se omisisse crime tale qd vergit in alterius infamia vel pnudiciu·puta aliqua nuc diugata se pmittꝰ deflorasse vel sil'e ·licet iura dicat ofessione ex iusta facta regulariter no pare pnudiciu ofitenti Iste tn dz suspedi ab offico·et bnficio· ex d excess·pla·qua sit graue·hec rap·Si vero sit manifestu p infamia deficiente accusatore et pbacoe legitima· indicetur ei purgaco q prestita absoluetur·si vero i ea defecerit deponetur·ex de adul·significasti·et de purga·ca·ex tuaz Et pdictis ostat p leue delicta siue occultuz siue manifestu nec deicit pmotu nec impedit pmouedu·pmissaz di·eliciut ganf·et host·ex de temp·or·ex illo·c·quesitu Et nota diuersitate inter ganf·et host·ex vna pte·et bn·ex altera qz illi no distinguut de pcto enormi· vtrz sit manifestu vel occultum·bn·vero sic· Itez illi no distinguut de mo publicatois peccati mediocris bn·vo sic Adhuc nota circa materia ista p innoc·sup·c·ex tenore dicit p in occultis pctis sufficit absolutio psbiteri autoritate clauiu·ar·vj·q·j·illi qui·Nec requiritur dispensatio aliq vt suu officiu exequatur vel vt pmoueatur licz si ex humilitate abstineat mereatur·ar·in·c·quesitum·Et hec sunt vera nisi sit tale crimen qd impediat executoem officij etiam post pactam penitentiam· et duenit cu eo host·sup·c· quesituz· Sed qd vocatur hic delictu enorme et mediocre et qd leue· Et enorme delictu vocatur h sm host·homicidiu·di·l·miror·hmoi inhabilitatoez inducit horror sanguinis·Ite heresis in qua pꝰ vulnꝰ sanatu cicatrix remanet·j·q·j· ventuz· hmoi inhabilitatois ratio est immanitas criminis·Ite spmonia in ordine·ex de accu·inqsitois·hmoi inhabilitatois ratio est viciuz et infectio ordinis·Sut etia quedā alia delicta que dicutur enormia no tn isto respectu sz alio vt respectu pnie et idispesabilitatis spmoniaci in bnficio·De illa no pt homo penitere nisi resignet·ex de spmo·matheꝰ·nec pt dispensatione hre·j·q·j·erga·dispensatur tn cu no spmoniacis·licz spmoniace pmotis·ex d spmo· de regularibꝰ·Ite respectu depositois siquis excoicatus in ordemptu clauiuz celebrauit·ex d cle·excō·mi·latorez· Ite respectu infamie ome delictu qd inducit ipo facto ciuile infamia·iij·q·vij·§·porro·Item respectu originis vt est infamia descendes ex delicto p sniam declarato·ij·q·iij·§·hinc colligitur·hec ganf· et host· Quid aut vocetur mediocre delictuz habetur ex de temp·or·quesitu sez adulteriuz· piuriu·falsuz testimoniuz·fornicatio·fraus q hz dolu adiunctu·no em ois fraus est dolꝰ vt cu qs decipit te ipa intentoe vl volutate fallendi·et sacrilegium furtu et cetera mortalia que specificantur·l·di·qui in aliquo·et·xxv·di ·§·alias·et·§·crimis·et ibi et quauis apl'us·

et in plurib⁹ alijs di. et capitulis decreti. Ex
cipe tamen homicidiuꝫ qd ibi numerat⁹. quia
si voluntariū fuerit. enorme erit vt dictuꝫ est
hec hoſt. Scdm tamē bn. adulteriū. piuriuꝫ.
falſū teſtimoniū. et homicidiū. ſūt pcta enor
mia. vt patꝫ intuēti verba ei⁹ ſup poſita. leue
vo delictū ē minutū ſiue veniale de quo mul
ta habes exempla in di. c. alias igit⁹. que aūt
ſūt minuta ꝛc. que ſunt etiā venialia habituꝫ
eſt ſupra li. v. ti. xxxj.

¶ De monogamia ti. vij.

Oſtea oſiderandū ē de ſcdo. c. regule
aplice q̄ eſt q̄ oportet ordinanduꝫ eſſe
vnius vxoris vizꝫ. i. monogamū a mo
nos qd eſt vnū et gamos qd ē mulier. di. xxvj
c. j. Et circa hoc querunt⁹ pla. primo quomō
iſtud. c. intelligit⁹ ſcꝫ negatiue vl affirmatiue
Sed q̄ negatiue. i. nō pluriū. ſicut ecōuerſo. in
ore duoꝫ vl triū. ꝛc. i. paucōꝫ. ex de teſt. in
noie dni ¶ Quare bigam⁹ arcet⁹ ab ordine.
Sed ꝓpter tria. primo ꝓpter defectū ſacri. Nā
p ſacramētū ordinis oſtitui⁹ q̄s miſter alioꝫ
ſacramētoꝫ. q̄ vo alijs ſacramētū miſtrare dꝫ
nullū in ſacramētis pati dꝫ defectuꝫ ſꝫ oimo
de pfectus eſſe. defect⁹ aūt ſacramti ē qn op
positū ſigficatōi ſacri integre inuenit⁹ in ali
quo. Integra vo ſigficatio mrimonij ē ſignifi
catio oiūctōis vni⁹ xpi cū vna eccleſia. quā
do ergo q̄s oiūgit⁹ plurib⁹ vel vni in plures
diuiſe in eo deficit ſacramētū. xxvj. di. acuti⁹
et ex de bigamis debitū. Scdo ꝓpter ſignū in
cōunctie. di. lxxxiij. ꝓpoſuſti. v. ſꝫ forcaſſe.
Sic em dicit ambro. quo erit hortator viduj
tatis q̄ oiugia frequētauerit. di. xxvj. vna/ter
cio ꝓpter prōgatiuā ordinis. vt habet⁹ in di.
c. vna. et. c. vlt. ¶ In quot caſib⁹ otrahit⁹ bi
gamia. Sed in. vij. Primo eſt cū quis diuerſis
tpib⁹ hꝫ pl'es legitimas vxores et cognoſcit
ambas. ¶ Scdo cū q̄s diuerſis tpib⁹ pl'es hꝫ
vnā de iure et alterā d facto. et ognoſcit am
bas. et iudicat⁹ tal bigam⁹ nō ꝓpter defectū
ſacri cū in veritate nō ſit bigam⁹. ſꝫ ꝓpter af
fectū intentōis cū ope ſubſecuto. ex de biga
mis nup. hec rap. Et ſꝫm rod. hec bigamia in
terptatiue pt intelligi de illo ſolo q̄ ſciēs im
pedimentū otrahit de facto. ſecus eſt ſi igno
rās impedimētū otrafaciat bona fide. Nec cō
tradicit illa decretal nup. et illa cū a nobis
q̄ eſt ibidē qz loquit⁹ de illo q̄ ante ſacrū or
dinē otraxit cū vna et poſt ſacrū ordinē con
traxit cū altera ſicut patꝫ in illa decretali qn
habet⁹ integra. et ex de ſen. ex. nup. et inſcien
ter in primo caſu otrahēdo. et ido forte biga
mus reputat⁹. Vn forte ſecus eſt de eo q̄ non
peccauit otrahendo. ſꝫ excuſat⁹ ꝓpter excuſa
bile facti ignorantiā. cū pene ſint potius re
ſtringēde q̄ ampliande. ¶ Terci⁹ caſus ē qn
eodē tpe habꝫ pl'es. vnā de iure. et alterā de
facto. et ognoſcit ambas. Et ſil'r ſꝫm ganf. ſi
neutrā hꝫ de iure ſꝫ tm de facto vt ſi cōtraxit
vno et eodē momento cū vtraqꝫ. tūc em cum
neutra mrimoniū tenet. ex. e. nup. Sil'r ſi con
traxit de facto cū plurib⁹ diuerſis tpib⁹. Ad
hūc caſū videt⁹ ꝓtinere qn q̄s ducit aliquā p
verba de pnti et illa viuēte vl mortua ducit
aliā de facto. Sꝫ ſꝫm tho. ex h⁰ nō fit irregu
laris. Si tn p eccl'iam coga⁹ ad primā redire
ſtatim fit irregularis cū debitū ſoluit ſeu red
dit. ¶ Quart⁹ qn otrahit ſiue de iure ſiue de
facto cū vidua ab alio marito ognita et eam
ognoſcit. Sec⁹ eſſet ſi eſſet vgo relicta. ¶ Qn
tus eſt qn otrahit ſiue de iure ſiue d facto cū
corrupta a quocūqꝫ ſiue ſcienter vl ignoran
ter et eā ognoſcit. ¶ Sextus qn ꝓpria vxorem
ognoſcit ſcienter vel ignorāter poſtq̄ eſt ab
alio ognita et omēs iſti mōi pdicti habent⁹ ex
e. ſup eo. in glo. ¶ Septi⁹ ē qn poſt votū ſolē
ne otinentie otrahit de facto licꝫ nō poſſꝫ de
iure matrimoniū et oſūmat. vt habe⁹ in glo.
pdicta. Sꝫ talis nō eſt irregularis ꝓpter defe
ctū ſignificatōis in ſacro cuꝫ nō ſit ibi ſacrm
ſed qz ſimpl'r ſtatutū ē eo q̄ otra talē psumit⁹
de incōtinētia. et vt ſacrm ordinis in maiori
reuerentia habeat⁹. Diſtingue tn in hoc caſu
qz tal aut ſolēniſauit votū p ordis ſacri ſuſce
ptōeꝫ et ſic ē bigam⁹. cū eo tam pt diſpēſare
eps ſꝫm bn. ex de cle. oiu. ſane. Et ſꝫm rod. hꝫ
eſt verꝫ ſi otraxit cū vgine. alias ſec⁹ ē. Aut
p religionis pfeſſione et ſic etiā ē bigamus.
xxvij. q. j. quotquot. cū eo tn nō pt dispenſare
eps. vt dicit iob. ibidē. In pmo cāu pdictoꝫ
ſeptē eſt ꝓpe bigamia et vere. in ceteris autē
large et interptatiue. Et licet in aliqb⁹ eoꝫ
nō ſit mrimonij ſacrm. eſt tn eius ſil'itudo. Et
poſſet quilibet dictoꝫ caſuuꝫ pbari p ſpēale
capl'm iuris canonici. ſꝫ ꝓpter breuitatē omiſi
¶ Sꝫ q̄re magis nocet quo ad penā irregula
ritatis viro q̄ corrupta ſit vxor ei⁹ ab alio q̄
q̄ ipemet ſit corruptus cū alia. cū magis no
cere ſibi deberet culpa ꝓpria q̄ aliena. Sed rō
eſt ſꝫm quoſdā qz eccia nūq̄ fuit iūcta adulte
ro. nec niſi vni ſponſo. ſꝫ ſponſus eccie aliqn
habuit ſynagogā q̄ſi ocubinā. Et ido oſūma
tio mrimonij cū muliere p⁹ corrupta ab alio
magis ē otra ſignificatōꝫ mrimonij q̄ qn vir
corruptus oſūmat mrimoniū cū muliere non
prius corrupta. Sꝫ hec rō nulla videt⁹ aliqui
bus qz vt ipi dicūt vna fuit fides antiquoꝫ
et modernoꝫ ita et vna eccl'ia. Vn et ſancti
patres veteris teſtamti iā pūnebāt ad vnita
tē eccleſie. ido collectio eoꝫ nō dꝫ dici fuiſ
ſe ocubina ſed ſponſa. Vnde etiam a ꝓphetis
ſponſa vocatur. Preterea ſi eſſet verꝫ qd illi
dicunt copula fornicaria eſſet ſacrm vnionis
ſynagoge cū deo qd eſt abſurdū. Et ideo di
cūt aliter ſcꝫ q̄ motus nō diſtingnit⁹ ſꝫm ſpe
ciem p opatōem ad terminū a quo ſꝫ ad quē.
Et ideo oſūmatio mrimonij cū nō pri⁹ corru
pta licet ſit a viro prius p fornicatōeꝫ corru
pto cū alia. nō ſic deficit ab integritate ſigfi
catōis oiūctionis xpi et eccleſie ſicut oſūma
tio mrimonij a viro nō pri⁹ corrupto cū muli
ere ab aliq⁰ corrupta. Ergo ſi mulier eſſet ſu
ſceptibilis ordinis. nō fieret irregularis per
oſūmatōem cū viro nō pri⁹ corrupto. licꝫ ipa
fuiſſet ab alio corrupta p fornicatōeꝫ. hꝫ rich.
et tho ¶ Sꝫ q̄re bigamia in mrimonio nō cō
ſūmato nō facit irregularem ſic in oſūmato.

Sed qz grauior est defectus sigficatois in matrimonio osumato q̃ in nõ osumato. plus em̃ sũt põderãdi defect⁹ in reb⁹ osumatis q̃ in bis q̃ nõdũ puenerũt ad osumatõz. hec rich.

¶ Vtrz ille qui deflorauit aliquã fornicarie et postea eam duxit in vxorem sit bigamus. Sed quidã dicũt q nõ qz ibi ẽ vnicus vnice et ecõuerso. neuter em̃ diuisit carnẽ suã in plres qõ videt⁹ sufficere. ex̃ de bigamia debituz in tex. et glo. circa finẽ. et di. xxvj. acuti⁹. et ar. ex̃ q̃ filij sũt le. tãta. Et hec opi. est celebrior sm̃ gans. gof. rap. et bñ. ex̃ de biga. debituz. bart. bar. in quadã q̃stione. et io. an. li. vj. de cle. oin. clerici. Alij dicũt otrariũ quos seq̃t⁹ host. qz virgo debz esse spõsa qñ mrimoniũ cõtrahit⁹ et etiã qñ osumat⁹. alias ibi deficit sigculuz sacramẽtu. qz vir significat xpm et vxor ecclesiã q̃ est virgo nõ habẽs maculã neqz rugã. de quo habet⁹ ex̃. c. debitũ. et. xxvij. q. ij. cũ societas. debz ergo despõsari in vginitate ij. q. v. qualis vir vgo desponsata in vginitate ꝛc. Et virgo debet esse in otractu. xxxij. di. nemo. et di. xxxiiij. curandũ. et. c. pcipimus. postea tñ exponũt. virgo. i. nõ ab alio vgnita. sz hãc expositõz nõ admittit host. ¶ Quid siq̃s credit otrahẽ cũ virgine et inuenit illaz corruptã. Sed nõ dz pmoueri. di. lj. qui in aliquo. Lex em̃ pmotõis factũ requirit nõ volũtate. xxv. q. c. vlt. ¶ Quid si maritus accusat vxorẽ de adulterio. et pendẽte accusatõe cognoscit eã etiã ad pceptũ eccie nũq̃d ex hoc fit irregularis. Sed q sic qz irregularitas sepe otrahit⁹ solo facto sine pctõ et absqz volũtate vt dictũ est sup. Quidã tñ hũc excusant. qz q̃si magis patit⁹ q̃ agat. et ꝓpter bonũ obedientie. ar. xxiij. q. j. qd culpat⁹ in fi. et qz mortaliter peccat si non reddat. ex̃ de diu. lepro. c. ij. §. vlt. Sz hoc nihil ẽ qz si osciaz hz poni⁹ vsqz ad finẽ litis excõicatõez sustinere dz. ar. ex̃ de sen. excõ. inquisitio. Et silr si absoluit⁹ adhuc nõ osulo q̃ ognoscat nisi irregularis fieri velit. Nec peccat cũ ob adulteriũ omissum p exceptõez ortã eã repellat. de hoc req̃re infra li. viij. de mrimonio ti. de diuorcio. hec host. Sed rap. videt⁹ dicere otrariũ scz q̃ tenet⁹ reddẽ qz nõ debz eã ante sententiã sua possessione spoliare. xj. q. j. res. ¶ Vtrz bigamus accedẽs ad ordines caractere accipiat. Sed q sic. ar. di. l. quicũqz penitẽs. nam bigamie nõ est ãnexa irregularitas de iure naturali. sed de iure positiuo. Nec itrz ẽ de essencialib⁹ ordinis q̃ nõ sit bigam⁹. ¶ Vtrz talis habeat etiã executõem ordinis quẽ accepit. Sed si talis ignorat se esse bigamũ executõem habz admin⁹ quo ad se iusta et ꝓbabili ignorantia excusante. ar. ex̃ de ordi. ab epo. c. j. in fi. nec em̃ deest fides sacrã. ex̃ de pbitero nõ bapti. aplicaꝛ. Sz si sciebat vel veritatẽ postea repiat ab executõe abstinere tenet⁹. ex̃ d pbitero nõ bap. veniẽs. hec host. ¶ Vtrz bigam⁹ gaudeat ꝓuilegio clericali. Sed de hoc fuit altricatio antiq̃tus. di. lviij. q̃squis. que decidit⁹. ex̃ de bigamis altricationis. p quaz decretale habet⁹ q̃ bigami sũt omno priuilegio clericali nudati. et cohibitõi fori secularis addicti. i. astricti osuetudine otraria non obstãte. et sic exponit⁹. c. de appel. addictos id ẽ restrictos. Et hõ dico siue sũt bigami ore siue interptatiue. ¶ Sz nũquid hõ est vezꝛ de clericis ostitutis in ordinib⁹ sacris. Sed q nõ. vñ in eis nõ habz locuz. ex̃ de biga. a nobis. De ostitutis vero in ordinib⁹ minoribus intelligendũ est illõ. c. altricatõis. et illõ quisquis. hec gar. ibidem. ¶ Vtrz cũ bigamo dispensari possit. Sed q sic p papã. Et hoc patet triplici via. prima sumit⁹ ex pte plenitudinis potestatis pape. licz em̃ papa dispẽsare ñ possit otra ius nature nec otra ius diuinũ. quia vtroqz iure est inferior. et vtrũqz tanq̃ fũdamentũ supponit tamẽ qz est successor petri pncipis aplorꝛ habens potestatẽ equalem. siue eandez ptãti petri. et inferior obligare nõ pt superiorẽ. nec par parẽ. Ideo papa de plenitudine ptãtis dispensare pt otra statuta quorũcũqz aplorꝛ. si tñ vim non habeant ex iure nature vel diuino. di. lxxxij. pbiter. Beda sumit⁹ ex pte intentõis apli. qz nõ phibz dispẽsatõem sz ostendit de iure cõi tales nõ esse p mouẽdos. Vñ lucius papa cum panormitano epo qui fuit bigam⁹ dispẽsauit. di. xxxiiij. lector in glo. Sicubi ergo legat⁹ q̃ papa hõ nõ pt. siue nõ licet defacili hoc facere ꝓpter reuerentiã aplorꝛ. dz exponi. i. non ogruit sue potentie. sic exponit⁹ ex̃ de sta. mo. cũ mo. in fi. et. xxiij. q. v. si paulus. Sic etiaz intelligit⁹ illõ. di. l. miror. et illõ di. xxxiiij. lector. vbi dr q̃ bigam⁹ dispẽsatiue pt pmoueri vsqz ad subdyaconatũ inclusiue exigente necessitate intelligit⁹ sm statũ eccie pmitiue sm quẽ subdyacon⁹ nõ erat de nũo sacrorꝛ ordinuz. sed hodie papa defacili nõ dispẽsaret. hec host. et oueniũt cũ eo cõiter omes doc. Aliqui vo dixerũt q̃ papa nõ pt dispẽsare cũ vero bigamo q̃ recipiat dyaconatũ et sacerdociũ quia tpe xpi et aplorꝛ fuerũt ordines sacri. qz nõ pt dispensare otra doctrinã sacre scripture si tñ talis ordinet⁹ recipiet caracterem et papa dispẽsare poterit cũ eo in executõe illorꝛ ordinũ. ¶ Vtrz epi possint cũ bigamis dispẽsare. Sed q sic sicut cõiter dicit⁹ in minoribus ordinib⁹. di. l. quicũqz. ij. qz tales nõ sũt ministri. nec rectores nec habẽt officiũ pdicandi vñ d diuisione nõ est timendũ in talib⁹. sec⁹ est de sacris. de ose. di. ij. trib⁹ Si ergo bigamus ad sacros ordines pmouet⁹ ordinat⁹ ab executõe. ordinator vo ab ordinũ quos cõtulit sm bñ. collatõne suspẽdit⁹. qz in hoc casu otra aplm dispẽsare nõ licz cũ bigamis. licz cũ ordinãte possit. ex̃. e. sup eo. Quidã tamen dicunt q̃ episcop⁹ pt in subdyaconatu dispẽsare ꝓter necessitatez. ar. di. xxiiij. lector. et c. subdyacon⁹. et. c. se. In otrariũ ẽ illõ ex̃ de bigamis nup. et. c. sup eo. vbi de hoc i glo. fi. et di. l. siquis viduã. Quidam etiã dicũt q̃ episcop⁹ potest dispensare etiã in maioribus ordinib⁹ cũ illis qui volũt in religione deo seruire ꝓter vitanda religiosorꝛ discursũ. hec tho. sed contradicũt illi aliqua iura pmissa.

¶ Quare mag̃ ꝓmittit epis dispensare cũ cri
mioso q̃ cũ bigamo · cũ vtrũq; sit otra aplm.
Sed qz criminosus ꝓhibet ordiari ꝓpter crimẽ
hoc aũt per penitentiã purgat et ꝑ ofequẽs
criminosus in pstinũ statũ restitutꝰ videt. et
ideo cũ eo ꝑ epm dispensat. sz bigamꝰ ordia
ri ꝓhibet ꝓpter defectũ sacri q̃ ꝑ pniaz purga
ri ñ pt · gº 2c · h rõ trahit ex glo. ex. e. sup eo.

De sobrietate ti · viij.

Einde osiderand ẽ de tercio capl̃o re-
gule aplice scz q̃ optet ordinand esse
sobriũ et redit in idẽ cũ illo qd dicit
infra nõ vinolentũ · Intpantiaz em̃ cibi et po-
tus dz quilibet vitare · vñ aplus ro · xiij · nõ in
omessatõibꝰ et ebrietatibꝰ 2c · Et pcipue cle-
rici · ex de vi · et ho · cle · a crapula · qz pinguis
vẽter vt ait hierꝰ grossũ gnat sensũ · cũ ecõ-
trario sacerdotalis sensus vigil esse debeat et
tenuis vt habet di · xliiij · ¶ · vlt · vñuersꝰ · Vi-
na bibas pce iubet hoc loth et priarche · ¶ No-
tandũ q̃ ebrietas dr triplr · pmo dicit ebrie-
tas pena et obliuio mẽtis · et hec nõ ẽ pecca-
tũ · xvj · q · ij · sane | scdo dicit frequẽs actꝰ bi-
bẽdi · et hec vt ait augꝰ est veniale peccatũ ·
nisi sit assidua · qz tũc est mortale et maxime si
nouit vires vini et nõ vult apponere aquã di-
xxv · ¶ · crimis | tercio dr quedã dispositio men
tis et studiũ · i · studiosa osuetudo inebriandi
se defacili · et hec ẽ sp mortale pctm̃ · di · xxv
ante omia · Itẽ clerici nõ debẽt intrare taber-
nã nec ibi comedẽ nec bibere nisi forte cã ne
cessitatis vt in pegrinatõe · di · xliiij · nõ optet
ij · et · c · nõ liceat · Addũt etiã aliqui q̃ clerici
nõ debẽt habere tabernas in q̃bꝰ scz psonali
ter mistrent aut vbi exerceant inhonesta · sz̃m
rap · et rod · Itẽ nõ debẽt clerici vel laici cele
brare ouiuiũ in symbolis vl̃ ofertis seu omis
salibꝰ vt in · c · dictis · nisi forte cã pcurandi
paupes · xlij · di · siq̃s despicit · Itez nõ debent
pmittẽ ouiuia in eccl̃ia nisi cã necessitatis · qz
in necessitate aliq̃ etiã honesta ouiuia ibi fie
ri possent ad opꝰ hospitũ trãseuntiũ · xlij · di-
c · penul · et vlt · ¶ Itẽ nõ debẽt se inuitare ad
potꝰ eq̃les vt habet ex d vi · et ho · cle · a cra-
pula · Nec etiaz amore aliquoz sanctoz vel
animaz parentũ bibẽ vel se ingurgitare nec
publicis ouiuijs q̃bꝰ intersũt ioculatores in
teresse de ose · di · v · nullꝰ · et · c · se · vbi dicit q̃
clerici spectaculꝰ q̃ in nupcijs vel cenis exer-
cent interesse nõ debẽt · sz surgere de ouiuio
et abire antẽ q̃ ingrediant temelici ioculato
res · hec rap · ¶ Dena vo deseruiẽtis ebrietati
ẽ ꝑ si eps vel pbiter vel dyaconꝰ admonitꝰ
nõ desistat deponat · subdyaconꝰ et inferior
siue laycus vl̃ clericꝰ cõione priuet · di · xxv
epus · Si vo semel ebrius fuerit aut bis · xxx ·
diez spacio a cõione submoueat aut corpa-
li supplicio subdat · xxxv · di · ante oia · Etsi a
superiori omonitꝰ hº mõ nõ satisfecerit ab of-
ficio et bñficio suspẽdat · ex de vi · et ho · cle ·
a crapula in fi · hodie vo sz̃m host · idẽ videt
de subdyacono et dyacono · ar · ex de seruis ñ
or · miramur · Et ẽ hic casus in quo pctm̃ mor-
tale nõ inducit depositõez nisi admonitus nõ
desistat · Aliꝰ si vsuras recepit · di · xlvij · epus
aut pbiter · Terciꝰ si dfuerit ab officio eccle
siastico · di · xcij · c · vlt · sz̃m gof · hoc tñ nõ iudi
co semp mortale pctm̃ · di · xxv · ¶ · alias · Miles
ãt ꝓpter ebrietate mortez sibi osciẽs a milicia
remouet · ff · de re mili · omẽ delictũ · ¶ · penl ·
hec hosti ·

¶ De prudentia ti · ix ·

Postea osiderandũ est d prudẽtia ordi-
nãdi siue de q̃rto · c · regule aplice · Cir
ca quã sciendũ q̃ ordinãdus dz habe-
re sciam sacre scripture · di · xxxvj · ꝑ totũ · Et h
ad subditoz aias informãdas · di · xxxvj · c · ij ·
· ¶ · ecce · et · ¶ · siq̃s vult · Et ideo statutũ ẽ licet
male seruetur vt in metropolitanis ecclesijs
mgri theologie teneant · et q̃ clerici exeũtes
ꝓuinciã suã ad audiend sacrã theologiã pci
piãt integra stipendia · imo si nõ sufficiũt eis
sua et honesti sint et bene discãt debet eis ec
clesia necessaria mistrare · ex de mgris qz non
nulli · et · c · sup specula · Nõ aũt requirit sz̃m
rap · gof · host · et tho · q̃ ordinãdꝰ habeat sci
entiã eminentẽ sz̃ sufficit q̃ habeat opetẽtez
id ẽ sufficientẽ ad suũ officiuz exequendũ · ex
de elec · cũ nobis olim · ¶ Debet etiã ordinãdꝰ
hre sciam secularium scripturaz · di · xxxvij · ¶ ·
sz̃ ecõtra · et · c · turbat · Et hº idõ vt vez a ffo
discernere sciat · et viã ad sciam pietatis hẽat
nõ aũt ad voluptatez addiscat · di · xxxvij · cur
ergo · Et ꝑ hoc soluit otrarietas multoz ca-
pitulorz eiusdez di · ideo statutũ est vt in q̃li-
bet eccl̃ia cathedrali habeat mgr liberalium
artiũ · ex de mgris · c · j · et · c · qz nonulli · qd in-
telligit tm̃ de triualibꝰ q̃ habilitãt ad sciaz
pietatis nõ de q̃druualibꝰ q̃ sz̃m hiero · licet
in se otineãt veritatẽ nõ tñ ducũt ad pietatez
id ẽ ad sciam pietatis vel ad cultũ dei q̃ cõsi-
stit in fide spe et caritate · di · xxxvij · siq̃s grã-
maticã · Et dicit scia pietatis sz̃m hiero · nosce
legẽ scripturas · Et intelligẽ ꝓphetas · in euã-
geliũ credere · eplas nõ ignorare · vt dicit in
dicto · c · siq̃s · Autores etiaz gentiliũ et hmõi
libelli legi pñt eadẽ causa qua et scie triuia-
les · et si q̃d boni lector in eis inueniat tanq̃
ꝓpriũ seruet et in bonũ vsũ ouertat nõ rõe au
toz sz̃ qz in se ẽ bonũ · di · xxxvij · turbat · et · c
qui de mensa · et · c · si q̃d veri · et · c · relatuz · in
fi · hec em̃ fecerũt paulꝰ hierꝰ · augꝰ · et alij
sancti · Leges vo et plriam clerici pñt audire
dũmõ non cã cupiditatis vel voluptatis · ar ·
di · xxxvij · c · j · et · c · legimꝰ · et · c · ratõ · hoc est
vez nisi sint monachi vel regulares vel sac-
dotes vel habẽtes psonatus · i · dignitates vt
decanatũ archidyaconatũ · vel nisi sint habẽ-
tes plebanatũ · q̃ si audierint nisi infra spaciũ
duoz mensiũ ab audiendo desiterint ipo iu-
re sunt excõicati · ex · ne cle · vel mo · sup spec ·
hec gof · ¶ Debz etiã ordinãdꝰ hre noticiã secu
lariũ negocioz qz nõ tm̃ spũalia sz̃ ec tpalia
dz subditis et necessitatẽ paciẽtibꝰ mistrare ·
di · xxix · ꝑ totũ · et ex de renũc · nisi · ¶ · porro · et
di · lxxxvj · fratrẽ · ¶ Sz nũq̃d laycꝰ oino lras
ignorãs recipiet caractere si ordie · ¶ q̃ sic
qz exquo baptizatꝰ ẽ susceptibil ẽ cuiuslibet

sacramēti·cū baptismū sit ianua oīm sacrōr·
di·xxxij·¶·rex·circa finē· Et facit ad hoc il=
lud·j·q·j·veritum·¶·sed dicitur· Hec ē opi·
ray·gof·hos·et innoc·Quidā tamen otrariū
dixerūt ꝓpter illō qd hēt di·xxxviij·oīs sc
q substācia sūmi sacerdocij in eloquia diuini
tus ē tradita·sz hoc ē referendū ad executōz
ordinis q̄ sine lris fieri nō pt·¶ Ad hec nota
q ꝓpter simplicitatē repellit q̄s ab obtinen=
do ēpatū vl aliā administratōez et curā eccl'ie
sz nō deicit ab obtēto·imo dat et coadiutor
di·xxxix·petrum·et·vij·q·j·qz frater·et ex de
elec·cū in cūctis s;m ray·¶ Cōtrariū tn ē expsi=
sum·ex de eta·et q̄li·q̄uis·vbi ēps remouet
ꝓpter defectū lrature qn etiā ꝓhibet oferre
clericalē tonsurā illiterato·Et q otra fecerit
sc ofer ēdo ē p annū suspēsus a collatōe eius
dē li·vj·de temp·or·nullo·Itē ꝓpter illitera
curā pt ēps petere resignādi licentiam· ex de
renūc·nisi·Ignominiosuz ē em ēpo q q̄rat ab
alijs edoceri cū ipe alios debeat edocere di·
xxxvj·¶·ecce·et·j·q·j·vilissimo·et·viij·q·j·li
cet·imo talis dz in epm eligi cuio opatōe ce
teri grex dicant·xxv·di·¶·nūc aūt·

¶ De pudicicia ti·x·

Einde osiderandū ē de qnto·c·regule
aplice sc q optet ordinand esse pudi
cū·debz em ordinādus esse pudico sc
vt moribo et vbis pudorē suū idesinēter ostē
dat·Vn in lege dictū ē s;m aliā trāslatōez ve
recundos et verentes facite filios israhel·Et
ābro·verecūdia ingenuos pdit natales· Cle
rici vo q̄ sūt adeo impudētes q se faciūt iocu
latores siue goliardos aut bufones ipo iure
carēt omi pūilegio clericali si p annū illā ar
tē exercuerint·aut etiā si minori tpe eā exercue
rint et tercio moniti nō resipuerit·li·vj·d vi·
et ho·cle·imo etiā nec mimis ioculatoribo et
histrionibo clerici intēdāt vt habet·ex·e·ti·
clerici·Nec ludos theatrales et laruales in
ecclesijs fieri sustineāt·vt dr ibidem·c·cū de
corē·vbi dr etiā in glo·q ꝓhibitū ē cā etiam
ludibrie monachali vl alio religioso habitu
vti·et grauiter punit q̄ hoc facit·in autē· de
sanctis ēpis·¶·vel Nō tn ꝓhibet ibi repsen=
tari psepe dni·herodez·magos· sepulcrū xpi
et silia q̄ oueniūt qbusdā festis cū hmoi exci
tēt ad deuotōez·ar·de ose·di·ij·semel·¶ Sci
enduz etiā q notat io·an·sup illd·c· clericis
nō reprobat facere aliqd ioci· cā ifirmitatis
vel alteri honeste rei·et facit ad hoc qd no=
tat io·de citharistis et alijs q̄ vtun varijs in
strumētis·di·lxxxvj·donare·Cauere āt debēt
clerici a mulieribo ita vt cuz eis nō habitēt·
hiero si cū viris habitēt femie nō deerit vi=
scariū dyaboli·Nec eas frequēter corpaliter
visitēt·di·xxxj·hospiciolū·Et familiaritatem
eam nimiā vitēt·xviij·q·iij·pniciosam· Item
eam tacto oino declinēt·vnūersl·Ni fugias
tactus vix euitabit actus·Mos ergo vita ne
moriaris ita·Vn refert greg·q quidā psbiter
suā sororē diligēs·tn q̄si hostē cauēs eā ad se
ꝓius accedere nō sinebat di·xxxij·qdā psbi=
ter·¶ Dz nūquid licet aliquo mō clericis ha=
bitare cū femis·Sl q sic cū aliquibo sc cuz
auia·mre·sorore·amica· matertera· filia fris
et sororis·vxore filij·et gnaliter cū omibo q̄
sūt osanguinee p lineā trāsuersalē vsq ad se=
cundū gradū iclusiue·ar·di·lxxxj· cū omibo
¶ Cū his vo q̄ sūt osanguinee p lineā ascenden
tē et descendentē vsq ad q̄rtuz gradū·ar·ex·
d osang·nō debz·et di·xxxij·interdixit·et di·
lxxxj·nolumo femias·In his em naturale fe=
dus nihil seui crimis pmittit suspicari· ex de
cohabitatōe a nobis·¶ Dz otra qz ibidē dicit
c·j·q nullo psbiter retineat etiā eas q̄s cano
nes ocedunt·Sl ad hoc dam·dicit q capl'm
pmū illio titulo corrigit p illd posterio editū
sc a nobis·Alij vero vt ray·et gof· dicūt q
primū capl'm loquit de mulieribo q etsi non
sint in se suspecte habēt tn alias mulieres de
quibo suspicio pt oriri·vt dr di·lxxxj·legitur
Illd vo capl'm a nobis·et alia sil'ia loquunt
de illis q̄ nec sūt suspecte nec suspectas secū
tenēt·bn·aūt dicit q primū capl'm loquit d
clericis suspectis et iuuenibo et d mulieribo
suspectis·ar·di·xxxiiij·quorūdā·otrariū vero
loquit de mulieribo nō suspectis·host· vero
dicit distinguēdo q duplex est suspicio· vna
rōe iuētutis·alia rōe extraneitatis et vbi ali
qua illaz interueit nō pnt cohabitare vt ha=
bet in·c·j·si vo neutra sit ibi pnt·vt in capl'o
a nobis·dūmō psonas suspectas nō teneāt se
cū·vt in·c·j·et dictū est sup De mulieribo ec
q̄ sūt osanguinee vltra sdm gradū linee trās
uersalis distiguit ray·q aut sūt suspecte qz iu
uenes aut nō·si sic nō pnt clerici cū eis habi
tare·si nō·possūt· Et sil'r distiguit de ancillis
et sic intelligit·di·lxxxiij·femias· et di·xxxij
interdixit in fi·Moniales etiā nō toleran cū
clericis·ex de cohabitatōe·c·j· Et breuiter n
debz loqui clericus solus cuz sola·di·lxxxij·
clericus solo·Epi vo nullā oino secuz debent
habē mulierē·ar·di·xxxiiij·quorūdā·et ex de
ouer·diu·sane·s;m gof·et host·sdm vo ray·
licet hoc esset tutū et honestū qd ē de epis di
ctū·nō tn obstāt eis illa iura·qz illd·c· quo=
rundā loquit qn ēpus habz immoderatā cuz
filia familiaritatez occasione cuio a subditis
vilis habet· Et illd·c·sane·loquit de vxore
ēpi q̄ oino debz religionez intrare·Nō debēt
etiā femie qn diuina officia celebrant ad al=
tare accedere·nec psbitero ministrare·aut itra=
re cācellos vl etiaz intrare chorz vbi cantāt
clerici stare vel sedere·ex de vi·et ho·cle·c·j
Eemine etiā sacrate nō debēt circa altare in=
censū porrigere·de ose·di·j·in sancta·imo etiā
nec viri laici debēt stare vl sedē iuxta altare
inter clericos qn diuina misteria celebrāt s;
qn volūt adorare vel cōicare tūc pnt accedē
ex de vi·et ho·cle·c·j·Et ho s;m innoc·intel=
ligit de honestate·¶ Notand etiā q sic dicit
bn·ibidē in eccia ē quidā locus cōis q̄ dr ec=
clesia·Et quidā spēalis psallētibo q̄ dr chor
q̄ diuidit cācellis ab altari·quidā ꝓprio mi=
nistrātibo qui dicit sacrariū·qz nō nisi sacrati
debēt ibi dingere sacra vasa·dr cōse di·j·in
sancta·dicit etiā dyaconiū·qz dyaconus ibi

Clerici ad litteram cū pnitētibus

ministrat altari · di · xxxij · nō optet · dr etiā pbi
teriū · de ose · di · ij · sacerdotuz · dr ec scā scōz
ex · de vi · et ho · cle · c · j · ¶ Sz quā penā patiet
clerici cū mulieribꝰ hitantes · Ad hi qbꝰ oce
dit nullā sz alij q ocubinarij vocāt penā pa
tiūt · de qbꝰ sic distiguit host · tal cleric aut
ē suspectꝰ aut notoriꝰ · aut penitꝰ occultꝰ · si
sit suspectꝰ · aut ex illa suspitōe ozit scādaluz
aut nō · si sic tūc ei pt indici purgatio quā si n
pstiterit vl pstādo defecerit punit tanq ouic
tus · ex · e · tua nos · i fi · Si nō tūc ē monēdus
ne cū suspecta aliqtenꝰ ouerset · etsi pꝰ trinā
monitōez cū ea ofabulari vl ouersari inueia
factꝰ ē notoriꝰ iuris et de iure · et iō ē excōi
candꝰ · suspecta vo ē canoice iudicāda · vt ex
e · si qsp · Et vide q in hº casu possz tanq ouic
tus degdari et seculari curie tradi · ar · i aut
de sanctis epi · ¶ · pbiteris āt et dpaconibꝰ · c
vlt · Si vo sit notoriꝰ facti vl iuris ipo facto
patit et incōtinenti ē ab officio suspēsus · vt
hēt di · xxxij · nullꝰ · et · c · pter hº · et ex · e · vra
et · c · tua · et · c · vlt · p dns et a bnficio szm quo
sdā vt hēt · di · lxxxiij · siqs amodo · et · c · siquis
sacerdotū Alij vo dicūt q ē suspēsus ipo iure
ab officio · sz quātū ad bnficiū ē monēdus · Et
notoriꝰ facti forte degdari · Notoriꝰ vo iuris
odēnari dz si sit accusatus · Etsi is q degradari
dz monet nec se corrigit eps eū bnficio puā
re poterit · vt hēt ex · e · si aut · vl si vult pt eū
de gra primo ab officio suspēdere et ocumac
cia crescēte ei auferre · vt ex · e · sicut ad extir
pandā · Et hº agit ne decetero faciat et eisdē
penis coget vt de pdictis pniaz agat · Itez si
ouicat ē deponendꝰ · di · lxxxiij · pbiter · Etsi
mittat suspēsus ad sedē apl'icā et referat lras
apl'icas nō otinētes serie rei nihil psūt ei · vt
dici ex · e · sup eo · vbi vo crimē crassat ē opus
exemplo · et ido si ad dimissaz redit vel aliaz
accipit p eo pt excōicari · i · dponi · vt dr ex · e
cleric · Nec dz cogi qs vt ibidez dicit · abiu
rare ocubinā qd ē verz de eo de quo psumit
q iuramentū nō seruet alias secus ē · vt dr · ex
q cle · vl vo · ex tuaz · licz eā quidā intelligāt
de vxore p illd · c · xxxv · q · vj · ab ista die · Scri
psit tn gof · q si iuuenis et cupidus secuz ha
beat euidēter in domo iuuēculā et suspectaz
nō ē fornicatio notoria tn psumpta · Sz scdm
host · talis vide notoriꝰ facti exquo publice
et euidēter detinet eā secū · si em inuenire cū
suspecta sel' duz esset iudicare eū notoriū tn
psumptū nisi post monitōez factā vt ex supdi
ctis colligi pt · Si vo sit penitꝰ occultꝰ patit
penā quātū ad se qz incōtinēti ē suspēsus · qli
bet em in mortali ostitutꝰ ē suspēsus · vt hēt
ex de tēp · or · c · fi · et di · vj · testamtū · tn qdiu
tolerat ab eccia pnt et debēt ab eo audiri di
uina et recipi ecclesiastica sacra · ex · e · nra · et
c · fi · Sz in hº casu nō credit testimonijs · id ē
vbis simplicibꝰ aliquoz sz testibꝰ scz mratis
vt ex · e · tua nos · de hº habitū ē sup li · iiij · ti
xvj · ¶ Sz nōne fornicatio ē pctm mortale di
xxv · ¶ · alias · cuiꝰ pena ē depositio di · xxv · c
fi · et di · lxxxiij · siqs clericꝰ · et · c · romanꝰ · Ad
quidā dicūt q hº capl'm otinet rigorē sz illd

c · di · xxxiiij · fraternitatis · otinet equitatem q
multū rigori dz pponi · di · l · pōderet in fi · et
ex de trāsac · c · fi · qz meliꝰ ē de mia q de cru
delitate reddē rōez · di · xcvj · nō satis · Ideo ec
debet mitiꝰ agi in fornicatōe · qz hodie pauci
inueniūt imunes ab ea · vt inuit dictū · c · fra
ternitatis · Multitudini aūt ē pcend · ex d cle
ex latorez · Gof · vo notat q rigor seruari pt d
iure sz equitas ex dispēsatōe · Nec obstat illd
c · fraternitatis · qz cū dr ibi defectus tpis nn
nō patit hāc mane censurā · subaudi szm gof ·
rigidā et indispēsabilē · fornicatio em · pluriū
furtū · et homicidiū eqparan · di · lxxxiij · pbi
teri · sz pter illa tria pdit qs bnficiū · ex d iu
reiur · qrelā · ex de penis tue · ergo etiaz pter
fornicatōez · ar · ex de tēp · or · c · fi · Nec obstat
q ē omune viciū qz pter hoc ē magis opus
exemplo · host · vo credit q vbi est gue scāda
lum pt iudex ex cā rigorē seruare · et ex cā re
mittē et dispēsare · ex de trāsac · c · fi · Et hoc in
tellige si ouincant in moduz accusatōis · tūc
em standuz esset rigori vt ostendūt capl'a sup
allegata · ¶ Insup nota q si qsq clericus mo
nasteria monialiuz sine manifesta et rōnabili
cā frequētare psumpserit p epm arceat · etsi n
desiterit imunis ab officio reddat · si sit lai
cus excōicet · ex de vi · et ho · cle · monasteria
¶ Sz ex quot vicibꝰ dicet esse frequētia · Ad
szm glo · ibidē videt q ex duabꝰ · Ar · opposi
tū di · xxvj · vna tantū nec repetita qz veniā cri
mina nec semel omissa nō habent · C · de ep̄a
audi · l · iij · Sic ergo vltra vicē vnā sine mani
festa et rōnabili cā illuc ire nō licz · qz statum
psumit malū · ¶ Quā penā patūt ocubine et
clericoz cohabitatōe · Ad szm host · ocubina
clerici aut est occulta aut publica · si occulta
sic punit tm in foro pniali et hº p sacrilegio
et adulterio · vt hēt · xxvij · q · j · q xpo · Si vero
sit vxor de facto pbiteri siue clerici in sacris
ostituti publice ducta et hoc sciēs qz plꝰ de
linquit plus punit · et ido ipa et ples eaꝰ in
seruitutē eccie cuiꝰ ille ē clericus redigūt et
sic vendūt et redimūt · vt habet · di · lxxxiij ·
quidā · et · xv · q · vlt · cū multi serui · Alij vo di
cūt q si nō habz plem vēdit · si aūt habet in
seruitutē redigit vt dictū ē et p eadē iura · sz
pt etiā dici q et ocubina clerici publica ē ex
cōicanda · vt dr ex de sen · excō · si ocubie · quo
facto nō absoluet m'r nisi satisfactōe pmissa
cū offensa sit manifesta · ex d v · sig · ex pte · Erit
aūt hec satisfactio q intret monasteriū · vt dr
di · xxxiiij · fraternitatis · et sic redigit in serui
tutē monasterij · di · xxxij · eos · ¶ Quidā tn in
telligūt illd · c · fraternitatis · qn hoc m'r pe
tit · alias ē otrariū di · xxxij · seriatim · et · xxxij ·
q · j · integritas · Vel pt dici q supioza capl'a
debēt intelligi de seruitute monasterij et hāc
quā iura sup vocāt vxorē · hos · vocat publicā
ocubinā · nō em pt vxor esse · vt dici ex d cle
cōiu · sane · ¶ Ad hec nota q clericꝰ omittēs
viciū otra naturā secularis deponit vel sub
audi religiosus in artiꝰ monasteriū detrudit
vel expone vel p et ad pniaz ppetuā pagen
dā · sz laicꝰ excōicat · ex de excess · pla · clerici

Nec debꝫ clericus de sua incõtinentia gloria·alias ꝓpter scandalũ et infamiã ortã dꝫ ab officio et bñficio suspendi·sꝫ nec mulieri ꝗm se dicit cognouisse debꝫ eius cõfessio ꝑiudicare in aliquo·vt habet·e·ti°·c·quã sit graue·

¶ Sed que dispẽsatio adhibetur circa ꝑsbiteros vel clericos cõcubinarios·

¶ Et sꝫm gof·et host·magna vt nõ remoueant ab officijs et bñficijs·ex e·sicut·et·c·si aũt· Ad altiora tñ officia nõ ascẽdant·vt habet·xv·q·viij·hi q̃ Maior vt ad maiores ordines ꝓmoueantur·vt dicit di·xxxiiij·fraternitatis· Maxima vt ad dignitates ascendant·di·xxxiij·habuisse·

¶ De ornatu·ti·xj·

Ostea cõsiderandũ ẽ de sexto·c· regl'e apostolice scꝫ de ornatu·debet aũt ordinandus esse ornatus· et interius virtutibus·et exterius bonis moribus· vt sit et ĩ cibo et potu tpatus·de quo habitũ est ꝑ iij·c· eiusdem regule· In cõuersatione honestus de quo dictũ est in·c·ꝑcedenti· In incessu maturus·cõposicio em corpis q̃ntitatẽ indicat mẽtis·vt dicit aug·di·xlij·c·vlti· In orõe et lectione assidu· hec em debẽt esse opa clericorum·di·xxxvj·c·vlt· In habitu regulatus· s· sꝫm ea que habent ex de vi·et ho·cle·et spãliter·c·clen·officia etsi·de vi·et ho·quilibꝫ qui·vbi statuit pena venietis cõtra· Itẽ ĩ vestibus cõformẽt se clerici consuetudini regionis et illis cum quib viuũt ne alias supersticiosi et ypocrite videant·ar·de cõse·di·iiii· ecclesia et di·xxx· si q̃s viroꝝ semp tñ seruãdo in omibus honestatẽ·hec bern·sup·c· clerici·et gof·tñ admin cũ mistrãt vestem talarem habeãt sicut aaron·di·xxxiij·non liceat· dicit tñ canon ꝓ ꝑsbiteri nõ vadãt nisi stola induti id ẽ cappa vel suppellicio·Etsi sine stola spolientur simplũ reddit si cũ stola triplũ xxj·q·iiii·nullus·et·c·se·et·xvij·q·iiij· si ꝑsbiteri Itez si religiosi diuerse ꝓfessionis ꝑdicent dei verbũ et diuersitas habitus suscitet in fidelibus scandalũ debẽt se inuicem oforemare q̃ntũ ad supiorẽ vnũ habitũ regularem ex de vi·et ho·cle·deus·Si tñ sint monachi vel regulares cõmorãtes in scolis cũ scolaribus·ñ ideo debẽt deponẽ habitũ religionis· Nec abbas eorꝝ ꝓter scolas sup hoc cũ eis debet dispẽsare·Nec ipi debent vti illa dispẽsatõne si de facto dispẽsauerit cũ eis·h rod· Itẽ clerici nõ debent portare arma·Et si portauerint debẽt excõicari·ex de vi·et ho·cle· Si etiã tertio admoniti nõ desiterint perdũt priuilegiũ clericatus·xxviij·q·iiij·siquis suadente·et ex de sen·ex·in audientia·Nõ debẽt inquã ferre sine iusta causa·Nam si transeant ꝑ loca piculosa ferre ꝑnt ea ad terrorẽ latronum licet ñ debeãt ꝓcutere·xxiij·q·iij· maximianus·hec innoc·sup d·c·clerici·in glosa· Item ab officijs indecentib operscuntur per amissionẽ ꝑuilegij clericalis·ex de vi·et ho·cle·dyocesanis·

¶ Adhuc nota ꝓ ex cã pegnatõnis siue timoris vel necessitatis vel alia simili causa honesta licet clerico habitũ trãsformare et assumẽ habitũ laycalẽ vel ꝑnialẽ vel similẽ·xxj· q·iiij·episcopi· et ex de vi· et ho·cle·et·c·officia·

¶ De hospitalitate·ti·xij·

Einde cõsiderandũ est de septimo·c·s· ꝓ oportet ordinandũ esse hospitalem· debet em ordinandus esse hospitalis· quia vt dicit hiero· domus clericorꝝ debent esse cões·xvj·q·j·q̃ntum·Et hospilitatẽ hortari nõ potent qui domũ suã hospitibus claudit·lxj·di·c·j·

¶ Sciendum aũt ꝓ hospitalitatũ alia est violẽta et ad hãc nõ tenent clerici·ex de emu·ecclesia·c·j·Alia caritatiua· Et hanc aliqui petunt q̃si ex debito vt ꝑdicatores et ꝑlati·Alij simpl'·s·pro corpis sustẽtatõne·In primo casu subdistinguit qz si sunt noti et cõstat eos missos vl institutos ad predicandũ vel ad ꝑlaturã·recipiẽdi sũt·Si vero sũt incogniti vel dubitãt an tale officium sit eis cõmissum debet hoc examinari et inquiri an ita sit quia circa maiora piculũ vertit ñ em das tm ꝓalia sꝫ accipis spũalia ab eis in quibus vertit magnũ piculũ si ab alio ꝓcipiant q̃m ab illo qui dare põt·vt dicit·di·xlij·quiescamus·In scdo casu scꝫ cum petit ꝓ sustentatione corpis·simil' subdistinguendum est· qz aut potes omibus abũdare aut nõ·In ꝓmo casu debes dare oibus indigentib· Ad hoc inuitãt nos exempla loth et abrae·qui omes indifferẽter recipiebãt·Inter oms etiã recipe angelos meruerũt·Nã si ñ oms recepissẽt forsan inter alios etiã angelos repulissent vt habet in d·c·quiescamus·Danda est etiã excõicatis·xj·q·j·q̃m ĩ fi· Et idem dico de quolibꝫ peccatore nisi de cibo secur iusticiã ꝓtemnat Nam in tali cã sicut dicit aug·vtilius esuriẽti panis tollit q̃m frangat·vt dicit·v·q·v· ñ omis· Sed etsi iusticiã negligat et ad mortez esuriat est alend di·lxxxvj· pasce· In secũdo casu·s·cum nõ potes omib satisfacere·dicit ambro·nouẽ esse cõsideranda·scꝫ·fidem·causaꝫ·locũ·tps·modũ· necessitatẽ· sanguis ꝓpiquitatẽ·etatẽ·debilitatẽ·cõditõez siue nobilitatẽ·Eidẽ quia fidelis est ꝑferendus infideli·Causã quia illi qui tenent capti ab hostib sunt alijs ꝑferendi·Locũ vt si iustus ꝓter debitũ excuciet in carcere et in penis atqꝫ supplicijs·Nã licꝫ oib debeat misericordia tñ iusto amplius·Temp qz si tpe afflictõis sue nil a te impetret·si tpe piculi quo rapit minus ad mortẽ· plus apd te pecunia tua valeat q̃ vita morituri·nõ est leue pctm·Modũ vt ñ totũ vni nec simul opes effũdant·sꝫ discrete dispensent nisi forte aliq̃s vellet ex toto relinquere seculũ·Necessitatẽ vt ꝓpinq̃ sanguinis extraneis ꝑferant· ita tñ ꝓ cãm ꝑstet nõ nisi grã·id ẽ ñ ditent ꝓter carnalẽ amorẽ sꝫ pascant ꝓter nature sustentatõez·Etatẽ quia senes sũt iuuenib ꝑferẽdi·Debilitatẽ·qz claudi ceci et cõsimiles debent ꝑferri sanis·Nobilitatem·id ẽ verecũdiã q̃ ingenuos ꝓdit natales qd ꝑserum attendit in his qui ex diuicijs sine vicio ceciderũt ĩ egestatẽ hec exponunt plene·di·lxxxvj·nõ sanis·

¶ De doctrina·ti·xiij·

Ostea considerandū est de doctrina ordinandorū. hec aūt cōsistit ī corripiendo et p̄dicando. debet aūt corripe ex caritate cum discrecōe et tpate. s. oflādo medius ex remissione et seueritate. vñ gg. et habetur di. xlv. disciplina vel mia multum destituit si vna sine altera teneatur. Etsi in altero excedat melius est vt de nimia mia q̄m de nimia seueritate rōes reddat. di. l. pōderet vbi tñ nō pdest lenitas succede debz aspitas qd ostendit apls. ii. thm. iiii. argue obsecro increpa ī omi pacienia et doctrina. Debz aūt rigor iusticie tempari. primo ex peccanciū multitudine. di. xl. vt cōstitueret. Et tūc dz plat incipe a spūalib vt exemplo eorū frāgat cetera multitudo. di. xliiij. cōmessacōnes. Punire etiā debz maiores de vniuersitate qui trahūt aliquos ad pctm. ex de clericis ex. latores. Scdo ex peccanciū qlitate. quia deferri debz dignitati et psone. ex de offi. dele. sane. quia ex duob etiā auget rigor. s. cū pctm defēditur. de pe. di. vj. c. j. Et cū vsitat. j. q. j. repiuntur. Si aūt plat negligat corripe ḡuiter peccat. ii. q. vij. q̄ nec regimis. Et est deponed di. lxxxiij. dictū. Si vo excedat dum corrigit ex caritate nō cogit a subditis veniā postulare ñ velit facē ex hūilitate. Caueat tñ ne dū nimia seruat hūilitas regendi frangat autoritas. di. lxxxvj. qñ. Si autē ex odio modū excesserit tenet veniā petē. Mt. v. si offers munus tuū añ altare et re. zc. Parcit tñ facilius platis q̄m puatis psonis qz ī cura rei familiaris vix vitat peccatum. di. xxv. qlis. ¶ Circa p̄dicacōes plati cōsiderandū. q̄ in eo debz eē interius caritas ardens. exteri vita lucens. scientia sufficiēs. et act p̄dicandi cōueniēs. Et in actu p̄dicandi debz attēdi pmo tempis opportunitas. scdo loci honestas. vt scz p̄dicetur ī locis publicis et honestis ñ in puatis ne suspicō nascat et ex hoc heresis. di. xxx. siqs. Pōt tñ in locis puatis dicere aliq̄ bona p modum simplicis exhortacōis. ex de here. cū ex miūcto. tertio auditorū et dicendorū qlitas vt scz sapientib dicant alta. simplicibus vo plana. viij. q. j. et cetera. ¶ Sciendū etiā q̄ ñ debet cessare a correptōne et p̄dicatōe ꝓter subsannacionē. di. xliij. scimus. Et hoc intelligē vbi aliqui boni sūt inter malos vel si sunt omīs mali. spes tñ sit d correpcōe alias si sint omīs obstinati et nulla spes sit de correptōne imo forte fierēt peiores d p̄dicatōne dz tacē et dicē cū jere. xxv. solus sedebam qz amaritudine plenus erā. vel pōt ad aliū locū se trāsferre vbi posset aliquē fructū facē sīm id M. x. si vos psecuti fuerint in vna ciuitate fugite in aliā. Et de hoc hñ pla. vij. q. j. ¶. hoc tñ seruandū. et ¶. cum āt. et. c. ibi. et. xliij. di. si rector.

¶ De modestia. titulus. xiiij

Eīnde cōsiderandū est de modestia ordinandi. de q̄ dicit apls q̄ oportet ordinādum esse ñ pcussorē sz modestū de qua etiā habet. xlv. di. p totū et pmo dicendum est de multiplici pcussione et pena eius. scdo de homicidio spūali et pena eius. tercio de hoicidio lingue et pena eius. q̄rto de hoicidio iusticie et pena eius. q̄nto de hoicidio neccitatis et pena eius. sexto de hoicidio casuali et pena eius. septīo de hoicidio volūtario et pena eius. octauo de quibusdā dubitatōnibus circa istā materiā. nono de dispensatione que adhibet ēca pcussores et homicidas.

Circa pmū sciendū q̄ duplex ē pcussio. vna spūalis q̄ fit malo et inutili sīmōe cū. s. indiscret platus inutili sīmone corda pcutit ifirmorū et hec sp phibet qz mala di. xlv. c. vl. Altera est corpalis q̄ fit corpal manu vl fla gello vel silī verberādo hec fit aliqñ ex malicia vel odio vel vt verberans magis timeatur. Et tūc phibet qz est pctm mortale. et taliter verberās debz corrigi. etsi se ñ correxit debet deponi ex de cle. pcus. c. j. Et loquim de cōstituto in ordine sacro. di. xlv. c. j. et. c. episcopum. vñ crimē pcussionis semel cōmissum ad depositōes non sufficit vt dicit bern. ibidē. nisi enormiter leserit. di. lv. si euāgelica. Aliqñ fit ex caritate et causa correctōis Et sic est licita oib ptātem hñtib ī subditos suos. di. xxxv. añ oia. et di. xlv. cū beat. Ita iquā dz subditos disciplīare supior. vt eū subditis mātē pietas. disciplīa vero prēz exhibeat. e. di. ¶. hinc etiā alibi pñt. c. illud. Eps āt nullū dz suis vberare maib di. lxxxvj. nō liceat. pōt tñ peccātes subice p aliū verberib v. q. v. illi qui. ñ tñ p laycū sz p clericū si clericus sit verberādus. vt habet infra li. vij. ti. ii. caū. xij. Circa vo subditos et crimia sic distingue. quia aut est cleric secularis aut regularis. si secularis. aut ē ī ordinib minoribus et talis a clericis et p leuioribus culpis licite verberat. di. xlv. ¶. salomon. dum tāmē hoc fiat p eū ad quē pinet. ex de se. ex. cū voluntate. ¶. vlt. Aut est ī maiorib et tālis vberari ñ debz nisi p maiorib crimib. di. xxxv añ oia. et di. xlv. cū beatus. aliqñ vberās incurrit excōicatōes. A otrario sensu. ex de sen. ex. cum voluntate. ¶. si qui vero de hoc vide infra li. vij. ti. iii. inter casum. xvj. xix. Si aūt sit regularis tālis sīm regulā suaz vberat. ec p leuib culpis. ex de appella. reprēhensibilis ī fi. et de accu. qlīter et qñ. ī fi. Caueāt tñ plati regulares vt nō nisi ex caritate et causa regularis discipline verberēt frres subditos et cōuersos et hoc p se vel p alios regulares vel clericos seculares. Nā si p laycū nisi in casu scz qñ penitus sūt incorrigibiles. vl etiā si p clericū vel regularē sz nō ex caritate vl salte informi dilectōe vel causa correctōis et mādans et verberās inciderent excōicacōes. Et iste est casus q̄ ponit ex de sen. ex. vniuersitatis sīm rap. Dōt g° abbas vel por licite monachū vl puersū causa discipline verberare ꝓpria manu. vñ beat gg. scribit bm bndictū quendā monachū pcuciēdo sanasse. quem crebra monicōe ñ poterat curare vt habet. di. xlv. ¶. salomō. Intelligit aūt rod. q̄ ñ ē tutuz q̄ plat regularis faciat subditos vberari p laycos cōuersos. qz illud. c. vniuersitatis. nō

videtur sibi accedere ꝓ hoc faciat abbas nisi p clericū vel monachū. Sunt etiā quidā alij casus in quib⁹ licite pcurat clericus a quocunq; clerico vel laico. vt habebit infra li. viji. tit. iii. de pcussione. vide etiā illud qd notat infra. ar. viij. ꝓpe finē. ℣. Itē nota ꝓ nō tm.

Equit vide de secdo ar. s. de homicidio spūali et pena eius. qz em ad pcussionē qnq; sequit homicidiū. Ideo dicendū est hic de pena homicide sm can. Homicida aūt diuersimode punitur sm ꝓ hoicidiū diuersimo de cōmitit. Ideo etiā simul est videndū quot mōis hoicidiū ppetrat. Sciendū igit ꝓ homicidiū qnq; cōmittitur spūaliter et interpretatiue. qnq; corpalit. Primo mō cōmitit dupl. scz omittēdo vt cum qs videt primū in extrema necessitate et nō subuenit cū posset subuenire Et sic dicit di. lxxxvj. pasce fame morientē. si nō paueris occidisti. Et cōmittēdo. s. corde. ore et ope. corde scz odiendo. j. jo. iii. q odit fratrē suū homicida est. Ore. s. detrahendo. vū beatus petrus detractores dicit esse homicidas. Et malū suadendo siue cōsulēdo. vnde aug⁹. si fratri tuo male psuades occidis. Ille em qui odit in corde occidit quia vellet ñ esse aut non bñ esse quē odit. Detractor vero primū occidit in conscientia alterius in qua viuebat p bonā opinōz. psuasor mali primū occidit in cōscientia eiusdē in qua viuebat p bonā voluntatē et post mort p peccatū. De his tribus dicit de pe. di. j. hoicidiorū. omis iniquitas. noli putare. Ope autē cōmittitur primū scādalizādo p malū exemplū. vñ gg. in pastorali dicit ꝓ mali plaga tot morab⁹ rei sunt quot ad posteros pditōis exempla trāsmittunt. Et gnaliter omis iniquus motus ad nocendū fratri cōputat de genere hoicidij. Pena pdictorū homicidiorū est penitentia

Equit de tertio. s. de hoicidio lingue et pena eius. Circa qd sciendū ꝓ corpaliter et vere cōmittit hoicidiū i diuisione aime a corpe hoc aūt cōtingit dupl. s. lingua et facto. Primo g° dicendū est de hoicidio quod cōmittit lingua. Cōmittit aūt lingua tripl. scz pcepto. cōsilio et defensione. de ꝑmo et secūdo mō exemplū p se patet. de tercio scz de defensione est exemplū cum quis dissuadēdo retrahit a bono ꝓposito hoiez volentē liberare aliuz a morte. et sic quodāmodo indirecte fit homicida. qd est intelligendū si dissuadeat corrupta intentōe. secus esset si hoc faceret vt a piculo siue dāno illi pcaueret. pōt etiaz poni exemplū sm rod. de defēsione rei i causa criminali p aduocatū vbi actor nisi ꝓbauerit tenet ad talionē. Quolibz aūt triū pdictorum modorū cōmissū hoicidiuz dicit ray. esse mortale pctm. Sz hoc intelligas sane. s. de pcepto iniusto vt eius qui ñ hz autoritatē pcipiēdi. Et de cōsilio iniusto siue corrupta intentione dato. Et de defensione iniusta siue corrupta intentione facta vt pdictū est. alias si iusto pcepto iudicis vel ptātis. si iusto consilio assessoris et legitima intentōne interueniat homicidiū nullū cōmitit pctm. Primū ꝓbat xxiij. q. iiij. quesitū. sm ibidē. c. illud. tertiū xxiij. q. lxxxvij. ℣. his i. vsq; ad. ℣. i registro Huius homicidij pena. s. commissi lingua ē irregularitas que etiā post pniam pactā impedit promouendū et deicit etiā promotuz. de pe. di. j. c. piculose. et di. l. siquis viduā. Sciendum aūt ꝓ cum dicit homicidiū omitti cōsilio. hoc sm rod. intelligit de consilio exhortatōis vl appbatōis ñ d osilio simplicis crudelitatis. vl rñsiōis. jnno. vo ex e. ad audientiā. i. dicit ꝓ tūc qs cōsiliū vl mandatū i mortem alterius dedisse intelligit qñ hoc suasit vel rogauit vl mādauit vel alias cōsuluit vtilitatē ostendendo que cōsequeret. Quid ē de eo qui non cōsuluit homicidiū. s. illud ex quo sequit homicidiū. Rñdet jnnoc. ex. e. ad audiētiā. i. ꝓ talis fit irregularis vt si suasit iactū machie vl baliste vl ꝓ eat ad capiedū castrū. qd ñ pt facile capi sine morte hoim si ibi interueniat hoicidiū in capiēdo castrū irregularis erit. Secus videt quibusdā si mādetur ꝓ pditorie vel furtiue capiat. tūc em licet illi qui ad hoc vadūt aliquē occidāt cōsiliarius ꝓpter hoc nō erit irregularis. nisi verisile esset ꝓ hoc sine hoicidio fieri nō posset Alij dicūt et forte melius ꝓ cū opus illicitū cōsulat erit irregularis si mors inde sequat. ar. ex e. detinebat. Idē ē si mādauit aliquē verberari. quia satis verisile est ꝓ se defenderet Secus est si cōsuleret licitū opus vt ꝓ capet maleficus vel alius cōsilis etiā si mors inde sequat quia hoc nō cōsuluit. ex e. c. fi. Semp tñ fit irregularis si directe morte alicui cōsuluit. ex ne clerici sniam. Nec refert vtrū statim post cōsiliū fiat homicidiū vel post lōgū tempus nisi cōsiliari⁹ reuocet cōsiliū pmum. imo etiā necessariū videt ꝓ occidēdo nūciet ꝓ sibi caueat nisi pbabit credat ꝓ ille cui cōsuluit a ꝓposito resipiscat. In eo aūt qui p se fieri mādat homicidiū sufficere videt ꝓ tantum mādet cōtrariuz vt pacē cum occidendo meat sciente eo cui mādauerat. Ratio diuisitatis huius est quia qñ aliqs vult mandato alterius et p alio tantū occidere videt ꝓ cōtrario mādato vel cōtraria volūtate oñsa debeat cessare. Sed qñ p se tūc ille qui cōsuluit semp debz dissuadere et etiā plus facere si cōscientia dictat caute tñ ne aliquem pdat. Si aūt ille cui cōsuluit pus occidat qm reuocet cōsiliū etiā si pus penituerit videt ꝓ irregularis erit. hec jnnoc. Et eadem ponit host. in glo. ibidē. Qui si alicui cōsulat ꝓ aliquez occidat et ille occidit ab eo quē occidere volebat. hl sm jnno. ibidem scz i. c. ad audiencia. aliqui dicūt ꝓ est irregularis qz cōsuluit illicitū opus. Alij dicūt cōtrariū. qz nō cōsuluit in mortem huius sz alteri⁹ nisi fraudulēter consuluisset vel nisi verisile in occidendo mortis piculū esset. Magis tñ jnnoc. videtur sentire cū primis et eadē refert host. ibidem.

Quid siqs cōsulat alicui ꝓ se i mare ꝓiciat vel alias se interficiat. credit ino. ibidē ꝓ sit irregularis si hoc ille faciat. ar. di. l. siqs viduā. Quid si aliq custodiētes laborantē in

extremis de ꝯsilio alicui⁹ vertant eũ sup ali latus et cicius moriat⁹. nunq̃d hoc ꝯsulẽs et faciẽtes ex h⁰ fiũt irregl̃ares. ihꝭ ſ̃m rod. ꝙ sic si ex versione tali cicius moriat⁹. qz forte anhelitus via p̃cludit⁹. vel ex violentia motus apostema rumpet⁹ et suffocat⁹. Nec cũ eis pōt p ep̃m dispẽsari. licet de pctō possent a p̃latis suis absolui. siue sint seculares siue religiosi. hoc saluo ꝙ a talib⁹ nō pnt absoluere simplices p̃sbiteri si talia sibi retinuerũt ep̃i Si aũt ex hoc nō cicius moriat⁹ ñ fiũt irregulares. sed eis sufficit penitere de peccato et ō mala intentōe. Si vero dubite⁹ an ideo mors fuerit subsecuta. deponãt ad arbitriũ bo. vi leuẽ et temerariã cōsciaz alias tutōrẽ eligat viã. ar. ex̃ de sen. ex. inquisitōni. Nec ẽ credẽdum si fiat aliq̃d tale ſ̃m sortilegiũ alicuius vetule. puta si ponat⁹ securis ad caput moriẽtis ꝙ ex hoc cici⁹ moriat⁹ cum tale virtutem nō habeant hmōi sortilegia de pctō tñ dz agi pnia. B rod. Quid de illo qui volẽti p̃ũere mortis fugẽ cōsuluit ꝙ remanerz et ip̃e ei pacem p̃curaret cũ illis qui volebãt eũ interfucere et sic remãsit et interfectus est ab illis. nunquid ille ꝯsulẽs ex hoc irregularis erit. ihꝭ si cōsulẽs ille causaz p̃babilẽ habeat credendi ꝙ si ille remaneret piculũ ei ñ iminerz puta quia cuz esset pater vel dñs vel intimus amicus q̃rentiũ eũ occidẽ merito poterat p̃esumere posse eos ab illo p̃posito cohibere nō fit irregularis. ſ̃ alias fit. ſ. si nō habuit probabilẽ credulitatẽ sed temerariã p̃sumptionẽ et maxime si lata fuit culpa vl negligentia q̃ est p̃pe dolũ. Quid siquis quereẽ in genere an liceret xp̃iano occidẽ paganũ non aio suadendi ſ̃ exponẽdi quid de h⁰ sentirz hoc licẽ rñderet. Non credit rod. ꝙ ex hoc fieret irregularis. licz ille confidẽs de tali rñsione postea occideret paganũ. q̃uis etiã rñdendo errasset. Quid si iudex secularis cōsulat clericum pitũ. ihꝭ clericus cōferẽdo gn̄aliter cuz ip̃o dicere pōt fures incendiarij. et homicide sic debẽt puniri ō iure ciuili. v. q. v. delatori nō descẽdẽdo ad aliq̃d factũ spāle. vt sic potius cōsulẽtis q̃ suggerẽtis opa fungat⁹. ff. ō q̃stionib⁹. l. j. ¶. q̃stionẽ. Si tñ cleric⁹ sciat vel credat iudice h̃re coz̃ã se causam crimis de quo q̃rit rñsionẽ caute declinet nisi posset recta conscia reducere causaz crimis ad ciuilez sic pōt intelligi illud. xxij. q. vlt. pessimã in sũma hec gof. Quid si clericus errauerit respōdens fornicatores eẽ puniẽdos ad mortem et iudex secutus ei⁹ respōsionẽ puniat tales ad mortẽ nunq̃d irregularis erit qui sic respōdit. ihꝭ si cleric⁹ ille reputẽ iuris cōsult⁹ et sup hoc cōsuli cōsueuit et rñdere cōsultus distingue qz si erranit in apicib⁹ iuris. et vbi sũt opiniones varie pitorꝫ. respōdit secundũ opi. suã in qua etiã errãt aliqui piti non erit ex hoc irregularis dũ tñ rñderit sup hoc esse varias opi. Si aũt ignorauerit ignorãcia crassa et supina vbi nullus iurispitus p̃babiliter dubitaret si sequat⁹ mors ex eius rñsione irregularis erit cũ fuerit in culpa lata. Si vo nō

reputẽ iurispit⁹ nec rñdit iudici vt iurispit⁹ sed simpliciter dixit illud quod de talib⁹ sentiebat cũ nō p̃sumerz nec p̃sumere deberet ꝙ sequeret⁹ eius rñsionẽ non erit p̃pter hoc irregularis si nō rñdit in casu de facto. Si aũt responderit scienter in casu de facto p̃ticlari et ex hoc mors sequat⁹ erit irregularis cũ fuerit in culpa sic rñdendo. hec rod. Et argumentũ ad vltimã membrũ. ex̃ de excess. p̃la. ex lr̃is in tex. et glo. Quid si ꝗs alicui suadz ꝙ exponat se piculo p̃ patria sua vel p̃ iure suo. ihꝭ ſ̃m innoc. ex̃ e. ad audientiã ꝙ nō est irregularis etiã si ibi moriat⁹. ille cui cōsuluit. xxiij q. iij. p̃ membris. et. c. se. xj. q. viij. et. c. se. Sed si sciret eũ ibi moritur tunc videt⁹ ꝙ fiat irregularis. et idẽ dicit host. ibidẽ Quid siquis alicui cōsulat ꝙ se exponat morti indubitanter p̃ xp̃i honore vl p̃ fide vl p̃ statu ecclesie. ihꝭ ſ̃m innoc. ibidẽ ꝙ nō fit irregularis. etiã si mors inde sequat⁹. quia xp̃s subij mortẽ p̃ nobis et sancti martires mortui sũt pro xp̃o. Idem dicit host. ibidẽ. Vñ etiã inq̃sitores hereticorꝫ excusant⁹ a irregularitate q̃ sciũt ꝙ statim cũ pnũciãt aliquẽ esse hereticũ debz occidi. xxiij. q. viij. legi. et. q. v. si audieris ſ̃m will.

Equitur videre de q̃rto. ſ. de homicidio qd cōmitit⁹ in foro iusticie et de pena eius Facto eim̃ omitit⁹ homicidiũ q̃drupl. ſ. iusticia. necessitate. casu. et volũtate. de quolibet horũ dicendũ est p̃ ordinẽ. Et p̃mo de homicidio qd cōmitit⁹ iusticia. Circa qd sciendũ ꝙ hoc fit cum iudex malefactorẽ iuste ordẽnat ad mortem vel mīstri. i. officiales siue executor sniẽ iudicis a iudice iussus iuste condẽnatũ occidit. Neuter ei peccat dūmō ñ ex odio p̃sone nec ex delectatōne fundẽdi sanguinẽ. nec amore spoliorꝫ nec p̃ p̃cio ſ̃ p̃ sola iusticia et obediẽcia cũ cordis dolore et cōpassione hoc faciat. Probant⁹ B ad ro. xxiij. dei eim̃ minister iudex est in eo qui male agit. loquitur de illo ad quẽ p̃tinet facẽ iusticiã. xxiij. q. v miles cũ minister. cũ hō et i pl̃ib⁹ alijs capl̃is eiusdẽ q̃stionis. et. di. lxxxvj. odio. et di. lxv. vera. Pro homicidio aũt isto. ſ. iusticie facto iusta et recta intentōe nulla imponitur pnia Ex ip̃o tñ hō irregularis efficit⁹. Vñ irregl̃aris est quicunqz in cã sanguinis fuerit iudex. assessor. p̃curãt. aduocat⁹ actoris vel etiã rei secundũ quosdã. official. testis. notari⁹. sniam p̃ferẽs vel scribẽs legẽs vl dictãs attestationes. examinacōes. lr̃as p̃ vindicta sanguis destinandas. ex̃. ne cle. vel mo. sniam sanguinis. et. c. clericis. et ex̃ de excess. p̃la. di. l. aliq̃ntos. et. c. siquis post. Si tñ nō sequat⁹ mors vel effusio sanguis pōt eps dispẽsare. vt infra dicet⁹. Itẽ ſ̃m innoc. clericus ñ dz scribere testes in forma autẽtica si tñ scribat nō in forma autentica nō fit irregularis. Dicũt etiam innoc. et host. ex̃ ne clerici. c. penl. ꝙ qui scribit testes in cã sanguinis nō fit irregularis ñ sequat⁹ homicidiũ. dicit⁹ etiã ibi host. ꝙ siqs scribat ꝙ aliquis capiatur et in captōne occidat⁹ fit irregularis. lz scribẽs causã ignorarz

Quid de epo vel alio plato qui habet iuris dicione tpale in aliqua villa vel castro. nun quid intromittere se pot de faciedo iusticia aliquo mo. Sed q deb3 ibi costituere iudice pso: nam secularez q causas audiat et pcipue causas sanguinis cui pot et deb3 pcipe q firmiter teneat iusticiam. Etsi iudex ille qrat ab eo quid agi debeat de aliquo deprehenso i crimie q quo de iure debeat infligi pena sanguinis pot respodere. hoc n pinet ad me qre iurispitos qnimo pot etia ei iniugere vt sup ho veritate inquires iusticie debitu exequat². Nec fit ex hoc irregularis licet puniat eum pena sanguinis quia licz clericis no liceat causas sanguinis agitare licet eis tn qui iurisditoez obtinet tpalem quam debet et pnt sine metu irregularitatis alijs delegare. Etsi appellet² ad eos iterz alijs delegent. li° vj. ne cle. vel mo. eps. Caueat tn platus ne ꝓpter suā respōsione directā vel indirectaz iudex intelligat q eum pena sanguinis punire debeat. ex. de excess. pla. lris. Sed nūquid fit quis irregularis ex hoc q est pns vbi exercet² vindicta sanguinis. Sed plat9 hns iurisditoez no deb3 interesse cause sanguinis neqz execuconi snie sanguinis quia cito posset incidere causa deposicois quia videt² interesse tanqm auctem pstans. vt habet² in d. c. lris. Alias aut vbi platus ex sola curiositate interfuerit nec cosilium auxiliu vl fauore aliquo modo ad hoc dedit ex hoc non fiet irregularis tn guiter peccat. Quid de iudice vel officiali vel milite vel aduocato qui i causa sanguinis recepunt hmoi officia tn no sut executi ea. Sed hu. notat. lj. di. siqs q no sut irregulares. Iudex tn qui causam sanguinis examiauit et aduocatus qui in ea stetit. et officialis qui opam ad effundendu sanguine ex suo offico dedit sut irregulares licet mors vel effusio sanguinis inde secuta n fuerit. Et ide dicendu e de illo qui ex odio opam ad occidendu aliqe dedit sed tn no occidit nec mutilauit. Cum talib9 tam eps dispesare poterit. De milite vero dicit hu. psi fuit in bello et p eu no stetit quin occiderit repellend9 videt² ꝓpter duplicitatem qua in tali facto hre potuit. si aut ibi no pcussit nec ad ho opam dedit licz ibi fuerit n repellit². hec de rod. Quid de clericis illis qui iur. ignari zelo fidei et pro indulgentia habeda portauerut ligna p hereticis coburendis. Sed si materia qua tulerunt coopata e ad morte eorz sunt irregulares nec dispesa² cum eis nisi p papam. Si aut nihil fuit coopata qe forte erant mortui anteqm essent accensa no sut irregulares vl salte eps pot cu eis dispesare. Si aut pbabiliter dubitet vtrz sic vel sic accident certi tn sint q illaz materia in igne posuerint. retineat certu et dimittat incertum nec sine pape dispesatoe mistret nec promoueatur. ex de tempe or. ad aures. et di. v. de his. j. hec ro. Ite sm rap. clerico bndicens aqua feruente vel ferru candens vl pugiles fit irregularis si sequa² homicidiu. Sed rod. credit cotrariu. dicit tn q dicere cotrariu n e securz.

Equit² de qnto. s. de hoicidio qd omittu² necessitate et de eius pena. et sub ho mēbro dicit bern. ex e. sicut dignu. contineri homicidiu qd omittit² defensione. Et sm eunde bern. ibide. et alios mgros coiter distinguit² qz aut necessitas illa fuit euitabilis aut non. si sic qz potuit sine occisione euade. rez e homicidij et tanqm hoicida pniam agere dz nec ad maiores ordines ascedet. Nec etia in susceptis tolerat² nisi ex magna dispesacoe. sm aliquos. s. rap. et bern. sm aliquos vo. s. sm gof. post pacta pniam d iure coi pot officiu ordinis exequi iam suscepti. sz ad superiores n ascedz sine magna dispesacoe. Sic intelligut diuersimode ill°. di. l. de his clericis. c. j. et ij. Et sm rap. necessitas euitabil intelligit² n tm i eo qui tpe occisionis hoicidiu vitare potuit. sz etia de eo qui culpa sua ad tale necessitatem deuenit. Vel sm rod. qui potuit precauere ne i tale necessitate inciderz. vt cu qs videns exercitu venientē ad obsidendu castru cu fuge posset inclusit se intra castru i nullo pinens ad eu. et postea necessitas e secuta. Secus est sm rod. si domiciliuz vel res suas ibi habeat quas seruare voleb at. Si aut necessitas illa fuit ineuitabil et occidit hoiez sine odij pmeditatoe. imo cu ai dolore. vt se et sua liberaret cu aliter n posset. nec peccat nec penitere tenet² nisi ad cautela ꝓpter dubeitatis siue duplicitatis ambiguu. qz pot timere q i aliquo excesserit vel ne ex indignatoe vel ira cudia aut libidine vindicte et non ex necessitate se defededi mot9 fuerit. vt dr. xrini. q. v excoicatorz. jta corde tn semp debz dolere et quasi suis pctis ascribere q tanta necessitate iciderit. vt sine homicidio liberari no potuerit. quia vt dicit gg. bonarum mentiuz est ibi culpam agnoscere vbi culpa no est. ex. e. iterfecisti. et di. v. ad eius in fi. Tal aut homicida non est irregularis. vt est expssum. di. l. quia et ex e. c. ij. et. iij. et. c. latore. host. autē dicit quicqd dixerut alij q n fit irregularis qn n potuit vitare vt cu qs fugiedo se defedit timens mortē si capet² et ali9 sequebat² eum iniuste. Secus est si iuste. ar. ex. de eta. c. j. Et qd dici² ex e. c. ii. i fi. peniteat. expone. i. penite bonu est. sz hoc intelligit qn piculu corpis iminet secus est si de rebus timet. ar. ex e. suscepim9 Aliqui vero ponut exemplu tle vt bern. ex e. sicut dignu. in glo. nūquid in fi. cleric9 tenebat gladium in manu ad suam defesionem et pagan9 irruit in eum. ita q cleric9 nullo mo potuit euitare. et sic ille interijt ex gladio pter ꝓpositu tenentis illu. Sed sm host. ho homicidiu pot dici casuale nūc est expssu li. vij de hoicidio. volūta. vl casuali. si furiosi q si quis aliter mortem vitare non valens suu occidat vel mutilet inuasore non fit ex hoc irregularis.

Equit² de sexto scz de hoicidio qd comittitur a casu et pena eius. vt cum quis arbore incidit et arbor cadens aliqe oppmit et filia. Sz hoc e distinguendu sm bern. ex e. sicut. Et etia sm alios mgros. qz aut dat² opa

rei licite et debita diligētia adhibetur. puta cum quis campanā pulsat. campana cadit et aliquē interficit. Ipe aūt casū ñ puidit. et ꝓcito casū sentit clamat. caue caue. hoc exēplū ponitur ex e. jobes. Scdm hoc intellige ī ex e. dilectus. et plā alia habent. ex e. lator. ex lrīs quidā significasti. et di. l. hi qui sepe cōuenit. si duo. Et tūc in nullo imputat. vñ nec peccatū ibi omittit nec irregularitas in ordinibus susceptis vel suscipiēdis contrahit. vt patet in iurib9 pdictis. Aut opa rei licite datur sed diligētia debita nō adhibet. vt cum quis arborē suaz incidit et qñ est ꝓpe casū nō circūspicit nec clamat tēpestiue et alte. caue caue. et tūc si aliqs ex cā arboris occidit illi imputat. Aut opa rei illicite dat. vt cū quis arborē alteri9 iciderit et cadēs arbor aliquē occidit et tūc etiā illi iputat et h̄ siue diligētia debita adhibea siue ñ. Et in his casib9 irregularitas in suscipiēdis et ī susceptis ordinibus orabit nisi p papā dispēset. vt habe ex e. sicut et. c. otineba. et di. l. clerico. et. c. siquis arbores. et in pluribus alijs capitulis eiusdem distinctōis. et ex e. Quid de clerico qui ludebat ad ludū qndā cū laico cuius ludi consuetudo erat ꝓ obtinens ludū eqtabat sociū. cum aūt laicus illū ludū obtinuisset psiluit sup clericū equitatur9 eū et tūc a falce illius clerici qua accinctus erat vulneratus fuit ex quo post paucos dies decessit.

Quid etiam de clerico ludēte cum alio clerico quē ille alius clericus ad terrā piciēs a cultello quē ad latus habebat ḡuiter vulneratus occubuit. ihc in pmo casu clericus ille fit irregularis ita ꝓ nec ad minores ordines ascēdet nec in dyaconatus officio mistrabit vllo tpe nisi cū eo p papā dispenset. poterit tñ ī subdyaconat9 officō mistrare ex dispēsacōe epi. ex e. cōtinebat. In scdo vo casu clericus ille et ordib9 habitis vtet et ad maiores ordines pmouet secundū aliquos de iure cōmuni. qd laudat bern. secundū aliquos vo ex dispēsatione pape. Sic diuersimode itelligūt diuersi illud. ex e. lator. Sz cū idē casus videat pm9 et scdus. quid est ꝓ tam diuersimode de ipis iudicat. Rñdet glo. bern. ī glo. illi9 c. cōtinebat ꝓ in pmo caū dabat opam rei illicite ludendo cū laico qd nō licebat. ii. q. v laicus. non adhibuit etiā diligentiā quā debebat quia cū sciret falcem et ludi cōdicionē nō remouit a se falcem et sic in culpa fuit. In secundo vero ludebat cū clerico et ludo licito et nō sperabat aliquid mali futurū de cultello illo et sic nō fuit in culpa. sz ille q̄ proiecit eū ad terrā. et conuenit cū pdictis bar. di. lxx. de his clericis. Quid siquis lapidez piciat ludendo post aliquē et ille volens declinare lapidē illū impingit in lapidē alium vel alias cadit et mortitur. ihc szm jnno. ex e. exhibita. talis est irregularis quia ille ludus est noxius. Et idē dicit host. in glo. ibidem.

Sed quid si talis nō ꝓter lesionē a caū qz nō est de se mortifera. sz ꝓter impiciā medici et incuriā penes eum laboribus et sudoribus expositū moriat. ihc ꝓ ñ est irregularis szm bern. in. c. exhibita. Innoc. tñ intelligit hoc qñ lapis qui piciturnō pstitit causam ruine. alias secus est. Quid de clerico qui iaciendo lapidē casu puerū occidit. ihc ex dispensatione pōt remanere ī suo ordine. di. l. clerico. hoc est verum szm jo. si dedit opam rei licite. puta expellēdo porcos d agro ñ tñ adhibuit diligenciam debitam alias in nullo puniret.

Quid si ludāt aliqui cuz pila et pila manū tōdentis aliquē ita fortiter impellat ꝓ illum quē tōdet occidat. ihc si tondebat ibi vbi cōsueuerat ludi et ille qui tondeba sciēter faciebat se ibi tōderi. imputat sibi. Si autē illud piculū ignorabat imputabit tondenti. ff. ad l. acquil. Itē mela. ꝛc. Siquis impellat me in aliū vel aliū in me et ille moriat nunquid teneor. Item aliquis vult me ꝓcutere et dum eleuat ictū de gladio pcutit aliū et moritur. Item aliquis me impellēdo retro cadit et moritur. Item aliquis ferrat equū et sedēs super equū cadit et morit nunqd in his casibus fit iste irregularis ꝓter cui9 volūtatē mors accidit. ihc szm hu. di. l. sepe ꝓ nō. ñ fuerit ī fraudē qntū ad pmos tres casus vel ī culpā qntū ad vltimum. hec rod. Quid siquis habz ceruum vel leonē q̄ aliquē occidit. ihc szm jnno. ex e. ad audientiā. nō videt ꝓ sit irregularis dūmō nō habeat maliciā latentē vl culpā in morte alicui9. nō em̄ videt ꝓ leuis culpa vl negligētia ei debeat imputari. Alij dicunt ꝓ fit irregularis siquid possit sibi imputari. ar. di. l. hi qui arborē. et. c. sepe et eadem refert host. ibidē. Quid de pbitero q̄ ascēdit sup equū vt iret aliquantulū ad spaciandum. qui equus cum ꝓter sessoris arbitriū lasciuiret saltibus. ipe vt eum refrenaret equū stimulauit fractoqz freno equus ibi relict9 currēs sessorem piecit et puerū quendā oppsit. ihc pbiter ille ī nullo ex h̄ tene qz nec volūtate nec facto occidit. nec rei illicite opam dedit. vñ ī nullo est irregularis. ex e. dilectus. vbi dicit de hoc. et dicit ibi bern. ꝓ ī culpa esset si frenum de leui rūpi crederet ar. ex e. significasti vl si ꝓter eius impiciā equ9 lasciuiret. insti. ad. l. acquil. §. impetu quoqz. Et idem esset si ꝓter eius infirmitatē et impotentiā. Si vero hoc accidat ꝓter vicium equi qz scz est dur9 bucca. Aut hoc sessor ignorat et tūc nō imputat sibi. Aut scit et tūc imputat ei et fit irregularis quia debuit scire se non sufficē ad retentōez eius vt habet in. c. significasti.

Equit videre de septimo scz de hoicidio qd cōmittit voluntate et de eius pena. Circa qd sciendū ꝓ tale hoicidiū est enorme peccatū et ḡuiter puniendū. Nā p tali homicidio szm can. est iniū genda pnia. v. vel. vij. an. vt dictū est s. li. v. ti°. xxxj. quā si facē renuerit. si sit laicus excōicat. si aūt cleric9 siue p accusationem siue p inquisitōez sit cōuictus degradat. nisi cum eo misericorditer dispenset. vt dicit di. l. ꝓ siquis. voluntate. et c. siquis viduam et ex de accu. inquisitionis. Scdm tñ aliquos vt dr ibidē in glo. cōuict9

per inquisitōēz officio et beneficio priuatur.
priuat² inquā ñ tñ deponitur. si aūt humiliter
pniam sustineat nihilominꝰ clericꝰ deponit²
sez ab officio et bñficio. vt habet² ex̄. e. sicut
dignū et in. c. siquis viduā. etiā si paganū oc
ciderit vt di. l. clericus qui paganū. nec cum
eo dispēsat² vt infra videbitur. laycꝰ aūt ad
ianuā ecclesie semp iaceat. et ī fi. vite sue cōi
onem accipiat. vt dicit² in. c. siquis volūtate
hoc intelligit² sc̄dm jo. si decesserit ante p̄ pe
nitenciā cōpleuerit. qz post p̄ eā cōpleuit cō=
munionē sumit. xxvj. q. vj. siquis de corpore.
Secundū aūt leges alioꝛes ī exilīū deportā=
tur. humiliores vero bestijs subiciunt². ff. e.
l. iij. ¶. vlt. et. l. penult. sz̄m azo. vl̄ sz̄m host.
siquis accusetur. l. coꝛ. de sicarijs. et quicat²
capite punitur qñ accusatur ꝓ hoīem interfe
cerit vel ꝓ p eū ñ steterit. vt instit. de publi.
iudi. ¶. jtem. l. coꝛ. Et sic in vero homicidio
quilibet capite punitur sz̄m illud xp̄i. qui gla
dio pcutit gladio pibit. Sed qñ accusatur ex
eo ꝓ homicidiū interp̄tatiue commisit vel qñ
cōstat de hoc p inquisicōēz locū habet dictū
azo. vt dicit ho. Patricide autez sz̄m leges vt
dicit host. et gof. ti. de his qui eccle. alias.
pena ē vt virgis sanguineis verberatꝰ ī ecu=
leo vel ī sacco cozij cocti insutus cū cane. ca
pone. vipa. et simea ī maris p̄fundū vel flum̄
p̄ximū iaciat². Si aūt mare vel flumē p̄ximū
nō inuenit² bestijs subici². C. e. l. j. habz autē
hec pena locū in ascendētibus in infinitū et
in quibusdā collateralibꝰ et quibusdā affini
bus sez vxore. viro. nuru. genero. vitrico. pui
gno. socero. p̄rono. ff. e. l. j. Itē qui p̄sliterūt
opam eadem lege tenent² et etiā duriꝰ puniū
tur. ff. e. l. si sciēte. Itē qui venenū emit vt pa
tri daret lege eadē tenet² licet dare nō potue
rit. ff. e. l. ii. in fi. Itē homicide reputantur
sz̄m leges qui vadūt aio capiēdi et occidēdi
licet nō occidāt. et debēt occidi tanq̄m inter
fectoꝛes vel quasi. sz̄ non sūt irregulares nisi
actu occidāt. Simil^r qui ferunt opem occiso=
ri dando auxiliū vel cōsiliū vel fauoꝛē. alias
nō facturo. hec bern̄. ex̄ de hoīcidio sicut di
gnū. Sic ergo homicidiū simpl^r volūtariū im
pedit cuiuslibet oꝛdinis executōēz et recepti
onem. di. l. miroꝛ et. c. se. jmpedit īquā ꝓpter
necessitatē p̄cepti nō ꝓpter necessitatē sacram̄
ti. Cuius p̄hibitōis ratio vel cōgruitas assi=
gnari pōt tripl^r. p̄ma quia deus noluit ꝓ da
uid qz sanguinē multū effuderat edificarz si=
bi domum. sz̄ salomō eius filius vt habet². ij.
re. vij. Secūda ē quia oꝛdines referuntur ad
sacr̄m eucharistie qd̄ est sacr̄m pacis facte no
bis p effusionē sanguinis xp̄i. homicidiū vo
maxime cōtariat² paci et hoīcida cōformat²
magis occidētib⁹ xp̄m q̄m ip̄i xp̄o occiso cui
debēt oms̄ ministri p̄dicti sacramēti cōformari
Tercia est ꝓpter detestatōēz et horoꝛē effusi
onis sanguis ꝓpter qd̄ etiaz dñs noe et filijs
eius p̄hibuit ne ederēt carnes cū sanguie vt
dicit² gen̄. ix. c. Vtruz aūt irregularitas hoīci
dij tollat² p baptismū bitū est s̄. li. iiii. ti. iiii.
ar. j. Ad hec nota ꝓ qdā hoīcidiū est sim=
pliciter voluntariū de quo ꝓxime dictū est.
qdā est simpl^r nō volūtariū vt cū q̄s carens
vsu rōis hoīem occidit. Et tal^r sz̄m ius nouz
nūc exp̄ssū ī septio de homicidio volūtario et
casu. si furiosus. nō est irregularis. Qdam ē
inuoluntariū vt cum quis volēs ñ occidē co=
git² occidē. vt siquis moueat violēter manuz
eius cū gladio. Et sil^r cū q̄s occidit casual^r
si adhibuit omnē diligentiā quā debuit. p̄mꝰ
em̄ nō est irregularis qz ꝓprie loquēdo nō est
homicida cū ī occidēdo nō agat sed paciatur
Simil^r nec sc̄dus est irregularis. vt s̄ dictum
est. Qdam aūt est p̄im volūtariū. vt cum q̄s
ponitur in necessitate ineuitabili vt vel occi=
datur vel occidat occidit. talis em̄ ñ vult oc=
cidere absolute. vult tñ occidere ne occidat²
de quo dic vt s̄. Ille etiā qui hoīem casu occi
dit. nō tñ debitā diligentiam adhibuit occi=
dit p̄im volūtarie inq̄ntuz volūtarie debitā
omisit diligentiā adhibere et p̄tiz inolūtarie
quia absolute nolebat occidē de quo habitū
est supra.

Equitur videre de octauo. s. de quibusdā
dubitabilibus circa istā materiam. et sūt
hec. ¶ Quid si clericus tradat latronē iudici
seculari petens etiā cū p̄testatione ꝓ eum pu
niat citra sāguinis effusionē. et postea iudex
p̄cedat vsqz ad sanguinis effusionē. Hic non
fit ex hoc irregl^aris. aliter daret² plurib⁹ ma
teria clericos expoliādi et trucidādi si ꝓpter
metū illū nō auderent cōquer. Nec etiā nocz
si clericus ad cōuincendū latronē dederit si
gna Et idem dico si simpl^r deponat querelaz
de iniuriātibus sibi et ecclesie. licz tales vix
possint coartari sine sanguinis effusione Sic
loq² manifeste ex̄ e. tua nos. ¶. adulteriū et c.
postulasti li°. vj. e. exp̄ssius et ii. q. v. c. j. et
c. vnū et c. pena et c. nos ¶ Quid ergo si iu
dex illū suspēdat et hoc clerico qui tradidit
eū sibi in mente placeat et ratū habeat. Bñdz
host. ꝓ ratihabicō retro trahet² et mandato
compabit² quia hoc ī maleficijs gñaliter tra
dit². ff. de vi et vi ar. l. j. ¶. quociēs. Et hº ītel
ligo verū esse si gaudeat de morte p̄sone Se=
cus est si de maleficij punitione letet² et deo
regratietur et p̄sone cōpaciat². et de hoc ꝓ cō=
misit aliqd̄ tale ꝓpter qd̄ ita puniret² cōtriste²
ar. ex̄ e. c. ii. et c. postulasti Sed et ꝓpter rati
habitōēz ñ fiet irregularis cū factū deficiat
in qº lex p̄mocōis cōsistit xv. q. j. c. fi ¶ No
ta etiā ꝓ si clericꝰ aliter pōt res suas recupa=
re ñ debz furē cape vel ligare vl̄ iudici tradē
ex̄ e. suscepimꝰ Si aūt teneat furē ne cū suis
rebꝰ fugiat q̄s aliter nō pōt recupare donec
tradat eū iudici vel eius inuocet auxiliū. nō
fiet irregl^aris si iudex suspēdat ip̄m dum tñ
nō habuerit intentōēz coꝛruptā vt p̄dictū est
Idem est sz̄m jo. ꝓ qñcūqz clericus agit d̄ cri=
mine ciuiliter vel de modico crimīe qd̄ nō in=
ducit mortē si iudex occidat eū nō nocet cle=
rico ex̄ e. postulasti Bar. vero ī questionib⁹
credit hoc esse verū nisi cōsuetudo essz ī illa
terra ꝓ ꝓpter furtū moꝛs infligeret² xxiii. q.
iii. maximianꝰ Sc̄dm jnnoc. vero et host. sup

e. postulasti. clericus nō debet criminalr agē si vel de iure vel de ꝓsuetudine in tali modo agendi cōsueuit iudex penā sanguinis inferre. Quid ergo si intentio clerici tradentis sit corrupta vt si itēdat ꝙ odemnetur ad mortē ihs irregularis erit si mors ex hoc secuta fuerit q̄buscūq; ꝓbis intentōes suas velauerit. lz p ecclesiā nō ꝓhibeatur nisi ei ostet p cōfessionem vel ꝓbacionem. vel quia nihil velabat sed hoc apte dicebat. Sic intellige sm host. cōtrariū. ex de excess. pla. ex lris. et. xxiii. q. v. c. n. et. c. vnū solum. et de pe. di. j. piculose. Et sic ꝓbatione deficiēte relinquatur sue cōscientie vt dicetur etiā infra in sequēti questione. licet quidam aliter sentiunt secundum host.

Quid de clerico cuius domū fur ingressus fuit et eum gviter vulnerauit sed postea fur a socijs illius clerici captus ad ptātem ductus fuit. potestas vero nūcios suos misit eidē clerico vt exponerz siqua de fure predicto sciret intersigna qui clericus cultellū quē illi furi abstulerat et seculares ab illo fure in domo clerici ipius dimissos nuncijs predictis tradidit se sup facto furis illius nihil amplius intromittes et postea furis illius mors ē subsecuta. ihs ꝙ illi clerico nullo mō mors illius furis imputari pōt. ex e. tua nos. vbi de hoc alias em ille clericus fuit inductus tanqm testis. qz nec accessit ad pnciam iudicis qd fit i crimialibus i autē. de testibus. §. qm infuit. et. §. ℔ oia. Nec p ℔ ꝙ ille intersigna tradidit ille de furto cōuictus fuit. nō em est eoipo fur ꝙ aio furādi domū intrauit. ff. de furtis vulgar. §. qui furti. hec in glosa illius. c. tua. Et idē abbas dicit. Quid siquis i rixa mortuus fuerit et nesciat quis interfecerit. nūquid oēs rixātes iudicabuntur homicide. ihs ꝙ q̄ntū ad peccatū ptinet illi qui pcusserūt et qui volūtate occidēdi venerūt. licet ñ pcusserint. et q̄ venerūt ad auxiliū occisoribus p̄bendū si forsan alij violenter eos repelleret. oms isti tanqm homicide tenentur. Discretus tn cōfessor dabit maiorē pniaz pmis qm secūdis. et secūdis qm tercijs. Sz nūquid oms isti sūt irregulares Io. dixit oms repellēdos. Et ipm sequitur rap. sufficit em ꝙ sumpserint arma di. lj. aliqntus licz alij interfecerit. vt habetur ex de cle. pcus. cōtinēcia licet nō imputetur mihi si alius interficiat me inuito cū ego ñ vulneraueriz. ivilr. na. cōtradicit et dicit neminē in dubio repellendum ar. ex e. petitō Nec obstat illud ex e. de cler. pcus. cōtinēcia quia debz intelligi qn cōscientia remordz eū qz sumpserit arma. vn ñ est repellendus nisi ipe se repellat ar. ex de cle. pcus. pnciū et ex de temp. or. nullū eorum Alij dicūt ꝙsi cōstet de aliquo ꝙ pcusserit p in dubio repellitur. ex e. significasti. §. ꝙsi discerni. Si vero neget se pcussisse relinquatur cōscientie sue. vt dicitur in dicto. c. nullū et ex de cle. pcus. c. penul. et vlt. Sedm aūt host. satis pōt dici ꝙ in vtroq; caū sit relinquendus ꝓscientie sue. tū quia nec. §. ille ꝙsi discerni. dicit ꝙ cogatur abstinere. sz ꝙ dz ℔ facē q̄si cōsulendo. tum quia in illo capitulo petitō cōstat ꝙ pcussit vel etiā sm eūdē i vtroq; caū relinq̄tur cōscientie sue nisi tanta laboret infamia ꝙ generet graue scandalū vt ex e. ex lris. Tuciꝰ tn faciet si in dubio homicidam se reputet et vt sic abstineat. cū nullū piculū sit abstinē celebrare vero piculū posset esse ex e. significastī Hoc aūt est firmiter tenēdū sm gof. et host. ꝙsi clericus ñ letaliter nec aio occidēdi pcussit nec ad occidēdū venit nec alios ꝓuocauit et ictus suus discerni possit nec de occiso tenetur nec ordinari ꝓhibetur. licet alij pcusserit et occiderint vt habetur in dicto. §. ꝙsi discerni. Item sm host. ex e. petrus. siquis incipiat rixā et in ipsa male tractatur ꝓpter qd amici eius cōmoti aliquē mutilāt vel occidūt fit irregularis secus est si iniuriā passus fuit non intulit.

Quid siquis vadat ad occidendū aliquem et tu scienter eum associas ñ tn ad hoc eū iuuāis sed ex aio retrahis cū tn nolit acquiescere tibi. timens tn de eo nihilominus associas ipm cū volūtate defendēdi eū siquis insequeretur ipm et sic p te associatus cōmittat homicidium. ihs homicida es ex e. sicut dignū nec poteris pmoueri. Sic intellige ꝙ defensione cōmittit homicidiū. ex de cle. pu. in du. hereticus. Et iste casus ñ cadit sub aliquo membro distinctōis supradicte. hec host. Itē sm ino. et host. ex e. sup. c. petitō. siq̄ associāt aliquos ad bellū et eis pstēt fauorē si bellum sit iniustū. videtur ꝙ sint irregulares si mors inde seq̄tur. Secus esset si cū eis irent causa pacificacōis vel alia causa iusta dūmō dolus et negligentia lata abesset. ar. a contrario sensu di. l. q̄ntuz et. ex e. pbiterū. Illud quoq; est notādum ꝙ licet clerici possint ad bellū ꝓpter defensionē reipublice milites inducē vt habetur di. lx. adrianus. et. xxiij. q. ii. dūs. ñ tn debēt i ꝓpa psona pugnare. vt ex e. c. penul. Sz nūquid clericis illis imputatur siqs ibi moriatur ihs ꝙ ñ vt dicitur. xxiij. q. v. d occidendis. et e. c. penul. licet sit ar. cōtrariuz. xx. q. iii. eos q̄ et. xxiij. q. vlt. c. vlt. Sz nūquid epi vl alij clerici irregulares fiūt laycos hortādo et monendo vt eos iuuēt et arma sumāt ꝓ fide catholica et etiā p iuribus ecclesie defendendis vel repetēdis. ihs ꝙ nō. imo sm rap. tal platus gviter peccaret si sileret ar di. xlm. si rector q̄nimo si eps nō pt alr recupare suū ius pt id alicui cōcedē in feudū qui recupet ipm Et hic est casus i quo nō obstante suo iuramēto pōt hō mō alienare bona ecclesie vt habetur ex de feudis. c. ii. Vlterius nota q̄ntuz ad clericos ꝙ bellū aut est iustum aut iniustum si iustū tūc pnt alios hortari ad defendendū se et ecclesiā et ad vim ifideliū arcēdā. xxiij. q. viij. §. licz. et. xxiij. q. j. maximianus si aūt sit iustū sic fiūt irregulares. et de rigore iur sūt deponēdi. ex de penis quod in dubijs.

Quantū vero ad laycos distingue etiaz ꝙ aut est bellū iustū aut iniustū. si iustū aut aliquē occiderūt vel mutilauerūt. et sic non possunt pmoueri. aut neutrū fecerūt opam tn diligentez ad hoc dederunt sic pnt pmoueri ex dispēsacōe epi si aūt bellū est iniustū sic fiunt

irregulares etiã si nihil p̃dictorꝫ triũ fecerũt
tamẽ ep̃s p̃ot dispensare cũ eis secundũ rap.
et will'.dũmõ nec mors nec mutilacõ sit secu
ta. Quid si ep̃s sit pñs i bello et multi hic
inde sint occisi nũquid est irregularis. ꝓ vi
detur ꝙ sic ſ̃m rap. qui i simili materia sequi
tur opi.jobis. Nec obstat illud ex̃ e.peticio.
qz hi cũ quib9 p̃sbiter erat g̃uiter ab infideli
bus inuadebant. de hoc tñ tenendũ est quod
supra notatũ est questione q̃d si quis in rixa.
Quid de p̃sbitero qui dixit infanti ꝙ equũ
ad fluuij ripã ducerꝫ.ſ̃ a fluuio sibi caueret
Ille aũt flumẽ intrauit et submersus fuit. ꝓ
culpabilis ẽ. quia suspicari debuit hoc posse
euenire sicut imputat dpacono qui nõ remo
uit falcẽ qua accinctus erat cũ ludi cõsuetu
dinẽ sciret.vt ex̃ e.cõtineba. et p̃sbitero qui
nõ remouit a corrigia cultellũ cũ qua verbe
rabat famulũ.vt ex̃ eodẽ ad audientiã. ꝓta ꝙ
nõ ꝓmouet nec ordinib9 iam susceptis vtit
vt dicit ibidẽ nisi cũ eo ꝙ papam dispensetur
vt habet i.c.otinebat.hec host. Quid de
illo qui hoiem a morte liberare potuit ſ̃ no
luit. ꝓ nõ est imunis a culpa hoicidij.ex̃ e.
sicut dignũ.¶. illi aũt.ar.di.lxxxvj. faciẽtis
et.xxiij.q.iij.nisi inferẽda.et.c.q̃ p̃ot.et.ij.
q.v.reos. Et hoc qñ cõstat illũ iniuste occidi
d pe.di.j.pickose.et.xxxiij.q.iij.c.vlt. et ex̃
e.sicut dignũ. Et licet aliqui intelligant hoc
de iudice qui p̃ot ex officio defẽdere quia il
le solus ad hoc tenet ex p̃cepto.xxiij.q.v.q̃
malos.et.q.iiij.forte in fi. Cõsiliũ tñ sanum
est ſ̃m gof. et host.ꝙ quilibꝫ etiã p̃uatus hꝰ
faciat si sine piculo suo hoc possit facere pro
pter p̃missa iura. Ad hec facit qd̃ dicet infra
liꝰ.vij.ti.ii.caũ.viij. Sedm rod. vero ꝓsone
p̃uate si credãt ꝙ possint hominem ab iniusta
morte liberare solo verbo et etiã facto. si aũt
credãt ꝙ hoc nõ possint facere sine suaꝫ pso
naꝫ piculo nõ tenent. Sed nũquid iudex
si nõ liberat hoiem a morte iniusta cũ potest
Et p̃latus si non pascat fame morientẽ cũ p̃ot
erit irregularis si mors inde sequat. ꝓ ꝙ ñ
licet grauissime peccent quia lex ꝓmocionis
factã requirit.xv.q.j.siqs nõ iratus. Quid
de illo de cuius turbata volũtate ꝓcessit ho
micidiũ puta parẽtes clerici verberati cõue
niunt et dicũt ꝙ hoc velint vindicare. ꝓ se
cundũ host.ex̃ e.ad audientiã talis ẽ irregla
ris si nõ contradixit exp̃sse.ar.ex̃ de spmõ.ma
thei. Si vero hoc ꝓhibuit exp̃sse et ex corde
securus est. Et hoc ẽ exp̃ssuz ex̃ e.petrus. Ali
as coꝫã deo cadit si tacite consentit. Et sic lex
promocõnis ñ cõsistit sp in solo facto ſ̃ in fa
cto et aio. ꝓbant hec xv.q.j.c.fi.et.q.vj.c.
j.circa fine. Quid de eo qui ꝓcurat vl' ictu
causat mulieris abortum. ꝓ cũ homo cõstet
ex aia et corpe nõ iudicat hoicida ille cuius
ꝓcuratõe vel ictu fecit mulier abortum si pu
erpium nõdum erat formatũ vel animatũ. Si
aũt erat aiatum iudicatur hoicida. vñ est irre
gularis et cũ eo solus papa dispẽsat. vñ dicit
ex̃ e.sicut dignum.et.c.si aliquis. vbi de hoc
in glo.et.xxxij.q.ij.qd̃ ñ est formatũ et.c.se.

Sed cõtra si alicui factũ vel datũ sit aliq̃d
ad potandũ quo min9 possit gnare.cõcipe vl'
parere.tenet vt hoicida.ex̃ de hom.si aliqs
ꝓ dicunt quidã vt bern.ibidẽ.et.c.sicut ex
lraꝫ.ꝙ illud locũ habet q̃ntũ ad penã lega=
lem.sicut etiã ille sedm legem homicida iudi
catur qui poculũ amatoriũ dedit. Sic intelli
gũt illud.ff.de penis.siquis aliq̃d.¶. abor=
sionis. Nõ tñ est irregularis et sic nõ dicit ho
micida ꝓprie et simpliciter ſ̃ occasionaliter.
vñ etiaꝫ est eis iniungẽda pñia spũalis. sicut
habet di.lxxxvj.pasce. Sꝫ certe talis etiã ſ̃m
leges nõ dicet vere homicida ſ̃ interp̃tatie
Nam si dum nõdum erat formatũ tenet lege
acquilia tanq̃m de rupto.nõ tanq̃m de occiso
Sic intelligo illud.ff.ad.l.acquil'.si seruus
seruũ.¶. si mulier.et.l.q̃nt9 mucius. In hoc
etiã casu intelligo ꝙ mulier que sibi vim itu
lit añ puerperiũ formatũ ne parere posset vl
timo supplicio nõ afficit. sed in exiliũ mittit
ff.ad.l.cor.de sica.l.si mulierẽ. si em̃ forma
tum esset dãnaret ad mortẽ. Et hoc distinguit
maifeste illa lex siquis aliq̃d. sic ergo lex et
canon in hoc cõueniũt licet diuersas penas
inferãt.hec host. Quid si dubitet vtꝫ ex=
inde sit factus abortus et vtrũ fetus esset aia
tus. ꝓ si ille q̃ ꝓcussit ꝓbabiliter credat vel
dubitet q̃ndiu dubitat a misterio et ꝓmotõe
abstineat ne piculo se cõmittat. Si aũt habet
leuẽ opinionẽ et temerariã.deponat eã si p̃ot
et sic poterit mistrare et ꝓmoueri aliter non.
hec rod.ex̃ de sen.ex.q̃stioni. Quid si p̃sbi=
ter vel mgr̃ famulũ vel discipulũ vulnerauit
corrigẽdo. ꝓ ꝙ siue vulnus sit letale siue ñ
si tñ ex eo morte incurrat hoicida et irregula
ris iudicat. quia qui mortis dat occasionem
videt dedisse morte.vñ nec ad altiores ordi=
nes ꝓmouet.nec hiis nisi miorib9 ex dispẽ=
sacione epi vtet. Sec9 est si decessisſ̃ alia infir=
mitate ex vulne nõ secuta.vt ex̃ e. p̃sbiterum
et.c.decetero.et.c. ad audiẽtiã.i tex.et glo.
Secus eciã esſ̃ si ꝙ medici impiciã vel sui ne=
gligentiã vt infra dicet morere. Et qd̃ dictũ
est de occasione mortis intelligit de ꝓpinq̃.
sic intelligo.¶.ad.l.cor.de sica.nihil inter=
est. Secus est de remota. nõ em̃ ideo qz faber
cultellũ facit homicida iudica. ex̃ e.tua nos
ꝓ.j.et.c.exhibita. Idem tñ videt de remo=
ta ſ̃m bern.ex̃ e.decetero. si aio nocẽdi fecit
et minorẽ diligentiã exhibuit.ex̃ e. p̃sbiteꝫ
in fi. Quid si post.p̃ conualuit recidiuauit.
ꝓ p̃sbiter tene quia sp causa subfuit.de pe.
di.iii.siquis semel et ex̃ e. ad audientiã.hec
bern.ex̃ e.p̃sbiterũ. Quid est de medicis.
ꝓ imputari p̃ot eis culpa añ factũ.in facto
post factũ. Ante factuz vt quia intromittat se
de medicina cũ sit ꝓdeota. In facto vt quia li
cet sit pitus in arte nõ tñ sequit traditões ar
tis ſ̃ fãtasiã ꝓprij capitis. Post factũ vt qz li=
cet sit in arte pitus et ſ̃m artẽ agat nõ tamen
adhibꝫ diligentiã vt infirmus custodiat. Si
tñ neqꝫ añ factũ neqꝫ i facto neqꝫ post factũ
in culpa depẽhendat sibi nõ imputat si aliq̃s
infirmus ex fatuitate sua vel aliena vel casu

fortuito moriat. Recurrat ergo quilibz medi
cus ad cōscientiā suā. Etsi nō mordeat eū pōt
promoueri. vt ex de eta. ad aures. et pmotus
pōt exequi ordines. vt ex e. tua. Sed i hoc ca
su ꝓpter graue scādalū interdicit executio si
bi. licet in hoc non deliquerit. ex e. ex lris. j.
Sanū etiā osiliū dat gof. et etiā laudat host.
scz q pmoti et maxime pmouēdi abstineant
ab ope practicali. Et potissime cirurgico qd
incisionē et adustionē requirit. vt ex e. tua. et
ex ne cle. vel mo. sententiā sanguinis cum in
nullo facillare debeat cōscientia pmouendi
vt dicit di. xxxij. laici. Sed szm rap. opari ñ
licet de phisica clericis in sacris ordinib9 cō
stitutis vel etiā in minorib9 dūmodo sint be
neficiati. nisi gtis p miserabilib9 psonis vel
cōfratrib9 vel cōsanguineis velint operari.
Nec etiā tūc debent si ibi possz esse piculū qd
lōge strictius est in claustralib9 seruandum.
Officiū aūt cirurgie que inducit incisionē vel
adustionē est sine omi exceptōe talibus inter
dictū. ex ne cle. vel mo. sniaz. et. c. sup specu
la et ex de postulādo. c. j. et ex e. tua nos. hec
rap. Sed tñ szm bernñ. ex de falsar. ad audiētiā
clericus talē adustionē infligē pōt que ad ef
fusionē sanguinis ñ pcedat aliter ñ. Quid
si ꝓpter defectū vel corruptōez speciez i me
dicinis positaz aut sophisticacionē eger pe=
riculū incurrit. ihc szm innoc. ex e. tua nos. si
medicus debitā diligentiā adhibuit in eligē
dis specieb9 quicqd ibidē accidit inculpabi
lis erit. et idē dicit host. in glo. Quid siqs
incidēdus nō hz cōsuetā disposicōez mēbroz
vel venaz. aut subito timor vl tremor insoli
tus irruit sup eū. ihc szm innoc. ibidez si inci
sor nō erret ex impicia vel disuetudine in hu=
iusmōi nō peccat. nec fieret irregularis si ille
decederet qñ tam in aliquo dubitat poci9 di
mittat qm incidat. Item dicit host. ibidem.

Quid de illo qui aliquē fleubotomat vl se
cat et inde moriat. ihc si sit pitus in arte illa
et adhibeat omnē diligentiā quā debet in ali
quo nō tenet quia pocius casu et culpa fleu
botomati vl secti mors psumit euenisse. xxiij
q. v. de occidēdis. Quid de illis q scrupu
losam hñt cōscientiā de morte illoz quos cu
stodierūt in infirmitate. ihc de his que bona
fide fiūt circa egros nō debz aliquis de facili
scrupulosam habere cōscientiā licz errauerit
in aliquo. Et hoc dico si ñ sit ibi lata aut eui
dens culpa aut negligentia dissoluta que est
ꝓpe dolū. Etsi hmōi scrupulū habz ad cōsiliū
alicuius boni viri deponē debz. vt si in pnci=
pio infirmitatis qñ nesciebatur adhuc qual
morbus esset minutorē vocasset. qd etiā medi
ci qñqz facere solēt. Vel ꝓpter sudorē puocā
dum vel seruandū nimis egz coartasset. aut
ei nimis bibē aquā vel vinū limphatū dedisz
Aut cū nō ꝓpter crapulā vl ebrietatē sz ꝓpter
nimiam vigiliā obdormisset et paciens se pci
pitās decessisset. Si aūt ibi fuit lata culpa vl
dissoluta negligētia et certū est q inde mors
euenerit irregularitas ōtrahit. puta si custos
egri furiosi vel freneticī dimittēs eum solum
ad ludendū in platea iret vel alias opam rei
illicite darz. aut cū ex nimia crāpula vl ebri
etate vigilare nō valēs pcipue cū sol9 ad cu=
stodiā egri deputat9 esset obdormisset et eger
exiliēs de lecto se pcipitans expirasz. Si aūt
nō sit certū q inde mors eueniat. Aut de hoc
ꝓbabiliter dubitat szm iudiciū medicorz. aut
nō. si sic abstinere debz ab officio et pmotōe
si nō deponat erroneā cōscientiā si potest. et
sic ministret et pmoueatur. hec rod. ar. di. l. siq
arborē. et. c. sepe. et solus papa cū pdictis di
spensat szm quosdā. Esto q aliquis baptizaret
aliquē puulū vel adultū in mortis piculo cō
stitutuz. Deinde morit baptizat9 ille. et ex hoc
iste qui baptisauit eū incipit habere cōscientiā
q ille ꝓpter baptizationē suā circi9 fit mortu9
Rñdet sco. q talis cōscientia est fatua et irra
tionabil si eū baptisauerit caute sicut debuit.
quia nō multū nocet. grauiter infirmo paruz
aspergi in capite de aqua saltē tepida. vñ tal
sic baptizans talem nō est irregularis. tamen
stante eius cōscientia debz se hre tanq irregu=
larem. quia reputat se homicidam. Et remota
illa cōscientia nō opozz eū querere dispensa
tionem quia nunqm fuit irregularis. Quid
de clericis qui cum alijs trahuntur ad māga
nellos. ihc si ex lapide pjecto aliqs occidat
aut ꝓbabiliter occisus credat. nec ministret
nec pmoueat sine dispensatione dñi pape. ex
de tempo. or. ad aures. et di. l. de his. j. nisi
forte dicat q etsi nō liceat clericis cōtra ho=
stes psonaliter pugnare. licz tñ eis turrim vl
murū impetē et machinis impugnare aut suf=
fodere quod si sit verz et aliud nō intendant
nō est eis imputandū homicidiū si ex hoc fa=
cto casu cōtingerz pter eorz intentōez et vo=
luntatē. Quod tñ pmo dictū est verius eē cre
ditur. szm rod. Quid si plures iaciant lapi=
des et lapis ab vno pjectus aliquez occidat
nescit tñ a quo sit pject9. ihc oms illi debēt
ab officō cessare. ar. ex e. significasti. secūdū
gof. ibidem. de hoc tñ vide illud quod dictū
est s. q. quid siquis in rixa ec. Quid d illo
qui cum latro captus duceret ad iudicem p
locum suspectū ducentib9 dixit. claudite os
ei9 ne clamet et sic euadat nūqd irregularis
erit si mors secuta fuerit. ihc q sic. si sic cōsu=
lendo ad mortē illius coopat9 fuit hec rod.

Quid de illo qui cū iudex vl official seqre
tur furē vel homicidā fugientē iudici vel of=
ficiali qrenti. vtrz vidisset talē vel talem pso=
nam transire p locū illū vel aliū. Rñdit q sic
et qntuz in eo fuit querentē instruxit. Nunqd
ille est irregularis si mors inde secuta fuerit
ihc si sciuit vl scire debuit q psona tal quere
ret ad penā sanguis ē irregl'aris. si aūt nō sci
uit nec suspicatus fuit q qrere ad hoc sz ꝓpter
aliqd aliud nō est irregl'aris. exquo ei9 inten
tio corrupta nō fuit. Ib rod. Quid si sciā ali
quē qri ad mortē qui ñ pt fugē ñ p duas vias
et rñdeā q ñ fugit p istā viā. ihc dicūt quidā
q si iste a qrentibus eū i alia via iuenia et occi
da vl mutile ero irregl'aris. qz sic rñdendo
iplico q fugit p aliā viā. ar. ex de psup. nōne

tutius ergo est tacere vl querenti totaliter il
ludere·dicēdo nūquid custos fratris mei ego
sum·sm wilh·dur· Quid de clerico qui p:
pugnantib⁹ arma ministrauit·ihc p homici:
da debz haberi si aliqs occidat ibi·ar·xxxiij
q·v·c·vlt·et ex·e·sicut dignū·Et appellatōe
armoz etiā fustes et lapides intelligunt·ff
de v·sig·armoz·Item sm hosti· et innoc·ex
ne cle·sup·c·sententiam siquis in bello iusto
ministret balistā alicui tantū hac intentōe vt
se et sua defendat Nec credit illū aliquē vel
le occidere sed tantū se et sua defendere non
fit irregularis sm aliquos licet ille aliquem
occidat·Tut⁹ tamē est dicere q sit irregula:
ris qz nō licet clerico ministeriū ita immedia
tū m mortē alicui⁹ pbere·extra d penis q in
dubijs Similiter si ministret lanceā vl ense
tantū vt se defendat nō erit irregularis·licet
ille occidat·hec host· Quid de clerico qui
latronē cum socio capit et ligat· et postea so:
cius amens interfici a latrone ipm ligatū in:
terficit·ihc irregularis est qz fines licite de:
fensionis excesserūt cū euadere possent·ex·e·
suscepim⁹ in glo·in hoc· Item nota q non
tantū homicida sed etiā pcussor pbiber per
apm ordinari vt habet di·xlv· quasi p totū
vnde siquis sepi⁹ eū quē nō licet vel eū quez
licet aliter q̄ dcessum sit pcusserit licet mors
secuta nō sit et monitus se non correxerit de:
pona·ex de cle·pcus·c·j·et di·xlv·c·j·et vl·
Sed etsi subditū suū nō habito respectu ad or
dinē datuz sibi·cedi crudeliter eps iusserit et
incōtinenti decesserit homicida iudicat·ar·
di·l·siqua femina·Si autē p octo menses vel
ampli⁹ vel minus vixerit et postea decesserit
licet psumat q ex alia infirmitate mortu⁹ sit
suspensus est nihilomin⁹ ad tpus sez vl vsqz
ad duos menses vel scdm qd iudici videbit
inspecta psona ex de cle·pcus·psona· Etsi se
nō emendauerit deponat ibidez·c·j· Quid
de illo qui mandauit aliquez verberari tamē
expresse pbiber eum occidi et aliquo mēbro
mutilari·ihc irregularis erit quia h° euenire
posse pcogitare debuit li·vj·e·siquis Quid
siquis m oflictu fuerit repellendo violentiā
in quo sūt mortui aliqui·ihc suspendi p bien
niū vel scdm qd videbit iudici quo termino
elapso digne potest officiū suū exequi· vt ha
bet ex de cle·pcus·psentiū· Sed cōtra ibi:
dē·c·otinentia dicit q licet religionē intret
nō pmouebit nisi ad subdyaconatū·Ad hoc
quidā respondent vt bn· ibidez q ibi sumpsit
arma· vnde fuit in culpa·ar·xxiij·q·viij·q·j·
nomen·licet ibi in subdyaconatu dispensetur
nō tamen vltra·Sz hoc non sufficit qz·ij·q·c·
psentiū dici q lapides sumpsit et etiā piecit
qd ergo dicit in illo·c·otinētia ad fi·zc·sub:
audi scdm hosti·maxime·Et qd dicitur ibi ad
subdyaconat⁹ subaudi ad dyaconat⁹ et pre:
sbiteratus dūmō oscientia nō remordeat euz
nec infamia scandalizante laboret·ex·e· peti
tio·et·c·ex lris sm host· Alij dicūt q eū osci
entia remordeat·dic ergo vt sup hoc ·e·ti·q·
quid siquis in rixa zc· Ad hec nota q circa
hac materiā hosti·ex·e·ad audientiam ponit
duas regulas generales·vna est q in dubio
nec magister nec iudex iudicare debz aliquez
irregularem·ar·de pe·di·j·q·pene·scda est q
quilibet in dubio debz se reputare irregula:
rem vt habet in·c·ad audientiā·In foro ergo
anime maxime vbi qs nō est de h° infamatus
in hmōi est oscientie sue relinquēdus·ex·e·ex
lris·Innoc·etiā sup·c·ad audientiā· in princi
pio dicit q ad hoc q quis incurrat irregula:
ritatē et peccatuz ex homicidio·sufficit et est
necesse q interuenerit vel osiliū vel pceptuz
vel factū vel defensio occidentis·di·l·siquis
viduā·Hay·vero dicit de homicidio q vbicū
qz scandalū suscitat ex homicidio vel deforz
mitate alicui⁹ quā habz in aliquo mēbro etiā
si talis casus esset in quo d iure pmoueri pos:
set vel in susceptis ordinib⁹ ministrare· debz
tamen ꝓpter scandalū alioz cessare a promo
tione et ministerio·

Equit videre de nono sez q dispensatio
adhibet circa pcussores et homicidas·
Circa qd sciendū sm host·q siquis animo in
terficiendi aliquem vulnerauerit licet nō sit
mortuus fit irregularis·sic etsi vindictā san:
guinis dictet·Si tamen nō veniat ad detrū:
cationez membroz licet sanguis sit effusus·
dispensare potest eps ad hoc·ar·ex·e·petitio
et de cle·pu·in du·c·j·Si vō pueniat ad trū
cationē mēbroz sine tamen homicidio dispē
sare pt papa et ipe solus ex de cor·vicia·c·j·
Et idem est de milite qui in bello dedit ope:
ram ad occidendum et nō occidit·Cū homici:
da aūt volūtario nō licet etiā pape dispensa
re·vt habetur di·l·clericus qui paganuz·nō
licet·i·non decet·si tamen vult potest·vt pa:
tet extra de excess·plator ꝓposui· nisi sit ho:
micida iusticie qui ex causa p papam tolerat
in ordinib⁹ habitis licet non dispenset vt ad
superiores ordines ascendat·vt habe di·lj·
aliquātos·et·c·se·Item cum homicida volun
tario potest dispensari circa beneficiū vt patz
extra d cle·pu·in fine·Cū homicida vero ne:
cessitatis euitabilis nō facile dispensatur·Si
aūt sit necessitatis ineuitabilis osiliū dat q
nō ministret·l·di· de his clericis· Nō tamen
ideo deponitur sed in suo ordine tolerat de
iure et sine dispensatōe sm laur·Et sic loqui:
tur extra·e·c·ij·qd dic vt supra notatū est·e·
ti·ar·v·q·si autem necessitas et se·Sed cū ho:
micida casuali dispensatur scdm ea que dicta
sunt in di·superius annotata scilicz in·vj·ar·
Est autem circa illum dispensatio triplex sez
magna vt pmotus ad ordines sacros non in
eis sed in minoribus toleretur·ex·e· otineba
tur·Maior vt in sacris toleretur·extra·e·tua
ihc·j·Maxima vt pmoueatur·extra·e·lator·
scdm gof·Dicit tamen wilh·q papa non di:
spensat in homicidio volūtario neqz faciliter
in casuali nec et in dubio· Sed quid siquis
in infātia omittat homicidiuz· ihc sm hosti·
papa potest et decet eū in hoc casu canonice
dispensare qz videt potius homicida casua:
lis q̄ volūtarius·et cum casuali dispensat vt

habitum est supra · nūc autē expressū ē in · lxx · de homicidio volūtario et casuali · si furiosus q̄ si furiosus aut infans siue dormiēs aliquē mutilet vel occidat nō fit ex hoc irregularis Adhuc nota q̄ si patroni vl̄ aduocati vl̄ feudatarij vel vicedōi vel beneficiati alicui ecclesie occiderint vel mutilauerint p se vl̄ per alios rectorē vel clericū illi⁹ ecclesie · patroni ius patronat⁹ · aduocati aduocatiā · feudatarij feudum · vicedōi vicedominiū · et beneficiati beneficiū pdant · et nihil de p̄missis puniat ad heredes eorū et vsq3 ad quartā gnationē posteritates taliū p rectā lineā descendentes nō admittant⁹ in collegio clericorū · nec osequant⁹ p̄lationē in domib⁹ regularium nisi cū eis dispenset⁹ ex de pe · in quibusdā · pt aūt cū eis p ep̄m dispensari cū hoc papa sibi nō reseruet · bonū tn̄ esset q̄ ep̄us tales ad papā mitteret ad terrorē ſ3m bn̄ · ibidē et will̄ · ibidē · Cū aūt dicit posteritates hec pena tm̄ extēdit⁹ ad filios nascituros nō ad iā natos ·

Q⁹ ordinādus nō deb3 esse litigiosus non cupidus domui sue bene prepositus ti · xv ·

Ostea osiderandō ē de · c · x · regule apostolice et · xj · et · xij · et hoc simul ꝓpter paucitatē dicendorū de eis · Capitulū decimū ē q̄ oportet ordinandū nō esse litigiosū qz cū tal⁹ alios ad discordiā ꝓuocet · discordes ad cōcordiā trahere nō posset · qd̄ tamen ex officio facere debet · xc · di · ¶ · j · et p totū · Vndecimus capl̄m est q̄ optet eū nō esse cupidū qz radix oim malorū est cupiditas · j · ad thy · vj · et di · xlvij · bonorū · Duodecimū capl̄m est q̄ optet eū esse domui sue bene p̄ppositū · i · familie sue vt regat eā honeste trahendo ipāz a vicijs et ad virtutes verbo et exēplo · di · xlviij · necesse Cui⁹ ratio est duplex prima qz nō habz frontem reprehendendi alios qui corrigere negligit suos · vt dicit⁹ in di · ¶ · necesse · sēda ē qz vehementer p̄sumi⁹ otra eū de crimine negligētie qd̄ adeo est magnū vt etiā depositōez iducat · lxxxj · di · dictū · vbi tamen sine culpa sua familia mala esset qz eā quantū in se fuit sufficienter correxisset ei nō imputat⁹ nec ꝓpter hoc a ꝓmotōne vel alijs actib⁹ legitimis repellerē · di · xlviij · nō c · j · et c · licet · p̄sumit⁹ tn̄ prima facie otra eū q̄ steterit p ipm donec ꝓbet otrariū · xxviij · q · ij · puenit ·

Q⁹ debz esse non neophitus ti · xvj ·

Einde osiderandū est de c · xiij · et vltō scz q̄ oportet ordinand̄ esse nō neophitū · Circa qd̄ querunt⁹ pl̄a primo q̄ dicant⁹ neophiti et vnde · ihs neophiti dicunt⁹ nouelli in fide a neos qd̄ est nouū et phitos qd̄ est fides di · xlviij · qm̄ · vel nouelli in religione vt dicit⁹ ibidē sicut olim · Quare neophiti ꝓhibent⁹ ordinari ihs duplici de causa prima est ne inde supbiant putantes q̄ fides xp̄iana vel religio multū indigeat de eis · di · xlviij · ¶ · ꝓhibent⁹ et · c · quantū · sēda ē qz nondū sūt expti statum ecclesie vel religionis et ideo nescirent esse graues et se cōtpare p diuersitate subditorū di · xlviij · sicut olim · Sz

nūquid istis causis cessantib⁹ posset neophitus ꝓmoueri ihs q̄ etiā cleric⁹ secularis quātūcūqz sit humilis et instruct⁹ in regula monachali vel alia nō p̄t eligi in abbatē vel rectorē ecclesie regularis nisi sit ꝓfessus et exptus asperitatē regule · ex de elec · cū causam et · xix · q · iij · in monasterijs · imo siqui regularem ordinē nō ꝓfessi sunt · In abbatē assumpti debent sublato appellatōis obstaculo remoueri ex de elec · cū causaz · et · c · cū in magistrū p̄t tamen neophitus ſ3m aliquos recipe minores ordines sed nō sacros · di · xlviij · qm̄ et · c · sicut olim · sēdm aliquos vo nec etiaz minores de iure donec sit ꝓbatus in fide vl̄ religione ar · xix · q · iij · vel mōasterijs Et hec rap · et gof verius esse credūt · de facto tn̄ p̄t recipe oīs Sēdm host · vero potest ex causa ad ordines ꝓmoueri neophit⁹ scz religiōis nō fidei · alias otra ar · xix · q · iij · monasterijs Vtrū neophitus possit postulari ihs dicūt quidā q̄ nō nisi sit exptus sicut xp̄s voluit expiri fragilitatez humanā vt in se disceret quomō aliorū miserandū esset · di · l · cōsiderandū · Nec obstat de beato nicolao qui laycus erat · Et de seuero qui lanifex fuit Et ambro · qui neophitus fuerit electi · di · lxj · ¶ · his omnib⁹ · et · c · neophitus Hoc em̄ factū fuit inspiratōe diuina De beato em̄ nicolao fuit reuelatū cuidā ep̄o Seuero aūt sup caput sedit colūba · Sed ambro · assurexit terra ꝓ cathedra · Et ideo hec nō sūt ad osequentiā trahenda alias exemplo ābro sij potest quis in ep̄m eligi ante baptismū qd̄ esset absurdū dicere · Alij dicūt otrariū qz licet talis non debeat ꝓmouen ex causa scz ne extollat⁹ vt dictū est · tamen qz hec causa cessauit in p̄dictis sanctis cessauit etiā ꝓhibitio Cōcordando tn̄ potest dici sēdm host · q̄ talis postulatio facta sine causa nō valet et sic intelligo sententiā primorū · Si aūt fiat ob causam vrgentē in vtilitatem monasterij ē admittenda · ex de elec · cū monasteriū · Et sic intelligi p̄t illd · xvj · q · j · p̄sbiteros · licet aliter intelligat⁹ a magistris Quare ergo cassat⁹ illd ex de elec · officij ihs q̄ nō postulauerūt ſ3 temere elegerūt qz etiā timebat⁹ de ambitōne · de ꝓmo · et de pluribⁿ alijs malis et pericul⁹ Et sic intelligit host · verā esse sententiā secūdorū · Quid de laico nō neophito ihs si lratus esset in ep̄m postulari posset · di · lxj · osius

Vtrū monachus vel regularis possit eligi in p̄latum alicui⁹ ecclesie ihs ſ3m host · q̄ sic ꝓpter officiū p̄dicandi priuilegiatū · ex d̄ stamo · qd̄ dei timore · nam exptus in altiori gradu est exptus in laxiori statu · vnde monach⁹ potest in ep̄m eligi · di · lxj · bn̄ · qd̄ intelligit gof · p̄missa postulatione et admissa aliter secus est vt patet · di · xlviij · c · j · et · ij · Sed quare clericus secularis potest esse episcopus regularium nō tamen prior p̄ppositus vel abbas ihs q̄ abbates et priores priuatis monachorū disciplinis intersunt · nō aūt ep̄us tanꝑ q̄ ignorat ea que sūt regule · illud ergo omittet alicui monacho · ipe vero penitentiet ea q̄ maiorem reqrūt discussionē · ar · ex d̄ elec · trāsmissa

Vnde circa hoc sic ꝛsueuit distingui sc3 ꝓ de excessu monachi aut agit² in forma iudicij et tūc eps sedens ꝓ tribunali ꝛgnoscet aut puniet·aut agit² de plano et tūc abbas vl̄ prior coriget sm monasticaz disciplinā·xj·q·j· de psona et ex̄ de offi·ordi·quāto·Alij dicūt ꝓ pma correctio pinet ad abbatē vl̄ priorē qz hoc est gnale vt quilibet plātus habeat iuri sditōem·ar·ex̄ de ma·et obe·cū in cunctis ec clesijs·et de emu·ec·nō min9 Sz sm hosti·et gof·in his ꝛsuetudo debz attendi que dat iu risditōem·ex̄ de fo·ope·c·oringat et·ix·q·iij ꝛquestus que si nō apparet eps de maioribus ꝛgnoscet·Et qz salua regula in omnib9 alijs monachi subiacēt abbatib9 vl̄ prioribus ex̄ d spmo·ne dei ecclesiā·et·xviij·q·ij· abbates· et c·in alijs·ideo primo recurrendū est ad ab batem·scdo ad ep̄m ꝓ iura pmissa saluo eo qd dicet² ifra de statu monachorz et visitatione eorum·

Qd ñ dz eē solēniter penitēs ti·xvij

Xpeditis·xiij·capitul̄ apl̄i ꝛsiderandū est d quibusdā alijs que etiā in ordinādo et eligendo requirūt² sc3 ꝓ nō sit solenniter penitēs·nō curialis nō ad rōcinia obligatus·nō seru9 nō corpe viciat9 nō de pb̄itero vl̄ alio illegitime natus· nō adultus in egritudine baptizatus·nō pegrinus vel ignotus·nō minor etate nō femīa nec infamis de quib9 singulis ꝓ ordinē est dicendū

Circa primū sciendum ꝓ solēniter penitens promoueri nō pt de iure di·l·ex penitentibus· dispensa² tamen cū eo in ordinib9 minoribus ꝓter necessitatē ecclesie di·l·placuit Et hoc ꝓ ep̄m ex quo nō est ei spēaliter ꝓhibitū ex̄ d sen·ercō·nup·nō obstante di·l·ex penitentibus·vbi dicit² ꝓ eps scienter ordinās talem priuari debz potestate ordinādi qz illd̄ intelligit² cū ordinat sine dispensatōe vl̄ cū dispē sat indiscrete·Sil̄e habe² di·lj·qui in aliquo Cōtrarium tamen seruat curia vt dicit innoc· et hosti·

De curialib9 ti·xviij·

Einde ꝛsiderandū est de curialib9 de qb9 pl̄a querūt²·pmo q̄ dicunt² curiales·ꝛsl̄ curiales dicūt² qñqz cōir omīs qui q̄cūqz ꝛditōe sūt obligati curie alicuius publice potestatis siue sint milites siue aduocati siue iudices siue officiales siue etiaz histriones·et breuiter qd̄cūqz officiū habentes honestū vel inhonestū di·lj·c·j·Quādoqz curiales dicun² stricte illi q̄ ꝓcurāt honesta officia curie vt decuriones iudices et cōsil̄es· qñqz illi qui sunt officiales in causa sanguinis·et dicunt² isti curiales quasi cruriales a cruore·alij ātē dicūt² curiales a curia· Vtrz omīes curiales ꝓhibeant² ordinari· ꝛsl̄ ꝓ sic indistincte nisi primo sint absoluti di·lj·c·j· ij·et·iij·Postꝗ vero sunt a curia absoluti admittunt² cū distinctōe tamen qz aut exercuerūt seua·vt officiales vel milites qui potestatib9 obediendo sanguinē fuderūt humanum aut turpia et inhonesta vt histriones· Et i his duob9 casib9 ꝓmoueri nō possūt di·lj·c·j· et iij·di·xlvj·clericus v̄·secularē et de ꝛse·di·ij ꝓ dilectōne·Aut honesta vt iudices aduocati tabelliones· et tūc aut in cā ciuili siue pecuniaria et ita admittunt² in distinēte·di·lxj· ofius·Aut in causa sanguinis et sic repellut² vt habitū est supra de pcussore· Quare curiales ꝓhibent² ordinari·ꝛsl̄ ꝓter tria· pmo qz aliqui eorz sunt viles psone et sepe fiūt irregulares ex officio suo, scdo qz ecclesia multū molestat² et incōmoda patitur ꝓter tales qñ repetunt²·tercio qz p̄sumit² ꝛtra eos ꝓ nō transeant voto religionis ad clericatū sed vt fugiant rōcinia dñorz suorz ·di·lj·c·j·ij·iij· et·di·liij·legem·

De obligatis ad rōcinia ti·xi·

Ostea ꝛsiderandū est de obligatis ad rōcinia·Circa qd̄ querun² pl̄a· Primo quid sint rōcinia·ꝛsl̄ ꝓ sunt redditiones rationuz ad quas quis obligat² ex administratōne reipublice vel priuate·Sūt em̄ rationia alia publica alia p̄uata· publica sūt illa quib9 obligan² officiales curie ex administratōne aliqua ad rempublicā pinente vt patet·C·de epi·et cleri·l·officiales·priuata sūt illa quib9 obligant² aliqui ex administratōne rerū pinentiū ad priuatos vt curatōes actiones ꝓcurationes et executōes ·ex̄·e·c· vno·Et idem est de tutōnib9 sm bn̄·Innoc· vero dicit ꝓ ideo nō ponit ibi tutores quia si quis tutelā legitimā gerat nō ꝓhibet² a promotōne cū etiā ꝓmotus possit eam recipe di· lxxxvj·puenit· Que rōcinia impediūt ꝓmotionē et que nō·ꝛsl̄ habentes hm̄oi officium aut pseuerant in officio aut non· si sic aut in officio psone secularis nō miserabilis et tūc non possunt ꝓmoueri·xxj·q·iij·c·j·et·ij·et ex̄ ne cle·vel mona·c·j·et·ij·Aut in officio psone ecclesiastice vel secularis miserabilis tam̄ et tūc ꝓmouēi possūt nisi aliqd impediat di· lxxxvj·puenit et di·lxxxix·iudicatū et ·xvj·q j·monachi·Miserabilis aūt dicit ꝓter paupe res cecos pupillos et viduas quorz tutores vel ꝓcuratores qñqz ex misericordia ab epo ostituti nō impediunt² a ꝓmotōne Si aūt nō pseuerent in officio nec remaneant obligati ex administratōne pñt ꝓmoueri· Si vero adhuc remanēt obligati ex administratōne Aut sūt obligati reipub·aut psone priuate· si reipub· nō debent ꝓmoueri ante reddita rationia di·lj·psona·Obligati em̄ publice rei ex administratōe arcent² ab honorib9 Secus ē si alias sūt debitores cā mutui vel alia causa simili·ff·de mune·et hono·l·rescripto·§· de bitores·et·C·de epi·et cle·l·quisqs emersis etsi ꝓmoti fuerint debēt remoueri·C·de epi· et cleri·officiales·Si aūt sint obligati psone priuate· aut in ipa ꝓmotōne questio eis mouetur vel est mota·aut nō·si sic aut mouetur questio de pfidia vel dolo aut de culpa tantum·si primo modo ꝓmoueri nō debent ante litē decisam di·lxxxj·tantis·et ex̄·e·c·j·Cuiꝰ ratio est qz si odemnaren² infames essent ·ff· de his q̄ no·infa·furti·§·penl̄·Et in hoc casu loquit² ex̄·e·c·j·in fi·vezz qz cōueniri posset

in fraudem vt impediret² ꝓmotio eius. Ideo
bonũ est ſ̃m hoſt·q̃ iudex oſideret qualitatẽ
et merita ꝑsonarũ ſc̃z vtruꝫ is qui opponit ſit
amicus vl̃ inimicꝰ·ar·ex̃ de ſpmo·ſicut nobis
Et ex ꝑsonis penſet dicta non tamen recipiat
dubiũ ꝑ notorio vel ecõuerſo·vñ ſi habꝫ ne-
gociũ ſuſpectũ modicũ aſſignet tꝝs infra qd̃
ille q̃ ſe opponit ꝓcedat et ꝓbet qd̃ intẽdit
quo trãſlato nõ audiat².ar·ex̃ de ouer· cõiu·
ex publico·niſi ex cã magna·ar·ex̃ de excep·
paſtoral·Si aũt ouenit² ex culpa tũc ꝓmoue
ri poteſt nõ obſtãte creditoris reclamatõe q̃
aut abſoluet² et tũc eſt bñ·aut odemnabi² et
tũc ſaltẽ cedet bonis·nec aliud agẽs habuiſ
ſet etiã ſi ordinatus nõ eſſet q̃ inanis ẽ actio
quã excludit inopia debitoris·ex̃ de reſtitu·
ſpo·olim Aut nulla queſtio mouet² nec ẽ mo-
ta et tũc eſt bonũ q̃ ordinator inquirat d̃ ſta-
tu ordinandi·Etſi inueniat q̃ teneat² ex dolo
vel fraude vl̃ aliud impedimẽtũ canonicũ ex
officõ repellat eũ ſicut repelleret criminoſũ
quẽlibet et infamẽ·ij·q·vij·aliquẽ·et·vj·q·j
infames·alias ſi nullũ impedimentũ interue
nerit eum ꝓmoueri poterit·ar·ex̃ de ſcru·c·j·
Idẽ eſt ſi onera depoſuerit et rõem reddiderit
niſi canonicũ impedimentũ obſiſtat· Sic itel
lige illd̃ ex̃ e·c·vnico ille gratus ep̃s dix·cũ
Alan⁹ et ivillꝫ·indiſtincte notauerũt obliga
tũ ad rõcinia nullaten⁹ ordinandũ·di·lj·per
totũ·et·C·d̃ epi·et cle·official·et ex̃ e·c· vni
co·nõ diſtinguit ſ̃ dicit q̃ ex ordinatõe taliũ
eccleſia diffamat².hoſt·vo nõ putat q̃ ꝓpter
eorũ verba ſit tã ſolẽnis et rõnabilis et cõis
ſnia oimq̃ doctorũ diſtinctio cãcellanda· ex̃
de elec·ec cle·ij·q·deniq̃·Inno·vo ex̃·e·ſup
c·vnico·dicit q̃ ſiq̃s gerat tutelã vel curã le-
gitimã vel neceſſariã a legib⁹ ſibi impoſitam
vel etiã ſuſcipiat miſerabiliũ ꝑsonarũ ꝓcura
tiones et admiſtratões autoritate tñ epi non
impedit² etiã ꝓmotio cũ etiã ꝓmotus ſuſcipe
poſſet·vt patet in·c·ꝓuenit·Vel dic q̃ clerici
nõ ꝑnt hmõi officia exercere hoc eſt verũ ge
neraliter ſ̃ nõ ꝓhibent² ꝓcurare vel admini
ſtrare vnũ negociũ etiã laycorũ Quid d̃ ob
ligato ex cã pignoris·ihꝭ ſ̃m hoſt·nõ videt²
q̃ ꝓmoueri poſſit ante reddita rõe·ar· ex̃ de
pig·ſignificãte et·c·cũ otra Quid de filio
vſurarij·ihꝭ ſ̃m hoſti·nõ dꝫ ꝓmoueri ne ſuc-
cedat in vitiũ patri·Secus ẽ ſi hereditatẽ re-
pudiet et dign⁹ ſit vel patris clamores emen
det· ex̃ d̃ vſur·tua nos et·ij·q·iiij·ego Verũ
ille q̃ iurauit alicui ad certũ tꝝs ſoluere vl̃
ſcribere vel aliud opus honeſtũ facere poſſit
ordinẽ ſacũ recipe ante·ꝑ impleat qd̃ iurauit
ihꝭ q̃ ſic q̃ talis aut nihil habꝫ et tũc ẽ ina-
nis actio vt dictũ eſt ſuꝑ·aut hꝫ et tunc poſt
ordines nõ minus remanet obligatus q̃ erat
prius· Vñ ſi talis ꝓhibente creditore fuerit
ꝓmotus nõ ꝑpter hoc deponet² ſed bona ſua
cedent ei in ſolutõem que ſi nõ ſufficiãt ep̃us
ſ̃m bñ·ex̃·e·tenet² ei·et di·lxxxviij·formari·
vel etiã ep̃s nõ tenet² ei q̃ ille nõ tenet² facẽ
vltra illd̃ qd̃ ꝑt·ar·ex̃ de ſoluc·odard⁹·Scri-
bere aũt vel aliud opus honeſtũ facere ꝑt et
debet poſt ordines ſi ſe ad hec antea obliga-
uit dũmõ nõ impediat² diuinũ officiũ dicere
xxj·q·j·clericus·alias ſubroget aliũ loco ſui
C·de epi·et cle·q̃ſquis cenſib⁹ ſ̃m gof· Qd̃
credit hoſt·etiã verũ niſi ſit ei⁹ ꝓpria manus
electa·aliter ſecus eſt·Vnde ſi iurauit q̃ ſcri-
beret manu ꝓpria nõ licebit ei ſubrogare aliũ
niſi d̃ oſenſu eiꝰ cui iurauit·ar·ex̃ d̃ offi· dele·
c·fi· Quid de eo q̃ erat obligatus ad aliqd̃
officiũ inhoneſtũ puta ad miſtranduꝫ in bal-
neis vel tabernis vel cloacis purgandis·ihꝭ
nõ dꝫ ordinari in clericuꝫ donec ſoluerit vel
aliũ ſuppoſuerit eque ꝑdoneũ ad officiũ hu-
iuſmodi exequend̃·hꝰ tñ nõ requirit² in trãſeũ
te ad monaſteriũ ſ̃m rod̃· Quid ſi talis ve-
lit religionẽ intrare ihꝭ ꝑt dũmõ non ex leui
tate vel ex volũtate ſubtrahendi debitũ hoc
faciat ſ̃ ex feruore caritatis vel ſpũſſancti in
terna inſpiratõne Nec facit iniuriã creditori
q̃ excuſat² ſpũſſancti autoritate·xvj q·ij due
et ex̃ de regularib⁹ monaſteriũ· Monaſterium
aũt tenet² ei ſatiſfacẽ de bis q̃ ille otulit ſibi
xvj·q·ij·ſiqua mulier Si vẽo nichil otulit q̃
nihil habebat inanis eſt actio cũ vt ſupra de
clerico Si aũt poſt eius ingreſſuꝫ monaſteriũ
aliqua acquireret occaſione alicui⁹ puta per
ſucceſſionẽ hereditariã ſc̃z vbi ẽ oſuetudo q̃
poſt ingreſſu monaſteriũ ſuccedunt parentes
morientib⁹ vl̃ ꝑ donatões inter viuos vel cã
mortis vl̃ ꝑ teſtamentũ ibi tm̃ teneret² ei cui
erat monachus obligatus quantũ acquiſiuit
occaſione ei⁹ ar·xix·q·v·ſiqua mulier Si ãt
nõ ſatiſfaciat nec monach⁹ defẽdat patient²
miſſionẽ in poſſeſſionẽ bonorũ illorũ miſi·de
acq̃ſi·ꝑ arrog·q·fi·Vel monach⁹ faciet i mo-
naſterio qd̃ ꝓmiſit dũ tñ nõ impediat² obſer-
uantia regularis vt de clerico ſuꝑ dictũ fuit
alias ſecus eſt C·de epi·et cle·ad ſimilitudi
nem licet ſit ar·otra·ff·de ſoluc·l·inter arti
fices et ex̃ d̃ offi·dele·c·vlt·ſ̃m gof·Et quã
do monachus ꝑ ſe faciet qd̃ ꝓmiſit deducan²
ſ̃m rap· expẽſe ne ſit onerof⁹ mõaſterio xvj·
q·vj·de lapſis Dicit tamen innoc·q̃ ſcd̃z ali
quos nõ deducent² expenſe quia qui altario
ſeruit cũ Nec obſtat p̃dictis qd̃ dicit² di·liij·
legem q̃ in monaſterijs nõ debent recipi niſi
a publicis fũctionib⁹ abſoluti Nec qd̃ dicit²
di·xlv·quicũq̃ ſc̃z q̃ ſerui nõ admittant² ad
clericatũ niſi prius fuerint manumiſſi q̃ hoc
intelligit² de ꝑpetuo obligatis vt de ſeruis
curialib⁹ et huiuſmodi qui ꝑpetuum impedi
mentũ habent Alia vero iura ſupra dicta lo-
quũt² de impedimentis temporalib⁹ Ex pre
dictis ſupra patet ſ̃m gof·q̃ poteſtas qui iu
rauit regimen ciuitatis per annũ Et magiſter
ſcolariũ qui iurauit regimen ſcolariũ ꝑ annũ
Et capellanus ſc̃z clericus vel ſeruiens q̃ ec-
cleſie vel domino iurauit ſeruire per annum
poteſt religionẽ intrare q̃ iuramentũ nõ vio
lat qui illud in meliꝰ omutat ex̃ de iureiurã-
peruenit hoc idẽ ſentire videtur hug·di·liij·
legem Dicit tamen ibidẽ q̃ forte alicui ſe cõ
ſulenti hoc nõ oſuleret nec ſuaderet hoſt·vo
dicit q̃ tutius eſt ei prius illud quod iurauit

implere nisi ab eo cui iurauit possit licentiaz obtinere·extra de iureiur·debitozes·Et expsſum est hoc ꝺsilium extra de spon·cõmissum. Nec obstat ſzm eiuz ex de voto scripture· Nec illõ ex de iureiur·puenit· qz intelligit ea qñ pmissio ẽ facta tantũ deo·alias ꝺo intelligit qñ homini est iuratũ·in quo casu deꝯ in testẽ induci vide²·ex de iureiur·hoc si eps·ꝯ·apls quinimo quasi fideiussoz inducit² ꝗre qñ hoi iurat² deus ꝺtemnit² et primꝯ decipit² et ipe deierãs infamat²·Nõ est igit² mirũ si difficilius rumpit² funiculus triplex q̃ simplex vel duplex ex de treu·et pa·c·j·vbi etiã tantũ est iuratũ homini nõ diminuit² in casibꝯ pmissis seruiciũ iuratuz dño·sed potiꝯ cumulat²· hec hoſt· Quare obligati ad rõcinia ozdinari p hiben²·ihꝯ de curtalibꝯ assignate sũt tres rationes in·c·pcedenti·In istis vero ratõ est qz eccia infamat² et onerat² cum ꝺueniat² et etiã de facto aliquãdo pignoze² et alia multa patiatur·ex·e·

De seruis nõ ozdinãdis ti·xx·

Einde ꝺsiderandũ ẽ de seruis nõ ozdinãdis·Et circa hoc querunt² plura scz vtrz seruitus aliquẽ impediat ozdinari·ihꝯ q̃ sic·nullus em seruꝯ siue psone puate siue ecclesie debz ozdinari nisi preꝯ manumittat²·di·xxiiij·c·j·et·iij·et ex·e·de seruozz Et hoc intelligit² de ozdinibꝯ etiã mioribus vt dicit² ibidem in glo·huiꝯ ratio est duplex· prima est seruilis vilitas et clericalis dignitas di·liiij·admittunt²·secda ẽ impotentia sui· nã in receptõe ozdinis mãcipat² diuinis officijs nullꝯ aũt pt dare qd nõ est suũ· ido seruꝯ qui nõ habet potestatẽ sui nõ pt ad ozdines pmoueri·Si tamen pmouet² ozdinez recipit·qz libertas nõ est de necessitate sacramẽti·licet sit ꝺ necessitate pcepti cũ seruitꝯ ñ impediat potestatẽ sed tantũ actũ·Et eadẽ ratio est ꝺ omnibus obligatis alijs vt rõcinijs detenti et huiusmodi psone· Sed obicit² q̃ eps vozanus scz paulinus in seruũ se vendidit·vt legit² in dpal·gg·ergo multoforiius pt seruꝯ in clericũ pmoueri·ihꝯ q̃ beatus paulinꝯ ex abũdantia caritatis spũs dei ductꝯ hoc fecit qd rei pbat euentꝯ qz multi de suo grege p eius seruitutez sũt de seruitute liberati·et ideo nõ est ad ꝺsequẽtiã trahend· Vtrz quilibet manumissus possit ozdinari·ihꝯ q̃ manumissio ẽ libertatis donatio·dũ em qs est in seruitute ẽ sub dñi manu et potestate·qñ vero fit libertꝯ id ẽ qñ libertati tradit²·tũc manumitti dicit² qz a manu et ptãte dñi liberat²·Vñ tũc dicit² manumissus q̃si de manu dñi missus vel quasi manu sue siue ptãti dimissus·insti·de libertis in pñ°·Manumissus autẽ aut est libertꝯ eccie aut psone peiuate·si eccie pt ozdinari· licz ecclesia q̃ manumisit eũ retineat ius patronatꝯ in eo scz quo ad hoc vt non iniuriet² ecclesie nec accuset eã nec testifice² ꝺtra illã scz ꝺtra plãtũ qz ei pcipue tenet² cũ sit caput·ex ꝺ ꝺsig·cũ clerici·Secꝯ est de singularibꝯ psonis xij·q·ij·qui maũmittit² · Sed ꝺtra ecclam testificari nõ potest cũ sit eiꝯ patrona· nisi edicti venia impetrata vt ibiꝺ ꝺr alioqñ reuoce² ĩ ſznitutem·ex e·de famul·imo etiam tenere² ad hꝰ·s·vt non iniuriaret² ecclie nec accusando nec testificando si esset etiã pleno iure vel simpliciter manumissus·xij·q·ij·dpaconi· et e·q·epus qui mancipiũ Si aũt sit libertꝯ pso ne peiuate pmoneri nõ pt nisi peius ꝺsequa² a dño plenariã libertate ita q̃ dñs nihil reti neat in eo·di·liiij·c·j·et·c·q̃cũqz· Ad hec nota q̃ liberti ecclesie differũt a libertis pso ne peiuate in quibusdã alijs·primũ ẽ q̃ liberti ecclesie pter opas nõ pstitas reuocant² in seruitutẽ vt patet·xij·q·ij·dpaconi· secus est in alijs libertis·C·de libertis·l·solo· Secõm est q̃ filij eorz remanent obnoxij ecclesie sue patrone·xij·q·ij·de libertis·Secꝯ est ꝺ alijs libertis·C·ꝺ libertis et eorz liberis·l·j·et·ij Terciũ ẽ q̃ tenent² seruire ecclesie etiã si nulla opa fuerit eis imposita·ex·e·de famulis et xij·q·ij·dpaconi·Secus ẽ de alijs ita tamẽ q̃ distinguit² sicut distinguit² p doc·ff·de opis liber·l·j·et·ij·et p totũ·Quartũ est q̃ liberti ecclesie ozdinati ſzm aliquos scz ſzm tan· bõa sibi collata nõ pñt in alios trãsferze ex·e·de famul·secus est de libertis peiuatorz·instit· de suc·liber·ꝯ·sed nra·Sed ſzm gof·respõdeti potest ad·c·de famul·qꝺ loquit² de bonis ecclesie ꝺtemplatõne acquisitis alioqñ cõtra diceret Et huiꝯ snie est ray·dicẽs q̃ posset cõdere testamentũ de acquisitis rõne psone sue ex de testa·quia nos·et·xij·q·iij·c·j·et·ij·vl loqui² de clericis nõ habentibꝯ ꝺgnatos aliter ꝺtra·xij·q·ij·eps qui filios·vel loquit² de manumissis ea ꝺditõne vt eis ecclia patrona succedat in totum· alias et res et psonas ad alia loca transferze possũt·ar·ex·e·eo libentius hec gof·Et hec sentẽtia ẽ verioz ſzm bri· sup c·de famul·qz si sint simpliciter libertati donati·tũc ẽ eis libez facere qꝺ volũt·ex e· eo libẽtꝯ·hoſt·vero appzobat indistincte dictũ tanẽ·ar· ex ꝺ suc·ab intest·sctõ· qz sũma racõ ẽ que p religiõe facit·ex de loca·et cõ· c·ij·ihꝯ·i· Vtrz manumissus ab ecclesia et ozdinatꝯ ĩ eadez possit eã deserẽ et alij ecclie deseruire·ihꝯ q̃ sic nisi ĩ manumissiõe expma² q̃ ecclie maũmittẽti de clericali officõ seruire ppetuo teneat² vt patet in·c·e·libzo·Nec tñ reuocabit² in seruitutẽ si ꝶ obseruare nollet·nisi qñ monitꝯ in ꝺtumacia pdurasset· ex e·nullus hec ray· Vtruz qñ psona peiuata manumittit seruũ suũ ozdinandũ in clericum possit in manumissione imponẽ manumisso q̃ sibi dicat hozas canonicas vl faciat alias similes spũales opas·ihꝯ q̃ sic·Etsi sit hoc expzessum tenet² ad hoc ozdinatus· q̃ si in supbiã elatus noluerit degradari poterit· ex·e· nullus·et di·liiij·frequens· Quidaz vero vt alanus et io·addunt de cõsensu episcopi hoc posse imponi aliter nõ·qꝺ etiã ſzm ray· ꝓbabile videtur· Tancredus vero sentire videt² q̃ manumissoz potest simpliciter opas spiritualiũ retinere nõ distinguẽdo vtrz eps ꝺsentiat vel nõ·ar·ex·e·eo libentiꝯ·sed illa decretalis ſzm ray·loquitur de seruis· Melendus

aūt dixit·q̃ si eo pacto fuit factus liber et or
dinatus q̃ dñis suis in diuinis seruiret et hº
seruare noluerit in seruitutez reuocetur·Et hec
sñia verior ē sz̃m bñ·sup illd·c·nullꝰ· Et nec
gaudebit quo ad dñm vltra d illo priuilegio
clericali·hoſt·vo dicit q̃ tal degdari pt ñ ãt
in seruitutē reuocari·etiã p·c·nullꝰ ·vt patz
in fi·huiꝰ solutois· Nec obstat pdictis q̃ in
collatōe rei spũalis oditio nō debet apponi
qz manumissio non est res spũalis licet sit in
estimabil·vel potest dici q̃ talis oditio viciũ
nō inducit licet in ordinatōe apponatur qz est
circa opas spũales·vñ ipa oditio intelligitur
esse spũalis et ita nō est viciosa·ex·e· eo libē
tius·et de elec·significasti·Vel sz̃m hoſt· ad
vitandũ omē oratiũ ante ordinatōem est in
ipa manumissione hº onus imponendũ·Et sic
pt in ipa ordinatōe sine suspitōe alicuiꝰ simo
nie onus iã impositũ declarari·ex de elec·sig
ficasti·et de pben·significat·Quidã etiaz di
cũt q̃ sine impositōe aliqua manumissus ordi
natus dño suo pstare tenetur hoc spũale obse=
quiũ scz de horis canonicis alias poterit de=
gradari nō in seruitutē reuocari· Vñ clausu=
la illa q̃ ponebatur in antiqua decretali·ex·e·
nullus in fi·scz q̃ seruꝰ fiet dñi sui· est subla
ta· Quid si seruꝰ fuerit ordinatꝰ nō adepta
libertate·ihꝯ talis si sit ordinatus dño sciēte
et oratdicente reuocatur ad petitōez dñi in ser
uitutē in quocũqz gradu fuerit ordinatꝰ etiã
sacerdotali·di·liiij·aliqs aūt leges·Quidaz
tamē vt hu·excipiūt gradũ sacerdocij·ar·di·
liiij·frequens·et·c·ex antiquis·Secdm tñ io·
di·liiij·nulli·qui verberat sic ordinatũ inci=
dit in canonez·in alijs tñ nō gaudet priuile=
gio clericali·Si aūt sciente dño et nō oratdi
cente·eoipo fit ingenuꝰ nec repeti pt·di·liiij
si seruꝰ sciente·Nec ibi distinguitur in quo or=
dine sit ordinatꝰ sz̃m gof·hoſt·et bñ·ex·e·c·
ij·Si vo dño ignorāte et ordinator vel psenta=
tor defectũ sciebat et fuerit promotus ad or
dines sacros est liber·tñ ille q̃ sciuit tenetur
dño dare duo mancipia equalentia ·di·liiij·
si seruꝰ absente· Et hº si alter tantũ scuit· Si
vo vterqz sciuit dabit vnũ psentator et alium
ordinator·Et idez est in quocũqz ordie fuerit
promotus sz̃m gof·Hoſt·vo dicit q̃ hoc nō in=
uenit cautũ in iure·putat tamen q̃ alia pena
canonica arbitraria sit puniendꝰ·Si em vter
qz scz ordiator et psentator fit soluēdo vl al=
ter tantũ aliter agendũ est·primo ratra ordia=
tore·secdo contra psentatorez si vterqz sciuit·
Alias ratra sciente est agendũ vt ostēdit ordo
dicti·c·si seruꝰ absente·aliter cũ pena alteru
triꝰ sit ratentus·ff·de eo p quē factũ erit·l·j·
·§·si plures·ar·ratra·ff·de iure om·iudi·siqs
id·§·vlt·et·l·se·Si aūt neuter sit soluēdo tūc
ostituꝰ i ordibꝰ mioribꝰ dño reddi·pbiter
peculio mulctatur vl ad pstatōez horam cano
nicam damnatur·Dyaconꝰ et subdyaconꝰ re=
dimit vel reddet distinguēdo sicut statim di
stingue quādo vterqz ignorat· Si aūt vterqz
ignorauit eiꝰ oditōez et ordinator et psenta=
tor Si sit ordinatus in pbiterem remanebit in
ordine ꝓpter prerogatiuã illiꝰ ordinis peculiũ
tñ si qd habebat dño dabit· qd intelligitur sz̃m
10·de peculio acquisito post sacerdotiũ·quia
peculiũ qd hz seruꝰ est dñi·xiij·q·ij·illd· vel
intelligitur de vsu peculij·qd si habuit pꝰ au=
feret ei·Si aūt in dyaconũ dabit p se vicariũ
id ē aliũ seruũ dño et ipe remanebit in ordie
alias reuocabitur in seruitutē nisi aliquis redi
mat eũ·Et idē dicendũ ē hodie si sit ordinatꝰ
in subdyaconũ·qz subdyaconꝰ hodie eodez
priuilegio cũ dyacono gaudet·ex·e· miramur
Si aūt in minores ordines indistincte depo=
nit et reuocat in seruitutē· Et idē erat antiq̃
tus d subdyacono·Sic intellige illd di·liiij
nulli·in fi·et·c·ex antiqs in fi·et ex·e· de ser
uorz·Si aūt pbiter nō hz peculiũ et nō est q̃
redimat eũ dño reddet et ei seruiet in officijs
diuinis et obsequijs honestis nō aūt in inho
nestis et indecētibꝰ ordinē suũ· vt pz di·liiij
frequēs in fi·qd si facere ratumaciter rēuat
deponit·ex·e·nullꝰ in fi· Si vo patus ē hoc
facere sz dñs nollet eũ honeste ꝓcurare tunc
sz̃m hoſt·bonꝰ iudex hoc arbitrabitur ꝯsidera
ta psonarz qualitate et patrimonij mō·ar·ff·
vbi pupillus edu·dz·l·j·ij·iij·et·v·Nō enim
psallere posset nisi sustentatōez nature habet
j·q·j·siquis pben·Ab illo autē debz habē cui
seruit ex de pben·extirpāde·Si vo dñs nihil
habeat vel nō habeat vnde sibi sufficiat·tūc
eps debz ei ꝓuidere qui ipm ordinauit minꝰ
caute·ar·di·xciij·dyaconi post medietatē ca
pituli·Si aūt dyaconꝰ vel subdyaconus non
habz vicariũ et nō pt habere pciũ ad redimē=
dũ seipm·deponet et dño reddet·di·liiij·ex
antiquis·ibi dyaconꝰ vo· Sed vsqz ad quã
tũ tpus potest dñs reuocare seruũ ordinatuz
in casibꝰ in quibꝰ habz ius repetendi eũ·ihꝯ
vsqz ad annũ et nō vltra·di·liiij·si seruꝰ scie
te·Et ille annꝰ putatur sz̃m hu·a tpe ordina=
tōis·sed sz̃m laur·rap·go f·et hoſt· a tpe scie
dñi·ar·xvij·q·ij·siqs incognitꝰ·Et sz̃m inno=
sup·c·de seruorz·nō licebit dño manꝰ i hūc
clericuz inicere·xvij·q·iiij·siqs suadēte·Nec
pt matrimoniũ ratrahere ꝓpter votũ qd feciſ=
se fingit in ordinis sacri receptōe·ex d ouer=
cōiu·quidaz·Et cohibendꝰ erit p epm·ar·di·
xxvj·si in te·In alijs aūt priuilegijs nō gau=
debit·ex de cle·ratu·iohes· et idem est de oi=
bus qui sūt aliqua obnoxietate astricti·Nun=
qd refert si dñs dicat seruũ ordinatũ ipo cō=
tradicente vel ipo ignorāte· ihꝯ differētia ē
sz̃m dam·qz si eo ratradicēte·indistincte talis
ordinatio retractatur·di·liiij·quis aūt leges·
Alij dicūt q̃ est idē vtrobiqz· Secdm vo hoſt·
scdi vez dicūt quo ad retractatōez ordinum
susceptorz· Sz differentia ē in hoc scz qz nisi
dño ratradicēte ordinetur nō pt ordinatōez·i·
ignorantiã allegare·gº quo ad ipm ordinato
rem indistincte puniendus pt dña annotari·
Sz vbi agitur causa statꝰ hmoi ordinati·ihꝯ
si erat in possessione seruitutis remittēdus vi=
detur ad locũ vnde aufugit·C·vbi causa statꝰ
l·ij·Si aūt erat in possessione libertatis ouen=
iendꝰ ē in loco in qº degit· vt pz ibidē·l·iij

An aut sit fugitiu9 vel nō et an erat in posses
sione libertatis vel seruitutis qn̄ fuit ordina
tus aget² et finiet² antep̄ cā status iniciū su=
mat·C·de liber·cā liberis·ꝗ·fi·et·l·ḡ·ꝗ· pt·
Si aut non sit fugitiu9 et clamare velit in li=
bertate dn̄i forꝫ sequi²·C·vbi causa status·l·
iiij·hoc nota ex·e·de seruorꝫ· in glo· Sz szm
gof·et host·hec causa indistincte aget² corā
ordinatore et assistet ei q̄ ouenit² sp̄ndicus ec
clesie cedit em̄ ad ignominiā eccie cū clerico
reuocat² ad statū seruilē sicut qn̄ reuocat² ad
statū curialē di·lj·signata Et deponēdus est
antep̄ reuocet²·di·liij·nulli·ar·ff· de libe.
cā·l·j·ij·et·iij· Quare seru9 alien9 osecra=
tus reddit² dno et nō alia res osecrata·xiiij·
q·vlti·operim9·:Sz duplici de cā· pma qz in
reb9 inaiatis nō ppendit² dolus·scda qz i eis
osecratio ē in supficie·et ideo nō debz ꝓpha=
na manu tractari· sz in hoie est in aia que nō
pt tangi·xxxij·q·vij·licite· Sicut aut dictū
ē de seruis vl̄ libertis priuatorꝫ nō ordinan=
dis nisi fuerint ab his plenarie absoluti q̄ vē
dicāt in eis aliqd̄ potestatis·Ita etiaz intelli=
gendū ē de ascripticijs originarijs et alijs q̄
obnoxietate aliqua sūt astricti·di·liiij·fiquis
qs aut leges gnaliter admittūt·hoc aut ē ve
rū nisi sint ex mre liberta nati·qz tūc cū mris
oditione debēt sequi nō debēt impediri· ex
e·dilectus filio9·c·vj·Dicūt² aut ascripticij q̄
p·xxx·ānos fuerūt in māso siue possessione et
qui p ꝓpriā scripturā et pfessionē astricti sūt
solo colendo·C·de agrico·et cen·cū satis·ꝗ·
cū aut·:Sz·j·Originarij vo dicunt² q̄ nati sūt
ex ascripticijs in ipo solo vt patet ibidē·l·ne
diuti9·Et tales sine gleba·i·solo cuio9 cultu=
re sūt ascripti nō pnt vendi· nec gleba sine il
lis vt patet ibidē·l·quēadmodū· Et licet isti
sūt liberi nō multū tn̄ distare vident² a seruis
vt pz ibidē·l·ne diuti9·Nec tenet finis illio9
di·liiij·si seru9 sciente·vbi dicit² q̄ tales in=
uitis dn̄is pnt ꝓmoueri·Vtriqz aut dicūt² co
loni qz terā colere sunt astricti·vnde nō pnt
recedere a cultura dn̄is inuitis·hec rap· Illi
aut qui sūt coloni nō ex oditōe sz ex oductio
ne pnt fieri monachi vt dicit rod· Itē nota
q̄ dignitas epalis et sacerdotal' liberat a for
tuna et seruili ascripticia·di·liiij·si seru9 sci=
ente·Et szm canones etiā a fortuna siue vicu=
lo curiali qd̄ ꝓbat² ex eo q̄ liberat a seruili q̄
est fortior·di·liiij·frequēs· et ex antiqs· Vn̄
quo ad hoc nō tenet lex illa· si seru9 sciente·
vbi dici² q̄ nō a fortuna curiali siue officiali
liberat sacerdotiū·Nā et post ordinatōez du
rat curialis tamē nō debz ꝓmoueri nisi sicut
habitū ē sup̄ Ad hec etiā nota q̄ sacer ordo
liberat a patria ptate qz dignitas patriciatus
vl̄ senatus soluit ius patrie ptātis· g° multo
magis sacer ordo q̄ ē dignior·ar·ex d̄ sen·ex·
cū volūtate·hec bn̄·ex d̄ eta·indecorꝫ·

¶ De corpore viciatis ti·xxj·

Ostea osiderandū ē de corpe viciatis
Et circa hoc querūt² plura· primo qui
dicunt² corpe viciati·:Sz corpe vicia=
ti dicunt² debilitati vel mutilati· debilitatiz
voco qui mēbrū habz tamē inefficax oculus
cecū·manū aridā·crus otractuz· Mutilatū q̄
caret aliquo mēbro·¶ Vtrꝫ tales repellendi
sint ab ordinib9·:Sz q̄ sic ꝓter deformitatē
ex qua timet² scandalū·et ꝓter debilitatē ex
qua timet² periculū·Ordinati em̄ in quadā di=
gnitate p̄ alijs ostituunt²·et ideo in eis ex q̄=
dam honestate requirit² de necessitate p̄cepti
nō tn̄ sacram̄ti·et claritas morꝫ et etiā integri=
tas et sanitas mēbrorꝫ vt sint ꝑdonei exequi
actus ordinū·Et hinc est q̄ aliquis ē inepto9
ad receptōez ordinū ꝓter impedimentū act9
vel claritatis psone Et ideo parietes defectū
in mēbris repellūt² ab ordinib9 si sit tal' de=
fectus qui maculā notabilē inferat p quā pe=
sone claritas obscuret²·vt abscisio nasi· vl̄ ex
ecutio act9 ordinis impediat² aliter nō repel
lunt²¶ Ad cui9 euidentiā osiderandū q̄ mu
tilatus aut ē mutilatus in mēbris nō appare=
tib9 et talis si sit mutilatus p casū violentiaz
vel timorē egritudinis vt lepre p̄t ordinari·
Si aut sponte nō potest de rigore iuris·dispē
sare tam̄ p̄t epus siue membrū sit magnū siue
paruū dūmō sit potēs p̄terp̄ cū castratis·Vn̄
potest dispensare cū religioso q̄ celebret cuz
ligneo pede·szm host· in apparatu ·di·lv· si
quis a meritis·et·c·qui ptem·et·c·siqs per e=
gritudinē·Aut in mēbris magnis et apparen
tib9 si hoc etiaz fiat casu violentia vel metu
morbi nō ꝓmouetur di·lv·si euāgelica·Ma=
gnū aut membrū intelligit² vl̄ in quantitate
vt pes vel man9·vel in decore vt oculus vel
nasus·Ep̄s tamen in ea dispēsare potest q̄ ha
bere possit p̄bendā psonatū vl̄ abbatiā·ex de
eta·tua Etsi talis sit p̄sbiter tolerat² p̄terp̄ in
ministerio altaris· in officijs illis in quib9 ē
potens vt in dando penitētias et hm̄oi ·xvj·
q·j·adicim9·Sic loquit² de clericis egrotan=
tibus·c·p̄sbiterꝫ·di·lv·latoz·et nō remouet²
a beneficio vt patet in dictis capitulis·et da
tur ei coadiutor si possint ambo ex beneficio
sustentari szm host·Aut in mēbris paruis ap
parentib9 vt in pte digiti vel vngue·et tunc
aut ei potest imputari ck̄pa aut nō·si sic vt qz
duellū obtulit vel oblatuz sponte suscepit de
rigore iuris debz deponi·di·lj·siqs· Si tamē
nō fuit ibi sanguis effusus cū eo p̄t dispēsari
vel si fuit etiā sed tūc tantū de autoritate pa=
pe·ex·e·c·j·et de cle·pu·c·j· Si aut non fuit
in culpa et ipe sit potens frāgere hostiaz nec
inducat deformitatez magnā nō impedit² vt
si careat vno de digitis cū quib9 nō fit signū
crucis·nec frangit² hostia szm rap·et bn̄·ex·e
c·fi· Si vero sit impotens vel nimis deformis
impedit·vt patet in·c·p̄sbiteruz·hec gof· et
host·et ouenit cū eis bn̄·ex·e·c·vlt·¶ Quid
siquis habeat sex digitos in manu·:Sz nō im
pedit² ꝓter hoc ordinari·qz talis nō est mor
bosus Et idem est si habz vnguis defectū·Si
cut em̄ ait offili9 defectus mēbri vl̄ augmē=
tū nō osiderat² sed vsus impedimentuz·ff·de
edil'·edic·Item offilius· hec gof·¶ Quid si
quis habeat oculū vnū grossiorem altero vel
vtrūqz habeat ꝓminente· :Sz nō impedit² vt

patz ibidē·l·qui clauū·¶·j·hec gof·et bñ·ex·
e·c·ij·¶ Notand ãt ꝙ talia impedimta subici
debet inspectōni oculoꝝ superioꝝ·ex·e·c·ij
¶ Sciendū etiã ꝙ qui sibi manꝰ intulit nō ꝓ
mouet' et ꝓmotus deicit'·Et ratio est qz ꝑsu:
mit' ꝙ omne malū auderet in aliū q̃ sic deseui:
at in seipm·ff·ibidē·l·cū aūt·¶·excipitur·Est
etiã sui homicida et oditōi dei inimicus· di·
lv·siq̃s abscidit· Talis tñ nō est vere homici
da sẕm io·sed dicit' homicida ꝓter periculū
homicidij qd ide puenire posset·In eo ꝯ q̃ si
bi membruz amputat ẽ cã irregularitatis seui
cia·siue sit magnū siue puū siue apparẽs siue
nō apparens·Si tñ languor nō fuit cã incisio
nis·caro em putrida est resecanda·v·q·v·c·
j·et·xxiiij·q·iij·resecanduz·In alijs vero qui
sine culpa sua ab alijs vel casu fortuito muti
lant' irregularitatis causa est deformitas in
mẽbris apparentib9 vel debilitas in apparẽ
tib9 et nō apparentib9· Que aūt deformitas
vel debilitas irregularitatẽ inducat est in ar
bitrio superioris·ex·e·c·ij·¶ Quid de eo qui
sibi virilia ꝑcidit vt sit castus·Hꝗ irregularis
est tan ꝑ sui homicida·di·lv·siq̃s abscidit· et
siquis a medicis·et ideo est deponendus·Vñ
sẕm host·qui se castrat vel castrari sponte per
mittit ꝓmoueri nō ꝑt·castratus vero inuolū
tarie nō ex necessitate vt qui a medicis vel a
barbaris est sectus ꝓmoueri ꝑt de iure cōi si:
ne dispensatōe·ex·e·ex pte·in tex·et glo·nisi
ex culpa sua sit castratus vt siquis ꝑcidat vi:
r.lia clerico cū vxore inuẽto·Nec obstat ꝑdi:
ctis illd ex·e·significauit·vbi ponit' casus d
ꝑsbitero q̃ se castrauit vt castꝰ esset· qz ibi ex
gratia et dispensatione ꝓmittit' illi ꝑsbitero
ministrare in ordinib9 inferiorib9 et facere oia
que ꝓnent od officiū sacerdotale ꝑter offi:
ciū misse sẕm gof·et bñ·ibidē·Et ꝑt in hº cãu
epus dispensare autoritate sua in alijs a mis:
sa cū ibi dicat' autoritate nra et tua· vt etiaz
dicit ibidē bñ·Qd aūt ꝓ antiqua iura ꝓmitti
videt'·vt siquis mutilet seipm ꝓter iustã cãz
et nō ex indignatōe si sit cirurgicꝰ nō appro:
bat rap·ꝓ ea que dicta sūt sup·c· de pcussore
in fi·illꝰ·q·q̃d de medicis·nisi forte necessi
tas summa vrgeret nec alium habere posset·
¶ Quid de claudo ex debilitate·Hꝗ talẽ con
suetudo admittit nisi sit talis qui sine baculo
stare nō posset ante altare·ar·de ose·di·j·nul
lus·et di·xlv·disciplina·hec rap·¶ Quid de
ceco et de illo q̃ hz maculaz in oculo·Hꝗ ce:
cū et habentẽ maculã in oculo q̃ gnat defor:
mitatẽ·nō admittit ius vel osuetudo·Et idez
dicit' de eo q̃ habz manū aridam·si tamen ha:
bens in oculo maculã deformantẽ intret reli
gionẽ ꝓmoueri potest·alias nō nisi dispense
tur cū eo·ex·e·cū de tua·Dispensabit aūt pa:
pa·ar·e·c·ij· Et sic curia seruat sẕm innoc· et
gof·petrus aūt de samp·dicit ꝙ qñ talis ma
cula est in oculo ꝙ offert se visui sine inspe:
ctōe subtili irregularẽ facit alias nō¶ Quid
de leproso· Hꝗ repellit' a ꝓmotione qz sicut
notat hu·di·xl·¶·hinc etem·Cū em expellat'
a cōi cōhabitatōe multomagis ab ordinib9

sacris·Verz vero ꝑsbiter leprosus possit cele
brare missam·habitū est sup li·iiij·ti·xiij· ar·
iij·in ꝓma questione·vbi etiã tangunt' q̃dam
alia de hac materia·¶ Quid de gibbosis et
habentib9 digitos oiictos· Hꝗ talia et sil'ia
vicia corpis nisi deformitatẽ vel debilitatẽ
inducant nō repellūt ab ordinibus· impedit
tamen si est deformitas· qui vero plures vel
pauciores digitos habet quã debet talis de
formitas nō repellit si veste vel sotularibus
possint velari·hec rod·Sūt etiã alia vicia cor
poris que in veteri testamẽto vt legit' leuit·
xxj·repellebãt ordinãdos·sed hodie ad lẽram
nō repellūt nisi deformitatẽ inducãt·vij·q·j·
qualiter in fi· Sz spũaliter itellecta repellūt
etiã hodie indistincte·di·xlix·¶·hinc etem·et
c·sacerdotes· hec tñ hic omitto causa brevi:
tatis·¶ Sūma oim ꝑdictoꝝ est ꝙ quicũqz est
sua culpa viciatus corpe repellit'· qui vero
sine sua culpa nō repelli' nisi scandalũ timea
tur ex nimia deformitate vel periculũ ex ni:
mia debilitate·hec rap·¶ Sed nũquid amit:
tet clericus beneficiũ ꝓter infirmitatez· Hꝗ
hic sūt diuersi modi distinguẽdi sẕm diuersos
Gof·em dixit ꝙ talis aut est ꝑlatus aut non·
si sic nō remouet' etiã ꝓter lepzã sed ei coad
iutor dat' cui oueniens portio reddituũ ep̃a:
tus assignet'·sic intellige illd ex d cle·egro·
de rectoribꝰ·de rectoribꝰ dicit quos vocat ꝙ
excellentiã ep̃os·Aut est ꝑsbiter prochialis
vel minister inferior·Et talis ꝓter lepzã remo
uet' et ei de bonis eccl'ie ꝓuidet'· ex de cle·
egro·tua nos· Alij loquūt' de ꝑsbitero pro:
chiali ꝙ nũq̃ remouet' sed ei coadiutor et vi
carius dat'·et hũc modũ inter ceteros magis
approbat host·ti·de cle·egro·qz elicitur ex
tex·e·c·ex pte·¶ Sed quare epi ꝓter lepzam
nō remouent' sed inferiores remouen'·Hꝗ qz
epus difficile remouet' vt patet ex d trãsla·
quãto·et·c·licet·minores vo facilꝰ remouẽ
tur·ex de cle·egro·tua·Bñ·vero ex de cleri·
egro·tua·dicit cū innoc·et tancredo ꝙ ꝑdiu
aliquis remanere ꝑt in collegio suo sine scan
dalo et horrore nō substituit' ei alꝰ· Si autẽ
alꝰ est ei substituendꝰ· vt patet in di·c·tua·
ille substitutus erit ꝑlatus in totuz·ar· ex de
cleri·egro· de rectoribꝰ·ibi dandꝰ est eis co
adiutor qui curã habeat animaꝝ·talis enim
coadiutor est ꝑlatus ex toto vt patet ex hoc
qd dicit ꝙ habz curã aiaꝝ Et infirmo ꝓuide
bit' de bonis ecclesie vt patet in ꝑdictis·c·
Et est hoc speciale in lepza ꝓter scandalum
et horrorẽ·hu·vo et lauř· dicũt ꝙ vni nũq̃ ẽ
aliq̃s substituẽdus·nisi eo renũciante vel re:
moto vel trãslato· Nec ꝑtextu morbi ẽ aliq̃s
amouẽdus sẕ coadiutor ẽ ei dãdus·Et qd di:
cit' in·c·tua·sez ꝙ ꝑsbiter amoueri debz ꝓter
lepzã ab officio administratōis·Exponit ab
officio qd est in acta sed quo ad ius officiuz
retinebit· Secdm tñ omes ꝑdictos doc· ꝓter
infirmitates alias a lepza nō sūt priuãdi be:
neficijs·sẕ potꝰ coadiutor dandꝰ ẽ eis etiã si
sint paliuci·ne terzeãt' volẽtes militare deo
ex d cle·egro·cū pcussio·et·c·penl·et vl· Et

si ecclesia sufficiē nō possit utriq; ille q̄ seruit
eccie redditus hēbit. Et epūs ifirmo puidebit
di. lxxxij. C. j. et. c. j. hec bñ. in. c. ō rectoribꝰ
Idem est si sit factus impotēs nō ex culpa sua
vt patet ibidē. c. ij. Secus est si ex culpa sua.
Sm hoc intelligit illō ex̄ de eta. c. j. et ex̄ de
elec. cū in cūctis. C. hec sane. Sz abbas remo
uet si sit mutilis. xviij. q. ij. siqs abbas. Cle-
ricus vō si leuiter pateret vl haberet q̄rtanā
et circa ꝓpria negocia intētus esset nō pcipet
nisi seruiret. Supdicta ergo intelligunt ō in
firmitate vera et graui nō defectua vt pba
ex̄ de re iudi. quesitū. hec host. ¶ Sz ad quez
ptinet dare coadiutores epis. Sz ad solū pa
pā. q̄ hoc ē de maioribꝰ causis. pt tū epūs se-
nio vel infirmitate ppetua impediꝰ de ofen
su sui capituli vel maioris ptis sibi autorita-
te aplica vnū vel duos coadiutores assumere
Etsi demēs sit hoc faciet capl'm vl due ptes
eiꝰ. Si vō epūs otradicit capl'm nichil innō-
uabit. sz oditōez epi et ecclesie sue pape q̄ci-
to poterit intimabit. Et idē faciet etiā qñ epūs
demens erit. Coadiutores aūt pdicti modera
tores suptus de puentibꝰ eorundē epōr ha
bebūt. Ab alienatōe tñ qualibet bonor vel
ecclesiar ipōr abstinebūt. Reddēt aūt pla-
tis eisdē si fuerint sane mētis ac capl'is earun
dē seu etiā successoribꝰ si antea nō fecerit ple
nariā rōem. li. vj. ō cleri. egro. pastoral. Idē
dicendū est in casu sil'i ō superioribꝰ epis vt
patet ibidē. Et qd dicit de alienatōe intelligi
tur de alienatōe immobiliū vel mobiliū pcio
sor. mobilia em q̄ seruādo seruari nō pñt ali-
enare poterūt vt dicit infra 10. an.

¶ De filijs pſbiterorꝫ ti. xxij.

Einde osiderandū est de filijs pſbite-
rorꝫ. et ceteris illegitime natis. Et pri
mo q̄s dicit filiꝰ pſbiteri. secō ō mul
tiplici dria filiorꝫ. tercio qui filij pſbiterorꝫ
ordinari ꝓhibent. q̄rto q̄ dispensatio circa ta
les adhibet. ¶ Circa primā sciendū ꝓ ille ōr
filius pſbiteri q̄ susceptus ē de legitimis nu
pcijs. q̄ filiꝰ est is quē nuptie demōstrāt. ff.
de his q̄ sūt sui iuris. filiū. Item et is q̄ ofite
se esse filiū licet de coitu illegitimo. Sic itel-
lige illō ex̄. e. c. ij. pbat etiā q̄s esse filiꝰ ali-
cuiꝰ ex eo q̄ ille appellat eū filiū et ille eum
prem et cōiter eiꝰ filiꝰ dicebat et habebat.
ex̄ de pba. p tuas. Et bene noiatōm tali stat
nisi otrariū expsse pbet. Sic intelligit. C. ō
pba. nō nudis. hec bñ. ex̄. e. michael. ꝛc ¶ Sz
q̄d siqs neget se eē filiū pſbiteri. Sz sm hos.
si pt pbare ꝓ mater eius habebat virꝫ legiti
mū cū ea morantē tpe sue oceptōnis pbat se
legitimū p legē supdictā. filiū. Vel pbat fi
lius ex affectu. ex̄ de psump. afferte. li. vj. ō
inoffi. test. si vir. Et stabit his diecturis do-
nec pbat otrariū. C. de nupc. si vicinis. Si
vero ostet ꝓ tūc cū pſbitero morabat filius
eiꝰ psume. ex̄ q̄ fi. sūt legi. causāq;/In dubio
vō si nimia laboret infamia poterit se purgare
Sic intellige illō ex̄ de purga. cano. accedēs
Filiatio ergo paterna illegitima defacili nō
purgat licet certa indicia admittant si p le-
gitimos testes pbent vt pt illud intelligi ex̄
q̄ fi. sūt legi. trāsmisse. in fi.

Circa scōm sciendū ꝓ multiplex est dria fi
liorꝫ illegitimorꝫ sez natural' notho-
ꝰ. mā
ser. et spuriꝰ. Natural est qui de ocubina ē na
tus que tenet in domo q̄si loco vxoris vnica
cuiꝰ filiatio p ofessionē parentū pbat. ex̄ de
pbac. p tuas. Nothus dicit qui de adulterio
est natus sic dictus a nota. i. infamia q̄ multā
affligit hominē. sicut etiā dicit nota febris
q̄rtana que multū affligit hoīem. q̄ em talis
de pctō graui natus est fama suggilla. xxxij
q. vij. q̄d in omibꝰ. Manser dicit ꝓprie ō scor
to natus. Spurius a spurcicia incontinentie
dictus. potest dici cōiter q̄libet illegitimus
Vel spuriꝰ pt dici ꝓprie q̄ est quesitus vulgo
id ē in scorto. q̄ ꝓter incertitudinē patrē ne-
quit ostendere. vel si ostēdit verecundū ostē-
dit. ff. de statu hoīm vulgo. vt qui natus est
de eo cui nubere nō licet. Vnde filiꝰ illegiti
mus pſbiteri pt spuriꝰ dici. vel spurius dicit
q̄ de ocubina est natus q̄ non tenet in domo
sm psidor. Nothus ē ex nobili prē et igno-
bili matre natus cuiꝰ otrariꝰ est spurius qua
si sine puritate genitus. hec host. et bern. ex̄.
de renūc. nisi.

Circa terciū sciendū ꝓ loquēdo de legiti-
mis pſbiterorꝫ filijs. filij ante sacros or
dines recepti de legitimo mrimonio licite p
mouent ad quoscūq; ordines nisi aliud impe
diat. Et etiam pficiunt in ecclesijs in quibꝰ
eorꝫ patres sūt vel fuerūt plati. ex̄. e. ad hec
dūmō nō ad illas dignitates vl pbendas q̄s
immediate habuerūt prēs eorꝫ. ex̄. e. cōstitu-
tus. Sed filij illegitimi. i. naturales dū erant
layci geniti et maxime spurij. i. in sacerdocio
geniti nō pñt esse canonici in ecclesijs patrū
suorꝫ. Sic intellige sm bern. et host. illō ex̄
e. cū decorē. et. c. ad abolendā. etsi secus pre
sumptū fuerit nō valet. Qui secus etiā psupse
rit sez canonicādo tales in ecclesijs paternis
suspendat a suis bñficijs. vt patz in. c. ad ab
olendā. post mortē tñ pris pñt ibidē pmoue-
ri quo ad canonias simplices q̄ capl'a prio
allegata q̄ loquūt de illegitimis sez natura-
libꝰ. et maxime spurijs. nō dicūt in quibꝰ fue
rūt patres canonici sed in quibꝰ sunt. Capl'm
vō illud sez ad hoc. q̄d loquit de filijs legiti
mis dicit sūt vl fuerūt. Et in hō ocordat rap.
tamē illō maxime q̄d ponit in. c. ad abolen-
dam. accipit p tantū. q̄d nō approbat gof. q̄
spurij nō solū in ecclesijs paternis sed nec in
alijs canonicari pñt de iure. Vñ exempla de
sūmis pōtificibꝰ natis ex pſbiteris q̄ ponūt
di. lvj. in principio debēt intelligi ꝓ fuerūt su
scepti a patribꝰ ostitutis ī laycali habitu vl
in mioribꝰ ordinibꝰ. secus est si post sacros.
di. xxxj. ante trienniū. Cū ergo dicit rap. ꝓ tm
spurij pbibēt in ecclesijs in q̄bꝰ sūt eorꝫ prēs
fieri canonici. inuit ꝓ in alijs pñt canonicari.
q̄d ē ſl'm sm gof. Ido dicit gof. ꝓ in eccia in
qua pater pest vel prefuit nō potest filiꝰ nisi
simplex beneficiū obtinere. ex̄. e. ad hō. cano
nicatū aūt nō pt habere. etiā si sit legitimꝰ et

maxime spurius phibet. ex. e. ad abolendā.
Et sic maxime ibi positū opatiue tenet. Alij
dicūt q capl'm ad ꝗ cozrig. p capl'm ad abo
lendā. Asserūt etiā quidā q illegitim⁹ pt fie-
ri canonicus cū pre suo in canonia vel eccl'ia
regulari. Et hoc vult bn. sup. di. c. ad abolē-
dam. Ar. a otrario sensu habet ibidem et di.
lvj. c. j. et ex. e. c. j. Secōm vo host. qd dicit. c.
ad abolendā in secularib⁹ ecclesijs subaudi
maxie. Vacat em ibi ar. a otrario sensu sic et
ex de testis ad hec. Opinio aūt host. sup acce
ptōez hui⁹ aduerbij maxie soluit otraria tam
iuriū q doctoꝝ. qz sm eū maxie positū in. c.
ad abolendā. tenet opatiue. et in hoc oueit
cū gof. Nō tn respectu legitimoꝝ. et in hoc
oueit cū rap. quātū ad intellectū quē hz sup
illd. c. ad hec. scz q fili⁹ legitim⁹ pt pfici in
ecclesia in qua pater su⁹ pest vel pfuit. nō tn
imediate in eadē pbenda vel dignitate vl eo
dez psonatu. Et in vtroqz oueit cū bn. q dicit
sup. c. ad abolendā. q li maxie tenet ibi opa
tiue qz nō est recedendo a ꝓpria sigficatōe vbi
nisi res aliter nō possit saluari. et hᵒ respectu
eoꝝ q nō sūt spurij vel alias illegitimi vt sūt
naturales. Quid si pater in aliqua eccia vi
cariā habuit nūqd fili⁹ eius eandē vicariam
imediate habe poterit. Hic q nō ex. e. ad ex-
tirpandas. hz etsi pater psonatū habuit. fili⁹
ei⁹ vicariā eiusdē psonatus imediate nō ha-
bebit. et ecōuerso ex. e. ostitut⁹ et. c. michael
Cui⁹ rō est qz ppetu⁹ vicarius curā hz eccl'ie
cui⁹ ē vicari⁹. ex de offi. vica. c. fi. Vn habēs
ppetuā vicariā nō pt habere aliā. ex de offi.
vica. puideas. Et q̄si ius habens in eccl'ia p
petuus vicari⁹ amoueri nō pt sine cā. vt patz
ibidē. c. ad hec. Alia ratio fortior ē sm host.
qz licet vn⁹ sit psona et alter vicari⁹ eandez
tn curā habē intelligunt insoliduz. qz vna ē
cura vni⁹ ecclesie incorruptibil' et indiuisibi
lis. xxiiij. q. j. loquit. et. ff. de ope. liber. li-
bertus. in fi. Ideo fili⁹ eandē curā imediate
post patrē habere nō pt. Hz media psona tol-
lit viciū successionis psumpte. ex. e. ex trans-
missa. et de elec. venerabilē. §. penl'. in fi. Nō
tn nocet si pater noie filij vl' tanq̄ oductici⁹
ministrauit. ex. e. ostitut⁹ Hz nūqd hec p-
hibitio extendit ad nepotes. ff. de v. sig. li-
beroꝝ. Hic sm rap. et gof. qz hic d pena agi-
tur significatio restringit qz pene legū ex sig
ficatōe et interptatōe sūt arcande. de pe. di. j
pene. Vn licet senator nō possit ducere in vxo
rem filiā eius qui vl' que ludicrā exercuit ar-
tem. pt tamen ducere nepotē. ff. de ritu nup.
dñs. Hz otra. ff. ibidē senatus. et videt q sic
qz filioꝝ noie otinent etiaz nepotes. vbi de
sil'i matrimonio agit et caue ne tutor pupil-
lā filio suo det in vxorē et ibi nepos noie fi-
lij otinet. Secōm vero host. et bn. ex. e. ad ex
tirpādas. extendit ad nepotes de iure in he
reditate succedētes. vt sūt nepotes p rectam
lineā descendētes. Ar. institu. de here. quali.
§. sui. Secus aūt est in collateralib⁹ in qbus
successio locū nō habz. ar. d offi. dele. ex pte
Nota tam sm host. q viuente patre nepos
imediate pt poni in eccia quā au⁹ tenuit. pa-
tre vo mortuo nō pt. ratō est qz in primo casu
cessat causa phibitōis. qz si iure successionis
haberet nō nepos hz pater succederet auo. in
secdo vero nepos tanquā primior admittitur.
Quid si filius patri successit dispēsatiue vl'
de facto nūquid fili⁹ illi⁹ immediate post eū
ecclesiā eandē habere pt. Hic sm host. nō vi-
det de mente iuris q talis psona intermedia
successionis viciū purget. imo approbare vi-
det successionē inesse dei. ex de elec. venera-
bilē. §. penl'. Et hoc vbi de facto post patrez
habuit fili⁹ sine dispensatōe. hz si dispensatie
habuisset. videt q ei succede posset. Quid
siquis natus sit de damnato coitu. et postea
pater ducat matrem in vxorem nunquid ille
de iure cōi potest tanq̄ legitimus ꝓmoueri.
Hic si pater illā potuit legitime vxorē habere
tpe oceptōis. qz nullū impedimentū erat et
postea duxit eā in vxorē legitimatus est fili⁹
antea genit⁹ psequēs matrimoniū. Et ita suc
cedet etiā in hereditatē tanq̄ legitim⁹. et ad
oms actus legitimos admitte. hᵒ etiā credo
esse verū si post natiuitatem filij. mater alteri
nubat et deide eo mortuo cū patre filij otra-
hat. vl' ecōuerso si pater cū alia otrahat qua
mortua in vxorē matrē filij ducat. qd dico in
fauorez plis p iura infra posita. Sec⁹ aūt est
si ꝓter aliqd impedimentū nō poterat eē ma
trimoniuz inter eos tpe oceptōis. qz licet tūc
postea sublato impedimēto ducat eā in vxo-
rem nō tn legitimat ꝓles. ex qui fi. sūt legi.
tanta. in auten. quib⁹ mo. na. ef. le. circa pn.
coll'. vj. Qd aūt dixi in primo casu scz tale le-
gitimatū quo ad oms actus legitimos exci-
piūt quidā epāle dignitatez ad quē ꝓmoueri
nō pnt sine spēali dispensatōe pape. hᵒ etiam
dicit rap. sup. c. ex de elec. innotuit. circa pn
cipiū sm vnā lec. Erat em olim lex tal' q ma-
ter electi infra quadriēniū a natiuitate ipi⁹
electi mrimoniū nō otraxit. dicebat quidā q
vez ē cū patre electi. otraxit ergo post qdri-
enniū vt innuit illa lra. et tn electio illi⁹ tan
quā illegitime nati cassat. sed hodie pricula
illa est decisa. Et ido p illd. c. hec snia teneri
nō pt. posset tn p alia iura seruari. Nā ociliū
requirit q ꝓmouēdus in epm sit matrimonio
legitimo natus. ex de elec. cū in cūctis. In eo
aūt q de coitu dānato nascit etsi postea iter
pentes mrimoniū subsequat nō ē p hᵒ ocilio
qd respicit natiuitatē satisfactū. Preterea dispē
satio gnalis extēdi nō solet ad epat⁹ et archi
epatus. ex de oces. pben. dilect⁹ fili⁹. Hz etsi
otrariū dicat nec displicet ne fauor matrimo
nij restringat sm gof. Qd etiā admittit hos-
ar. ex qui filij sūt legi. ex tenore. et qui mrimo
niū ac. pos. non videt in fi. Sed pone q in
hoc casu subsit impedimentū. nūqd pt dispen
sari p archiepm. Hic q nō qz epoꝝ siue maio
rā iudicia vel negocia reseruata sunt pape. ex
de transla. pre. inter corporalia. hec gof.
Quid si pbiter filiū gnet ex vxore legitia
cū qua otraxit dū erat lapc⁹ vl' in minorib⁹
ordinib⁹ ostitutus nūquid fili⁹ erit legitim⁹

Ho. VI

Hec ray. dicit q̃ sic tam̃ fauore plis. c. v. quia
pentũ culpa nõ dz nocere filijs. ar. di. xxviij.
dyaconi. et. xxvij. q. ij. i multoꝝ. gof. vero dt
q̃ nõ p. c. ex̃. e. lras. Et idẽ sentiũt bñ. et jnno.
sup idem. c. Nec obstat q̃ de legitio matrimo
est natus qz ille coit9 fuit illicitus di. xxviij.
dyaconi. et di. lxxxv. cum in ꝑterito Culpa eĉ
pentũ reddit filios illegitios. ex̃ de clãdesti.
despõ. cũ ibibitõe. ℣. siquis vero et. ℣. pari mõ
volũt tñ q̃ cũ tali est benigni9 q̃ cũ alio agẽ
dum et facili9 dispensandũ. Host. vero distin
guit sic scz q̃ si iuita vl ignorãte vxore fuit p
motus vex dicit ray. ex̃ de quer. diu. quidam
et. c. placet. si vero ea ꝓsentiente vex dt gof.
di. xxij. seriatim. Idẽ videt si ea sciẽte nõ ꝓtra
dicente. ar. di. liij. si seruus sciente. An aũt so
lus ꝓsensus mulieris tacitus vel expssus suffi
ciat vel etiã requirat q̃ habitũ mutet dicetur
tractatu de mrimonio. Filius tñ sic nat9 scdm
ray. et willh. qo ad successionẽ hereditariã ꝓpu
tabit legitim9. Quare tales ꝓhibent ordi
nari. Hec ꝓpter tria: primo ꝓpter dignitatẽ or
dinis ꝓpter quã de honestate et ꝓgruitate req̃
rit in ordinãdo claritas ꝑsone q̃ quidẽ obscu
ra ex vicõsa origie ꝓpter qd lex diuia deu. xx
xij. ꝓhibuit spurios et manseres ĩtrare dei ec
clesiã vsq̃ in generatõz decimã. ex̃ de elec. in
notuit. et ex̃ q̃ fi. sũt le. p venerabilẽ. Ad hono
res tñ seculares admittunt. ff. de cur. l. ij. ℣.
nullũ. et. l. generaliter; scdo ꝓpter detestatõez
crimis patris. pentes em̃ magis puniũt in fi
lijs q̃ in seip̃is. ff. qd metus cã. isti quidẽ; ter
cio qz filij solent esse imitatores paterni scele
ris. scdm illd. sepe solet silis filij9 eẽ patri. vj.
q. j. ℣. vex ꝛc.

Circa quartũ sciendum q̃ dispensatõ circa
tales adhibet magna scdm quosdã scz q̃
si ad religionẽ transeant ꝓmoueri pñt. ex̃. e. c.
j. sed hoc nõ admittit host. qz ibi statuit ius
dũne Vnde szm host. illegitimi religiosi si sint
alias ꝓdonei ꝓmouen ad omes ordines d̃ iu
re dũni. Ad ꝓlatõem vero nõ pñt nisi dispensa
tiue ꝓmoueri. vt patz ibidẽ sup c. j. et bñ. ibi
dem. et ex̃. e. nimis. Nec etiã ad ecclam secu
larem szm jnnoc. ibidẽ. In remanẽte aũt in se
culo si sit alias bon9 szm ray. adhibet triplex
dispensatio scz magna vt ordinet talis in ec
clesijs alijs a paternis. ar. a ꝓtrario sensu. ex̃.
e. ꝓsentũ. Maior vt in paternis media inter
ueniente ꝑsona. ex̃. e. ex transmissa. Maxima vt
in paternis admittat imediate. hec aũt distin
ctio nõ placet gof. ꝓpter mediũ membrũ. quia
capl'm ex transmissa nõ loquit de dispensatõe
sed de dũni iure. Scdm vero host. circa tales
adhibet dispensatio magna scz vt remanẽtes
in seculo ad ordines mĩores et simplicia ben e
ficia ꝓmoueãt. ex̃. e. lras. Maior vt ad sacros
et i ecclesijs parochialib9 et in dignitatib9 et
ꝑsonatib9 inferioribꝰ ꝓmouean. ex̃. e. c. j. et
vlt. li. vj. c. siquis. Maxima vt ꝓmoueant ad
ẽpatum. ex̃ de eor. vi. c. ij. Quis ꝑt dispensa
re. Hic solus papa dispensat in maiori et maxi
ma cum filio ꝑsbiteri in seculo manente vt pa
tet in. c. ꝓmissis. Sed in minori siue magna ꝑt
ẽpus dispensare. qz hodie ẽ expssum in. vj. e. si
quis. Alia lra habet is q̃. q̃ ẽps dispensare ꝑt
cũ illegitimo quo ad ordines mĩores et bene
ficiũ nõ habens curã aiarꝝ nisi aliud obsistat
dũmõ sit tale sup quo p ẽpm valeat dispensari
Nec obstat illud ex̃. e. c. lras qz licet ibi papa
dispense non tñ hoc alijs auferre videt scdz
host. et bñ. qz si hoc voluisset ꝓhibuisset hoc
sicut i maiori. ex̃. e. c. fi. vnde expone szm hos.
q̃ ibi dicit ꝓmittim9. i. ꝓmissum eẽ ostendim9
sic eĉ de iureiuẽ. et si xpus in fi. Potest eĉ szm
host. in maiori ẽpus dispensare ex causa. ar. ex̃
e. ex tua. vbi respondet ad ꝓsultatõnẽ. Nec ob
stat illud. ex̃. e. c. j. et vlt. qz intelligũt de di
spensatõne indiscreta. Si tñ transeat ad religi
onẽ et necessitas exigat ꝓlatus etiã in maiori
poterit dispensare. Nec obstat illud. ex̃. e. c. j.
vbi dicit. ꝓlatõnes vero nullaten9 habeãt qz
illud est ꝓx de iure dũni. ibi em̃ statuit ius
dũne. hec host. Hodie vero ꝓtrariũ ẽ expssum
li. vj. c. eis qui. vbi dicit q̃ illegitim9 ad ordi
nes maiores vl ad beneficia curã aiarꝝ habẽ
tia nõ potest ꝓmoueri sine dispensatõe pape.
q̃ vero nõ ad ꝑsonatus et dignitates habet.
ex̃. e. c. fi. Et hoc tenet ibi bñ. hoc etiã volunt
gof. jnno. et bar. bzixiẽsis. vt etiã dicet infra
in fi. hui9. c. et multomagis nec ad ẽpatũ. ex̃
de elec. innotuit. bñ. ecĉ ex̃. e. c. j. et. c. nimis.
dicit q̃ etiã religiosus illegitim9 ꝓmoueri nõ
ꝑt ad ꝓlatõem sine dispensatõne pape. ar. ꝑdi
ctorꝝ capitulorꝝ. Quid si papa cũ aliquo il
legitimo dispenset. vt hre possit beneficiũ hñs
curam aiarꝝ. nunq̃d ꝓpter talẽ dispensatõz ha
bere poterit plura talia beneficia. Hic q̃ nõ szt
tantũ vnũ. qz cũ talis dispensatõ detrahat iu
ri dũni est odiosa. et ideo ẽ restringenda. li. vj
. e. siquis. Et si talis itex aliam dispensatõem
tacite de facto ꝑdicto a papa impetret vt reci
pere possit plura beneficia curã aimarꝝ hñtia
dispẽsatio illa nulli9 penitus ẽ valoris. li. vj.
c. is cũ quo. Et idem ẽ de eo cũ quo dispẽsat
ẽps vt possit ad ordines mĩores et simplex be
neficiũ ꝓmoueri. szm jo. an. Ad hec nota se
cundũ gof. q̃ circa materiã istã fiũt due ꝓhi
bitõnes. vna est q̃ filij illegitimi nõ debet ꝓ
moueri. Et ꝗ aliqñ dispensat ꝓpter ingressũ re
ligionis. aliqñ p hoiem vt habitũ est supra. se
cũda est q̃ filij legitimi nõ debent assumi ad il
la beneficia que imediate patres eorꝝ habue
rũt. Et circa hoc dixit ray. jo. et tancredus. q̃
ẽpi et archiẽpi possunt dispensare. p illud. c.
ex̃. e. ex tua. vbi respondet ad ꝓsultationẽ. Et
sic loquit de iure dũni. Sed gof. hoc reꝓbat
qz non agit ibi de dispensatõe facienda vl ñ
facienda sed an facta sit reuocãda. Et dicit q̃
nõ et hoc iuste. qz remissio nec ĩ iure semel fa
cta reuocat. xxiij. q. iiij. si ille. Et ꝓuenit cum
gof. bñ. et jnno. et bar. bzixiẽsis. petr9 d̃ sãp.
et host. vnde szm eos nec in hoc legato dispẽ
sare licet. ex̃. e. dilectus. sic nec ꝓtra ꝓcilium la
teranense. ex̃ de ꝑben. dilectus. Nec mirũ. qz
talis dispensatõ esset ꝓtra apl'm. viij. q. j. apo
stolica. Vnde nota szm bñ. q̃ cũ dicit infra
. c. ex tua ad tuã ꝓsultationẽ imꝓprie ponitur

C

consultatio qz qñ ꝛsultationi rñdet ius dūne
p rñsionē oñdit · ex de voto de multa · In hoc
aūt · c · ex tua · nō ius dūne sed indulgētia dūe
tur · Et hoc pz p illud qd dz ibidē infra dispen
sati · dispēsatoz · et pbat ex e · dilectus et c · ni
mis · vbi habet q tm p papā cū talib9 dispen
sat · et ido ꝛsultatio ponit ibi p supplicatōe
¶ Quid si epus ordinet aliquē imediate ad ec
clesiā paternā · ℟ aut facit hoc sciēter vl ig9
ranter si scienter nō pt illa spoliare eum ppria
aūcte nec suū factū tanq̄ illicitū reuocare · qd
fit in odium epi qui facit hoc sciēter sez vt de
cetero caueat szm bñ · Si vero ignorāter tādiu
eum in eccia illa tolerabit donec ei de alio of
ficio puidebit · ex e · veniēs · et · c · ppsuit · Hec
aūt capitula szm bñ · nō dūnēt ius dūne · sed tā
tū dispensatōz · Nam de rigore iuris talis de
bet deponi · ar · di · l · ex penitētib9 · vbi dicitur
q si p ignorantiā epi solenniter penitēs ordi
net deponi debz · qz se nō pdidit Et sic in pri
mo cāu papa ꝓpter culpā epi cum eo dispēsat
in scdo eum de grā ad tempus tolerat ¶ Quid
siquis pbabit epm hoc sciuisse · ℟ ille q dicit
et allegat sciam debet pbare · di · lxxxiij · ꝓpo
sisti · et psumit dtra epm qui examinauit vl ex
aminari fecit · di · xxiiij · qñ epus · vnde videt q
ipe debet se pbare ignorasse · hec bñ · ex · e · ve
niens ¶ Sed nūqd iste talis erit interim pla
tus · ℟ q sic et habebit omia et hoc de māda
to pape · aliter nō esset plātus · qz plātio dari ñ
pt ad tēpus · di · lv · pcepta · hec bñ · ex · e · veni
ens · Si tñ velis opinonez ray · tenere dici pt
scdm host · q in c · ex tua duo querit · primū ē
vtz epi possint in hoc dispensare · et rñdet q
sic · scdm est vtz tenentes talia beneficia sine
remouēdi · Et hoc szm ponit ibi quidā ad iudi
ces · distinguēdo q si cū talibus fit dispensatū
nō remouent · et qd dicit ibi rñdemus · q si p
priores trās · et subaudi maxie · quasi dicat · si
tuo iure dispensatū ē · si aūt nō sit dispensatum
sunt remouēdi · Et hoc scdm ponit ibi · alios
vero clericos ec · sine aūcte · i · sine dispēsatōe ·
Nec obstat illud ex e · dilectus · qz pt intelligi
q erat filius illegitim9 ne dtradicat · c · ex tua
qd intelligit de filijs legitimis · Non obstat
etiā illd c · aplica · et alia filia que pbibet suc
cessionē hereditariā in eccia dei · qz locū ha
bet qñ quis petit hoc non de gratia sz de iure
et sine aūcte epi vult possessionē ingredi libel
lum porrigēdo tanq̄ ambitōsus et impb9 qd
oino pbibet · ar ex · e · ostitut9 · h9 em mō loqt
manifeste · c · aplica · vt pz intuēti · Secus ē de il
lo cū quo plātus ꝓprio motu dispensat · in tali
casu potest ex necessitate eps dispēsare · potest
igit si vult eū ex causa admittere · alioquin pt
eum repellere · ex e · transmissa · B host ¶ Quid
si dispenset cum aliquo illegitimo · vt ad cle
ricatū vl ordines promoueat · ℟ secūdū gof ·
host · et bñ · ex e · lras · videt de minorib9 tātuz
et decessum · ar · xxxiiij · di · lectoz · qz dispēsatio
detrahit iuri dūni · et ideo p interptatōz est re
stringenda cū sit odiosa · ex de dsang · qd dele
cto ¶ Quid si cū aliquo dispenset vt ad ordi
nes promoueat et ad omia beneficia · nūqd ex
hoc promoueri pt ad plātōes et dignitates · ℟
scdm gof · et host · q nō qz cum dispensat cum
aliquo in vno nō ꝓpter hoc intelligit dispen
satū esse in alio · Quidam tñ vt ray · in hac et si
milib9 qstionib9 distinguit q si p dispēsatōez
nullū vel puū piudiciū alij fiat · latissime ē in
terptanda dūmō interptatoz nō excedat metas
iurisditōis dispēsantis · ar · ex de rescript · olim
et de deci · ad audientiā · Si vero alij enorme
piudiciū fiat strictissime ē interptanda · ar · ex
de priuile · porro · et de deci · suggestū · pdictaz
etiā distinctōz gof · et host · recitant · nec eā re
pbant ¶ Nunqd ex pdicta dispēsatōe poterit
habere canonicatū vel ecclia z prochialē · ℟
scdz gof · q nō si fit dispēsatū p epm vl arepm
quibus expsse nō licz i his casib9 dispēsare ex
e · c · fi · Si vero a papa vel aliquo eius mādato
intelligit dispensatū ec in pbē · extra d pbendo
ꝓ illorz · Et in ecclia prochiali non tamen
collegiata in qua solet puideri p electionē d
rectore · vt patz ibidē c · fi · Cetez ecclie ñ col
legiate siue sine patronis siue cuz patronis si
is p quo scribit fuerit psentat9 · generali no
mine bñficij dphēdūt Et idē dicendū ē si pter
dispēsatōz p aliquo scribat vt puideat ei in
aliquo bñficio dpetēti · talis em interptacō de
bet fieri sicut dictū ē ¶ Quid si dispēset cū ali
quo a papa vl ab alio de eiꝰ mādato vt promo
ueat ad oms ordies et ad bñficiū ecclīasticū ·
ita tñ q si cōtingat eū vocari ad epatum non
recipiat eū nisi d licētia sedis aplice speciali ·
Nunqd noie bñficij ecclīastici dphendet ec
clesia prochialis psonat9 vel dignitas · ℟ q
sic vt ec dicit ray · alias illa clausula · s · ita tñ ·
ibi inutiliter poneret · ¶ Vtz is quē papa le
gitimat q9 ad dignitatē possit i epm promoueri ·
Et vtz is quez papa legitimat simpliciter et i
forma cōi intelligatur legitim9 quo ad digni
tates · require infra de matrimonio vbi agit de
filijs et legitimatione eorz · ¶ Vtz legitimat9
ad actus ecclesiasticos et spūales itelligatur
etiā legitimus esse quo ad actus seculares ℟
scdz ray · q sic · indirecte et p qndaz ꝛsequētiā
ex e · qui fi · iur · e · p venerabilē · Multa em pos
sum9 indirecte que nō possum9 directe · C · de
iudicijs quociēs · et ex d don · ꝓpter nup · d pen
dētia · Dicūt tñ lauī · et jnno · ray · et fere omes
canoniste q ñ ē legitimat9 q9 ad successionē ·
de hac materia habetur plenius et melius ifra ·
c · d filijs et legitimatione eorz ¶ Quare eps pt
dispēsare cū criminosis pter p cū adulteris · ñ
āt cū pacientib9 defectū originis · ℟ q maior
ē irregularitas pueniens ex vicio originis q̄
ex vicō crimis · pria em puenit ex natura · scda
ex accedēti · vñ scda facilius deletur q̄ prima ·
qz crimē p pniaz purgat ñ āt defect9 originis ·
talia em sunt imutabilia ¶ Que bñficia dicūt
habere curam animarum ℟ illa q̄bus insunt
hec · s · iquirere · corrigere · pcipere · reformare ·
interdicere · suspendere · excōicare · absolnere ·
et quedā alia · ar · ex de elec · dudū · ij · q · tādem
et ex de offi · ordi · c · i · et iij · et c · querete · q · i · et
extra de maio · et obe · his qui · hec em sunt me
dicinalia animarz ¶ Notandum aūt circa hoc

ſm hoſt·q̃ beneficiorꝫ aliud eſt ſummū p̃ ex-
cellentiā vt ep̃atus·Et in hoc diſpenſat ſolus
pa·ex̃ de elec·cum nobis olim·C·fi·et·c·inno
tuit·C·fi·Aliud ē duplex vt omia citra ep̃atuꝫ
vſqꝫ ad infimū et in his cadit diſpenſatō rōna
bilis et neceſſaria Aliud ē ſimplex vt canonia
vel aliud nō hns curam aiarꝫ qd̄ appellatur
infimū et i hoc cadit diſpenſatio rōnabilis et
volūtaria ſcdm diſtinctōꝫ infra immediate po
ſitam·ar·ex̃·de elec·ſi alicui·Diſpenſatō em̄
alia ē volūtaria hanc ſolꝰ princeps facere p̃t
i bnficijs ſimplicibꝰ et duplicibꝰ et ſūmis·ix
·q·iij·cuncta p mundū·et·c·p principalē·A-
lia eſt rōnabilis nō neceſſaria niſi qn̄ fit ꝓter
prerogatiuā meritorꝫ·hāc exercet ſolꝰ priceps
in duplicibus ·ex̃ de p̃ben·de multa in fi·et
ep̃us in ſimplicibꝰ vt dictū eſt ſupra· Alia eſt
rōnabilis vt dictū eſt ſupra et neceſſaria· hāc
exercere p̃t etiā ep̃us in duplicibꝰ vt habituꝫ
eſt ꝓximo ſupra·Vnde volunt hoſt·q̃ ex diſpē
ſatione que habet fieri ꝓter necitateꝫ vel vti
litatem eccl̃ie eandē ptātem hnt ep̃i·p·c·ex̃ d̄
p̃ben·de multa·quā habebāt prio p·c·di·lxx·
ſanctorꝫ·Illam aūt que fieri habet ꝓter prero-
gatiuā p̃ſone facit ſolus papa Et ſic intellexit
pe·d̄ ſamp·c·ſanctorꝫ·vbi ſcdm bn̄·ex̃ d̄ elec·
dudū·ij·et in necitate·ſup·c·d̄ multa·et bar-
barix·ſup·c·ſanctorꝫ·dicit q̃ ſolus papa vtrā
qꝫ facere poteſt et ſic curia tenet·Ad hec facit
li·vj·de p̃ben·ſup·e·et·c·non poteſt·et·c·cū
ſingula·hec jo·an·

De adulto differēte baptizari ·
vſqꝫ ad egritudinē ti·xxiij·

Oſtea d̄ſiderandū eſt de adulto diffe-
rente baptizari vſqꝫ ad egritudinem·Et
circa hoc querit·vtꝫ talis poſſit p̃mo
neri·ſ̄ q̃ non·di·lvij·ſiquis·cauſa hui⁹ pro
hibitōnis eſt quia p̃ſumit non vere penitens
cum non ex voluntate ſed ex neceſſitate ſcilicꝫ
mortis timore videat baptiſmū recepiſſe·et ita
p̃ſumitur q̃ non ſint ei peccata dimiſſa·vt pa-
tet in·c·ſiquis·de ſen·ex·di·j·nullus·Sunt tn̄
duo caſus i quibus talis p̃moueri poteſt·vnꝰ
ſi poſt baptiſmum fides eius et vita p̃babilis
apparuit·alius ſi raritas clericorꝫ exegerit·
vt patet infra·c·ſiquis in fi·

De pegrinis et ignotis ti·xxiiij·

Eiusdem d̄ſiderādū ē de pegrinis et igno
tis·Et circa hoc plura querūtur ſcꝫ qui
dicuntur pegrini et ignoti·ſ̄ pegrini
dicuntur d̄muniter omnes qui non ſunt d̄ epi
ſcopatu ordinantis ſiue ſint clerici ſiue laici ·
ar·iij·q·vj·pegrina·et·vj·q·iij·c·j·et·ij·quia
nullus taliū ab aliquo ep̃o recipi debet ad di
gnitates vel ordines vel alia eccleſiaſtica ſa-
cramenta·di·ij·p totum·et ſpecialiter p̃ſona-
tum·et ex̃ de parochi·c·ij·et·iij·Ignoti vero di
cunt quorꝫ origo vita et regularitas ep̃o ſūt
ignota non diſtincto vtrum ſint de ep̃atu eius
vel de alio· Et hi etiā excludūtur a dignitati
bus et ordinibus·di· xxiiij·qn̄ ep̃us·et·ij·q·
vij·querendū·d̄·quorꝫ vita·Et etiā in ſacme n
tis·de d̄ſe·di·ij·tribus·Si tn̄ aliquis ſit inco-
la notus ſed indignus et indignitas eius ſoli
ep̃o ſit nota ab ordinibꝰ excludi nō poteſt·ex̃
de temp·or·ex tuarꝫ·Nec a ſacramētis·d̄ oſe·
di·ij·nō p̃hibeat·Dicit aūt rod̄·q̃ huic iuri p̃
ꝓtariā d̄ſuetudinē ē hodie derogatū vt quoti
die clerici vnius d̄ocesis beneficien ab ep̃is
aliarꝫ d̄ocesum ſine lr̄is dimiſſorijs ep̃i ſui
Quare tales repellūt a p̃motione· ſ̄ ꝓter
tria·Primo qꝫ nō licet ep̃o ponere falcē ſue iu
riſditōis in meſſem alienam ordinādo vel iu-
dicando ſubditos alienos·ix·q·ij·p totuꝫ·Se
cundo qꝫ tales ſolent p̃ magna pte eſſe crimi-
noſi·infames·excōicati·vel alias irregulares
li·vj·de temp·or·ſepe·Tercio qꝫ ſepe mentū
ſe habere ordines cū non habeant vel habere
maiores q̃ habeant di·xcviij· affectos·et·xix
q·ij·due· Sed qn̄ et qualiter admittunt vel
repellūtur·ſ̄ ſiquis habet lr̄as pape d̄men-
daticias ſiue teſtimoniales vbiqꝫ recipi debet
in ordine ſuo·ex̃ de cle·nō re· fraternitati·Si
vero lr̄as habeat ep̃i ſui et ſigillū ſit notuꝫ ita
q̃ de eo d̄ſtet poteſt admitti·ar·ex̃ de p̃ben·cū
ſcdm·et de cen·ſopite·Si vero tam clericꝰ q̃
ſigillū ſint ignoti nō recipit publice niſi ha-
beat ſigilla quiqꝫ ep̃orꝫ·ex̃ e·c·j· Et hoc locū
habet vt dicit gof·de clericis vltramarinis et
alijs valde remotis vt etiā innuit ibidem Nā
p iuramentū ordines nō pn̄t p̃bari·Et licꝫ cle
ricus habeat quinqꝫ ſigilla l̄ ſigillū ep̃i ꝓprij
et p̃moueri velit ad ordines vel beneficia·te
net tn̄ in ſuſpenſo donec eius d̄uerſatio ſit no
ta·ex̃·e·c·j·et·ij Sꝫ videt eē q̃ mille ſigilla
ignota nō ſufficiant quia nō p̃ſtant plus fidei
q̃ vnū ignotum·Ad hoc rn̄det laur̄·et hu·q̃
citius falſat vnū ſigillū q̃ quinqꝫ·et ideo ma
gis credit quinqꝫ vel pl̄ibus ſigillis q̃ vni·
ſicut magis creditur pl̄ibus teſtibus q̃ vni·
qꝫ facilꝰ corrūpitur vnꝰ q̃ plures Sed hec ra
tio nō ē ſufficiēs ſm hoſt·quia qui falſat vnū
ſigillū idem faceret etiā de centū qꝫ ibi corru
ptio tantū dependet ex pte vnius ſcꝫ falſarij·
Secus aūt eſt de corruptōe teſtiū quia pendet
nō tn̄ a corrūpente ſed etiā a teſtibꝰ p̃ducen
dis·Io·vero dixit q̃ niſi de ſigillis vel eccle-
ſijs quarꝫ eſſe dicunt aliqua notitia habeat
non eſt eis credendū etiā ſi eſſent centū·qꝫ ea-
dem ratio remanet·ergo et idem ius et circa
maiora piculū vertit di·xlj·quieſcamus·Sed
forte teſtis vnꝰ cum ſigillis ſufficeret·Et hoc
ſcdm hoſt·verꝰ videt·Poteſt etiā facere fidē
de ordinibꝰ p teſtes·ex̃ e·tue·Nec refert ſm
hoſt·vtꝫ fidē faciat p teſtes vel inſtrumēta·
et ſimiliter p argumēta p̃donea·ex̃ e·inter qua
tuor Et dicit ibi bn̄·q̃ eque bene p̃batur p ar
gumēta vel indicia ſic p teſtes ·ex̃ de p̃ſump·
lr̄is·p̃donea argumenta vocat ſigilla ep̃orꝫ·
vt dicit idem ibidē·Et licet nullā faciat fidēꝫ
ſecreto tn̄ ex deuotione celebrare p̃mittet de
iure d̄ūni ſm hoſt·vt patet ex̃·e·tue· Innoc·
aūt ſup c·tua·dicit q̃ ſi ex receptōe taliū ma-
gnum p̃iudiciū fieret alicui collatōni quiqꝫ ſi
gillis huiōi nō crederet niſi alias legitime p̃
baret·Et idem dicit hoſt·ibidē·Item innoc·ſu
per·c·inter·dicit q̃ ſi ſit alias bone vite et ha
beat quinqꝫ ep̃orꝫ ſigilla ignota· ſi habeatur

aliqua noticia p famam vel aliter de epis vel de terris eorum · licet alias nō sit sufficiēs ꝓbatio tñ in hoc cāu talē credere admittendū · et idem dicit host · in glo · ibidē · Et sedz host · ibidem si ostabit de aliquo p illos iter quos diu oversatus est q̄ semp se gessit vt pbiter vtiqz sufficeret · ar · ex de pbro ñ bap · c · ij · Nō licet aūt plats dyocesano subiectis instituere clericos extraneos in suis ecclesijs eo incōsulto qd si faciāt pt eos inde remouere nisi cū eis dispenset · ex e · c · fi · Dicit aūt jnno · ex e · sup c · te nobis q̄ vbi loca exemptorum hnt ppl'm nō licet etiā eis recipe aliquē clericū pegrinū sine licentia epi dyoc · Et pt dici q̄ tm habz cognoscere de lris dimissorijs et postq̄ ꝓnūciauerit eum plene dimissū exemptis licet accipe eum

Sciendū aūt q̄ in lris debz esse clausula talis vel silis quē ad talem ordinē gradatim promouim⁹ vt dicit ar · di · xxiij · jnnoc · et c · se · Et est ratio qz de maioribus et minoribus ordinibus inquiri debet ne forte p saltū ꝓmotus essz · qz tunc executōz nō haberet · ex e · c · j · in fi · Hee aūt lre vocant⁹ omendaticie siue testimoniales · qz ibi omendatio et testificatō de vita et ordinib⁹ quos habet debet ottineri · ex e · tue · Sed ille nō sufficiūt q̄tum ad hoc q̄ ordines recipe possit · imo oportz q̄ habeat dimissorias in quibus appareat q̄ epus euz a potestate et iurisditione sua dimiserit et licentiā ei se trāsferendi dederit quocūqz voluerit · di · lxxiij · p totū · vel depcatorias · ex de temp · or · qd trāslationē · Nec in hoc cāu lre archidyaconi sufficiunt · ex de offi · archi · sigficasti · alias licet caractere recipet tñ executōem forte nō haberet · vt patz in c · q̄ translatōz · jstas aūt lras nō faciat eps nisi postulat⁹ ne detur occasio euagandi · di · lxxij · c · j · De abbatib⁹ aūt exemptis dicit jnnoc · ex e · in prim° ti · q̄ si ita sint exēpti q̄ dyocesanus nō habz in clericos eorum ordinatōz lras dimissorias ocedere pñt Quid si dicat se lras amisisse · ihs sedz bn · ex e · c · j · probet earum amissionē et tenorē et q̄ sine vicio fuerint · ex d priuile · cū olim · in fi · Sciēdū aūt q̄ ꝓpr supdictas cās pcipi⁹ q̄ nul⁹ eporum italie aliquē vltramontanū clericū ordinet sine licentia pape vel sine licentia epi de cui⁹ dyocesi est oriūdus vel in cui⁹ dyocesi est beneficiatus patentib⁹ ottinētibus causaz rōnabilez quare nō ordinet · si secus fuerit factū ordināsset pena odigna puniendus et ordinat⁹ erit suspensus nec poterit cū eo dispensari etiam p pniarios pape sine eius licentia spēali li · vj · de temp · or · sepe · Et szm jo · an · hoc intelligit⁹ pcipi abbatibus ptalie sicut epis Sed quid si eps vltramōtan⁹ ordinet clericū ptalie · Respondet jo · an · ibidē dubitādo tñ q̄ tūc nō habet locum hec decretalis cum sit penalis et p consequēs restringenda et sic nō excedit ꝓprium casum li · vj · e · statutū · et de pe · di · j · pene Sed ottra quia ibi est eadem ratio ergo idē iusihs q̄ non est eadē ratio quia vltramontanus existens in ptalia pt mittere p licentia ad suū epm · vel saltem a papa qui est ꝓpe licentiā petere qd nō pt sic defacili ptalicus vltra mōtes exns · Ad hec nota q̄ in casu presentis decretalis ordinatus est suspensus tali suspensione q̄ celebrans incurrit irregularitatē sedm jo · an · Quid si laicus vltramontan⁹ ordine⁹ ab epo ptalie in clericū nunqd tūc locum habebit decretalis sez sepe · et videt⁹ q̄ nō qz est penalis et qz in ꝓhemio dicit⁹ de sacris Sz ottra li · vj · de temp · or · nullus · et eadē est ratō vtrobiqz g° idem ius · Et p hoc credit jo · an · q̄ hec dec · locū habet in ꝓposito casu · et legit lram faciendo punctū inter has duas dictiones sez vltramontanū et clericū · Et licet ꝓhemium de sacris loquat⁹ ostitutio tñ generali loquit⁹ vel dic sedm eundē q̄ hi dicunt⁹ large sacri ordines vt oꝓhendant minores sic patet ex de bigamis · c · j · Alij dicūt ottrariū · Ad h nota qd ex in · c · de clericis pegrinis tractatur vtrū pegrinus cleric⁹ sit recipiend⁹ sine lris epi sui · In sedo vero de pegrinātibus quō accedens ad sedem aplicam intelligat⁹ esse sub ꝓtectione eiusdem · Nam et omes pegrini sūt sub ꝓtectione eccie · ex de treu · innouamus

De etate ordinādi ti · xxv ·

Ostea osiderandū est de etate ordinandorum et pficiendorum · primo de etate ordinandi · sedo de etate pficiendi · 3° de ordine pferendi · Circa primū querunt⁹ pla sez vtrū pueri rōnis vsu carētes recipe possint ordines · ihs p puericiā et alios defectus quibus rōnis vsus tollit⁹ actus impedit⁹ · Et ideo illa sacra que actum recipientis sacramentum requirūt · hñtibus huiōi defectū nō operūt vt matrimoniū pnia et huiōi · Sed qz ptātes infuse sunt actibus priores sicut et naturales licz acquisite posteriores sunt · Remoto vero posteriori nō tollit⁹ prius · ideo omia sacramēta in quibus nō requirit⁹ actus suscipiētis de necessitate sacri sed ptās aliqua spūalis diuitus data · pueri et alij carētes vsu rōnis recipe pñt · Distinguendū tamē est q̄ in ordinib⁹ minoribus requiritur tpus discretōnis de honestate ꝓpter dignitatē sacramēti sed nō de necessitate sacramenti vel pcepti · Vnde aliqui si necessitas assit et spes ꝓficiendi pñt sine peccato ante annos discretionis ad minores ordines promoueri · quia licet tunc non sint pdonei ad officia que eis omittunt⁹ tamē reddent⁹ pdonei p exercitiū · In ordinib⁹ vero maioribus rōis vsus requirit⁹ de honestate et etiā de necessitate pcepti ꝓpter ottinētie notū qd hñt annexuz · et etiā qz eis sacra tractāda omittunt⁹ · Sz ad epatum in quo iurisditio in corpus misticū accipitur vsus rōnis recipiētis requirit⁹ · et ideo de necessitate epalis osecratōis est q̄ habeat vsū rōis sedm tho · Aliqui vero dicūt ottrarium vt hu · di · lxxvij · subdyaconus · q̄ puer in cunis posset recipe omes ordines etiā epatum · Et ei videt⁹ osentire host · dicens q̄ ipe nō dubitet quin caracterē recipiat exquo est baptizatus · hoc dicit post pdicta verba hu · ar · expssum ē ex de bap · maiores · ꝯ · penl · et vlt · Quidā aūt dicūt q̄ ad oms ordines reqrit⁹ vsus rōis d necessitate pcepti sed dictū eorum rōne vel aucte non ofirmat⁹ · vnde prima opinio plus placz mihi

Videt² tamē multis et ꝓbabiliter vt dicit rich⁵
q̃ in adultis requirit² intentio recipiendi ex-
plicite vel implicite in ſpēali vel generali Re
pellit² ergo quis ab ordinatōne et electione
ꝓter etatis dfectū di·lxxvij·in veten·et ex d
elec·dudū·Distinguendū tn est qz aut ab infā
tia tradit² aliquis milicie clericali·aut ē gran
deuus qui petit ordinari·in primo casu a·vij·
anno vsqz ad·xxj· annū potest tradi ecclie et
omēs minores ordines recipe· Subdyaconatū
vero nō recipiet minor·xx·annis·Nec dyaco
natū minor·xxv·annis· Nec p̄sbiteratū mior
xxx· di·xxviij·p totū·Hoc saluo q̃ olim instā-
te necessitate poterat q̃s fieri p̄sbiter in·xxv·
an·qd et hodie indistincte p̄ ꝓsuetudinē ꝓb-
batur que iure flectitur·di·lxxviij·c·fi· ex de
elec·cū in cūctis·¶·inferiora·Hu· vero notat
lxxviij·di·c·fi·q̃ potest quis fieri dyacon⁹ in
xx·anno·subdyacon⁹ in xv·ar·e·c·sez vt sicut
de·xxx·annis subtrahunt²·v·instante necita-
te ordinādi p̄sbrm sic etiā dicat² de dyacono
et subdyacono qz eadem ratio ergo et idē ius
ar·ex de ꝓsang·tua·quod etiā host·sentire vi-
det²·Itē videt² szm host·q̃ in·xiiij·anno possit
quis fieri dyacon⁹ sicut et subdyacon⁹·ar·a
ctrario sensu·ex·e· vel nō est cōpos·et ar·ex-
pressum ex de regularib⁹ postulasti·In secō ca
su sez cū grādeu⁹ petit ordinari intersticia sic
debēt seruari vt scilicet in duob⁹ primis ānis
post·q̃ fuerit clericus recipiat omēs ordines mi
nores·In reliquis vo omēs maiores·di·lxxvij·
quicūqz·Dispensatiue tn ꝓter necessitatez ec-
clesie p̄t laicus grandeu⁹ infra annū et dimi-
diū omēs ordines recipe·Monach⁹ vo infra an-
nuz·di·lxxvij·c·fi· Hodie tn hmōi intersticia
ex ꝓsuetudine nō seruant²·Nec etiā vt dicit rod
tpa ordinandorū ꝓterq̃ circa eōs q̃ debēt ē
xxx·ānorū·De·aūt dicit q̃ ex ꝓdoneitate ꝓso-
ne et necessitate eccie p̄t tps ordinandorū ali-
qualiter dispēsatōe ep̄i anticipari· nūc aūt est
expressū li·vij·de etate·q̃ q̃s in āno etatis sue
xviij·subdyacon⁹·i·xx·dyacon⁹·in·xxv·p̄sbi
ter libere fieri p̄t· Vtz fauore religionis ē
minor·xxv·ānorū possit q̃s p̄sbiter fieri Rndet
host·q̃ religiosi tenēt q̃ sic·sz ipe credit ꝓtra-
riū sicut notat hu·lxxvij·di·c·fi·ibi maxime si
huic etas suffraga².· Quid siq̃s minorē·xiiij·
ānis ordinet in dyaconū·ihc ordinās a colla
tōe ordinū ordinat⁹ ab executōe dyaconij vs-
qz ad ꝓletū·xiiij·annū suspendit² in iniuriaz
ordinātis·Et idē est si ordinet in subdyaconū
szm ray·ex de tempo·or·vel nō est ꝓpos· Sed
qui alicui infanti siue minori·vij· ānis ꝓferre
tonsuram clericalē p̄sumeret nisi forte religio
nem intraret ipo facto a collatōe eiusdez ordi
nis p̄ annū suspensus esset li·vj·de tempo·or·
nullus· Vtz ordinati ante ānos discretōis
teneant² ꝓtinere cū puenerint ad legitimā eta
tem ita q̃ nō possint matrimoniū ꝓtrahere ihc
aliquib⁹ vide² q̃ nō qz ꝓtinere est res voti nō
p̄cepti·xxxij·q·j·integritas·et in tali etate vo
tū nō tenet ex de regularib⁹ ad nrām· significa-
tū cū sim⁹·vnde videt² eis q̃ ꝓtrahere pos
sint si ꝓtradicāt ante·xiiij·annuz·Alijs videt²
q̃ sic ar·ex de cleri·p sal·p·c· vno et de tem·
or·vel nō est cōpos·Prime cpi·fuit hu·et no-
tat² di·xvij·subdyaconus· q̃ puer in cunis p̄t
omēs ordines recipe nec ei p̄iudicat² qn fit ad-
ultus nisi ratificet qd suscepit·ar·p eo expssuz
szm host·patet ex de bap·maiores·¶·penul·et
vlt·in fi·Ad hāc etiā opi·videt² magis decli-
nare host·ti·de cleri·p sal·p·et ti·de tem·or·
Huiⁿ etiā opi·fuit innoc·i ti·de cle·p sal·p·
et io·j·q·j·estote dicēs q̃ puer nō obliga² nisi
sit doli capax·sz si sit doli capax et voto et sa-
cramto se obligare p̄t· sed nō religioni· Sede
vero opi·fuit bn·ex ·e·de cle·p sal·p·dicens
ibidez q̃ talis etatis anteq̃ ordinaret² debuit
cōtradicere et nullo mō ꝓsentire·sed ista ratio
friuola vide² esse qn in tali etate ordines reci
pit in qua talia nō discernit·Secdm hāc opi·or
do faceret qd votū facere nō posset·

Ircā sedm nota q̃ in p̄ficiēdis requiritur
etas determinata qz p̄fici nō debz in ep̄m
minor·xxx·annis ꝓpletis ita q̃ nō desit dies·
cui⁹ ratō est qz est vicarius xpi qui in tali eta
te baptizau⁷ et p̄dica⁷ di·lxxviij ·p̄sbiter ·Ali
quādo tn minor p̄ficit² sed a solo papa hic di-
spensat² ex de elec·cū nobis olim·¶·fi·cū suis
ꝓcor·In p̄ficiendis aūt in dignitatib⁹ inferio
ribus et ecclesiarū prochialib⁹ requirit² etas
xxv·annorū ad qd sufficit attigisse annuz vlti-
mū ex de elec·cū in cūctis·¶·inferiora· Sed
obicit² q̃ tales vt in plurib⁹ fieri vl esse debēt
p̄sbiteri ex de elec·c·j·et·c· psona et di·lx·c·
ij·et·iij·p̄sbiter aūt nō debet quis fieri ān·xxx
annū·ihc tpus sacerdocij artat² in assūptis ad
officia quib⁹ sacerdociū est annexū vt patz in
c·cū in cūctis szm gof·sed de hoc dic vt nota-
tuz est supra·In hoc tn casu szm tanc·et sequa-
ces ei⁹ nullus simpliciter dispensat nisi papa
qz p̄latus ꝓtraueniēs punit² ex de elec·nichil
est ergo exquo penā meret² nō habebit p̄miuz
dispensandi·ar·ex de don·inter vi·et vxo· etsi
necesse·Preterea nullus in etate potest dispē-
sare nisi princeps·C·de his qui ve·eta·impe-
l·j·et·ij·ergo standuz est legi nisi canon ꝓtra-
dicat·qz etiā ipis vtimur vbi deficit ius cano-
nicū·di·x·c·j·Et hui⁹ sentencie fuit etiaz bn·
extra·e·p̄·Io·vero dixit ꝓtrariuz sez q̃ p̄lati in
hoc dispensare possunt qncūqz hoc necessitas
vel vtilitas ecclesie requirit·ar·extra de elec·
indecorū et·c·queris cū silib⁹ q̃ si p̄latus idi-
screte dispenset puniri debet·Et szm gof·in·c·
cū in cūctis loquit² d iure cōi sed·c· indecorū
ostendit a quo āno possunt ep̄i dispēsare ·hos·
aūt opi·Io·ꝓsentit q̃ eaz multipliciter fulcit·

Sed ꝓtra extra de elec·duduz·ij·¶·nos igit²
Sed host·dicit q̃ hoc c· intelligit² si indiscre-
te dispensat².Et idem dicit de omnib⁹ defecti
bus qui infamiā nō inducūt qz in illis sol⁹ pa
pa dispensat qui infamiaz tollere potest extra
de sen·et re iudi·cū te·Ad illa vero que tanc·
q̃ se adducit rndet host· Et primo ad rōez ei⁹
qz si vera esset tūc etiā p̄ eandē rōez nec in sim
plicib⁹ beneficijs eps dispēsare posset·qz etsi
illa indigne ꝓferat punit² extra de p̄ben· ¶ue
qd esset ꝓtra tancre· qui scripsit q̃ in minoribus

dispensare pt. Ad legem aut respondet q vult
stare legi. Dicit aut lex q impuberes admitti
nō debēt ad honores. etiaz ex causa. ff. de iu-
imu. l. ij. §. puberes ergo a otrario sensu pube
res sunt admittēdi ex causa vt dicit casus. ff.
d cur. ai. tm. §. nō alias Et ita cōcordat lex cū
decre. a qua elicō ar. a cōtrario. ex de elec. in
decor. Nec obstat lex quā allegat tā. qz loq-
tur qntum ad administratōnez rei puate. cuius
fauor nō est tantus sicut reipu. Sic ergo scdm
host. in necessitate eccl'ie pt indefectū eps di-
spēsare. Nec intelligi' facere otra ociliū quia
semp intelligit' tacite ab omi phibitione ne-
cessitas excepta q nō habet legē. ex de re. iur.
quod nō est Hodie aut est expssuz q epi possūt
dispēsare cū habētib9. xx. annū opletū vt ha-
bere possint dignitates vl psonatus quib9 cu
ra nō imminet aiaz. li. vj. de eta. pmittimus Ex
pssum est etiā q regimē eccl'ie prochialis ali-
cui oferi nō potest. nisi attigerit. xxv. annuz.
alias collacō nō valet. li. vj. de elec. licet.
Quid si papa scribat p minori erate q assumat'
ad officiū habēs curam aiaz. ihl lre tales im
petrate p taciturnitatē etatis nō valēt ex e. eā
Si tn papa p tali sciēter scriberet obediēdum
esset. qz instar sacrilegij obtinz dubitare an di
gnus sit quē piceps elegerit. xvij. q. iij. §. q
aut. B bn. sup c. eā Esto q puer dispensatiue
tollere' in psonatu. nūquid omia facere possit
tāqm maior Bndet bn. ex e. ex religiōe q n ar.
ex e. indecor. qz etiā qui veniā etatis impe-
trat non pt alienare sine discreto. nec habet li
beram administratōez vsqz ad. xv. annū. C. de
his qui ve. eta. eos. imo etiā nec habebit talis
in c. vocez Item in pbendis desideratur etas.
quia pueri nō reputātur ad pbendas pdonei.
ex de pbē. sūt inordinata d q° dic vt ifra. vbi
agi' d pben. hec ita sunt de rigore iuris. Nam
osuetudo curie stat ad psens opi. tan. B host.

Irca terciū sciendū q ad ecclam prochi
alem admitti non debet aliquis nisi sit in
sacris. In hac tamē et in dignitatib9 miorib9
pnt epi dispēsare scdm omes ex de eta. psona.
In epm vero n potest quis eligi nisi sit i sacris
Et in hoc sol9 papa dispensat. ar. di. xvij. mul
tis in fi. et ex de cor. vici. c. ij. scdm host. Item
null9 decetero habere pt i ecclesijs cathedra
libus vl collegiatis secularib9 et regularib9
vocē in capitulo. etiā si B alij sibi libere cōce-
dant nisi saltem fuerit subdyaconus. qui vero
dignitates psonat9 officia vl pbēdas quibus
certi ordines sunt annexi pacifice nūc obtinēt
in eisdē eccl'ijs vl obtinuerit in futurū nisi iu
sto impedimēto cessante ad huiōi ordines pro
moueri se fecerit infra annū ex tūc donec pro-
moti fuerit nullo° vocē habeāt in c. eazūdē.
eisqz distribucōnuz q dant' his q ētis horis i-
tersunt medietas subtraha' nō obstāte aliq o
suetudine vel statuto. li. vij. de eta. vt hi.

De impedimēto sexus. ti. xxvj.

Einde osiderandū est de impedimento
sex9 Circa quod querit'. vtrz sex9 femi
neus impediat ordinis susceptōz ihl q
dam requirunt' in recipiēte sacrm qsi de neces-
sitate sacmēti. q si desint n potest quis recipe
sacrm nec rē sacmenti. quedā vero requirunt'
de necessitate n quid sacmēti sz pcepti. ppter o
gruitatē ad sacrm et sine tl'ibus aliquis rcipit
sacrm sz nō rem sacmenti. Dicēdum est ergo q
sex9 virilis requirit' ad receptōz ordinū vtro-
qz mō. vn et si mulieri adhibeant' oia q fiunt
in ordinib9 nō recipit ordinē Cui9 racō est qz
sacmta vim habēt ex sua institutōe. xps aut h°
sacrm instituit cōferri masculis et nō femmis
Hui9 aut institutōis racō fuit racō ogruitatis
duplex. vna qz cū sacrm sit signū. i his q agū'
in sacmento requirit' nō tantū res sed etiaz rei
significatō sicut dictū est supra. q in extrema
vnctione requirit' q sit infirmus vt significe'
indigēs curatōe. ordo aut ostituit ordinatū i
gradu eminētie. et ideo hoc aliquo mō signi
ficari debet ex eminētia respectu ei9 qui ordi
natur Mulier aut respectu viri statū subiectio
nis habet. qd etiā osonat nature quia sex9 mu
liebris videt' ipfect9 esse naturaliter rspectu
sex9 virilis Vnde sup illd. j. tim. ij. mulieres
semp oportz esse pudicas Dicit ambro. occasi-
one horz vborz catastrige dicūt debere dya-
conissam ordinari qd est otrariū veritati. quia
mulieres nō recipiūt caractere impediēte sexu
et ostitutōe eccl'ie. Scda racō est quia officiū
doctrine ouenit ordini qntum omnis ordo
ordinat' ad pbiteratū cui hoc officiū ouenit
pmcipaliter. xvj. q. j. adicim9 Cōpetit etiā dy
aconatui ex olegatōe sic itelligi' illd di. xxv.
plectis. vl sedz glo. pdicatōz vocat euāgelicā
lectōnez. docere aut publice mulieri nō cōue
nit ppter obilitatē intellect9 et mutabilitatē
affect9 quos defectus cōiter mulier notabili
us q vir patit'. decet em habere doctores vi-
uacem intellectū in veritatis ognitōne et sta-
bilem affectū psistendo in eius cōfessione. Et
iste due rōes ex verbis apli. j. tim. ij. pnt eli-
ci. mulier inquit in silencio discat. docere aut
mulieri nō pmitto neqz ordinari Si obiciat'
q plato cōmitit' feminis vt abbatissis. dicē-
dum q nō habēt platōz ordinariā sed ex omis
sione ppter piculū cohabitatōis virorz ad fe-
minas Nec est incōueniēs q sint sup mulieres
ad cohercendū eas. sz absonū esset q esset sup
viros licet em beatissima virgo dignior et ex-
cellentior fuerit omnib9 apliis nō tn dns omi
sit sibi claues regni celorz. sed illis ex de pe.
et re. noua Ad hec nota q mulieres qntumcū
qz sint docte et sancte et etiā abbatisse non tn
possunt pdicare nec docere publice nec sacra
vasa otingere nec benedicere nec velare mo-
niales. nec ofessiōes audire. nec excōicare nec
absoluere. nec iudicare. nec officiū alicui9 or-
dinis nec aliquē actū potestatis clauium exer-
cere. qz nec eas habēt di. xxiij. mulier sactas.
et xxxiij. q. v. mulierē. et ex d sen. ex. de monia
libus. et de pe. et re. noua. in tex. et glo. et de
maio. et obe. dilecta i glo. Nec ad altare seruī
re. ex de coha. cle. et mu. c. j. in fine Nō debēt
etiā tonsurari. ex de conuer. coniu. vxoratus
Nec debet eis coma amputari. di. xxx. quecun
qz mulierem Non potest etiā mulier arbitrium

in se suscipe. ex de arbi. dilecti filij Nec in iudicio procuratrix esse. C. de procur. qz te absente nisi forte pro patre morboso vl etate impedito ageret. ff. de procur. et feminas Contra ex de offic. cū dilecta. Sz ad hoc rūdet bn. ibi q papa ex certa scientia instituit illā abbatissam procuratricē Nec i iudicō aduocare. iij. q. vij. §. tua Et generaliter interdictū est mulieribꝰ officū virile. ff. de religiosis viris. l. ij. hec bn. ex de pe. et re. noua Possunt tn abbatisse i suis claustris et capitulis licz ñ publice in ecclijs suis sorores suas docere. et ad bonū inducere Et ille debēt eis obedientiā et reuerētiaz exhibere et eaz mādata et monita salubria seruare. ex de maio. dilectā. Possunt etiā secm rod. pbris de ogregatōe sua pcipe q excōicent vl absoluant moniales delinquētes et illi tenent obedire. si tn illi pbiteri hoc habeāt ex cōcessiōe generali vl speali epi vl pape. si sint exempte aut si habeāt hꝰ ex anticq et approbata osuetudine. Habēt etiā ad ministratōz rpaliū et spūaliū. ar. ex de offic. cū dilecta. et ō his que fi. a plātis. c. ij. Et rōne administratōis post confirmatōnez suā possunt ecclias suas et beneficia oferre et clericos i ecclijs suis monasterijs instituere. sicut faciut alij cōfirmati ex de elec. nosti. et sicut abbates. ex de his q fi. a pla. ea noscit. Sicut em abbas de osensu capituli presentat vt dicit in. d. c. ea. sic et abbatissa. hec bn. ex de maio. et obe. dilecta Dubitat aūt vtz abbatisse possint interdicere vl suspēdere Et dicit rod. q sic maxime vbi est talis osuetudo q mulieres etiā laice habēt iurisdicionem de antiq osuetudine ex de arbitris dilecti Et videt ei expssum in. d. c. dilecta. q possunt ab officio et bnificio suspendere clericos sibi subditos et suas monachas sibi iobediētes. sicut etiaz possunt psentare ad ecclias vacātes. qd etiā aliqn senit bn. vt patz ibidez qsi in prin pme glose Sed ipe hoc postea correxit etiaz ibidē. addēs infra in eadē glo. q potest dici q abbatissa nō potest suspendere ab officio et interdicere. quia hoc pertinz ad claues ecclie. ex de exci. pla. canta. q sexui virili ñ muliebri sunt tradite. ex ō pe. et re. noua Dicit tn ibidē post. q abbatissa clericis suis interdicere pōt ne celebrēt et prebēdam recipiant Et illi peccant si nō obediunt tn si celebrēt nō fūt irregulares Insup nota q licz mulieres iudicare nō possint in spūalibus causis. de rpalibus tamē vbi est osuetudo iudicare possunt vt nobiles dne de francia. ar. ex ō arbitris. dilecti Nō obstat āt pdictis qd legit. xxvij. q. j. dyaconissaz. ante annos. xl. ordinari ñ debere statuimus. et c. siquis rapuerit. qz ibi dicit dyaconissa que nō dyaconij ordinez habebat. sed illa sup quā forte benedictio aliqua dicebat ratōne cui consequeba aliqd qd monialibus cōiter nō licebat. vel forte dicere ordinem vel forte aliquod officū vt legere in matutinis omeliam. vt ibi dicit qdam glo. licet quidaz exponāt dyaconissaz. i. abbatissā. ordinari. i. velari. Hodie aūt hmōi dyaconisse ñ habēt ꝗ pdictū officiū omīs moniales osecrate osequunt

Non obstat etiā illud. di. xxxij. pbiter. quia pbra dicit ibi quasi pbiteralis nō qz esz ordinata. sz quia ordinati socia. vn in sequēti. c. tales femine dicunt vocant seniores vniuire vl matercure. i. matrone curā habētes ecclie istar matrūfamilias Quid de hermofrodito ihs si magis vergat in sexū virilē qm muliebrē pt recipe caracterē si ecōuerso nō pt. iiij. q. iij. Itē hermofroditꝰ ordinari nō debz siue sic habeat siue sic ꝓpter infoemitatē et menstruo sitatē. di. xxxvj. illiteratos. et di. ix. c. vltu. si aūt incalescat eque sexus virilis et muliebris recipe nō potest caracterē quia nō potest dici aliquis vel aliqua. ꝗ rod.

De impedimēto infamie. ti. xxvij.

Ostea cōsiderandum est de impedimēto infamie. Et circa hoc querūtur pla. primo vtz infames infamia iuris ciuilis sint repellēdi ab ordinū receptione etiaz post pactā pniam. ihs sicut fama est illese dignitatis statꝰ vita et moribꝰ cōprobatus sic ifamia ē quantū ad vitā et mores lese dignitatis status etsi sit effectꝰ iuris dicit infamia iuris siue ipo facto contrahat siue p sniam irrogetur. Sciendū aūt q quidam sunt infames secm canones nō tn secz leges. quidā secz leges non secm canones vj. q. j. omīs vero in glo. tn vt i plurib omīs infames secm leges sunt ifames secz canones. vn in dicto. c. dicit omīs ifames esse dicimꝰ. quos seculi leges infames appellant Dicendū est ergo q infames iuris ciuilis hoc vltimo modo siue p sniaz irroget siue ipo facto cōtrahatur nisi fuerit ab eo qui potest in integrz restitui sunt legitimis actibus ipo iure priuati. vn repellēdi sunt nō tantū ab ordinū receptōne. sz etiā ab accusacōe et testificatione etiā post pniam pactā de illo crimine p quo sunt infames effecti. Cuiꝰ racō ē quia ea ꝓter que iura ciuilia et canonica decrediter iudicāt aliquē esse infamē reddūt eū in reputacōe hoīm licet pniaz egerit opprobriosū et vilem. Et sicut dicit ex de excess. pla. iter dilectos. psonis vilibꝰ et indignis porte dignitatis patere non debēt. Qnqz tn ꝓter crimis enormitatē vt est crimē symonie et alia crimina excepta criminosi testes recipiunt de equitate cū agit ciuiliter de illo crimine. nō recipiunt tamē simpliciter sz cū alijs adminiculis et qn psona dera quā inducunt ē male fame. ex ō symo. p tuas. hec richꝰ. Sz quis potest clericū infamatū restituere fame vt ordines possit recipe. ihs papa. et hꝰ habet. ij. q. iij. eu phemū. §. hinc colligi Potest etiā papa vt volūt aliqui et pbabiliter abolere laicorz infamiā etiā p ciuilē iudicē irrogatā. pt etiā princeps a laico pdictā ifamiā tollere p restitutōz in integrz et hꝰ habet eadē. q. si quē penituit. §. notandū circa finē. et ibidē etiā habet forma restituēdi. Illud aūt quod dicit i. d. §. hinc abolere infamiā non possumꝰ. intelligi debet secz glo. nō possumꝰ scz p pniam. possumꝰ tn p restitutōz in integrz. ꝗ richꝰ. Vtz ifames infamia iuris canonici non autem ciuilis sint repellendi etiā post pactā pniam ab ordinum

receptōe·ihc tales aut ꝓtraxerūt ifamiā talē
ipo iure aut est eis irrogata p sententiaz diffi
nitiuā a iudice·si sēdo mō nō credo q̃ p pñiaz
aboleat' infamia ita q̃ ordinari possint d iure
sz oportet eā ab illo qui potest h° p restitutōz
i integrū aboleri·Si primo mō aut incurrerūt
eā p aliqd illorū pctorū mortaliū q̃ ñ inducūt
depositōez aut p aliquod illorū q̃ inducūt·Si
primo mō sic sēdz aliquos ñ sunt repellēdi ab
ordinū receptōe Nec etiā ab accusatōe et testi
ficacōe i causa siue ciuili siue criminali qz q̃si
noui homines sunt effecti Sēdz aliquos vero
sunt ꝛpellēdi ab ordinib9 et ab accusando et
testificādo in causa criminali licz nō in ciuili
nec etiā in criminali cū iā agit' ciuiliter·Et de
talib9 criminib9 dicūt quidā debere intelligi
qd dz ex de testi·testm·vbi dicit' q̃ siqs sit emē
datus de crimine admitti pt ad accusandum et
testificandū i causa criminali et ciuili·qd de=
clarāt p hoc qd postquā dixit si sit emendatus
de crimine statum subdit·et eū nō comitet' infa
mia·et isti dicūt infamiā que totaliter p pñiaz
abolet' esse illā que tantū p crimē occultū cō=
trahitur de qua nulli ē ifamia facti nec pt p=
bari·Sed hoc nō videt' alijs·qz ab illis pctis
de quib9 ip·c·testm·loquit' ꝓiuriū excipit qd
depositōz inducit·Et pterea doc·iuris dicunt
q̃ pñia p quā abolet' infamia quā iura dicunt
p pñiam aboleri p pſbrm est ꝓbāda· Pñia āt
q̃ ē tantū d occulto crimine non eget ꝓbacōe ·
vnde illud si eū nō comitet' infamia dicunt in
telligi de infamia ciuili vl de infamia facti ·
Si aūt in currerūt p aliqd crimē qd depositōez
inducat licet eorū ifamia per pñiam remouea
tur quo ad accusatōez et testificacōez in causa
ciuili et criminali cū agit' ciuiliter·nō tamē cū
agit' criminaliter·vt in ca·testm·quare nec quo
ad ordinuz receptōez·qz ordinandi debēt esse
sine omi nota infamie Sed contra h° videt'
esse qd·xvj·q·j·cms vero·dz i glo·q̃ omes ifa=
mie canonice p pñiam abolent'·Sed illud lo
quit' de infamia canonica ex pctō mortali de
quo nō est quis per sñiam ꝓdemnat9 nec idu=
cit depositōz·vl si inducit tñ est occulta ita q̃
approbari nō pt·ar·ex de temp·or·c·vlti·hec
rich· Vtrū infames infamia facti sint ab or
dinibus repellēdi·ihc infames infamia facti
sunt quorū ap° ml'tos bonos et graues super
aliquo crimine vl pl'ibus opi·est grauata Infa
miā em nō faciūt dicta paucorū nec ml'torū le
uiū psonarū·dū tñ apud bonos et graues nō
sit opi·lesa·Dicendū ergo q̃ infamib9 ifamia
facti act9 legitimi nō sunt ipso iure interdicti
vt patet ex de pur·c·siqs pſbiter·nō em ē tam
grauis infamia facti sicut iuris qz etiā qnqz i=
famant' aliqui sine culpa sua infamia facti·qz
tñ infamia hec ꝓtra ifamatum facit psumptōz
aliquā·ideo eis act9 legitimi sunt interdicēdi
donec aboleuerit infamiā suā p purgatōez ca=
nonicam·ex de pur·ca·ex tuarū·Vñ post talez
purgatōz nō sunt repellēdi licet eorū fama se
pe in opi·hoim remaneat lesa·hec rich·

De ecclesijs edificandis
et vniendis·ti·xxv iij·

Onsequēter dicēdum est de ecclijs inq̃
bus hñt ordinati mistrare·Et primo de
ecclīarū fūdatōe·edificacōe·dotatōe·
repatōne·et vnione·sēdo de ecclīarū altariū
cimiteriorū et aliorū hmōi dsecratōe·Et de re=
liquijs et sanctorū veneratōe·i ecclijs em cō=
secrīs et altaribus pcipue solēt sctorū rliquie
poni et eis veneratō exhiberi·tercio de eccle=
siarū emunitate·quarto de sepulturis que ap°
ecclias frūt ab ordinatis· quinto de ecclīarū
prochijs et prochianis Circa primum sunt
plura querēda et notanda·primo cuius aūte
ecclia sit de noua edificanda vl dstruēda·ihc
in dstruenda ecclesia vel oratorio l quacūqz
domo religiosa aūctas epi debet interuenire
q̃ primariū lapidē debet ponere·de dse·di ·j·
nemo·Dicit etiā lex q̃ eps debet in primo ora
cionem facere et signū crucis adorande et ho
norande ponere·in autēti· de monachis·§·id
igit'·āte alia coll·j· Et licz sit honestū q̃ eps
hoc in psona ꝓpria faciat·ñ tamē est necessa=
rium·qz de licentia epi possunt fieri p alium p
sbiterū·Sic intelligit' sēdz hu·et jo·ad h xxv·
q·ij·c·j·et c·pſbrm·Cathedralis vero ecclia
sine licētia pape ñ pt erigi·ex ne sede va·c·j ·
Et sic sm host·intelligi possunt nec corrigū'·
de dse·di·j·c·j·et ij·et se·vt c·tantuz loquat'
de cathedrali que nō debet in villis sed i ciui
tatib9 notabilib9 dstrui· ex de priuile·c·j·
Ad hec nota q̃ sēdz glo·di·lxviij·q̃uis· licet
pſbiteris instituere altaria ante dsecrōez eccle
sie·sed in ecclesia dsecrata nō licet nisi de cō=
sensu epi·ar·ex e·c·ij·et de dse·di·j· nullus p
sbiter Et eadē rōne altaria ñ debēt dstrui sine
dsēsu epi ar·d dse·di·j·ecclie placuit Quid
si ecclesia in alieno solo sit dstructa et cōsecta
ihc si dñs soli erat laicus et hoc sciuit et nō d
tradixit sibi imputabit'·vt patet di·liij ·si ser
nus scienter Si aūt ignorauit vel ꝓtradixit·d
structor ecclie dñm fundi dseruare tenet' in=
demnē vel eps in subsidiū si in culpa fuit· pu
ta qz hoc sciuit et ecclie nō ꝓuidit·ar·ex d p=
ben·cū sēdz apl'm Si āt erat solū alteri9 eccle
sie debet quo ad ius patronatus ei subesse·xij·
q·ij·apl'icis·et xvij·q·iiij· questi· h host ·
Vtruz hospitale possit erigi sine aūcte epi· ihc
q̃ nō qd intelligo quo ad hoc vt ecclesiastica
gaudeat libertate et sit ecclesiastici iuris·qui=
libet tamē potest facere domū ad recipiendum
pauperes etiā vsqz ad tps et talis locus pt emi
et vendi·nec gaudebit ecclīastica libertate·
licet large intelligat' religiosus ·Sic itelligi
potest illud insti·de rerū diuisione ·§·religio=
sum·sēdz host· Sciendū aūt q̃ nec etiaz pri=
mariū lapidem debet eps ponere nisi dote pri
us dstituta et assignata a fundatore· de cōse ·
di·j·nemo Etsi hoc fuit omissum restaure' tpe
cōsecracōnis·ex d dse·di·cū sicut Sed quid
si sit h° omissum vtroqz tpe ihc bñ·dicit q̃ eps
tenet' tunc eam dotare sic etiam tenet' clerico
quē ordinat sine titulo ꝓuidere·ex de preben·
eps·dummō possit h° sine lesione sue ecclesie
facere alias nō nisi ꝓpriū haberet·qz delictuz
psone in ecclesie damnū redundare nō debet

Sed gof·jo·et host·dicūt q fūdatores tenē·
xvj·q· vij· pie mētis·quod si nō sint soluendo
dicūt actionē esse dandā in epm ·ff·de eo per
quē factū erit·l·fi·qd ocedit host·si eps ꝓpm
habuerit·vel forte secōz host ·dabit centesimā
vel quinquagesimaz si cōmode fieri potest·ex
de don·aplice Sz quāta debet esse dos·ꝛc
si sit monasterū debet esse tanta secōm host ·q
pbiteri subdyaconi dyaconi cātores et lectō
res possint esse in eo·i autēti·vt determiat sic
numer cleri ·c·j· Si aūt sit alia eccl'ia debet
esse tanta q sufficiat ad luminaria et ad vit z
mistrorz·vt dicit in dictis c· nemo·pie mētis
admin duorz·vt ex de fil·pbi·ꝓposuit l' tri
um·vt patz de ose·di·lj·quocūqz·et ad hospi
talitatē et ad respondendū epo in epalib vt
patet ex de sup·negli·sicut·et de pben·de mo
nachis Debet aūt eps nūm clericorz et mensu
ram aliorz determinare i autēti·vt nullus fa
bricet eā domū·c·j·coll·v·Etsi ad h° dos non
sufficiat iuxta arbitriū epi det ad opositionē
aliarz eccl'iarz vt ibidē patet Quod āt dictuz
est de qntitate dotis dicit host·sup c·cuz sint·
q qntitas illa hodie fūdatori nimis essz diffi
cilis Dicendū ergo q cōiter sufficit vn mans
sus·ar·ex d cē·c·j·Nec talis tene hospitalita
tem seruare nec epalia iura solvere·nisi forte
aliquid cathedraticī nomie qz ñ potest· vnde
nec talis ecclesia epm pcurabit·iij·q·ij·ca
vendo·quousqz ad fortunā pueniat piguiorē
ar·ex de osue·cū dilect Quid si quis eccle
siam edificare cepit et nō osummauerit ꝛc si
sit oratoriū tenet pficere vsqz ad v·ānos si vo
sit dorchiū vel xenodochiū vsqz ad annū vt pz
i autēti·de ecclesiarz titulis·c· si quis edifica
cionē·h gof· Vbi sunt noue ecclesie ostruē
de ꝛc in locis cōgruis de quib mdebit epo
ar·de ose·di·j·ecclesias Sic aūt ostruēde sunt
noue ecclesie vt p eas veterib pīudiciū nō fi
at vt patet·xvj·q·ij ·eccl'ia et c·q̄cunqz Plee
aūt ecclesie baptisnales in vna terminatōe ñ
fiant vt dicit·xvj·q·j·plures Posset tn epus
ex causa de vna terminatōe facere duas·et du
as vnire in vnā vt patet ex de excess·pla·sicut
vnire Nō tn passim h° licz et sine cā Et sic itel
ligit illud ex de re·eccle·nō alie·c·j·h gof·
Pluribz aūt de causis possent eccl'ie de nouo
ostrui etiā in pīudiciū antiquarz ·primo ꝓter
qualitatē tpis vij·q·i·tpis·s do ꝓter increm
tum plebis·xvj·q·j·pcipim·tercō rōne mutea
cōis·vt si hoies se mutet ad aliquē locū d no
uo fundandū·dū tm sint ibi decē hoies habi
tantes·vel si reedificent castrz ·x·q·iij·vnio ·
et di·lxx·sanctorz· jn quo casu ei potest vniri
alia ecclesia ꝓter paupertatē·vt dicit i c·vnio
hoc tn non pt epus facere sine capitulo ex de
excess·pla·sicut vnire·quarto ꝓter distantiam
vl difficultatē itineris ad eccl'iam·tūc em pt
eps vuidere de capella ostruenda· assignatis
etiā sibi certis oblacōibus vel mimis decimis
ad antiquā ecclesiā pinentib·ex de ecclesijs
edifi·ad audiam Et hoc intellige qn mde nō
leditur nimis enormiter antiq̄ eccl'ia qz tantū
remanet sibi q seruiētes ei bn possunt sustēta-
ri Vel hi qui pbīm petūt ꝓuideāt ipi vt dicit
ibidem Vel si ecclesia iam ostructa vel nimis
egeat prochianis eps ꝓuidere debet·de ose·
di·j·c·j·quinto rōe aūctis papalis ex e·ad au
dientiaz·alias est regulare q vna ecclesia nō
debet ostrui in pīudiciū alteri xvj·q·j·eccl'ie
quecūqz Et si fiat debet destrui maxime si pces
ser opis noui nūciatō rite fctā ex de no·ope·
nūciatione c·j·et ij·sexto rōne sepulture epal·
licet em epo sine pīudicō alteri eccl'ie ꝓ sua
sepultura eccl'iam ostruere ex d don· apl'ice·
septimo rōe deuocōis hac de causa pt quilibz
priuatus mascul vl femina sibi ostruere ora
toriū in ꝓpria domo et ibi orare·missaz aūt ibi
non licet celebrare nisi de osensu epi·et q̄ ali
ter celebrat ibi debet deponi et non debet ibi
celebrare in festis pcipuis nisi de licentia epi
et clericus q̄ aliter celebrat in illis festis de
bet cōione puari di·j·vnicuiqz clerico ·c·siqs
vel etiā nec oratoriū licet habere in forma ec
clesie sine licentia epi d ose·di·j·nemo Quis
debet repare ecclesiam ꝛc si porcō deputata
fabrice sufficiat ad repac ōez eccl'ie is qui ꝓci
pit eā tenetur repare·vt patz x·q·j·decreuim
et q·iij·vnio et ex e·d his Nec obstat pscripta
osuetudo·qz irracōnabilis est ex d osue·c·fi ·
Nec em curit pscriptio cōtra salutē aie·ex de
pscrip·vigilanti et c·fi·Exquo tn eccl'ia repa
rata erit ad eū redibit pdicta porcō qui eaz p
cipe osueuit Sic intellige secōz host·illud xij·
q·ij·ab illo c·de reb vsqz ad ill c·statuim
Si vero nō sufficiat tūc rector et qui benefici
um habuit in ea cōferent et repabunt eaz· vt
patet ex e·c·j·et c·de his Etsi fuerint plures
beneficiati debet quilibet ꝓ rata sui beneficij
secōz illud·cōmoda quiescētis iūgas on emo
lumentis ex e·de his q̄ fi·a ma·p c·vl·Inqui
busdā āt regionib vt dicit host·laici reparāt
ecclesias ꝓprijs expensis·ff·de osuetudine cū
ibi pcipiant et audiant diuina·et maxime hoc
obseruandū erit·vbi male dāt decimas xvj·q·
vij·quicunqz Et ar·q debēt cogi seruare osue
tudinē talem ex de spmo·ad apl'icam Si vero
sint aliquē eccl'ie supflue vl destructe ꝓuide
at eps quō possint consistere de ose·di· j·c·ij·
s·vt repent mō pdicto vel vt destruant de o
se·di·j·ecclesie vl altaria·vel si p se cōsistere
non possint alijs ecclesijs vniant vt dicit in
c·vnio i fi· Et ꝓter h° intelligit gof·ill di·
lxx·sanctorz in fi·vel aliud ibidē fiat videt
ec q posset eas eps sibi retinere ex de decimis
qm Ad hec nota q aliud est reficere q̄m fa
cere Reficere em est ad pristinā formam redu
cere·ff·de itinere·ac·pri·l·iij·c· reficere No
uum aūt opus fit cū facies rei mutat·vnde si
vsqz ad fundamentū domū vel ecclesiā diruas
etiā ea mente vt ex eisdē cementis et lapidib
eas reedifices non est dom eadem vl eccl'ia
Secus est si reficias nauē ex eisdem tabulis qz
eadem nauis incipit esse vt·ff·de v·obliga·l·
inter stipulātem·c·sacramentum·et·c· nauis·
vnde si tota ecclesia diruat vsqz ad fundamē
tum·autoritas epi'copi est necessaria in reedi
ficādo·xvj·q·vlti·siquis vult·secus est si non

est tota diruta vt patet ex de iudeis · cōsuluit · et c · iudei Quib9 d causis vniri pñt eccl'ie · ꝓ quatuor · s · ꝓter tpis qualitatez vel turba cōnem · vt patz xvj · q · j · et tpis qualitas · secdo ꝓter duarz eccl'iarz vicinitatem · vt dicit' ibi dem · tercō ꝓter ecclesie paupertatem · x · q · iij · vnio circa fi · quarto ꝓter religionis deformi tatem · secdm host · ar · ex de sta · mo · in singulis · ꝓ · j · hanc causā non notauerunt doc · sed loco huius dixerunt q̄ quarta causa erat desola cio siue destitucō clericorz siue monachorum ex e · quia monasteriū Sed secdz host · ibi est po cius tpis qualitas vel pauptas vt lr̄a dicit Qualiter vna ecclesia vel vnū monasteriū vni tur alteri ꝓ vno mō ita vt vna alteri subicia' et tunc subiecta viuet secdm glo · secdm ob er uā cias eius cui subicitur · Et priuilegijs eius vte tur · vt patet ex d statu regu · recolentes ad fi · ideo necessarius est consensus epi · ar · d excess · pla · sicut vnire Et sic vna ecclesia dicitur de pēdere ab altera · ex de eta · eam te · secdo modo ita vt neutra alteri subiciatur sed ambe sic cō uenient vt canonici vel monachi vni9 sint ca nonici vel monachi alterius et omnia sint cō munia · Et tūc erunt quasi vna ecclesia et quasi vnum collegium et viuent secdm meliores ob seruantias et consuetudines q̄ acten9 in vtraqz viguerunt · et respondebūt vni epo l' diuersis epis vt prius · vnde illi qui viuēt in illo loco respondebunt epo illius loci in his in quibus debebūt · Et illi qui in isto similiter epo sui lo ci si epos diuersos habebant · vt vnio non ob sit epis · ex e · quia monasterium · tercō mō pñt vniri in hoc tantū vt habeant vnuz platū · pu ta si sunt ambe epales possunt vniri in hoc vt vnum habeant epm · vtraqz tamen remaneat epalis · et sint duo epat9 · vt patet xvj · q · j · tpis qualitas · Etsi ecclesie suberant diuersis archi epis · eps earz rōne vni9 suberit vni archiepo et rōne alterius alteri · ex de reli · doi · quia mo nasteriū · extra ne sede · nouit in glo · et in fi ·

De consecratōe ecclesie et altariuz et cimiterij · ti · xxix ·

Ostea considerandum est de consecratōe · et primo de ipa consecratōe ecclesie et alta ris · secdo de recōsecratione · tercō de re cōciliatōe · quarto de festib9 et vasis ecclesie · quinto de rliquijs et canonizatōe sanctorz Circa primū querūtur plura · primo ad q̄d res inanimate vt ecclesia altare et hmōi alia cō secrant' ꝓ vt p hoc spēaliter diuino cultui de putentur · et ad eas et ad sacra que in eis cele beantur maior deuocō recipiat' · et in maiori r uerentia habeant' Et etiā pie est credenduz q̄ ex hoc ceteris pibus diuina virt9 assistat ad g ciam libentius i fundendā · vnde · ij · mach · iij · vere dei virtus quedā est in loco isto · Naz ipe qui habet in celis habitatōz visitator et adiu tor est loci illi9 · et inde ē q̄ aū consecratōz emū dant' et exorcisant' · vt inde virt9 inimici pel · la' et sil'r eccl'ie q̄ sanguinis effusiōe aut cui9 q̄m semie fuerit pollute recōciliant' qz p pec catū ibi omissuz apparet ibi aliq̄ oratio inimi ci · d cons · di · j · eccl'ias · vñ quidaz dicūt q̄ p in gressuz eccl'ie consecrte homo consequitur veniam pctorz venialiū · sicut p asperionem aque bñ dicte · inducentes illud qd dicit psal · bndixi · do · ter · c · redemi · iniq · ple · c · B tho · Vtrum oporteat domū in qua celebrat' missa esse consecrā sil'r et altare · ꝓ vt supra li · iij · ti · xxx · et vtrz consecrō eorz sit solēniter recolēda ibidem

Q° habēt altaria consecri ꝓ ab epis · de cō se · di · j · nemo · et xij · q · ij · bone · Et licet oli consecratio fieri nō possz sine mādato pape · de cons · di · j · de locorz · cū quatuor · c · se · Hodie tñ pōt vt patz p alia c · ibidez sequētia · et ex e · c · ij · et iij · Recōciliatio etiā habz fieri p epm dyoc · l' etiā p aliuz epm cui h° omittat nō districto an ipe aquā bndicat et ali9 reconciliet ecclesiaz Nec pt alij consecratō nec etiā recōciliatio dele gari nisi is cui delegat' eps esz ex e · aqua · qz eps ea que sunt ordinis siue dignitatis minori se delegare nō pt Qñ consecratō fieri debz · ꝓ q̄ pt fieri in dieb9 tam solēnibus q̄m priuatis ex e · c · ij · Quō vero fieri debet consecratio eccle sie vl' altaris habet' in ordinarijs eporz et le gēdis sanctorz · Sine missa tñ fieri nō debz de cons · di · x · c · ij · et c · d fabrica Et szm ray · et bñ missa est de substātia consecrationis secdz vero bu ñ est de substātia · vñ secdz eū si psbiter missā cā tet · et eps consecret nichilo'in9 eccl'ia erit cōse cta licet sit aliud in ordinib9 · di · xxiij · quorū dam Non debet etiā eps aliquā eccl'iaz cōsecā re · imo nec primariū lapidē ponere nisi prius ei dos sufficiēs assignet' a fūdatore vt dctm ē in ti · pcedenti Notandū aūt q̄ eccl'ia consecri nō debet in q̄ aliquis pagan9 est sepult9 ante ei9 eiecōz · d cons · di · j · eccl'iaz Et idē intelligo de heretico et excōicato si tñ ossa infideliū di scerni possant ab ossib9 fideliū aliaz neutri sūt eiciendi · qz meli9 est ea cū ossib9 fideliū relin qui q̄ ipa cū ossibus fideliū exhumari · ut pba tur ex de sta · mo · sup quodā · et ex de sepul · sa cris · quibus em eccl'ia ñ cōicat viuis nec mor tuis · xxiij · q · ij · c · j · licet hoc casualiter fallat ex de sen · ex · vobis Ire in eccl'ia i qua aliquis excōicatus est sepult9 nō licet celebrare si di scerni pt · d cons · di · j · eccl'iam · j · et ij · in tex · et glo · Et bñ · sup c · si eccl'ia Ossa vero sanctorz nemo trasferre psumat sine auōte principis vl' epi · de cōse · di · j · corp9 · et ex d reliquijs c · ij · et idē videt' de ossib9 fideliū secdm host · Et qd dictū ē de eccl'ia intellige etiā de cimiterio Quid fiat de corporibus mortuorz que sunt a scismatis sepulti · et de pamis et altarib9 iqui bus celebrauerūt psbri degdati Ñdet ray · q̄ ꝓpter h° nec hmōi sepulti debēt exhumari · nec indumēta itez bndici nec altaria consecri · ex d sacramētis ite vl' non · a nobis Quid si mulier pgnās sepulta sit i eccl'ia l' cimiterio · nūq̄d pt consecri ea ñ eiecta ꝓ hu · jo · et gof · dicūt q̄ ta l' sine pcisione pt sepeliri qz piculū fet9 imine re possz si scidere' · nā et fet9 ē ps viscerz · d cō se · di · iij · q̄squis · et · ff · de vētre ispi · l · j · ¶ · j · Et iō pt cū mre sepeliri Alij dicūt q̄ mulier dz sci di et si prus viuit baptizet' · si aūt sit mortu9 ex cimiterū sepeliat' · quia cuz non sit baptisatus non est ibi sepeliendus · vt patz ex supra dcta

Sedm vero hosti. si ostat partū esse mortuum
mulier non scindet sed cū ptu sepelietur. Et se-
cundum hoc verū dicūt primi. Et iura que vi-
dent contraria intelligi debēt de pagano se-
parato ab vtero matris xpiane vel ibi sepultus
fuit in vtero pagane Si aūt cōstet q̄ pars vi-
uit vl dubiū sit tūc verū dicūt sedi. et hoc ap-
te habet. ff. de mor. infe. negare Sed quid
siquis me de hoc cōsulat ihs ꝯm hosti. quera-
tur. est mortuus pars. si dicat nō causa pieta-
tis ihs sine metu necessitatis pone cito baculū
in ore femine et cerurgicū peritū cōsule. ex d
hōi. tua nos. Si dicat mortuus est et de hoc sic
certus. dicā si hoc est certū sepeliri ñ ꝓhibeo
sed nec p̄cipio et tu etiā caue ubi quia si viuit
tanq̄ homicida puniri deberes si eā sepelieris
vt etiam dicit lex p̄dicta. Ad hec nota q̄ p
consecracōe ecclesie nichil petit p̄t sine symo-
nia nisi ꝓcuracō. ex de symo. cū romana. hec
autem procuracō debz esse moderata sedm fa
cultatē ecclesie. ymo si ecclesia ep̄m ꝓcurare
nō posset sumptib⁹ suis debet eā cōsecrare. x.
q. iij. cauendū. et. i. q. v. placuit. Ecclesia vo
que sub pacto fuerit dsecrata dici debz poci⁹
execrata q̄m consecrata. i. q. iij. ecclesia. licet
eēm talis ecclesia sit vere cōsecrata dicit tamē
execrata in odiū consecrātis vt dicit jo. i. q. i.
nocet et hoc intelligit sedm eundem si pactū
p̄cedat dsecracōnez quia tunc incurrit symo-
niā. post consecracōnē tamē pacisci potest de
redditib⁹ annuis. de obligacōnibus ecclesie
sibi dādis. quia etiā sine pacto tenet ecclesia
aliquid dare ex c in signū sul iectōnis. xvi. q.
ij. eleuteri⁹ Nota etiā q̄ siquis ꝓ questu ec
clesiā edificat vt medietatē oblacōnū recipi-
at talis ecclesia consecrari nō debet de conse.
di. i. siqs. Notādū aūt q̄ nō sunt dsecrāda al
taria. nisi lapidea. de dse. di. i. altaria. dicitur
tamē q̄ altare lateranēse est ligneū sedm hu.
Sed nec per somnia atq̄z inanes reuelacōnes
nec sine reliq̄is sunt altaria erigēda. de cōse.
di. i. placuit. vt altaria. et c. nō oportet cleri-
cos. qd intelligitur de altarib⁹ fixis in eccle-
sijs vt bene innuūt dicta. c. Secus est de ta-
bula. de conse. di. i. decedim⁹. dicūt tamē aliq̄
sufficere corpus cristi loco reliquiarum. Dos-
sunt aūt plura altaria simul ab eodem dsecra-
ri in vna ecclesia. ex e. cū sit.

Equitur videre de sedo. s. de recōsecracō
ne. Circa qd sciendū q̄ cōsecracō non est
iterāda si sit facta in debita forma. de conse.
di. i. ecclesijs. Racō hui⁹ est duplex. prima ē
quia cōsecracō semel acta habet totū suū effe
ctū qui est dedicacō ad dei cultū. secda est q̄a
signat cōiunctōnem cristi ad ecclesiā ꝓ vnio-
nem in dissolubile diuine nature et humane.
Fallit tamen in quibusdā casibus. debet eēm
ecclesia recōsecrari ꝯm bern. primo si dubite
tur an sit cōsecrata. quia de hoc nō apparet a
liqua scriptura in instrumēto dotacōnis vel i
libro ecclesie vel in colūna vl in tabula mar
morea. nec etiā apparet vnus testis d visu vel
auditu. de dse. di. i. ecclesie solēnitates. et ꝓ
q̄libet dictam ꝓbacōnum sufficiat. patz in. c
solēnitates. xxxiij. q. ij. sane ꝓfert. vt in sacra
dyptis. i. colūnis ecclesie. et. xxij. q. v. hoc vi
det. Et intellige tales semiplenas ꝓbacōnes
sufficere. vt de hoc nō esset cōtencō per quam
vel tolleret probacō vel appareret q̄ tali ꝓ-
bacōni fides adhiberi nō possit. s. quin alteri
us preiudicium fieret. Secdo si tota ecclesia sit
destructa vel dirupta simul vel maior ps ei⁹
de conse. di. i. ecclesijs. si eēm tectū corruat et
parietes illesi pmaneāt. et etiā modicū de pie
tib⁹ sit destructū nō debet ꝓter hoc recōsecra-
ri ex e. ligneis. Si etiā ecclesia sit tota dstru-
cta tamē successiue pietes sint repari nō debet
recōsecrari ꝯ recōciliari. Et ē rō ꝯm bern. qz d
secratū trahit ad se ñ dsecratū. Sz hosti. ex e. c.
i. credit ꝯ eē verū tm i his q̄ ad iuncē omiscen
vt in liquoribus. Vnde alia est racō ꝯm eum
in sum. sua. s. q̄ ead ecclesia intelligit esse ar-
ff. dele. i. qd in rerū natura. ideo sufficit recō
ciliacō aq̄ exorcisare cū missa de conse. di. i. d
fabrica. Dicit tm hosti. ex de cōse. ꝓposuisti. q̄
in hoc casu de recōsecracōe nō est ius expres-
sum. tuci⁹ tamen est et deuoci⁹ est q̄ fiat. Ter
cō si sit consecrata ab heretico. de cōse. di. i.
ecclesias. et duob⁹ c. se. et hoc est verū si non
sit dsecrata i forma ecclesie. Sec⁹ est si sit for
ma seruata ꝯm jo. Sed sine dubio in nullo ho
rum casuum consecracō iterat. Vtrū altare
possit recōsecrari ihs q̄ sic in quibusdā casib⁹
primus est si mēsa siue tabula altaris. i. ps su
perior altaris fuerit mota. i. mutata sedm lo-
cum. ꝯm hosti. ex e. c. i. et hoc intelligit d ta-
bula affixa sedm rod. tabula enim consecrata
que non est affixa de loco ad locum transfert
nec tamen consecratur dum tamen lapis supe
rior nō separetur ab eo cui compaginat. vnde
si mensa moueat cum coherentib⁹ sibi non o-
portet ꝓter hoc altare consecrari. vt patet in
altari deportatili. de consec. di. i. concedi-
mus. Secus est si aliquis de lapidib⁹ mensam
tangentibus fuerit motus ꝯm bern. ex e. c. i.
quod intelligit rod. de lapidib⁹ principalib⁹
vt si super quatuor columnas fundata sit men
sa altaris et vna earū fuerit mota mensa nich
ilominus remanente immota. Sec⁹ est de lapi-
dibus parietis vel de ipo pariete cui laterali-
ter cōpaginatum est altare in quibusdam ec-
clesijs quia ꝓter mocōnem illius pietis vel
lapidum eius nō reconsecrabit altare si mane
at immotū. Terci⁹ est si mensa fuerit enormi-
ter fracta. ex e. q̄ in dubijs. i. vltra medietatē
ꝯm jo. vñ necesse est ꝯm hosti. q̄ appareat de-
formitas. et putat q̄ sit ad arbitrium ep̄i redi
genda. vel etiam ꝯm rod. si in cornib⁹ fuerit
fracta cum soleat ibi fieri p̄cipue consecracio
altaris. Quart⁹ est si lapis ille qui cōtinet si-
gillū siue reliquias qui etiā dicit sigillū alta
ris. qz cū eo reliquie sigillant. moueat ꝯ frā-
gat vel enormiter diminuat. vnde si in alta-
ri viatico lapis continens sigillū reliquiarum
moueatur altare reconsecrabit ꝯm innoc. et
hostien. ex. e c. i. Si vero altare viaticum ex-
trahatur cum consecracō non adhereat ligno
sed lapidi ñ credit innoc. illd eē recōsecrādum

Nota etiam hic secūdū jnno·q̃ in altari est quoddā foramē vbi reliquie ponūt' et illō qñ q3 fit in pte superiori· qñq3 in latere altaris· si fiat primo modo claudit' qñq3 puo lapide qñq3 tabula magna altaris si secō mō claudi' tm̄ lapide puo·vñ siue ille puus lapis siue tabula magna moueat' recōsecrari debet altare

Nota etiā q̃ si reliq̃e sublate sint et sint sublate cū mēse mocōe debet recōsecrari altare· Si aūt sine eiꝰ mocōe non debz·de cōse·di·i· de fabrica in tex·et glo·Quiꝰ est qñ tm̄ addit' altari q̃ amittit formā quā hēbat q3 forma rei est esse rei· sm̄ richō·ar·xj·q·ij·¶· hoc ius· Probabiliꝰ tm̄ videt' sm̄ bern·ex·e·qō in dubijs·Et sm̄ rod·q̃ ꝓpter hoc nō debz recōsecri·q3 sacrꝫ trahit ad se nō sacrꝫ· Sexto est qñ dubitat' vtrꝫ sit ꝍsecratū·de cōse·di·i·ecclesia·Nota etiā q̃ ecclesia p̄t ꝍsecrari et recōsecri sme altari et ecōuerso q3 alia est cōsecracio ecclesie alia altaris·ex e·c·i·et·c·qō in dubijs vñ si ecclesia destruat' et nō altare ecclesia recōsecrabit' et non altare·secus tamen videt' de reconciliacōne·secūdum host·

Equit' videre de tercō·s·de recōciliacōe

Circa qō sciendū q̃ ecclesia est recōciliāda in sex casibꝰ·pmo ꝓpter exustiōez·s·qñ pietes sunt interiꝰ et exteriꝰ decrustati q3 cōsecrō ecclesie maxime ꝍstat in vnctōne exteriori Si tm̄ maior ps eiꝰ sit obusta siue p igne ꝍsūpta nō est recōciliāda sed recōsecrāda Secō ꝓpter seminis hūani effusiōez·qñ s·effusio ē notoria·magna et fornicaria·ideo dixi notoria q3 si sit occulta nō oportet recōciliari sm̄ rodo·et jo·an·li·vj·si ecclesiā·q3 ecclesia nō indicat de occultis·di·xxxij·erubescant·sed tm̄ tunc qñ est manifesta vel de ea fama publica alias oporteret ep̄os ꝍtinue discurrere·hosti· vero in sum·dicit q̃ etiā si sit occulta tuciꝰ est eam recōciliari·vt·s·ille q̃ fecit cōfūdat' et alij hoc videntes terreātur et ecclesia in maiori deuocōe habeat'·hoc tm̄ ita caute fiat·vt ille nullatenꝰ ꝓdat'·Idē tm̄ dicit sup c·si ecclesia q̃si sit occulta satis videt' q̃ non indigeat recōciliacōe·Dicit etiā in sum·q̃ si p̄sbiter sciat p cōfessionē ecclesiā esse occulte pollutā tucius est vt hoc ep̄o reuelet in genere dicens·talis ecclesia eget recōciliari·p̄t tm̄ ibi celebrare·ar·ex de sen·ex·nō ab hōie·jdeo etiā dixi magna·q3 ꝓpter modicā humectacōem nō esset recōciliāda·jdeo aūt addidi fornicaria·q3 si vir somniādo vl̄ vrorē cognoscēdo effūdat semē non est ꝓpter hꝰ recōciliāda sm̄ jo·vlt· et hu·de cōse·di·i·ecclesijs·Secōm tm̄ host· in apparatu in vtroq3 caū dz cōsuli papa· Nō fit tm̄ de cōsuetudine recōciliacō·Dicit aūt in sum·q̃si vir cognoscat vrorē suā in ecclesia recōciliāda ē p aquā cū vino et cinere bn̄dictām ex e·ꝓposuisti·et de cōse·di·i·in ecclesijs·Et idē vult rod·et etiā jo·an·li·vj·e·si ecclesiaz· quia multa licita ex loco sunt illicita·ij·q·vij accusacō·Et similiter est faciendū ꝓpter vicium sodomiticū ibi omissum sm̄ rod·Tercō ꝓpter homicidiū·et idē intellige ꝓpter sanguis humani effusionē·ita tm̄ q̃ sit magna·effusio em̄ copiā nota·Secus est si sit modica vel leuis·vt siquis cōtēdit cuz aliquo in ecclesia et facto in eo impetu offendat in nares eiꝰ l̄ cū vngue excoriet eum aliquātulum et inde exeat aliquantulū sanguis·Oportet etiā secōm rodo·q̃ illa effusio sit ex cōtencōne siue ex iniuria facta·Vñ siquis lapide vel ligno cadente de eccia in ea occisus fuerit vl̄ se occiderit·ñ est ecclesia recōciliāda·vt videt' hu· notare· de cōse·di·i·ecclesijs·Et idē vult host·ex e·si ecclesia·Oportet etiā q̃ illa effusio sit execratiua nō consecratiua·Vnde si martir ibi occidat' non execrat' sed cōsecrat'·di·xxxj·q̃uis· jo·an·li·vj·e·c·si ecclesiā·dicit contrariū·q3 licet ecclesia sanctificet' ex talis sanguis effusione passiua polluit' tm̄ ex effusione actiua sm̄ illō·actio displicuit passio grata fuit· Et p̄terea iura loquūt' indistincte loꝰ tm̄ sanguinis nō lauabit' vt dicit Quid si aliquis homo occidat' in ecclesia sine sanguis effusione puta cū tersorio ad collū ihꝫ ecclesia est recōciliāda ꝓpter crimis horrorē sm̄ hu·de cōse· di·i·ecclesijs·et ex casus·ex e·ꝓposuisti· Vbi dicit' q̃ ꝓpter homicidia et vulnera recōciliatur ecclesia·nec distinguit an in eis fuerit sanguis effusus vel nō Quid siquis in ecclesia letaliter vulnere' et postea i domo sua moria' ihꝫ sm̄ hu·sup·c·ecclesijs·ibi dicit' mortuus vbi mortis causam accepit·contrarium intelligē in cōtrario casu·Vñ siquis extra ecclesiam letaliter vulnere' et fugiēs ad ecclesiā ibi moriat' homicidio violata nō reputabit'· Quarto si pietes sint successiue mutati·vel si ecclesia sit destructa successiue vt dictū est sup̄· Secus est si simꝫ·de ꝍse· di·i·si motū· Quinto si aliqui excōicati sint in illa sepulti·ex e·ꝍsuluisti·Et idem est de alijs quibꝰ est ꝓhibita sepultura·Et idē intellige de cimiterio vt dicit' ibidem·sed si sint sepulti in ecclesia pietes sunt radendi·de ꝍse·di·i· ecclesiā·sm̄ host· Sexto si ab ep̄o publice excōicato sit ꝍsecrata·q3 cū sit recōcilianda ꝓpter tumulacōez excōicati multomagis ꝓpter cōsecracōnem excōicati·secundū host·ex e·cōsuluisti· Sed quid fiet si ecclesia nō cōsecrata fuerit cuiuscūq3 semine vel sanguinis effusione polluta ihꝫ lauari debet aqua exorcisata ne diuine laudis suspēdātur organa·ex e·si ecclesia·et hoc sm̄ rod·fieri p̄t p simplicem p̄sbiterꝫ·et sine speciali mādato ep̄i·ar·eius quod dicit' ibidem sez q̃ primus lauari debz q̃ nō fieret si ep̄i mandatū expectare oporteret·hoc idem credit bern·ibidem·s·q̃ lauari possit p simplicē p̄sbiterꝫ·Alij tamen dicūt q̃ autoritas ep̄i est necessaria quo ad recōciliacōnez postq̃ taliter est pollutā·hec de rod·Et dicit host·ex e·si ecclesia·q̃ ecclesia illa interim est iterdicta·sed jnno·ex de excs·p̄la·tanta·dicit q̃ nō est interdicta· licz organa sint ibi suspēsa Nec tū fit irregularis qui celebrat in ea·Recōciliacō tamē ecclesie ꝍsecrate debet tātū fieri p ep̄m vt dictuz ē supra·Et hoc fit p aquā cū vino et cinere bn̄dictam·sicut fit in dedicacōibꝰ·ex e·c· vlt· Et idē est de cimiterio sm̄ bern·ex e·ꝍsuluisti

Nūquid est ecclesia reconciliāda ꝓpter furtū omissum in ea ihꝫ q̄ sic. ita em̄ tenet cōsuetudo que in talib⁹ videt⁹ seruāda. ar. ex d̄ cele. mis. permiscōsum. cum suis cōcordan. Et idē videtur p̄ qualibet violencia intra ecclesiam facta. ar. xvij. q. iij. q̄squis. talia em̄ eq̄parant⁹ fornicacōr p̄ q̄ ē ecclesia recciliāda. vij. q. iij. sicut intra. In hoc tn̄ c aū cū ñ sit hoc i iure cautū expsse. sufficit q̄ fiat p̄ pbiterꝫ d̄ mādato epi licet in casib⁹ cautis in iure non possit hoc fieri Quid de cimiterijs effusiōe sanguinis vl seminis pollutis ihꝫ sm hos. in sū. et bern. ex e. si ecclesia. idē dicendū est qd̄ de ecclesijs similiter pollutis. qz cimiterij sēcū eodē priuilegio gaudet quo et ecclesia sēcta. ex e. suluisti Sciend aūt q̄ si tingat ecclesiā pollui sagnuis aut semis effusiōe et⁹ cimiterij si sit ei tignū cēset⁹ esse pollutū vnde nisi pri⁹ recōciliatū fuerit nō debz in eo aliq̄s sepeliri Sec⁹ est si sit ab ea remotū. nō tn̄ pollito cimiterio licz ecclesie tiguo debz ecclesia reputari polluta. ne mi⁹ dignum magis aut accessoriū pricipale ad se trahere videat⁹ Item si duo cimiteria a se inuicē medio pietē se iūgant⁹ violato altero eorꝫ nō ꝓpter hoc alterꝫ reputabit⁹ violatū. licz de vno ad alterꝫ p̄ mediā ptē eat⁹ li. vj. de cōse. si ecclesiam.

Equit⁹ videre de q̄rto. s. d̄ vestib⁹ et vasz ecclesie. Circa qd̄ nota q̄ vestimēta ecclesie quib⁹ dño mistrat⁹ honesta debēt esse et sacrata. Et ideo debēt tractari tātum ab hōibus sacratis nō a nō sacratis. Idē dicēdū est d̄ vasis sacris Nec in alios vsus sunt accipiēda vl redigēda. sz poci⁹ si sint inutilia l̄ vetustate consumpta sunt cremāda et cineres condi debent sub pauimēto vl alio loco tuto et honesto ne pedib⁹ intrāciū oculcēt⁹ idē etiā dicēdū est d̄ ligms cathedre. pallis altaris. candelabris. velis siue cortinis et pelui in q̄ lauāt⁹ corpalia de conse. di. i. altaris. in sancta vestimēta et ex. de reli. do. ad hec. et de rerꝫ pmutacōe mācipiū. Et est rō qz deo dicata ad vsus ꝓphanos nō debēt reuerti. xij. q. ij. nulli. et di. lvij ex antiq̄s Nota sm rod. q̄ palla dicit⁹ q̄nq̄z vestis qua opit⁹ altare. q̄nq̄z dicit⁹ corpale. vbi corp⁹ dñi cū inuoluit⁹. velū aūt et cortina nōiari p̄t pann⁹ q̄ pēdet sup altare vel q̄ ante altare extēdit⁹ in. xl. vel ea que depēdēt ad pites ecclesie. Nota etiā q̄ nō oportz vestes sacras q̄ reficiūt⁹ de nouo consecrare vt dicit⁹ de cōse. di. . qd̄ in dubijs in glo. Et idē dic̄ jo. Alber. vo dicit q̄ q̄diu sacre vestis remanet forma nō est iterꝫ consecrāda licz p̄ plures ptes vel pluries reficiat⁹. sec⁹ est si forma mutetur siue soluat⁹. ar. i recōsecracōe ecclesie. Monasteriū quoqz vl ecclesia vl hospitale exquo autoritate epi est edificatū nullo mō ouerti debet in habitaculū seculare vel in alios ꝓphanos vsus. ex d̄ reli. do. ad hec. et. xix. q. iij. q̄ semel. q̄nq̄z. et. xvij. q. vlt. questu. et intellige si sit edificatū autoritate epi. s. generali vel speciali sm rod. qd̄ dico ꝓpter monasteria in quib⁹ eoipo ꝓ sunt fūdata de cōsensu epi videt⁹ esse cessum erigere capellas ad opus infirmorꝫ vl ad pcessione eorꝫ faciēdas intra sua septa. Ligna tn̄ ecclesie destructe pnt poni in ecclesia vl etiam in alio vsu fratrꝫ honesto. s. capl'o dormitorio vl cōsili. de cōse. di. i. ligna in tex. et glo. Oratoria quoqz vasa. corpalia. palle altaris et vestimēta clericorꝫ mūda seruari debēt et nitida. ex d̄ cust. c. ij. Que cū fuerint sordida diacono cū mistris huīlib⁹ lauēt ea vt dicit⁹ de cōse. di. i. nemo. hoc tn̄ ñ seruat⁹ Custodiri quoqz debz ecclesia nec debēt in ea poni suppellectilia. nisi i necessitate ꝓpter hostiles incursus vl ꝓpter incendia repēdina quib⁹ cessantib⁹ reduci debēt i p̄stina loca. ex e. relinqui.

Equit⁹ videre de q̄nto scz de reliq̄is et canonisacōne sanctorꝫ. Circa qd̄ sciendū q̄ reliquie nō sunt in reuerēcia habende nisi autoritate pape sm̄t approbate vt patet ex de reliq. c. ij. que postq̄ fuerint approbate nō debēt ex capsaz ostēdi nec venales exponi vt dicit⁹ ex de reliqui. c. ij. cū em̄ sint sancte symoniā omitteret qui eas vēderet. ij. q. i. qui studet. Ad canonisandū aūt sanctos et in sanctorū cathalogo scribēdos. de quo habet⁹. xix. q. iij. qm̄ taliter puenit⁹. inquiri em̄ debz an illi d̄ quo canonisando agit⁹ prior vita testimoniū p̄beat ꝓ laboribus multis. p moribus castis ꝓ actib⁹ strēnuis. vt patet di. lxj. miramur. Et maxime q̄ri debz de simplicitate et humilitate vt patet ex de p̄sump. ex studijs. simplicib⁹ ei et humilib⁹ dat gciā deus. Solet etiā queri an in vita passus sit psecucōnē. vt patz. vij. q. i. oīs q̄ gemebat. et an fuerit passus ex caritate i. q. i. inde. Queri etiā debz de miracul⁹ factis in vita et post mortē De martirib⁹ tn̄ ñ fit examiacō tāta. Sz tn̄ querit⁹ de miraculis et causa ꝓpter quā passi sunt. ar. de cōse. di. iiij. cathecumini. et. c. pape vicē. Dublice aūt nō veneret⁹ aliq̄s sanct⁹ donec p̄ papā sit approbatus. qz et p̄ malos aliq̄n miracula fiunt. i. q. i. teneam⁹. Hi quoqz qui cā duocōis accedūt ad ecclesiā aliquā ꝓpter miracula q̄ fiūt ibi ñ sunt falsis et ficticijs documētis decipiendi. sicut occasione quest⁹ consueuit fieri. ex de reliqui. c. ij. Videt⁹ tn̄ q̄ etiā p̄ epos aliq̄s sanct⁹ approbari possit. ex de ferijs. c. vlt. et de cōse. di. iij. c. i. Sed illd̄ intelligit⁹ de sanctis iam canonisatis. ñ em̄ sanctorꝫ oim festa vbiqz colunt⁹. hoc aūt consequit⁹ sanct⁹ p̄ canonisacōez scz q̄ ecclesia ꝓ eo solēniter et ꝓ aliquib⁹ solēn⁹ officiū facit. vt patet li. vj. de reliqui. et ve. sanctorꝫ. c. vno. et in letanijs nōiat ipsuz Etsi ecclesia in canonisacōe eius erraret qd̄ ñ est credēdū licet accidere possit. ex de sen. ex a nobis. ij. Nichilomin⁹ tn̄ p̄ces in ei⁹ honorem effuse ꝓpter fidē deo sunt accepte que nō deficit. ar. ex de coha. cleri. nostra. et d̄ baptismo debitū. et de p̄sbitero nō bap. c. ij. et. iij. licet etiā cuilibz i secreto alicui defūcto quē sēm̄ credit p̄ces porrigere q̄uis non possit ei solēnes p̄ces publice emittere vel officiuz solēne dicere vt dixerunt innoc. et hos. ex de reliquiis. Ordinē autem et moduz canonizandi ponit host. sup. c. audiuimus.

De emunitate et aliorꝫ pertinenciꝫ ad ecclesias·ti·xxx·

Hinde ꝟsideradꝫ ē de emunitate ecclesiarꝫ et cimiteriorꝫ et rerꝫ ad eas pertinencium·Et primo quid est emunitas·secꝯo distinguendꝫ ē de possessionib9 clericorꝫ tertiꝯ distinguendꝫ ē de muneribꝫ·q̄rto ē videndꝫ ad que munera clerici tenent·q̄nto iquantꝫ et ad quos et ad quid extendit emunitas ecclesie et cimiterij·sexto spēaliter de feudis an possint ecclesie donari vl legari·septimo de pena violāciꝫ emunitates Circa pmꝫ sciendꝫ q̄ emunitas idē est q̄ libertas·Et dicit emunitas q̄i ex munia·i·munera data libertas ab e qd est ex·vl dicit imunitas q̄si sine muneribꝫ data libertas ab in qd est sine·vl dicit immunitas quasi puritas·Inde dicit q̄s immunis a pctō·i·purꝫ·ex de purga·ca·c·fi·

Irca secm sciendꝫ q̄ possessionꝫ clericorꝫ quedā sunt pure ecclesiastice·s·que consistꝫt in decimis primicijs et oblacōibus·et in his tm leuitica porcō cōsistit·Vn nicolaꝫ papa vocat eas leuiticā porcōes·Quedā vo non sunt ita ecclesiastice licet a clericis possideant iuste·q̄ fuerꝫt eis a laicis date·s·q̄ ꝟsistunt in villis·p̄dijs·castris et hm̄oi

Irca terciꝫ sciendꝫ·q̄ munerꝫ quedā sꝫt immꝫda vt cloace purgacō·calcis decoctō·pallacij custodicō·stabuli purgacō·ff·d mu·et bono·munerꝫ ibi·i·et·l·i·quedā sunt mꝫda sive honesta·et horꝫ quedā sunt ordinaria vt illa q̄ certā et regulare hnt pstacōnē·q̄dā extraordinaria sc3 illa que nō pstāt regulariter sed repēte·Munera aut ordinaria q̄dā sꝫt psonalia vt ista q̄ exhibent cū cura animi et interueniēte labore corpis nō tn cū sumptibus ꝓprijs·vt cū q̄s tenet ire in exercitꝫ regis ad expēsas regis·Et hec dicꝫt angarie vt patet ff·ibid vbi sup·Itē angariarꝫ q̄dā sunt realia s·illa que dant ꝓ rebꝫ·vt tributa·census certi·sive seruicia certa et annalia possessionibus annexa·puta q̄ aliquis ꝓ fūdo vel vinea dat annuatim in natali aureꝫ vnꝫ vl caponē vel aliquid tale·Et hec dicꝫt mu·ordinaria simplici nōie·et pnt dici etiā indicta·i·rebꝫ ipsita·quedā sunt mixta·s·q̄ exhibēt interueniente cura animi·et labore corpis cū sumptib9 ꝓprijs·vt cū q̄s ire tenet i exercitꝫ regis sumptibus propijs·Et hec dicuntur pangarie·qn̄q̄ tn hec nōia confūdunt sc3 angarie et pangarie·vt patet ex de emu·vt mi9 vbi glo· Angarie dicꝫt obseq̄a psonalia exhibita sumptib9 ꝓprijs et negocijs alienis·hec dicꝫt angarie pangarie·sicut etiā videt dici·ff·ibidē·s·pīmoniorꝫ·Munerꝫ aut realiꝫ quedā indicꝫt iq̄ is rebꝫ vt q̄ talis vinea debz duos sol·ā nnatim in certo termio·quedā indicꝫt psone grā rei vt si collecta fiat et q̄libz sm suā facltate solvat·Munerꝫ aut ordinariorꝫ quedā respicꝫt vtilitatē principis vt cū exigit aliq̄d ꝓ filie maritacōe vel ꝓ alijs similib9·quedā pietatē et cōem vtilitatē vt ea que pstāt ꝓ refectōe pōtiꝫ et viarꝫ·et ꝓ defēsione fidei et regni·Et sub his muneribꝫ ꝟtinet exactōnes que fiꝫt in ciuitatib9 ꝓ bono cōmuni·

Irca q̄rtꝫ sciendꝫ q̄ ecclesia et earꝫ p̄dia mācipia sive rustici clerici eorꝫ vxores filie et coloni nō tenet ad munera imꝫda·xvj·q·i·s·novarꝫ·et·s·placz·et di·lxxx·indicatꝫ·et C·de epi·et cle·l·ij·Nec ad mꝫda ordinaria sive sint psonalia que dicunt angarie sive mixta que dicꝫt pangarie vt dictꝫ est sup·C·de epi·et cle·l·ij·et·C·de sa·san·ec· neminē·et·xvj·q·i·s·placz i glo·qd debz intelligi nisi in casu necessitatis vt dicit in eadē glo ·vn̄ custodia sive vigilia murorꝫ excipit a q̄ nullus excusat·ex e·puenit·nisi sit senex·C·de d curiōib9·l·si vltra·li·x·Et ꝗ intelligꝫt hostet bern·quo ad hōies ecclesie·clerici em a matutinis nō sunt auocandi· di·lxxxviij·c·fi·et C·de epi·et cle·q̄squis·nisi forte tāta necessitas imineat q̄ de p̄cepto ep̄i aliud fiat·ex de re·iur·qd nō est licitꝫ·hoc aut ꝓ laicꝫ nullatenꝫ discernat·ex de cōsti·eccle·sm hos·Nō tenent eciā clerici ad munera munda ordinaria realia rōne possessionꝫ que sunt pure ecclesiastice·nec etiā rōne māsi· i·dotis que debet oino esse libera·de quo fit mēcō ex de cen·c·i Et dicit māsus sm vulgare ytalie q̄ntitas terre q̄ sufficit duob9 bob9 ad laborādꝫ in āno vt dicit ibidē in glo·Tenent aut rōne aliarꝫ possessionꝫ que ꝟsistꝫt in castris et villis prediis et hm̄oi·nisi sup hoc a p̄ncipe obtinuerit libertatem·hec ꝓbāt·xxiij·q·viij·s· ecclesie qd nichilomi9 sm canonꝫ tributꝫ·ex de cen·c·i·Vn sm hos·aut ecclesia alij vēdat aut soluat aut incidet in omissiꝫ·C·de epi·et cle·l·neqz·et de exac·et tribu·si dira dns·li·x·Alij dicꝫt q̄ nō omittit·sed loco pignoris retinere pt donec de tributo fuerit satisfactꝫ sic intelligꝫt dictā·l·si dira·que hoc innuit·Aliq̄ vero dicꝫt q̄ hec lex intelligit de domo impia li qz i rebꝫ ecclesiasticis nulla solicitudo trās actōis·i·omissionis significat·C·de sa·sanc·ec·placet·Vn si clericꝫ vl abbas vasallum regis otra dnm suꝫ fellomā omiserit eo viuēte ad regē feudꝫ pūnebit· sz eo mortuo rex illd eiꝫ successori restituere debebit·vt patet in·l de feudis·de capitulis conradi regis·c·si clericꝫ vel ep̄s·et est rō qz delictꝫ psone·zc·xvj·q·vj·si ep̄m·Et si ep̄s vel abbas tenet vnꝫ magnꝫ feudꝫ ab aliquo principe et ei consueuit certo mō seruire·debz ei suꝫ seruiciꝫ eo mō q̄ debz exhibere Vn in hoc casu licz nō teneat in caualcatis psonaliter ire·ar·xxiij·q·viij·s·i· debz tn mittere sm q̄ est solitꝫ·aut nō teneat bnficiꝫ·ar ex de pben·cū sm·et c·extirpādꝫ·Et hoc intelligo si fit bellꝫ iustꝫ·secus est si sit iniustꝫ nō tn ꝓpter hoc q̄ nō mittit in casu tali pt feudo priuari·ar·ex de psump·c·fi·et de cōsue·c·fi·Faciet eciā inde fidelitatē si cōsuetꝫ sit et q̄dquid feudi ꝟsuetudo requirit pstabit·ex de iurīur·nimis·Et quicqd ē expssuz in iure·ex de pe·s·i·c·fi·ibi nos ecclesias·Alias si libertatē otra dnm pscripsit tuendꝫ in sua libertate erit·Et hoc si pscriptuz sit bona fide·Alias cursus tpis n̄ obstabit·ex d psep· vigilāci·ꝗ hos·Nō tenet tamē soluere munꝫ

supinductū·i·tributū de nouo ostitutū quod
supueniēte libertate imponit tantū ab impa
tore licet sit munꝰ ordinariū reale·xvj·q·i·¶·
placet·in glo·et·C·de sup inductis·l·i·et·ij·
Ad munera aūt ordinaria si respiciāt tm vtili
tatē principis nō tenēt clerici ō possessionibꝰ
ecclesiasticis nec etiā de alijs possessioibꝰ ni
si forte sub tali pacto date sint eis ꝙ cū prin
ceps coronat vl maritat filiā suā·vl filiū suū
facit militē teneat talis ecclesia p illis bōis
sibi datis expēsas facere i toto vl in pte vel a
liqd hmōi Si aūt respiciāt vtilitatē cōem tan
tū laicorū sic etiā nō tenent vllo mō·Si vō re
spiciāt vtilitatē cōem laicorū simul et clerico
rū vt illa que dāt p refectōne pōciū vl viarū
vl p defēsione fidei vl regni·tūc ricb· distin
guit·qz aut facultates cōitatis ad hec suffici
unt·et tūc clerici nō tenent·Aut nō sufficiūt
et sic adhuc distinguo qz aut requirit cōsiliū
clericorū sup negocijs illis aut nō·si nō req=
rit et requiri pnt sme detrimēto negociorū·vi
det aliqbꝰ ꝙ princeps vl osules ciuitatis p=
iudicāt sibi qntū ad munꝰ qd clerici p talibꝰ
opibꝰ exhibere deberēt·qz videnꝯ clericos o
temnere·et honorē eis debitū ñ impēdere cuꝫ
sint laicis digniores·Et sm iura nō sunt ei iu
ra sua seruāda q ius violat alienū·ex de priui
le·dilecti filij·i tex·et glo·et·xxv·q·ix·sic de
cet·ar·ad b ex de mu·peti·c·i·Si aūt requirit
aut cōsenciūt et tūc tenent soluere ptē suā p=
p orcōne seruata·Aut nō osenciūt ꝙ talia opa
fiāt·Et tūc aut imminet necessitas faciēdi aut
nō·si nō qz forte vie sunt satis bone·et pons ē
satis sufficiēs·ciues tm volūt emendare et sic
nō tenent soluere qz si ego et tu habemꝰ vnā
domū cōem et tu vis eā meliorare faciēdo ibi
turrim et ego nō osentio si facias eā ego nō te
neor aliquid soluere·Si aūt iminet necessitas
vt qz pōs est destructꝰ et vie sunt tales ꝙ ne=
cessaria clericis ad ciuitatē omode ferri ñ pos
sunt·tūc si ciues talia faciūt repari cū expen=
sis ꝓporcōnatis opibꝰ ipis et facultatibꝰ cl'i
corū·clerici tenentur soluere ptem suam sal=
tem de possessionibꝰ illis in quibꝰ porcō leui
tica ñ osistit·cōueniēs em est cōes expēsas eo
rum fieri quorū vtilitas est cōis·ff·ad·l·rodi
am de accu·C·de sacrosan·ec·l·ad instructio
nē·vbi expsse habet ꝙ clerici tenent p pte ex
pensarū que fiūt p talibꝰ opibꝰ·Placet etiā
aliquibꝰ ꝙ tenen etiā rōe sortis leuitice·Nec
obstat sm eos vt videt qd dicit ex de cen·c·
i·vbi dicit ꝙ rōne talis pris nō tenen ad ali
qd seruiciū nisi ecclesiasticū·qz in soluendo p
tem suā p re sibi vtili et necessaria nō seruiunt
alijs sed sibipis·et hoc tenēt legiste·hoc tm a
liquibꝰ canonistis ñ placet·xvj·q·i·¶· placet
dicit glo·ecclesiā nō teneri ad cōstructōnem
ponciū vel murorū quicqd lex dicat· Sed sm
alios cū lex illa·s·ad ostructōnem nō inueni=
at expsse reuocata et iura iuribꝰ debeāt oco=
dare·videt ꝙ dicta glo·et iura que vident
otradicere illi legi sic debeāt exponi ꝙ non re
pugnēt ei·vnde debēt intellligi in alijs casi=
bꝰ de quibꝰ dictū est in distinguēdo·p in il=
lis nō tenent soluere clerici·videt em irrōna
bile ꝙ clerici multū diuites ñ teneātur solue=
re p ope ex qꝰ pueniet eis vtilitas magna·et
pauperes laici teneāt qbꝰ pueniet pua vtili=
tas·Vbi tm ciues essent multū diuites et cleri
ci nimis pauperes rōnabile ess ꝙ a clericis aut
nichil aut ita pauꝫ accipent ꝙ nō grauarent
Sed quō clerici cogi pnt soluere munera ad q
tenent ¶ clerici aut vltra possessiones pure
ecclesiasticas et māsum hnt possesiones alias
vt forte prīmoniales q post mortē eorū ad lai
cos reuertēt·vel etiā possessiones q ecclesijs
ppetuo sunt ocesse·aut nō hnt·Si hnt tūc per
iudicē secularē pnt cogi soluere illō qd tenen
t in casibꝰ supradictis·qz hec nō esset actō p
sonalis sed realis·Talis em obligacō aut se=
quit possessionē aut psonā grā possessionis·vn
de cū ille possessiones nō sint exēpte a iurisdi=
cōne dnorū tpaliū·dni pnt ibi ponere manuꝫ
vt soluat debitū qd sequi possessionē aut pos
sessorē grā possessionis si possessor sit rebellis i
soluēdo·Si aūt nō habz possessiones alias tūc
si de illis tenent in aliquo caū soluere nō vi=
deo quō possint a iudice seculari directe cogi
ad soluēdū coactōne sufficiēti·qz nec psone
clericorū nec pdicte possessiones sunt in iuris=
dicōne laicorū sed sunt oino libere·ex de cen·
c·i·Et nō est rōnabile ꝙ aliqs cogat a nō suo
iudice·ex de fo·ope·c·ij·et·c·siquis otra·de
bent ergo cōsules ad ordinariū recurrere q de
bet clericū illū ad soluendū cogere·qui si no=
lit ad papā recurrēt·vel si nolint hoc facere·
qz forte nō pnt hoc omode·licz nō possint cle
ricos directe cogere sufficienti coactōne pnt
tm vt aliqui volūt eos indirecte vehemēter i=
ducere·s·ponēdo assisum sup venalia cōia cle
ricis et laicis hoc tm faciēdo sme fraude sz ua=
ta ꝓporcōne ·hoc em faciēdo clerici nō cogē=
tur sufficienti coactōne·qz nō tenent illa e=
mere·Vehementer tm inducunt·qz dānū ma=
gnū incurrerēt si nō emerēt·Et qz illa venalia
ꝓpter assisum vendūt cari·seq ui ꝙ clerici il
lud indirecte soluūt qd directe soluere tene=
bant·vbigracia·añ assisum tabernari q̄rtaꝫ
vini nō poterat vēdere nisi p quatuor den· et
mō ocedit ei ꝙ eā vēdere possit p·v·ita ꝙ il
le vnꝰ den·sit cōitatis p refectōne ponciū et
viarū et cōsiliū·hec de questōne ista sint dctā
sme p̄iudicō et temeraria assercōne· Et siquid
hic est minꝰ bene dictū·a picōribꝰ corrigat
hec ricb·in qdā questiōe de quolibz Ex sup=
dictis patet ꝙ omes ecclesie sunt immunes a
munerib ex ordinarijs quecūqz sint illa etiaꝫ
supinducta·Excipiūt tm aliqui maxime legiste
que p tinēt ad pietatē vt refectōnem pōciū vl
viarū eo mō pcipue quo dictū est supra vl ad
publicā vtilitatē·s·cū felix embola vel impa=
tor trāsit·vt patet·C·de sa·sanc·ec·placz et·l
iubemꝰ·Host· vero putat ꝙ etiā a talibꝰ sunt
immunes respectu laicorū·vt in auten·de ec=
ti·¶·sancimꝰ·et vt nulli iudi·¶·nulli vo lice=
at·Et dicit expressius lex friderici ad decus·¶·
Item nulla inquit communitas vel persona
publica vl priuata collectas siue exactiones

angarias vel p angarias ecclesie alijsq3 pijs locis imponat·aut inuadere ecclesiastica bona presumat·quia si fecerint et requisiti ab ecclesia vel imperio emendare cōtempserint triplum refūdāt et nichilomin9 banno impiali subiaceāt·Eps etiā p reb9 sue ecclesie nulla3 molestiā paciat² q̄ otrauenerit duplū restituat in autē·de san·epi·C·spoztulax collacōe·ix· p que oia iura antiq̄ q̄ otradicere vident² corrigūt² Hec aūt sunt va nisi aliud a pricipe mādet² Si em̄ tales exactōnes fiāt autozitate pricipis tenēt² eas soluere clerici rōne feudozu3 q̄ tenēt immediate ab eo vl a comite l marchione sub eo·Nec obstat illō ex e·vt mi9·qz i⁹ nō imponit legē impatozi nec hoc papa facere deb3 ex ō iudicijs·nouit·Sicut em̄ ad impatozem nichil ō decimis·ex·ō decimis·tua· sic ad papā nihil ō feudis nisi rōe violēcie l pecati vt di² i c·nouit·Pōt ec̄ itelligi i⁹·c·ex·ē· nō min9·et·c·aduersus in bonis primonialib9 nō defeudalibus in quib9 etiā laici sunt p vilegiati nisi sint mercatozes· ex de vi·et hocle·c·fi·Nec mueni² aliqō c·iponēs in feudalib9 legem impatozi vl legi sed tm̄ iferiozib9 ergo si inferioz impatoze petat a clericis aliquid incertū vel exozdinariū hoc faciet autoritate impatozis vel pape alias ercōicat9 erit si ingerat violenciā·ex e·aduersus·Et in quadzuplū restituere cogit² qō accep¹·C·ō excumu·placet·li·x· Sz quid si sine violēcia dñs laic9 egēs petat ab ecclesia vl clerico vasallo suo Bñdet host·q̄ tenet² ei dare qz cū teneat² cuilibz in necessitate subuenire multofozius illi·debz tn̄ inde scriptura fieri q̄ nō ex debito sed gtis dat² ne sibi in futurū pīudicetur Nec obstat illō·c·aduersus·qz intelligit² qñ violēter patit² Esto q̄ vna ciuitas debitis sit gūata et deliberāt cōsules q̄ mod9 expediciozz et facilioz solūēdi illa debita est q̄ fiat qōdā assisuz sup venalia h⁹ mō·s·q̄ vēdēs sextariū vini soluat denariū cōitati in adiutoziū solucōnis debitozz ei9 etsic de alijs venalibus ꝓpozcōne seruata·mō queritur² vtz eis liceat ꝗ facere cū ex hoc fēt̄ sequat² q̄ clerici emant venalia cariozz·et sic indirecte iuuabunt ad solucōnem cōitatis debitozz cū tn̄ nichil soluere teneātur ihl debita illa aut sunt otracta ꝓpter excessuz et abusuz ofsulū et tūc ñ licz eis assisuz sup venalia ponere sz ꝓpris sumptibus debēt illa debita soluere·Aut ꝓpter cōem vtilitatē tā laicozz q̄ clericozz et sic licz eis·Aut ꝓpter vtilitatē cōem laicozz directe·nō autez clericozz nisi indirecte·s·inq̄ntū tpalis ꝓsperitas ciuiū qñq3 redūdat i vtilitatē clicozz et tūc distinguo·qz aut faciūt aio iniuriādi clericis·vt sic ab eis pecuniā extorzqueant quā aliter habere nō poterāt·et sic nō licz Aut non animo iniuriādi qz etiā si nō essent aliqui clerici qui aliqō emerēt nichilomin9 hoc fecissent et sic licet eis seruato moderamīe p opacōnez ad necessitatez cōitatis·ita tn̄ q̄ fiat autozitate dñi tpalis Et etiā obseruata ꝓpozcōne·s·q̄ ꝓpozcōna liter loquēdo nō ponāt magis assisū sup ea que sepi9 emūt² a clericis q̄ sup ea que a laicis Nec maius sup ea que sepi9 emūt² ab exneis q̄ sup ea que a ciuib9 Nec mai9 sup ea que sepi9 emūt² a paupib9 q̄ sup ea que a diuitib9 alias nō liceret Si ergo ponat² assisum p̄dicto mō clerici vt videt² nō poterūt iuste cōqueri maxime cū nō cogant² emere in ciuitate ista cū emere possent i alia licet nō ita ōmode Et hoc pban p̄t p casum legis q̄ habet²·ff·de no·ope·nū·ꝗ rich·i q̄dā questiōe de quolibet

Quid si ecclesie mānsus q̄ vt dictū est supza et habet² ex de cen·c·i·oīmode debz esse liber primo tributari9 fuit qz ecclesia alia ide decimaz pcipiebat· ihl alan9 dixit·q̄ mansus ille fauore ecclie liberat² a tributo·et ad ꝗ iduci² illud·xxiij·q·vlt·sm canonicam ·Alia vero p̄dia data ecclesie nō liberāt² a tributo·vt patet ex de cen·c·i·Sz bern·dicit ibidē q̄ ecclesia que pcipiebat prim9 ibidē decimā nō debet ꝓpter hoc primari iure suo·xvj·q·i·ecclesie antiquit9 nisi forte ita modicū lederet² q̄ defacili pati posset Et tale tributū p̄t dici ecclesiastici cū seruiciū ad qō eccia tenet² vt patz ibidē·

Irca q̄ntū qō est mq̄ntuz et ad quos et ad qō emunitas ecclesie et cimiterij extendit².Sciendū q̄ extēdit² pl9 vl mi9 sz̄m q̄ ecclesia hz diuersas emunitates·primo qz in ecclesia et cimiterio secularia placita nō sunt tractāda·pñt tn̄ ibi tractari ecclesiastica·ex e·c·i·et·c·cū ecclesia·et·ij·q·ij·c·vlt·et·vj·e·decet·s·ois i eis·Et nichilomi9 pcessus iudiciuz secularīū ibi habiti et spēaliter sentēcie ibiō plate nullaten9 tenēt·vt patet i c·dctm̄·s·ordinarij·Sec9 aūt est ō causis ecclesiasticis vt dictū est et ar·ex de appel·q̄ frōte zc Quid ergo si alteri vl vtriqz pta sit ingressus ecclesie interdict9 Respōdz bern·ex e·c·ecclesia·b·q̄ nichilomin9 pñt ecclesiā intrare·qz interdictū nō extēdit² ad hūc casuz·ar·ex de consticrimē·et de eccle·edifi·tua nos·vl tūc ex ecclesiā cā tractet² vt interdictū seruet² nō em̄ ē pceptū vt ibi tractet² de necessitate sz ō honestate vt forte ꝓpter loci reuerēciā magis a piurijs et mēdacijs caueat².ꝗ bern· Itē ꝓhibet² ne in ecclesijs et cimiterijs fiāt sedicōes oclamacōes·ipet9 vniuersitatū·et q̄rūlibz sociētatū·otēcōnes et publica plamenta·negociacōnes et pcipue nūdinarū ac foza cumscū qz tumult9·vt patet ex e·decet·Item supza ecclesiā nō debēt aliqui sepeliri nisi sint epi vel abbates·vel dignī p̄sbiteri aut fideles laici·xiij·q·ij·null9·Et intelligūt q̄dā hoc ō laico fideli·s·p quē miracula fiūt a fidei vōtute Ali q̄ vo de quolibz fideli interiz q̄ eius fides et bonitas fuerit manifesta·Sz̄m aūt host·intelligit² de quolibz fideli in dignitate ofsituto· vt comite·rege·impatoze et sic defacto seruat².De sancto vero quicūqz sit ille null9 dubitat in quozz sepulcro nulla psona primata debet poni·C·de sa·san·ec·l·ij·Hāc tn̄ aliqui aliter itelligūt·s·q̄ laici mozari ñ debēt cū clicis itra chozz qō ē vezz ex·ō vi·et ho·cle·c·i· Itē ñ dz eccia icastellari nec i ꝓpugcula edificari vt ibiō fiat guerra l ibi recipiāt² q̄ faciūt guerrā et pcipue p̄dones·licet autozitate epi

posset hoc fieri ibi ad tempus imminēte instā necessitate · puta propter metum paganorum · hereticorū · piratarū · et latronū · et p defendē do iure ecclesie cū forte nō inueniat' locꝰ ad hoc ita aptꝰ · Et in his casibꝰ et similibꝰ non tm̄ clerici ibi refugiū habebūt sed etiā laici ī nocētes et fidē et ius ecclesiasticū defēdētes ita tm̄ q̄ cessante necessitate incastellacō cesset ar · ex̄ · de custo · eu · reliquie · et di · lxij · c · penl' · et p̄cedēti · Itē laici ñ debēt ab ecclesia violē tū hospiciū tanq̄ ex debito exigere nō aūt dz eis negari si petāt hoc sibi fieri ex caritate ex̄ e · c · i · et de p̄ben · demoniacis · et di · xlij · quie scamꝰ · Quid si domꝰ aliq̄ vl' possessio pueī at ad ecclesiā q̄ tenet' albergū facere certū et certo mō ⁊c ecclesia tenet' qz hoc est seruicī ū certū ar · ex̄ de deci · de terris · et c · dilecti · Item intra ecclesiā vl' cimiteriū nō debēt sup pellectilia poni nec aliq̄ violencia omitti qd̄ extēdit' · vsqz ad · x̄l · passus si sit ecclesia maior scz matrix · l' vsqz · ad · xxx · si sit minor vt capel la · xvij · q · iiij · sicut antiqtꝰ · fraternitatis · mi ror · Capelle tm̄ que sunt intra ambitū murorū scz ciuitatis castri vl' ville nō ponūt' sm̄ hos · in hac · xxx · passuū obseruacōne · xvij · q · iiij · q̄s quis · Ex hꝰ ergo aliqs maleficꝰ et delinquēs vl' aliꝰ ad ecclesiā ofugiēs si intra ambitū se receperit ecclesia eū debet saluare · xxiij · q · v · reos · Nec est mirū · nā et ad statuam p̄fecti vr bis fugiētes lex saluat · ff · de officō p̄fecti vr bis · l · i · ¶ · i · Ad euidēciā aūt maiorē distinguē dū est q̄ fugiēs ad ecclesiā aut ē seruꝰ · et tūc vel venit sme armis · s · vt seruicō dñi se subtra hat et tūc reddit' dño prius tm̄ iuramēto d̄ eiꝰ impunitate clericis p̄stito · ex̄ · e · iter alia · Aut cū armis et tūc extrahat' cōtinuo · C · de his q̄ cōfu · ad ec · si seruꝰ · Aut est iudeꝰ qui xp̄iano obligat' et is nō recipit' donec debita reddi derit vniuersa vt patet ibid̄ · l · i · Aut est liber xp̄ianꝰ et is aut cōfugit volēs vitare litigiū vbi ciuiliter oueniebat' et is recipit' · Nec est exquo est intra fines ecclesie rep̄sentādꝰ iudi ci · Et p̄t p se vel p aliū se defendere sicut ele gerit · Alias cōtra eū p̄cedit' et bona eius siq̄ habz distrahūt' · et sic ecclesia hūc reddere te net' · quilibz etiā de ecclesia iurare tenet' q̄ ñ est cōsciꝰ rei suaē qd̄ totū tradit' ibidē · l · p senti · ¶ · i · et se · Si vo maleficium omisit aut in tra ecclesiā vl' ꝓpe intendēs p eā liberari · a liaſ nō omittatur · puta occidit hoiem in cimite rio ꝓpe ecclesiā et otinuo intrauit eā et talem ecclesia nō defēdit · ex̄ e · c · fi · Et sic intelligi p̄t in autē · de mā · pein · ¶ · sed nec · coll' · iij · vbi excipit homicidas · adulteros · raptores virgi nū · Alij dicūt vt gof · et bern · ex̄ · e · inter alia q̄ illd̄ auten · cozrigit' p · c · ex̄ · e · inter alia · ra ptorem em̄ d̄ginū ecclesia defēdit · xxxvj · q · i · de raptoribꝰ · Et hoc dicūt cōiter magistri · sz illud intelligi p̄t vt dctm̄ est qñ rapuisset ꝓpe ecclesiā et sic loquit' illd̄ auten · Decre · aūt in telligit' qñ de lōge venit et insequebat' · et iō ad ecclesiā fugit · Intellige etiā illd̄ auten · qñ vult matrimoniū otrahere alias cōtra · ex̄ de raptoribꝰ · c · fi · Et sic est ꝓmptū leges cū cāo nibꝰ ocordare De mēte tm̄ canonis fulciri vi det' opinio cōis mgrōrū q̄ntū ad adulterū et raptorē virginum sm̄ q̄ intelligūt grosso mō qz intellectꝰ eorū magis oueniet pietati Sed grego · multū fouet qd̄ dixi Si aūt lōge ab ec clesia crimen enorme cōmisit puta qz publi cus latro est q̄ quolibz die iudicari p̄t · C · de feriis ꝓuinciarū · qui etiā impune occidit' · C · qñ licz vnicuiqz · l · i · et · ij · et · xxiij · q · v · cū hꝰ et hoc si sit nocturnꝰ · nō aūt si diurnꝰ nisi se telo defendat · ex̄ de homicidio · c · ij · Talis nō defendit' · vnde de tali p̄t intelligi qd̄ dicitur exo · xxij · siq̄s p industriā occidit ꝓximū suuz et per insidias ab altari meo euellas eum vt moriat' · ex̄ de homicidio · c · i · Idē ē si sit agro rum vastator siue cōbustor qui de nocte cōbu rit segetes vicinorū · talis em̄ nō defēdi' · ex̄ e · inter alia · ¶ · et hoc verū est Alias aūt q̄ntūcū qz enorme crimē cōmiserit · rectores ecclesia rū d̄bēt ei saluare vitā et mēbra · ꝓdonea cau cōne recepta ar · ex̄ de re · spo · ex trāsmissa · Et ꝓ nō tm̄ iuratoria · xvij · q · iiij · idē statuimꝰ · sed etiā fideiussoria et penali si timeat' q̄ is q̄ pe tit eū nō seruet iuramētū · ar · in c · ex transmissa Sup hoc aūt qd̄ inique fecit est alias legitīe puniendꝰ · ex̄ e · inter alia · ¶ · liber · Et nota q̄ q̄diu maleficꝰ est in ecclesia nō est inde vio lenter eiciendꝰ nec detrahēdus nec cōstringē dꝰ nec requies nec vestis nec victualia negā da · C · e · p̄senti ⁊c · i · et · ¶ · i · q̄siquis attēptaue rit facere · sciat se lese maiestatis irretitū crimi ne et sic vltimo supplicio puniet' · Istā autē li bertatē nō hz tm̄ intra ecclesiā · sed etiā ex̄ in fra · xxx · passus vt ad vsum requisite nature ex eat ad debita loca · xvij · q · iiij · diffiniuit · licz hec emunitas hodie de facto sit i locis q̄ pl̄i bꝰ vsurpata · Sed q̄re magis excipiūt' duo su p̄adicti q̄ malefactores alij ꝓnōdet bern · ex̄ · e · c · fi · in sum · glo · vlti · qz forte sunt deterio res · qz plurū interest illos puniri q̄ alios cū plurib' excogitēt nocere · xxiij · q · iiij · est iniu sta Quid siquis cōmittat furtū i ecclesia nū quid defēdit' Et videt' q̄ nō qz sm̄ aug · nemo ad supplicādū ibi debz admitti vbi sacrilegiū cōmisit · xvj · q · iiij · frater · et coep̄s · Sz gof · di cit otrariū · qz tm̄ duo genera hōim excipiunt' scz latro publicꝰ et vastator agrorū nocturnꝰ ex̄ e · inter alia · Et ecclesijs et p̄sonis ecclesia stic · sanctitas ignoscēdi gloriā dereliqt · C · de epi · et cle · siquis in hoc genꝰ · hec tm̄ lex scdm hoſt · pociꝰ facit otra cū ibi iniuria puniri mā det' · licz etiā non petat' Nec negat q̄n agere possit et petere · pmo hoc concedit' · C · de iurī iurā · attrocē · Et sm̄ canonē peti p̄t q̄ iusticia fiat · licet sciamꝰ q̄ fieri nō possit sme sangui nis effusione vt habitū est supra ti · de p̄cusso re Vnde sm̄ hoſt · et etiā gar · q̄ cōmittat fur tū vel aliud crimē in ecclesia vel cimiterio ñ defendit' Et de talibꝰ loquit' ex̄ e · c · fi · qui ve ro ex̄ defēdit' · exceptis tātū illis duobꝰ de q̄ bꝰ dicit c · inter alia · hec etiā dicit bern · ex̄ e · c · fi · Sz nūq̄d p̄iuilegiū ꝓ hz eccl esia iter dicta ⁊c q̄ sic · ꝓ em̄ reuerēcia debet' deo qui nec deliqt nec eccia eiꝰ Vnd̄ si sme culpa sua

interdicit² ecclesia nō est ꝓpter hoc violanda
hec host·et gof· Quid si ecclesia nō sit con
secrata ihꝫ nichilominus est priuilegiata·ex
e·ecclesia et de ose·c·fi· Quid de ecclesia i
q̄ nō duz sunt dina officia celebrata ihꝫ sm
bern·ex·e·eccie·videt² ꝙ nō gaudeat priuile
gio ĩmunitatis p̄dicte·qz nondū videt² plene
dinis obseqis dedicata·vñ nō diceret² sacrile
giū ibi cōmitti·aspergi tñ debez si aliqd̄ tur=
pe ibi factū fuisz añꝙ ibi celebraret²·H bern·
Quid d̄ oratoriis priuatoꝝ ihꝫ ꝙ ñ hñt hāc
emunitatē·H gof·et hos· Sz cū ecclesia sal=
uet fugientē ad se vt dictū est·quare etiā non
facit corp⁹ xp̄i·Nā etsi dānat⁹ ad mortē reci=
piat corp⁹ xp̄i nichilomi⁹ occidit²·licz host·
putet rōnabiliter illa die iusticiā differēdam
Et sic intelligit illd̄·xiij·q·ij·c·fi·et ar·ff·d̄
pe·p̄ gnāti ihꝫ sm hu·Hacō hui⁹ est qz eccle
sia est sic priuilegiata·nō aūt corp⁹ xp̄i ·Sm
aūt hos·p̄t dicit ꝙ fugiēs ad ecclesiā ad eā li=
ber venit·et ideo rōnabile est ꝙ ecclesia eū in
illa libertate defēdat i q̄ ipm inuenit·Corpus
aūt xp̄i dat² ducto in carcerē·ideo libertatem
quā in eo nō inuenit ñ defendit sz eū in capti
uitate relinquit· Quid ergo siqs ad ecclesi=
am fugiēs p̄s bitero deferētur corp⁹ xp̄i obuiet
et ei adhereat ihꝫ sm hos·ecclesia talē salua=
bit·licet hoc nō exprimat² in iure·Et huic dz
quilibz fidelis fauere·si em statua prefecti sal
uat vt dictū est supra multomagis corp⁹ cristi·
Nec obstat ꝙ hu·dicit ꝙ hoc priuilegiū est ec
clesie nō aūt corpis xp̄i·Eateor em ꝙ priuile=
giū vni⁹ psone nō extēdit² ad aliū priuatū·qz
nemo debz sibi hoc autoritate ꝓpria vsurpare
vt dicit² ex de priuil·sane·porro cū p̄dictum
priuilegiū ad dei honorē et ecclesie reuerenci=
ā ordinat²·de mēte iuris ē sm host· vt vbi ē
maior racō multoforcius extēdatur et creatu
raꝝ dño poci⁹ q̄ creature in hmōi deferatur
Quid d̄ ofugiētib⁹ ad palaciū epi·nūquid
defendūt² sm formā supradictā ihꝫ ꝙ sic·xvij
q·iiij·id ostituim⁹·Et dicit jnno·sup·c·inter
alia·ꝙ h⁰ intelligūt quidā simpliciter alij qñ
palaciū est iux ecclesiā ar·di·xlj·eps Item
rustici nō pñt ei⁹ rura deserere et alias se trās
ferre ex·e·c·iij·qd̄ itellige sm glo·de ascrip·
gleb·ex de iudeis multoꝝ ·Itē quilibz p̄t rem
suā regulariter ecclesie reliquere·ordinata qd̄ mul
ti tyrāni excogitāt machinacōes diuersas·Et
ideo ordinatio hmōi inuebit² dciliū generale ex d̄
reb⁹ ec·ñ alie·cū laicis ibi·Sz et d̄ mortuarijs
rē·i·p aia relictis·de q̄b⁹ aliqui statuerūt ꝙ
ecclesia infra ānū et diē distrahat alias ꝓpria
auctoritate occupāt rlicta ordinata legē·C·d̄ sa=
crosanc·ec·generali·et·l·iubemus·vbi dicit²
ꝙ cuilibz licet res suas primoniales in toto l
in pte cā mortis vl iure instituciōis vl quocū=
qz alio mō ecclesie relinquere vl inter viuos
donare·Nec oportet ꝙ donacō talis insinuet²
vt patet ibidē·l·illd̄· Itē trāsfert² dominiuz
rei in ecclesias solo pacto·i·sola nuda pmis=
sione sine solēnitate stipulacōis et traductōis
cū in alijs psonis sit necessaria tradicō corpa
lis·C·de sacrosanc·ec·vt inter diuinū· Et est
idem sm rod·qñ dat² aliquid ecclesiastice p=
sone intuitu ecclesie·Itē quicqd̄ fuerit emptū
de pecunia alic⁹ ecclesie reuerti debz ad eam
xij·q·iij·c·i·et·q·v·fixum·Etiam si illam em=
ptor furat⁹ esset vl rapuisz vl depositū habu
isset·et h⁰ siue emptū sit nōie ecclesie siue no=
mie alieno·ex d̄ pecu·cleri·c·i·et·c·inq̄rēdū·
Irca sextū qd̄ est de feudis queritur·vtrum
ip̄a possint ecclesie donari vel legari· Et
videt² ꝙ nō qz nō licz ea vēdere vl pignorare
nec p anima iudicare nec quoquomō aliena=
re p̄ter dñi volūtatez vt patet in li·feud·non
alias sine cōsensu maioris dñi·impialē·ꝗ· ha=
bito ihꝫ si feudū sit de camera dñi datū ad tē
p⁹ tūc locū habz lex p̄dctā et sil es cū ñ sit p=
petuū nec heres succedat·de tali etiā loquit²
ex de doñ·inter vi·et vxo·ꝗ·nup·jdē eciaz di=
cendū est de feudo psonali qz natura feudi p
sonalis h⁰ nō patit²·ar·ex de officō dele· q⁰=
niā·Si aūt feudū sit paternū et cōsuetū seruiri
per aliū sicut ē fere vbiqz tūc locū habz supra
dctā lex generali et similes·et i tali succedet
filius etiā si sit religiosus vt dicit² in autē·de
sa·sanc·epi·ꝗ·nulla·coll·ix·Antiquū g⁰ feu=
dū qd̄ est primoniū p̄t dari nisi ordinaria cōsue=
tudo repugnet·licz aliud sit i nouo·ex d̄ feu·
c·ij·Nō est tñ p̄termittēdū sm host·ꝙ libri ā=
tiq nō habēt in illa lege·imperialē·istā claus=
ulā·s·p aia iudicare·vñ vel illd̄ verbū remo
ue vl intellige qd̄ est psonale vl tpale vt sup
dictū est·vl etiā qñ fit in fraudē vt cū aliquis
vasall⁹ patit² se oueniri ab ecclesia coram eccle
siastico iudice·et cōfiteat² se vel p̄decessores su
os dāna magis dedisse ecclesie et h⁰ ofitetur
in fraudē·cū tñ filij hoc nō ofiteāt²·vñ in re
stitucōnē damnoꝝ dat ei q̄cquid habz reten=
to sibi vsufructu ad vitā suā·et de his oibus
facit libellū dicens·ego iudico hic aiam meā
vt vitem extremū iudiciū· Taliter colludēs ñ
p̄t p aia feudū iudicare qz oīs collusio repro
bat²·ex d̄ collu·dete·clerici·Nō est em credē=
dū ꝙ rectores ecclesiaꝝ qui interfuerūt quā=
do lex illa·s·impialē·fctā fuit ordinata se sustinu
issent eā fieri·nec imperator priuilegia que spō
te dederat auferre poterat exquo papa ea ap
ꝓbauerat·xxv· q·ij·c·i·et·ij·et·c· priuilegia
et ex de osti·ecclesia sancte marie· Sciend̄
tñ ꝙ feudū trāsit cū onere suo·ex d̄ doñ· inter
vi·et vxo·ꝗ·nup·jō ecclesia cui feudū dona² l
legat² subire dz onera rōe feudi q̄ subeūt alij·
Irca septimū qd̄ est de pena violāciū emu
nitatē ecclesiasticā est sciendū sm hos·ꝙ
sm can·violator est excōicandus·xvij· q·iiij·
omīs ecclesie·et di·xvij·null⁹·siquis deinceps
et effractor et incendiari⁹ ecclesie sunt excōi
cati ipo iure·xj·q·iiij·canonica·et ex d̄ rap·i li
teris·et de sen·ex·cōquesti·Sed et pena trium
librarꝝ argēti exaiam imponit²·xvij·q·iiij· q̄s=
quis iuent⁹·et dānū nouies cōponat vt ibidē
sequitur·Sed siquis seruum fugientem ad ec
clesiam inde violenter extraxerit secētos soli=
dos cōponat·vt·e·q·siquis contumax· Qui
vero episcopum a sede expulerit vel conpre
hēderit vl in eū man⁹ violentas iniecerit est

excōicat⁹ et oīa bōa eius cathedrali ecclesie applicāt⁹ .xvij.q.iiij.siqs deinceps.et accedⁿ et ex.d penis in quibusdā.Rapiētes vero res ecclesie nō sunt ipo iure excōicati ex de fo. o pe.oquest⁹.sm gof.nisi occasione exact ōnis vl tallie.ex.e.nō min⁹.de quo vide infra li.vij.ti.ij.cau.x.Sm aūt leges q̄cūq; fugiētes ad ecclesiā subducit ēmine lese maiestatis tenet⁹.C.de his qui ofu.ad ec.l.ij.Qui vero i ecclesia vel in alio loco venerabili sedicōnes vl clamores vl tumultū fecerit.vl in q̄libz ciuitate vl vico ducticulū collegerit.vl colligere attemptauerit vltimo supplicio subiacebit vt dicit⁹ ibidē.l.denūciam⁹.Itē siqs psois ecclesiasticis ter req̄site iusticiā denegauerit iurisdicōnē pdit.vt patz ex de fo.ope.cum sit generale. Itē iudex secularis q̄ vult psonas ecclesiasticā ad soluēdū debita cogere.p ecclesiasticū iudicem ordinariū loci debet eccia stica cēsura cogi desistere li.vj.de fo.ope.seculares Item violatores priuilegiorū ecclesiarū vl dissipatores pena.v.libr.aur.afficiūtur.C.de epi.et cle.in ecclesijs.et.l.sz ecclesie venerabilis

¶ De sepulturis.ti.xxij.

Postea oīderandū est de sepulturis.Et primo q̄d est sepultura.et q̄d ē ius funerādi.secdo apud quā ecclesiā debz q̄s sepeliri.tercō de canonica porcōne.q̄rto q̄b⁹ interdicit⁹ sepultura.¶ Circa primū sciendū q̄ sepultura multipliciter dicit⁹.q̄nq; ēm dicit⁹ loc⁹ sme terra in q̄ fit sepultura.Etsi i tali terra nūq̄ aliquis fuit sepult⁹ nec alias est loc⁹ sacer vt est cimiterū potest licite vēdi q̄ nemo debet cogi de suo facere bnficiū.x.q.ij.p carie.Et talis loc⁹ dicit⁹ pur⁹.C.d religiosis.et sump.fu.locū.Si vo in tali terra fuit aliqs sepult⁹ de voluntate ei⁹ cui⁹ erat.fact⁹ est locus sacer vt patet ibidē.l.ij.ideo nō pt vendi vl obligari.vt patet ibidē.Et de tali terra pt intelligi sm bern.ex.e.abolēde.vl de terra cimiterij que dici⁹ religiosa et sacra.licz ē nul⁹ sepult⁹ sit in ea ar.ff.de rei ven.q̄ religiosis.et.xvij.q.iiij.quisquis.Et talis terra vēdi nō pt.xiij.q.ij.questa est et pcipiendus hec bern.sup c.abolēde.ē.¶ Qnq; vo dicit⁹ sepultura tumba marmorea vl lapidea et hec potest vendi si sit pura.i.si nul⁹ sit sepult⁹ i ea.si vero aliqs sit sepult⁹ in ea p hō facta ē locus religiosus.ff.de reli.et sump.fu.l.ij.et.xiiij.q.ij.questi.vn nō pt vēdi. Quandoq; dicit⁹ officiū q̄d impēdit⁹ sepeliēdis.et hoc ecciā vendi nō pt cū clerici ad hoc teneant⁹ q̄a habēt bnficiū ab ecclesia.pmo spmo.omittūt siquid ibidē accipiūt ex.d spmo.n satis.et.i.q.i.dictū.Si tn nō teneāt⁹ ad hō rōne bnficij pnt ibidē pciū accipe.quia de suo nō tenent⁹ hoc facere.xij.q.ij. caritatē.et ex.e.abolēdem glo.i.et de pscrip.officij.Et licz clerici nō possint petere.Laici tam possunt cogi pias et et laudabiles consuetudines seruare si qua h fuerit ex.de symonia.ad apostolicam in glo.bern.¶ Nota secūdus jnno.ex.e.c.abolende si sit vas aliqd fctm lapideū vel ligneū p ali quo sepeliēdo vendi pt nisi sit fctm sacr̄ per epm.vel ad hoc spēaliter deputatū.ex d relido.ad hō.licet ēm aliqs in aliquo loco sit sepult⁹ sine epo tn n erdit illū locū eē sacratū sm canones licet sec⁹ sit sm leges.ff.de relig.l.ij.si tam pdctā loca sint sacra vl ad hoc deputata p epm ea vendere nō licz vt patz in c.abolēde.¶ Ius aūt funerādi vno mō dicit⁹ siue est ptās sepeliēdi in ecclesia vl in cimiterio ecclesie.Et hoc mō operit ecclesijs et pueniit eis ex cōcessione epi.tenet⁹ ēm epo maioribus ecclesijs cimiteriū.xl.pedū et minoribus xxx.assignare.cōperit etiā il l ecclesijs q̄b⁹ h ex priuilegio est ocessum vt infra patebit.Debet aūt tale cimiterū assignari qn ecclesia cōsecrat⁹ vt patet de ose.di.i.nemo.xvij.q.iiij. sicut antiquit⁹.quedā aūt ecclesie hoc ius n hnt vt capelle que sunt i castris et ciuitatib⁹ in locis artis vt patet.xij.q.iiij.quisquis.i fi.Et quib⁹ eps cimiteriū non cōcessit.Alio mō dicit⁹ put ouenit his q̄b⁹ inest ius mortuos inferendi.vt patet.ff.d mor.inferen.p totū.¶ Ad hec nota sm jnno.sup c.abolēde.q̄ cimiteriū ordinari debz circa ecclesiā.xvij.q.iiij. sicut antiqtus.Et pt esse remotū ppter fetorez vt est in frācia.Nō credit āt q̄ alicui loco religioso hospitali vl templo possit accedere sepultura nisi habeat ecclesiā.qz cū cimiteriuz cōsecratū debeat esse.vt dicitur in.c.sicut.In loco nō osecrato nō potest accedere.¶ Itē in vno cimiterio pnt plures ecclesie ius sepeliēdi suos prochianos habere hec jnno.

Circa secdm qd est apud quā ecclesiā debet quis sepeliri.¶ Sciendū q̄ sepeliendus aut est puber aut impuber.si puber potest eligere sepulturā etiā si sit filius familias.et etiā sme cōsensu patris.et hoc est expssum.li.vj.e.licet.Talis igit⁹ sez puber aut nō eligit sepulturā.aut eligit.si nō tūc sepeliri debz i ecclesia prochiali.s.in q̄ dina audiuit et sacramta recepit ex.e.c.i.vl poci⁹ in ea apud quā sui maiores sepeliri cōsueuerūt ab antiquo si posset ad eam deferi sme piculo ar.li.vj.e. nec qui.et.xiij.q.ij. ebron.et ex.e. nos instituta fraternitatē.Et hoc est verū siue decedat in ciuitate siue castro vbi domicilū hz siue in villa rurali ad quā se trāstulit cā recreacōis vel exercendi ruralia in eadē.Nō ēm debet sepeliri in ecclesia illi⁹ ville sed in ea in q̄ sepelire⁹ si ibidē decessisz vbi domicilū habet.hō dico si ad eā sme piculo ferri posset vt dicit⁹ ibidē.Si aūt eligat debz apud illā ellesiam sepeliri apud quā elegit etiaz si sit mnus religiosa q̄ illa apud quā debet sepeliri si nō eligat.Et hoc est nūc expssum supra.e.cū q̄s.licet aliqn fuerit de hoc ocrouersia magna inter doc.vt patet ex.e.fraternitatē in glo.Ad hoc tam q̄ electō teneat duo requirūt⁹.primū est q̄ ecclesie in qua osueuit audire diu ina et ecclesiastica pcipe sacra det⁹ porcō canōica li.vj.e.cū q̄s.aliter n valerz.qz h sub tali odicōe cōcedit⁹ sez si porcō canōica relinq̄t⁹ ex.e.c.i.q.i. Et stati vt ibid seq̄t⁹ sub anathemate pbibet⁹ ne aliter eliga⁹.Vn forte sm bos.nisi h suet⁹

possz appellari et quilibz dferēs excōicari·vt
patet ex eo·c·i·ex pte·sedm ē q eligat p seip
sum bōa fide ñ aūt illectq vl ex temeritate et
otēptu ꝓprij pslbiceri qz tūc nō valet ar·xx·q·
iij·dstituit·et ex de uer·diu·dubiū· pdictis
ergo duobq ocurrentibq electō teneb' alias ñ
szm host·Presumit' aūt szm jnnoc·ex·e·sup·c
i·ñ malicōse sepulturā elegisse si elegerit i ec-
clesia cathedrali vl i canonica vl in loco vbi
bonū facit decimas soluendo·ar·xiij·q·ij·vbi
cūqz vl vbi est pōnq vl si eligat i loco priui
legiato sup sepulturis ex·e·i nra·Et licz sic p
sumatur si tñ otrariū ꝓbaret' electō nō tene-
ret·ex·e·ex pte·et c·i nostra· Bz h oia discre-
to iudici omittūt'· Si aūt sit impuber si pater
ei sepulturā elegerit ibi sepeliri debet vbi pa
ter elegerit vbi talis habet' dsuetudo· alias
debz cū suis maiorib9 vl i prochiali ecclesia
sepeliri li·vj·e·licz· Et szm jo·an·credo sepul-
ture videt' seruād9·vt·s·cū suis maiorib9 se-
peliat'·li·vj·de elec·siquis iusto·q·i·ad hec
et·vj·e·is qui·et idē szm bern·ex·e·de vxore
Cōsuetudo tñ hz szm jo·an·q pentes et amici
sepeliūt i altera illaꝝ quā volūt ¶ Bz nūquid
filiq decedēs intestatq sepelie' in sepulcro pa
tris vl in sepulcro aui ꝓaui et aliorꝝ antecess-
orꝝ suorꝝ ꝗ p vtraqz pte inuenies tex·xiij
q·ij·q·joseph·et v·ecōtra·Szm aūt jo·an·satis
videt' habēda rō ātique sepulture aui ꝓaui et
aliorꝝ antiquorꝝ pociq ꝓ paterne·et hoc p·c·
ex·e·c·ij·in principio·et c·frmitatē·vbi dicit'
patrꝝ aliorūqz parentū copulatiue·et li·vj·e·
cū quis·et·c·is·p hoc qd ibi dicit' ab antiq°·
¶ Vbi debz vxor sepeliri ꝗ cū viro suo si nō
elegerit sepulturā·xiij·q·ij·vnaqueqz·pt tñ e
ligere vbi vult ex·e·de vxore·Etsi plures ha
buit viros successiue cū vltimo·li·vj·e·is q·
¶ V bi dz viator sepeliri ꝗ vbi elegerit si ele
gerit alias videt' q sepeliēdq sit apud eccle-
siam in cuiq prochia morit' si nimis a ꝓpria
prochia distet ita q cū difficultate et terrore
deferret'·ar·ex de ec·edi·ad audiaz· Si aūt d
facili et sine fetore deferri possit est cū suis pa
rentib9 tumulād9·ar·ex·e·c·i·et c· frmitatem
nisi dsuetudo cōtraria appareat szm host·vnd
nota q szm jnnoc·ex·e·sup c·i·viator ē sepeli
end9 in ecclesia cathedrali·xvj·q·i·c·i·Et cle
rici in ecclesia cq sunt clerici·hec oia iudici
discreto omittūt'·¶ Vtꝝ religiosus possit sibi
eligere sepulturā·dicit host·q sic hz nūc ē ex-
pressum q nō et q debz apud suū monasteriū
se sepeliri nisi sit adeo inde remotq q ad illd
omode ñ possit deferri li·vj·e·religiosi· Nec
obstat illd ex·de excess·pla·nimis·et de priui
le·vt priuilegia·vbi dicit' q illi fratres sepul
turā eligūt sibi·qz szm jo·an·nō loquūt' d ve
ris religiosis sed de his qui assumūt' i frater-
nitatē·vl intelligūt' nimis remoti a monaste
rijs suis·er hoc etiā sedo mō nō intelligit jn-
no·in glo·sup·c·nimis·et host·sup·c·vt pri-
uilegia·¶ Quid siqs eligat sepeliri in aliquo
monasterio et fctō inde publico instrumento
iuret q nūq cōtraueniet· vltimo eligit alibi-
sepeliri nūquid valet electō sda ꝗ legiste
dicūt q tenet sda electio nō obstāte iuramē
to·vt patet·ff·de pac·iurgentiū·q·si paciscar
et·C·de legib9 nō dubiū·in fi·et·xiij·q·ij·et
vlt·Canoniste vero dicūt q obstat iuramentū
ex·de iurīur·si vo·et·xxxij·q·vij·flagicia· Et
has duas posicōnes tāgit breuiter ray·in eo
dem ti·dicēs q licet de iur rigore siue subtili
tate teneret electō vltma· Cōtrariū tñ credit
szm deū et canonicā eqtatē·hos·tñ distinguit
sic·s·qsi prima electō fctā fuit ꝓprio motu si-
ne pīudicō prochialis ecclesie cui relinquit'
porcō canonica et ex pura deuocōe fuit iura-
mento firmata tenet nec pt postea variari·ni-
si ex cā et sic intelligit opinionē canonistaruz
Ex cā aūt noua post iuramtū orta de qua non
cogitauit ille q sepulturā elegit tpe quo iura
uit potest mutare volūtatē suā et sepulturaz·
sic intelligit opi·legistaꝝ·et iura p eis idu
cta vt si mutet' stat9 eiq·qz forte factq est epi
scopq vel religiosus·ar·ex·de excep·pastora
lis·et eciā si mutet' statq loci qz·s·est materi
aliter et spiritualiter dissipatus ar·ex·de v·
sig·abbate in fi·Habz em iuramtuz cōdicōes
vt habitū est·i·li·Si aūt electō prima fuit fa-
cta ex illectōne vl ex cōtēptu in pīudiciū ec-
clesie ꝓprie cui porcō canonica nō relinquit'
nō valet vt dictū est supra·Nec in h° casu va
let tale pactū nec iuramētū vt patet ex de pa-
ctis·plerisqz et de iurīur·sicut nostris·Et sic i
telligit leges ad hec inductas et alias simi-
les scz q non valet iuramentum otra legē p-
stitū·verū est in alterq vl etiā publici iuris p
iudiciū szm host· Nūc aūt otra fraudulēcias
tales in nouo iure ꝓhibet' in virtute obedien
cie·et subintermiacōe maledictōis eterne oi-
bq et secularibq et clericis cuiuscūqz cōdicō-
nis sint vl statq ne aliquos ad vouendū vl iu
randū vl fide interposita vl alias ꝓmittendū
inducāt·vt apud eorū ecclesiā sepulturaz eli-
gant vl iā electā nō mutēt·etsi secq factū fue
rit electō irrita erit·et illi qui sic elegerint nō
poterūt sepeliri apud ecclesiā sic electā hz oi-
no sepeliri debēt apud ecclesias apud quas d
iure sepeliri deberet si sepulturā alias nō ele-
gissent·Si vero idem religiosi vl clerici pdi-
ctos in suis ecclesijs vl cimiterijs sepelierint
tenent' infra·x·dies integre restituere tā cor
pora sepulta q etiā omia que occasione sepul
ture illorꝝ puenerint quōlibz ad eosdem ·qd
si nō fecerint ecclesie ipe apud qs sunt sepul-
ti et cimiteria eaꝝ extūc sint tādiu ecclesiasti
co supposite interdicto donec plene restitue-
rint omia supradicta·li·vj·e·aiaꝝ· Quid si
ꝓmiserit sepeliri in illa ecclesia in qua sepeli
ri deberet si abintestato decederet·Ad h dit
jo·an·q hoc indigeret declaracōe· Si em di-
cat' q ibi debet sepeliri hoc videt' esse otra il
lud qd dicit' in dctō·c·animaꝝ·s·q ñ debēt
sepeliri apud ecclesias sic electas·Si vero di
catur q non debet ibi sepeliri·vbi ergo sepe-
lietur·potest autez dici q ibi sepelietur nō ob
ligacōne promissionis sed pociq iur· Et no-
ta q pdictum tēpus·x·dierū in restitucōe cor
poris currit exquo petitū fuerit·szz i restitucōe

rerū statim currit vt credit jo·an· Nō em̄ hec decre·aiant·intendit minuere ꝫ addē ad decretalē·ex̄ de pac·plerisq·in qua sine aliqua petīcōe dicit² eos esse obligatos ad restitutō nem·hec vero imponit tempus et penā Ad hec nota ꝙ li·vj·de pac·dici² ꝙ monachi habentes liberā a sede aplica sepulturā si pacisceant² cū rectore alicui⁹ ecclesie ꝙ nō recipient ad sepulturā aliquos vel certos prochianos illius ecclesie· debent cogi pactū ꝫuare etiam si illi apud eos elegerint sepeliri cū per pactū illud eorū p̄uilegio deroget².et hoc secundū jo·an·siue pactio sit secuta p̄uilegiū· ar·ex̄ de p̄scrip·cum olim·siue p̄uilegiū secutum sit pactōem si nō fiat ibi mentio de pacto ar·ex̄ de deci·ex multiplici· Quid si p̄sbiter ꝓ⁹ eū q̄ elegerat alibi sepeliri violēter rapuerit vel totus cōuent⁹ vel maior ꝑs eius ꝓ ius quod habz amittit et ossa restituet·vt dicitur ex̄ e·cum liberē·Secus est ꝫm host·si minor pars vel solus p̄latus deliquisset qz delictū p̄sone·ꝛc·vt dicit² ex̄ de excep· cum venerabilis·ꝯ· intellexim⁹.

Irca tertiū querunt² plura·ſ·quota pars est hec porcio canonica ꝓ aliquādo est quarta aliqn̄ est tercia·aliqn̄ media· vt patet ex̄ e·c·j·et·ii·et·c·cū sup·que varietas ē determināda ꝫm ꝯsuetudinē loci si nō sit determinata ꝑ dn̄m papaz· vt ex̄ e·certificari·vidi em̄ eam taxatā ꝑ dn̄m papā diuersimode tempoib⁹ diuersis q̄ntū ad illud qd dare tenebant fratres minores et p̄dicatores ecclesie parrochiali·ꝙsi cōsuetudo ꝓprie ecclesie non apparerz consuetudo ecclesie metropolitane attendi debet vt patz ex̄ de spon·du·tuas· q̄ si nō apparet·cōsuetudo ecclesiarū vicinarū seruari debet·vt patz ex̄ de cen·sup eo·que si sit diuersa debet² q̄rta· qz in hac omīs cōueniunt vt dicit gof·et bern̄·sup·c·certificari ar· ff·de arbi·diem·ꝯ· si plures· Quid si sit cōsuetudo ꝙ det² minus q̄rta dicit host·ꝙ de B nullo iure expsso cauet² dūmodo ꝯsuetudo sit p̄scripta·ar·ex̄ de testa·officij· Sz qd si sit cōsuetudo ꝙ nihil det².Rn̄det gof·ꝙ nō valz cum sit irracōnabil et ꝯtra ius·ex̄ e·c·j·et ex̄ e·de cōsuetudie·dicit tn̄ host·ꝙ ꝯsuetudo p̄scribi possz dūmodo titul⁹ ꝓbaret².De quibus debz hec porcō canonica dari·Respōdet host·ꝙ de om̄ib⁹ que q̄l itercūqz pueniūt ictu sepulture ex̄ e·in nr̄a nisi ꝯtingat aliud vl rōne p̄uilegij·vt ibidē dici² de equis et armis relictis in terre sancte p̄sidiū·vel rōne cult⁹ diuine·vt in relictis ꝓ lumiarib⁹ libris et ornamentis ecclesiasticis siue ꝓ septimis tricesimis et ānuersarijs·vl rōne ꝯditionis apposite a testatore qui reliq̄t aliquid ecclesie ꝓ̄ ꝓ sua mortuarior porcione sub hac ꝯditōne vt eo ꝯtenta esset et de alijs nihil exigerz·qd host·intelligit esse verū n̄ infirmus ad hꝰ ꝯductus esset vt ꝑ p̄dictis legaret que alias simpliciter ꝓ aia relinquerz·tali em̄ fraude detecta exiget² etiam de illis porcō canonica· ex̄ d testam̄tis officij·et·c·vlt·ꝫm host· Quid siquis assumat² in cōfratrē alicuius loci religiosi·nō oblatis sed sibi retētis suis bonis et ibi sepeliat².Rn̄det gof·et host· ꝙ nō libera² a canonica porcione sicut nec eximit² ab ep̄i iurisdicōe·vt patz ex̄ de priuil·cū et plantare ·ꝯ· de frib⁹·et·c·vt p̄uilegia· Quid siquis intret religionē et infra temp⁹ ꝓbacōis in ea decedat·ꝓ ꝫm gof·canonica porcō prochiali ecclesie nō debe² quia ī religione decessit qd̄ suffic ad q̄rte retentōz·vt pz ex̄ e·d̄ his·et c·inter alia·Rap·vero dicit ꝙ siquis in sanitate vel infirmitate de qua nō mori² transeat ad religionē illā in qua elegit sepulturā parrochialis ecclesia aliqd̄ petē n̄ pt·Sec⁹ est si de illa infirmitate moriat² ex̄ de his·Et idem dicit si ifirmus ī vna prochia mutari se fecit ī aliam prochiam·et moriat² de illa infirmitate quia pma eccia nō p̄uabit² ꝓte sua vt ptz ibidē vbi dz dūmodo d̄ egtudine ꝛc· Quid de leprosis q̄ domū intrāt leprosorū· nunqd̄ presbiter prochial petere pōt canonicā porcōez Rn̄det rod̄·ꝙ nō pōt de iure·quia idē est acsi trāsirēt sani ad religionē· nisi forte moriant² de lepra·teneri tn̄ debz ꝯsuetudo·ar·ex̄ e· de his·ibi dum tam̄ de illa egtudine decedant·

Quid de hoc qd̄ fit in quibusdā regionib⁹ ·ſ·ꝙ ecclesia prochialis de oibus mobilibus que moriens relinquē pōt in testamēto ꝓtem terciā exigit·et etiā morienti iniungit ꝙ p̄sbitero reuelet oia sua mobilia·vt inde suam terciam ꝓtem hr̄e possit·Ad hꝰ rn̄det rod̄·ꝙ huiusmōi ꝯsuetudo nō dz p̄iudicare iuri cōi nisi pacifice et legitimo tpe sit p̄scripta vel ex cōtradictorio iudicō obtēta vl autoritate sedis aplice ꝯfirmata·nec ad hoc statutū ep̄i·sufficeret nisi subditorū cōsensus adesset·nec etiā minores tenent² obedire p̄sbitero iniūgenti sibi ꝙ reuelet oia mobilia sua ei nisi sicut predictū est esset legitime p̄scriptū· aut ꝑ sedem aplicam ꝯfirmatū vl de volūtate subditorū introductū· Pone ꝙ aliqs elegerit sepulturam ī ecclesia ꝓpria et nihil ei reliquit· alijs tn̄ ecclesijs multa legauit·queric² vtrū ecclesia ꝓ aliquid petere possit·ꝓ si sit ꝯsuetudo regionis ꝙ eligens sepulturaz in ecclesia ꝓpria relinq̄t illi aliquid poterit ꝰ petere ab heredib⁹ suis nō iure actōis nec differendo sepulturā ꝓpter hanc causam ꝫ implorando officiuz supioris·ex̄ de spmo·ad aplicam·Si vero nō sit cōsuetudo nihil poterit petē quia tenet² ex officō suo eū sepelire·ex̄ de spmo· n̄ satis·Posset tn̄ in hoc caū implorare officiuz supioris aduersus heredes si deph̄endat² dolus testatoris vel heredū vel etiā cōtra prelatos aliarū ecclesiarū si eorū dolus deph̄endatur·Nam et circa talia dolus est punendus· xx·q·iij·cōstituit·et ex̄ e·i nr̄a·et de testis officij·hec rap· Pone ꝙ defunct⁹ reliquit ecclesie prochiali parz in testamēto·multū aūt ecclesie in qua elegit sepeliri·Nūqd̄ prochialis ecclesia erit ꝯtenta illo modico licet non attingat ad canonicaz porcionē·Rn̄det gof· ꝙsi nōdū accepit illud modicū sibi relictum pōt petē integrā porcōez· Si aūt accepit agē pōt ad supplemētuz ꝯputato eo qd̄ est legatū

D

et acceptū · instar filij cui min⁹ legitima porcio est relicta vt patz · C · de inoffi · testa · siqñ · ⁊ · illud · qd̄ est verū nisi testator illud modicum ideo reliquisset vt eo cōtenta ess; tūc em̄ recipiendo illud modicū debite porcioni renūciare videt · vt patet ex̄ de testa · officij · Vl̄ etiā ſzm eundē gof · pt dici ꝓ vbi absolute et sine cōditione modicū ē legatū ecclesie parrochiali et illud modicum habebit et nihilo min⁹ integrā porcōez canonicā · ar · illius est c · reliquisti · q̄si testator videat velle ꝓ habeat vtrūqz · C · de rei ven · l · vna · ⁊ · sciendum · host · vero dicit ꝓ iura hic nō sūt ad ꝓpositū quia loquitur de portōe epi · Et tenet pmā responsionez nisi appareat expsse ꝓ testator voluerit illud qd̄ sequit in secūda responsione

Cui ecclesie debetur canonica porcio · ihc̄ vt iam satis dictuz est ꝓ debet ecclesie i qua defunctus diuina ⁊ſueuit audire et sacramēta recipe · Si vero eque habitabat in duabus parrochijs ecclesie eaz inter se diuident canonicā porcionē · li · vj · e · cum quis ·

Arca quartū qd̄ ē quib⁹ interdicit ecclesiastica sepultura · Sciendū ꝓ interdicit aliqñ oibus de eadē ciuitate vt quia ciuitas tota est interdicto generali supposita · ex̄ de ver · sig · cum in pūbus · qd̄ fit ꝓpter delictuz domini vl̄ ciuiū · ex̄ d̄ offi · dele · sane · ¶ Item nullus paganus · hereticus · iudeus · debet in cimiterio sepeliri · de cōse · di · j · ecclesiā · et · c · se · Et generaliter null⁹ qui ab vnitat e ecclesie recedit · Nec etiā fur · extra de fur · fures · Item nec vsurari⁹ p ecclesiā publicat⁹ · ex̄ de vsuris · quia i oīibus · Itē nec sui interfector xxiij · q · v · placuit · hoc intelligit rod̄ · si se interfecit ex desperacōne vel indignacōe vel iracundia · Secus est si ex furore vel a casu · Itē nec ille qui filio suo tutorē in testamēto prescribitez reliqt · di · lxxxviij · neqz apud · Et ſzm glo · ibidē hoc fuit ad terrorē instituū · ſz mō locū nō hre credit · Itē nec qui post mortē de heresi duinct · ex̄ d̄ here · si eps · Itē nec excōicatus · ex̄ de here · sicut · etiaz de excōicatione minori · xxiiij · q · ii · sane · qd̄ sup · qd̄ intelligit rod̄ · de illis qui sunt notorie excōicati · Item nec blasphem⁹ dei · s · nolēs penitere extra de male · statuim⁹ · ihc̄ · j · in fi · Itē nec monach⁹ hñs ꝓprium · ex̄ de sta · mo · sup quosdā · Et generaliter nullus de q⁰ sit notoriū ꝓ sit i pctō mortali xxij · q · ii · nō estimemus · et in plurib⁹ alijs · c · Etsi tales sint sepulti siue p violentiā siue aliter postea cū opportunitas aderit sunt exhumādi si eorz ossa possint ab ossibus aliorum discerni aliter nō · ex̄ e · sacris · Et ecclesia est recōciliāda cū aqua solēniter benedicta · ex̄ de cōse · ec · ⁊suluisti · imo forte nec locum facit irregl'arē cadauer excōicati si pbitero inuito vel ignorāte inferat · ar · ff · de religio · et sump · fu · sunt psone · ſzm laur · vt patz in · c · sacris in glo · Hec aūt que dicta sunt habent locū i notoriis · pctōres em̄ occulti sūt sepeliēdi nisi forte essent heretici · cui em̄ conicauimus viuo cōicare debem⁹ et mortuo · ex̄ e · ex parte · et · c · sacris · hñt et locū i ñ recōciliatis si em̄ cōfiteant sicut eis cōcedit corpus xp̄i ita etiā ecclesiastica sepl'tura · xxiij · q · iij · q̄sitū ¶ Si etiā signa pñie apparuerit puta ꝓ petiuit pbiterez · vl' pnia vel alia signa certa apparuerint si loq̄lam amiserat · tūc post mortē sunt absoluēdi et ad ⁊oes et ad alia ecclesiastica suffragia recipiēdi et sepeliēdi · ſz hēdes pro eis satisfacē tenent pximis ex̄ e · prochiano · et ex̄ de rapto lr̄is · et ex̄ d̄ sen · ex · a nobis · ij · Nec admitti debz appellacio creditorz sepl'turā impedire volenciū · ar · ff · de appel · non recit · l · fi · Et sufficerz in hoc caū vt dicūt fere oīes doct · vnus testis pbās hmōi signa xxvj q · vj · qui recedunt · et · c · se · sic ergo quilibet recōciliatus est sepeliendus · fallit tamē hoc in raptoribus siue violatoribus ecclesie sepius monitis et i pūnacia sua vsqz ad mortem pseuerātib⁹ · ex̄ de rap · sup eo · vbi etiā habet ꝓ ab hēdib⁹ exigi pt pdonea caucio antep̄ tradant ecclesiastice sepulture · et ex̄ e · prochiano · Itē fallit h⁰ i defūctis ad torneamēta · ex̄ de tornea · c · j · In casib⁹ pdictis et ⁊silib⁹ siqs inueniat sepultura ecclesie interdicitur ·

¶ Quid d̄ suspēsis · ihc̄ sepeliēdi sūt dūmō penituerit eos · xiij · q · iij · c · fi · tñ q⁰ ad depositionē de pauplo licēcia secl'aris iudicis reqrit ne cōtemni iusticia videat · Sic intelligit id̄ ff · de cadaueri · pu · l · j · et · iij · qui licenciā negare nō dz vt dz ibid̄ · l · fi · ¶ Quid de puella q sup pontē fugiens aliquos eā vitupare volētes caū ñ spōte cadēs submergit · nunq̄d se peliet · ihc̄ ꝓ sic pserviz cū ex iusta fugerz cā ex̄ e · ex pte · ¶ Quid si spōte se pcipitasset · Hñ det bern · ibidē ꝓ in cimiterio ecclesiastico sepeliēda nō eēt · xxiij · q · v · placuit · Si tñ credebat se posse euadē nō imputaret ei · etiā si spōte se pcipitasset ar · xiij · verū cum hoc p bono facerz · vñ siqd cōtrariū eueniat ñ imputatur ar · xxv · q · v · de occidēdis · ¶ Ad hec nota duas regl'as · pma ē ꝓ cui viuo cōicam⁹ et mortuo cōicare debem⁹ · ex̄ e · ex pte · nisi p⁹ mortē appareat q̄re ñ fuerat ei cōicandū in vita · vt si pbet defunctū hēticū fuisse · xxiij · q · ij · pfert · Secda ē cui ñ cōicauim⁹ viuo cōicare ñ debem⁹ mortuo · ex̄ e · sacris ñ post mortē appareat q̄re cōicandū ei erat et viuo · vt pz ex̄ de sen · ex · a nobis · ii · Itē q̄libet cuiuscūqz sit stat⁹ vl' digtatis si obierit iter fideles deferatur ad locū vbi sepulturā elegit · vl' sepeliat in loco vicino ad tps ita ꝓ p⁹ corpis incineratōez portet ad locū vbi elegit sepulturam Si secus fiat exenterātes eū vl' mēbratiz cōcidentes sūt excōicati nec nisi a papa pterq̄ in morte pñt absolui · Exēterari⁹ vo ecclesiastica careat sepultura · li · vj · e · detestande ·

De parrochijs · ti · xxxij ·

Einde ⁊siderandū ē d̄ prochijs et parrochianis · Et cca h⁰ q̄rum pl'a et multa sūt notanda · pmo q̄d ē prochia ihc̄ ꝓ ē loc⁹ i q⁰ degit pplus alicui eccie deputatus certis termis deputare · Et sumitur h̄ prochia put extendit se ad ius spūale eccie · Et in vna termiatōe pñt eē pl'es eccie baptisma les · xvj · q · j · plures baptismales · imo diuidi

debēt et limitari que limitatio habuit inicium
a dionisio·xxiij·q·iij·et·q·j·c·j·Sz qnqz de
etiā prochia tot⁹ epat⁹ vt pz ex de rapto·c·
j· In qb⁹ osistit ius prochiale ihc sm gof·
et host·q cōsistit in hoc vt omes prochiani in
diebus dominicis et festiuis in ecclesijs mis
sam audiant· in quaz prochijs habitant·ex
e·c·j·Festa aut sut hec·s·pasca·natalis dni·
epiphania·ascēsio·pen·nati·sci jo·bap·et fe
rie alie de qb⁹ habe² ex de ferijs·c·fi·Et siq
dies maximi i festis habeāt² sm host· Itē osi
stit in donis tpalibus q prochiali deben² ec
clesie ex de deci·ad aplice·Itē i oblacōibus
Ad cui⁹ euidēciā notandū q tres sut species
oblacōnum·pma est alicui⁹ rei donacio deo
vel ecclesie cā mortis facta gtis inter viuos
Scda est alicui⁹ rei donacō cā mortis deo vl
ecclesie facta q ad instar legatorz hodie ē re
dacta·vt idem iuris sit in vtroqz·vt pz insti·
de don·ꝗ·ij·Et sm hu· hoc nihil aliud esse
videt² qm mortuariū seu legatū vel relictum
p aia de qb⁹ habes ex de testa·officij·et·c·
requisisti·Tercia est quotidiana et vsual quā
faciūt fideles ad altare vl ad manū pbiteri
Sut aut oblatōes sm rap·dāde pbitero par
rochiali qz p pctis offerunt² et ipe ex officō
ppro orare tenet² vel si alij ecclesie offeran²
dari debēt plato eiusdē eccie·x·q·j· qz sacer
dotes scōrz hāc osuetudinē·sm rap·qd itel:
ligit rod·nisi cōstiterit in donacōe cā mortis
donatorē aliud voluisse·Host·vo h° qd dicit
rap·de oblacōib⁹ i cōi appropat oblacōibus
quotidianis q fiūt ad pbiteri manū· Quid
g° si eps celebret i eccl'ia cathedrali vl alia
prochiali cui⁹ ert oblacōes q veniūt ad ei⁹
manū·ihc de cōi iure sunt sue·qz sibi offerū²
a suis prochianis· tota ei dyocesis sua itelli
gi² eē ei⁹ prochia·vt pz ex e·sup eo et d rap·
c·j·Si tn apparz osuetudo otraria erit sequē
da dum tn suā canonicā portōez de oib⁹ reci
piat·alias ipas oblacōes faciet suas·nisi fo
te nimis i vno loco stet et ibi sepe celebret·
ar·ex de deci·suggestū·visitādo igi² habebit
eas·et idē dicendū est de archiepo puinciaz
visitāte·ar·ix·q·ii·c·j·et·ii· Quid siqs dz
bre terciā ptem oblacionū alicui⁹ eccl'ie nū:
quid exiget terciā ptē de decimis pmicijs et
bis q in cuuimili siue pelue portāt² p eccl'iā
vel mittunt² ad ecclesiā vel domum pbiteri
intuitu tn eccl'ie vl mortuorz et de bis eciaz
q ex cā questus habent²·et videt² q sic·ex de
v·sig·cū iter vos·ꝗ·j· Nunqd etiā de septi
mis·tricesimis et hmōi videt² q sic vt ptz in
dicto·c·ꝗ·fi·ihc aliq distinguūt sic·s·q tl'is
aut est parcōnari⁹ oblacionū et sic de omib⁹
habebit ptē suā·vt pz in pdicto·c·Aut mor=
tuariorz et sic n habebit de oib⁹ vt ptz ex de
v·sig·ex pte·ij·Et sic sm istos oia pdicta cō
tinent² noie oblacionū·n aut noie mortuario
rū·Sz h n placz sm host·qz eps est parciona=
rius oblacionū oim qz de oib⁹ dz hre suā ca
nonicā porcōez·et tn nihil pcipit de omib⁹
pdictis·vt pz ex de testis· c· fi·Ideo dic ali'
scz q de certa suma relicta p anniuersario et
sil'ib⁹ nō deducit² nisi fieret in fraudē·vt pz
in·c·pdicto·et ex de v· sig·ex pte·i fi·Sz de
oblacōib⁹ i missis que celebrant² in septimis
et hmōi est porcō deducēda· et sic intelligit
i° ex de v·sig·cū inter vos·ꝗ·fi·vn sm eum
lra ibi dz exponi ac capellani pdicte capelle
dicētes pmicias et decimas vl ea q offerun²
p missis mortuorz pbiteris et q repēte offe
runt² i missis que celebrant² p septimis ꝛc·

Vtrz necessario teneatur qs offerre·ihc ad
oblatōes pmas et scdas n tenet² qs ab inicio
qz ab inicio sut gtuite·sz exquo sunt facte ne
cessario sunt soluende·et cogi debēt eas sol=
uere q fecerūt ipas vel hēdes eorz alias si n
soluāt maxie oblacōes defunctorz iudicant²
sacrilegi·xij·q·ii·nulli·et hoicide·xij· q· ij·
q abstulerit et egēciū necatores et infideles
xij·q·ij·q oblacōes·et duob⁹ c·se·De tercijs
vo oblacōib⁹·s·quotidianis dic hu·q neces
sario sut soluēde·et q n soluerit dz excōicari·
de ose·di·j·ois xpian⁹·et·xvj·q·j· statuim⁹
et di·xxxij·pter hoc·Alij vo intelligūt i°·c·
ois de oblatōe interiori·s·cordis vl de obla
cione boni opis·vl esse osiliū qd ibi dicitur·
Alia vo duo intelligūt d oblacōib⁹ pmis vl
scdis postqm sunt ia facte· In h° tn cōueniūt
omz·vt dicūt rap·et gof·qsi pbiter pauper
essz nec hzet vn sustētaret²·prochianos ad of
ferēdū subtrahēdo diuinū officiū cogē possz
qd verz ē sm rod·aucte n sua sz epi·qz vt di
cit apls·j·corinth·ix·Nemo cogit² suis stipē
dijs militare·ex de spmo·cū sit·Cōtrariz tn
videtur·di·xcj·clericus victum inqt et vestī=
tum suo artificio vl agcultura sine officij sui
detrimēto pparet·Sz hoc intelligi pt qn par=
rochiani paupes sibi nec ei puidere possūt·
host·tn credit q in tali caū debet ei eps pui
dere·xij·q·eps·et ex de offi·or·inter cetera·
vn pt pbabil' dici sm rap·et gof·qsi proch
iani alicuius ecclesie cōsueuerūt in certis fe
stis offerre cogi pnt ad tenendā piā cōsuetu=
dinē·n a pbitero subtrahendo officiū·sz ab
epo cui⁹ officiū ē i hmōi implorandus·ex de
spmo·ad apostolicā·Sm vo host·in pcipuis
festis tenet² qs offerre et cogi pōt maxime cū
h° sit osuetudo gnalis·Et hoc ē qd dz d ose·
di·j·siqs ex e·ois·vbi dicit²·ois xpian⁹ pcu
ret ad missarz solēnia aliquid deo offerre·et
memoret² qd dns p moysen dixit·nō appare=
bis i dspectu meo vacu⁹·Nota q dic missarū
solēnia qsi dicat l solēnib⁹ festis i qb⁹ tenet²
totā missaz audire vt dieb⁹ dnicis·de cōsec·
di·j·missas·Et id ē d alijs solēnib⁹ festis ar·
ex e·c·ii·tenet² em offerre aliqd corpale·nō
em pt h° intelligi d oblatōe interiori vel bo
norz opm tm qz ad illā tenet² qlibet etiā sine
missis· ideo statutū ē q i dieb⁹ ill n recipiat
aliqs pbiter prochianum alterius·ne ppria
prochia inde dānifice² cū i dieb⁹ ill offerre
tenea²·hoc osiderari videt² ex e·dnicis Et sic
intelligi pōt illud ex de vsuris qnto in fi· In
his etiā casibus pnt intelligi illa·c·xvj·q·j·
statuim⁹ et·di·xxxij·pter hec·h·ho· De q=
bus reb⁹ debēt oblatōes fieri·ihc q de reb⁹

illicite acquisitis et possessis oblacio fieri nō
pt·qz vt dicit² ecc·xxxiij·imolātis ex iniquo
oblacio est maculata· In veteri aūt lege in q̄
figure dei seruiebat² q̄dā ꝓter sīficacōz im
munda reputaban² q̄ offerre ñ licebat ō quo
rum numero canis erat ⁊ alia em̄ aialia imūda
redimebant² et p̄cū eorū offerri poterat·sīm
illud leuit·vltī·si imundū ē aial redimet qui
obtulerit·Sz canis nec offerebat² nec rediē
bat² tū qz ydolatrē canib⁹ vtebant² i sacrifi
cijs ydolorū·tuz etiā qz signat rapacitatē de
q̄ oblacio fieri nō pōt· Sz hec ꝓhibicō cessat
in noua lege i q̄ oia mūda reputant² vt dicit²
ad tytū·j· Et ideo q̄ntū ē de se ō quolibz licī
te possesso fieri pōt oblacio·p accidēs tñ con
tingit ꝙ etiā de aliquo possesso ñ pōt fieri ob
lacio·puta si vergat in detrimentū alteri⁹ vt
si aliquis filij⁹ offerat i⁹ deo·vñ debet nutri
re pentes·qd dñs improbat·Mt·xv·vl ꝓter
scandalū· vel ꝓter cōtemptū vel aliqd ali⁹
hmōi·vñ in veteri lege ꝓhibebat² oblacō de
mercede ꝓstibuli ꝓter imundiciā·deu·xxiij·
nō offeres mercedē ꝓstibuli i dōmo dñi dei
tui· In noua aūt legē ꝓter scandalū ne·s· ec
clesia videat² acceptare si recipiat oblacōez
de lucro pctī· Quantū vero ad i⁹ qd dicit²
Mal·j·si offeras claudū et languidū nonne
malū est·Sciendū ꝙ oblacio talis aialis red
debat² illicita triplr· vno mō rōe eius ad qd
offerebat²· vñ mal·j·si offeratis cecū ad im
molandū·nōne malū est·sacficia autē oporte
bat esse imaculata·Secundo ex cōtemptu·vñ
subdit² ibidē·vos polluistis nomē meū in eo
quod dicitis mēsa dñi cōtamiata est·et quod
supponitur ōtemptibile· Tercio ex voto p̄ce
dēti ex quo obligat² vt integrū reddat qd vo
uerat·vñ subdit² ibidē·maledictus dolosus·
qui habz in grege suo masculū et votū faciēs
immolat debile dño·Et cetere cāe manēt in no
ua lege q̄bus cessantib⁹ñ est illicita· Notā
dam aūt ꝙ sūt q̄dam psone a q̄bus eccia ñ re
cipit oblacionē i crimis sui detestacōez·p̄mo
si sint abinuicē discordātes et se odiētes nec
pnt ad ꝯcordiā reuocari· scdo si paupes opp
mūt siue paupum oblacōes offert·de his du
ob⁹ habē²·di·xc·oblacōes·et p totū·3° si sit
raptor obstinat⁹ et inobediēs·ex ō rapto· sup
eo·q̄rto si sit vsurari⁹ manifestus·ex de vsuris
qz in oibus·q̄nto si sit meretrix publica·deu·
xxiij·ñ accipies mercedē ꝓstibuli· Et psa·nō
accipies mercedē meretricij·sexto si emunita
tem ecclie violauit nec emēdare velit· xvij·
q·iiij·miror·septimo si sit hēric⁹·credēs·rece
pto·et ꝓter h° denūciat⁹ excōicat⁹· Et idē
est de quolibz excōicato publico· ex ō here·
excōicatus·j·q·credētes·et·q· sane clerici·
octauo si sit spōte et sñ necitate rebapizatus
ab hēricis·tales em̄ oblacōes biēnio ñ sūt re
cipiēde etiā si peniteat·vt ptz de ōse·di·iiij·
eas etsi qui sic es inueniant²·sz p̄sbiteri nri tē
poris vix discernūt· Icē ius prochiale cōsi
stit i h° vt prochiani p̄nias recipiāt a suo par
rochiali p̄sbitero nisi de licētia ei⁹ vl sui su
perioris eā recipiāt ab alio·de pe·di·vj· pla
cuit·et ex de pe·et re·oīs· Icē ōsistit i cimi
terio et i sacmētis oferendis et alijs officijs
celebrādis suis prochianis q̄ opetunt simpli
cib⁹ p̄sbiteris· Quis intelligit² eē prochi
an⁹ alicui⁹·ꝓ q̄ domiciliū hz infra termios
eius et i eo manz·vñ si trāsferat ipm erit pro
chian⁹ illi⁹ ecclie ad quā trāsfer²·ex e·c·vl·
Et h° ē verū si se trāsferat ex toto et aio rema
nēdi· alias ñ cōstituit domiciliū sola domus
possessio·ff·ad municipales libertus·q· sola
Sz etsi in diuersis locis eq̄ degit est prochia
nus vtriusqz·ff·ibidē·l·assumpcō·q· penul·
Viator vo cuius libz ecclie ad quā venit par=
rochian⁹ eē intelligit²·ff·de iudic·heres ab
sens·Sz et vxor est illius eccie prochiana cu
ius vir ei⁹·ff·ibidē·l·filij·hec q̄ntū ad tem=
poralia·sz secus est q̄ntū ad realia·C·de mu=
lie·⁹ i q° loco munera·l·j· et li·x· Quid
de scolarib⁹·ꝓ si de licēcia p̄latorū cā stu=
dij alicui accedūt prochiam erūt ep̄i ad cui⁹
ecclesiā descendūt dū erūt ibi ar·ff·de iudi·
si longi⁹·q·j·et·l·heres absens·et ex de cle·
ñ re·relatū·videt² tñ ꝙ ñ sint de foro ei⁹ do=
nec moram ibi fecerint p x·annos· C·de in=
col·l·j·et·li·x·Videt² aūt host· ꝙ lex illa nō
habeat locū i foro ecclie· qz etsi p xxx·ānos
starz ibi cleric⁹ scolaris sine licēcia ep̄i ꝓprij
ñ fierz de foro alteri⁹· vt pz ex de pben·cum
lite·Si vo cū licēcia statiz est de foro alteri⁹
etsi ñ ꝓpetuo tñ ad temp⁹ exquo hospiciū cō
duxit·et explicādo suas sarcinulas se i eo re=
cepit·ar·ex de foro ope·sīficasti· Et tal scō
laris statutis et sñijs ep̄i ad quē transit liga
tur cū sit fact⁹ iurisditōis ei⁹·ex de sen·ex·a
nobis·j·Nō tñ eum sine spāli licēcia poterit
ordinare·ex de offi·archidyaconi· sīficasti
Et sic fallit illa regla quā habes ex e·nullus
Huius racio est· qz si nō recipit ordies nec si
bi nec alij p̄iudicat² et volūtatis ē eos recipe
Nec hoc ōtra volūtatē antiq̄ et ꝓprij p̄lati de
bet facē·ex ō eta·q̄ris·sz iudiciū reddit² i im=
uitū·ff·ō v·cbli·inter stipulantē·l·j· Vtrū
fines prochiarū p̄scriban²·ꝓ ꝙ ñ·qd em̄ sta
tutū est de ñ p̄scribēdis finibus·vt pz·xvj·q·
iij·q̄cūqz·Nō tm̄ hz locū in ep̄alib⁹ finib⁹ vt
pz·xvj·q·iij·inter memorātos·sz etiā in eccle
sijs prochialib⁹·ex e·c· sup eo·hec āt sūt vā
si limites sint ꝓbati·vt dz ibidē·secus ē si tur
bati fuerit et icerti·ex ō ꝓbat·ex lrīs·B host·

De p̄bendis et bñficijs et q̄b⁹
scz conferri debēt·ti·xxxiij·

Ostea cōsiderandū ē de his de quibus
ordinari necessaria sibi pnt hzē·scz de
p̄bēdis et officijs ecclīasticis· necnō
et de decis et p̄micijs· Circa p̄bēdas vo p°
q̄rit² qd sit p̄benda·scdo cui ē oferēda·tercō
q̄lia bñficia pnt oferri·q̄rto vtrū aliqs plura
bñficia vel etiā plres ecclias prochiales vel
psonat⁹ possit hzē·alia vo p̄nēcia ad colla=
cionē p̄bendarū dimitto gra breuitatis· et ec
qz magis opetūt canonistis· ¶ Circa pmū sci
endū ꝙ p̄benda dicit² ꝗ spāliter ius pcipiēdi
puentus in ecclia competēs pcipiēti tanqm
vni de collegio·Et orit² ex canonia qz exquo

quis habet canoniā p ꝓsequens hre debet et
pbendā·ad ius ergo canonicat⁹ pinet pbē=
da·et stallus in choro et loc⁹ siue vox in ca=
pitulo·vt patz ex e·relatū·potest tn quis ha=
bere pbendā·i·bnficiū et tn n erit canonic⁹
ex ō institu·c·ij· ¶ Canonia vero est ius qdā=
dam qd ex electone vel institucone vel rece=
pcone alicui⁹ in canonicuz et in frem ozit⁹ si=
ue acquirit⁹ vbi ē cert⁹ canonicoz nus vl de
nouo creat⁹ vbi n habet⁹ nus certus·ex e· di=
lectus·¶· pcuratoz v·pōt·et se/prebeda igi
tur pprie ꝓsistit i fructuū pceptone·canonia
vero in iure de hoc ex de cōsti·cū·m·in glo·
bern· ¶ Sz qd intelligit⁹ noie bnficij· Hz no
mine hoc n ōtinet⁹ rectoria vl psonat⁹·ex e·
cum olim·Et hoc est verū sm host·in cōten=
ciosis ne derogetur iuri eoz ad quos electō
pinet·ar·ex de elec·c·j·sz ōtinet⁹ pbenda ex
e·cum illoz Nec obstat illud ex ō v·sig·cua
vbi noie bnficij ōtinentur pbende·et maioza
bnficia qz illud·c·continet fauozē ecclesie a
debitis releuāde·et ideo dicit⁹ ibi i hoc casu·
Circa scdm sciendū q ōferēda est pbenda
psone ꝑdonee·In hac aūt ꝑdoneitate at
tendit⁹ etas·qlitas·ozdō·et scientia·de qui=
bus habitū est s·et q possit in loco residere·
et curam eius p se exercē·vt pz ex e·gue·et ō
cle·nō re·relatū· ¶ Vtrū pueris possint ōfer=
ri pbēde· Hz q sic·cū em tales ozdinari pos=
sint·di·lxxvij·in singulis·et·c·quicūqz·p cō
sequēs digni sūt pbendis et alijs bnficijs cū
sine titulo nō sūt ozdinādi·vt pz ex e·nō lice
at·Nec obstat qd greg·dicit q pueri n reputant⁹
ad bnficia digni quia illud pōt intelli=
gi de dignitatib⁹·vt pz ex de eta·et qli·ex ra
cione·et·c· indecoz tn si sufficiēs primoniū
hnt nō tenet⁹ eps qn ozdinat eos ipis assignā
re titulū aliū·ex e·epus·et·c·tuis ¶ Quid si
platus ozdinādo n habēti sufficiēs primoni=
um p titulo dederit ecclesiā q erat alteri⁹ vl
quid si caumate peat vl depauper⁹·Bndent
aliqui q talis qrat victū inde si recipiat titu=
lum mm⁹ sufficientē·iputet em hō sibi host·
vero credit q platus tenea⁹ ei puidere·x·q·
ij·vnio·ne ipm hostiatim opozteat medicare
in vitupium ozdinis clerical·ar·di·xciij·dy=
aconi·ex de cle·diu·jobes in fi·Nō putat tn
host·q titulus sit assignādus clerico in mino
rib⁹ ōstituto·ar·ex e·eps·et·c· cū sm apl'm
Nec obstat illud ex e· n liceat qz itelligit qd
dicit clericus in sacris·licet appellacōe cle=
ricoz ecia minozes cōtineantur·xiij·q·j·de
psona·et eps otra tales hz legitimas excepti
ones ex e·cū sm·et ō eta·et qli·accepim⁹ Si
aūt platus dedit nō p titulo sed p bnficō et
euincat⁹·aut vterqz sciebat aliū hre ius i illo
bnficio aut n·si sic dolus cum dolo cōpensa⁹
ff·de dolo·si duo·Si nō aut vterqz·s·ōferēs
et recipiēs ignozabat et tūc nō tenet⁹·vt ptz
ff·de re·du·ad res donatas·aut recipiēs sci=
uit nō aūt ōferēs·et sic a seipo decipit⁹·vt di=
cit⁹ ibidē·vl qz ōferēs sciuit n āt recipiēs et
tūc tenet⁹ sibi ad ōferen dū sile bnficiū·ex e·
inter cetera·vij·q·j·pnciū·Ꝑ host·Et oueniūt
cū eo expsse in duob⁹ vltimis mēbris can·jo·
et bern·vt pz ex de pbē·cū sm in glo·vlt·et
c·sup cetera·in glo·vlt·

Circa terciū queri⁹ qlia bnficia pnt ōferri
pueris et etiā alijs iam alias bnficiatis
Hz ad huius materie maiozē euidenciā sic di
stinguit host·bnficioz alid est religiosū alid
seculare·Religiosum aliud simplex aliud du
plex·Simplex est qn quis recipit⁹ i monachū
vel regulare canonicū·Et ad hoc n ē pdone=
us bnficiat⁹ et pfessus i monasterio alio si re
manere velit i illo·ex de reli·do·c·fi·et ex e·
p·Nec etiaz clericus secularis ex de sta·mo·
c·fi·¶· pcipm⁹·Puer āt ē pdone⁹ quo ad re
ceptoez n tn quo ad obligatōez vt patebit cū
aget⁹ de religiosis· Duplex est vt pozat⁹ ab=
bacia·vel aliud hnz administratōez·Et ad h
puer nō est sufficiēs·ar·ex de sta·mo· mona=
chus·¶· fi/bnficiat⁹ etiā i alio monasterio n
est ad hoc pdoneus nisi papa cū eo dispenset
ar·ex de confir·vtili·ad nram·Secular vero
beneficiū aliud est sūmuz aliud duplex aliud
simplex·Sūmū est epatus·di·xxxviij·omnes
psallētes·et ad hoc null⁹ puer est pdoneus·
ex de elec·cum in cūctis·nec etiā bnficiatus
in alio epatu sine dispensacōe pape· ex de ex
ces·pla·sicut vnire·Duplex est vt digtas vel
psonatus vel ecclesia vel aliud bnficiū hnz
curā aiaz·ō his em idē ē iudiciū ex e·de ml'
ta·et ex de elec·dudū·¶· tandē·Et ad h⁰ nul
lus puer est pdone⁹·vt pz in·c·cū in cūctis·
Nec etiā bnficiatus in alio sil'i bnficio si reti
nere velit vtrūqz·vt pz i·c·de multa·hoc de
rigoze iuris·secus est de dispēsacōe·Simplex
aūt bnficiū est multiplex·aliud em tm reqrit
cōsilij maturitatē·et pōt dici canonia siue p=
benda·vt cū quis recipit⁹ i canonicū alicui⁹
ecclesie qz est bonus clericus·s·vt vocem ha
beat in capitulo·Et pōt vocari talis canoni=
cus honozari⁹ et vocabit⁹ ad omz tractatus
et finito tractatu recedet nihil recipiet quia
psonaliter nō residet·Et ad hoc n ē apt⁹ lay
cus·ex de insti·c·ij·Nec puer ex de eta· inde
coz·sz bnficiatus in eccl'ia alia circūspect⁹
et iurispitus·Et sic exaudiri possunt iura que
innuūt q aliqs pōt hre locū i diuersis eccle=
sijs exquo expedit eis·ex de cle·nō resi· cum
ad hec·et ex de eta·qris·q rōe ōsiderata etiā
si pbendā habeat ōsignatā forte pcipe pote=
rit·eā vicario ōstituto p eo ad seruiendū ec=
clesie·sicut i quibusdā ecclesijs est ōsuetudo
q tuēda videt⁹·ex de cōsue·c·j·et·ij·Alid re=
quirit tm obsequij assiduitatē·et hoc dici pōt
pbenda vel pēsio certa q assignat⁹ vicario vl
clerico assiso sic dicto ab assidēdo qz cōtinuo
residere et assidere debz de hoc ex de cle·nō
resi·cū ad h⁰·Et ad hoc bnficiat⁹ i alia eccia
scz ōsil'i bnficō n ē pdone⁹·ex de offi·vicar·
phibeas·puer tn exquo excessit infanciā quo
ad ozdinē suū et eius officiū qd exeq pōt est
pdone⁹·ar·ex de tēp·oz·vl n est compos·Et
etiā lay⁹ dū tn honeste viuat et seruiciū qd
sibi cōpetit faciat·vt custodiam hostioz vel
aliud sile sicut notat lanr·ex de ōsti·c·ij·ar·

xxiij·q·j·paratus·circa pñ·Aliud requirit si
mul verūqz·s·osilij maturitatē et obsequij as=
sidnitatē·vt canonia pbendalis·Et ad hoc ñ
est aptus bñficiatꝰ i alia ecclia·Nec etiā pu=
er·sic intelligē illud ex e·sup inordinata·Ex
cipe necessitatē ecclie vbi alꝰ magis ydone
us ñ inuenit·ar·ex e·d multa i fi·Instāte em
necessitate maior septez annorꝫ pōt recipi et
maxime in ecclesijs vbi tales sunt ad dicēdū
rñsoria et deferendū cādelabra deputata·ar·
ex e·extirpandū·¶·qui vero·dūmō sint ydo=
nei·ar·ex e·de psump·¶·ex studijs·Requisitō
tñ cōsilij tal suspendet vsqz ad tempus certū
ff·de decur·spurij·¶·minores·Et licz lex in=
nuat de etate·xxv·annorꝫ·videnet tñ sufficē
xvij·ar·ff·de postulādo·l·j·¶·puericiā· vel
saltē xviij·ex de offi·dele·xxiiij·vl pt dici q
post·xiiij·annos erit arbitrariū·ar·ex d eta=
et indecorꝫ·Ex pdictis pz q alꝰ est canoni=
cus tm·alius pbendariꝰ tm·alꝰ canonicꝰ et
pbendariꝰ·Aliud reqrit procinij fidelē defē
sionē·puta qz rōe aduocacōis assignat alicui
in monasterio vel ecclesia aliq pēsio certa vt
vocatus veniat et procinet·ar·ex d spndico
c·j·et ad hoc ñ est aptus puer·sz bñficiatꝰ in
alia ecclesia nō pbibet·imo pōt quis in di=
uersis ecclijs sic bñficiari et obligari·ex de
iureiur·veniēs·¶·verū·Cōsulo tñ tali q sem
per excipiat pmū pactū· ne vel de nō obszua
tione pacti vel deceptōe possit notari·ar·ibi=
dem tua nos·et·c·vexꝫ·Si aūt vna illarꝫ ec=
clesiarꝫ litiget otra aliā tractet de cōpositōe
nec aliquē offēdat si ex vi pacti habiti pt ca=
uere·ar·ex de postulan·c·fi·alias adherebit
pme cōtra sedam· Si vo simꝫ pepegit cū vtra
qz et simꝫ citet vt veniat patrocinari locus ē
gtificatōi·Aliud reqrit remuneracōez ad an
tidotū·vt qñ videt eēo q aliqs est bonus et
honestus et bñ seruit et seruire pōt·et ido eū
bñficiat·ad hoc ex de doñ·p tuas·et ad hoc
est ydoneus puer maior infante·Aliud assi=
gnat ad vite sustētacōez· et hoc ē multiplex
quia assignat qñqz causa pietatis vt hospita
litatis ad quā tenentur clerici·ex e·de mona
chis·Qñz cā pauptatis· vt ide sustentent· ex
de cle·cōiu·qd a te·et ad hoc est aptus bñfi=
ciatus insufficiēter·et puer paup·Qñqz caus
sa vtilitatis·s·vt discordia vitet·ex e·nisi es=
sent·Qñqz cā honestatis vt pēsio assignata ei
qui seruire nō pōt nec decz q mēdicet·ex de
cle·debi·tua nos·Qñqz causa necitatis vt il=
lud qd assignat coadiutori·vt pz ibidē·c·j·
penul·et vlt·Qñqz cā graciose volūtatis· In
his tñ casib ñ videt intelligēda decretalis
ex e·sup inordinata·

Circa qrtū queritꝰ pmo·vtrum aliqs possit
hre plā bñficia·Sz q nullꝰ hre pōt szm
iuris rigorē plēs psonatꝰ vl ecclesias prochi
ales·ex e·qz intantū·ad hoc referēte· pterea
de multa·cū iā dudū·Sz nec ptextu alicuius
cōsuetudinis iurate vel qntocūqz tpe seruate
pōt qs i eadē ecclia nisi vnicū psonatū vl di
gnitatē aut ppositurā vl administratōz vl offi
ciū ppetuū quocūqz noie censeat sil cū cano
nia et pbenda sine dispēsacione sedis aplice
obtinere vl obtēta retinē·et otra psumptuz a
quocūq; est oino irritū·li·vj·de osue·osuetu
dinē·et dicit ibi io·an· q noie officij oūnet
etiā camerlegaria·massaria·et yconomatus·
Quid aūt sup his iuris sit qntū ad dispēsatio
nem vide hoc infra·e·ti·i notabili qd incipit
sciendū aūt·Hecꝰ aūt ē de pbendis·q em ali
quis possz hre plēs pbendas videt a otrario
sensu iuriū pus allegatorꝫ·qz qd de vno pro
hibet de alio decedit·vt patet ex de psump=
nōne·scit em papa hāc osuetudinē et tolerat
ergo videt approbare szm tan·ar·di·iiij·¶·
leges·et ꝓpter h·et ex e·cū iaz dudū ibi·Nunc
aliqd aliud pmissorꝫ·nihil em fuit pmissū qd
sufficeret nisi hoc intelligas de plēalitate bñ
ficiorꝫ·Nec obstat illud ex e·sup inordinata·
qz loquit de recipiēdis ñ de receptis·vl tra=
hit ad bñficia maiora·sicut intellexit bern·
sz hoc nō patet mens ipius·iō intellige eam
szm ea q dicta sūt qstione pcedēti·Est gꝰ alid
de psonatib et prochialib ecclesijs· aliud
de pbendis·cuiꝰ rō est·qz sicut eps intelligi
tur esse spōsus ecclie·ex de trāsla·epi·licet·
ita et pbiter ecclie sibi omisse·vt pz·xxiij·q·
iij·sicut· Et inde est q duo pbiteri ppetui ñ
pnt ad eandē ecclam intitulari tanqm spōsi
nec vnus hre pōt ecclias plures tanqm spō=
sas·ar·de cle·nō resi·qz nonulli·et·c·cōque=
rēte· sicut nec mulier diuersos spōsos nec vir
diuersas spōsas alias eos infamia comitet·
ex d big·nup· ideo habēs diuersas ecclesias
infamis videt·ex de elec·dudū·gg·Canoni
cus āt dicit milter siue seruiēs·ex de elec·cū
ecclia vlterana· et ideo ecclia q ē dña plēs
canonicos tanqz plēs seruitores hre pt· imo
tot reqrit quot pnt sufficē·ex de insti·c·j·Si
cut gꝰ vnꝰ clericꝰ pōt hre plēs dñas tpales
sic et plēs spūales·¶ Sz otra ex de cle·oiu·
diuersis·et·xvj·q·j·pbiteros·ibi si nō szuio
ñ hēo pbendā nisi faciā qtuor mensiū residen
tiā vt ē statutū i aliqbus ecclijs et habeā vi
cariū in horis canonicis et tale q sit sufficiēs
Hic em deficit causa qre pbenda negetur·gꝰ
et effectꝰ·ex de appel·cū cessante·et etiā ser
uire possem lingua de quo habitū est ē i pce=
denti·q·Innoc· aūt dixit q aliqs pōt plures
pbendas hre· ita q habeat vnā tanqm titulum
sequentē vo tanqm bñ meriti et tanqm cōmē=
datā·qz plēs titulos nō pōt hre quis sine di
spēsacōne·di·lxx·sanctorꝫ·collacō aūt eccie
canonico facta tenet·et sic hz canoniā et ec=
clesiā·vt pz ex de offi·lega·dilectꝰ· Sz otra
ex· de pcur·ex insinuacōe·et d elec·ecc·gg·
Tan·aūt dixit q aliqs pt locuz hre i diuersis
ecclijs si sit vtriqz necessariꝰ vl vtil et hoc ex
dispēsacōe epi de bñficijs minoribus et ex di=
spēsacōe pape de maioribꝰ·ar·ex de elec· du
dum·gg·et ex e·de multa·Nec obstat illud·
di· lxx·sanctorꝫ· qz illud pōt intelligi qñ is
de quo qrit ñ ē necessarius vel vtil·ar·ex de
eta·qris·p potest quis esse canonicꝰ sine pbe
benda vt habitū ē ē·et hoc innuit i·c·sancto
rum·cū dicit q canonicꝰ pbendariꝰ ñ pt esse

quis in diuersis ecclesijs·quasi·di·ſz canoni-
cus nō ꝑbendari⁹ pōt esse·Sedm vero host·
de rigore iuris null⁹ pōt hre nisi vnū titulu⁹
sicut dixit jnnoc·et pz ex e·extirpande·et·c·
sup inordinata·dūmō ille sufficiat·vt ptz ex
de eta·eā te·Si tn sit vtil et necari⁹ qs diuer
sis ecclijs pnt eū secure recipe et ei bnficium
assignare·vt pz ex d eta·qris·et dictū ē i qsti-
one pcedēti·Et eps et capitulū i h° dispēsare
pnt etiā de volūtate vt patz ex d symo· ex in-
sinuatōne·et ·c·se·et de elec·si alicuius· licz
sit ar·dtra·ex e·gue·et de insti·c·j·vel dic q
requiri² cognicō cause semiplena·Cōsuetudo
tn indistincte plitate ꝑbendar admittit·Sz
rnderi pōt q multa p pacientiā tolerant² rc·
ex e·cū iam dudū i fi·Hec oia intelligas sal-
ua distinctōe posita·in·q·pcedēti· Secundū
aūt gof·recepta ꝑbēda scda·vacat pma ipso
iure·vt pz ex de excess·pla·vel ec·nōva·lras
Vn qd statutū est i bnficijs curā aiar haben
tibus·ex e·de multa·et de psonatib⁹ de qui-
bus est idē iudiciū·ex de elec·dudū· etiam si
nō hēant curā aiar·vt m·c·de multa·Intel
ligit etiā de ꝑbendis·et accedit szm eū ad h°
xxj·q·ij·siquis iā transl at⁹·et ex d elec· cum
in cūctis·et intelligit cū vnicū hoc ē secūda
ꝑbenda recipit² vt titul⁹ non vt simplex bnfi
ciū vel vt stipendiū·et dicit q dtrariū dicen-
tes sūt diuitib⁹ blādientes et vicia palpātes
¶ Quid si dicat² i rescripto·recipiatis petru⁹
n obstāte q alias sit bnficiat⁹·Rndet host·q
si habeat vnū bnficiū sufficiens vel plia sine
dispēsacōne obstabit exceptio·ar·ex e·cū te-
neam²·et de ꝑscrip·postulasti·et ad hoc sunt
plia alia iura·Si dicas q dtrariū seruatur de
facto·Hic n ē qui opponat· nec dz attēdi qd
fit·sz illud qd fieri dz·ar·ex de dsue· c·fi ·q·
vno·et de elec·cū cām ·q· qz igitur hec host·
ti·d rescrip·¶ Vtr bns plres ꝑbēdas vl plia
bnficia curā aiar bncia vl plres psonat⁹ re-
tinē possit qd maluerit·Rndz gof·q n qz pri-
mū vacat vt dictū est s szm eū·Etsi vtrūqz re-
tinere dtenderit vtroqz carebit·vt pz in·c·de
multa·et ar·vij·q·j· siqs eps· Et cū in culpa
fuerit accipiēdo vtrūqz optōez n debz hre vt
patz·ff·de testa·tutor·Nec obstat illud ex e·
referēte· qz ibi doce² qlr supior ēca hmōi gē-
ciose pt pcedē·vl optio illa locū hz szm vete
ra iura·sz hodie locū n hz·¶ Sz nūquid eps
dispēsare pōt i plitate bnficior· Hic scripsit
jo·q sic in eadē dvoc·di·lxx·sanctor· sz nō
in diuersis epatib⁹·et hoc ꝓter impossibili-
tatē iuris·qz q rōne cleric⁹ bns bnficia in di
uersis epatib⁹ tenet² ordines recipe ab vno
eadē rōe et ab altero·tenet² etiā vtriqz obedi
re qd esse n posset·si cōtraria ꝑcipent·Sz hāc
pplexitatē solus papa pōt tollē qui eoipo q
dispēsat cū aliquo q possit plia bnficia in di-
uersis epatib⁹ hre videt² ei dcedere q possit
cui maluerit obedire·Sz szm gof·nec i eodez
nec in diuersis epatib⁹ pt h° aliqs nisi papa
dispenset·et ita curia tenet vt ipe dicit·¶ Sci
endū aūt q i certis casibus pōt qs hre plres
ecclias prochiales vel etiā psonat⁹·Vnus ē
qn vna ecclia depēdet ab alia·ex de elec·du
dum·greg ·q· vlt·Sedm qn hz vnā intitulatā
et alterā dmendatā·vt pz ibidē·Sz tūc vide²
q cōmēdata possit auferri qncunqz vide² pla
to·nisi forte dmendata esz ad certū tempus·
ex de dmoda·c·j·Tercius vbi ecclesia est te-
nuis in redditib⁹·ex de eta·eā te·et ex d pre
bē·exposuisti· Quart⁹ vbi clerici digni raro
inueniunt²·xxj·q·j·c·j·Qntus vbi dispēsatur
p sedē aplicā·vt pz i·c·dudum ·q· nos igit²·
Sextus vbi interuenit epi dispēsacō vtilitate
vel necessitate ecclesie exigēte· et sic ex iusta
causa szm jo·et jnnoc·Sic intelligit² id ex de
excess·pla·cū nris·et facit ad h° id ex d elec·
in causis in fi·Tacredus vo et eius sequaces
dsentit pmis host·ar·j·q·vij·q· vbi·et·c·tali
et p totū·Et hoc intelligas cū dispēsa² ꝓter
vtilitatē vel necessitatē ecclie vl psonar ar·
ex e·exposuisti· Sec⁹ est si ꝓter progatiuam
meritor qz tūc dispēsat solus papa·Sic itel-
lige illud ex e·de multa· in fi· Et hoc plane
et plene sonāt iura·Et ad hoc ē id ex de elec·
innotuit·in fi·szm host·Sedm vo jo·an·epus
dispēsare pōt cū aliq° vt hēat vnicū psonatū
vel officiū cū canonia et ꝑbenda· Et hoc no
tat li·vj·de dsue·dsuetudinē ibi vt vnicū·et
hoc mō szm eū approbari pōt opio posita per
bern·ex de excess·pla·lras·in fi·vlt·glo· Et
idē credit pdict⁹ jo·si hoc esz de statuto vel
dsuetudie ecclie·ex de rescrip·eā te· jbi erat
idē archidiacon⁹ et canonic⁹· et extra e· qz
sepe·et·c·cū i ecclesia·¶ Sz cū i supradictis
facta sit mēcio d sufficiēcia et insufficiēcia si
ue tenuitate ecclesie vel bnficij queri² ad ma
iorē euidenciā qd bnficium dz sufficiēs ·Hic
szm q sufficiēcia dsidera² szm dsuetudinē ter
re·Et habita rōe psonar cōiunctar qbus te
net² puidē·di·l·studeāt i fi·et ex de cohabi-
tle·et mu·c·j·Et vt hospitalitatē possit serua
re et q° ad hoc min⁹ sufficit manētibus ex vi
as cōes qm manētib⁹ i vijs·Et epo i epalib⁹
rndere·xvj·q·j·qm quidqd·et ex de supplen-
ne·p·c· ij· Et szm digtatē et sciētiā et mores
bonos·ex e·de multa·¶ Si aūt qrat² de ordi
nato agente dtra epm p titulo assignādo· et
statuta sit certa sūma·vt li·v·vel·x· sicut ē i
quibusdā statutis legator sedis aplice·szuā
da est i puincia·ex de fideius·qd quibusdaz
Si āt n sit statuta bns victū et vestitū his cō
tent⁹ sit szm aplm·Etsi recepit min⁹ sufficiē-
tem titulū imputet sibi et qrat ꝓprijs manib⁹
victū·di·xcj ·q· j·et·c·cleric victū·h host·
ti·de rescrip·¶ Vtr mai⁹ bnficiū sit assignā-
dum vni clerico qm alteri·Hic q sic·dsidera
tis iurib⁹ s i pcedēti·q·notatis·Et hoc dmit
to arbitrio epi cui est dmissa rer distribucio
et aiar gubernacio·xij·q·ix·eps·ec·rr·et c·
ꝑcipim⁹·q diligēter aduertat qd cui cōferat
et magis i hoc attēdat mor honestatē qm sā
guinis nobilitatē·hec host·ibidē· ¶ Vtr im
petrās lras sup aliq° bnficō obtinēdo tenea²
mentōez facē de primonio·Rndz host· q si sic
ordinat⁹ ad primoniū et de ipo nō faciat mē
cionē ordinator dtra eū habet exceptōez szm

gof. Idē videt si ordinat nō sit ad aliud dū
mō sit sufficiēs. hoc videt expssū. ij. q. ii. pa-
stor. et ex e. eps. et. c. tuis. nō em dicit ibi q
ad titulū sui primonij ordinet. sz q bnēs ta
le primoniū ordinari possūt nullo alio titulo
assignato. vl dic nullo alio. ergo isto assigna
to. et sic facit p gof. qz sine isto titulo vl alio
ñ dz ordinari. ex e. cū szm. et d eta. accepim
¶ Vtrū clerici qui sufficiēs bnt primoniū ad
victū et vestitū licite possint vti titulo seu bñ
ficio sibi gtis ocesso. ꝓ q sic dūmō honeste
viuāt nec malā intentōz ditādi pentes habe-
ant cū ope subsecuto et ecclie seruiāt qz q al
tari seruit de altari dz viuere. ex de pben. cū
szm. Nemo em tenet ꝓprijs stipendijs milita
re. ex de pscrip. cū officij. Sic intelligē q nō
peccat si vtat suo iure. ex de elec. cū ecclesia
vulterana. Si vero seruiciū nō faciāt et ī ma-
los vsus expēdāt pena suos teneat actores.
tales em szm hiero. sacrilegiū icurrūt. et p abu
sionē taliū. q. d. d his q abutunt loquor iudi
ciū sibi māducāt et bibūt. xvj. q. j. qm quicqd
Et szm ambro. in iniusticia et auaricia alios
excedūt. di. xlvij. sicut hi. et p pla alia. c. cō-
demnant. vt. j. q. ij. pastor. et. c. clericos.
¶ Quidā tñ scripserunt q hec iura et silia lo
quūtur de osilio. sz ad hec iura non bnt. ideo
intelligendū ē vt dictū est. Sz ad hec est ar.
ex de rescrip. postulasti. ¶. j. Ad hō em vt lra
impetrata ab ordiato valeat duo requiruntur
scz vt nullū habeat bñficiū ecclīasticū. Et q
sit paup vt innuit ibi. gō si ñ ē paup succūbz
ar. ex de cōsue. c. vlt. in fi. qui aūt primoniuz
sufficiēs hz nō est paup. Sz et bñficiū ecclie
censet hēe exq̄ō est ordinat ad illō vñ et q̄sti
oni ꝓposite d primonio. et. c. postulasti. rndet
in fi. ibi et p habēti bñficij subsidiū ꝛc. quia
p verba q pcedūt sufficiēter rndet pme q̄stio
ni. hec host. ti. d rescrip. Sedm vo io. xij. q. iij
aut bnēs sufficiēs primoniū hēe pnt bona
ecclīastica. nō vt ea sibi reseruēt sz vt paupe-
bus dent. alias mortaliter peccarēt. ¶ Quid
si canonici scīēter elegerīt ppositū alterī ec-
clesie ī decanū et paciunt q teneat vtrūqz p-
sonatū et sciebāt vl scire poterāt. p nl laten
dimittēt pmū. nūquid age possūt otra eum vt
dimittat decanatū. ꝓ q ñ ī modū accusatio
nis. ex de cōcess. pben. cū sup. sz bñ audient
in modū denūciatōis. ar. de iurīur. quēadmo
dum in fine. dūmō trina monicō pcesserit al
repellent. ex de accu. q̄liter. ¶. ad corrigen-
dos. Nec obstat illud ex e. cū nō ignores. et
silia. qz ñ fuerī passi canonici q mistrarz nisi
pmo renūciasset. et qz pmū vilī erat. vñ pre
sumi poterat q renūciasz. Vl illud intelligi
qñ in modū denūciacōis agi. hec host. ¶ Sz
nūquid peccat clericus recipiēdo diuersa bñfi
cia pcipue in diuersis dyoc. Rndet gof. q sic
licet em sciat pmū bñficiuz vacatuz recepto
secdo. tñ peccat ī cupiditate. dū illud qd ē sor
tis deserit et pinguī eligit. vt pz. vij. q. j. si-
q̄z sue. et. c. siqs d ordie. peccat em otēnēdo
suū epm dū eo otēpto recipit ab alio bñficiū
¶ Sz mirz videt q se quis liberare possz p se
cūdi bñficij receptōez a suo epo cui forte iu
rauit et a quo ordines recepit. ꝓ q hoc est
verz qñ de licēcia sui epi recipit bñficiū szm
Alioqn etsi pmū vacz titulū tñ poris ecclesie
durat. et pōt ab epo vel ecclesia sua reuocari
vt pz. vij. q. j. nō oportet. et. c. siqs vo. Et erit
in expectacōe bñficij vacaturi. Et sic lz pmuz
beneficium vacet ipso iure prior tamē locus
non vacat ipso iure nisi dicat q et por locus
et pmū bñficiū vacat quo ad recipientē. szm
tñ ñ vacat quo ad ecclīam vel epm porē qui
infra sex menses eū reuocare pōt si velit. hec
go. ¶ Nūquid scdus eps peccat oferēdo ei sci
enter bñficiū. ꝓ q gof. pz ex supradictis eum
peccare nisi fiat de pmi epi omissione q enim
vacz pmū bñficiū statutū est ī penā recipiēntis
szm. Euit aūt cōe viciū recipiētis et dantis. si
em illa ñ daret iste nō accipet. Secdz vo host.
peccat pmus plat q cū eū repetere possit ne
gligit. Et etiā scdus. qz scīēter otra iura venit.
ex de cle. ñ resi. fraternitati.
¶ De residēcia clicorz ī ecclīa. ti. xxxiiij.
Eīnde quia dictū est cca pncipiū pce-
dētis tituli q pbēda est oferenda tali
psone q possit residē ideo ad plenioreē
declaracōez huī materie de q hēt ex li. iij.
ti. de clericis ñ resi. i ec. vl pben. q̄renda sūt
aliq̄ de residētia. s. qs clericus tenet residere
ꝓ q̄cunqz bñficiū pbendale siue tanqm titu
lū obtinet. ex. e. c. vlt. siue bñficiū ī sit maxi
mum vt epatus. vij. q. j. puenit. siue sit modi-
cū etiā si esset. xx. solidorz. ex e. cōquerente.
¶ Nec pt titulū suū deserē sine licēcia sui plati
ex de renū. amonet. js vo cui tanp bñ merito
assignant pēsiones aliq̄ siue stipendia ñ tene
tur residere. ex de pben. nisi essz. et tñ tal ad
antidotū obligat. ex de testa. cum in officio
Etsi talis ecclīam cui bñficiū tenet offēdat
tanqm ingtus illo puatur. ex de postu. c. fi.
¶ Quō dz clericus residē. ꝓ q in ꝓpria psona
faciēdo seruiciū ecclie. ex e. nonnulli. et ī suo
ordine. ex de fi. pbi. ꝓposuit. Ad hoc em bñ-
ficia sūt instituta vt seruiciū in ecclīa īde fiat
vñ qui ñ seruit ea recipe ñ dz. ex e. cū ad hec
parū est em suā psentiā exhibē et curā siue ser
uiciū negligē. ex e. qz nonnulli vñ ī cathedra
libus ecclesijs et collegiatis distributiones
quotidiane tm pntib qui dinis intersūt iux-
ta cuius libz ecclie rōnabilē ordinatōz tribui
debēt qui vo aliter de distributōib illis ali
quid pcipit illī dominiū ñ acqrit. imo illud
totaliter restituē tenet nisi eū infirmitas vel
iusta et rōnabilis necessitas corpalis aut eui
dens ecclie vtilitas excusarz. Et idē itellige
de distributōib q fiūt p anniuersarijs defū
ctorz. pbant hec oia li. vj. e. osuetudinem.
¶ Sz obiciet qz li. vj. de elec. cū nō deceat. dz
psequētes vtilitatē ecclie ñ pcipiūt distribu
tōes. Ad hoc dicendū q canonici ñ tenent
eas talib ocedē. vt dz ibi. si tñ ocesserit. illi
nō tenent restituē. vt pz in. c. osuetudinem.
Alij dicūt q. c. cū ñ deceat loquit de absen-
tib. sz. c. osuetudinē de pntibus pmū credit
io. an. ¶ Sed quid si illi quorz lucro pdicta

cedebant remittant·nūquid is qui ea recepit
a restitutione liberatus erit·℟ sm jo·an·sa
tis videt' q sic cū ibi nō dicat' q remissio nō
pfit·vt patz li·vj·de censi·in fi·¶ Quid ō ec
clesijs q̄ non hnt pbendas aliquo mō distin=
ctas sz tm omi die dat' cuilibet certa q̄ntitas
panis et vini et sic de alijs·℟ndet jo·an· q
dictū·c·cōsuetudinē·n loquit' de talibus di
stributōib9 cū ille pocius sint pbende q̄m di
stributōes·Et ad h facit qd bern·notat· ex·ō
pben·licz·Dicit etiā jo·an·q vbi sunt pbēde
distincte·et postea est mēsa cōis crassa et po=
stea distributōes·locū hz·c· cōsuetudinē tm
in distributōib9 illis et nō i illa mēsa crassa·
¶ Siquis tn ex iusta causa sit absēs pōt serui
re p vicariū·ar·ex e·cum ad hoc·vl etiam si
sit effect9 inutil ad seruiendū ex aliq̄ causa i
quā tamē nō incidit ex culpa sua·Nā et excō
municato subtrahunt' merito bnficia ecclie
cum seruire nō possit·ex de appella·pastora
lis·in fi·et suspenso·ex de eta·cū bone·alias
nullū bnficiuz recipit in absentia nisi sm qd
notat' in q̄stione se·vel nisi ōsuetudo repun=
gnet·ex de ōsti·cum omz·que tn cōtrario sta
tuto potest tolli si ecclia sit seruitoribꝰ desti
tuta·dūmodo absentis pbenda assignet' ali=
cui surrogato·ex e·cū dilect9·et·c·ad audi=
enciā·et·c·cum ad hec·Sed si statutū cōtra=
riuz faceret canonici ppter cōmodū pprū·s·
qz inter se diuidūt illud qd absens pcipe cō=
sueuit n valeret·ex de cōsti·cum omes·et·c·
ex parte·¶ Quō nō residētes debent puniri·
et quō debet ōtra eos pcedi·℟ nō residens
aut hz ecclesiā p derelicta p cōtrariū factuz
aut nō·si sic puta quia nauigauit·quia vxorē
duxit·factus est ioculator vel miles·vel ali
as vitā psone cōtrariā assumit tunc si factum
eius sit notoriū pōt statim oferri ei9 bnficiū·
di·lxxxvij·quisquis·et ex e·diuersis·Si vero
sit dubiū tūc citabit' vt infra dicet'·Si autē
nō habz ecclesiā p derelicta citari et moneri
debz anteq̄m bnficio puetur put infra deter
minabit'·ar·ex de ōsti·ec·in fi·et hoc si cita
cio posset puenire ad eū·alias citacō mittet'
ad ecclesiā in qua dez residere vel ad domuz
absentis·s·tercia die et ibi publicabit'·vt pz
ex e·ex tue·Nō tn cogit' quis ad citacionem
extra puinciā mittere·ex de dolo·et ōtu·cū
olim·¶ volētes·Si aūt citatus nullā causaz
rōnabile ptendat et sit absens de licencia p=
lati expecta' p annū quo elapso ecclesia siue
beneficiū oferr'·et hoc sm gof·qn nō fuit li=
cenciatus vsqz ad certū tempus·tūc em si vl
tra illud tempus abesset statim illo tempore
elapso puari ecclia siue bnficō posset·nisi p9
temp9 illud ex iusta causa impediret'·vij·q·
j·pfenciū·et ex de loca·potuit sm gof·Si vo
nō habuit licēciā expectabit' p sex mēses tm
vt pz ex e·ex tue·In caū tn arbitrariū erit ve
infra dice'·Nec obstat aliq̄ appellacio quin
bnficiū oferat'·ex e·relatū in fi·Si vero cau
sam racionabile ptendat est audiendus·Etsi
iudex eam nō admiserit appellare pōt sz inte
rim assignabitur bnficiū alicui psone q̄ deser
uiat p absente ecclesie·ex de appel·puenit·
ij·¶ Sed quā causam dicis rōnabile·℟ sm
host·talis se absentat aut causa cupiditatis
sine licēcia vt recipiēdo sēdam ecclias et tūc
debz carere ecclia habita et etiā ecclesia am
bita·vij·q·j·siquis epa·et ex de transla·quā=
to·etiā si clericus sit hns ecclesiā·ex ō renū·
admonet·Et sic intellige illud·ex e·c·j·nisi
prima ecclesia eū reuocare velit·vij·q·j·nō
oportet·Aut absentat se causa lucri sine licen=
cia·vt causa negociacōis·et tunc etiā in casu
pcedēti est citandus arbitrarie si·s·placet eū
reuocare·Et sic itellige q clerico p vnā solā
horā expectat'·vt patz di·xcj·clericus·vel p
tres septimanas·vij·q·j·siqs in clero·vl per
duos mēses·vij·q·j·pfencium·vel p tres mē
ses di·lxxv·qm quidā·vel p·v·menses vt e·
di·qm vel p quatuor annos·vel·v·vl sex·vt
pz ex e·c·ij·et·c·ex parte·et·c·q̄liter·et hoc
q̄ntum ad puacōez bnficij·Nam clericale pri
uilegiū pdit si post trinā monicōez incorrigi
bilis apparuerit·vt patz ex de vi·et ho·cle·
c·fi·Aut causa vtilitatis cū licēcia·vt qz trā=
sijt ad aliā ecclesiā in q̄ vtilior erit·ex de re·
pmu·q̄rit'·et tūc nō cita'·sz pmū bnficiū ē cō
ferendū infra sex mēses oputādos a tpe illo
quo est adeptus corpalem possessionē secūdi
sine querela·ex e·de multa·Aut causa studij
et tūc si nō habz licēciā plati pcede vt s i·q·
pcedenti·ō·si vero n habuit·qz nec causa stu
dij debz abesse sine licencia·ex e·relatū·licet
studens dicatur absens ex causa rōnabili vt
patet ibidem·nisi forte causa studij theolo=
gie·ar·ex de mgris sup specula·¶· docentes
In quo etiā peti debz licēcia licz nō obtinea'
vel etiā recurrendū est ad pmū superiorem si
inferior licenciā neget·ne bonū obedientie
cōtemptū videat' ar·ex de regularib9·licet·
Si vero licentiā habz vsqz ad certū tēp9 ipso
elapso pcedi pōt ōtra eū eo mō quo dictū est
supra in pcedenti·q·ō·si aūt citatus·Sed ci=
tra tempus illud reuocari nō debet·ar·ex de
cōmo·c·j·Et hoc est verū nisi supuenerit no=
ua causa·ex de offi·dele·insinuāte·Est autez
iusta causa qn̄cūqz expedit ecclie·ar·ex ō po
stu·p·bone·i·vel ppter sciencia siue potenci=
am·ar·ex de elec·officij·vel qz ecclesia ē ni=
mis seruitoribus destituta·ex e·cū ad hoc·In
his em casib9 vrgens ecclesie necessitas pfe=
ret' et licēcijs et puilegijs impetratis vt pz
ibidē·Nō tn habebit puilegiū studens in ca
stris fraudulēter·ex e·tue·Aut causa deuotō
nis vt pegnatōis quā nō debz facē sine licen
cia plati·de cōse·di·v·nō oportet·Et ideo si
licenciā habeat debz expectari quousqz sit fi
nitū tps ita p potuit reuerti·ar·ff·ō ō·obli·
cōtinu9·quo elapso citabit' et fiet vt s dictū
est i illo·ō·si aūt citatus·Si vo licenciā n ha
buit incōtinēti citari pōt·et expectabit' p vj·
menses·et pcedet' vt s dictū est in illo·ō·si
vero nō habuit·Aut causa reipublice vt qz ē
in seruicio pape vel epi et sic excusatur·Dnt
em duo canonici esse in seruicio epi·Et intel
liguntur esse pntes·ex e·de cetero·et·c·cum

dilectus·et·c·ad audiēciā·nullꝰ tm̄ istorꝫ victualia pcipe dz siue quotidianas distributōnes q̄ debēt tm̄ residēntibꝰ·vt pz i·c·d cetero et ex̄ de pbē·lz·et·c·dilectꝰ·Idē dicēdū ē de morāte cū legato sedis aplice·ar·i·c·cū dilectꝰ·et ex̄ de offi·le·c·j·Idē ē eciā d eo q̄ fideliter psequit' iura eccl'ie· licz iurauerit residere·ex̄ e· ex pte·Secꝰ aūt ē d subdito suffraganei si more' cū archiepo· ñ eim̄ videtur residēs·ar·ex̄ d offi·or·pastoral·et d excess·plasic vnire· Aut cā gre spālis· vt puilegij sibi cessi et tūc excusat' nisi priuilegiū id ex causa reuocet' reuocandū est eim̄ vbi mlitudo ē in cā·vt qz eccl'ia ē p maiori pte suis seruitoribus destituta·etiaz si sit indultū a papa·ex̄ e· cū ad hec vt etiā dictū est ē d· est āt iusta causa·Opant' tm̄ indulgēcie q̄ nō puat' bnficio si aliquis qui loco absentis seruiat surroget' szm gof·vt pz i·c·ad hoc·Aut causa ostiuetudinis vel cōstitutōis eccl'ie vbi idē ē dicēdum qd i causa imediate pcedēti·ar·ex̄ e·cuz dilectus·et de osti·cū oms·Aut causa arcōris vite vt religionis· Et tūc distigue vtz sit religiosus vl secularis·pfessus vl ñ mfra annum vel nō p·c·ex̄ de regularibꝰ licet·et·c·statuimus·de qo dic vt infra vbi agit' de religiosis·i quo caū si sit eps et requisitus renuerit·nō pōt ad epatū reassumi·vij·q·j·hec nequaq̄·et ex̄ de renū·post trāslacōez·Aut causa necitatis vt qz impedim̄to iusto detinetur puta qz ē infirmus·ex̄ e·ad audiam· nec pt secure i eccl'ia morari ꝓpter inimicos·vij· q·j·pastoralis·ar·ex̄ de renū·ad supplicacōez·et sic vide' excusari· lz impedimēto cessāte tenear redire·ar·ex̄ d custo· eu·c·ij·Ꝗ·qz vo zelꝰ Aut cā nude volūtatis et tūc pcede' otra eū vt dictū est ē i·q· pcedēti·v· si vo nō habuit et sequēti·Sz hoc intellige qd dz ex̄ e·c·fi·vbi cadit distinctō ista·et·c·iter q̄tuor·hec āt habēt locū quo ad inferiores epis· Epi e ñ p archiepm cogunt' p excōicacōez et suspēsionez Et si nec illud ꝓdest papa vel aliꝰ d mādato eius speciali eos ab administracōe remouebit· et eligendi licenciā dabit· Sic intellige illd ex̄ e·ex tue·ibi otra eos·et·c·ex gestis·et·c· qualiter· Sz nūquid aliqs platꝰ pōt hāc licenciā·s·se absentādi dare· ihl papa et etiaz inferiores plati·et hoc vide' bern̄·d epis intelligere·ex̄ de cle·ñ resi· iter q̄tuor·Innoc· vo et host·intelligūt hoc etiā de inferioribus platis p·c·e·ti·relatum· ibi platorꝫ suorꝫ

¶ Ad hoc nota ad pleniorē instructōz de absencia cā studij·Et rō q̄re ñ dz aliqs clericus ire ad studiū sine licēcia plati ꝓprij ē·qz licēcia ñ dz dari i theologia nisi hoi docibili arff·de inoffi·tes·l·j·docibiles vo etiā sūt mitēdi et ad studiū theologie inuitādi·et tunc scz qñ inuitant' et mittunt' mittentes debent eis i necāris puidē·ex̄ de mgris sup specula· alias aūt ꝓpa volūtate docētibꝰ siue studentibꝰ i theologia ñ subuenit' a sua eccl'ia i oibus necijs·pnt tm̄ tales p·v·annos integros fructꝰ pcipe suaꝫ pbendaꝫ aūcte sedis apostolice·vt patz i·c·sup specula·ñ obstāte contraria ꝯsuetudine vel statuto cū denario defraudari ñ debēt i vinea dñi laborātes·vt dz ibidē·Ꝗ·j· In alijs vo scīēcijs nihil pcipient ex debito a sensu otrario ñ gra fiet eis vl nisi hoc habeat illa ecclesia de ꝯsuetudie spēali Sz nec studēs i theologia quotidianas distributōes recipiet·ex̄ d pben· licz nisi spāli priuilegio impetret' ex̄ de v·sig·olim·Vl dicendum q̄ i eccl'ijs in quibꝰ sūt diuerse pbende pcipiēt totas distributōes vt dz i·c·licz·Sed vbi habēt oia i cōi estimabit' q̄ntū expēdere possz si pns esset vl saltem dabit' quolibz die suo pcuratori illd qd pcipet si pns essz et etiā quotidiane distributōes q̄ pseniibꝰ dant' licz ñ intersint canonicis horis et sic intellige id c·olim·alias i eccl'ijs ill in qbꝰ hnt oia i cōi puilegiū frustratoriū essz·In nl'lo āt caū quotidianas distributōes q̄ dant' tm̄ his q̄ intersunt horis canonicis pcipiet ñ forte sit talis ecclesia i q̄ aliqs nihil pcipiet nisi canonicis horis intersit·vl nisi hoc ipetret puilegio speciali·Sz et cū fuerit idultū vt i studio fructꝰ pcipiet pbendaꝫ suaꝫ dz intelligi d studio gnali ñ speciali alicuius ville vl castri cū fiat in fraudē·ex̄ e·tue·B host· Insup nota q̄ oms scolares ad quēcūqz locū eūtes cā discēdi gaudēt puilegio impiali·s· q̄ nullꝰ iudex eis iniuriā iferre psumat· Nec dānū iferri sustineat ꝓpter delictū alterꝰ hoīs eius oē puicie·temeratoribꝰ aūt eorꝫ hō·l·et iudicibus siue rectoribꝰ illiꝰ tpis q̄ hoc neglexerit ipso iure infamia irrogata·res oblata i q̄duplum eigūt· et dignitate sua siq̄ pociebāt' imppetuū carēt·Et siqs litē otra scolarē mouē voluerit dat' electō scolari vtz malit coram dño suo siue mgro vl loci epo euenire· Siqs āt eū attē ptauerit ad iudicē aliū trahere a cā sua cadz q̄ tali conamine etiā si monere' iustissime· vt pz i osti·fre·d scolaribꝰ et eorꝫ puil·habita

¶ De decimis et primicijs·ti·xxxv·

Deinde osiderādū ē de decimis et pmicijs·Et pmo de institutione decimaꝫ secdo d specieb' siue differēcijs decimarū tercō q̄bꝰ debēt dari et a q̄bꝰ pnt recipi· et iter quos debēt diuidi· et vtz possint prescribi et q̄ actōe pnt peti·q̄rto d q̄bꝰ decime debēt dari· q̄nto quales q̄liter q̄n et vbi debēt dari·sexto a q̄bꝰ debēt dari· septō vtz possint aliqo mō alienari·octauo de pmicijs·nono d utilitate solōnis decimaꝫ et pmiciaꝫ·

¶ Circa pmū q̄rum' pl'a·pmo vtz istitutō decimaꝫ emanauerit a iure naturali·Ihl istitutio decimaꝫ pt intelligi dupl'r·vno szm determiacionē pris exhibēde·puta qz ē ps aliq exhibēda do vl ministris eiꝰ·et sic sumi' i rōne cōi·et B mō ē simpl'r a iure naturali· Dictat eim̄ ius naturale·q̄ deꝰ dz d substācia ꝓpa honorari szm illud pū·iij·Honora dñm de tua substācia·et q̄ minister eiꝰ debz sustentari· szm illud mal·iij·inferte omnē decimā i ozreuz meū vt sit cibꝰ i domo mea· Et q̄ ministrāti spūalia debēt tpalia ministrari·vt de·j·corinth·ix·et luc· x·dignus ē operariꝰ mercede sua·Alio mō pōt intelligi szm determiacōz certe pris exhibēde

Decretum [illegible] an Emmanuel [illegible]

Liber 19

puta ptis decime nō minoris · et sic accipitur
in rōe ꝓpria · et hoc mō nō est a iure naturali
simplr sz sm qd · ꝙ em tāta ps nō minor dez
nō dictat ius naturale simplr Et hō vult hu-
li · de sacris pre · xij · c · iij · et ꝓbat p hō qd ia-
cob vouit decias dare si rediret pspere Votū
aūt nō fit de his ad q hō tenez dictat tn illd
sm qd sz sm qd iuuat ad hoc artis ognitōe
vel reuelatōe · Iuuat em ad hō ex ognitōe ar
tis nūor ꝙ quā nouit ꝙ denarius est nūs pfe-
ctus · qz ab vnitate nūs coordinatus ē nūor
limes et terminus pmus · Et p replicatōez vnita
tis et ceterorz nūorz ad ipm format quilibz
alius osequēs numerus · et ideo cū hō sciret per
dictamē iuris naturalis deū esse honorand vt
principiū et autorē · et vt osūmatorē et finē bo
norz oīm · In solutōne pmiciarz ꝓtestat ipm
eē bonorz oīm principiū et autorez · Ex arte vo
nūorz habuit instinctū vt p exhibitōez decie
ꝓtestaret eū esse finē et osūmatorē Et hec rō
elicit ex vbis psi · sup illd exo · xxij · decimas
et pmicias ñ tardabis offerre · Iuuat etiā ad
hō ex reuelatōe facta ade sm aliquos cū fuit
rapt in extasi ad curiā angelorz · exq° notuz
fuit hoi angelicā naturā · ix · ordibus eē distin-
ctā et hūanā creaturā in decio ordie creature
rōnalis esse oditā sm pabolā d decia dragma
luc · xv · Et ex hoc instinctū habuit vt p exhi-
bitōez decie ꝓtestaret ordinē sue oditōis ad
laudē et glaz oditoris · hec alex · d an · ¶ Qn
institute fuerit siue inceperāt decie · Sz ꝙ tpe
abrae · qz sine fide saluatoris explicita vl im
plicita nulli hoi post pctm potuit esse salus vt
dicit aug et bēs petrus act · iij · Et sm hu · li ·
de sacris optuit vt sm ꝓcessū tpm formaret
magis euidētia signa spūaliū grārz vt cū ef-
fectu salutis crescere cognitio veritatis · vñ
sm qd mag ac mag saluatoris aduēt appro
pinquit sm hō magis ac magis eius psona in-
notuit · et p alia signa magis euidētia demō-
strata fuit · Euit aūt psona saluatoris reuela
ta · primū qntū ad psonā et naturā diuinaz · et
hō a principio tpe abel · ꝓter qd honorauit eū
abel primicijs et pmogenitis gregis · In signū
ꝙ ille q erat principiū nre oditōis et primoge-
nitus filius dei esz eē principiū saluatōis · 2° reue-
lata fuit psona saluatoris qntū ad rōnalē na-
turā creatā in qua mediator esset et oblatōez
et sacrificiū placatōis p hoibus deo offerret
Et hec reuelatio facta fuit noe ꝓpter qd hono
rauit eū in oblatōne et sacrificijs · vt pz gen ·
viij · 3° qntū ad naturā hūanā in qua expleret
officiū redēptōis · et hec reuelatio facta fuit
abrae gen · xxvj · In semine inqt tuo bndicent
oīes gētes Et ido ipe honorauit eū in exhibi
tōe decie p quā sigficat hūana natura · luc · xv
Et sic pz ꝙ primicie inceperūt tpe abel / obla
tōes tpe noe · decie tpe abrae · hec alex · d an ·
¶ Vtrz pceptū de decimis erat morale in ve-
teri lege · Sz i hac · q · videt esse dissensio iter
iurispitos et theologos · qdā em iurispiti sen
tire vident ꝙ pceptū de decimis dādis i ve-
teri lege erat morale · et nō tm quo ad exhibi
tōem alicui ptis in sustentatōz ministrorz dei

Decie ꝙ sunt

Decimas quod sint moralia dicit

sz etiā quo ad taxatōem ptis certe scz decime
vñ sm eos nō ē in noua lege euacuatuz sz po
tius remanet · et est etiā ofirmatuz luc · xj · vbi
dicit ve vobis pharisei q decimatis mentaz
et anetū et omne olus et pteritis iudiciū dei
et caritatē · Hec oia oportuit facere et illa non
omittere · hoc etiā videt sensisse hō · et inno-
qui inter canonistas fuerūt pcipui · Nā hoist ·
in sūma suaci · d decimis · q · vtrz osuetudo ex
cuset a solutōe decimarz · vbi volēs ostēdere
ꝙ decime dari debēt ex pcepto · ad hoc ꝓban
dū adducit autoritates veteris testamēti · qz
quidē frustra adducēt nisi supponēdo ꝙ pce
ptū de decimis morale esset · Cōsili mō videt
innoc · idē sensisse in glo · sup rubricā de deci
mis Theologi vo dicūt ꝙ pceptū de decimis
quo ad determinatōez ptis certe scz decie nō
ē morale qz nō ē scriptū simplr in corde hois
morale vo pceptū est in corde hois scriptū vt
dicit aug Nec etiā erat cerimoniale pceptū
qz nō erat datū ad significandū aliqd in fu-
turū principaliter · licz sigficaret in futurz ali-
qd onter sicut et oia iudeorz facta · sm illud
j · corz · x · oia in figura oringebant illis · q em
decimā dabat q pfectōnem significabat eo ꝙ
denarius ē qdāmō nūs pfectus vt dictū est sup
ptibus · ix · sibi retētis ꝓtestabat qsi in quodā
signo se impfectū esse et a deo pfectōez futu-
rā p xpm expectare · et etiā ꝙ saluator erat cō
pletur officiū hūane redēptōis in hūana na
tura p decimā dragmā sigficata vt dictuz est
sup · Et in hoc oueniebat cū cerimonialibus p-
ceptis que principaliter erant instituta ad sig-
ficandū aliquid in futuruz · Vnde quantū ad
hoc potest dici ꝙ pceptuz de decimis erat ce
rimoniale sm qnid nō tamē simpliciter · Erat
autē pceptum iudiciale quia erat datū prici-
paliter ad seruandaz equitatem mutue distri-
butōnis vt esset equalitas dati et accepti sm
qd est possibile et oueniens inter seminantez
spūalia et dantē tpalia · Dñs aūt taxauit deci
mā ptem et hoc ogrue ꝓpter causas supra di-
ctas · et ꝓpter oditionem illius populi cui lex
dabat · Ille em populus in · xij · tribus diuisus
erat inter quas · xij · scz leuitica que tota diui-
no cultui mācipata fuerat · possessiones nō ha
bebat · Et ido ogrue dñs pcepit ꝙ relique tri
bus · xj · ptē decimā suorz ꝓuentuū darent vt
honorabiliter viuere possent · Et etiā qz aliqui
erāt futuri trangressores pcepti · Et in hac sen
tencia fuit alex · de an · et tho · sicut patz in eo
rū sūmis · et rich · vt patz in · iiij · suo sup sniar
qui fuerūt magni doct · et scriptores questio-
nuz sacre scripture et specialiter de decimis ·
¶ Vtrz exhibitio decimarz mō sit sub pcepto
Sz sm determinatōez ptis exhibende sp fuit
sub pcepto et de iure nature vt dictū ē supra
vnde etiā habet gen · xlvij · sacerdotibus egipti
cibaria ex horreis publicis pbebant · Secdm
vo determinatōez decime ptis ante legē erant
sub osilio · vt pz ex voto iacob gen · xviij · vbi
dicit ꝙ iacob votū vouit dicēs si fuerit deus
mecuz · et custodierit me in via q ābulo ec · et
postea cūctorz q dederit mihi decias offerā

Decimas ... ꝓpter ...

in lege fuit sub p̄cepto simplr· vñ exo·xxiij·
decimas et primicias nō tardabis offerre/et
nūi·xviij·filijs leui dedi omēs decias isrl in
possessionē p̄ ministerio quo michi seruiūt in ta
bernaculo federis·Et sicut sup̄ visū ē sm ali-
quos iurisptos p̄ceptū d̄ decimis erat moza
le·vñ sm eos decime dari debēt ex p̄cepto tā
diuine legis q̄ p̄ ecclastice institutōis·Secōm vo
theologos h° mō nō erat mozale nec cerimo
male sz iudiciale·Differūt aūt hec tria vt ha
bitum fuit sup̄ in p̄mo li°·qz p̄cepta mozalia
seruari debēt omī tpe·cerimonialia non licet
obseruare tpe legis noue·Iudicialia aūt etsi
tpe gratie nō obligēt·seruari tñ p̄nt et debēt
si statuant' ab illis quorz ē odere legez sicut
p̄ceptū iudiciale veteris legis ē·exo·xxiij·q
q̄ furatus fuerit ouē reddet q̄tuor oues·qd si
qs rex statuat eius subditi seruare tenent'·Ita
etiā determiatio decime ptis est tpe gre p ec-
clesiā instituta·vt scz nō min° populus noue
legis mistris eiusdez exhibeat q̄ ppl'us vete-
ris legis mistris illi° tpis exhibebat cū tamē
popul° noue legis obliget' ad maiora· secōm
illd Mt·v·nisi abūdauerit iustitia vra plus q̄ sup̄
scribarz et phariseorz nō intra·in regnuz ce·
Et etiā mistri noue legis sint maioris dignita
tis mistris veteris legis vt p̄bat apl's·ij·corz
iij· Patet g° ex supra dictis q̄ hoies tenent'
decias solue sm theologos·ptim ex iure na-
turali scz quātuz ad exhibitōem alicui° ptis·
ptim ex institutōe eccl'ie scz quātū ad exhibi
tōem ptis decime·q̄ tñ pensatis optunitatib° tporz et psonarz aliā ptem posset determiare
et hec respōsio habe' ab alex·d̄ an·et ex tho·
Tenen' inquā hoies solue decimas sm alex·
de an·cū petūt' de illis q̄b° debent' et etiaz
si nō petun' vbi ē osuetudo ex·e·puenit·et·c
in aliquib°·Et sm tho· illi q̄ nō soluūt deci-
mas in locis illis in q̄b° eccl'ia nō petit eas
nō sūt p̄ter h° in statu damnatōis nisi forte
p̄ter obstinatōez·vt hñtes volūtatem nō sol
uendi·etiā si peterent' ab eis·Nec etiā eccl'ie
mistri quib° dz esse maior cura p̄mouendi in
ppl'o bona spūalia q̄ colligendi bona tpalia
peccāt si decimas nō req̄rūt vbi sine scādalo
p̄ter dissuetudinē vel aliā cāz requiri ñ p̄nt·
¶ Sz obicit' q̄ beat° iacobus actuū·xv·dicit
visū ē spūisancto et nobis nihil impone vobis
vltra oneris q̄ vt abstineatis ab immolatōne
simulacrorz et sanguie et suffocato et fozni-
catōe·sz dare decimas ē onerosū· ergo nō est
p̄ceptū credētib° et egentib°·Sed q̄ licet hoc
sit onerosū puersis et increduł·leue tñ ē fide-
lib° credētib° dñm esse veracē·q̄ dicit Mal·
iij·inferte omnē decimaz in hozreuz me·vt sit
cib° in domo mea et p̄bate me sup hoc si nō
aperuero vobis catharactas celi et effūdam
benedictōez vsq̄z ad abūdantiā ꝛc·

Circa secōm articulū q̄ est d̄ spēb° siue dif-
ferentijs decimarz querit' q̄ et quot sint
spēs siue differētie decimarz·Sed q̄ sunt tres
sm host·scz psonales·vt ille q̄ deben' ex his
q̄ puenūt ex ope psonali· Prediales vt ille
q̄ debent' ex his q̄ sic puenūt ex p̄dijs ex·e·
ad aplice·et·c· pastoralis· Et mixte vt ille q̄
debent' ex his que pueniūt ex animalibus q̄
gregatim pascunt' in pascuis·Hee cm̄ prim a
p̄dijs pueniūt cū ex eis viuāt animalia a qui
bus p̄cedūt·ar·ex·e·omissū·et ptim a psonis
q̄ ea custodiūt·ex de re·iur·c·penl·· sm host·
Bn·vo ex·e·ad aplice·ponit tantuz decimas
p̄diales et psonales·et decimas aialiū cōpu
tat iter p̄diales·et cū eo oueniūt rap·et gof·
Sz dictū host· mihi magis placet· Item deci
marz quedā dicunt' maiores quedā minores
siue minute·vt patet ex·e·ex multiplici·et·c·
cū in tua·Minute aūt dicunt' sm glo· ibidez
ptus aialiū et de pullis et ouis et ozis·Itez
in veteri testamento erāt quatuor decime·de
quib° hiero° sup ezech·loquit'·et ex·e· deci
maz Et de trib° earz tanget' infra statim post
solutōez q̄stionis sequētis· De quarto vo gne
ralz tanget' etiaz infra in sequenti articulo
questione vtz dño pape ꝛc·

Circa terciū articulū q̄ est de illis quibus
dari debēt et a quib° recipi p̄nt decime·
et de earz diuisione p̄scriptōe et petitōe que-
runt' plura·primo a quib° decime dari debēt
Sed circa decimas duo sūt osideranda scz ipm
ius accipiendi decimas et h° est spūale·Cōse
quit' em illd debitū quo ministris altaris semi-
nātib° spūalia debent' tpalia q̄d ad solos cle
ricos p̄tinet curā animarz habentes·Et ideo
tantū eis opetit hoc ius habere·Aliud ē illd
q̄d p decimā dat' et hoc est corpale Et ido p̄t
in vsum quorūlibet cedere·vñ potest ad lai-
cos puenire vt dicet' infra·¶ Sed cōtra p̄di
cta videt' q̄ decime nō debeant dari clericis
sed potius pauperib°·qz in veteri lege tene-
bant' homines ad tres decimas·primas leui
tis soluebāt d̄ quib° habet'·nūi·xviij·secias
quādo in hierusalē ad templū ibant comede
bāt·de quib° deutro·xiiij·tercias pauperib°
anno tercio recōdebāt de quib° patz etiā ibi-
dem·Si ergo tpe gratie p̄cepta pietatis sunt
seruanda et p̄ceptū de decima pauperib° tri-
buenda p̄tineat ad pietatē videt' q̄ sit seruan
dū·Preterea dicit aug° q̄ decime sunt tributa
egentiū aiarz ergo sūt debite pauperib°·Pre
terea leuitis dabant' in veteri lege decime qz
ptez aliā in possessionib° nō habebāt vt patz
nūi·xviij·vbi etiā dicit' nichil aliud habebūt
decimarz oblatōe otenti·sz clerici in nouo te
stamēto possessiones habēt p̄monialis q̄nqz
et ecclastias·Insup etiā recipiunt p̄miciales
et oblatōnes p̄ viuis et mortuis·g° supfluit
eis decias dare Sed ad p̄mū·ar·dicend q̄ ille
decie sede reseruabā' ad sacficia offerēda Cū
igit' cessauerit hmōi sacficia locū ñ hñt in le
ge noua·Tercie aūt decie q̄s cū paupib° de-
bebāt comedē remanserūt ampliate p hoc qd
dñs nō tm̄ decimā ptē sz ec oia supflua iubet
dari paupib°·sm illd luc·xj·qd sup est date
paupib°·Ipe etiā decie q̄ mistris eccl'ie dant'
p eos debet paupib° dispensari· hec ex tho·
alex·de an·Ad secōm ar·dicend q̄ sic pz ex di
ctis q̄daz decime spēales dabāt' leuitis ñ tm̄
p̄ pt' eorz sustētatōez sz etiā vt ex eis paupib°

Decime non pertinent ad solos clericos

Nisi sint ex regio dono de pata

Liber 5us

Ty 34

subuenirent. Ad hoc autem non sunt supflue
sz necessarie possessiones oblatōes et primicie
cū decimis. hec tho. ¶ Vtz clerici hntes pa
trimoniū sufficiēs vel aliquos reddit licite
recipiāt decias sz sm rap. et gof. q̄ sic si ser
miciū eccie p quo decias pcipiūt faciāt. xij. q
ij. caritatē. alias sacrilegiū omittūt. et idē ē si
in malos vsus ouertāt. j. q. ij. clericos. et. c.
pastoz. Scdm etiā ho. in sū. e. ti. clerici. q̄bus
debent decie quātūcūqz delinquant nisi sint
notorij licite decias exigūt nec sine volūtate
eoz debent alijs etiā paupib9 dari ex. e. tua
nobis. ¶. ptextu. debent em deo et pſbiteris
curā hntib9. ergo debēt eis reddi. xvj. q. vij.
decimas. et in plib9 alijs. c. Caueāt tamē ipi
clerici ne licite recepta illicite abutāt. Dic
etiā ibidē postea. ¶. ergo. et q̄si in fi. q̄ si cleri
cus nō faciat seruiciū eccie. nō debz eas reci
pere. vl si sit notoriū fornicator. lapc9 nō te
net sibi dare decimā sz primo supiori q̄ debz
eā in utilitatē illi9 ecclie ouertē. Nec obstat
c. tua nobis. qz intelligit de occultis. et hoc
etiā dicit sup. c. tua nobis. Scdm vo innoc.
in glo. e. ti. circa pncipiū. clericis dari debēt
decie quātūcūqz sūt diuites vl mali. vt dicit
in. c. tua nobis. Scdm vo alex. de an. clerici
q̄ sufficiēter hnt vn possint viue sz statū pso
ne pnt decias recipe vt pcuratores in neces
sitatē paupez et utilitatē eccie. nō aūt i vsus
pprios vel malos ouertendas. imo si in vsus
pprios ouertāt sacrilegiū omittūt. si vo i ma
los iudiciū incurrūt. De talib9 em intelligit
illd aug. ad bōifaciū si inqt pnatim q̄ nobis
sufficiāt possidem9 nō illa nra sz paupez sūt
quoz pcurationē qdāmodo gerim9. ñ pprie
tatē nobis vsurpatōe dānabili vēdicam9. xxij
q. ij. Et illd hiero. ad papā damasuz. clericos
illos ouenit eccie stipedijs sustētari q̄b9 pen
tū et pprinquoz nulla subsidia suffragant. q̄
aūt bonis pentū sustētari pnt si qd paupez e
accipiūt sacrilegiū omittūt. et p abusionē ta
liū iudiciū sibi māducāt et bibūt Ad hoc etiā
facit illd aug. decie sūt tributa egētiuz aiaz
¶ Cui eccie siue cui9 ecclie clericis debēt de
cie dari. ¶ sm ho. et bn. ex. e. cū sint hoies
in glo. ij. Et innoc. ex. e. ad aplice. Decime p
sonales dari debēt eccie prochiali sine bapti
smali. et de iure cōi. i. illi ecclesie in q̄ dātes
audiūt diuina et pcipiūt sacramēta. xvj. q. j.
questi. et. xiij. q. j. ¶. j. pdiales vo dari debent
illi eccie infra cui9 prochiaz pdia sūt sita. ex
e. qm. nisi aliud obtinea vl de pscripta osue
tudine. ex. e. cū sint hoies. et ad aplice. vl de
ouentōe. ex. e. ex multiplici suggestū. vl nisi
sint pscripte vt infra dicet ¶ De mixtis vo sm
host. si apparet osuetudo ē seruāda. si nō ap
paret et aialia otinue pascunt in pdijs pprie
prochie ipi sūt dāde Et alias videt q̄ diuidi
debēt inter ecclias vbi pascūt et pprias. ar. ex
de test. relatū. ¶. vlt. Et hec rōnabile videt qz
ppria dat pastoribz sacmēta pter q̄ dat pcip
pue decima ex. e. c. ij. Scdm vero bn. ex. e. ad
aplice. vbi aialia pascūt otinue. ibi debent
solui decime ex. e. omissum. si vo p medietatez

Ex eo quod Decime pertinent Sacerdoti

in vna ecclesia et p medietatez i alia equū est
vt inter eas diuidant. ar. ex de testa. relatū.
in fi. et. j. q. ij. c. fi. Et idē ē si iaceāt hic cōti
nue et pascant ibi otinue. ar. ff. ad municipa
les. assumpto. Et sil r siquis hic iaceret et ibi
tarē haberet psonales decimas et oblatōes
diuidere debēt. Alij distinguūt q̄ aliq̄s aia
lia sua pascit in aliena prochia aut tanq̄ ad
uena et exneus et tūc soluet decimā pprie p
rochie. aut tanq̄ incola qz nichil soluit p pa
scuis et ibi ea otinue habz et tūc exnee soluet
qz quo ad hoc eiq̄ prochianq̄ censet. sic notat
hu. xvj. q. j. decimas. et facit p hoc q̄ qn pa
scuariū solui ecclesia exnea de eo decimā ha
bere debz. Scdm host. aūt videt tuti9 dicere
q̄ i vtroq̄z casu pascuariū estimari debz. Rap.
vo dicit q̄ si pastoz hz domiciliū in vna pro
chia et ouile in alia de lacte fetu et lana illi
ecclesie dabit decimaz ifra cui9 limites sunt
pdia sita. qz inde suscipiūt alimentū aialia et
sūt tales decie pdiales. Idē dicit alex. de an.
ar. ex. e. omissū. hō aūt host. ocedit quo ad fe
tū. sz quo ad alia dicit vt habitū est sup. Tho.
vo dicit q̄ qz gregis fructus ex pascuis pue
niūt magis debet decima gregis illi ecclie i
cui9 territorio grex pascit q̄ ei in cui9 terri
torio ouile locat. Ex pdictis patet q̄ decima
dari dz ecclesie prochiali. xvj. q. j. statuimus
et. c. de decimis. Nec obstat illd ex. e. qm. et
de pscrip. de qrta p que. c. videt q̄ decia epo
dz dari qz loquūt de osuetudine. Nec obstat
etiā illd ex. e. dudū. qz ibi petebat eps eccle
sias et decimas pnētes ad eas. Vn agit no
mine ecclie prochialis sibi subiecte cū nō sit
alius q̄ agat. ex de osue. ab inte. c. vlt. in fi.
vbi loquit de decimis in prochia epi positis
vel loquit de decimis quo ad suā canonicaz
portionē qd est verius sm host. De hac mate
ria satis habet ex. e. cū otingat in glo. ij. et. c
dudū. in glo. ij. Vbi bn. vult q̄ decie nō pti
net ad epm. et q̄ in decimis prochialiū eccle
siaz nō habēt epi aliquā portionē. Capitula
vo q̄ dicūt qrtam decime dandam esse epo lo
quūt de decimis eccie cathedral. vl loquūt
de osuetudine nō de iure. sm em qd habet. ex
e. cū sint homies. in tex. et glo. in decimis sol
uēdis osuetudo spectat et hoc si sit scripta p
quā iuri cōi piudicat alias secus ē ex d osue.
cū dilectus. ¶ Bz quomō debēt decime dimi
di. ¶ dimidi debent sm cōsuetudinē loci vt
episcop9 habeat dimidiā. terciā vel quartaz.
clerici vero seruientes ecclesie habeant aliā
x. q. j. antiquos. et ex. e. qm. et de pscrip. de
quarta. Si aūt nō apparet osuetudo diuidan
tur in qtuoz ptes quaz vna epo. alia pſbite
ro. tercia fabrice. qrta pauperib9 assignet. xij
q. ij. qtuoz sm host. ¶ Quid si epi vl religio
si de osuetudie pcipiāt oēs decimas alicui9
prochie. nūqd nō obstāte tali osuetudie po
terit pſbitero q̄ nō hz vn viuat porcio opetet
assignari. ¶ q̄ sic. hoc em est expssuz ex de p
ben. extirpande. ¶. cū igit ¶ Quid si osueuit
vna ecclesia pcipe decimā de blado et altera
d vino. et illa terza q̄ pus erat pdial sit facta

Ty 34

Ex eo quod de ecclesia p[illegible]

M.S

vinatoria vl' ecouerso. Hx sm host. illa eccia
q primit' pcipiebat de blado. dz nūc pcipe d
vino qz licet mutet' qlitas terre nō tn substā
tia. Et h° e satis expssuz ex. e. omissū. ¶. et sicut
etiā de pascuis. Et licz osuetudo in vno pdio
sit pscripta ab alia eccl'ia. nō tn extende' hec
osuetudo ad aliud pdiū qd de nouo colit'. ex
e. cū oungat. Et idē dicit host. ex. e. cū in tua
Et addit ibi q si due eccie osueuissent ab ātiq
quo sil' pcipe in eodē pdio diuersas decimas
ānuatim nō videt qre h° stare nō possit. puta
si in eodē agro sit decima vini et arborū. licz
h° nō placeat innoc. vt pz p ei' glo. in. c. cū
in tua. ¶ Quid d nouali b'. Hx si sint infra li
mites alicui' prochie et de hoc nō dubite' p
tinet ad illā salua canonica epi. In dubio vo
pt eps cui voluerit gtificare vel sibi retinere
ex. e. qm pleriqz. tn et epi indistincte oia noua
lia tota' dyo. a quocūqz recupare pnt vsurpa
re sibi nitunt'. Contra tex. ex. e. cū in tua. abutē
tes iurib' dicentib' q decime et oblationes
in ptate osistūt eporū. xvj. q. vij. ¶. cū ergo ec
clesia et. c. sequētib'. qz illa et sil'ia sūt vera
nō vt sibi ea approprient sz vt cōiter dispen
sent. xij. q. j. ¶. si g° res eccie et. c. pcedēti. Est
igi' hec veritas qd nec de nouali b' nec d re
cupatis etiā a laycis dz eps retinē nisi cano
nicā suā h° est qten' pcipiebat de antiqs pci
piat et de his ex de censi. eccl'ijs. hec hosti.
¶ Ad h° nota q cui decedit' pcipe decias de
terre laborib' qd est mai' pt etiā recipe deci
mas de nouali b' qd ē min' ex. e. ex pte. iij. n
acqsierit eas p pscriptōz q est odiosa ex. e. cū
oungat. vl' nisi layc' habeat eas p puilegiū
ex. e. tua. j. cū tale priuilegiū sit odiosū ex. e.
ad h° sm hosti. Et bn. ex. e. cū oungat. Et in
noc. sup. c. tua. Et religiosis etiā q veteres de
cimas a laycis in aliquib' prochijs habue
rūt. in eisdē decime noualiū nō accrescūt li.
vj. e. statuto. ¶. nec p eo. nisi alia cā rōnabilis
subsit vt dicit' ibidē. Secdm innoc. aūt sup. c.
cū oungat cā rōnabil' ē puilegiū vl' trāsactō
vel alia similis vl' spūalis pscriptio in singu
lis agris noualiū. bart. aūt in qstionib' dicit
q si cleric' pscripsit ius decimādi vl'r tūc ha
bebit decimas noualiū. secus ē si pscripsit p
ptes. ¶ Quid d pdijs que nō sūt sita infra ter
minos alicui' eccl'ie prochial'. sūt tn sita in
fra termios ciuitatis. Rndet bn. ex de proch.
c. vlt. q epus pt si vult inde decimas accipe
ex. e. qm. qz saltē sūt in prochia ei'. nō est tn
extraneū a rōe vt tūc eccl'ie sue prochiali de
cimas soluat si ita osuetudo habeat. ar. ex. e.
ad apl'ice. et. c. in aliquib' in fi. ¶ Quid de
insulis. Rndet bn. ex. e. qm. q d illa puincia
sūt cui adherēt et ibi decimas dare et indica
ri debent. ff. de iudi. insule. ¶ Vtrū religiosi
possint decimas accipe. Hx q sic sz illas que
sibi decesse sunt autoritate eccl'ie alias nō. vn
hiero' ad damasū papā. qdiqd habet clerici
pauperū ē. Et subdit ideo maxie curandū est
vt de decimis et oblationib' qualē voluerit et
dicat' q leuitis debebant' decime in veteri le
ge. ergo sil'r in noua lege debent' clericis q

Religiosi an possint decimas

potuerint cenobijs sustentatōz impēdant. Si
successerūt leuitis. nō g° religiosis. Respōde
tur q religiosi in ordine leuitico cōputant'.
vere em ē leuita cui euenit illd qd dicit' d le
uitis. deutro. xxxiij. q dixit patri et matri ne
scio vos. et fratrib' suis ignoro illos ec. Se
mināt etiā spūalia et p se orādo et p alios sz
mistros et pbiteros pdoneos i capell' quorū
proni sūt instituēdo et eis bnficiū opetes assi
gnādo. Qd si nō faciāt possident decimas in
iuste. hec ex alex. de an. ¶ Ad B nota q priui
legiū decessuz aliquib' vt possint pcipe tantū
de d decimis noualiū quātū antea pcipiebāt
forte priuilegio vl' dopositōe vl' infeudatōne
vel pscriptōe vl' quocūqz alio mō de decimis
veterū pdiorū nō extēdit' ad illas decias qs
epe date illi' priuilegij alij possidebāt sz iu
re suo tanq debitas sibi. li. vj. ex. e. statuto. et
idē pt dici sm Io. an. si bona fide possidebāt
sz aprietatem iuris nō habebāt nisi sola bone
fidei possessio vires priuilegij impediat Si āt
violenta et male fidei possessio esset priuile
giū impediret sm innoc. et host. q notāt hoc
ex de priuil. dudū. ad hoc. et ex de resti. spo
grauis. et de pscrip. c. vlt. Itē priuilegiū pdi
ctū extēdit' ad decimas noualiū habedas tm
in illis locis in quib' habebāt pri' decimas
veterū. Et hoc in illa quātitate et nō vltra in
qua pcipiebāt decimas veterū qn priuilegiuz
illd fuit impetratū. ita tn q si tpe date pcipie
bāt decias veterū totaliter nō pcipiāt decias
noualiū vltra medietatē pt' cisterciēses et car
thu. q n astringunt' qn possint pcipe vltra me
dietatē li. vj. e. statuto. ¶. nec ad alios. et. ¶. se
¶ Insup nota q vbi p hmōi decessionē decimarū
adeo grauāt' eccl'ie prochiales q earū recto
res ogrue sustentari et omode iura epalia ex
hibere nō pnt puideri debz p ordinarios lo
corū q eisdē rectorib' tm relinquat' de puē
tib' earū q exinde opetentē sustentatōz habe
re et epalia iura possint solue atqz onera sup
portare li. vj. e. statuto. ¶. vt aūt onera sez le
gatorū nūciorū sedis apl'ice. collectorū et si
miliū. ¶ Vtrū dno pape debeāt a pbiteris ex
hiberi decime decimarū videt' q sic qz nūi.
xviij. sicut leuitis pcipit' dari decimas a po
pulo. ita etiā eis pcipit' q sūmo sacerdoti sez
pontifici decimā decimarū tribuāt. ergo sicut
ps prima pcepti ē seruāda ita et secda. Hx di
cūt quidā q nō qz difficile esset ogregare de
cimā decimarū p totā christianitatē. vnde ec
clesia ordinauit q ipe dns papa habeat pro
priā dyocesim cui pāsit immediate in q si vult
decimas habz. Habet etiā multa regalia que
sibi obtulerūt imperatores. vn sufficiēter cibus
habe' in domo ei'. oia etiā bona eccie sūt sua
et ex eis accipit qd placet. vn nō optuit deci
mā pte sibi dare vl' taxare. Alijs videt' q ipi
debent' decime decimarū si petat et eccie ne
cessitas hoc requirat alias inferiores ei solue
nō tenēt'. hec ex alex. de an. secdz sniaz tenet
tho ¶ Vtrū layc' decimā licite possit recipe
Hx aut layc' sup hoc habz priuilegiū roma
ne sedis ad tpus vl' imppetuū. aut nō. si non

An spe dotis capitis q habet dicit Darius
Layng dicit licite possit dnpe

Liber Tus

Ty 54

habet dicūt quidā vt rod. q si pcepit a tanto
tpe q nō extat memoria quiete et pacifice p=
sumendū est p eo qd est in feudū ab antiquo
ocessa. ar. ex de ō. sig. sup quibusdā. ¶. pterea
Et sic posset intelligi illd ex. e. tua. Secdm vo
hosti. hō nō ē vera qa in talib9 nullo numero
annorū laicū defēdit ex de osue. c. fi. Nec ob
stat pdictū. ¶. p. qa loquit' de tpalib9. nec ob
stat qd dicūt aliqua iura de decimis ab anti=
quo ocessis qa intelligūt' de decimis iuste cō
cessis sm gof. Et sm hosti. intelligūt' de ocess
sis ante decretale vrbani pape. citra em non
poterūt ab epo vl abbate ocedi. et idē intel=
ligit de quolibet inferiore papa vt in ostitu=
tōe feudi ocessi p epm vel abbatē. Itē si epus
vel abbas quā ostitutōem forte rap. nō vide=
rat cum scripsit hoc esse pbibitū a tpe ocilij
alex. ex. e. pbibem9. Si aūt priuilegiū hz licī
te exigit et licite ei solvit' sicut in priuilegio
tinet' qa hoc pt dicta sedes ocedere. Sic in
tellige illd ex. e. a nobis. et sicia. c. hoc tn fa
cē nō debet nisi ex iusta cā vt fauore fidei. pu
ta si ocedat' alicui pīcipi q pcipiat decimas
oim locorū paganorū hereticorū vl scismati=
corū quos poterit subiugare et ad vnitatē ec
clesie reducere. di. lxiij. adrian9 in sinodo. tn
rōe talis pīlegij nō dz sibi noualia vendica
re ex. e. tua in fi. ¶ Vtrū aūt in hō casu pcipe
possit decimas illarū rerū q nō osueuerūt de=
cimari. Rap. dubitauit. Sz hosti. determiauit
q nō qa tale priuilegiū ē odiosū et idō restri
gendū. ar. ex de spon. iuuenis. Sec9 essz si cle
rici pcipent. ex. e. cū in tua. qa tūc ē fauorabi
le. et ideo ampliat'. ¶ Sz obicit' otra pdicta
qa decime debent' ex lege diuina vt dictū ē
sup. papa āt nō ē sup legē diuinā. g° videt' q
ñ possit in pcepto ō decimis dispēsare. Rndet
ad hō ho. q sūt aliq pcepta in qb9 nō versat'
aliq vtilitas pnata vel tpalis nisi qs omittat
in pīudicū alten9 vt i furto. et idō talia sine
pctō nō pnt omitti quo ad pcepta affirmatiua
vl omitti quo ad negatiua. Et in his nullā po
testatē hz papa. Et sic intelligi debēt iura pre
dicta. Aliqua vo sūt in qb9 versat' aliq vtili=
tas pnata siue tpalis in quib9 nemini pīudi=
ciū parat' imo peccatū est nisi reddant' vt in
decimis Et cū tpalitas spectet ad ecclesiā et
ad deū ei9 vicari9 vlis papa pt de his dispē=
sare. disponere et statuere sicut sibi placet. ex
ō transla. c. j. ij. iij. et. ix. q. iij. cūcta p mun=
dū. Et sic sine iniuria alic9 cōcedē pt laico q
decias alic9 loci pcipiat vl nō solvat. Richō
vo in ārto suo rndet ad pdictū argumētū di=
stinguēdo hoc mō sz q inquātū p decimā in
telligit' aliqua porcio necia ad sustentatōem
ministrorū dei dare decimā ē de iure nature. et
sic papa dispensare nō poterit qn hoies tene=
ant' decimas dare. qa nō pt dispēsare sup ius
nature. Inquantū aūt accipi' p pte determia
ta sz decima fuit de iure diuino quātū ad po
pulū isrl. sz quātū ad alios hntes possessiōes
tpales est de iure positiuo. Et sic papa dispē=
sare pt. Quia etiā decie sūt bona eccie quorū
papa est dispēsator pīcipalis pt illis de quis

bus rō exigit vt religiosis et pauperib9 deci=
mas dare quā alias tenerent' soluere. Bn. vo
ex. e. a nobis. dicit q papa nō dat alicui pui=
legiū de decimis nō dādis vel accipiendis.
sz ocedit decimarū administratōem vt inde sustē
tatōem sumat et residuū pauprib9 tribuat. Et
sic ocedit monachis. sic etiā posset ocedē lay
cis. Vel licz papa dispēsare possit otra ius na
turale remittēdo alicui decimas spēalit' Nō
tn pt facere ostitutōem p quā tollat' pceptum
totaliter qa ius naturale pmanet immutabile
di. v. in pīcipio. Et hoc ē verū quantū ad sui
totalitatē. hec bn. vbi supra. ¶ Obicit' insup
otra hoc qd dictū ē in primo mēbro solutōis
pmisse. qa sup illd Matth. xvj. si peccauerit in
te frater tuus ꝛc. dicit glo. peccat q fratrē suū
peccantē videt et tacet sicut q peccanti nō in
dulget. si ergo layci pcipiēdo decias peccāt
mortaliter. peccat gnalis eccia tacēdo et nō
repetēdo nec arcendo. sz hoc dicē est incōue
niēs. g° layci decias retinēdo ex osuetudine
nō peccāt. Si dicat' q ecclesia ꝓpter scādalū
tacet. timet em ne si decias a militib9 exigēt
scandalū ecclesie pueniret. Cōtra sicut dicit
autoritas. veritas iusticie nō ē ꝓpter scādalū
dimittēda. sic nec veritas vite vel doctrine. si
g° de veritate iusticie ē q detentores rerū ec
clesiasticarū p cēsuram ecclesiasticā res illas
reddē cogant'. videt' q ecclesia nō obstante
aliquo tenet' cogere laicos ad restitutōem de
cimarū etsi nō facit peccat. cū ergo hō nō fa=
ciat nō est otra veritatē iusticie q laici possi=
deāt decimas. Sz q veritas iusticie nō debz
dimitti vl differri ꝓpter scādalū priculare sz
ꝓpter scādalū gnale quo sz gnare' scisma vl
piculū gnale In talib9 em dicit aug9 hō solū
bene agit' vn et vita hoim vniusalis corriga'
In gnali vo scādalo nō sequit' correctio deli
quentū vl aliorū. Idō decimarū repetitō suspē
denda ē ꝓpter scandalū gnale qd seqre' si de=
cimas a militib9 ecclesia p censurā ecciastica
exigēt. vn aug9 ad bonifaciū vbi p gues dis=
sensionū scissuras nō hui9 aut illi9 hois ē pe
riculū sz latet strages plīmorū. detrahend est
aliqd seueritati vt maorib9 malis sincera ca
ritas subueiat. di. l. vt ostituere' ad fi. Et idō
ecclesia salubriter et meritorie decias q deti
nent' a laycis repetere cessat. hec de alex. de
an. ¶ Ad hec nota q pīlegiū laico ocessū ō
decimis pcipiendis in casib9 plib9 expirat.
¶ primo si tal pīceps abutat' priuilegio scz ec
clesiā impugnādo. xj. q. iij. priuilegiū. et. ar.
ex de don. c. fi. secdo si nō faciat p posse illud
ꝓpter qd priuilegiū est ocessū ex de don. cum
dilectus ¶ tercio si sciēter venerit otra priuile
giū scz sustinēdo q eccia ad quā spectat pcipi
at p. xxx. ānos decimā laico ocessaz. extra de
priuil. si de terra ¶ quarto si per illud priuile=
gium ledat' enormiter ius p̄sonale. extra. e.
suggestū ¶ quinto si priuilegio expresse renun=
ciauerit. ex de regula. statuim9. et. vij. q. j. q̄
periculosū ¶ sexto si autoritate epi ius suū ali
cui ecclesie vel loco religioso cedit. ex ō his
que fi. a pla. cum apostolica. ¶ septimo si aliqd

enorme omisit contra ecclesiā a qua feudum tenebat vl occidendo vl mutilādo p se vl p aliū rectorē vel clericū suū. ex de penis i qui busdā. De hoc etiā potes quosdā alios casus colligere infra hoc eodē ti. in fi. vj. articuli.

¶ Quid si laycus detineat decimā alicui ecclesie ab antiquo i feudū et eā alij eccie velt oferre. Rñdet host. q̄ p̄mo monēdus ē vt restituat ꝓprie ecclie qd si nolit tolerari pt q̄ det alij eccie cū ofensu epi. nec ad hoc requirit cōsensus capli. ex de his q̄ fi. a pla. sine ofensu capli. cū aplica. q. qz vo. et. q. vlti. Sz si detinet eā iniuste monendus ē et cogendus vt eā restituat eccie ꝓprie. ex de rebus ec. nō alie. c. j. vbi tñ timet de scādalo tolerari pt q̄ det alij ecclie. ar. in d. c. cū aplica. de hoc habet ex. e. interdicimus i glo. ¶ Quid si pterminata pdicta monitio nūqd tenebit alienatio. Credit rod. q̄ sic licet malefaciat eps qui pterminat eaz.

¶ Quid si laycus decimā dare vellet epo ofsentiente capl̄o suo. Hic recurri dz ad archiepm. ex de iurepa. nullus. qz autoritas epi requirit et ipe nō pt esse autor in ꝓpria causa. ex de cēsi. phibemus. Et archiepus inducat militē vt ecclie prochiali decimā reddat salua canonica epi q̄ si nō possit ad hoc induci sz oino vult totū epo dare pt hoc autoritate archiepi facere ex d̄ his q̄ fi. a pla. cū aplica. Si aūt forma hec nō seruet nō videt valere qd agitur ex de rescrip. cū dilecta in fi. hec host. ¶ Sed cui soluent decimas psonales reges et pncipes Hic sm innoc. ex de maio. omes. soluent epo i cui dioceesi habet domiciliuz pncipale Etsi in duabus diocesibus pncipaliter habitent illi duo inter se diuidēt. ¶ Quid est de decia venatōis et piscatōis. Hic sm innoc. ex. e. nō ē in potestate. talis decima ē psonal. qz pueniit ex ope hois vñ dari debz ecclie vbi p annū pcipiunt sacramēta. Et hoc est verū siqs libere piscat et venat. qz si dare pciū inde vl ps videt q̄ de illo pcio vel pte dari deberēt decie ecclie baptismali qz tūc nō ex misterio hois sz ex aqua et terra pueniūt. Itē videt q̄ siqs capiat pisces in mari et portet in stagnū et ibi viuāt aliquot diebus decias debeat ide habere eccia in cui prochia ē stagnū. Idē vide de bestijs reclusis. ar. ex. e. cū nō ab hoie

¶ Alij aūt dicūt q̄ sūt decie psonales et debēt dari ecclie vbi pcipiunt sacramēta. Itē si arborē excisaz de silua portet q̄s ad aliquē portū vt ibi vendat eā nō debz solue nisi decimā eius qd valebat in silua. vl melius deductis expēsis factis in deducēdo decimā soluet. hec oia innoc. Dicit etiā ex. e. omissuz q̄ si pascua vendunt decima pcij debet solui ecclie prochiali. Si aūt dñs fundi patiat gratis ibi bestias pasci cū herba trāseat cū onere suo s. decime. dñs bestiarū decimaz valoris totius herbe dare debz. ff. de vsufruc. ¶ Vtrū decie pscribi possint. Hic q̄ sic ab aliquibus. ab aliquibus aūt nō. laici em nō possūt eas pscribere. ex de pscrip. causam. qui nec se quo minus saltfaciāt aliqua ofuetudine pnt defendere vt videbit infra. Clericus aūt si prochiā habeat pt eā pscribere et sic prochia otra prochiam ex de pscrip. de quarta. Nota tñ sm innoc. q̄ qui petit decimas in alia prochia rōne pscriptionis debz pscriptōem de singulis fūdis p se pbare. qz pbatio de vicinis nō pbaret de alijs. Religiosi vo nō habētes prochias non pnt eas pscribere qz nec possidē. xvj. q. j. placuit. imo tenent soluere nisi sint priuilegiati vt dicet infra ex. e. nup in glo. tercia. vbi satis de hoc. Rectores tñ prochiarū eas pscribūt. ex. e. cū oungat. qz tamen timet ne causam a laycis habuerint pbare titulū debēt. Sic intelligi pt illd ex. e. dilecti. ar. ex. e. interdicimus. et. c. nup in glo. vbi satis de hoc. Idē ē si laicus teneat rē ecclesie ex de pba. licet. Sz prochia secularis otra prochiā seculare non habz necesse titulū ostendere. Sic intelligi pt illd ex de pscrip. vigilāti. ¶ Sz nūqd ecclesia vnius epatus pt pscribere decimas alterius epatus. Hic vt habet ex. e. cū sint hoies. hoc difficile nimis videt sz sm glo. nō ē impossibile qz qd vix fit tamē fit. ff. de iudi. vix certis Nam decime q̄ sunt infra limites alterius epatus nec adherent limitibus bene possūt pscribi dūmodo habuerint titulū ex quo habeant causaz pscribendi. ex. e. dudū. et de pscrip. ad aures. q̄ sic intelligit. Sz decime in limite posite et adherētes limiti nō possūt pscribi quia p ofsequēs et limes pscribi posset qd nō pt fieri. ne fines epatuum ofundant vt dicit in. c. cū sint hoies. Et sic pscribere in epatu alio decimas ē difficile quo ad aliquas et impossibile quo ad aliquas. Et idē innoc. sup. c. cū sint hoies. notat etiā ex de pro. sup eo. q̄ sic epatuū limites nō possūt pscribi. ita nec prochiarū pticulariū. licet quidā aliter intellexerint Et idē vult hi. ibidē. ¶ Quid si archieps aliquā decimā sp retinuit. Hic sm host. ipe pscribit otra subditū licet nō habeat titulū cū suā intentionē fundet de iure omuni vt pbat ex de excep. cū venerabilis. q. fi. Nam et subditus pscriberet otra eū habita ofirmatōe a sede apostolica. ex de decimis qm in fi. ¶ Qua actōe clericus petat decimas a laico. Hic sm host. si petat ius pcipiendi decimā petat actione ofessoria. vt patz. ff. de vsufruc. petā. l. vti frui. q. vlt. Si vero petat fructū separatū petat actōne iuris sm quosdā. ar. ex de ofuetudine ex lris. Sed et petere pt oditōne ex lege diuina. ex. e. tua. j. Et ille qui tenet ad decimā cogi potest p censuraz ecclesiasticā soluere ipas. extra. e. cum nō sint in homine. et. c. tua nobis. vbi etiā in prima glo. ponit qstio illa. vtrū in decimis possit interuenire opositio siue ouētio reqre infra in. vj. articulo.

Dere Vsufructu pnt

Circa q̄rtū articulū q̄ est de quibus rebus decime dari debēt. Sciendū q̄ debēt dari d̄ blado et legumibus tā magnis q̄ puis et d̄ pascuis. de pēsionibus domorū. d̄ puētibus molēdinorū etiā ad ventū. de piscatōibus. venatōibus. fictis siue cēsibus vl seruicijs. feno. lana apibus. furnis. balneis. fullonicis. argentifodis. lapicidis metallis fructibus arborū pecoribus. ouis. ortis negociatōe. artificio militia

Et gñaliter de omni lucro licito. ex. e. ex multiplici. et qtuor. c. se. et. c. canonicorꝫ cũ duobus se. xviij. q. j. decie. et. ij. q. vij. qcũq; oes diuicie. Et etiã de tpe or. d ose. di. v. qdragesima. ¶ Quid si in eodẽ agro et eodẽ ãno spargant semia diuersa. nũquid de omnib⁹ fructibus danda est decima. Sed q sic vt p; ex. e. ex pte. ij. ¶ Nũquid heres de hereditate legatarius de legato donatarius de donato. decias soluere deb; Bñdet bñ. ex. e. pastoral ĩ glo. dicẽs q legitim⁹ heres de hereditate nõ d; decimã dare qꝫ est sibi debita iure nature vñ est dñs etiã viuẽte patre. insti. d here. quali. et di. c. si sui quidẽ. Et sola administratõ deficit sibi. ff. de libe. et posthu. l. suis. De herede vo exneo dicũt quidã q deb; decimã dare qꝫ totũ est ei lucrũ. Et idẽ dicũt de legatario et donatario. Alij vo dicũt et meli⁹ q de immobilib⁹ null⁹ de pdictis tenetur decimã dare qꝫ res ad quelibet possessorẽ trãsit cũ suo onere. vt pat; ex. e. cu; nõ sit. hec in glo. pdicta de alijs vo tenet. ¶ Nũquid doctor de collecta. aduocatus de aduocatõe. mercenari⁹ de mercede tenet dare decimas. Bñdet bñ. ibidẽ q sic. vj. q. v. decime imo de omni artificio et h° idẽ sentit ibidẽ bart. bric. ¶ Nũqd tenetur qs dare decimã de illicite acquisitis. Sed decime pdiales indistincte debẽt solui a quo cũq; possidẽte pdia nõ tm iusto s violenti vl clãdestino. nõ tm catholico s etiã iudeo heretico vl pagano vt infra dicet. sicut et ĩ tributo tãgit. C. sine censu vl reliqs. l. j. Nec in hmoi delictũ indulget ex d iudi. intelleximus. In tpalib⁹ aũt si tenet qs ad restitutõ; decima nõ d; dari nec recipi. Vñ non dat de his q pueniũt ex iniusto bello de quo loquit xxiij. q. j. militare. et ex de iureiurã. sicut. Secus est si iustũ est. xxiij. q. v. miles dicat. Nõ dat etiã de his q pueniũt ex venatõe phibita furto. rapina. vsura. symonia. iniusto etiam pedagio vl salinario vl ludo. iiusta tallia vl alia exactõe. iniusta snia. falso testamto. Nec de his que iudex extorquet p ofessione; hec hosti. Si vo nõ tenet qs ad restitutõem vt in meretricio vl histrionatu. sm bñ. ex. e. ex trãsmissa debet decimã dare. xviij. q. v. nõ sane. pbiter tñ nõ d; a meretrice recipe ne videat impunitatem ei pstare. ar. di. xc. oblatões. et xvij. q. iij. miror. Host. vo distiguit q etsi nõ tenet ad restitutõe;. puenit tñ quest⁹ ex peccato notorio vt ex meretricio publico non d; ecclesia accipe ne pctm videat approbare. Sec⁹ ẽ si occultũ esset lic; plat⁹ h° sciret. ar. xxiij. q. v. xpiana. et ex. de symo. sicut nobis. Cõsuluit tñ illi tali q inde el a; faciat vt de⁹ eã auertat. Rap. aũt dicit q ecclesia nõ deb; recipe qdiu ille ẽ in scelere. postq vo pmam accepit ecclesia pt decias recipe. ar. di. l. ferrũ. Et idẽ dicit alex. de an. in. iij. sume sue. et tho. et innoc. ex. e. ex trãsmissa ꝛc. ¶ Vtꝫ decime psonales sint sub pcepto Sed cũ pceptũ de decimis sit affirmatm obligat sp; nõ ad semp. vñ sm decretale innoc. tercij. ex. e. in aliquib⁹ hoies tenent soluere decias tã pso-

Libe. 04

nales q pdiales vbi osuetudo esset. Et etiam vbi osuetudo ñ esset si mister s. pbiter a quo recipiũt sacramẽta indigeret et ꝓter h° peteret. Sũt em alique ciuitates in insulis maris q carent pdijs in quibus si nõ darent psonales decime mistri dei cogerent mendicare et min⁹ diuinis vacare. ¶ Sz obicit qꝫ in lege dñi non vident pcipi decime nisi de pdijs et arboribⁿ et armẽtis vt patet leuit. vlt. Ad h° dicendũ q etsi ibi nõ pcipiant decime psonales alibi tñ pcipiunt. scz exo. xxij. vbi vltio dicit. decimas et pmicias nõ tardabis offerre. et eccle. xxxv. sanctifica decimas tuas. et postea da altissimo sm donatũ ei⁹. Si g° dono dei possident oia que iusto negocio vl arte oquirũt d ill decie debẽt dari hec ex alex. de an. Vl etiã pt dici q rõ spealis fuit sm cõditõ; illi⁹ populi quare nõ fuit datũ in lege veteri pceptũ d decimis psonalib⁹ scz qꝫ oes alie trib⁹ possessiones certas habebãt de quibus sufficiẽter leuitis puidere poterãt. Nec etiã interdicebat ipis leuitis qñ de operib⁹ honestis lucrarent sicut et alij iudei. Sz populus noue legis est vbiq; p mundũ diffus⁹ cui⁹ plurimi nõ habent possessiones s; de negocijs aliquib⁹ viuũt qui michil ad subsidiũ ministro; dei oferũt si de suis negocijs decimas nõ soluerẽt. Ministris aũt noue legis artius interdicit ne se ingerant negocijs lucratiuis. sm illd. j. thp. ij. nemo militãs deo implicat se negocijs secularib⁹. vñ ĩ noua lege tenentur homines soluere decimas psonales sm osuetudinẽ patrie et indigentiã ministrũ ecclesie. vnde dicit aug⁹ vt habet. xvj. q. j. c. x. de milicia. de negocio. de artificio decimas reddere. hec d tho. ¶ Vtꝫ minute decime sint sub pcepto. Sed decime tpe gratie sunt sub pcepto cum exigunt ab ecclesia sm approbatã osuetudinẽ vel sm ecclesie ostitutionẽ. ex. e. puenit. et. c. in aliquib⁹. In osilio vero sũt cũ nõ petunt nec ex osuetudine habet nec ab vniuersali ecclesia pcipit q den et hoc est tenendum gñaliter quantũ ad decimas minutas sm alex. de an. Tho. etiã dicit q homines nõ tenent de hmoi minutis decimas dare nisi forte sm osuetudinẽ patrie. et euenit cũ eo gof. Nam et honestati mistro; dei nõ ogruit vt sint diligentes in requirendo etiã minima. hoc em viciũ oputat vt pat; p phm. iiij. ethi. et ideo lex vetus nõ determinauit q decime dent de hmoi minutis. s; h° relinquit arbitrio dare volentiu;. qꝫ minima quasi nõ oputant. vñ pharisei quasi ascribẽtes sibi pfectam legis iusticiã soluebãt decimas etiã de minutis nec de hoc a dño reprehendunt sed de hoc q precepta maiora. id ẽ spiritualia otemnebãt. magis aũt eos de hoc esse omendabiles ostendit dicẽs. Math. xxiij decimatis mentam et anetum ꝛc. et postea h° oportuit facere et illa nõ omittere. qd tamen referri debet ad tempus legis in quo christ⁹ loquebatur vt dicit criso⁹. Vel potest dici q illd qd dicit oportuit. sonat in oueniẽtiã nõ in debitum. vnde oportuit. id est. cõueniens

Tp 34

Dere gñ lis cõ. pcepto

fuit·hec de thoma·

Circa quintū articulū q̄ ē quales qualiter quādo et vbi decime debēt dari querunt pl̄a sc̄z quales decime debēt dari de aialibus ℟ nec cogunt solui meliora nec solui debēt deteriora sed sicut trāseūt sub virga pastoris qd̄ decimū fuerit sanctificabit dño vt dz leui vlt·q̄ absurdū ē offerre deo qd̄ dedignat hō vt dz de dse·di·xv·c·fi·sufficit ergo q̄ dent mediocria·ar·x·q·ij·hoc ius· hec hosti·gof· et innoc·ex·e·pastoralis· Qualiter decime sūt dande·℟ sine aliqua diminutōe· et ant̄ sūptus tributū census vl̄ parciarij portio deducant de p̄dialib9 et etiam de mixtis nō cā mercimonij oparis ex·e·cū homies·et·c· tua nobis· De p̄sonalib9 vo cuiusmodi sūt illa q̄ pueniūt ex negociatōe vl̄ artificio distinguēdū est·q̄ aut pueniūt ex pecunia determinata aut indeterminata·si primo mō vt cū quis hns centū libras dedit p decia·x·libras et de remanentib9 sibi emit molēdinuz vl̄ aliqd aliud et tūc aut erit illd cā lucri et negociatōis sc̄z vt illd vēdat· et sic deducūt expēse facte ab eo in molēdino reficiendo et dseruādo·nō āt expēse facte p fructib9 molendini p̄curādis et habēdis puta in asinis portātib9 ad molēdinū bladū· Aut emit cā retinendi q̄ sc̄z vult p̄cipe fructib9 ei9·et tūc etiā nō deducet expēsas q̄s fecit p fructibus q̄rendis· Si vo pueniūt ex pecunia nō determinata sic nō deducūt expēse ex·e·pastoral̄ i tex·et glo·j·Et sm ho· et etiā glo·ibidē·xv·hoc ē spēale in decima· cū alias iste fructus intelligat q̄ supest deductis expēsis·ff·de peti·here·si a dño·Nō aūt hui9 spēalitatis ē tributū·xvj·q·j·decie sunt tributa Et tributū solut nō deductis expēsis ex·e·tua nos·c·vez et·c·et cū de cūctis· sm gof·et rap·Alia rō ē sm hos·et sm glo·illi9 c·pastoral·vij·q̄ si p̄stas etiā expēsas de9 vl̄ terra deo opante tibi cū vsura maxia reddūt eas ex·e·nō est in p̄tāte·cū ergo opatō dei sit p̄ciosior tua pecunia dimidiā posset exigē· Nō ergo dqueri debes de decimis·In artificio āt sūptus deduci debēt q̄ ibi man9 hoīs dinue laborat·Et sicr in negociatōe ne pecunia decimet item Sz expēse etiā facte in refectōne siue tuitōe rei nō deducūt q̄ ille expēse remanēt in p̄rimonio· vñ tūc intelligūt esse decie p̄diales·vt pz in·c·pastoral·ad fi· in text·et glo·Si tñ aliqd emeret vt vēderet et fierent aliqui sūptus vt illd dseruare illi sūptus bene deducerent·vt in glo·xvj·c·eiusdē habe

Sz nūqd deduci debēt expēse de lucro adquocatōis·℟ quidā dicūt q̄ sic maxime cū talia lucra vix aliqn̄ sufficiāt ad expēsas·Rod· vo credit q̄ nō sicut nec locās suas opas deducit expēsas· Vtz semen debeat p̄i9 deduci q̄ decia solui ℟ q̄ nō sicut nec in tributo deducit semen ex·e·tua nobis Qñ debz decima dari sc̄z vtz p̄ius q̄ soluat colligēti et triturāti·℟ satis dici pt sm host· q̄ in hō debz dsuetudo seruari·ar·ex de sepul·certificari·Si tñ colligētes et triturātes sibi p̄ius velint satisfieri debz·Debēt tñ et ipi decimaz dare de salario suo·ar·ex·e·tua nobis et·c·d cūctis·De rigore āt iuris statim fructib9 collectis decime debent solui anteq̄ aliqd inde det alicui ex·e·hoies·ibi statim fructib9 collectis· Et sm glo·p̄citius et opetenti9 solui possūt q̄ peccatū est tardi9 dare·xvj·q·j·decime·q̄ qui non facit statim intelligit esse in mora·vñ periculū decime spectat ad eū·ex·d dmodato·c·vno· Sed qd si tūc p̄sbiter reci pe nolit tūc nō est piculuz ei9·ff·de soluc·q̄ decē·Sz cū postea p̄sbiter voluerit eā recipe tūc rustic9 in mora incipit esse·ff·quorz legatorz·l·ij·c·vl·hec in glo·p̄dicta·Personales aūt decime dari debēt in fi·anni·q̄ vtili9 est ecclesie totū simul recipe·ar·de pig· ex lr̄is· Et sm bar·bzix·xvj·q·j·reuertimini· idē dicē dū est de caseo et lacte·Siqs tñ velit aī ānuz dare nō videt q̄ possit rēuere q̄ hō nō ē expressū in iure sm host·et innoc·ex·e· pastoralis circa fi·Dicit āt pe·de samp· q̄ veneri solūt in morte decias oim mobiliū· et hō ideo q̄ alias decias nō soluunt· Vbi dz decima dari ℟ sm host·dsuetudo pt in hoc seruari· tñ de rigore iuris debz ad ecclesiā deferri·et hō innuit mal·iij· Inferte oēm decimā i horreū me· Idem dicit·ij·pali·xxiij·et·xvj·q·vij decimas·hoc em̄ seruat de tributo et anona· Si nō distet multū ille qui debz·C·de ānonis et tributo·omis oino· Et h̄ multomaḡ seruari debz de decimis que sūt spūalia tributa ex e·tua nobis·

Circa sextū articulū q̄ est sc̄z a quib9 decime debent solui queruntur plura·primo vtz omes laici teneant decimas dare· ℟ q̄ sic et hō siue sint diuites siue pauperes· et hō in signū vl̄ is dominij·sicut oms debent dare censum cesari·Vnde grego·papa ·xvj·q·vj· decimas·optuit decimas ab omni populo accipere·Tenent inquā omes nisi sint exempti spēali p̄iuilegio pape qui pt tale p̄iuilegiū dare vt habitū est sup̄· Sz dtra decime sunt tributa egentiū aiarz vt dicit aug9 ergo siqs sit ita paup q̄ illud qd habz nō sufficiat sibi et filijs suis·p̄sbiter vero su9 supabundet videt q̄ hmoi pauperis poti9 debeat esse decima q̄ p̄sbiteri· ℟ q̄ in p̄dicto casu paup tenet decimā p̄sbitero dare et p̄sbiter debz eaz vt redonandaz recipe q̄ ipe tenet pauperes de sua supabundantia sustentare hec alex·de an· Vtz clerici teneant decimas dare·℟ q̄ nō sc̄z de dote ecclesiarz·xvj·q·j·questi·sed de p̄dijs patrimonialib9 et alijs ex euentu licito acquisitis tenent illi ecclesie decimā dare cui debebat anteq̄ ad eos possessio pueniret·vt patet ex·e·siquis clericus vl̄ layc9· et hoc siue sint clerici cōiter viuētes siue alij vt dz ex·e·nouū·Nec obstat qd dz·xvj·q·j·decimas sc̄z q̄ clerici cōiter viuētes nō tenent decimas dare·et hoc ē verz de dote ecclesie vt dictū est·de qua illd·c·nouū sm glo·intelligit quātū ad ei9 p̄ncipiū et de p̄rimonialib9 quātū ad finē·et intellige etiā sm glo·ibidē q̄ debēt soluere de p̄dijs ꝓpijs siue illa sint in ꝓpia p̄ochia ipōrz clericorz siue in alia·

pt etiā intelligi finis d .c. sm glo. ibidem de cle. dim. qui spūalia recipiūt ab alijs clericis ex de cle. dim. diuersis. Et sic etiā intelligunt quidā illd. xvj. q. j. siquis laicus. hostē. vo itelligit illud. c. nouū. p clerici de ppriis bonis tenent dare decimas superiorib q̄b subsūt. nō aūt eqlib cū ab eis nō recipiāt ecclesiastica sacmenta. nec eis subsint. ar. ex. e. c. j. in pn°. Vel sm ray. si deseruiūt illi eccie cui debent ille decie nō tenent alias tenerēt. sic pt itelligi i°. c. nouū. ¶ Vtrū religiosi teneā decias solue. Sol cisterciēses. hospitalarij hierosolimitani. et tēplarij. nō tenēt dare decias p laboribus quos excolunt manibus siue sumptibus ppriis et de possessionibus aī dciliū gnale lateranēse acqsitis. De his vo q̄ post dciliū eis gratis collata sūt vel p monasterijs d nouo fūdandis emerūt tenent decimas dare etiā si eas ppriis manibus vl sūptibus excolāt illē ecclesijs q̄b rōe pdictorū solueāt pusq̄ puenirēt ad eos. nisi cū eisdē ecclesijs aliter duxerint oponendū. vel nisi sup h° speāli iure vel pūilegio sint muniti. aliter em q̄ p monasterijs nouiter fūdandis nō licet eis emere possessiones tales sc d q̄b decie ecclesijs debētur. possent tn eas recipe si gtis eis darēt. ex e. nuper abbates. et li. vj. e. statuto. ¶. cetera. Alij vo religiosi sūt exempti ne teneant decimas dare de nouali q̄ ppriis manib excolūt nec de ortis et nutrimentis aialiū. i. de feribus quos aialia nutriūt. de oib vo alijs possessionib suis tenēt nisi sup hoc sint speciali pūilegio pape vel pscriptōe muniti. ex. e. ex pte tua. Et sic hodie tenend est de monachis nigris et canonicis regularibus et alijs religiosis viuētib in cōi qdq dicat. xvj. q. j. dcimas. et in alijs iurib antiqs. Bap. tn not. q̄ tūc monachi nigri decias solue debent qn populū nō habēt. Si em hnt decias recipiāt ex. e. dilecti suggestū. Et idē sentit innoc. ibidē. Sz gof. et host. h reprobāt p eo q̄ nihilominus tenent dare decias clericis secularib vl etiā alijs religiosis si ifra limites prochie sue pdia possidēt nisi pūilegio vl pscriptione legitima sint muniti. ex. e. ex pte. i. a nobis et de pscrip. veniēs. ¶ Sz q̄ sūt noualia a q̄bus oms religiosi sūt exempti. Sol sm bn ex. e. cōmissu. illa sūt de q̄b nō ē memoria q̄ fuerūt culta. ex de v. sig. qd p nouale. et q̄ pri erāt qsi inutilia. vt mōtana. paludes et sil ia. vnde prochialis eccia nihil inde pcipiebat vl ita modicū q̄ sine lesione i° amittebat. hec bn. et sm qd dr ex de pui. c. fi. terza q̄ sel fuit nouale sp erit nouale quātū ad h q̄ de ea decie n dēt. sm tn wilh. si nouale a psonis religiosis ad alios trāsierit q̄ etiā sili pūilegio gaudēt nouale esse desinit ex de priui. c. fi. Et idē ē si ad primos redierit. Itē priuilegiū de nouali intelligit de nouali terze ppie nō aliene q̄ ducit. secus est si in emphiteosim vl in vsufructū haberet. Itē si nō est qui viderit locū aliquē fuisse cultū appareāt tn aliqua signa vt antiqua edificia vl locus ē vicinus alicui castro destructo. debz quo ad pstatōez decimarū haberi p culto. ff. de v. sig. agri. hec wilh. ¶ Vtrū leprosi teneant decias dare Sol q̄ sic pterq̄ de ortis et nutrimētis aialiū ex d eccle. edifi. cū dicat. qd rod. intelligit tm de religiosis leprosis viuētib in cōi. vn sm eum si leprosus viuat solitarius in domo sua maxie diues nō gaudebit priuilegio. ¶ Vtrū infideles inter xpianos degētes teneāt decimā dare. Sol q̄ sic. sz pdiales. has em tenet soluere q̄libet ad quē pdiū puenit. qz res cum onere suo trāsit. ex. e. de terris. cū nō lit ad fi. nō āt psonales qz nō sūt de ecclesia vt dr ibidē in glo. hoc etiam dicit innoc. sup. c. de terris. et host. ti. de prochis. ¶ Sz pone q̄ iudei prochiā aliquā occupēt emēdo pdia et domos q̄ solebāt a prochianis inhabitari. nūqd eccia petē poterit a iudeis qdqd soluere dsueuerāt xpiani. Sol vt dictū est petere poterit oms decias pdiales et qdquid pcipe solebat rōne pdiorū et hoc sm oms. Oblatōes etiā et decias psonales petere pt sm ray. ti. d iudeis. ar. ad h ex de iudeis. etsi iudeos. et de vsur. quāto. h° etiā dcedit bart. bnix. de decimis psonalibus xvj. q. j. decie. hoc tn pleriq doct. dcedē nolūt. ¶ Vtrū recipientes possessiones ad fiscū teneāt decimas dare. Sol q̄ sic. et etiā dātes ad fiscū tenent. ex. e. a nobis. et tua nobis. ¶. et cū de cūctis. Etsi recipiēs priusq̄ det decimā soluat pensionē dns tenet qz res cū onere suo trāsit ex. e. cū nō sit. Nec etiā pactū tuere tur possessorē vl ductorē. ex de pac. pleriq Si vo post decie solutōez soluat pensionē dns nō tenet qz in decimatōe diminuit ei p rata et hoc ē verū cū dns ptem aliquotā et incertā fructuū vel terciā vel quartā vel medietatē pcepit. Si vero certā ptem vt tm duos vel tres corbes colonus dno reddat. quēcūq colon ipe pcipit tūc dns tenet d illis decimā dare qz pars illa nō ē decimata nec diminuta. licet ab aceruo decimato descendat. ex. e. tua nobis in glo. ārta. ¶ Sz cui debz dari decima de corbibus illis. Sol satis dici pt vt dr ibidē q̄ cū sit pdialis dari debet illi eccie in cui territorio pdia sūt sita licz descēdent ab aceruo decimato. sicut siqs donet alicui corbem vnū decimatū ille tam tenet ibidē decimā soluere qui ex lucro habz. colon aūt qui corbes alios soluit tātomin pt soluere prochiali ecclesie de toto aceruo. vt vide. ar. ex e. cū sit. et h° vide equi h bn. ¶ Quid si ille q̄ tenet ad decimā aceruū indecimatū alienū nūqd ecclesia decimā ab emptore poterit vendicare. Sol q̄ sic qz trāsit ad eū aceru cū onere decime ex. e. cū nō sit. etsi ab eo habuit nō petat a vēditore. hoc em nō patit bona fides vt idē bis exigat. ff. de reg. iur. bona fides. qd si petierit et nō habuerit ab emptore. quia sciēter ē in nō soluēdo redibit dtra venditorē vt patz. C. si tutor vl curator. in autē. Nec tenet ei suā actōez soluēdi cedere dtra emptorē qua em fronte petet hoc quē neqcia sua dānat. ff. de administratōe tu. l. si pl'es. Et idez ē de emptore male fidei secus ē si bona fide e mat. hec gof. ¶ Sed qd si pcurator mentiēs

dedit intelligere venditori q̃ acerus erat decimatus. Sed adhuc ñ cedet ei actio quia recepit p̃ciũ rei. ff. d̃ vsufru. quia q̃ p̃cio. hec ho.

¶ Quid si emptor soluit nũquid venditor ei tenet. Sed si emptor bone fidei fuit et decimã soluerit venditori ei tenet. si autẽ male fidei nõ tenet nisi hõ expresse dictũ vel cautũ fuerit vterq; tñ debẹ agere p̃mam de dolo et quasi furto. quia contrectauerunt decimas inuito dño. In foro tam̃ penitentiali tutum est q̃ si emptor decimas soluat venditori sibi reddat ñ forte in casu. s. si emptor nõ inueniat deceptus in re quia ad hõ bene valet p̃cium. hec alex. de an. et rap. ¶ Quid si q̃s violenter occupet decimã nũquid ille cui occupat tenet. Sed talis aut tradit decimã ꝓpter metũ et tũc nõ excusat a restitutõe. licet metus attenuet penitentiã imũgendam. ex. e. q̃ metus sacris. Aut violenter fuit deportata et tũc si erat in mora puta q̃ si requisitus p ecclesias cõgruo tpe dare noluit tenet ad totã decimas acerui soluendã ecclesie. ecclesia tñ dabit suã actionẽ otra violentũ. ex de deposito bona fides. Est aũt tpus ogruũ ex quo venulatũ est gnũ. Nam et ante separationẽ residet penes ecciam dominũ. xvj. q. j. moderamine. et. c. decime. sm rap. qd nõ approbat host. q̃ hõ nõ plene ꝓbant illa capitula. verũ ẽ tñ q̃ statim collectis fructibus decime debẽt solui vt pz in dic. c. decime. et ex. e. cũ hoies. Si vero nõ erat in mora q̃ nec audebat tãgere fructus donec venisset decimarius nõ tenet de violentia. ar. ff omodati ad eos. Agat ergo ecclesia otra predonẽ. et. ff. loca. et odu. l. fi. q̃mo sm rap. etsi ꝓpter moram ecclesie damnũ euenit q̃ tunc q̃dquid portat cedit in damnum ecclesie ad minus vsq; ad supplementũ decime. Sup quo dicit rod. q̃ si plus vel tm̃ apportatũ ẽ quãtũ valẹ decima totã decimã pdit si vo minus illd cedet in damnũ ecclesie etsi ecclesia nolebat rustico dare licentiã reponẽdi fructus tenetur restituere totũ damnũ. Aliqui vo distinguũt q̃ si ecclesia erat in mora aut ꝓpter moram illã amisit rusticus suũ. aut nõ si nõ sz q̃ sic euenit ecclesia tm̃ d residuo decimã pcipiet. si sic decima totaliter cedet in piculũ ecclesie q̃ ecclesia nõ dẹ lucra cũ damnis aliorũ petere. B alex. de an. Sil'r distinguendũ ẽ si ꝓpter tempestatẽ vel pluuiã vl' aliũ casũ fortuitũ acerus sit corruptus vel amissus vt patẹ. ff. loca. et oduc. ex oducto. Sz forte rusticus i mora cẽset esse q̃ nõ itulit cũ potuit in horreũ eccie de quo dic vt sup. q. vbi debẹ decima dari. Et hoc est tenendũ p regula sz q̃ mora vltima sp nocet ei p quẽ fit. ff. de vsur. debitor. hec tho. ¶ Vtrũ osuetudo excuset hoies a pstatione decime pdialis. ita q̃ vel nichil vel minus decima soluat si hoc habeat consuetudo. Sed sm rod. sola osuetudo nõ excusat sz opositio facta autoritate epi ab ecclesia cũ illis q̃ debẽt decimã vel etiã remissio vl' quitatio facta ab ecclesia expresse vel tacite siue p̃sumpte ex hoc q̃ per tantũ tpus cuius nõ extat memoria quiete et pacifice sustinuit. q̃ aut nihil ꝓ de

cima aut minus decima soluere excusat ita sz q̃ nec illi tenet dare nec eccia pt petere otra p̃dictã opositões vel remissiones nisi eccia ad inopiã rediga' vl' nisi hõ fiat autoritate pape ex certa scia reuocãtis opositões vl' remissionem vl' osuetudinẽ talẽ. Bz notat bñ. ex. e. in aliquibus videt q̃ osuetudo excusaret si p papã approbata et p̃scripta essz. alias nõ obessz ex de osue. c. vlt. q̃ nõ valet osuetudo q̃ sine peccato quãtũcũq; longa nõ pt seruari. ex de p̃scrip. qm̃ omne. et ita nõ pt bona fides haberi. q̃ debent de iure diuino. et sic nec pt ibi p̃scribi. hoc dico de laicis. Post. etiã satis cõuenit cũ p̃dictis in sũma. et ex. e. in aliquibus. dicẽs q̃ in hoc osuetudo nihil valere pt nisi forte p papã esset approbata. vel p opositões amicabilẽ siue ouentões autoritate supioris subsequenter factã. Rod. dicit q̃ dici pt q̃ q̃n nulla decima vel minus decima soluit fingit a iure q̃ dñi p̃dioꝝ breui manu soluerint decimas ecclesie et eis ecclesia redonauerit vel in totũ q̃n sz ecclesia nihil ostituit ꝓ decima recipe vel in ptem q̃n osueuit minus decima recipe. Innoc. aũt dicit ex. e. in aliquibus. q̃ in hõ sz q̃ decima nõ soluat vl' minus plene soluat nulla osuetudo valet. xvj. q. vij. quicũq; et q̃ nõ licet pactũ vl' opositões circa hoc facere. vt dr ex de ofir. vti. venerabiles. ¶ Vtrũ osuetudo excuset a pstatõe decimarũ psonaliũ. Sed rap. videt sensisse q̃ decime p̃diales tantũ nõ psonales fuerint p̃cepti in veteri lege. vñ sm eũ decime psonales sũt tm̃ de iure positiuo ecclesie. Ius vero positiuũ p osuetudine otrariã abrogat. vel in totũ si sit generalis. di. iij. ¶. leges. vel in pte si sit pticularis. di. xij. osuetudo. Si ergo decie psonales p̃cepto nõ dei sed hoim debent. videt q̃ ab eis p osuetudinẽ otrariã liberant. Et ad hoc dicendũ etiã multũ mouet p illd. c. in aliquibus. tamen vlt. dicit q̃ hoc diffinire timet. et sup hõ magis audire vellet q̃ audiri. Rod. ãt dicit q̃ hoies vere in hoc p otrariã osuetudinẽ excusant. Host. etiã hoc idẽ dicit vel sentit vt patẹ in sua sũma ti. de decimis. q. vtrũ osuetudo excuset a pstatõe decimarũ et sic intelligit finẽ huius. c. in aliquibus. Bñ. etiã hoc idẽ sentire videt de osuetudie p papã approbata et p̃scripta. Innoc. aũt sup ti. de decimis B execrat et dicit q̃ decime indisticte debẽt tã p̃diales q̃ psonales. et hõ ꝓbat p testamẽtũ vetus et nouũ. et p ius canonicũ. xvj. q. j. reuertimini. et. c. decime. et. ij. q. vij. quicũq; et. c. omis. et p pl'a alia capitula. ¶ Quid de illis q̃ soluũt decimas militibus eas accipientibus iniuste. ecc'ia tñ dissimulante nũqd tenent easẹ ecclesie de residuo dare. Sed q̃ nõ excusantur em̃ p dissimulationẽ ecc'ie dũmõ sint in hac volũtate q̃ si ecc'ia peteret libentius ei q̃ militibus darent. hec alex. de an. et oueit cũ eo rod. Rap. vo dicit q̃ si sciãt q̃ milites illicite recipiãt decimas nõ liberãt. si tñ ꝓpt' metũ soluãt excusãt a pctõ ñ a toto sz a tãto. xxxij. q. v. ita ne. et ex q̃ me. cã. sacris. ¶ Vtrũ in decimis interuenire possit opositio siue ouẽtio.

Liber 8 q

Ex q sic saltē inter psonas ecclīasticas · ex e. suggestū · et c. nup abbates Et si auctas epi iteruenerit melius erit et ppetuo tenebit · ex de trāsa · decetero Alias psonal erit · i · tā diu durabit q̄diu ille eū q° fiet oposicō vixerit vt fuit illa de q̄ dicit · ex e. ex multiplici · vt dicit ibi glo · Et etiā qd ibidē notat si monachi oponāt cū plebanis sup decis simplr et pure tūc intelligit de omibus pñtib9 et futuris · sive iposterū acq̄rendis · ex de puil · qz Potest etiā iteruenire iter laicos et clericos amicabil oposicio sup decimis et alijs spūalib9 interueniēte papē auctē · ex de ofirma · vtil · venerabil · ꝓter tñ utilitatē ecclie videt auctas ecclie sufficere qz sic osulit ecclie · ar · ex de his q̄ fi · a pla · cū applica Et addit ibi host · q est vera qn questio vertit iter rectorē et prochianos eiusdē dpoē · qn vo iter epm et prochian os eiꝰ tūc requirit auctas archiepi ¶ Quō osulē illis qui lōgo tpe steterē q decimas nō soluerē · nūc ātē corde opūcti ad pñiaz veniūt · tñ forte nō sufficerēt ad satisfaciēdū Bñdet gof · q debet ei iponi q reddat iꝰ qd minꝰ dedit · vt dz xvj · q · vij · quicūqz · ꝓuiso q ei remaneat vnde viuere possit · qz quidq̄d habēt clerici paupū ē xvj · q · j · qm · quidq̄d Impone etiā ei q totū reddat si ad pigiorē fortunā venerit · vt dz ex d soluc · odardꝰ Scdm etiā host · de bonitate canonica pt ei fieri remissio maxie si sit paup · ar · xvj · q · j · c · fi · in pm° et xij · q · ij · aurū Et in B sola auctoritas epi sufficere videt cū p hoc odicō ecclesie melioret et ius suū recupet · ar · ex d his que fi · a ma · pte ca · cū aplica · ¶ · auctes Scdm vo rod · etiā si diues sit pt ei dimittere gtis vl i totū vel i ptē qd male accepit exq° vult cessare recipe · et ecclīā suo iure restituere Et B pōt eps ꝓter utilitatē ecclie prochial Scdz etiaz lau · et bñ · ex de rebꝰ ecc · nō alie · vt sup · possessiones et certi reddit assigni pñt ecclesie p decimis subtractis sive retētis tñ omutacō talis nō videt admittēda p futuris · ex de reruz pmu · c · vlti · i tex · et glo · i fi · Et qd dictū est de eo qui decimas retinuit · dicit etiā rap · de eo q̄ iniuste recepit ¶ Quid si quis laicꝰ q decimas acten nō soluit · nūc ad cor rediens eā decetero soluere velit · nūquid ecclesie prochiali vl illi que p pscriptōz eas acten pcepit reddere debebit Credit rod · q ecclesie prochiali et ñ illi alij qz pscripcō est odiosa ex e · cū otingat ¶ Ad B sciendū est q pūilegiū ocessum de nō dandis decimis cessat in plurib9 casib9 Pzio si lesione enormez inducat iuri prochiali ex e · suggestū · et d v · sig · qui p nouale Scdo ꝓter pactōz sive amicabile oposicōz ex e · ex multiplici · vbi monachi oposuerūt cū quodā clerico q sibi decimā daret qui postea ipetrauerūt pūilegiū de decimis non dādis · sz illud pūilegiū nō soluit iꝰ pactū cū de eo nō faceret mēt ionez Tercio ꝓter otrariū actū pscriptū · puta qz pūilegiatus soluit p xxx · annos · ex de pūil · si de terra · multofoziꝰ si p xxxx · vt dicit ibidē · c · accedentib9 Quarta si pūilegiatus pdiuz alienū oducat · ex e · dilecti Quinto si pūilegiatꝰ pdium alij locet · ex e · licet Sexto si

sūia lata sit otra eū a qua nō appellauit sive p vilegiū ostenderit sive nō · ex d sen · et re iudi · inter monasterium · et c · se ·

Tx 34

Oltrea septimū articulū qui ē d alienatione redēptione · impignoratōe · et infeudatōe decimarz querunt plura · s · vtrz decie possint vendi vel emi Ex decima pt dici ius pcipiendi decimā et B nō pt emi qz ē annexū spiritualī officio · s · seminādi spūalia ordinacōe naturali et diuina que est vt qui seminat spūalia metat carnalia vñ sicut corpꝰ bois ē impciabile qz est adiunctū aie ita et ius pcipiēdi decimā vñ si vendere vel emere spmō · cōmitteretur Si dicat q pan rōe videt q nō licz emere villam ecclesie qz silr ius pcipiendi redditus in hac villa est annexū spūali · dicendū q non est simile qz illi reddit sunt annexi spūali ex accedēti Potest etiā dici decima fructꝰ q dant p decima et B mō pt decima vēdi et emi · hec alex · d an · Et idē dicendū est de locatōe · ex d loca · nra intex · et glo · ¶ Vtrz a laico male tenente decimas possz iste ad quē spectāt decie redimere eas sine vicio spmonie cū aliter eas nō possit recupare Ex sedz gof · et host · q sic et B interueniēte auctē epi · ex de pben · nisi essent · et de rerz pmu · c · j · Et B nō intelligit cā mali exēpli qz dicet illi q adeo detinet eas iniuste cū sint spūales q etiaz nō possunt redimi nisi supior interponēdo autoritatē suaz · suā purget spmoniā que alias ibi omitteret Itē induci debz ille p supiorez q restituat ꝓprie prochie gratis alias omittet spmoniā adeo q et superior eā exparte eiꝰ purgare nō poterit · B host · ti · de spmo · Rod · tñ credit q nō est necessaria auctas epi qz cuilibet licet ius suuz redimere nec est ibi spmō · qz ñ dat ibi tēporale p spūali sed p tpali · s · p fructu decie q̄ percipiebat iniuste Ius vo spūale semper penes ecclesiam remāsit · vnde etiā pcipiens inde pecuniaz licz alias peccet tñ nō omittit in re ipa spmoniam nisi forte volūtate et intēcione scz si intendat vēdere aliquid spūale Si autem alia ecclīa q̄ prochialis rdimere velit decias hmōi tūc necessaria est auctas epi Et sufficit B sine cōsensu capli qn redimunt a laicis decie eis in feudū ppetuo dcesse · sicut sufficit i gratuita cōcessione · vt ex de his q̄ fi · a pla · sine cōsensu capli · cū aplica ¶ Vtrz epo liceat pdictas decimas in pignore recipe Ex q nō ex e · interdicimus · qd p c · vt ibi dicit glo · sola psona vel ecclīa ad quaz ptinet de iure cōi vel pūilegio specialī l canonica donatōe pt decias a laico iuste vel in iuste detētas in pignꝰ recipe qz cicꝰ re habebit eas cū nō teneat fructꝰ i sortem oputare ex de vsur · c · j · Et hec fuit causa pdicti capituli vt puideret ecclīis Alex · āt d an · distinguit q si clericꝰ faciat illū otractū hac intentione vt quidq̄d otingat de redditib9 illis decem modios habeat · et ille otractꝰ erit vsurarius Si vo hac intentōne vt de decia modios decem habeat si sint ibi vsurariꝰ nō erit · Rod · etiā credit q pbibicō pdicta fuit fctā qz vsura vel adminꝰ spēs vsure erat p eo q creditor aliqd vltra sortē recipere intēdebat · nec alias

Dicit an papa dari emi et vendi

Lege d. Angele Stanislaus de c

Dicit an q̄ pignoratio ...

Dicit d. Dani fructus quod ...

E

mutuasset ¶ Quid si laicꝰ detineat decimā alicuiꝰ ecclesie i feudū ab antqꝰ sibi ocessam et eā alteri ecclesie velit oferre. Quid etiā si laicus decimā vellꝫ dare epo osentiente capitulo suo. reqre supra i tercō articulo ¶ Quid si decimas a laico detētas iniuste aliq̄ psona ecclesiastica alia ab illa ad quam pinet recepit in pignꝰ sn aūcte epi añ phibicōꝫ p dictā Bñdꝫ rod. q tenetᵗ omnes fructꝰ quos inde recepit restituere nō illi laico sꝫ illi ecclie ad quā pertinet vel cū ea oponere bona fide. ita q nihil retineat nisi de illiꝰ spōtanea volūtate. Si vo laicꝰ decias tenebat iuste ipi laico restituere debet. ¶ Quid si miles de consensu epi pprietatē decie aliene ecclie retēto sibi vsu fructu nūquid ecclia illa recipe poterit i pignꝰ illū vsufructū nō oputatis in sortē ipis fructibus Bñdet rod. q exqꝰ hec donacō ē facta iter viuos ita q pprietas ē iā ecclie acq̄sita cū vsufructus debeat pprietatez regulariter sequi. si ille miles aūcte ppria rūnuit vsufructū. ecclia pt illū in pignꝰ recipe fructibꝰ nō oputatis i sortem qz ecclesia nō recipit nisi qd ē suū Si autē aūcte epi et ecclie illiꝰ est militi ocessus vsufructꝰ cū eoipo possideat illū iuste tenetᵗ ecclesia fructꝰ in sortē oputare si recepit illū in pignꝰ ¶ Quid de possessionibꝰ emptis de fructibꝰ decie pceptis iuste. nūqd ecclia ad quaz pinz illa decia pt illas i pignꝰ recipe fructibus nō oputatis in sortez Bñdet rap. q sic. Et addit rod. q B ē priuilegiū ecclie. s. q res empte d pecunia ecclesie acquiruntᵗ ecclie sicut ouenit in milite et mioze vt notatū ē supra de emuitate ecclianz ¶ Vtrz decime dari possint laicis in feudū Hꝓ antiquitꝰ decie et alia bona ecclesie dabāntᵗ laicis in feudū vt eā defenderet et adhuc eorz successores possident eas ista vero causa cessante phibitū fuit expsse ne decime laicis in feuduz dari possent sicut nec alia ecclie bona. ex e. phibemꝰ et de his que fi. a pla. cū aplica. et ex de feudis c. j. Eructꝰ tn decimaz laico ocedi posset ex causa ad vitaz eiꝰ. sicut etiā vēdi possz ad tps. ex ne plati vices suas. nō tn ocedi posset in feudū qz feudum trāsit ad heredes. sed decime nō. ex e. ad heredes Ius vero pcipiendi decimas scdz bn. nō potest ocedi laicis nec i feudū nec ad tps sꝫ nec vnq̄ potuit qz ē mere spūale qd in laicū nō cadit sꝫ operit tm et q̄ spūalia tribuit. xiij. q. j. §. is ita. B bn. ex e. quis et pla alia d hac materia ¶ Alij distinguunt sicut jo. tan. rap. et host. q decie debentᵗ ecclie duplici rōne vel iure. pmo intuitu diuini obsequij i eis pstiti. ex e. nouus. et hoc ius cuz sit mere spūale non cadit in laicum. ex de insti. c. ij. et de pscrip. causam que. secundo vt in signum vniuersalis dnij. ex e. tua nobis. et hoc iure cum sit ciuile pnt decime laico ocedi non quo ad pprietatē sed quo ad fructuum pceptionez et ad tempus non imppetuum. et ita q nō trāseant ad heredes. vt patet ex e. ad B. et hoc fieri potest causa pietatis et sustentacōis psone. di. xxxj. si qui vero ¶ Alij vero dicūt q nunq̄ decime dari potuerūt laicis in feuduz etiam quo ad ius tpale siue ciuile ita q transirent ad heredes tunc em intelligitur ius spūale penes ecclīam residere. sicut aūt corpus sine anima nō potest viuere ita nec spūalia sine tpalibus possunt osistere. j. q. j. siquis pbendas et ex e. ad hec. Et si aliquod ius videtᵗ otradicere intelligitur de ocessione que est de facto nō de iure. ita dicūt rap. et alex. an. et hoc videtur sentire bn. ex e. quāuis. et videtᵗ expssuz in d. c. ad hoc Sꝫ hiscdm alios responderi potest q ius spirituale non inutiliter remanet penes ecclīam exqꝰ et vasallus debitum seruiciū reddit. innoc. autē ex e. ad hoc dicit q nō licet ocedere decimas in feudū nec in emphiteosim. nec in locatōꝫ ad longuz tps ar. de rebus eccl. non alie. ad firmam Ad certū aūt tempꝰ ocedi possunt. ex d loca. et odu. c. ij ¶ Quid si laicꝰ detinēs decimas in feudum velit eas in alium laicū trāsferre nunquid poterit hoc de cōsensu epi facere. Bñdet bn. ex e. phibemus. q satis videtur q possit ei in feudum de cōsensu episcopi dare sicut ipe habet Nec dicitur eps tuc eas in feudum dare sic intelligitur illud ex de sen. c. ij. Si vero aliquis possideat eas de facto nec i laicum nec in clericū potest eas etiaz de cōsensu epi transferre. vt patet ex de his que fi. a pla. cum aplica. in fi. et ex e. phibemus ¶ Aliqui tamen cōtradicunt vt patet ibi quorum opinio est tucior. scdm host. in glo. ibidez. ¶ Pone q aliquis laicus habeat decimas quas vult dare religiosis siue exemptis siue alijs. et ido se habere eas ab illis in feudū per instrm fingit vt sic quasi restituat ipas eisdē sine osensu episcopi nunquid talis fictō pderit. Hꝓ q nō qz non poterit eas acq̄rere vl recipe sine osensu epi. Possunt autem taliter a religiosis de manu laici recipi l acquiri decie ille q̄ illi laico in feudū ppetuo ocesse fuerint ante ociliū lateranense. li. vj. e. statuto. §. sane. de illo cōcilio habetur. ex de priu. cū et plantare. Et dicᵗ ppetuo qz secus est si ad tps vt patet ex de his que fi. a pla. cū aplica in fi. ¶ Quid si nescitᵗ de decima hmōi quā tenet laicꝰ vtrz sit de decimis datis āte ocilium vel de decis de nouo datis post ociliū Bñdet rod. q si ex tpe exquo nō extat memoria laicꝰ hmōi et antecessores eius quiete et pacifice tenuerūt eas recōgnoscentes eā habere ab ecclia mediate vl immediate et reddētes debitū obsequiū eidē ecclesie vel alij noie eiꝰ. psumendū est benigna interpratione q sit de antiqs ar. di. xij. illa alia vbi psumendū est q eā teneat iuste. host. ōo dicit q i tali casu psumitᵗ otra laicū nisi habeat rōne sedis priuilegiū ¶ Quid si ipe feudatariꝰ laicus decessert. pt ne eps decias quas ille i feudū tenebat altari infeudare Hꝓ q sic. s. vl heredi eiꝰ vl extraneo si nō habeat heredez. vel etiā si hmōi feuduz alienatū sit a feudatario ita q p epm facile rcuperari nō possit. eps forte potest illud alteri laico ocedere qui illd rcuper et ab ecclesia recognoscat ar. ex d feudis ex pte. Et scdm rod. idē pt pbabiliter dici de illis decimis que tenetur a laicis a tēpe ex quo non extat memoria nec eas habere se

Liber 5 14

Ty 54

recognoscant ab eccl'ia. s. q̃ eps p̃t eas laicis in feudũ cõcedere. ar. in p̃dcto c. ex pte cũ sic p eũ pcure' utilitas eccl'ie qz possessio directi dominij p hmõi ifeudacõz restituet' ecclesie.

Circa octauũ articulũ qui est de primicijs querunt' plura. s. vtrũ exhibicõ p̃micianũ sit sub p̃cepto. Sicut supra dictũ est de p̃cepto de decimis ita et h distinguẽdũ est de p̃cepto de p̃micijs scz q̃ scdm indeterminacõz est simpliciter de dictamie iuris naturalis et est mozale et semp seruandũ Secundũ vero dõterminacõz ordinis puta q̃ detur de p̃mis fructibus et psonis talib9. est em p̃micia ps prima frugũ dño oferenda sic nõ est d iure naturali et p osequens nec est p̃ceptuz mozale. Potest em deo honozari vt p̃cipuz et actoz bonozũ dãdo ad honozẽ ei9 aliquid d fructib9 medijs vl vltimis et psonis alijs Nõ erat etiã p̃ceptũ cerimoniale qz ñ erat datũ prim' ad significãdum aliquid futuzũ licet significaret aliquid osequẽter puta qz p̃micie erãt in signũ rei iam facte. scz liberatõis ab egipto p interfectiõez p̃mogenitozũ saluatis primogenitis jsrl'. Erãt etiã in signũ rei faciende vt. s. iniciuz opezum nrozũ attribuam9 do actozi oim bonozũ. Erãt etiam in signũ recupande celestis hereditatis amisse q̃ est ꝓpria p̃mogenitozũ Et quo ad has significatões dici potest p̃ceptũ de primicijs figurale fuisse añ aduentũ xpi. nec vt sic non esse seruandũ Erat aũt simpl'r p̃ceptũ iudiciale qz datum ad utilitatẽ reipu. Iudicialia vo p̃cepta auẽti ecclesie simp' sunt relicta. vt secundũ ei9 arbitriũ seruent' vel determinent' vel immutent' scdz qd expedit utilitati cõi. Sicut g̃ dictuz est supra de decimis quantũ ad taxacõnem ptis sic et hic dicendũ est de p̃micijs q̃ntum ad taxatõez ordinis Erant aũt ante legem sub osilio. in lege sub p̃cepto exo. xxij. decias et primicias nõ tardabis offerze et exo. xxvj. p̃micias frugũ terze tue inferes in domuz dñi tui. Tempe vo gratie sunt sub p̃cepto scdz determinatõz ecclesie. determinat aũt vt dentur scdz osuetudiez approbatã. tenent' ergo hoies p̃micias soluere vbi ẽ osuetudo vel etiã vbi indigent mistri ecclesie quibus debent' si ab eis petunt' vñ xvj. q. vij. decias et p̃micias quas iure sacerdotũ esse sancim9. ab oi populo accipe. et di. xxxij. p̃ter h̃. et xvi. q. j. reuertimini. B alex. d an. cũ q̃. ec oueit tho. dicẽs q̃ tl'ib9 psonis aut de fructib9 p̃mis hõ de reb9 a deo sibi datis ad ei9 honozẽ exhibeat hoc q̃daz iure diuino fuit d̃terminatũ ĩ veteri lege. ĩ noua aũt lege diffinit' ad determinatõz ecclesie ex q̃ hoies obligant' ad soluẽdũ p̃micias sm cõsuetud ez patrie et indigentiã mistrozũ ecclie

Sciendũ ãt q̃ aliq̃ dixerũt vt rfert idẽ alex. q̃ p̃ceptũ d primicijs etiã secund determiacionem ordinis ẽ de iure naturali et mozale quia de iurre naturali simp' ẽ q̃ deo sit honozando de substãtia ꝓpria et añ oia alia. hoc aũt ostendit' in oblacõe primicianũ scdm se. ergo zc. vñ dixerũt q̃ nõ cessauit sz poci9 ampliatũ rmãsit s. in oblacõibus quotidianis q̃ fiũt ecclie et maxie i trib9 p̃cipuis festis. s. natal dñi pasce et pẽtecostes Sed ozta qz tũc pari rõe dici posset q̃ p̃ceptũ de decimis remãsit ampliatuz in possessionib9 et reddituib9 ecclesie q̃ sunt maiozes q̃ erãt decie veteris legis et sic ĩ rdditib9 illis seruaret' p̃ceptũ de decis illis cũ p̃ceptũ de primicijs dz seruari i oblatõibus qd est falsum. ideo dicendũ est ad rõez p̃dicte posicõnis q̃ nõ sequit'. qz sicut de iure naturali deus est honozand9 ante omnia in ordine distributõis substãcie. ita et in medio et in fi. sicut in prim̃ Quãdo aũt primicie incepint habitũ est supra vbi querit' qñ decime inceperint Cui debet primicia dari. Sc̃ scdm rap. et host. p̃sbitero prochiali. xvj. q. j. doctos moderamie Quota ps debet p primicia dari. Sc̃ hoc in libris mopsi nõ inuenit' exp̃ssum. Et h rõnabiliter sm tho. qz primicie dan' p modũ oblatõis d cui9 rõne est q̃ det' spõte. dicit tñ hiero9 tradicõe maiozũ introductũ q̃ qui pl'imũ dabãt. ptem xl. dabãt. q vo minimũ lx. et sic iter xl. et lx. offerzi licebat p volũtate offerentis et h in aridis et liquidis ex e. c. j. In fetib9 vero dabat' primogenitũ. Sed hu. putãs h esse durũ dixit q̃ de xl. dandũ est vnum. Et siquis tot capita nõ habet ꝓporcõnabiliter estimacõ fieri debz Lauf. aũt et jo. dixerũt q̃ centesimũ host. aũt dixit esse poci9 standũ dicto hiero. nõ tm i aridis et liquidis. sed etiã in alijs. qz de fl'ibus ad similia est ꝓcedendũ Scdm vo rap. et gof. est osuetudini standũ. vt. s. qu elibet ecl'ia suam osuetudinẽ seruet si habet. Etsi non habet ad osuetudinez ecclesiaũ vicinaũ recurzat. que si diuersas osuetudines habeant illã seq̃' q̃ magis ad mediocritatez tendit vl q̃ a pl'ib9 obseruatur. ar. ex de sepl'. certificari. et ex de osue. cũ olim in fi. Vel etiã scdz gof. illã q̃ est d summa miozi qz in illa omes oueniũt. vt habet' ex de censi. ex pte. et de sepul. certificari in glo. scdz tñ rap. si ecclesia tenuis esz nec p̃sbiter haberet vñ sustẽtari possz illa osuetudo eligi deberet que ampli9 vel saltẽ mediũ iter illas solueret. ar. x. q. ij. eps. jnnoc. vero dicit ex e. c. j. q̃ exquo nõ inuenit' exp̃ssum de p̃ritate relinqui' in dãtis opcõne vt det q̃ntũ velit nisi osuetudo regiõis aliud inducat Bod. aũt credit q̃ vbi est osuetudo q̃ nichil soluat' vl exigat' p primicia ñ soluẽtes excusant' a pctõ si tñ hmõi osuetudo sine otradictõe fuit obtẽta a tpe ex quo non extat memozia.

Circa nonũ articulũ qui est de utilitate solutõis decimaũ et primicianũ sciendũ q̃ dãs bene et fideliter decimã remunerat' a do quadrupl'r primo in fructuũ vbertate secũdo corporis sanitate. vñ aug9. xvj. q. j. decie. dicit si decimã dederis nõ tm abundanciã fructuuz accipies sed etiã sanitatẽ corporis oseqris tercio in peccatozũ remissione quarto in celestis gl'ie bũtudine. vñ aug9. ibidẽ qui p̃miũ opare aut pctõzũ idulgentiã habere d̃siderat decimaz reddat et d nouẽ pubus elemosinã pauperibus dare studeat. Qui aũt nõ dat decimaz a deo punitur multipl'r. vñ dñs mal'. tercõ qz michi nõ reddisti decimas et primicias idcco i fame et penuria vos maledcti estis Et aug9.

xvj·q·j·decie dicit cū dando decias et terzena et celestia possis meri·p auaricia duplicem bñdictōz fraudas·i·subtrahis tibi·hec em est certissima domini vicissitudo vt si ei decimā ñ dederis ad decimā reuoceris· s·amittēdo·ix· ptes·talis em est raptor·vñ idē postea subdit decie ex debito requirunt² et qui eas dare nolunt aliena inuadūt·Est etiā sacrilegium·vnd hiero⁹·xij·q·ij·gl'ia dicit amico rape aliquid furti est·ecclesia fraudare sacrilegiū est·exinde aliqd subtrahere oim pdonū crudelitatem supat·Est etiā homicida·vñ aug⁹·post supradicta vba immediate subdit qnti et quot pauperes i loco vbi habitat ille decias non dans fame mortui fuerit tot homicidiorū reus erit qz rem pauperibus delegatā a domino suis vsibus reseruauit·hec et pl'a alia d hac materia ponunt² in d·c·decie·et xvj·q·j· ruertimini·et q·vij·maiores ¶ Ad h° nota q omes rligiosi qn et quocies ppl'o pdicabūt in pzia dñica qzta et vltia qdragesime Et in festis ascen·pen·nati·dñi bti jo·bapti·assūpcōis et nati·bte marie·audientib⁹ expsse debēt si requisiti fuerit ab ecclesiarū rectorib⁹·vel vicarijs aut locatenentib⁹ eorūdem·necnō et his quorū audiūt ofessiones osciam facere q decimas soluant· Etsi in pdicādo hoc suadere scīter omiserint sapiores eorū ipos p obediētiam ꝗuiter puniri tenētur·qui vo scīter ptermiserit facere cōsciam ofitētibus de soluēdis decimis ab officio pdicatōis tamdiu stēt suspēsi donec ipis ofitētibus si hoc sibi dicēdi facultatē habuerint osciam fecerint Et exinde sunt excōicati si pdicauerint pdicta negligētia non purgata· Et ℔ non extendunt² ad religiosos monasterioruz vel ecl'iarū decimas recipiētium·hec oia habētur in vij·de pilegijs·cupientes·

¶ De peculio clericorū ti·xxxvj·

Postea osiderādum est de reb⁹ clericorū siue de peculio eorū·Et circa hoc grūtur pl'a·s·quid hic dicitur peculiū·Hl peculiuz dicitur vno mō puū patrioniū siue p ua pecunia seruo a dño vel filiofamilias a patre ocessaret seorsū a re dñi vel pris posita·ff·d peculio opositi·¶·peculiū· sed sine pecunia dicitur fragile·ff·d le·iij·si thor⁹·¶·j·dicitur etiā sedo res pafernalis vxoris·ff·d iure·dos·ego·¶·doris·tercō dicitur hereditas vl patrioniuz·C·de epi·et cleri·siqs psbiter·et sic sumit² hic ¶ Vñ dicit² peculiū·Hl a pecunia· et pecuia a pecorib⁹ qz antiquorū pecuia siue bona erāt in pecorib⁹·vt dicit·j·q·iij·totuz· et tūc nihil poterat emi vl vēdi sz tantū pmutari·ff·de otraben·emp·et vēdi·l·j· ¶ Quot sunt eius spēs·Hl sedm leges quatuor· prima est pfecticiū·s·qd pficiscitur de reb⁹ pris et acquirit² patri quo ad ꝓpetatez et vsufructuz· secda adueticium·s·qd acquirit² d donacōe alicui⁹ vel aliter aliūde ex euētu vel psperitate fortune puenit· excipe res ab imperatore vel augusta donatas q qñ castrense iudicātur·C· de bonis que libr·cū mlta pilegia/tercia est castrense qd sez milites in castris acquirūt·ff·d castren·pecu·p totū Sed hodie tales milites non inueniūtur qz nō seruant odicōes ēs illi seruabāt/quarta est quasi castrēse·qd·s·filius familias d sciēcia sua acquirit occasiōe aduocacōis·vl' munerū publicorū·pbant² hec ·C· de in offi·tes·l·vlti·Sed hic peculiū dz tm du pl'r·vno mō illud quod puenit ex reb⁹ ecl'ie et hoc dici potest quodāmō pfecticiū·qz d eo clericus regulariter testari non pt·ex e·c·j·ij· et iij·hoc est verū d imobilibus szm gof Nā d mobilib⁹ bonis ecclesie pt clericus cognatis amicis familiarib⁹ et pauperibus dare di·lxxxvj·nō satis·siue sit sanus vt dz ibidem siue ifirm⁹ opos mētis·ex d testa· ad ℔· siue i morte·ex e·c·relatuz·ij·¶·licet· Alio mō dicit² ℔ peculiū illud qd puenit ex artificō vel etiam alio mō intuitu psone·Et ℔ scdz alan·dz aduēticiuz·Sz dici potest scdz host·q est quasi castrēse p eo q de ipo clerico testari potest etiaz si sit in potestate pris·ex de testis·tua nos· In ℔ ec peculio clerico succedūt ab intestato pentes ei⁹·xij·q·j·sunt maifeste·sz et viuēs pt suā facere volūtatez·ex de succes·ab intes·c·j· Regulariter aūt tene qd illud peculiū censet² hic pfecticiū qd clericus nō acquisiuisset si ecclesiam nō habuisset·ar·ex d testa·requisisti·¶·d et c·j·Quid ergo d oblacōibus·Hl tn ·dixit eas esse peculiū pfecticium·ar·ibidē·Sz otra quia rōe ordinis nō ecl'ie offerunt²·vñ psbitero offert² etiā si nō habeat ecl'iam· Hl nō obstat scdz host·qz nullus debet admittere parochianū alteri⁹·ex d parochi·vt dñicis· Quid ergo de oblacōe viatoris·jdē credit host·ar· p et otra·ff·d iudi·heres absens ¶ Qui clerici possint habere peculiū Hl quicūqz clerici ñ renūciauerūt ꝓpriis habere possunt peculium quasi castrense·qui vero renuciauerūt nō possunt ex de testa·c·ij·et d sta·mo·cū ad monasterium·in fi·q· Qui tn ꝓpriis non renunciant habere possunt pfecticium occasione administracōis vt patet ibidem·c·monachi·¶·qui vo ¶ Quod peculiū donari pt·Hl donari pt et iter viuos et causa mortis quasi castrense ·non aūt pfecticiū·vt patet ex supradictis ¶ Quid si dubitet² an sit pfecticiū vel quasi castrēse· Hl si nō habet ecclesiam psumitur quasi castrēse·ar·C·d vsufruc·l·fi·exquo aūt habz ecclesiam psumit² esse pfecticiū·ex e·c·j·scdz tamē glo·ibidem otra psumptōez istam admittitur pbacō·xij·q·iij·c·j ¶ Ad hec nota q psbiter emēs pdia de peculio pfecticio debet emere et inde scripturā facere noie ecclesie non noie ꝓprio vel alieno in fraudē ex e·psbiter Et res sic acqsite rlinq debēt ecl'ie ex e·vt vnusquisq Si em emat alieno noie sacrilegiū facit· ex e·inquirendū·vbi scdz glo·sacrilegium large sumi² et talis puniēdus erit·et ecl'ia sic ēpta vēdicare poterit licet nō sint sua et hoc ē spāle in ecl'ia vt dicit² in glo·pdicta·Si tn cōiter de rebus suis et de rebus ecl'ie emissz p rata pcij diuideretur inter ecclesiā et heredes si de h° ostaret·xij·q·iiij·c·j·vñ tūc p pte sua debz p se facere instrm et tuci⁹ est q ñ faciat instrm cōe sed separatū·℔ in glo·illi⁹ c·psbiter Item si clerico possessiōez vel administracōez nō

Liber 0 19

habenti fuerit aliquid a ognato vl extraneo datuz vel relictũ ẽ eius peculium · itelligitur ei ituitu psone ꝓlictũ nisi ꝓb acõ i otrariu appareret ex de testa · requiuisti · ꝯ · i°. ¶ Insup si clericus in terza eccl'ie vineã fecerit vl agr · illũ habebit q̃diu vixerit post mortẽ vero eiꝰ eccl'ie erit ꝑs tñ forte si vellz illã possessiõez alicui clerico ꝑ bñficio assignare in vita eius ꝑ seruiciis ꝑstitis eccl'ie posset xvj · q · j · possessiones Et intelligit' ꝗ de terza q̃ preꝰ erat sterilis quã equũ ẽ relinq̃ ill' quoꝝ labore facta est fertilis · ex de re · ec · non alie · ad aures · vel de terza prius culta clerico ꝑ bñficio assignata · ex e · siquis in tex · et glo ·

De alienacõe et p̃cario rerꝝ ecclesie · ti · xxxvij ·

Einde qz res tpales eccl'iarꝝ de quibꝰ habitũ est supra nõ debẽt nisi in certis casibus · et sub certa forma distrahi gꝰ considerãdus est de causis et de forma eas alienandi Et ad maiorẽ huiꝰ materie instructõz considerandũ est nõ tantũ de alienacõe in cõi sed etiã in spãli · que ẽ in pmutacõe et obligacõe et potissime de illa que est in otractu p̃carie · primo igit' videndũ est ꝗ q̃d ẽ alienacõ et vñ dz · secdo q̃ possunt alienari et que nõ · tercio de forma alienãdi res eccl'ie · quarto d pẽa male alienãciũ res eccl'ie · quinto d pẽa r̃cipientis res eccl'ie extra dbitã formã · sexto ꝑ quẽ et q̃liꝯ res ecclesie alienata p̃ter formã iuris repeti pot · Alienacio ꝯ septimo de otractu p̃cariꝝ q̃ ocedit' i rebus ecclesiastic · Circa primũ sciendũ q̃ alienacio stricte sumpto vocabulo ẽ ois actꝰ ꝑ quẽ trãsfert' dñiuz · vt patet · C · d fũ · do · l · j · hic tñ cõius sumit' vt · s · ꝯhendat quosdã otractꝰ in q̃bus nõ trãsfert' dñiũ vt sunt oductõ ꝑpoteca emphiteosis qui etiã ꝓhibẽtur ex e · nulli · ꝯ · alienacõis · ꝗ intellige de oductõe ꝑpetua · vt ex e · ad audiam · nam ad tps nõ ꝓhibet' · vt pz ex ne pla · vi · ꝯ · querelã · Sz quã vocas ꝑpetuam · ihꝯ qñ ocedit' alicui et heredibꝰ eiꝰ · Naz vsqz ad trigita annos p̃t locari nõ vltra · in autẽti · d nõ alie · emphit · ꝯ · si vero aliquis · colꝯ · ix · et ꝯ · semel · forte ille · ꝯ · loquit' q̃ntũ ad precariã de qua dicet' infra · dicit' etiã alienare q̃ vsucapi ꝑmittit et qui nõ vtendo seruitute admittit · ff · de v · sig · alienacõis ·

Equit' videre de secdo · s · q̃ res possunt alienari et q̃ ñ Circa qd sciẽd ꝑ generaliter res eccl'ie ꝓhibent' alienari in detrimentum eccl'ie ex e · c · j · et c · siquis ꝑsbiterorꝝ siue sint de mẽsa epi siue de mẽsa capli · siue dubitetur an sint secdz hoſt · siue ꝑsumat' q̃ sint secdm bñ · ex e · nõ sep · et c · possessiões · Sacre vero res et religiose alienari nõ possunt titulo vẽdicõnis · ff · de otaben · emp · liberi hois · l · in modicis · licet trãseant cũ vniuersitate · vt ex de iure patro · ex lr̃is Si tñ res sacra emat' ab ignorante agit' de otractu ad itereſſe · ff · d otrahẽ · emp · l · iiij · ꝗ bñ · Vasa vero sacrata vt patena nõ cõflata et calix vẽdi possunt in sua forma alteri ecclesie · oflata aũt cuilibet x · q · ij · aurum · Et idem dicendũ est de similibus puta de pallis altaris benedictis · et alijs ornamẽtis secdz ray · et gof · Itẽ si ꝑsbiter duos seruos ecclesie donet vel ex industria sua eidez acquirat p̃t vnũ seruũ eccl'ie etiaz nõ meritum manumittere vt patz ex e · ofensus · sz qui res suas nõ attulit dãmum nõ inferat · ex e · epi · Itez bñ meritos q̃ · s · aliqd insigne seruiciũ fecerũt eccl'ie mãumittere p̃t de ofensu epi · xij · q · ij · si quos Et ꝗ qd manumissoz eis cũ libertate ofirmet firmũ erit ita tñ q̃ nõ excedat valorẽ · xx · sol · vt e · q · eps qui · Si tñ aliquis ordinet' ad titulũ p̃rimonij sui potest sine cõsensu epi illud alienare secdm innoc · sz hoſt · dicit otrariũ qz hmõi p̃rimoniũ est factũ quasi dotale · ar · ex de don · inter vi · et vx · ꝑ nr̃as ¶ Res aũt mobiles eccl'ie q̃ seruando seruari nõ possunt sine aliqua solennitate alienãt' et ea que magis expedit distrahi q̃ seruari vt aialia supuacua · vestes astricte · fructus arborꝝ · vt patet · C · qñ decreto opꝰ ñ est · l · vltã · Sũt tñ plres casus in quibꝰ licet res ecclesie alienare p̃ro causa necessitatis vt cuz debitũ vrget x · q · ij · ꝗ ius · secdo causa pietatis vt ꝑ captiuis redimẽdis vel ꝑ alimonia pauperũ tpe famis vel cladis · vel ꝓpter ecclesiaz edificãdaz · vl ꝓpter cimiteriũ ampliandũ · xij · q · ij · aurũ · et c · gl'ia · et xvj · q · j · qm̃ quidq̃d et secdz io · xij · q · ij · sacrorũ Ecclesia vo nõ poterit repetere pecuniaz quã dedit ꝑ redempcõe captiuorꝝ vt patet ibidẽ · redemptꝰ tamẽ p̃rabit opam ecclesie ꝑ v · annos · C · de captiuis l · ij · Si vero priuatꝰ det pecuniaz ꝑ redempcione alicuiꝰ eã repetere p̃t · vt dz ibidẽ · l · vlt · tercõ causa vtilitatis · xij · q · ij · sñ excepcõe · et ex e · vt sup · ꝯ · vltã · quarto causa eqtatis q̃ de causa ocedi possunt in perpetuã emphiteosim terre ille que facte sunt arabiles · eis vel heredibus eorꝝ quorꝝ laboze fctm̃ ꝗ esse dinoscit' vt tũc · i · tpe otractꝰ Secdz alios aũt et veriꝰ possunt ad alios trãsferri cũ maiori vtilitate ecclesie vt ex e · ad aures · gꝰ si laborãs l' eiꝰ heres vult dare tm̃ quantũ alter p̃fert' oibus · si nõ vult dare tm̃ repelli' sed tm̃ ꝑ laboze ei satisfaciendũ videt' ne defleat se laborẽ et diligentiã adhibuisse · ar · ex de res · i inte · c · j · quisto causa incõmoditatis vel minoris vtilitatis xij · q · ij · terculas Admittit' etiã otractꝰ p̃cariarꝝ de qꝰ infra dicet' Possunt etiã alie causе assignari vt patet xij · q · ij · aurũ · sz omes possunt ad p̃dictas reduci · ꝗ hoſt · ¶ Sz nũquid si quio eccl'ie sub hac odicõe done' · s · ne aliene' alias reuoce' · nũquid poterit alienari si casus necessitatis immineat alienãdi vt debitum vl r̃dempto captiuorꝝ · vide' q̃ sic qz casus illi excipiunt' a iure · x · q · ij · ꝯ · hoc ius Et ar · est expꝯse in otrariũ q̃ nõ exquo ꝓhibet hoc donator in autẽti · de aliena · et emphi · otra · ꝯ · sanctissimos · Ad ꝗ dicit gof · tan · et quidã alij q̃ i tali casu res eccl'ie sic donata p̃t alienari si eccl'ia ista nõ habeat possessiones alias · si vero habeat alias nõ p̃t · in quo casu intelligũt autẽtica · ꝯ · sanctissimos · qz vt dicit cañ · res eccl'ie alienant' ꝑ captiuorꝝ redempcõe · xij · q · ij · aurũ · Alij dicũt veriꝰ secdz bñ · q̃ res sic donata non p̃t alienari etiã ꝑ redẽpcõe captiuorꝝ · vt dicit augꝰ · ꝯ · sanctissimos Nec contrariũ inuenitur

exp̃sse Illud vero c. aurũ. nõ loquit' de rl'ibus
reb⁹ ſz cm̃ de vasis loqui videt'. hec bñ. ex̃ de
odi. ap. vex. Similiter quidã dicũt ꝙ res imo
biles ecclijs ab ipio date nõ pñt alienari ali=
quo mõ. Sed ſz autez jo. x. q. ij. §. hoc ius. i fi.
B nõ sunt vera qz tale pactũ est otra legẽ dei.
xij. q. ij. aux. Et sed ſz etiã gof. ti. de odi. ap. si
in doñ. apponit' exp̃sse ꝙ nõ alienet'. etiã i ca
sibus illis talis odicõ tanq̃ turpis ꝓ nõ adie
cta haberi debz et michi lõi⁹ donacõ tenet. cx̃
de. odi. ap. c. finali

Equit' videre d̃ tercõ s. q̃ sit forma alienã
di res ecclie Circa qd̃ sciẽdũ ꝙ res q̃ ser=
nãdo seruari nõ pñt alienant' sine aliq̃ soleni
tate vt dctm̃ ẽ xij. q. ij. terrulas Sz alie cũ solẽ
nitate Et olim quidẽ duo de vicinis epis iter=
erãt et de causa alienacõis ognoscebãt et sub=
scribebãt x. q. ij. tasellas. hodie aũt sufficit cõ
sensus epi et capli vt dicit' xij. q. ij. sine exce=
pcõe Etsi res sit modica et necessitas magna ñ
requirit' osensus capli. alias otra. vt c. q. ter=
rulas. In reb⁹ aũt monasterior. alienãdis req̃
ritur osensus abbatis. et capli. et epi. xij. q. ij.
abbatib⁹. ſz B nõ serua' vbiqz Et iõ dixit gof.
ꝙ credit sufficere solẽnitates ſzm approbatas
locor. osuetudines. qd̃ host. nõ placz qz pos
sent ecclesijs esse onerose ar. ex̃ de osue. c. j. Si
vero sit res ecclesie prochialis requirit' etiaz
consensus p̃sbiteri xij. q. ij. placuit Alienacõ
aliter facta nulla ẽ liij. e. dudum. §. qz vo. qd̃
itellige in ecclesie detrimentũ. vñ si sit eccle=
sia lesa restituit' ex̃ e. ad audiaz nr̃az. p̃sbitero
tamẽ mortuo p̃t eps alienare alij. xvj. q. j. sta=
tuimus. et c. se. ex̃ ne se. ua. c. j. in glo. Et ſzm
jnocẽ. si eps alienet ppetuo bona vacãtis ec=
clesie nõ tenet nisi ecclia habeat legit mũ de
fesorẽ. et nisi faciat B p̃misso tractatu diligẽti
puta ouenier̃t omis et dicz quilibz qd̃ sibi vide
tur et cũ ognicõe cause et habito exp̃sso cõsen
su capli In alienacõe vero ad tps nõ requirit'
solẽnitas rl'is. et sufficit tacit⁹ osensus capli
xij. q. ij. sine excepcõe. Et B intelligit' de imo
bilibus et mobilib⁹ p̃ciosis ex̃ de his q̃ fi. a p̃
la. c. ij. et c. tua. in glo. Solẽnitas aũt illa que
habet' x. q. ij. B ius hodie nõ seruat' sed ſz gof.
Sz et in mlt'is alijs locis delinquũt et omit=
tũt. vñ sed ſz host. in alienacõib⁹ ppetuis solẽ=
nitas est seruanda vt patz in d. c. qz vero Et ñ
tm̃ solẽnitas p̃dicta ſz et vlteri⁹ requirit' ꝙ to
tus cler⁹ cõsenciat et aliq̃ de quiqz causis sup̃
dictis vere hoc exigat et subscripcõ clencor.
iceruenia et nullũ inde damnũ dom⁹ dci fiat
xij. q. ij. sine excepcõe. Et ꝙ ex mobilib⁹ ñ p̃t
debitũ solui. et ꝙ est debitũ vrgens debz pco
nom⁹ rurare coẽã epo. x. q. ij. hoc ius. Sz sed ſz
jo. B solẽnitas in ecclijs tm̃ maioribus et ma=
tricib⁹ obseruari debet ar. xij. q. j. nõ dicatis.
jbi possidere ẽ. et c. videtes ibi in matricibus
Cũ eim̃ ecclesie essent oli tenues maior erat ad
hibenda inquisicõ in alienacõe. ſz cũ possessio
nes hodie sint augm̃tate sufficit capli osens⁹
vt patet in c. sine excepcõe In B tm̃. c. loquit'
de subscripcõe et qd̃ ibi dicit' de clericis itel
ligit' d̃ canõicis Nõ eim̃ debet cõicari iter cle
ricos ecclie eiusdẽ nisi sint inuitulati. nec vo
cem habet quilibet in electõe cũ al ijs licet p
cipiat fruct⁹ eiusdẽ ecclie. qz bene p̃t eps vẽ
ecclesia ocedere beneficiuz alicui nec tñ erit
canonicus xvj. q. j. possessiones Sed ſz vo bñ.
li. vj. e. dudũ. solẽnitas hui⁹ legis. B ius non
est necessaria dummõ seruet' forma xij. q. ij. sñ
excepcõe et x. q. ij. c. j. in fi. et ex̃ de his q̃ fi.
a p̃la. c. j. Nec obstat ꝙ lex illa canõibus ẽ in
serta. B eim̃ factũ fuit vt sciret' qualẽ affectuz
principes ad ecclias habuerũt. ecclesia ãt eaz
ñ approbauit nec seruari p̃cepit nec de ea ali
quis canõ mencõz facit. jo. vero an. dicit sup
illud c. dudũ. ꝙ illa solẽnitas in disuetudinẽ
ꝓ otrariũ vsum abijt di. xiij. §. leges Distinxe=
rũt aũt B inno. et host. iter decretũ. auctez. et
osensuz siue collaudacõz. ꝙ decretũ est sñia q̃
iudex otractũ futur. iustuz esse fore decrenit
auctem suam interponẽdo vel aliquẽ m̃ posses
sioz mittendo vl mittẽdum declarãdo. ff. de
dã. infec. si finita. et interponi debet ante cõ=
tractũ. ff. de reb⁹ ec. l. magis §. nõ passim. et
§. se. Auctas ẽ auctorisabilis osensus operẽs
alicui ex officõ publico l' administracõe legitia
vt sũt tutores et ꝓcuratores. ff. d̃. auc. tu. Cõ
sens⁹ ãt sine collaudacõ ẽ volũtas mlt'or. ad
quos ꝓtinz res sl' facta. Dicũt ergo quidaz ꝙ
in alienacõe rei ecclie tallice nõ requirit' decre
tum p̃dictũ. ſz cause ognicõ. auctas epi et cõ=
sensus cler. Sz nũquid valet osensus cleri=
cor. canonicor. nõ habiti in cõi. host. ex̃
d̃ his q̃ fi. a p̃la. tua. tenet ꝙ nõ. et B cẽ jnno.
et cõpost⁹. vident' approbare ex̃ d̃ osue. cũ o
suetudinez Sed gof. ex̃ de his q̃ fi. a p̃la. cum
aplica. et in summa ipsius titulj dicit otrariuz
qz licet inueniatur in electõib⁹ ꝙ requiratur
osensus cõis. ex̃ d̃ electõib⁹ in gñali Sed ⁹ tñ
est in alienacõib⁹. e. titulo cũ nos. et cũ eo o=
uenit bñ. li. vj. e dudũ. in fi. iiij. glo. lo. vero
an. ibidẽ dicit ꝙ prima opinio est vera qñ nõ
p̃cessit otract⁹ vt patet ibidẽ. ſz si p̃cessit et d̃
liberauerũt alienare si singulariter cõsenciant
valet osensus et tũc habet locũ opio sed a.
Vo hec nota ꝙ in ecclijs collegiatis et cathe
dralib⁹ si bona epi sint distincta a bonis cano=
nicor. et eps aliq̃ de reb⁹ sue mẽse velit alie=
nare ipe tanquã cui⁹ pein̄r interest debz alie=
nacõz facere Et canonici debẽt postea suũ as=
sensum p̃stare. et p̃misso diligẽti tractatu alie=
nacõi pein̄r subscribere. et similiter si canoni
ci aliq̃ sue mẽse velit alienare ipi pein̄r aliena
cõz factãt et eps pñs auctẽ siue osensuz p̃stet
et sufficet si cõsensus hm̃oi p̃stet' in ipo otra=
ctu vel post otractũ ex̃ de his q̃ fi. a p̃la. nos.
vbi de B in glo. et infra alienacõ B bñ. li. vi.
de reb⁹ ecc. nõ alie. dudũ Sedz etiaz host. qñ
eps rem sue mense alienat archieps auctẽ suã
interponet ar. ad B. ix. q. iij. c. ii. et di. xcvj.
bene quidem

Equit' videre de quarto. s. q̃ est pena ma=
le alienãtis rem ecclie Circa qd̃ sciendu
ꝙ pena ei⁹ est depositõ si sup hoc accusa' xij.
q. ij. mone⁹. et c. aplicos. nisi celer restitucõe
et repentãcõe p̃sperexerit sibi Et eandẽ penã pan'

clericus iniuste subscribēs · vt dicit ex e · siqs
restitui debet res non deteriorata · ff · eōmo ·
l · iij · §. j · celerē aūt restōr intelligē scdm bn · ibi
dē anteq̄ ecclesia leda ex tali alienacōe Vel
scdm host · post interpellacōr ecclie sine mora ·
debr em alienator interpellāte ecclia oponere
cū possessore ita q̄ rē recupet et restituat ecclie ·
vel saltē agat contra possessorē qd ei licet ex e · si
aliquis pstbiteror admin cessa sibi actōe ab
ecclia · et nisi totū interesse pstet ecclesie videt
esse i mora · Si aūt sic sibi puiderit · morā et pe
nā depositōis d q̄ dictū ē supra · et excōicacō-
nis · de q̄ ex e · siqs pstbror · vitabit · sm gof ·
et host · Nā et siqs rē alienauerit et deinde eā
recupauerit penā edicti vitabit · ff · de alienatio ·
mu · cā facta l · ex h · §. siqs alienauerit Ad h
nota scdm bn · ex de reb ec · n alie · siqs · q̄ sub
scribēs vbi ad auctēr contract subscripcō desi-
derat consentire videt et h intelligas cū distin
ctōe illa · s · qz aut subscribit noie alieno et tūc
nō obligat nec consentire intelligit · ff · de isti ·
ac · l · vltā · Aut noie suo et h vel sciēter et tunc
obligat et consentire videt · vt patz i d · c · siquis
vel ignorāter et tūc non videt consentire nec ei
nocet · C · de don · nec ignorās ·

Equit videre de quito s · que est pena rci
pētis rē ecclie contra formā pdictā · Circa
qd sciendū q̄ pena eius est vt rē cū suis fructib
restituat et pciū ab ecclia repetere nō valeat
x · q · ij · h ius Et habebit regressū contra alienātē
si sit possessor bone fidei · xij · q · ij · vulterane · et
si sit male fidei possessor ex e · ad audiencia · et
hi opi · sūt hu · jo · theu · et gof · Et ē rō vt plati
metu pene caueāt ab hmōi vendicacōib Ali
qui tn dixerūt contrariū s · q̄ siqs accepit mala fi
de rem ecclie · tūc nō habet actōr etiā contra
alienātē nisi p caucōes de euic · pspexerit sibi
vt patz · C · de euic · si fundū cū · hi opi · videt esse
bn · in c · ad audiaz i glo · tercia · sz pmū ē verius
scdm host · Itē siqs petat vel recipiat ecclie bo
na a rege iniustū habeat et iube talis excludi
a cōione ecclie cui res conat auferre ex e · q̄
res · idē est si vēdicō sit facta occasione ptātis
laice ex e · cū laicis · h host · Item nullus religio
sus mōasterio poratū ecclie siue administracōes
eiusdē psidentis in alia · reddit aut possessio-
nes eiusdē ad certū tps vl ad vitā recipientis
p aliq̄ pecunie quantitate quouis mō cedere
pt circa locor pdictor euidentē necessitatem
et vtilitatē et sine consensu spāli ouent sui
Aut si n̄ habeat ouentū plati ppriū si fiāt alie
cōcessiōes ille nō tenet nullūqz ius receptori
bus acquirit et cedētes ab officio sūt suspē-
si · h tn pbibicō nō extendit ad locacōes vel
fructuū aut rēdituū vēdicōes ad tps modicū
faciēdas · li · vij · de rb ec · n alie · mōasterior

Equi videre de sexto s · p quē et qualiter
res ecclie alienata pter formā iuris repe
ti pt ihs p quālibet psonā ecclie illius vt dicit
glo · nō alterius Et ec p prochianū ppm i subsi-
diū et cū fructibus ex e · siquis in fi · vū pt pe
ti p clericos illius eiusdem ecclie et ouersos et
pronos et filios et nepotes vt de ibid · et xvj ·
q · vij · filius · Et etiā p alienantem vt dictum est
supra licet iuraverit non venire cōtra · ex e · de
his que fi · a ma · p c · j · §. penult · et vltā · quia nō
sunt iuramēta sed piuria quia fiūt in detrimen
tum ecclesie vt dicit ibidem · vel de ppria sol-
uūtur · ex de pben · de multa · potest etiam peti
p successorē ex e · epi · in fi · nō obstāte aliq̄ pēa
ex de pcar · c · ij · Ecclesia vero cuius est illa res
agere potest contra alienantē vel successorē · C ·
de sacrosanc · ec · iubemus · §. vltā · et xij · q · ij · a-
postolicos · et ex de pig · c · iij · in tex · et glo · Et
contra recipientē vt dictū est supra Sed vno sol
uente alter liberatur · ff · de eo p quē factū est
l · j · §. si plures · Et cū ppetuum delictū cuiuslibet
puniatur tūc potest petere vt actōnes sibi
cedāt · ff · de admi · tu · si plures i fi · Quid si
cepit euenire vnū nūquid euenire poterit et
alter ihs q̄ sic · nō em p euencōr solā sed per
exactōr actō tollit · ff · depositi · l · j · §. si aput
Quid si parte sui interesse consequitur ab vno · ihs
tm min consequitur ab altero · ff · de exerci · ac ·
l · j · Quid si oponat cū vno et eū rēdimi faci-
at vt cū eo in pace remaneat ihs tm min cōse
quit ab alio Sz nūquid potest eps repetere
rē quā alienauit iniuste · videt q̄ nō qz ipe d
euictōe tenet et quē tenet de euictōe actō eū
dem agentem repellit excepcō · C · de euic · ex-
cepcōe · sed replicabit rem ecclie sicut et mu-
lier replicabit se mulierē esse · et io sibi vellet
anum opetere · ff · de vell · si mulier · h host · et
euenit cū eo bn · ex e · siquis Vtrū abbas ec
clesiam quā de manu laici accepit rtinere pos
sit ihs q̄ nō xvj · q · vij · c · j · et c · nlli · et c · se · Et
idem videt de decis et alijs rebus ecclias · si
tam sequatur consensus epi valebit · e · q · §. sicut
ergo · et c · decimas · et ex de iure pa · q̄ aūt · §. d
cetero · et c · id Vtrū in rebus ecclesie a laicis
male detentis ad ius ecclesie reducendis suf-
ficiat auctas epi sine consensu capli · puta laicus
detinet decimā ad prochialē ecclam pinentē
et vult eū trāsferre ad aliā ecclesiā nūquid
potest h de consensu epi tantum · ihs q̄ sic · ex de
his que fi · a pla · cū aplica · et xvj · q · j · c · fi ·
Sz opponit qz videt res ecclesie ibi alienari ·
qz trāsfertur ab vna ecclesia in dniū alterius
ecclesie · ihs licet ibi sit quedā spēs alienacōis
quo ad primā ecclesiam cui fuit est tn cessa
Illa em spēs pbibetur q̄ res ab ecclesia alie-
natur · Et sic intelligit quod dicitur ex e · p to
tum · vbi h alienacō tollerat vt incōueniens
maius vitetur · qz et si nō ab illa ecclesia cui
fuit ab alia tn recupatur et sic eā habet eccle
sia que ē vnica et sic vtilitati vl is ecclesie cō-
sulitur Ad h nota q̄si aliqua ecclesia vult i
petrare in curia q̄ sibi liceat talē rē acquirere
solet addi h clausula · s · prior ecclesie pstita
caucōe q̄si ad piguiorē fortunā venerit rē ei
dem restituat pus sibi de pcio satisfacto ·

Equit videre de septimo s · de contractu p-
carij qui cedit i rebus ecclesiasticis · pri
mo ergo videndū est quō differūt pcarie et p-
cariū vbi sciendū q̄ differētia hor i quatuor
vsib opbenditur · Primus versus est iste · ria ·
rie · riū · tria q̄b ē caput vnū · i · vnū principiū
s · pca · scdus vsus est iste · Ria cuz morit citra

nec valet renouari·i· Otractꝰ qui dicit² ꝑcaria
est quidã vsufructꝰ ꝓsonalis siue tepoalis ꝑ
stacõ que Ocedit² ab eccl'ia hõi cum mozit² ·i·
vsqz ad mozte eiꝰ·jõ aũt dixi ꝓsonallis qz non
trãsit ad heredẽ·citra·i·vel citra mozte ſ·vsqz
ad certũ tps·puta vsqz ad triginta annos i au
tẽti·d' al'·emphi·¶·si vero aliquis·et se·coll' ·
ir·h patet Cõceditur aũt ꝑcaria scdz leges h
mõ Si laicꝰ habet vnã vineaz valentem·ix·li
bras·et dare velit ecclesie ad ꝑcariã·dabit si=
bi ecclesia duas vineas equalentes et hoc si
trãsferat statim dñiuz et possessionẽ et vsufru=
ctũ in ecclesiã Si em in vita sua retinere velit
vsufructũ·dabit sibi ecclesia tantũ vnã vineã
equiualentẽ et sic laicꝰ dicit² habere duas vi
neas ad ꝑcariã·C·de sacrosanc·ecc·iubemus
·¶·vl·Scdz vero canones agi² benignꝰ respe
ctu Otrahenciũ et asperiꝰ respectũ eccl'ie·qu ia
in casu quo leges vnã vineã dandã Ocedunt·
canones duas Ocedũt Et in quo leges duas ·
canõ Ocedit tres·x·q·ij·ꝑcarie·Et nõ ẽ facien
da ꝑcaria vacãte ecclesia·xij·q·ij·ꝑcarie· põt
aũt quilibz accipe ꝑcariã nisi sit ꝓconomꝰ vl'
eiꝰ osanguineꝰ qz is ꝓhibet²·x·q·ij·h ius·d·
hic vsus ꝑstacõ·et res q̃ recipit² a laico nõ de
bet tributis grauari magis quã illa quã laicꝰ
recepit ab ecclesia·C·de sacrosanc·ec·auẽ·h
vsus ꝑstacõ Si aũt ꝑcaria fiat irracõnabiliter
ꝛuocari ꝑt ꝑ successozẽ nõ obstãte pena appzo
bata ꝑ puilegiũ vt Otractꝰ ratꝰ essz ·ex e·c·ij·
Est aũt irracõnabiliter fctã si dent² tres vinee
equalẽtes vbi trãsfert vineã suã· h szm leges
licet canones h Ocedãt vt dictũ est·l' fozte ca
non loquit² vbi ꝓsona est senex vl' debilis vl'
paup qz tali debet eccl'ia etiã de ꝓprio subue=
nire·xvj·q·j·qm· Et nota ꝙ ꝑcaria innenit² in
pl'i et singl'ari·x·q·ij·ꝑcaria·sz ꝑcarie tantũ i
pl'i·tercꝰ vsꝰ est iste Bie magis viuit post lu=
strum nẽpe ꝛnascẽs·i·Otractꝰ qui dicit² ꝑcarie
in pl'i tantũ magis durat quã hõ viuat· trãsit
em ad heredẽ·debet tñ de qñquẽnio in qñquẽ
niũ renouari·ex·e·c·j Et puto ꝙ ꝑstat² sub cer
to censu quia est fozte terra minꝰ vtilis et da=
bit² alicui rustico vsqz ad·v·annos·cuiꝰ labo
ze meliozabit² ista terza ex de rebꝰ ec·nõ alie·
ad aures·Si vero ille Otractus in fine qñquẽ
nij ꝑ ecclesiã nõ reuocet² nichilõiꝰ reuocatus
intelligit² Et est rõ ne ꝓdat ecclesia ius suum·
qz cũ trãseat in heredẽ·et ꝑlati sepe mutentur
eccl'ia defacili ius suũ ꝓdere posset xvj·q·iij·
clerici·Isti aũt Otractꝰ ſ·Otractꝰ qui dicit² pze=
caria·et Otractꝰ qui dicit² ꝑcarie nõ ꝑnt reuo=
cari ꝑ Ocedenciũ volũtate·ex e·ꝑcariũ·¶·vl·
In h sil'es Omodato ex e·de Omodato·c·vno ·
quartꝰ d'sus ẽ iste Biũ sicut ego mozi² cũ vult
suus actoz·i·Otractꝰ q̃ dicit² ꝑcariũ Ocedicur
sicut ego ſ·qui Ocedo volo·mozit² ꝛc·qz cõce=
dens qñcunqz vult eũ reuocare ꝑt Est igi² pze
cariũ qd ꝑcibus petenti Ocedit² vtendũ q̃diu
patit² qui Ocessit ex e·c·fi·Et nota ꝙ ꝑ ꝑcario
qñqz ponit² ꝑcaria·vt·ff·cõi diuidũdo·l·cõi
diuidũdo·¶·inter ꝑdones Dicit aũt bñ·ꝙ cuz
ponãt² de ꝑcariis ex e·tria capl'a·siquis Oside
ret·ꝑmuz c·loquit² de ꝑcariis scdm d' ꝑcaria ·
terciũ d' ꝑcario· Ad h ad maiozẽ declaracõz
nature Otractꝰ ꝑcariꝰ videndũ est quo differt
ab aliis Otractibꝰ·vbi sciendũ ꝙ differt a do
nacõe·qz q̃ donat sic dat vt ñ recupet qd dat·
sz q̃ ꝑcario Ocedit sic Ocedit ut ꝛcupet qñcũqz
placebit·ex e·c·j·Itẽ cũ Omodato Oueniet quia
nec Omodãs nec ꝑcario Ocedẽs facit rez acci=
piẽtis·ff·e·l·j·Szdrnt qz Omodãs ad certum
vsuz Ocedit nec reuocare ꝑt nisi vsu illo exple
to·ex de Omo·c·j·retinet etiã possessionẽ rei O
modate·ff·de Omo·rei In ꝑcario vero Ocedẽs
nõ ꝑsumit certũ vsuz et iõ reuocat qñcũqz pla
cet·ex e·c·j·et possessionẽ nõ retinet sz pocius
recipiẽs possidet naturaliter·ff·e·¶·penl'·duo
em insolidũ ꝑcario possidere nõ ꝑnt·ff·e·duo
Ocedẽs tñ possidet ciuiliter vt dz ibidẽ Itẽ dif
fert a locato qz locatũ nõ est gratuitũ ex d' lo
ca·ptotũ ꝑcariũ vero ẽ gratuitũ·vt patet ex ꝑ
dictis·Itẽ differt ab emphitheosi qz ibi Oces
sum potest trãsferri in aliũ dño reqsito ex d' lo
ca·potuit·qd nõ Otingit in ꝑcario·nec in alijs
Otractibꝰ ꝑdictis Soluit² aũt ꝑcariũ qñqz mo
dis ꝑmo Otraria volũtate eiꝰ qui Ocessit·ff·e·
l·j·scdo mozte eiꝰ cui est cõcessuz ex e·c·fi·ter
cio alienacõe rei ꝑcario cõcesse si is cui ẽ alie
nata velit reuocare·vt dz ibidẽ·quarto finito
tpe vsqz ad qd res erat cõcessa·ff·e·cũ ꝑcario
quinto debitoze solucte pecuniã creditozi sol
uit² ꝑcariuz pignozis·ff·e·si debitoz·h gof·et
hoſt·et bñ·ex e·c·fi·Cõsistit aũt ꝑcaria i rebꝰ
mobilibꝰ et immobilibꝰ et incozpalibꝰ vt ser
uitutibus·ff·e·l·ij·¶·vl·et l·iij·et mj·hec bñ·
ex e·c·fi·in glo·j·

¶ De dignitatibus ecclesiasti=cis in cõi·ti·xxxviij·

¶ Onsequẽter cõsiderandũ est de ꝑlacõi=bus et dignitatibꝰ eccl'iasticis Et ꝑmo in cõi·scdo in ꝓsali Circa ꝑmum ꝑimo queritur quid ẽ dignitas/scdo vtꝛ in bñficijs sit attendẽda digtas/tercõ de ptãte dñandi

¶ Circa ꝑmuz sciendũ ꝙ ꝑlacõ siue dignitas szm hos·ẽ q̃dã ꝑminencia in gdu Et h aliqñ voca² ꝓsonatus vl' custodia ex de insti·¶·fi·seu offi=ciũ l' misteriũ inferiꝰ·ex de osti·cũ accessissent te ex de ꝑbẽ·nisi essent vbi ꝓzatus dignitas appellat²·vñ ardꝑaconatꝰ decanatus ꝑmicia tus·his noibꝰ ostendũt² Et ꝑnt etiã hi oms ꝑ=positi vocari eo ꝙ quidã ꝓzatꝰ curã ꝓze alijs habẽt·ex d' v·sig·q̃uis Et quilibz habẽs admi nistracõz dici ꝑt ꝓcuratoz·j·q·iij·saluatoz·ec ẽpi ex de don·fraternitatẽ Et sunt hi ecclesie mẽbza diuersa diuersos articl'os habẽcia sicut corꝰ habet pl'a mẽbza nec ad eundẽ locũ per tinẽt oia di·lxxxix·singula·jtaqz i eadẽ eccle=sia vl' etiã in diuersis ecclesijs non ꝑt aliquis habere h officia ex de ꝑbẽ·qz in terza et c·ad h et c·cũ iam dudum Nec etiã pl'es eccl'ias ꝑ zochiales·vt dz ibidẽ de quo tñ dic vt dictũ ẽ supra·Dzeminencia aũt vniꝰ ad alterꝛ·ꝑt esse ml'tiplicitez·vno mõ rõne ptãis siue iurisdicõ nis qua ꝑest archidꝑaconꝰ archiꝑsbitero· ex de officõ archiꝑsbr·c·j·scdo rõne ordinis q̃ ꝑest ꝑsbiter dꝑacono di·lxxix·oli·iiij·ad hoc in fi·tercio rõe cõsecracõis qua ꝑest episcopꝰ

Liber 5mus

Tr. xxxvij

p̄sbitero di·lxxix·ad hoc in fi·quarto rōe an=
tiquitatis vt prior habet' qui p̄us fuit ordina
tus ex̄ de maio·c·j·quito rōne ordinātis·vt s.
maior habeat' qui a maiori fuerit ordinat9 ex̄
de maio·per tuas.

Irca scd3 queri' vtr̄ in pcepcōe benefi=
cior̄ debeat attēdi racio dignitatū·vt s.
plus pcipiāt qui sunt in pocōrib9 ordinib9 o
sticuti et scd3 gd9 dignitatū meliora stipēdia
conferant'·vide' q̄ sic xij·q·ij·nobis·et xxiij·
q·j·ius militare et ex̄ de maio·statuimus·vbi
dr q̄ qui maior est in ordine etiā si posterior sit
recept9 debet in pcipiēdo porcōr·· pocior esse
Sz ctra qr omēs qui in vna eccl'ia famulāt' eq̄
pcipe debēt ex̄ d̄ osti·oēs et c·cū mlta. Rnd3
bn̄·sup c·statuim9·q̄ ab inicio debet osidera
ri nobilitas siue scia s·vt qui magis sunt p̄diti
nobilitate siue scia cōferant' ab eis qui promo
uēt eos plā bn̄ficia et maiora Circa eos etiaz
q̄ simil sunt i ecclesia honestū essz vt plus pci=
perent digniores q̄m minores·scdm q̄ dicunt
iura pora·sz in hoc magis osiderat' osuetudo
cuiuscūqz ecclesie szm q̄ volūt iura ctraria Et
si de nouo det' ecclesia vide' recurrendo ad cō
suetudinē vicinar̄ ecclesiar̄ sue p̄uicie ex̄ de
cen·sup eo·d̄ iure tn̄ cōi n̄ ē pl9 maiorib9 q̄m
minorib9 dandū nisi osuetudo sit in ctrarium
Et scd3 hoc illud qd dr in c·statuim9·s. q̄ qui
maior ē i ordine sit pocior in pcipiēda porcō=
ne debet exponi pocior·i·por s·vt pcipiat p̄us
Et h̄ seruan p̄t vbi p̄bēde n̄ sunt distincte· vbi
vero sunt distincte quilibet p se pcipit fructus
suos et reddit9·qd vo dicit' in pcipienda por
cōne exponit hosti·i·in pcepcōe p̄bende·qr p̄
benda diuidi nō debet ex̄ de p̄ben·maiorib9·
et ex̄ de eta·q̄ris·q·j·dr simplr q̄ minores vo=
lentes ordinari maiorib9 nolentib9 ordinari
p̄ferant' ergo et i p̄bendar̄ pcepcōe·ar· ex d̄
p̄ul·qr circa Et est h̄ ostitucō generalis vt de
clarat' ex d̄ osti ·c·fi·ergo in omni eccl'ia siue
sint ibi quotidiane distributiones siue nō habet
locū Et cred' host·h̄ iductū vt clerici r̄dderē=
tur ad pcipiendū ordines p̄niores di·lxxiiij·
c·fi·in fine·Et sic p̄rogatiua ordinis p̄ferr' ec
p̄rogatiue antiquitatis in pcepcōe p̄bendar̄
Itē p̄ferr' qs scd3 host·rōne ordinātis in pce=
pcōe bn̄ficij·qr fiqs r̄cept9 sit aucte pape pre=
ferr' receptis aucte legati vl' ep̄i vel capituli
qr habz causaz a maiori ar·di·xj·quis nesciat

Irca terciū sciendū q̄ intendim9 ad p̄ns
potissime de p̄minētia que attēditur racōe
iurisdicōis·vn̄ scd3 q̄ iurisdicō ascēdit et de=
scendit sic et dignitas siue p̄minēcia est maior
et minor·papa enim supior est oibus·ix·q·iij·
principalē·et c·se·deinde legat9 quo ad p̄ui
ciaz sibi omissaz qr gerit vicē pape Deinde pa
trias siue p̄iarcha qui ē iudex archiep̄or̄ et
ep̄or̄ suffraganeor̄ suor̄ Deind archiep̄us
q̄ ē iudex suor̄ suffraganeor̄ et clericor̄ sue
dioc·Deinde est ep̄s iudex abbatū archidia
conor̄ prior̄ et cl'icor̄ sue dioc·Postremo
ē archidiacon9 qui ē iudex archip̄sbiteror̄·
Archip̄sbiter aūt p̄sbiteror̄ prochialiū Et h̄
dra gouū pinet ad oseruacōz et decorē eccle

sie q̄ osistit in quodā ordine Sicut em̄ mēbro=
rum varietas p diuersa officia et robur corpo
ris seruat et pulcritudinē rep̄sentat· ita p̄sona
rū varietas per diuersa officia distributa for=
titudinez et venustatē eccl'ie maifestat Et qr
iurisdicō sup alios dn̄iū iptat·jō rōe h9 pn̄t h̄
aliq̄ de dn̄io siue p̄sidēcia queri·s·vtr̄ ptās p̄
sidēdi sit a deo ihc̄ q̄ sic ro·xiij·nō ē ptās nisi
a deo distinguendū tn̄ est scd3 bon̄·et rich̄·q̄
i hac ptāte ē osiderare tria·pmū ē essencia eiq̄
que ē quidā ordo supiorib9 ad inferiorē et h̄ ē
simplr bona et ē a do Ptūc em̄ ordinē instituit
deus ad laudē bonor̄ et vindictā malorum
vt dr·j·pe·ij· Scdm ē modus acquirēdi et iste
si sit iust9 simplr loquēdo est a deo respectu p̄
sidētis et subiacētis·si vero sit iniust9 vt p in
dustriam vl' violenciā tūc p opacōz ad meri=
tū subiacenciū talis p̄sidēcia ē iusta·qr aut est
ad bonor̄ pbacōz·aut ad malor̄ punicōz·p
opacōz vero ad meritū p̄sidētis ē iniusta Et p°
mō ē a deo facētē et ordinātē scd3 illud job·
xxiiij·qui regnare facit ypocritam ꝓpter pctā
ppli et osee·xiij· dabo eis regē in furore meo
scdo mō ē a deo pmittētē nō āt approbātē· jō
dicit' osee·viij·ipi regnauerūt et nō ex me pri
cipes exiterūt et nō ognoui·terciū est modus
vtēdi·et h̄ si sit bonus ē simplr a deo·si malus
n̄ est a deo nisi pmissiue Vel p̄t distingui sicut
fuit distictū d̄ iusto mō acq̄rendi Vtr̄ ptās
p̄sidēdi sit bona ihc̄·h9 questionis r̄spōsio pt3
ex respōsione questiōis immediate p̄cedētis
Ad maiorē tn̄ euidenciā sciendū q̄ scd3 augu=
stinū scdo d̄ li·ar·tria sunt bona·s·maxima vt
vtutes aimi quib9 recte viuit' et nemo male
vtit' Minima vt hec tpalia bona sine quibus
plimis recte viuit' et quib9 plēs male vtunt'
Et media·vt potēcie anime sine quib9 nō rctē
viuit' quib9 tn̄ frequēter quis male vtit' Po=
testas aūt dn̄andi vt vult boeci9·ij·de cōso·
c·iij·ē sup bona fortūe q̄ sunt ibi bona infima
et videt' maius bonū inter ea·vt em̄ dr primo
polit·· principari nō tn̄ ē necessarior̄ sz etiaz
expediencū·sine h̄ em̄ res publica nō regitur
vn̄ patet q̄ ptās talis ē bonū expediēs et ne=
cessariū ad salutē reipublice l' eccl'ie et p dn̄s
ē maius bonū q̄m qd ē necium alicui p̄sone p̄=
uate·qr bonū cōe est diuinius q̄ bonū priculaē
ex p° et h̄·Nō tn̄ sequi' q̄ sit absolute maius bo
nū huic vl' illi q̄m subici·sz sub odicōe·s·si sit
ad hoc pdone9· Vtr̄ ptās dn̄andi sit appe=
tenda h̄ndet gual'·distinguēdo sic triplex est
ptās dn̄andi vna tpalis que habet' p h̄ditaria
ē successionē Alia etiā tpalis q̄ acquirit' per
electōz vl' pcipis substitucōz Tercia spūalis
q̄ habz aiar̄ curā et rer̄ tpaliū admistracōez
p̄ria licite p̄t appeti·qr et fiqs eā p se distigu'
n̄ p̄t per alios exequi Scda etiā p̄t licite appe=
ti tribus ocurrentibus·d̄ quib9 dr prio pol'·c·
vj·oportet inquit futuros pricipari pricipales
principatus·tria quedā habere· prio amorem
ad consistentē policiā·scdo potenciā maior̄
opm principatus·tercio vtutem et iustiçiam in
vnaqqz policia eā que ad policiā pinet· licet
aūt sciēs se habere hec possit ꝓpter utilitatem

reipublice licite pricipatū appetere · nō tm de
bet illū petere · vñ scdo politicorū c · vj · nō bñ
statutū est ipm petere qui pricipatu dignifica
bitur · tercia vero s. spūalis nec debet peti nec
licite potest appeti · vñ aug⁹ · ix · de ciuitate di
c · xix · locus supior sine quo popul⁹ regi nō pt
etsi vt debet administratur indecenter tm appe=
titur In hac em potestate attēdo tria · s. cellitu=
dinem honoris · abūdanciam et administracōēz
rei tpalis · et exerciciū opacōis spūalis · ꝓter
pmū appetere placōz spūalez ē presumptuosū
et a deo reprobatū Mt · xx · amāt prios accubi
tus in cenis et prias cathedras i spnag · et vo
cari ab ho · rabbi · ꝓter scdz appetere ē cupi=
ditatis signū qz tūc ponit min⁹ bonū finez rei
melioris placō em spūalis est melior re tpali ·
vñ dñs Mt · vj · primū querite regnuz dei et iu=
sticiam ei⁹ et h oia adi · vobis Hūc appetitum
reprobat dñs jo · vlti · dicens petro · pasce oues
meas nō te · ꝓter terciū appetere est fatuū · qz
fatuuz est appetere aliquid habere cū piculo
quod haberi pt sine piculo · bene aūt opari pt
homo sine periculo placōis · et ideo fatue pla
cōnem appetit vt bene operari possit · opus g°
scdm se potest desiderari licite nō aūt primat⁹
honoris Vnde crisos · sup Mt · Opus desiderare
bonū ē · pmatuz aūt ocupiscere honoris vanū
ē · vñ arguit sic q sic appetit placōz et curā · s.
ꝓter bonū opus annexum · aut credit se ad h
dignū et tūc est psumptuosus et ideo indign⁹
aut credit se indignū et tūc est fatuus et puer
sus ergo qlitercūqz appetit illicite cōcupiscit
Sed otra hoc puer · xj · dz qui animas susci=
pit sapiens est ihs nō dicit qui curā aiarū ap=
petit sed qui suscipit · i · qui curā p obediencia
sibi impositā sup se quasi pond⁹ et onus nō vt
honorē capit est sapiēs qz est obediens vl dic
scdm glo · p loquit' in casu qñ scz oues ipo vt
curatore et pastore indigēt · tūc qui suscipit be
ne facit · qz aie sue p hoc puidet vñ cum dñio
sublimius regnat Nota etiā scdm greg · i pa=
storali · tūc erat laudabile epatum querere qñ
p cū ñ erat dubiū quēqz ad guiora supplicia
pueire · pserti cū aliqs ad h iacebat' zelo cari
tatis diuine · et p illo tpe d' apls j · thm · iij · q
epatū desiderat bonū op⁹ dsiderat Vtrū p=
lacō ecclīastica sit dñium i subditos ihs p sic
Ptās ei ecclie fluit i eā a xpo szm i° jo · j · de
plenitudie ei⁹ accepim⁹ oes grāz p grā Ptās
āt xpi fuit ptās dñij scdz i° jo · xiij · vos voca=
tis me magister et dñe et bñ dicitis · sum etem
ergo ptās platorū ecclesie est dñiuz · dz autem
dñium tripliciter · vno mō potestas subiciendi
sibi aliquē ex necessitate · et sic dñiū dz ad ser=
uitutem odicōe que coartat libertatē coactōe
et sic dicitur collocēses tercō serui obedite p
oia dñis naturalibus · scdo dicit' dñiuz ptās i
pandi pueniens ex mera volūtate · talis ē po=
testas plati in religione · tercio dicitur dñium
potestas cohercēdi ex publica vtilitate · et sic
dicitur dominiū potestas regendi in ecclesia ·
primum ergo dñiuz debet incutere subditis ti
morem · quia vt dicit sapiens genus seruorum
non nisi cū supplicijs emendatur · et ideo dñi
se debet habere ad eos vt dñi qz necessitas fe
cit eos seruos · scdz dñium ostendere debz sub
ditis amorez quia caritas fecit eos seruos · et
iō domin⁹ debet esse humilis vt sit sicut vnus
ex subditis scdm ill° ecc · rectorē te posuerunt
noli extolli sz esto i illis sicut vn⁹ ex illis · ter
ciū dñiuz qz multitudinē otinet p diuersitate
subditorū aliqñ timorē incutere · aliqñ amorē
ostēdere debz szm i° j · pe · ij · siue ducib⁹ ab eo
missis ad vidictā malefactōrū laudē vo bonorū

De papatu ti · xxxix ·

Ende dsiderand ē de dignitatibus ec
clesiasticis i spāli Et prio de dignitate
papali scdo de dignitate legacōis ter=
cō d dignitate priarchali · quarto de arepali ·
quito d epali · sexto d vsu pallij · septīo d alijs
dignitatib⁹ iferioribus · Circa pmū prio dicēd
est de dignitatis papalis excellencia · scdo de
his q sibi soli reseruant' Circa primū qritur
vtrū aliqs sit vnus pm⁹ et summ⁹ et esse debe=
at in xpiana religione cui ceteri teneant' obe=
dire · ihs licz diuersi diuersis ligamibus et va
rijs ad subiectōez obie sint astricti szm i° apli
ad ro · xiij · oīs anima prātibus subdita sit · et h
szm diuersitatē gduuz offōrū et prātuū · oīs tm
h varietas reduci habz ad vnū pmū et summū
in q° prin' residet vlis pncipatus oim · nō tm
ad ipm deuz et cristū mediatorē dei et hoim ·
verū etiā ad ei⁹ vicariū · et q ita fit ostenditur
p vet⁹ testm et p nouū et p ius canonicū et p
euidēs rōis documentū Ostendit' ergo h pmo
p vet⁹ testm Scribit' em deutro · xvij · si difficī
le et ambiguū apud te iudiciū pspexeris et iu
dicū vba variari videris surge et ascēde i lo=
cū qz elegerit dñs deus tu⁹ · qui aūt suphierit
nolēs obedire sacerdotis impio morie' homo
ille in glo · hic appellādi tribuit facultatē Ex
his colligit' q in veteri testō erat vn⁹ summ⁹
pōtifex ad qz recurrendū erat in iudicijs et cui
erat obediēdū ab vniuersis · si g° h erat i lege
figure mlto magis h esse debet i lege veritatis
et gre · tū qz maior est vnitas nūc qm tūc · tum
qz pontificat⁹ iste ē minor illo Scdo osten
ditur h p testamentū nouū · dicit' em Mt · xij · tu
es pe · et sup hāc pe · edifi · rē · vsqz ibi erit solu
tū et in celis sz ouenies est q ei qui potest om
nes ligare et soluere oes debēt obedire · ergo
deus sic ecclesiam instituit s. q oms obediret
vni · sed ecclia sic est regenda sicut a dño fue=
rat instituta g° rē · Preterea jo · vlti · dixit dñs
petro pasce oues meas · sz oues cristi sunt oms
qui per viam salutis incedunt · ergo omnibus
talibus platus est petrus vnus ergo fuit oim
cuium pastor scdm ecclesie fundacōnez · ergo
scdm ꝓgressum et cōsumacōnez omnes debēt
vni obedire Tercō ostenditur per ius cano
nicum quod tamen fūdatur super ius diuinuz
vt ptz · di · xxj · in nouo · quis et di · xxij · oms sa
crosancta Quarto p racōis euidēs documē
tū In oi em re q ostat ex reb⁹ diuersis oportet
esse aliqd pminēs quo diuerse ptes teneāt' in
vno · sicut i corpe hūano est aia · et in machina
mdi ē corp⁹ sup otranetatē eleuatū · s. celum ·
per cui⁹ vtutem reconciliantur elementa que

sunt cõtraria · vñ cũ ecclesia sit vnũ corp9 cri-
sti misticuz ex diuersis mẽbris officijs et stati-
bus cõstitutũ oportz ad oseruacõz hmõi vnita
tis esse caput vnũ horũ oim regitm̃ sub quo o
ueniãt sm debitã ꝓporcõz in vnũ vt sic cõfor
met' ecclesia militãs ecclesie triumphanti · vñ
bern · li · iij · de cõsideracõe ad eugeniũ · c · xiij ·
nõ vile reputes hãc formã q̃ in terris est · for-
maz habet in celo · viderat hec q̃ dicebat vidi
hierusalẽ ciuitatẽ sanctã descẽdentem de celo
a deo patã Sic em̃ ibi seraphin et cherubi et
ceteri ordinantur sub vno capite deo · ita et ꝗ
patriarche archiepi et reliq̃ sub vno põtifice
summo nõ est puipendendũ q̃ et deũ habet au-
torem qõ de celo habet originẽ Sic ergo patz
q̃ oma sunt subiecti et tenentur obedire pape
scz clerici in spũalib9 et tpalib9 de cõse · di · i ·
corpalia · et laici in spũalib9 · ex de maio · siqs
et de iudi · nouit · Sic ecõuerso oms debẽt obe
dire imperatori laici in tpalibus et clerici q̃ r̃
cipiũt ab eo tpalia · ex de maio · solite · hec jn-
noc · e · ti · siquis venerit in glo · ij · Sed cõtra
illud idem qõ dicitur petro Mt · xvj · tibi dabo
cla · et qõcũqz ligaueris · ꝛc · dicit' etiam alijs apo-
stolis Mt · xviij · Amen dico vobis quecũqz li-
gaueritis super terrã erunt ligata in celis ·
ergo par fuit potestas petri et aliorũ apostolo
rum quare · ꝛc · Dze · regnũ ecclesiasuce gerar-
chie diuidit' in ptãtem regalẽ et sacerdotalez
sed nõ est necessariũ ad salutẽ q̃ oms reges o-
bediãt vni regi ergo nec q̃ oms epi vni epo ·
ꝗ ad primã racõz dicendũ q̃ autoritas apla
tus cõparat' ad eũ a quo traditur et ad eos su
per quos traditur · In primo fuerũt oms apo-
stoli pares · quia oms acceperũt immediate au
toritatem a cristo Et sic dicit glo · ad gal · ij · q̃
paulus par erat petro · In scdo vero nõ fuerũt
pares · qz licet oms acceperint ptãtem cõsimi-
lem non tamẽ equalez · vnde illd̃ tibi dabo cla-
ues regni ꝛc · longe aliter dictũ fuit pe · et alijs
apostolis Nam petro diuisiz et smgulariter fu
it dictũ · qz in eo principaliter et smgulariter
plenitudo ptãtis erat collocãda Alijs vo di-
ctũ simul · quecũqz ligaueritis ꝛc · qz vocati e-
rant in ptẽ solicitudinis Et sm q̃ notat ricꝗ ·
in quarto suo · licet oms apostoli ptãtem clui
um immediate receperint a xpo · ptãtem tñ iu-
risdicõnis acceperunt mediante petro Et quia
iurisdicõ mistrat materiã scz subditos que req̃
ritur ad hoc q̃ ptãs clauiũ in actũ exeat · ideo
vsus illiꝰ potestatis indirecte dependebat a
petro et idem dicendũ de ptãte eporũ p cõpa
cõz ad papã Ad secũdã racõnem dicendũ q̃ ñ
est simile qz nõ sic ex statuto euãgelij pcedit
sceptrum regis sicut clauis pontificis Lex em̃
euãgelica est spiritualis · Vnde cristꝰ eius la-
tor ad spirituale põtificiũ nõ ad carnale impe
riuz intencõz habuit · potest etiã dici sm bõ ·
q̃ sm veritatẽ vtraqz ptãs in papa concurrit
Cum em̃ cristꝰ sit summꝰ sacerdos sm ordinẽ
melchi · q̃ fuit rex salez et sacerdos dei summi
et xpꝰ vtrũqz habuit · vicariꝰ eiꝰ i terrio vtrã-
qz ptãtem ab eo accepit · vnde vtrqz gladius
sibi cõuenit · vñ bern · ad eugeniũ q̃rtũ vtrqz
gladius est ecclesie scz spiritualis et materialis
sed iste p ecclesia ille vero exercendꝰ est ab
ecclesia · iste sacerdotis ille manu militis · sed
ad nutũ sacerdotis et iussum imperatoris ·
Sed cõtra si in solo beato petro fuit plenitu
do ptãtis quare papa scribit se agere qõ agit
autoritate apostol oꝝ petri et pauli ꝗ paulꝰ
ꝓter magnitudinẽ sue sapiencie videbat' ce-
teris apostolis excellẽcior esse · et ideo ne con
tencõ inter successores surgeret factũ est dictã-
te spũsancto vt vtrqz scz pe · et pau · in vnam
ciuitatem deuenissent in qua etiã simul moriẽ-
tes pontificatũ ecclesie romane fũdauerunt vt
ex ꝗ ois controuersia cessaret vñ paulꝰ nichil
adicit summo pontifici quãtum ad plenitudinẽ
ptãtis · que fuit in petro · sed q̃ntũ ad euidenci
em vt obstruat' os loquẽcium iniqua · Et maxi
me grecorũ q̃ de pari curzere volebãt cũ roma
na ecclesia · qz ergo papa in literis suis pote-
statis plenitudinez expzimere debz nõ tm̃ vera
citer sed etiam euidẽter nõ tm̃ sufficienter sed
etiam abundanter · ideo autoritatẽ expzimit v
triusqz · Nũqd papa est p̃latus oim cristiano
rum mediatꝰ vel immediatꝰ ꝗ p̃latus imme-
diatus dicitur dupliciter scz vel sm gradũ vel
sm virtutem · dicendũ ergo q̃ licet papa di-
stet sm gradum maxime ab infimis · est tamen
immediatissimꝰ oim sm influenciaz virtutis ·
vnde autoritas eius est sicut causa prima et ĩ
mediata que mouere debet omẽs et smgulos
ad obiam suis ꝓpositis exhibendã Cuiꝰ au-
toritas est minor pape vel imperatoris ꝗ hu-
ius questiõis habet' · ex de maio · et obe · solite
vbi dicitur q̃ sicut vtꝰ solis est maior virtute
lunari · sic ptãs pape est excellencior ptãte im
peratoris sicut etiam aia preminet corpori sic
potestas pape que est spũalis ptãte tpali Sz
contra imperator habet ius et ptãtem eligendi
papã et sedem apostolicã · vt dicit' di · lxiij · a-
drianꝰ papa romam · et c · in synodo · ergo ẽ su
pior papa ꝗ q̃ illi ptãti date imperatori resig̃
nit ludouicꝰ imperator · vt habet' di · lxiij · ego
ludouicus · Otto etiaz primus rex theutunico-
rum illi ptãti sibi confirmate resignauit vt
in eadem di · et se · c · ex his · Et merito resig̃-
re debuerũt · eũ quia talis potestas eis non de-
ueniebat · sic nec deuenit corpori aiam ordina-
re · sed ecõuerso · tuz qz ecclesia necessitate per
secucõis cõpulsa talem eis concesserat potesta
tz vt eccie subueniret qõ alias facere teneban
t' · Fecit ãt imperator eccie romane duo iuramẽta
vnũ xpe approbacõis de cuius forma hẽt' di ·
lxiij · et alterũ xpe coronacõis quorũ vtrũqz eẽ
iuramẽtũ fidelitatis declara' li · viij · d iureiur · ro
mani · Vbi ec̃ poni' forma secundi iuramenti ·
Ifca scdm notãda sũt illa q̃ sedes aplica
sibi spãliter reꝛuau' d q̃bꝰ nullꝰ se dz in
tromittẽ sme mãdato eiꝰ spãli · ec̃ si sit legatus
a latere eiꝰ manãs · ꝗ ãt sunt mlta vltra illa q̃
poit hos · di · lx · et his vsibꝰ dannẽt' q̃ postea ex
ponuntur · Si sit catholicꝰ papam non iudi-
cat vllus · Erigit et subicit cathedras et diui
dit vmt · Mutat vota crucis restituit eximit ·
ad se · Maiores cause referuntur legitimatqz ·

promouet appellare vetat ꝓhibet profiteri.
Deponit transfert suppletq; renũciat illi Pre
sul et exemptus spmon iurans anathema Vel
propinum vel legati vel lex vtriusq; Neq; par
ticipans. Et si quem sponte salutat Quem ca:
non dãnat sibi soli qñ reseruat Soluit' a papa
necnõ quẽ regula dãnat Addas suspẽsum cãs
cũ fer' ad ipm Rescriptũ fidei dubiũ. offert bo
na plura. jritat infectũ legẽ cõdit generalem
Approbat impiũ firmat deponit et vngit. Cõ:
ciliũ generale facit sanctit queq; sanctos Ens
nõ esse facit. nõ ens fore. pallia semp. Dotat
cõcedit legi nõ subiacẽ vlli Appellat' ad hũc
medio sine iudiciũq; Tũc ꝑ lege suum mona:
chũ reuocat renuentẽ Maius adulterio soluit
generaliter artat Et laxat quicq̃d spõsis noc;
cedinat ex Tẽpora dãdo sacra ꝑmotũ ꝑmouet
idem Ordinat atq; die qua dsecrat' et ipe Vi:
uẽtisq; locũ dcedit iureq; priuat Insignit. lai:
co sacra donat. crisma ministro. Sũma sede sedet
plenusq; vicari9 extat Si sit catholic9 papam
nõ iudicat vll9. Non em̃ iudicari vel accusari
pt ab alio nisi de heresi di. xl. si papa. Et hoc ẽ
verꝗ nisi se submittat iurisdicõi alterius. ij. q.
vij. nos. Ipsemet etiã se deponit di. xxj. nũc au
tem. Erigit cathedras. xvj. q. i. felix. Et subiect
cathedras scz epales. ex de offi. lega. ꝙ transl
lacõz. et alios inferiores. qd facere nõ pt etiã
legatus sedis apostolice licet in forma cõmu
ni dirigerit hoc ꝑ sedẽ apostolicã dfirmari. ex
de cõfir. vti. c. fi. Et diuidit scz cathedras epi
scopales Et vnit easdẽ. ex d excess. pla. sicut v:
nire. Mutat scz cathedras. ex d transl. epi. c. i.
Vota crucis scz mutet. null9 em̃ pmutare põt
votũ terre sancte. ꝗ redẽpcõz illi9 recipe. nisi
ipe solus vel cui ipe mãdauerit. ex d voto ma
gne Restituit scz degradatos. ex de cle. nõ re.
ex tue. Eximit scz epos et alios. xvj. q. i. frater
noster. Ad se. ma. cẽ. refer. ex d transl. epi. c. i.
licz em̃ hoc generale videat'. cũ maioribꝫ cñ
causis citat9 coram iudice ordinario pt appella
re sine grauamie aliquo. ij. q. iiij. nulluz in fi.
Et est specialiꝫ vt ꝑbat' ex de appell'. vt debi
tus. i fine. Legitimatq; ex q̃ fi. sunt le. ꝑ vene
rabilẽ Promouet insufficiẽtes. siue etiã defe:
ctũ paciẽtes. vt bigamos illegitimos. minores
scz. xxx. annoꝗ ad epat9. ꝙ etiã nullus possit
dispensare in defectu etatis. intelligũt aliqui
etiam quo ad minores dignitates. sed de his
omib9 vide qd notatũ est sup. Promouet etiã
ad epatus illos qui nõ sunt in sacris qd alius
facere nõ possz. ar. ex d elec. dudũ. ꝗ. i. de eta.
et qua. a multis. et idem pt dici de alijs defe:
ctib9 Appellare vetat dicit' primo qꝗ nullus
ali9 pt omittere causaz appellacõe remota ex
cepto principe vt dicit'. ff. quib9 appell'. non
licet. l. i. i fi. Etiã delegat9 suus ꝗ nõ pt. ex de
offi. dee. sup questionũ. ar. ꝗ. ij. qꝗ ab eo non
appellat' cũ nõ habeat supiorem. ex de elec.
licet deuitãda. ꝗ. fi. Et ꝗ est speciale in papa li
cet primũ vtriqz principi sit cõe Prohibz ꝑfi:
teri. licet em̃ quilibz etatis legitime possit in q̃
libz religiõe ꝑfiteri. cñ in insulis citra. xviij.
an. dstitutũ ꝑhibz recipi. ex de regularib9 q̃a
in insulis. Intrãs etiã religionẽ exire pt libere
infra annũ Etsi fiat añ ꝑfessio non valet ex de
regu. nõ solũ. Deponit scz eps. iij. q. vj. quis
Transfert epos. ex de transl. inter. ꝗ. ij. Et id
intelligas de electo et cõfirmato. vt dicit' ibi
dez Supplet scz defectũ. ex d transl. c. i. ido
qz tota die in cõfirmacõib9 bñficiorꝫ apponi'
ꝗ clausula scz supplẽtes defectũ siquis est de
plenitudine ptãtis. ex de elec. illa quotidia:
na qꝗ sm illã pt de iure supra ius dispensare.
vt dicitur ex de cõces. ꝑben. vel ecclesia nõ va
cã. ꝑposuit. ꝗ. vlti. Supplet etiã defectũ regis
vacãte regno. ex de elec. cũ inter vniuersos i
fi. et defectũ imperatoris vacãte ipio. ex de fo.
cõpe. licet. ꝗ. i. Renũciat illi scz pape ꝑsul. ex
d trãsla. inter. Et exempt9. repete. renũciat il
li ex de renũc. dilect9 Sec9 est de trãslacõe q̃
fieri potest autoritate legati. vt patet ex de d
sue. cũ venerabilis. sm gof. Sz qd ibi dicit vi
ces nrãs in illis ꝑtib9 tũc gerebãt. intelligit
post. quo ad illd d quo queritur ibi specialiter
alias cõtra ex de offi. le. ꝙ trãslacõz. et in. d.
c. dilect9. quis em̃ redderet rõnẽ q̃re est aliud
in trãslacõne q̃ in renũciacõe Item qꝗ regula
re est ꝙ nullus renũciare pt nisi in manib9 ꝑ
rij ꝑlati. vt dicit'. ex de renũ. admonet. Symo
nia soluitur a papa. ꝗ est dicere ꝙ ipe sol9 di:
spensat cũ symoniac subaudi in ordine et ma:
ioribꝫ bñficijs indistincte. ex de symo. nobis
fuit. ꝗ. adulteriũ. Sec9 videt' de minoribꝫ bñ
ficijs. ex de elec. si alic9. Iurãs iũge soluitur a
papa qd tripliciter expoi pt primo qꝗ qñ dubi
tatur. vtꝗ iuramẽtũ sit licitũ vel suadẽdum.
discussio pinet ad papã. ex de elec. ꝑ venera:
bilez. Secdo qꝗ cũ in iuramẽto intelligatur au:
toritas pape excepta. ar. ex de iureiur. venien:
tes. ꝗ. i. videt' ꝙ possit absoluere illũ qui iura
uit. qd est verũ inter clericos et indistincte vt
patet ex d appell'. dilecto. Tercõ qꝗ inter lai:
cos etiã i tpalib9 etsi nõ absoluat cino relax:
ando. suspendit tamen ad temp9. vt patet. xv.
q. vj. iuratos. et ex de penis c. vlti. Aliqui cñ
hunc vltimũ casum nõ reputãt spãlez Anathe
ma vel ꝑprium iunge soluitur a papa. q. d. nul:
lus pt absoluere excõicatũ a papa nisi ipe so:
lus vel cui ipe specialiter demãdauerit Vnde
in hº casu petitur absolucõ excõicacõis a suc:
cessore. ex de elec. venerabilẽ. ꝗ. rõib9 nisi fue
rit quoq; Vel legati repete anathema et iũge
soluitur a papa. et subaudi vl' delegati cuius
scz legati l' delegati iurisdicõ expirauit et cui
null9 successit Nã excõicatũ a tli null9 absol
uere potest nisi papa. vt patet ex d offi. dele.
quereti. vnde nec legatus pt sentẽciã delega:
ti cñi pape reuocare vel relaxare vel impedi:
re. licet eã possit cõfirmare sic exponitur illd
ex de treuga et pace c. i. ꝗ. i. et exeq̃. ex d offi.
le. studuisti. Et estracõ qꝗ par non habet impe
rium in parẽ. ex de elec. innotuit. Vel lex vtri
usq; scz tam legati q̃ pape supple soluit' a pa
pa. q. d. si lex hui9 vel illi9 esset obscura et le
gacõ sit finita nec aliquis legatus missus est i
eandẽ puinciã. vel si querat' de dispensacõne
saltẽ in casib9 illis q̃ sunt sedi aplice reꝗuati

pinet ad solū papā declaracō et dispensacō.
Neqz pricipās.s.excōicato a papa ex certa sci
encia et i dimis officijs supple solui² nisi a pa
pa ex de sen. ex.significauit. Aliq tn hac decre
talem aliter intelligunt et illd.c.nō recipiūt
Etsi quē spōte salutat.iūge solui² a papa Si ei
ex certa sciencia aliquē excōicatū salutauerit
vel aliqs eidē pricipauerit psumēdū est q eo
ipo illū absoluere velit.ex de sen.ex.si aliquā
do Nec obstat q formā absolucōis non seruat
et ita videt² otradicere illd.ex de sen.ex.cuz
desideres.¶.fi.qz dici pt q princeps sola vo
lūtate absoluit sicut et sola voce remittit.ff.
de manu.apud eū.Quē canō dānat.i. suspen
dit vel excōmunicat.sibi soli qn reseruat solu
it² a papa Et idē est de ostitucōib9 suoz le
gatoz exquo legacō finita fuit.nec legato a
liquis successit cū in talib9 non sit supioz nisi
papa.et iste casus sub se cōtinet plura mēbra
qz i multis casib9 absolucōz et dispēsacōz ret
net sibi papa.Necnō quē regula dānat supple
solui² a papa.q.d.siqs irregularitatē incurr²
non pt cū eo dispensari nisi p papā.ex de sen.
excō.cū illoz.et ille casus otinet mēbra mlta
cū in multis casib9 irregularitas cōtrahat²
Addas suspensum.q.d.a papa soluit² suspen
sus p eo q hereticis sacramta ecclesiastica mi
strabat.talis em citra sedē apostolicā absolui
nō pt.vt dicit² ex d hereticis excōicamus ita
qz.¶. sane cle.Causam sez addas cū fertur ad
ipm sez papā supple soluit² a papa.i.ad ipsum
pinet examiacō et determiacō.et B siue p ap
pellacōz deferat² ad ipm.ij.q.vj.idcirco .vel
alio quolibet mō Potest tn causaz talis appel
lacōis legat9 examinare.nō vt piudicet sz vt
magis instructā remittat.ex de appel.ostitut9
Rescriptū addas.q.d.si d rescripto aplico du
bitet² soluit² a papa sez qn ab alio solui nō pt
vt i caū quē habes.ex de offi.dele.c.ij. Et hō
intellige de rescrip.otēcōso.vt dicit² ibidem
et d grōso.s.priuilegio.ex d iudi.cū venissent
siue diffinitiuo ex corp9 iuris canonici vagā
te.ex d fide instru.pastoralis, siue incluso.et
sic pt hoc exponi de rescripto qdruplici Eidē
dubiū.q.d.si de fide dubitet² soluitur a papa
di.xij.pcep.Cōfert bona plura.i.plura bnfi
cia cū cura vel plures psonat9 cū cura. ex de
elec.dudū.ij.¶.nos igit².et ex de pben.de mlta
in fi.qd eps nō potest sm quosdaz.di.lxx.
sanctoz.irritat infectū pnūciās electōz siue
puisionē que nōdū est facta si fieri otingat ir
ritā et inanem vt pt ex de elec.innotuit.¶.fi.
et de pben.inter cetera.qd nō puto aliū face
re posse.qz otract9 futuri tpis nō pinet ad in
feriorē iudicē in hoc caū.ff.de vsur.l.i.¶.i.d
legati ergo in quoz iurisdicōis lra nō appoi
tur B clau.sez si ipa vti psumpserint abutūtur
Nec valet qd allegāt sez q oia videt² cōmissa
rē.de offi.dele.psona.qz bene pt aliter expe
diri Legē odit generalē.ex de consti.c.i. Ap
probat imperiū.i electū impatorē Eirmat.i.o
firmat electōz vel infirmat depositū sez impa
torē Et vngit.i.cōsecrat impatorē Et hi qua
tuoz casus pbātur.ex de elec.venerabilē.Cō
ciliū generale facit.di.xvij.per totū. Sacrat
quoqz sctōs.i.ofirmat approbat et canonizat
et eoz nōia sanctoz cathalago ascribi facit
ex de reliquijs.c.i.Ens nō esse facit.i.de ali
quo facit nichil mutādo.vt ex de excess.pla.tā
ta est clauis.Non ens fore.i.de nihilo aliqd
facit.ex de trāsac.c.i. Pallia semp portat et
sez vbiqz.ex de vsu pal.ad honorē. Cōcedit.s
palliū tamen instanter petēti.ex de elec.signi
ficasti.Legi nec subiacet vlli qz princeps legi
bus est solut9.ff.de leg.princeps.Appellat²
ad hūc medio sme.i.immediate siue medio ob
misso.ex de appel.dilecti.Alias aūt est appel
lacō gradatim facienda.xj.q.i.puenit.Lega
tus tn idem priuilegium videt² habere.ex de
offi.dele.c.i.qd szm host.obtinet de cōsuetu
dine quidqd alij scribāt.Licz aūt quidā dicāt
hoc esse speciale in papa locū tamē habet eci
am in alijs. Quid si a snia epi vna pars ap
pellat ad legatū.alia ad archiepm ihc tenet
appellacō facta ad legatū sicut dici² de papa
ex de appel.si duob9.Et hoc intellige si inde
terminate legato omitta² qz tūc est plenissime
interpracō faciēda.ar .ex de don.cū dilectus
alias aūt nō debet pbibere subiecto epi ne rē
spondeat coza ipo Et sic nō contradicit.x.q.
i.puenit.et hoc intelligas nisi spāliter pbibi
tuz essz ad ipm posse appellari Nā et quibusdā
delegatis ocedit² plus quibusdā min9.xxv.q
ij.gtuati.judiciū est p lege suū Nā ei9 senten
cia facit ius.ex de sen.et re iudi.i causis. Mo
nachū reuocat renuentē.Nā abbate et mona
cho cōtradicentib9 papa pt monachū de mo
nasterio trahere et epo vel principi in socium
assignare vel secū tenere.xj.q.iij.qui resistit.
nec mirum Nā szm quosdā d monacho nō mo
nachū facere posset sicut notari osueuit.ex de
sta.mo.cū ad monasteriū Mai9 adulterio solu
it generaliter.B em est ius regulare q epi i
adulterijs et minoribz9 valent dispēsare.vt pa
tet ex de iudi.acsi clerici.vtrūqz tam fallit in
casib9 qbusdā notatis infra de dispen. Artat
et laxat quicqd spōsis nocz.i.impedimēta ma
trimonij canonica.qnqz restringit et anichi
lat.qnqz dilatat.vt patet ex de cōsang.nō de
bet.Ordinat ex tempa dando sacra sez ordinē
i.ipe sol9 potest subdyaconū facere ex quatu
or tpa in festiuis dieb9 puta dnicis.ex de tpe
ordi.c.fi.Promotū.s.subdyaconū per papaz
pmouet idē papa et non ali9 sez nisi de māda
to suo.ex de temp.or.in distribuendis.Ordiat
atqz die qua osecrat² et ipe vt patet ex d elec.
quod sicut.¶.pterea.Viuētisqz locū ocedit.nl
lus em ali9 potest cōferre beneficiū nōdū va
cans.ex de cōces.pben.c.i.et ipe pt. jureqz p
uat sez auferendo vni et cōferendo alteri.vnd
potest venire etiā contra ocilia.ex de elec.si
gnificasti.qd nō pt legat9.ex d pben. dilect9
i.¶.tūc ergo.insignit.i.isignia epalia cōced²
aliquociēs abbatib9 et inferioribz9 vt mitram
annulū.baculū pastoralē. sandalia et similia
alia q aliquis plat9 faciat coza se crucē poita
ri qd tamē fieri non debet in sui presencia vel
sui legati vtenti insignijs .Laico sacra do nat

id ē spūalia ocedit iam eligēdi ex ō iure pro-
vobis fratri·ecclesiasticas decimas eximendo
eū ex de decimis a nobis·qō aliq̄ facere non
pt·ex de decimis tua·Crisma mistro·i· pſbite-
ro cōcedit ꝓ possit infantes vngere crismate
in frōte di·xcv·puenit·qō a nullo alio fieri pt
ex ō osue·q̄nto·Sūma sede sedet scz i illa quā
dñs sibi in psona petri spāliter elegit·vt patet
ex q̄ fi·sunt le·p venerabilē·¶·rōib9· ō·sane·
jōqz summ9 pōtifex dicit² plenusqz vicariq̄ ex
tat·q̄libz em eps est xpi vicariq̄ pticularis sed
papa est vicarius generalis Si bñ cōputes in
pdictis versib9 inuenies·lxj·casus specifica-
tos et explicitos pter inclusos et implicitos·
Hos casus nō pt sibi vsurpare etiā nec legat9
nisi velit ofūdi·ex de vsu pallij·nisi et intelli
gas hocipm vsurpare·nisi habeat priuilegiuz
sup his spāle·ar·ex de priuile·sane·

De legatis ti·xl·

Ostea cōsiderādū est de digtate siue of
ficō legacōis Et circa hoc primo videē
dū est quid sit legat9·scdo de officō le
gati·tercō q̄nto tpe durat et qualiter fiat· q̄r-
to de pcellēcia legati a latere pape missi Cir-
ca primū sciēdū ꝓ legat9 est cui certa patria
vl pūcia omittit² gubernāda·ex de appell·
nouit·p lras aūt de sua legacōe si reqrat² faci
at fidē·C·de mā·pri·l·vna·Est aūt eiq̄ iurisdi
cō ordinaria li·vj·ō offi·le·legatos· Sz qd
siqs gerat se p legato cū nō sit· Bñdet hos·p
valēt eiq̄ snie si recurra² ad eū vt ad legatū bo
na fide·ar·ff·de offi·le·pcōsulis·barbarius·

Irca scdm sciendō ꝓ legati officiū aliud ē
añ ingressum ad pūnciā sibi decretā· ali
ud post ingressuz·officiū eiq̄ añ ingressum osi-
stit in volūtaria iurisdicōe scz in pdicādo ab-
solnēdo excōicatos ꝓpter iniectōnez manuum
in clericos monachos·vl ouersos·ex de offi·
le·ꝓ trāslacōz·et ex ō sen·ex·ad euidēciā Cir
ca hoc tñ triplex genq̄ legatorū distingue· et
dic de hoc vt infra li·vij· ar·iiij·q·iij·scz qs
absoluere pt· Potest etiā legat9 añ ingressum
sue pūncie demādare iurisdicōz in ipa·i autē·
de collacōib9 ¶·añ p vero coll·ix·Excipiunt²
vltimū suppliciū et abscisio mēbri Et similiter
dici pt ꝓ legatus nō pt cōmittere cām deposi-
cōnis vl ppetue amocōis·amot9 em dicit² ab
scidi·vt ex de excess·pla·¶·gūez·cetera vero pt
ingressus aūt pūnciā debz saluti et edificacō
ni populi et cleri·vbo et exēplo vacare Nec ō
bet i pcuracōib9 subditos grauare·ex de cē-
cum apostol9·Et agit oia que agit ille·qui eū
trāsmisit pter ea que pape reseruāt² de quibus
dictū ē i titulo pcedēti Nō pt etiā se intromit
tere de his que sunt a papa specialiter alijs o
miss: nisi sup ipis mādatū recepit spāle·sniam
tñ illorū rōnabiliter latas si vult pt cōfirma-
re et execucōi mādare·ex e·c·ij·Vt ei dicit ibi
bern·delegat9 debz ei supplicare nō eū coge-
re vt suā sniam exequat² qz forte non ita bñ pt
p aliū execucōi mādari·vñ qō dicit² ꝓ pt sen-
tenciā ofirmare nō ad ius sed ad fctm refert²
vt vult bern·ibidē·Itē legati officiū est audi-
re causas sue pūncie que deferūt² ad ipm per
appellacōz·ex e·c·i·et·ij·q·vj·decreto Sz
nūquid ad eū possint deferri negocia p quere-
lam Et quidem certū est ꝓ sic·siqs oqueratur
de aliquo immediate sedi romane subiecto·xj
q·i·puenit·Secus est si de alijs vt patz in e·p
uenit·quidā tamē hoc c·intelligūt de defen-
sore non delegato cogente subditos coram
se cōqueri ordinarijs ptermissis et cōtemptis
Dicūt autez ꝓ ad legatū cause deferri valent
p appellacōz et querelā omissis medijs tribus
Et hui9 opi·est bern·ex e·c·i·Et cū eo concor
dat cōsuetudo·juuat eā rō etiā qz legat9 fun-
git² vice pape ad quē recurri² omissis medijs p
querelā·ex de fo·ope·c·vlt·et similiter p ap-
pellacōz ex de appel·si duob9·Sz impugnat
eā illō c·puenit·Et ad illō qō dicit² p ea ꝓ le
gat9 fūgit² vice pape·pt szm gof·rñderi p hō
nō est verū in his in q̄b9 ꝓpter excellēciā dig
tatis frāgit² ius cōe vt est in appellacōe et q-
rela·vbi cause deferūt² ad papā ptermissis me
dijs Nō pt aūt legat9 se intromittere de cāis
que deferūt² ad papā nisi forte causam exami-
net vt eā magis instructā ad supiorē trāsmit-
tat·et hoc siue deferāt² p appellacōnem· ex ō
appel·cōstitut9·siue p relacōz·ex e·licet·siue
per querelā·ij·q·vj·quociēs·Et idē in postula
cōne recta ponit²·ex de postu·bone·Potest āt
legat9 abbates imediate ecclesie romane sub
iectos trāsferre·ex de osue·cū venerabilez
Sed nūquid legat9 pt facere cōciliū ihs pt cō
ciliū pticulare siue pūnciale cū epis sue pro
uincie facere et in eo cōstitucōnes et statuta
que pp etua erūt edere ex e·c·vlti·Nec obstat
illō·ij·q·vj·ō qō videt² cōtrariū dicere qz in
telligit² de cōcilio generali qō fieri habet di
uersarū pūnciarū epis conuocatis Nūquid
legati possunt in exemptos suum officium exer
cere ihs ꝓ sic szm host·legati primi scz q̄ mi-
tunt² de latere pape nisi papa eos sibi retine-
ret·alij vo legati ꝗ nō possunt nisi cōtineatur
hoc in priuilegijs suis Szm vo bern·ex e·qō
trāslacōz·primi legati possunt cognoscere de
causis que mouēt² contra exēptos nō obstanti
bus priuilegijs suis·qz per illa excipiunt² a iu
risdicōe tñ eorū nō pape vel eiq̄ legatorum
possunt etiā eos absoluere ab excōicacōne qa
iudicia eorū sibi spāliter non seruauit·

Irca terciū sciendū ꝓ durat legati iurisdi
cō vsqz ad tpus sibi prefixum vel vsqz ad
suam reuocacōz·Eimit² aūt quatuor modis scz
tpe sibi pfixo·reuocacōe·morte ipius missi·et
p egressum eiq̄ de pūncia sua nō reuersuri·ō
pe·di·i·diuorciū·In omnib9 tamen modis p-
dictis durat iurisdicō de mādato in cāis iam
ceptis·cās iam ceptas intelligo p solā citacō
nem vel p alium actū iudicialem·ex e·c·vlti·
et c·nouit·de offi·dele·gratum Sz nunquid
finit² p morte pape ihs ꝓ nō·li·vj·e·legatos
vt em dicit² ibidē·iurisdicō legati est ordina-
ria·vel loquitur hec decretalis indistincte de
omibus legatis·vt dicit jo·an·licet mittatur
legatus cardinalis·nec distinguit an ille le-
gat9 fuerit ingressus pūnciā tpe mortis pre-
decessoris vel non Vñ sicut in alijs ordinarijs

nō inspicit moꝝ ĩstituētis ita nec in isto Nec
min qꝫ legatus pape dicit legat sedis apo
stolice q̃ ñ mor. xij. q. ij. liberti. li. vj. d rescri
si grose. Gof. tñ notat otrariū ĩ sū. huī titulī.
Sz nūquid vacāte sede cardiales pñt ĩuocare
re legatū forte a papa et cardinalib cōiter d
putatū host. notat ex de resti. in integr cū ex
frīs. Et guilh. i spe. e. ti. Et jo. an. cōsentit sup
c. legatos. q̃ h ex magna et euidenti causa fa
cere possent alias nō debent.

Irca quartuz n sta q̃ legat missus a late
re pape exced legatū q̃ fūgi legacōe ex
priuilegio ecclesie sue in plurib. primo quia
pñte ipo alī nō exercet legacōz ob reuerēciā
ei. ex. e. volētes. Scdo in absolucōe excōica
torū. ex. e. c. penl. et de h infra. li. vij. ti. xiij.
ar. iiij. q. iij. Tercō i collacōe bñficiorz li. vj.
e. c. i. Quarto in ofirmacōe exēptorz li. vj. de
elec. si abbatē. Quinto in cognoscēdo in cāis
exēptorz et in punicōe eorz li. vj. d v. sig. c. i
Sexto i pcuracōe. Nō em ita pcurat ille or
dinarī q̃ osistit in domo sua sicut missus. d h
aūt dicet infra cū de cēsib aget Itē legatus
qui de latere pape trāsmittit. exced legatū q̃
trāsmittit sz nō de latere in absolucōe excōi
catorz. vt etiā infra dicet li. vij. vbi sup. Exce
dit etiā forte in hoc sm gof. qꝫ nō inuenitur
q̃ legat ex priuilegio ecclesie exercere nō de
beat legacōz nisi pñte legato a latē pape trās
misso. de h em loqtur ex. e. volētes.

De priarchis. ti. xlj.

Deinde diliberādū est de dignitate patri
archali. Circa qd sciend q̃ h dignitas
post dignitatē papalē est maior. sunt ei
patriarche papa minores. et archiepis maio
res Sūt āt idē sm rē priarcha et pmas. di. xcix
puincie. vl priarche dicūt ꝓpe qtuor pricipa
les scz ostāntinopolitan. alexādrin. āthioce
n. et hierosolimitan. Et est sm ordinez pmis
sum iter hos qtuor maioritas dignitatis. ex d p
uile. ātiq. et di. xxij. renouātes. Oli cū alexā
erat pm. vt dicit ibidē Alij vo ꝓpe dnr pma
tes vt acqlegiēsis gdeñ. bituricēsis et cōsl es
licz et isti se qñqz nōient priarchas hñt āt. iiij
pdicti pricipales tria priuilegia spālia Vnū ē
q̃ post pallij recepcōz a sede aplica cōferunt
suffraganeis suis palliū et recipiūt iuramētū
fidelitatis et obie a metropolitanis sibi subie
ctis p se et ecclesia romana Scdm est q̃ vbiqz
faciūt añ se deferi crucis vexillū nisi vbi pa
pa esz vel ei legat insignijs papalib vtēs
et nisi in vrbe romana Terciū est q̃ in oib p
uincijs sibi subiectis ad eos appellari pt me
dijs etiā ptermissis alias priuilegiū nō pdess
vt patz i c. antiq renouātes. itē ecclesia ostāti
nopolitana deponit epos sibi subiectos vt q
dā dicūt. ar. iij. q. v. qꝫ suspecti. idē videt de
alex. di. lxv. mos est ātiqus. Est aūt primas iu
dex sue puicie. sicut archieps ē iudex sue Ni
hil tñ iuris hz p ceteris archiepis nisi qntum
ei cōcedit a iure vl ex ātiq osuetudie vl ex pri
uilegio sedis apostolice ex de offi. or. duo. et
ix. q. iij. oquest. Vñ nō hz iurisdicōz i suffra
ganeos eporz nisi i caib Vn ē cū cā deferi
ad primatē p appellacōz di. xcix. puicie. et f
t. duo. Scdo cū vacat ecclesia metropolitana
et petit primatē vt ipe disponat de rebus pti
nētib ad metropolitanū. Tercio cū obtinet a
liquid de cōsuetudie vl priuilegio. ix. q. iij. o
quest. vt in d. c. duo. Quarto cū dubitat sup
ardno negocō nec pt diffiniri i puiciali cōci
lio ipe primas ē osulēd p metropolitanū di.
xxiij. de deilijs. et di. xvij. multis. Quito cum
metropolitan est negligēs l remissus ipe sup
plere pt ei defectū. ix. q. iij. cū sim. Sexto si
qs oquereret de archiepo primas esz eius iu
dex. xj. q. i. siquis clericus. Septimo qñ subdit
reqrit de iniusta archiepi excōicacōe et abso
lut p primatē nō vult archiepo parere. tunc
ipe primas reducet eū in excōicacōz ex de of
fi. ordi. ad repримēdā in fi. ibi tñ nō loqtur d
primate sz de archiepis et subditis suffragane
orz sz idē iuris est in vtroqz. sm rap. Octauus
cū est notoriū mādatū archiepi esse illicitū vl
iniustū pt declarare subitū a tali mādato legi
time appellasse. ex de appellac. solicitudinem
ibi tñ nō dicit de primate sz de archiepo Sed
idē est iuris in vtroqz sm rap. Nonus cū aliq
iniuria notoria otra eū vl ei nūcios omittit
p quā ei iurisdicō impedit cōmittētes puni
re pt. ex de pe. romana. ibi tñ nō fit mencō de
primate sed d archiepo. sz idē iuris credo esse
in vtroqz Decimus cū visitat pruiciaz. ex de pre
scripcōib cū ex offi. Vndecimus cū indulgēci
am facit. ex de pe. et re. c. penl. In dictis tam
iurib nō fit mēcō de primate sz archiepo. sed
idē ius credo esse in vtroqz Duodecimus cuz qs
delinqt i dyoc. pmatis. vj. q. iij. c. i. Tredecim
cū hz pdrū i dyoc. ei. ex d fo. ope. c. fi. Et isti
duo casus oib sunt cōes Quartusdecimus cuz
eps iusta cā recusat cām ad supiorē remittit
ex de appel. cū spāli. q. cā. Quintusdecimus cū
archieps pmutat cū capto suo. Nō em fieri d
bet pmutacō sme autoritate plati. ex de rebus
ecc. nō alie. c. i. nec in ꝓpria re pt archieps au
tor esse. Secus ē si archieps cū alio pmutaret.
qꝫ tūc osensus capti sufficeret vt dicit ibidez
c. nō sunt. Vl sm host. illd fuit de indulgen
cia spāli vt innuit ibi alias otra. qꝫ vult nihil
alienari sme licēcia supioris vt patet ibid ex
i. Sūt forte alij casus pter pdictos quos dili
gens lector inuenire potest in c. se. inter ca
sus episcopi.

De archiepis. ti. xlij.

Postea dicēdū est de dignitate archiepi
scopali. Est aūt archieps idem q̃ et me
tropolitan Iste pt celebrare ocilū p
uiciale irreqsito et absente primate di. xxij. si
qs eps vacans in fi. et. ix. q. iij. c. ij. possent tñ
illa c. intelligi de puicijs que nō hñt primat
tem Primū tñ cred rap. esse verius ar. di. xviij
de ocilijs. Sicut aūt primas pt iudicare et pu
nire archiepm nō tñ suffraganeos ei nisi in
casib. ita archieps iudicare pt et punire suf
fraganeos suos ñ tñ eorz subditos nisi i cāib
Primus ē cū subdit deuiāt i dimis officijs a o
suetudie eccie metropolitane di. xij. de his et
intelligi sm hos. qñ ñ hñt osuetudiez ctā l hñt

turbatā·Tūc em recurrēdū ē ad ꝓsuetudinem
ecclesie metropolitane·ex de cē·sup eo dicit e
tiā hosti·ex de offi·ordi·pastoralis·q̄ iste ca-
sus hz locū nisi cōtraria et rōnabilis cōsuetu-
do obtineat ex aduerso·di·xij·illō breuiter·
Tenet etiā ecclesia suffraganea seruare sniaz
interdicti quā ecclesia metropolitana sztuat Se
cūdo si clericꝰ vl laicꝰ ꝗquirit archiepō de
iniusta epi excōicacōe ex de offi·or·ad repri-
mēdā Tertiꝰ est cū cā crimialis inter epm et
suū clericū agitat·tūc em illa cā debz deduci
in sinōd i q̄ pest archiepūs·vj·q·ij·c·i·Quartꝰ
cū clericꝰ habz cāz ciuilē ꝗtra suū epm·xj·q·
i·siquis clericꝰ·Si vero eps cōtra clericū de-
bēt eligi arbitri p quos terminet vt dicit ibi
dē·et coget eū eps ad arbitros eligēdos·ar-
ex de fo·ope·siquis clericꝰ Quintꝰ cū eps est
negligēs ptās eiꝰ deuoluit ad archiepm·ix·
q·iij·cū sim ex de offi·ordi·ad reprimēdam
etsi eps sit negligēs circa execucōz vltime vo
lūtatis in autē·de ecc·ti·¶·si aūt p redēpcōe
et se·colk·ix·et iste casus ꝗtinet multa Sed
quid si eps sit excōicatꝰ·nūquid eius ptās de
volut ad archiepm ihc p nō li·vj·ō sup·ne-
romana·Et ꝗ est verū vt dicit ibidē·jo·an·q̄n
tū ad cās quas hnt inter se subditi epi·sed de-
volut ad c·ar·ex de maio·et obe·his q̄·Cau
se vero q̄ sunt inter subditos epōrū et epos p-
tinent ad archiepm·xj·q·i·puenit·et·c·siquis
cū clerico·supplet em archiepūs vices epi in e
ius negligēcia·nō aūt in culpa·vt patet in c·
romana·Sextꝰ est cū canonici in ꝗtēptum epi
sui interdicūt ecclesiā cathedralē sme cā rōna
bili nisi ꝗ de cōsuetudine pnt·ex de appel·di
lectꝰ·Et cognoscit in hoc caū archiepūs tanq̄
delegatꝰ a papa·ex de offi·ordō·irrefragabili
·¶· excessus et ¶· ceterū·Septimꝰ cuz ecclesia
suffraganea vacat et non supsunt canonici q̄
custodiūt bona mēse epālis·vl supsunt sz sunt
minꝰ ꝑdonei vl sunt suspecti·xij·q·i·ñ liceat
Octauus p cōtēcōsam electōez·di·lxiij·c·i·et
vlti·Pertinēt etiā ad archiepm alij casus pti-
nētes ad ꝓmatē positi in c·pceden Praedictos
aūt et supradictos casus q̄si omes ponit hos·
in sum·et in glo·ex de offi·ordi·pastoralis·
plures etiā ex eis ponit bern·ibidez· Ad ꝗ
nota q̄ archiepūs nō pt sibi cōstituere officia-
les i ꝗtoc·suorū suffraganeorū ec p futuris
causis p appellacōz ad eū deuoluēdis nisi ha
beat hoc de cōsuetudine et tūc etiā tales offi
ciales citare vl inhibere nō pnt Itē archiepūs
vl eiꝰ officialis nō debz suffraganeū excōica
re suspēdere vl interdicere ꝓter reuerēciam
ordinis epālis·li·vj·de offi·ordō·c·i· Quid
si excōicēt nūq̄d sentēcia tenebit·ꝗ̄ndz bern·
et jo·an·ibidō q̄ sic·qz spāle est in his snijs q̄
iuste late ligāt·xj·q·iij·c·i·et ex de sen ex-
sacro·puniet tñ qui hoc fecerit vt dicit ibidō
Et idē est dicēdū de delegatis archiepōrū se-
cūdū jo·an· Sed nūquid archiepūs vl eiꝰ of
ficialis pt excōicare officiales epi ihc qñ offi
cialis epi peccat in his que sunt iurisdicōnis
tūc archiepūs pt punire eū sicut epm·qz idē est
ꝗsistoriū vtriusqz·ex de appell·romana·ihc·i

Si ōo aliq̄d possidez vl faceret vt priuatus
tūc eū punire ñ possz·nisi sicut alios subditos
epi in casibus supra notatis·et ꝗ ꝓbat ex de
fo·ope·romana·¶·iij·et vlt·Itē archiepūs cās
que p appellacōz vl alias iure metropolitico
deferūt ad eū nō debz audire vl etiā audien-
das omittere alibi q̄ in sua ciuitate vl ꝗtoc·
vl in eis in q̄bꝰ fuerit appellatū·aut cāe iste
ꝗsistere dinoscūt·nisi sibi aliud de ꝗsuetudie
cōpetat in hac ꝓte·li·vj·de offi·or·vt litigā-
tes· Sz pone q̄ archiepūs ō ꝗsensu ꝑciū cāz
audiat vl audiēdā omittat alibi q̄ in locis p-
dictis·nūquid illō q̄d agit valebit·videt q̄
sic qz cū hoc sit in fauorē litigācium introdu-
ctū illi renūciare pnt·ex de regula·ad apostō
licā cui ꝗsentit jo·an·dūmō ipe archiepūs vel
eiꝰ delegatꝰ habeāt licēciā epi illiꝰ ꝗtoc·vt
ibi p tribunali sedere possit·alias nō· vt patz
ix·q·ij·c·i·nisi in casibꝰ a iure sibi ꝗcessis jtē
archiepūs p queuis sue ꝓuicie loca exēpta trā
siens aut ad ea diuertēs facere pt añ se crucē
deferri·populo benedicere·diuina officia p-
uatim et publice ibidē audire et ea in pontifi
calibꝰ celebrare et in sua pnēia facere sme pō
tificalibꝰ celebrari quouis ꝓuilegio cōtrario
nō obstāte Sil'r eps in locis eisdē sue ꝗtoc·pt
populo benedicere·diuina officia audire·po
pulo ea etiā celebrare·et celebrari i sua pnēia
facere·jta tñ q̄ ex ꝗ ipis exemptis vl circa ꝗ
priuilegiatis nullū alias ꝑiudiciū generetur
li·vij·de libertate plator·archiepūs·

De epis ti·xliij·

Einde cōsiderādū est de dignitate epa
li·Et primo de quibusdā dubitabilibꝰ
circa istaz materiā·scdō de officō epi·
tercō de duabꝰ legibꝰ quibꝰ subsunt ecclesie
epō·quarto de canonica porcōe que debetur
epō· Circa primū querit plura scz vtrū sup
pbiteratū sit in ecclesia ptās aliq̄ ihc vt ē·e·
li·ti·iiij· Vtrū epatꝰ sit ordo·ihc patz ibidō
Vtrū oim epōrū sit aliq̄s supior in ecclesia
ihc vt sup ti·de dignitate papali· q·i· Vtrū
liceat epatū appetere ihc vt sup ti·ō dignita-
tibus ecclesiastic in cōi·q·scz vtrū ptās dñan
di sit appetēda·De cōsecracōe vō epi etiā di-
ctū est sup hoc e·li·ti·iij·ad fi· Vtrū liceat
epatū iniūctū oino recusare ihc q̄ ñ·i assump-
cōne em epatꝰ duo sunt ꝗsiderāda scz quid d-
cet hoiem appetere sm ꝓpriaz volūtatē et q̄d
decet facere ad alterꝰ volūtatem·Quātū igi
t ad ꝓpam volūtatē hōmi ꝗuenit pricipaliter
insistere ꝓprie saluti·sz q̄ saluti alioꝝ intēdat
ꝗ ꝗuenit ei ex dispōne alicꝰ ptātem hntis·vñ
sicut ad ordinacōz volūtatis pinet q̄ aliq̄s
ꝓprio motu ferat in hoc q̄ alioꝝ gubernacō
ni pficiat·jta etiā q̄ aliq̄s oino ꝗtra supioris
pceptū finaliter ꝗ recuset·hoc em est et cōtra
humilitatē et ꝗtra caritatē scz ꝓximoꝝ· Vnd
aug·ad eudoxiū siq̄ opa vra mater ecclesia ō
siderauerit·nec elacōe auida suscipiatis· nec
blandiēte desidia respuatis· nec vestrū ocuz
vālitatibus ecclesie preponatis·Potest autez
contingere q̄ ille cui iniungitur prelationis
officiū aliq̄d in se sentiat p q̄d ñ hez ei accipe

Liber o mo

hoc aūt impedimētū qnqz potest remoueri p
ipmmet·vt si habeat peccādi ꝓpositū qd pt d
ferere Et ideo nō excusat² quin finaliter tene=
at² obedire plato iniūgēti Qnqz pt remoueri
p platū iniūgēte vt si sit irregularis vl excōi
cat⁹ et tūc debz ꝶ iniūgēti ostēdere q sr remo
uerit illd tenet² obedire qnqz p neutrz remo=
ueri pt vt si archiēps nō pt sup irregularitatē
dispensare·et tūc nō tenet² ei obedire ad fusci
piedū epatū vl eciā ordines sacros Sz con
tra qz btūs marc⁹ pollicē sibi incidit ne psbi
ter fieret·sz eiusdē rōis ē ad aliqd impedimē=
tum ponere et oīno recusare·8° cc·ihꝭ accipe
epatū nō est d se necessariū ad salutē·sz fit ne
cessariū ad salutē ex pcepto supioris vt patet
ex dictis·his aūt que sic sunt necessaria ad sa=
lutē pt quis licite impedimētū apponere ante
q fiat pceptū·alioqn nō liceret ad secundas
nuptias trāsire ne p hoc impedire² a suscepcō
ne epat⁹ l sacri ordinis Nō liceret aūt i eis q
p se sunt de necessitate salutis·vñ beat⁹ mar=
cus nō egit ꝑtra pceptū sibi digitū āputando
licet sit credibile ex instinctu spūssancti hᵒ fe
cisse sme quo nō licz alicui sibi man⁹ incere.
hec tho· Quid siquis iurat vel voueat se nū
q futurz epm ꝶndet host· distinguēdo scdm
hug·q talis aut intēdebat q in nullo caū fie
ret eps etiā instāte necessitate et tūc nō est ser
uand·vij·q·i·in scripturis·Aut intēdebat q
nō fieret eps nisi instāte necessitate magna et
tūc seruare debet nisi necessitate vegēte·ex de
iureiur·et si xps·xxij·q·iij·illicitū·ñ tñ repel
lit² qz tale iuramētū nō irrogat infamiā sz tan=
tū solēne·vj·q·i·infames·pmo vmi⁹ āni pnia
oino abolet²·xxij·q·iij·qui sacro·Si vo dubi
tet² quō intendebat debet intelligi q ꝶ vltio
mō intenderit·qz benigna interptacō fieri de
bet ex de re·iur·estote et ex de iureiuran·ad
nostrā·iij·sm hu· Quid ergo si nulla neces
sitate instāte quia eo melior et magis pdone
us in ecclesia nō inuenit² ei papa pcipiat q e
piscopatū recipiat ihꝭ sup ꝶ diuersi diuersa di
xerūt·hu·em dixit q nō obediet ei sed pocius
dño supmo·xj·q·iij·si dns·qz reddicō iuram
ti est d lege naturali et diuina·xxij·q·i·si pec
catū·Papa tñ tale absoluere pt a piurij pena
et ab infamia quo ad ecclesiā et sic p dns nō
repelleret² ab aliquo actu publico·ff·ad mu=
nicipales·ipatores Alij dicūt q obediēdum
est pape·ar·xv·q·vj·autoritātē·Sm vo host·
semp obediēdū est pape nisi ostet cōtrariū de
diuina volūtate·cⁿ rō est qz autoritas eⁿ ex=
cepta videt²·vñ nō est voti trāsgressor q auto=
ritate sedis apostolice illd distuler¹·implere
ex de voto·nō est·ar·ex de iureiur·venientes
Itē qz nō intelligit² ꝶ fieri autoritate hōis pu
ri sed dei cui⁹ papa est vicari⁹ in terris·ex d
trāsla· inter corpalia·et duob⁹ c·se·Itē qntū
cūqz expsse iurauerit vl vouerit videt² esse sen
sus sz q nūq fieret epus eo pcurante·nec se
negabit deo vocāte·viij·q·i·in scripturis·et
ex de elec·qualiter·Ergo si seqt² electō inspi=
rata qcqd intēderit nō debz se denegare·quia
nec ē resistēdū spiritui sancto vt dicit² acc·vij

et·xj·q·iij·q resistit·Electōi sgit² facte p ho
mine nullatenⁿ ofenciat·reuelatōi cōtrarie ñ
resistat Etsi specialiter resistere reuelacōi vo=
uisset votū nullū esz cū sme peccato seruari ñ
posset·hec host· Vez oportet eū q ē epm as
sumet² esse ceteris meliorē ihꝭ q nō·vñ dicit d
cretalis q sufficit eligere bonū nec oportet e
ligere meliorē·Nā cca assumpcōez alicui⁹ ad
episcopatū aliqd est cōsiderādū i assumēte et
aliqd in assumpto·assumēs debz fideliter diui
na misteria dispēsare ad vtilitatē ecclesie sm
illd·ij·cor·xiij·ad edificacōz ecclesie qrice vt
abūdetis·et iō ille q debet aliquē in epm assu
mere siue eligēdo siue ꝓuidēdo nō tenet² assu
mere meliorē simpliciter qd est sm caritatem
sed meliorē quo ad regimē ecclesie q scz possz
ecclesiaz instruere et defēdere et pacifice gu=
bernare Assumpt⁹ eciā nō requirit q se reputz
alijs meliorē·ꝶ em esz supbū et psumptuosuz
sed sufficit q nihil in se inueniat p qd sit ei il
licitū assumere placōis officiū·vñ petr⁹ req=
sit⁹ an deū pl⁹ ceteris diligeret ñ ptulit se ce
teris sz simpliciter q amaret rndit·Examiāuit
aūt eū dns de dilectōe ampliori ad ostēdend
q vbi inueniret² aliqs homo pdone⁹ ad regi=
mē ecclesie pcipue debz in eo attēdi eminēcia
dilectōis diuine Nō aūt obstat pdictis illd si
maci pape vilissim⁹ inqt oputād⁹ est nisi scia
et sanctitate pcellat qui est pstācior dignita=
te·qz hoc intelligit² qntū ad studiū iā ostituti
in dignitate·debz ei ad ꝶ intēdere vt ceteros
scientia et dignitate pcellat·ꝶ tho· Vtrum
elect⁹ in epm ignar⁹ in sacra scriptura et req
sit⁹ vtrz sciat vet⁹ et nouū testamētū et rndēs
se scire mortaliter peccet· ꝶndet richꝶ·in suis
questionib⁹ disputatis de quolibet distinguē
do ꝶ mō q talis aut est ignarus ex toto in sac
scriptura aut in pte·qz licet non sciat sacram
scripturaz sicut illi qui sunt ꝓuecti in scia sa=
cre scripture·scit tñ aliquo mō in generali mā
data et articulos fidei et vtutes et vicia et sa
cramēta Si sit ignar⁹ pmo mō tūc talis rnden
do se scire ex deliberacōne mortaliter peccat
qz scienter et ex deliberacōe mētit² mēdacō p
nicōso·qz tale mēdaciū est in piudiciū vtilita
tis aiarz q suo regimi omittūt²·si tñ talis rnsio
sit necessaria ad ꝶ vt sua pmocō nō impedia²
Si vero sit ignar⁹ secdo mō nō audet dicere q
sic respondēdo mortaliter peccaret qz ostuetu
do que sm iura est optima legū interpres ex
de ostue·cum dilect⁹·sic obtinuit vt ista qstio
sic intelligatur·scz vtrz sciat vet⁹ testamentū
et nouū quātum ad ea que necessariū est scire
plato·et hec sunt illa sme quorz sciencia non
potest exequi cōpetēter officiū suum Vnde si
sciat ista talia d testō veteri et nouo tūc sic rn
dens verz rndet sm intencōnem quā debz ha
bere querens in querēdo questiōz illā et ideo
nō mētit² Si aūt nesciat de veteri testamēto et
nouo ea que sunt necessaria ad execucōnez of
ficij sui·tūc taliter rndendo mētitur mēdacō
pnicioso in piudiciū aiarz mortaliter peccat
si talis rnsio sit necessaria ad ꝓmocōnē suam·
Sed obicitur qz si talis mortaliter peccaret

resigre tenere' vt videt' epatū p illd peccatuz
mortale obtētū. sz nō dicit' q tales resignare
teneāt' g° ꝛc. ihs talis aut postq recepit epa-
tū didicit de veteri testamēto et nouo ea q sūt
necessaria ad execucōz sui officij. aut nō. si nō
credo q resignare tenet'. qz quilibz hns offi-
ciū regimis aiarū. si nō hēat ea que ad execu-
cōez sui officij sunt necessaria tenet 1° officiū
in piudiciū aiarū suo regimi omissarū et i salu
tis ꝓe detrimentū Si aūt postea didicit ea q
sunt necessaria ad execucōez sui officij. credo
q nō tenet' resignare. licet mortaliter pecca-
uerit cū rnd' se scire. aliqd em cū peccato mor
tali acqrit' qd tn resignare nō tenet'. sicut mu
lier illd qd d meretricō lucrat' rsignare nō te
net' Aliq vero dicūt q talis resignare tene'
cū obtinuerit nō tm tacita veritate sed etiā ex
pssa falsitate si talis respōsio sit necessaria ad
hz vt nō impediat' pmocō sua. hz richz. Vtrū
peccet q tali electo mun' ofirmacōis impēd'
ihs sm richz. in qdā questiōe si sciēter ofirma-
uerit illū q nō scit de sacra scriptura ea q sunt
necessaria ad execucōz sui officij peccat Si vo
ignorret eū esse talē nec habuit diligēciā debi
tā ad sciend isufficiēciā ei' etiā peccat. qz de-
bet eū diligēter exaiare p se vl p alios bonos
viros ar. ex de elec. ogregata. et ex de eta. c.
vlt. vbi dicit' q pmot' talis debz depōi. et
ex de elec. nichil est. vbi phibe' ofirmari clī-
cus isufficiētis lrature et ofirmās talē si fecit
hz ex negligēcia suspēdi dz a pcepcōe ꝓpriij bn
ficij Si vo hz fecerit ex malicia debz pene subi
ci guiori Vtrū epo liceat ad religionē trāsi
re. Bndz tho. q nō nisi ex cā Perfect' em sta-
tus epalis i hz osistit q aliqs ex dilectōe dei se
obligat ad hz q saluti ꝓximorū insistat. Et idō
tādiu obliga' ad retinēdā curā epalē qdiu pt
sibi omissis ꝓficere ad salutē quā quidē negli
gere nō debz. nec ꝓpter diuine otēplacōis qe
tē. cū apostol' ꝓpter necessitatē subditorū a o
templacōe vite future se differri pacienter to
lerarret. sm illd ad phil'. i. coartor em ex duo-
bus desideriū hns dissolui et esse cū xpo mul-
to meli' est. pmanere aūt in carne est necessa-
riū ꝓpter vos. Nec etiā ꝓpter quecūqz aduer-
sa vitāda vel lucra acqrēda qz vt dicit'. jo. x.
bon' pastor ponit aiaz suā p ouib' suis No
ta tn q eps impedit' pcurare subditorū suorū
salutē multipliciter. qnqz ꝓpter ꝓpriū dfectū
oscīēcie vt si sit homicida vl symoniac'. vel
corpis vt si sit senex vl infirm'. vel sciēcie in
sufficiēcis ad curā regimis. vl irregularitatis
vt si sit bigam'. Qnqz ꝓpter defectū subdito-
rū in qb' nō pt ꝓficere. Vn gg. li. iiij. dpa. se
pe agit' i aio pfectorū q cū suū laborē eē sme
fructu osiderāt i loco alio ad laborem et fru-
ctū migrāt Qnqz ex pte aliorū vt cū plācō ali
cui' generat gue scādalū. i. corinth. viij. si e-
sca scādalisat frem meū nō mā. car. in eternuz
ꝓpter tn scādalū ortū ex malicia aliquorū vo-
lenciū fidē vl iusticiā ecclesie oculcare. nō ē
cura pastoralis omittēda. sm illd Mt. xix. si-
nite illos q sez scādalisabāt' de doctrina xpi
ceci sunt et duces cecorū. Oportet tn q sicut
aliqs assumit eā p piudēciam supioris. ita p
ei' autoritatē ex causis pdictis deserat suscep-
tā vt dicit jnno. terci' ex de renū. si penas.
Potest tn cessante impedimēto in epm resumi
nisi ꝓpter culpā sit depositus et in monasteriū
detrusus ad pniam agēdā. vt habet'. viij. q. ij.
pcipit. vn etiā si sit symoniace pmotus eo ne
sciēte si se ad religionē trāstulit pt iterū ad e-
piscopatū aliū pmoueri. hz tho. Vtrū liceat
epo ꝓpter psecucōz aliquā corpalem deserere
gregē sibi cōmissum ihs sm tho. in qlibz obli
gacōe debz attēdi pcipue finis obligacōnis.
obligāt aūt se epi ad execucōz officij pastora-
lis ꝓpter salutē subditorū. et idō vbi subdito-
rum sal' exigit pseniā psone pastoris nō de-
bet pastor psonaliter deserere gregē suuz nec
ꝓpter aliqd tpale cōmodū nec ꝓpter aliqd p-
sone piculū imminēs cū bon' pastor ponere
teneat' aiam suā p ouib' suis Si vero subdito
rum saluti sufficiēter possit in absencia pasto-
ris p aliū ꝓuideri. tūc licet pastori gregē cor
poraliter ꝓpter aliqd ecclesie omodū vel pso
ne piculū deserere. vn aug' in epla ad bono
ratū. fugiāt d ciuitate seruī xpi. qn eorū quisq
specialiter a psecutorib' q nō ab alijs qui ita
nō querūt' ecclesia nō deserat'. cū aūt oim est
cōe piculū hi q alijs indigēt nō deserāt' ab il
lis quib' indigēt. Si em pniciosum ē nautam
in trāquilitate nauē deserere. qntomag in flu
ctib'. vt dicit nicola' papa. viij. q. ij. Vtrū
epo liceat aliod ꝓpriū possidere ihs q sic nō
em in ordinacōe sua ad hoc se obligat vt abs-
qz ꝓprio viuat. nec ex necessitate reqrit' h° ad
officiū pastorale. vn. xij. q. i. epi de reb' ꝓpris
vel acqsitis. vl qcqd de ꝓprio hnt. heredibus
suis dereliqnt Vtrū epi peccēt mortaliter si
nō largiāt' paupib' bona ecclesie q pcurant
ihs bonorū ꝓpriorū sunt dni ideo pnt ea vel si
bi retinere vl aliis p libito elargiri. jn q° tn
pnt peccare sez si plura cōferāt q oportet vel
alijs nō subuenāt sm q exigit caritas. Non
tn tenent' restituere Bonorū ergo ecclesie sunt
dispēsatores vl pcuratores. vn aug. ad boni
faciū. Si primatim possidem' qd nobis suffici
at nō illa nostra sunt sz illorū quorū pcuracō
nē gerim' Ad dispēsacōz aūt requirit' bona fi
des. sm illd. i. cor. iiij. hz iā quer' inter dispē
sa. vt fide. q. inue. Sūt aūt bona ecclesie nō tā
tū in vsus paupū sed etiā i cultū dei et necessi
tatē mistrorū ecclesie expēdēda vt dicit'. xij.
q. ij. de reddenb' ecclesie vl oblacōe fideliū
episcopo vna porcō emittat' due ecclesiastices
fabricis. et erogacōi paupū a pbitero sub pi
culo sui ordinis mistrēt'. vltīa clericis p sm-
gulorū meritis diuidat' Si ergo sunt distincta
que debēt i vsum epi cedere et aliqd sibi retī-
nuer' d alijs otra fidē dispēsacōis ag' et mor
taliter peccat et ad restitucōz tenet' De depu
tatis vo spāliter vsui suo. jde dicēduz ē qd de
ꝓprijs bonis dictū est. vt. s. ꝓpter immoderatuz
affectū vl vsum peccet quide si immoderatas
expēsas sibi retineat et alijs non subueniat se
cundū p reqrit debitū caritatis. Si etiā d his
velit sibi aliqd subtrahere et osanguineis vl

alijs dare nō peccat si fiat moderate. s. ne in
digeat nō vt diciores fiāt. vñ ambro. li. de of
fi. est approbāda libertas vt primos seminis
tui ne despicias si egere cognoscas ñ tñ vt il
li diciores fiāt ex eo q̄ potes oferre inopib⁹
Si vero nō sint distincta. distribuō eorū eius
fidei cōmittit. Et si in modico deficiat vl sup
abūdet p̄t fieri ꝗ absq̄ bone fidei detrimēto
quia nō p̄t hoc fieri Si vero sit mult⁹ excessus
nō p̄t hoc latere Vnde dicit. bone fidei repu
gnare pmo mortaliter peccat Sz obicit. cō
tra p̄dicta illō hiero. ad damasum papā. q̄ in
quit bonis pentū sustētari possunt siqd̄ paupe
rū est accipiūt sacrilegi ū incurrunt. videt. g⁹
q̄ multomagis mortaliter peccēt si ea que de
bonis ecclesie eis supfluūt egenis ñ exhibēt
ꝗ sicut patz ex dictis oia bona ecclesiarū
sunt paupib⁹ largiēda nisi in articulo necessi
tatis. jn q° eciā p redēpcōe captiuorū et alijs
necessitatib⁹ paupum. vasa cultui diuino ne
cessaria et dicata distrahūt. tunc em peccaret
cleric⁹ si vellet de reb⁹ ecclesie viuere dūmō
haberet patrimoniū de quo viuere possz No
ta etiā q̄ qz bona ecclesiarū vsib⁹ paupū desz
uire debēt siquis necessitate nō iminente pui
dendi paupib⁹ de his que supsunt ex pueniti
b⁹ ecclesie possessiones emat vel in thesauro
reponat in futurū ecclesie valitari et pauprz
necessitatib⁹ puidēdum laudabiliter facit Si
vero necessitas immineat paupib⁹. supflua cu
ra est et inordinata vt q̄s in futurū conseruet
qd̄ dñs pbibet Mt. vj. dicēs. nolite solicii es
se in crastinū. ꝗ tho. Vtrū religiosi qui in e
piscopos promouēt. teneāt. ad obseruacōes re
gulares ꝗ q̄ sic sz ad illas que nō impedi
unt officiū ep̄ale. sz valēt ad pfectōis custo
diā vt cōtinēcia paupras et hmōi Et p conse
quēs tenēt. ad habitū portādū sue religionis
q̄ ē hmōi obligacōis signū et de ꝗ habē. xvj.
q. i. Ad alias aūt nō est solicitudo vt silēcium
et alique vigilie vl abstinēcie ḡues ex quib⁹
impotes corpe redderet. ad exequēdū officiū
suū. jn his em p̄t dispēsacōne vti sm q̄ requirt
necessitas psone vel officij et odicō hoīm cuz
quib⁹ viuit p modū quo etiā plati religionuz
i hmōi secū dispēsant Sic intelligit. illō. xx.
q. i. monachū. Qd̄ aūt dicit. xviij. q. i. quē sac
ordinacō de monacho ep̄m facit velut legiti
mus heres paternā sibi hereditatē vēdicandi
ptātē hēat. jntelligēdū est q̄ hereditatē ñ vē
dicat q̄i ꝗpriā sed q̄si debitā ecclesie vt patet
etiā ibidē parz post. ꝗ tho. Testamētū aūt nl
lo mō facere p̄t eps de rebus ecclesie qz ei di
spensacō earū tm cōmittit. que i morte finitur
ex qua incipit valere testamētū vt dicit. ad he
bre. ix. Si tñ ex cōcessione pape testet. itelligi
tur nō ex ꝗprio facere testamētū. sz apostolica
autoritate itelligi. eē ꝗpliata ptās sue dispē
sacōis vt ei⁹ dispēsacō possit post mortē vale.

Equit. videre de scdo sz qd̄ ē offm ep̄o
rum. Circa qd̄ sciēdū q̄ ep̄i subsunt archi
ep̄is et nihil p̄nt statuere vel disponere d̄ his
que s. ectāt ad cōem statū puicie absq̄ archi
ep̄o sicut nec ecōuerso archiep̄s absq̄ ocilio
ep̄orū. Sed spūalia que ptinēt ad suos ep̄atus
sicut archieps in sua dyoc. sme cōcilio ep̄orū
ca et ip̄i licite p̄nt facere smguli i suis ep̄atī
bus sme osensu archiep̄i. di. xviij. ꝗpter illud
et c. ij. in fine. et. ix. q. iij. c. ij. archieps. si aūt
nul⁹. Sūt āt ista sz osecrare ecclesiā. et vgi
nes velare. clericos ordinare. altaria in eccle
sia osecrata erigere Anteq̄ etiā cōsecret. p̄t p̄
sbiter quot voluerit altaria facere. baptizatos
in frōte crismare. crisma oficere. solēniter pe
nitētes recōciliare. lras dimissorias dare. di.
lxviij. quāuis. de cōse. di. i. nul⁹ p̄sbiter. et d̄
ose. di. v. ñ oportz. di. lxxj. exneo. inter subdi
tos iudicare. ix. q. iij. p smgulos. et. xj. q. ij.
de psona. Cū solēnitate que habē. xj. q. iij. d̄
bent. anathematizare. vnā ecclesiam in duas
diuidere. duas vnire. vnā alteri subicere. no
uas ecclesias erigere ex cā tamē et ñ aliter p̄t
ꝗ facere. sup ꝗ tñ debz osensum illorū quorū
interest req̄rere. ex de oces. pbē. sicut et ex de
ecc. edi. ad audiam. et. x. q. ij. c. vlt. et. xj. q. ij
placuit. Ep̄alē spnodū celebrare. xxxviij. di.
qñ reuertētes ab heresi recōciliare. ex de he
re. ad abolēdā. Canonez late snie quo ad sub
ditos suos odere. iij. q. iiij. nul⁹. multa etiaz
alia que difficile essz enarrare cū ip̄e sit p̄ordi
nator in cūctis. di. xxv. plectis. ꝗ nō debēt p̄
sumi ab inferiorib⁹ ep̄o Et ita in apto est dra
inter ep̄m et alios p̄latos iferiores Vtrū epi
scop⁹ possit vices suas delegare ꝗ sz m ray.
q̄ p̄t ea q̄ spectāt ad ep̄alē ordinem si forte sit
cā legitima ipedit⁹ alij ep̄o delegare vt osec
cōnem ecclesiarū vel recōciliacōz. vginū vela
cōnem. ordinacōz clericorū et sīlia Causas e
tiā cmiales clericorū in quib⁹ agit. ad depo
sicōz nō p̄t alij delegare nisi iusta cā ipeditus
et tūc nō omittet cause diffinicōz. C. de peda
neis. iij. l. ij. Sm alios tñ p̄t alij ep̄o omitte
re cū ꝗ nō sit pbibitū sibi Sūt aūt quedā alie
quas ꝗpter excellēciā sui licz nō sint crimiales
nō debz delegare nisi iusta cā impedit⁹ et tūc
nō nisi lratis et ḡuib⁹ psonis vt est cā mrimo
niall et similes. ex de cōsang. ex lrīs. Nō debz
etiā omittere ptātē dispēsandi cum irregulari
bus sm ray. Bod. vo dicit q̄ ꝗ p̄t qz ꝗ nō est
sibi pbibitū. Absolucōz aūt excōicatorū p in
iectone manuū violēta in clericū p̄t alij omit
tere in casib⁹ sibi ocessis a iure cū viderit ex
pedire ex de offi. ordi. eis. Alias vo cās mio
res etiā spūales vt de decimis et de iure pro
nat⁹ et similes p̄t delegare clericis ex d̄ iudi.
decernim⁹ q̄nto. Decuniarias vo cās p̄t pmo
forte dz indistincte delegare etiā laicis. ar. x
q. i. te qd̄ē. et in. d. c. decernim⁹. in glo. Sz
quid de iudice delegato nūquid p̄t cām sibi d̄
legatā alij delegare. Bñdet ray. ti. de penis
q̄ hoc nō p̄t regulariter nisi in duob⁹ casibus
Vnus est si lis est contestata corā eo. sic intel
ligitur illō ex de sen. et re iudi. cū bartholo⁹
Alius est quando vniuersitas causarū alicui⁹
vel ecclesie est alicui delegata. tunc em p̄ot
vnā causaz vel duas alij delegare. ff. de iudi.
cū p̄tor. jnno. aūt dicit q̄ p̄t etiam omes cās
cōmittere. Eallit ꝗ regla i delegato a pricipe

qui pt alij delegare · ex de offi · dele · quauis · ille tamē cui papa omittat inquisicoz vl pui=sionē ecclesijs de plātis aut ministris alijs faci endā · ꝓ alij omittere nō pt · qz in talib9 indu=stria et fides psone videntur eligi · jtē cui omi=tit crucē predicare · Excōicare aliquos vel ab soluere · cū irregularib9 dispensare vel penitē cias mūgere nō pt hoc alij omittere nisi essz legat9 · qz nō sibi iurisdicō sed certū misteriuz est omissum · ex · de offi · dele · qm̄ · ij ·

Equit' videre de tercō scz de duab9 legi=b9 quib9 ecclesie subsunt epis · Circa qd sciendū q̄ he due leges sunt lex dyocesana et lex iurisdicōis · Prima dsist' i cathedratico exi gēdo et i tercia vl q̄rta pte oblacōnū · Et hac lege subsunt epis oms ecclesie pter monaste=ria · xvj · q · i · p vtilitate · Huic tn legi subsunt capelle monasteriorū · ex e · dqueréte · nisi mo=nasteria essent cū capellis exēpta · ex de puile g · qm̄ · Et sic szm hosti · monachi et alij religio si nō cogētur ad synodū venire nisi habeāt po pulū vel rōe capellarū nō exēptarū · Sic intel ligūt illd ex de priuil · ecclesie · vl nisi sit con suetudo nec ad missam publicā vl ordies fa ciendo recipiūt · xviij · q · ij · duduz · ꝓ hosti · Pre stabūt tamē monasteria etiā exēpta seruicia q̄ dsueuerūt ab antiquo pstare · xviij · q · ij · seruicium · Et censum statutum · xviij · q · ij · eleutheri9 · Secdo lex scz iurisdicōis est quoddam ius ex quo hz eps oia sacra dferre · d causis dgno scere · delicta cohibere · Huic legi subsunt oes ecclesie site in dyoc · tā seculares ecclesie q̄m monasteria · di · l · accedens et eorū capelle · ex e · conquerente · Sed nota q̄ licet due predi=cte leges distinguāt' sepe tn vna ponit' p al=tera · ex de pscrip · audius et de regularib9 ex pte · et de i inte · resti · audius · ꝛc · Omes etiam principes subsunt epis · ex de offi · ordi · omes et · c solite · Et suis archiepis et epis assurgere debēt · et eis iuxta se locū venerabilē assigna=re vt dicitur ibidem ·

Equit' videre de q̄rto scz d canonica por cōne · et de hac querūt' plura scz vtrū ca=nonica porcō debeat' epo ihc q̄ sic et hoc ptz primo p iura decretorū szm que epi pcipe de=bent ptem aliquotā oim oblacōnū et redditu um vnc̄ūqz pueniāt · Et secūd aliq̄ decreta vi=detur q̄ terciā ptē · vt patet · x · q · i · d his · et c · docuim9 · Szm vero alia decreta videt' q̄ me=dietatē · x · q · i · antiquos · Et szm alia quedā de creta videt' q̄ q̄rtā · xij · q · ij · nobis · et · c · cōcel so · De iure vero cōi szm hosti · debz recipe q̄r=tam vt · xij · q · ij · nobis · et c · se · Cui9 racō est · p mo q̄a ista iura sunt posteriora · ex de cogna · spi · c · i · Secdo qz in illa summa oia iura oueni unt · ff · de arbi · die pferre · ¶ · si plures · Tercō quia qd est minimū est tenēdū · ex de cen · ex p te · Quarto qz hec est glosula decretalis quo tā sit hec ps exponēciū · ex · de offi · or · dquerē te · Et de pscrip · de quarta · et de cen · cuz olim · nisi rōne pscripcōis vl dsuetudinis dicat' ter cia vl media · ex de v · sig · ex pte · ij · et in · c · p=allegatis · Sz nūquid rōe pscripcōis vel cō=suetudinis dari poterit porcio minor q̄rta ihc szm hosti · forte talis dsuetudo essz irracōnabil tum qz hoc nullo mō expsse cauet' scz q̄ min9 quarta det' etiā de cōsuetudine · tuz qz quarta multis rōib9 vt dictū est dprobat' · puto tn q̄ esset rōnabilis dūmō essz pscripta · ar · ex d sen · et re iudi · qd ad cōsultacōem · ¶ · vlt · et de cō · olim cām · et de testa · officij Sz nūquid ead rōne nulla dabit' ihc q̄ nō szm hosti · qz talis dsuetudo essz oino irrōnabil et leonina · ar · ex de cōsue · c · vlt · jnno · vo dicit q̄si cōsuetudo sit pscripta q̄ nichil habeat nichil hēbit · ar · ex de pscrip · de quarta · Sed nūquid pscribi pt ihc szm hosti · q̄ sic · dū tn titulus alleget' et ꝓbet' · ex de decimis dudū · Et sic pt intelligi illd · ex de pscrip · de q̄rta · Vbicūqz em̄ est pre sūpcō cōtra possidentē oportet q̄ titulū pro=bet p quē talis psumpcō tollat' · alias sufficit titulū allegare Ad qb9 hec canonica porcio petat' ihc aliqui dixerūt q̄ capitula suprad i=cta intellizūt' tm̄ de cathedrali ecclesia sedz vero hosti · peti pt ab oib9 ecclesijs infra ꝓuz dyoc · cōstitutis · vt patet · xvj · q · i · dstitutū si=ue sint capelle monachorū vl aliorū religio=sorū vl monasteriorū vel alia pia loca siue sint dventualia vel queuis alia infra ciuitatē l ex vt colligi pt ex superioribus · c · specialiter · ex de offi · ordi · dquerente et de testamētis offi=cij · et c · requisisti · nō obstātib9 quibuscūqz pri uil · apostolicis exēpcōis vl alijs · nisi in ea d dyocesano et ei9 pīudicō fiat expsse mēcō · vt ex de decimis dudū · c · vlt · Si em̄ ecclesia in q̄ corp9 assumit' rōne iuris sui prochial · de omi b9 relictis canoicā suā hz · vt ex e · in nra · qua re nō et eps rōe sui iuris dyocesani · vt ex e · d testamētis · c · vlt · Nā dyoc · tota prochia sua cē set' · vt ex de offi · or · significauit · Nota tn q̄si aliq̄ relinquāt' intuitu psone · nichil ex eis dducit' · qz relictū est poci9 carnale q̄ spūale alias sequeret' q̄ d relictis laicis deduci pos=set qd absurdū essz Si vo obtētu loci vl ob sa=lutem aīe cuicūqz pio loco relinquāt' relictū est rpo cui9 vicari9 est eps · xxxiij · q · v · mulie rē · hoc est g° primoniū crucifixi qd nemi ma=gis dueniit q̄ vicario · et his q̄ altario seruiunt a quo corp9 vel relictū assumit' De quib9 d duci debet hec porcio canonica ihc de obla=cōib9 et breuiter d oib9 redditib9 rōe altaris pueniētib9 · liez laici9 videāt' loq̄ capl'a supi=us allegata in questiōe · i · de canonica porcō ne · vn̄ de donatis inter viuos nihil exigz · ar · ex de sepul · de his · multomi9 de exēptis vel aliter onerose acq̄sitis tpaliter sed et de one=rose acquisitis spiritualiter indistincte debet' siue ea mortuaria appelles · vt ex d offi · ordi · conquerēte · vel oblacōes nōie quarū etiā mor tuaria dtinēt' · vt ex de v · signi · cum inter · siue iudicia aīe · vt ex de sepul · c · i · vel legata si=ue relicta p aīa in infirmitate de qua obijt l causa mortis p aīa vl q̄cūqz vltima volūtate dū tn obtētu siue ob deuocōez ecclesie vl pij loci relicta fuerint Secꝯ est si obtētu psone li=cet ecclesiastice dū tam̄ nō fiat in fraudem · p bantur hec ex de sepul · c · i · et · ij · et ex de testa mento officij · et · c · emisisti · Et hoc siue sint

mobilia siue immobilia vel quis alia. Nā ee de realib9 debet hec porcō hoc ē exp̄ssū. ex de sepul. in nra. ¶. tale. Exceptis p. ij. vl. iij. equis vel armis. relictis sine fraude et ꝓpio motu et ꝓpa deuocōe defūcti sine alicui9 instigacione in subsidium terre sancte. vt de in eisdē. c. et ex de. test. c. vlt. Ergo breuiter nisi exp̄sse p ius vel p̄uilegiū eximat' q̄ntumcūq3 alias sit exempt9 de om̄ibus et ab om̄ibus exigi pōt h̄ porcio canonica que debet' ep̄o.

Vtr porcō canonica ep̄i impediat canonicam p̄sbiteri prochialis vel ecōuerso. ihc ꝓ nō qe sunt diuerse et diuerso iure et diuersis debent'. Ep̄o em̄ debetur sua canonica ꝓter onus ep̄ale qd̄ sibi incūbit. Presbitero vero debe' sua ꝓter onus prochiale qd̄ subijt. Et quidē ep̄s debet h̄re quartā oim alior intra suā dyoc. relictor vt p3 ex supradictis. Parrochia vero q̄rta3 nō exiget s3m aliquos nisi ab ecclesia i qua su9 prochian9 eligit sepulturā. qe de illis tm̄ debet eius porcō exigi q̄ occasione sepulture obuenerūt. vt innuit' ex de sepul. cū liberū et in. c. i nra. ¶. penl. v. eisdē. p. Sedm vero hos. vtraq3 canonica tā ep̄alis q̄m prochialis de oibus et ab oibus exiget'. qe h̄ sc3 prochialis de relictis i testamēto debet' vt innuit' ex de sepul. c. j. et. c. cum sup. et. c. in nra. ¶. talem. Et p̄mo quidē ep̄alis deuce' de vniuerso qe dignior debetur et postea prochialis Si vo casu fortuito prochialis p̄mo fuerit deducta tūc ep̄s pcipiet q̄rtam q̄rte prochialis et q̄rtam oim alior qd̄ in idē redit. Nec hoc tibi videat' absurdū ꝓ ille due quarte de vniuerso detrahātur. qe si prochianus in ꝓpa eccl'ia sepeliret' et aie iudiciū ei relinqueret' insolidū ep̄s et p̄sbiter prochialis haberēt totū et h̄ de rigore iuris cōis fieri debet vt ex supiorib9 ꝓbatur. et. xiij. q. ij. ¶. si q̄s irasci' Et ideo si de benignitate p̄missuz est a iure ꝓ iste aliter possit facere ex̄neus nō pōt oqueri iuste. quia si ep̄s accipiat de oib9 medietatē de cōsuetudie et prochialis eccl'ia aliam medietatē de remanentibus saltē ei quarta remanebit. Quid si prochian9 eligat sepeliri ex dyocesi suā. hc iste casus forte nō est i iure determinat9. Dicendū tm̄ ꝓ si osuetudo apparet est tenēda. vt p3 ex de deci. cū sint hoies et. c. ad ap̄l'ice. Alioq̄n ep̄o infra cui9 dyocēs est sita restituenda est porcio canonica sicut et ecclesie infra cuius prochie limites ē sita. qe si i vita ei alienādo p̄iudicare nō pōt multomin9 i morte. ex de sepul. de his. sicut ergo decima rōne culture terre da' illi ecclesie vbi terra est et vbi cultura exercet'. sic et hec porcō. ergo in realib9 nō est querendus de p̄sona s3 de re. ar. ad h̄ ex de decimis. tua nobis. ¶. j. v. et cum de cūctis.

¶ De dignitatib9 pallij. ti. xliiij.

Postea dicendū est de dignitate pallij que ouenit aliquib9 ep̄is et ā. Circa qd̄ sciendū q̄d sit palliū. Et quid in eo cōferat' et significet'. quis ip̄m ocedat. et in quib9 verbis. cui sit cōcedendū. q̄b9 locis et temporibus eo est vtendū. et quo pallio pōt quis vti. Quantū igit' ad p̄mū est sciendū. ꝓ palliū est insigne ornamentū archiep̄i vl' ep̄i sumptum de corpe beati petri vt dicit' ex de elec. significasti. In pallio aūt plenitudo pōtificalis officij et archiep̄alis nois appellacio cōfert'. vt patz ex e. nisi. vn̄ licz sit i ep̄m ofecrat9. an tm̄ pallij recepcōez nō est archiep̄s appellādus. vt de ibidē in glo. ꝓter qd̄ an pallij recepcōez ecclesia de viduata. vt p3 c. di. qm̄. quia sine pallio quedā expediri nō p̄nt. vt p3 ex de elec. ꝓ sicut. ¶. p̄terea Non em̄ licz archiep̄o sine pallio cōsiliū ouocare crisma cōficere. basilicas dedicare. clericos ordinare. ep̄os ofecrare. vt ibidē de. nec virgines consecrare. ex de elec. suffraganeis in glo. et. c. transmissā. vn̄ electus in archiep̄m ofirmatus pōt oia que sunt iurisdicōis. et nō que sunt ordinis. qe in ofirmacōe osequi' oia que sūt iurisdicōis ¶ Vn̄ eo ofirmato pōt oia bn̄ficia oferre. ex de elec. nosti. electos cōfirmare. ex de transla. cū ex illo. Nec obstat id ex de elec. suffraganeis. vbi de ꝓ electus in archiep̄m ofirmat9 pt mādare suffraganeis suis vt electū sue iurisdicōis debeāt cōsecrare licz hoc nō possit facere. Nō em̄ sequi' pōt alijs mādare ergo pōt hoc facere pōt em̄ alicui ep̄o mādare ꝓ subditos suos ordinz. ipse tm̄ eos ordinare nō pōt. Racio hui9 est. qe p hāc demādacōz nihil omittit cū ipsi ex ordie et ofecracōe quā hn̄t hoc facere possint. Nec eis desit nisi ꝓ illi nō sunt de sua iurisdicōne hec bern̄. ex de trāsla. cum ex illo in glo. fi. Ipe tm̄ refert sup hoc plures opi. ibidē. in papa aūt palliū designat plenitudinē ptātis vt p3 ex e. ad honorē ¶ Cōcedit aūt palliū papa alicui p̄lato in curia exn̄ti vel eius nūcio vl' mittit illud p apocrisarios romane curie. vt ex de elec. significasti. c. di. palliū. Est āt palliū ptim bn̄ficiū p̄sonale. vn̄ cū p̄sona sepeli' et ideo n̄ dz alicui p̄stari. ex e. ad h̄. c. ij. partim est locale qe si trasferat' ad aliam sedem ep̄alem vel archiep̄alem cū eo nō trāsfertur s3 remanet ibi. ex de postul. bone. in sū. ber. notat' ex e. ex tua in glo ¶ Cōcedit' aūt palliū his verbis ad honore dei om̄ipotētis et beate marie virginis et beatorz petri et pauli et dn̄i pape gregorij et romane ecclesie nec nō ecclesie tibi cōmisse tradim9 tibi pallium de corpe beati petri sumptū plenitudinē videlz pōtific'l officij vt vtaris eo intra ecclesiam tuam certis dieb9 qui exp̄munt' i p̄uilegijs a sede ap̄l'ica ei ocessis. Est aūt dandū pallium cū cōcessione p̄uilegij noui vel renouacione antiqui. vt patet. c. di. c. fi. ¶ Cōceditur autem palliū archiep̄is oib9 et aliq̄bus ep̄is ex gr̄a spāli. vt p3 ex de p̄sump. cū in iuuentute. Et cui cōpetit palliū debz instāter petere ip̄z vt patet. c. di. p̄sca. Et dz ip̄m pete in ra tres mēses a tpe ofecracōis oputādos. vel a tpe cōfirmacōis si forte iam erat ofecratus. Et nisi pecierit ip̄m impedimēto legitimo cessāte potest de hoc accusari et a dignitate remoueri di. c. qm̄ et ex e. nisi. Et qn̄ recipit ip̄m iurare

debꝫ fidelitatē et obediencią romane eccl'ie di·c·psca· Vtr' aūt papa pallio semp et vbi qꝫ·Alij autē plati nec semp nec vbiqꝫ·qꝫ ille in plenitudine ptātis illi in ptem solicitudinis sunt assūpti·ex e· ad honorē·vñ illi i sua ecclesia· id est in qlibet ecclesia sue puincie si sit archiepus vel sue dpoc·si sit epus vtentur pallio et certis diebꝰ qui in pulegio sue ecclesie ordinent·ex e·c·j·Aliqñ tñ ex spāli cōcessione licꝫ alicui ex puincią sua vel dpoc· vti pallio p missis celebrādis p suffraganeis ofecrādis et clericis ordinādis dūmō fiat de pmissione illiꝰ in cuiꝰ dpoc·celebrat·ex·e·ex tuax·Nō debꝫ etiā vti nisi pallio suo et nō eius ad cuiꝰ puinciā vadit cum sit psona le vt dictū est·vt pꝫ in·c·ex· tuax i glo·viij Intelligendū āt ꝓ potest vti pallio tm i missarū solēnijs di·c·contra morē·et tantū intra ecclesiā·vñ si oīngat eū indutū vestibus sacris ecclesiā pcessionaliter vl aliter exire tūc pallio nō vtet·ex e·c·j·Notat etiā bernā·ex e·ad honorē·qui sūt dies illi in quibꝰ pallio est vtendū et dicit ꝓ sint isti·scꝫ nata·dñi· festiuitates sancti jo·euā·et sancti stephani·circūcisio epiphania·dnica de ramis palmax·cena dñi·sabbatū sanctū·tres dies resurrectionis penthecostes·festū sancti jo·bap·et omnium apl'ox·festa beate marie·et oim sanctorum· dedicacio ecclesiax·pncipalia festa ecclesie sue·ordinacō clericox·cōsecracio epox·anniuersariū sue ofecracōis·ar·ad hec ex de feriis·c·vlt·et ō ofe·di·iij·pnūciandū· et nisi sint isti puilegiati nescimꝰ pcise q̄ sint dies illi vt ide dicit ex e·tua· Mitrā aūt et annuluꝫ pastoralē defert qlibꝫ archiepus vbiqꝫ in missa puata di·xxxj·cleros·in eis em ñ significatur plenitudo officij sicut i pallio· Sꝫ nunquid successor eius qui trāsfert' eoipo ꝓ confirmat' pallio qd inuenit ibi vtet'·Ꝓ ꝓ non sine licēcia speciali pape vt dicit bernā·sup illud·c·bone·in fi·Et papa iniuriaꝫ ei facerꝫ si denegarꝫ puilegiū qd habuit eius pdecessor ff·de aqua quoti·esti·l·j·¶·penl'·De dignitatibus et eax officijs inferioribꝰ ñ psequor· quia fere quot sunt eccl'ie tot circa ea sūt cōsuetudines varie·ex de osue·cū olim in fi· et ex de excess·pla·ad hoc·Siquis tñ velit scire quid iura ō talibꝰ dicāt·legat di·xxj·cleros et di·xxv·plectis· et ex in titulis specialibꝰ p totum·s·de offi·ordi·de offi·archipsbiteri primicerij et sacriste· de epis etiā ptermitto qꝫ sunt hodie ab ecclesia remoti ꝓpter insolētiā suam di·lxviij·¶·j·hi vero et·c·se·in pñ· eiusdē·di·ponit' iter eos et epos dra triplex

De officio iudicis ordinarij ti·xlv·

Einde qꝫ dictū est de platis q̄ sunt iudices ordinarij osequēter osiderandū est de officio iudicis ordinarij·Et primo quis ē iudex ordinariꝰ·et q̄s eū ostituere pōt·scdo qd est officiuꝫ eius et q̄ ptās·tercio quibꝰ mōis ordinaria iurisdicio impedit' vl finit'· Circa pmū sciendū ꝓ ordinariū ostituere pōt pnceps vt papa i spiritualibꝰ instituit pmates·archiepos·epos· Et imperator in secularibꝰ·duces marchiones comites et huiusmodi· vniuersitas etiā facit iudicem ordinariū·ex de iudi·decernimꝰ·Cōsuetudo etiā et lex dant iurisdicionē ordinariā vt patꝫ·C· de eman·l·j·et·ff·de iurisd·om·iudi·l· et qꝫ pōt ergo dici·ꝓ omes mistri eccl'ie qui p electionē creant' iurisdicōes ordinariā hñt exq° administracōes cōsequit' nisi osuetudo ordinariū operatur·qd credit verū hosti· sm jo· Sꝫ tales iudices ordinarios facē nō pnt in autē·ō mādā·pñ·¶· eos aūt·col'·iij·Notandū vero sm gof·ꝓ electus in epm p ofirmacōes sortitur iurisdicōes i oibꝰ pter ea que discussionē maiorē exigūt et munꝰ ofecracōis requirunt·vt patꝫ ex de elec·trāsmissa·Ꝑ tñ fallit i duobus casibus i quibꝰ electus administrat añ ofirmacionē·et exercet iurisdicionē·pmo in electo i papam·qui statim administrat·di·xxiij·i noie· et ex de elec·licꝫ· Scdo in electo cōcorditer vltra ptaliā ostitutos et eccl'ie romane immediate subiecto pter actū alienādi·ex ō elec· nihil·in fi·Et sm hº intelligit illud ex de iudic·decernimꝰ et·xxv·q·iiij·c·j·hec gof·Attendunt' aūt i qlitate iudicis ordinarij·hec scꝫ cōdicio·sexus·etas discrecio fama·Cōdicio·ne scꝫ sit seruꝰ·iij·q·vij·¶· tria·Sexus ne scꝫ sit femia·xxx·q·vlt·mulier·Etas vt sit maior·xx·annox·ff·de arbi·cum·l· vl' adminꝰ xviij·ff·de re·iudi·quidā·Discrecio vt·s·sciat discrete iudicare· iij·q· vij·tria ·Fama ne scꝫ sit infamis·iij·q·vij·infamis·¶· tria·tñ licet infamia faciat ne ordiariꝰ iudicare possit quantū ē de merito vite·sentencia tñ iudicis infamis vel criminosi tenet·Nec pōt repelli ordinariꝰ ꝓpter talia a iudicādo q̄ndiu toleratur i officō suo·viij·q·iij·nōne sm gof·

Vtx epi sint ordinarij iudices monachox Ñnde gof·ꝓ sic·licꝫ habeāt medios adiutores vt abbates vel priores·ad hos em pertinꝫ pma monachox correctō sꝫ eis nō corrigētibus vel forte corrigē nō valētibꝰ succedunt epi·ex e·q̄nto· Vtrū archiepus sit iudex ordinariꝰ in tota puincia sua·Ñndet gof·ꝓ archiepus est iudex ordinarius et cōpetēs epox suffraganeox·ij·q·vij· metropolitano·et· x·q·iij·qꝫ cognouimꝰ·Eox āt q̄ suffragāeis subsūt est iudex ordinariꝰ sꝫ non cōpetēs nisi in certis casibꝰ de q̄bus dictū est ē titulo de dignitate archiepali·ex e·pastoral'·Sꝫ nūquid epus habꝫ sup se circa subditos platorū quos hꝫ sub se i sua dpoc· vt cause subditorū p illos platos medios q̄si p gdum transferātur ad eū sicut ē dictū est de archiepo respectu suffraganeox·Ñndet gof·ꝓ nō omes em cause clericox tractari debent apud epm q̄si apud maius tribunal·ex de offi·archidi· cū satis·Et hꝫ etiā sentit hu·tan·et jnnoc· Excipiunt tñ exemptos vt dicit host· ex de puil· ex pte·Cōtra alios aūt pcedet epus nisi ipediat eū longa osuetudo vl' indulgencia specialis tūc em ñ cognoscet nisi p appellacōes deferat' ad eū vel aliq̄s de alijs casibꝰ interueniat sic intelligūt iº ex ō excess·pla·c·ij·et sil'ia Cōsuetudo aūt pscripta ñ obest epo·ex ō of·

archidia·cū ſatis·hec·de hoſti·Alij·vero vt
io·et lau·dicūt ꝓſi plati inferiores epis per
electionē et cōfirmacōes ſeu p cōſuetudinem
habeāt ordinariā iuriſdicōes· eps cognoſcere
nō pt d causis ſubditorꝫ ꝓpriorꝫ niſi p appel
lacōes vel alio mō legitimo trāſferant' ad eū
vt de archiepo dictū est ē·Secundū āt goſ·
circa h debet attēdi antiqua et approbata cō
ſuetudo ſic plerūq; i ſilib9 ſaluo tm eo qd di
ctū ē ē de abbatib9 circa monachos Si vero
non appareat de oſuetudine ſtandū est opi·
prime·ſm hoſti·

Equitur videre de ſcdo·ſcs de officio et
ptate iudicis ordinarij· Circa qd cōſide
randū est ꝓ officiū eius est curā ſubditorum
hre·viij·q·j·qui epatū· ſingulos ꝓ poſſe iu=
rare·viij·q·j·clemēs·cū miſericordia inqrere
et ea ſi fuerit legitime cōuicta ſm ſtatuta ca
nonū punire·ex e·c·j·q ñ debs i queſtū pecu
nie ouerte vl i guamē aliud omutare ex e·ir
refragabil ·q· fi·Diſtingue tm ſm hoſt·ꝓ ſi=
qs ſit accuſatus et cōuictus et certa pena re=
perit' in iure illa debs infligi nō maior·alio=
quin iudex fit infamis·C·ne ſanc·bap·reite=
ret'·l·iij· in fi·qd intelligo niſi cā ſubſit ali=
ter cōtra·ff·de penis·reſpiciēdum·vbi vo ñ
est ſtatuta pena certa vl ex officio mero inq=
rit'·iudex ꝓcedē debs eqtate ſeruata ſemp in
parte humanior·declinando·ſm qd pſonas
loca et tpa viderit poſtulare· ex d tranſac·ex
pte·Nō tm debēt leuare pecuniā ex auancia
qd intelligit hoſt·fieri qm retinet ſibi· et ſic
loquit' ex de penis·lics et·xvj·q·j·pdicator·
et ſilia·niſi forte vbi ſtatutū ē ſiquis tale qd
cōmiſerit ſoluat tm· tūc em pōt leuare et ſibi
retinere ·ſic loquit' ſm quoſdā·ex e· dilect9
tm ſtatutū tale ñ videt' rōnabile ſm hoſt·Re
gulariter aūt qntū pinet ad correctōes cre=
dit hoſt· ꝓ iſta pena est infligēda q magis ē
timēda·ex vt li·nō cōte·qm frequēter Decca
tores occultos celare ds ſiue h° ſciat vt pſbi
ter ex·e·c·ij·ſiue vt hō exquo ñ pt pbari·vj
q·ij·ſi tm·et·c· placuit· Cōpaciet' eis quos
punirs·di·xlv·vt iuſticia· Verſat' aūt ptas
ordinarij pcipue ēca tria·ſ· correctōes iudiciū
et punicōes· Et ad h ſatis oueniunt verba ca
nonū·coerce·coeripe·excōica·degrada·Co=
erce monēdo·coeripe impēdendo· et h ordo
locū hs ſm goſ·cū aliqs puniri ds p contu=
macia·ſecus est ſi p crimie·tūc em pena inci
pit a degdacōne et finit' in excōicacōne·di·
lxxxj·dictū·et ex de iudi·cū nō ab hoie·Con
tumacia vero incipit in excōicacōe et finitur
in depoſicōe·di·xxxiiij·quorundam· Ad h
nota ꝓ ordinarij ptāte q ſibi operit ex officio
abſoluēdi excōicatos ꝓpter pcuſſionem cleri
corꝫ i aliqb9 caſib9 pt alteri delegare· ex e·
c·vlt·ſs q talē ptātem hs ex omiſſione eā non
pōt alteri omittē·ex de offi·dele·c·vlt·Itē q
pineāt ad ordinariā iuriſdicōes legitur ex e·
conquerente·

Equit' vidē de tercio·ſcs quib9 mōis or
dinaria iuriſdicio impedit'·vl eciā finit'
Circa qd ſciēdū ꝓ ſicut tradit goſ·vlr ipedit'
dupliciter·ſcs p ipſius ordinarij ab officō ſu
ſpēſionē et p excōicacōes vt ps·xxiiij·q·j·au=
diuimus·In ſpūalib9 vo negocijs vel cauſis
impedit' alijs mōis·ſ·p appellacōes·recuſa=
cōes·relacōes ad ſupior·negocij reuocacio
nem pfectā·alij omiſſionē Et p alios modos
quos pōt p ſe notare qlibs ſtudioſus·Finitur
āt ordiaria iuriſdicō qdrupl'r·ſ·morte depo=
ſicōe·trāſlacōe·et digtatis renūciacōe et h°
quo ad pſonā remanet tm penes capl'm vacā
te eccl'ia·ñ tm i oib9 qz nō i ocessionib9 pbē=
dar·ex ne ſe·va·illa remanet inquā de oſue
tudine ſm go·Quod hoſtiē· corrigit dicens
ꝓ capl'm de cōi iure et lege hs hāc iuriſdicō
nem·vñ et facē pōt oſtitucōes ſic vniuerſitas
ſicut collegiū · licitū ñ tm hs exerciciū ñ ſede
vacāte·Ad h nota ꝓ etſi ſupior mādet ordia
rio vt faciet i° qd alias facē poſſs ex officio
ſuo ñ tm ipe ordinarij ſp exequit' vt delega=
tus rōne mādati·ſs plerūq; vt ordinarij iure
ordinarie ptātis·vt ex e·ls·et c·gue·ſepe em
ordinarij ꝓcurā ſibi ea mandari que ipo iure
ſuo facē poſſent ad ſuā excuſatōes·di·xj·quiſ
neſciat·Nō tm ſm hoſt·dat' ꝓpter h tal ptās
ſup exemptos vt dr i·c·guem·nec cōi iuri de
rogat' vt i·c·lics·Preterea ſepe ſupior ñ intē
dit omittē ſs remittē·vñ ſi vult pōt cognoſcē
pōt eciā alteri delegare·ff·de offi·pſi·ſepe·

De vicarijs ti·xlvj·

Abito de his q ſeruiūt eccleſijs noie
ꝓprio·videndū est de ill q ſeruiūt no=
mie alieno·ſ·de vicarijs·et pmo quid
ſit vicari9 ſcdo qd est officiū eius·tercio qm
lics p vicariū deſeruire·qrto qd ius hs vicari
us in eccleſia i q ſeruit et an poſſit pl'es vica
rias hēe qnto d officiali epi ſine vicario vtꝫ
ſit iudex ordinari9 vel delegatus·et an ab eo
ſit appellādum ad epm vel archiepm· Circa
pmū ſciendū ꝓ vicari9 est q vices alteri9 ge
rit·ſiue in officō ñ otencioſo·vt ex e· p totus
ſiue otencioſo·vt·C·d offi·ei9 q vice ali·ge
rit p totū·Nō lics aūt alicui inſtituere vicari
um q ius hs i re ſine aūcte epi ·pōt tm ſociuꝫ
tenere cui9 auxilio fulcia'·vicari9 vo epi cō
ſtituit' p epm ſine capl'o cū ipe eadem pſona
cū epo cenſeat' vt infra dice'· et h approbat
oſuetudo q i talib9 est ſeruāda ex de his q fi·
a pla·ea noſcit'·h hoſt·Vicari9 aūt vicarium
cōſtituē nō pōt ex e·clericos·ſic nec delega=
tus delegatū·niſi dat9 eſſs a pncipe·C·de iu
di·a iudice·et ex de offi·dele·ſup qstionū· h
tm fallit i archipſbitero qui cū ſit vicari9 epi
in qbuſdā ſpūalib9· ex de offi· arpſbiteri mi
ſteriū i fi·aliū tm vicariū dare pt vt dr ibidē·

Circa ſm est videndū qd est officiū vicari=
j·Et ſeruire eccleſie et pſone·ex e·puideat
Et cū eos cura reſpiciat aiaꝫ·ex e·c·vl·pſbi
teri fiet et ad h cogen'·ex d elec·cū i cūctis·

Circa tertiū ſciendū ꝓ ñ videtur licē p vi
cariū deſseruire niſi i certis cauſis· Primo
ſi ex indulgēcia ſpāli operat alicui nō reſidē
Scdo ſi oſuetudo excuſet ñ reſidentē·Tercio
qm eccleſia depēdet a pbēda·vt ex de pben·
expoſuiſti·et·c·exturpāde·Quarto ſi pſona ſm

culpa sua incidit debilitatē vel deformitatē
siue morbum· ita vt p se deseruire non possit
Quinto qñ imminet pfectō necessaria vt ex de
ap·puenit vel volūtaria tñ vtilis et honesta
vt studij vel pgnacōis causa cū licētia tam
plati·vt p3 de cōse·di·v·nō oportz·Et idē est
de cōsimilib9 casibus·Sexto cū est occupat9
in vtilitate ecclie vl in seruicio epi vel pape
In his tñ trib9 casibus absens dicit' residere
qz seruit ecclie vel in se vel i his in quib9 cō
sistit bonuz plurium vel oim ecclesiarū· sicut
bonū exercit9 in duce·

Circa qrtū sciendū q vicari9 hz ꝗ ius i ec
clesia·scz qsi de cōsensu plati sic institu-
tus remoueri ñ pōt a psona q instituit eū vel
successore ei9·ex e·ad hoc·et de arbi·nō sine
Curā hz aiarū·ex e·c·vlt·jus habz in re Et iō
hñs vnā vicariā nō pōt hāe aliā·ex·e·pnde
as·Et vicari9 in vna non pōt intulari in alia
vicaria retēta·extra de rescrip·postulasti· Et
intitulatus in vna nō pōt fieri vicari9 i alia·
ex e·c·j·Agere etiā pōt et ouenire noie eccie
ex de fi·instru·ppetu9·q oia in vicario ppe-
tuo locū hñt·talis em suo noie possidet sicut
is qui oducit ad tps ñ modicū·vt·ff· si ager
vecti·vel emphy·pe·l·vlt·in fi· Et nihilomi
nus possidet p eū psona qz is possidet cui9 no
mie possidet'· ex de resti·spo·cū venisset·hec
gof· Ad ꝗ nota q vicari9 ius habz petēdi
assignari sibi de reddituib9 ecclie cui sruit cō-
gruā porcōez si minus habeat cōpetentez·dz
em hāe talē qd inde valeat omode sustētari·
ex e·ad ꝗ sm host· Nota etiā q vicari9 pa
pe nō pt ex vbē lras ocedē nisi eidē spāliter
cōcedat'·ex e·tua sm host· Itē vicari9 habz
oia q pinēt ad iurisdicōez eius cui9 vicē ge-
rit·C·de offi·eius cui man·est iurisdicio·l·
j·pterea q nō trāseūt sine mādato spāli·ex de
offi·le·q translacōez·hec bern di·lxxxvj·et
ex e·tua nobis·

Circa qntū sciendū q sm gof·vt ptz i sua
sūma eiusdē ti·officiales epi sūt delega-
ti·et a snia eorū ē appellādū ad epz·host·vo
tenet otrariū qntū ad vtrūqz·eiusdem snie est
jnno·Civil·dur·et jo·an· vñ sm eos officia
lis epi est ordinari9·Nā osistoriū eius et epi
idem censet'·vñ hz iurisdicionē ordinariā qd
pbat' ex de appel·romana·et·C·e·l·j·et·ij·
Et cū eadē psona censeat' cū epo ab eo sicut
ab epo est ad archiepm appellandū·licet ab
archidpacono et inferiorib9 eorūqz officia-
lib9 si ñ ad archiepm sz ad epm appellandu3
nisi sit osuetudo in cōtrariū· vt ex de appel·
romana·Et hi scz officiales epi videntur esse
ordinarij·sine admistracōe de quib9 loquit'·
ex de i inte·resti·cā·C·delegati·licz ip aliter
intelligi posset·A delegato vo officialis epi
pōt appellari ad ipm officialē vl epm cū idē
sit cōsistoriū vtriusqz vt dictū est·ad ꝗ ar·ff·
quis et a quo ap·l·j·C·ab eo·q aūt idem sit
osistoriū epi et official' sui nūc est declaratū
li·vj·de cōsue·non putam9·

De regl'arib9 siue religiosis ti· xlvij·
Onsequēter habito de psonis ecclesia
sticis secularib9·dicendū est de psonis eccle
siasticis religiosis·et qz religiosi sūt in statu
pfectōis vt infra dicet'·Ideo pmo cōsideran
dum est de statu pfectōis in cōi·scdo de his
cōiter in quib9 pncipal'r osistit status religi
onis·tercio spāliter de obedientia religioso
rum· quarto spāliter ō pauptate religiosorū
quinto de plationib9 eorū·sexto ō quibusdaz
vtrū cōpetāt eis·Septimo de opacōe religio
nū ad inuicē·octauo de religionis ingressu·
nono de apostasia religionis·Decimo de do
mibus religiosis vtruz epis sint subiecte·xj·
de capitul' monachorū·De mō aūt faciendi
pfessionē in religione habitū est satis ē·li·j·
ti·de voto pcipue·ar·vj·et·vij·de mō aūt vi-
uendi et habitu et capl'is et visitacōib9 reli
giosorū p3 i regulis et ostitutōib9 et ordina
cionibus eorūdem·Necnō et ex de statu mo·
q dei·cū ad monasteriū·in singulis· ea que·
Itez li· vij·e·ti·ne in agro·vbi statuunt' que
dā de monachis nigris·et·c·accedētes·vbi
pcipit' q moniales annis singulis visitentur
Circa pmū qd est de statu pfectōnis in cōi
qrunt' plura·scz vtrū pfectio vie cōsistat i pc-
ceptis·Ex aliqui dixerūt vt tho· q humana
pfectio in via p se et essencial'r osistit in duo
bus pceptis caritatis q est finis diuine legis
secūdario aūt et instrumental'r osistit in alijs
pceptis et osilijs q ordinan' ad caritatē·Pre
cepta em ordinan' ad remouendū otraria ca
ritati cū quibus caritas esse nō pōt· consilia
vero ad remouendū impedimēta act9 caritā-
tis q tñ ñ otrariant' caritati·Sedz aūt civil·
de mara·pfectio huius vie osistit p se et esse-
cialiter nō tm in pceptis caritatis sz etiam in
alijs pceptis moralib9 et osilijs·quia mora-
lia pcepta nō pcipiūt nisi vtutes et opa virtu
tum q sūt essentialiter pfectōes·virtutes qui
dē sūt pfectōes pme·act9 vo earū sūt pfectō
nes sede·et phibēt otraria· Sil'r osilia nihil
aliud cōsulūt·et sic pz q in istis cōsistit essen
cial'r pfectō hois in via·osistit etiā instrumē
taliter in eisdē· virtutes em alie a caritate et
opa earū sūt pfectōes et nihilominus sūt in-
strumēta coopantia et ordiata ad vlteriorez
pfectōez·Caritas etiā vie est pfectio et nihi
lominus instrm ad beatitudinē ordinatū·ve
rum ē tñ q pfectio attēdit' pncipal'r sm cari
tatē·vnūquodqz em dicit' pfectū esse inqntū
attingit finem ꝓprium q ē vltima pfectio rei
caritas aūt est que nos vnit deo qui ē vltim9
finis hois quia q manet in caritate in do ma
net et de9 in eo·jo·ix·vñ ad coll'·iij· sup oia
caritatē habete q ē vinculū pfectōis·Scien-
dū aūt q duplex ē pfectō vna sufficiencie et
necessitatis q osistit pnr i obseruācia pcepto-
rum·alia suyabundācie et superogacōis que
cōsistit in obseruācia pceptorū et cōsiliorum
pnr tñ osiliorū cui9 signū ē q ingrediētes re
ligionē pnr vt i plurib9 intencōz suā dirigūt
ad obseruanciā osiliorū· Est āt pfectōr et ma
ioris meriti obseruacō osiliorū q aliorū pce-
ptorum a caritate qd p3 ex hō q opa cōsiliorū
sunt magis ardua qd p se p3·sunt etiā magis

volūtaria. Opa em̄ ofilior obseruant qz sūt consulta. Opa vero p̄ceptor qz sunt p̄cepta dico per se loquēdo. hec de giuilh. de mara.

¶ Vtr q̄cunqz est pfect sit in statu pfectionis. Sz sm tho. specialis status in hoc pt attendi dupl̄r sm illud qd agit interi. et sm illud qd agit exteri pmo mō attendit quo ad deū. secdo mō quo ad ecclīam. Et sic nunc loquim de statu. hoc aūt mō dicit aliqs esse in statu pfectōis ꝓprie nō ex hoc q̄ hz actus dilectōis pfecte. sz qz obligat se ppetuo cum aliq̄ solēnitate ad ea que sūt pfectionis. Cōtingit aūt q̄ aliq̄ se obligāt et nō obseruāt et aliq̄ implēt ad qd se nō obligauerūt. et ideo nihil ꝓhibet aliquos eē pfectos q̄ nō sunt in statu pfectōis. et aliquos esse in statu pfectionis qui nō sūt pfecti. ¶ Vtrū ep̄i et religiosi sint i statu pfectōis. Sz q̄ sic. vt em̄ dictuz est ad statū pfectōis requirit obligacō ppetua ad ea q̄ sunt pfectōis cū aliq̄ solennitate quorum vtrūqz cōuenit vtrisqz. religiosi em̄ voto se astringūt ad abstinendū a secularib rebus quib licz vti vt vberi deo vacent in quo ofistit pfectio huius vite. obligāt eciam se cū quadā solēnitate pfectōis et bn̄dictionis. Ep̄i eciā obligāt se ad ea q̄ sunt pfectōis assumētes officiuz pastorale ad qd ptinet vt aiam suā ponāt ꝓ ouib suis. vt de io. x. Adhibet eciā solēnitas quedā ofecracōis simul cū p̄dicta pfessione. vn̄ dpo. c. v. an. gerarchie pfectōez attribuit ep̄is tanq̄ pfectioribus. et in. vj. c. attribuit pfectōez religiosis tanq̄ pfectis. ¶ Sz obicit quia status exteriōz debz rn̄dere statui interiori alias incurrit mendaciū qd nō tm̄ est in verbis sz eciā i opibus silēcis. vt ambro. dic i quodā sermōe. sz multi p̄lati et religiosi n̄ habēt interiorē pfectōez caritatis. ergo zc. Sz q̄ hoies statū pfectōis assumūt n̄ q̄si ꝓfitētes se esse pfectos. sz q̄si pfitētes se ad pfectōez tendere. vn̄ non est mēdax quis vl silēcior q̄ statū pfectōis assumit ex h° q̄ n̄ ē pfectus. sz ex eo q̄ ab intencione pfectōis aim reuocat. ¶ Vtrū omēs p̄lati ecclīastici sint in statu pfectōis. Sz q̄ non vn̄ dpo. solis ep̄is et religiosis pfectōez attribuit. c. v. ec. gerar. Presbiteri em̄ et decani curā aiaꝝ hntes. nec ex pte ordinis obligant ad ea que sūt pfectōis nisi q̄tn in occidētali ecclesia in suscepcione sacri ordinis emittit votū ordinēcie qd est vnū de ptinentibus ad pfectōez vt infra dicet. Nec eciā ad curā susceptā obligant ex vinculo pfecti voti. sz pn̄t eā deserere in trāseūdo ad religionē et sine licēcia ep̄i vt habet. xix. q. ii. Et eciaz cū eius licēcia pōt q̄s archidyaconatum vel parrochiā dimittē et simplicē sine cura p̄bendam accipe qd nullo mō licerz si in statu pfectionis eēt qz nemo mittēs manū ad aratruz q̄ aspi. re. ap. ac. Ep̄i aūt qz sūt in statu pfectionis nō nisi cū aūcte pape. pn̄t curā ep̄alem deserere et ex certis causis vt dictū est supra. ¶ Quis status est pfectior p̄latorꝝ vl religiosorꝝ. Sz sm giuilh. de mara. q̄ aliquo modo est pfectior status p̄latorꝝ et aliquo mō status religiosorꝝ. dicit em̄ aug. li. j. de bap° puuloꝝ. cū dicit cuiuscūqz pfectō. q̄ in re dicat videndū ē. sm h° g° dicendū q̄ status p̄latorum aūcte digtate et officō pfectior ē q̄ status religiosorꝝ et h° ostat. Sz an eciā merito n̄ sic apparz videt em̄ sine p̄iudicō q̄ eciā merito dū tm̄ sit bon p̄lat sm exigenciā sui status nihil obmittēs de essencialib ordinantibus statū suū. Cōpacōes em̄ statuū et aliarū rerū cuiuscūqz gn̄is faciēde sūt sm essēcialia n̄ sm accidētalia. Et sm bona in illo gne nō sm mala. Vn̄ si p̄latus salutē aiaꝝ sibi omissarū ꝓcuret vt decz docēdo publice et ꝓuate orādo et offerēdo dona et sacrificia ꝓ peccatis ꝓprijs et alienis. ouersando sine q̄rela. vite p̄beat n̄ mortis exemplū. cū religiosus pficiat essencialia sui stat viuēdo i obediencia sine ꝓprio et i castitate videt sicut dictū ē maius esse p̄miū p̄lati q̄m religiosi. Preterea status p̄lacōis maiorē requirit pfectōez i pfessionibus suis vt dicit glo. sup illud ja. q̄ non obfuit in verbo zc. Eū inquit qui concupiscit p̄esse oportet alijs pfectiorem esse. Et hoc sic arguit. status qui de ogruo requirit meliores et pfectōres p̄sonas. de cōgruo req̄rit meliora et pfectōra opa. sz stat p̄lacōis est hmōi ergo oportz q̄ opa p̄latorꝝ sint meliora et pfectiora q̄ntū ad meritū q̄m in religione. hoc dico q̄tū est de exigēcia vtriusqz stat. Salua ¶
tm̄ pace et gra p̄latorꝝ. videt q̄ status religionis dici possit pfectior quodāmō q̄m p̄lacōnis. scz inq̄ntū ꝓfessores suos magis habz ꝓmouē de impfectōe ad pfectōez q̄m stat p̄lacōis suos ꝓpter maiorē et districtiorē disciplinā cui subdunt religiosi et maiorē elōgacōez a mūdo et occasionib pctōrꝝ. huius signū est q̄ illi q̄ de religione assumunt ad p̄lacōez si in p̄lacione laudabil̄r se habeāt statū religionis statui p̄lacōis p̄ferūt. Et statum in quo sūt plāgūt respectu dimissi. h° legitur fecisse beat gg. vn̄ d se i pn° dyalo. dicit infelix animi meus occupacōis sue pulsat vulnere memit q̄lis aliqn̄ i mōasterio fuit. Et de h pl̄a dicit ibi de seipo. Preterea illi pauci q̄ de statu p̄lacōis trāseūt ad statū religionis. et in eo sicut decet ꝓficiūt statum religionis statui p̄lacōis p̄ferūt. Deniqz i morte vbi sola osideracio et cōsciēcia meritorꝝ aiam osolat nulli vel paucissimi inueniren tam de p̄latis q̄m d religiosis q̄ si dare opcō n̄ mallēt tota vita sua i religione q̄m i p̄lacōe vixisse. Et h° valde facit ad omēdacōez religionis. ait em̄ ph̄s. j. et h. c. de ofer. q̄ in maiori ncēcitate sūt oportūa maiora n̄ q̄ i senectute et egtudib.

Sequit videre de secdo scz de his q̄ cōiter ptinēt ad statū religionis. Et circa h° q̄runt pl̄a. p° vtrꝝ stat religiosorꝝ sit pfect. Sz q̄ sic. nā religio ē q̄dam vtus vt habitum est s. i secdo libro. s. p quā aliquis exhibet aliquid ad dei seruiciū et cultuz. Et ideo antho nomatice religiosi dn̄r illi qui mācipāt se totaliter dei seruicio q̄si holocaustuz offerētes deo. de q̄bus dicit gg. sup ezechielē. sūt q̄dā qui nihil sibi seruant sz sēsū linguā vitā atqz

substanciā quā pceperāt deo immolāt. jn hoc aūt consistit hois pfectio ꝓ totaliter adhereat deo. et sic patz ꝓ status religiosorz ē pfectus.

¶ Vtrū religiosi teneant' ad oia ōsilia euāgelica obseruāda. Sed ꝓ ñ tenēt' nisi ad ea q̄ i regula quā sūt pfessi pceptorie vl inhibitorie vel eciā ōbis eqpollentib9 exp̄munt' qz obligāt se tm̄ ad ista. ad ea em̄ q̄ sūt superogacōis q̄lia sūt ōsilia euāgelica ñ tene' aliqs nisi ex obligacōe ꝓpria. Ad ñ nulla vero alia ōsilia euāgelij eo magis tenentur religiosi plus q̄ ceteri xp̄iani q° se magis mācipauerūt totaliter seruicio dei. et hec rnsio ōfirmat' p papā np co. q̄rtū i declaracōe regule fratrum minorz.

¶ Vtrz dicat' oueniēter et sufficiēter ꝓ pfectio religionis ōsistit in his tribus votis. scz voto pauptatis ōtinencie et obediencie. Sed ꝓ sic et ℔ sic patz status em̄ religionis pōt tripliciter ōsiderari. Vno mō szm ꝓ est quoddā exercicīū tēdēdi ad pfectōez caritatis. Ad ℔ vero requirit' ꝓ aliqs a se remoueat illa p q̄ impediri pōt. ne eius affectus in deū totaliter tendat in quo ōsistit pfectio caritatis. ℔ autē sūt tria. pmū ē cupiditas exteriorz bonorum vñ aug9. x. cōfes. ad deū loquēs sic dicit. minus te amat q̄ tecū aliq̄d amat qd nō ꝓpter te amat hāc aūt ñ minuit sz auget possessio rerū tempaliū. vñ crisos9 sup M^t. dicit ꝓ apposicō diuiciarz flāmā maiorē accendit et vehemencior fit cupido. Secōm ē ocupiscēcia delectacionū viliū inter quas pcipue sunt veneree. vñ aug9. j. sol. nihil eē censeo qd magis deiciat aīm virilē ex arce q̄m blādimēta femie corporūq̄z octact9 illecebres. Terciū est inordinacio voluntatis hūane de q̄ dz gen. viij. Sensus et cogitacio cordis hūani in malum pna ab adolescēcia sua. Alio mō pōt ōsiderari status religionis szm ꝓ ab interiori solicitudine q̄etat' aīm9 hois. solicitudo aūt ingerit' hoi pcipue ēca tria quorz pmū est dispensacō rerz exteriorz. szm ē gubernacio vxoris et filiorz. ꝓpter qd dz. j. corinth. vij. qui sine vxore est solicit9 est q̄ sūt dei quō placeat do qui aūt cū vxore est solicit9 ē q̄ sūt mūdi quō placeat vxori. terciū est dispositō actuū ꝓprio rz. tercio pōt ōsiderari stat9 religionis szm qd est quoddā holocaustū p qd hō se totū offert deo. vt dicit gg. sup eze. szm aūt plm. j. eth. hō hz tripler bonū. s. rerū exteriorz corporis ꝓprij. et aī siue volūtatis ꝓprie p quam vtit' oibus potēcijs et habitibus aīe. Et ideo status religionis integtur ex voto pauptatis castitatis et obediēcie. Nā p hec tria sicut pz intuēti et illa q̄ impediūt caritatis pfectionē et illa q̄ ingerūt solicitudinē remouentur. Et eciā oia bona hois deo offerunt'. vnde de pfectōe pauptatis dz M^t. xix. Si vis eē pfect9 vade et vēde oia. Itē d pfectōe castitatis dz ibidē. sūt eunuchi qui se castrat' ꝓpter regnū ce. et postea subdit qui pōt capere capiat. vñ sicut dānatus ē vigilāci9 q̄ diuicias adeq̄uit pauptati. ita et jouinian9 q̄ mr̄ionū adeq̄uit castitati virginali. Itē de pfectōe obediencie dicit' M^t. xvj. Si quis vult venire post me abneget seip̄m ꝛc. Omnes autē alie religionum obseruācie ordinant' ad hec tria p̄dicta principalia. siqua em̄ sunt instituta ibidē ad pcurādū victū vt labor mēdicitatis et alia hmōi referunt' ad obseruanciā pauptatis. Alia vō quibus corp9 macerat'. vt vigilie. ieiunia et siqua alia sūt hmōi ordinant' ad oseruacionē castitatis. Illa vero q̄ ordinant' ad dilectōez dei et ꝓximi. vt lectō oracō infirmorz visitacio vl siquid aliud est hmōi. oprehenduntur sub voto obediēcie qd̄ pinet ad volūtatez q̄ szm dispositōez alteri9 ordinat suos act9. determiat9 aūt habitus pinet ad oia tria vota tanq̄ signū obligacōis. Sz obicit' ōtra votū pauptatis illud qd dicit glo. sup i°. j. thi. vj. hntes aūt alimentū et quib9 tegim' his cōtē tī simus. Et siqd nihil intulerim9 vl allaturi simus. nō tñ abiciēda sunt oino hec tpalia. Dicendū ꝓ intelligit' ꝓ ñ sūt abiciēda ex necessitate. vñ ambro. j. de offi. dns nō vult ex necessitate p̄cepti simil' opes effūdi szꝝ dispēsari ñ forte vt helizeo boues occidit et pauperes pauit ex eo ꝓ habuit vt nulla cura domestica teneret'. Si vō obiciat' illud act. xx. Beaci9 ē dare q̄ accipe. dicendū ꝓ abdicacio diuiciarz compat' ad largicōez eliarz sicut vl e ad particulare. et holocaustū ad sacrificium. vñ gg. sup eze. dicit qui de reb9 possessis egenis subuenūt sacrificiū offerūt qz aliq̄d deo immolāt et aliq̄d sibi reseruāt. Qui autē seipsos offerūt et nihil sibi reseruāt. holocaustuz offerūt qd est melius sacrificio. Et ido ad excludendū errorē vigilācij dicit' li. de ecclesiasticis dog. bonū est facultates cū dispēsacōe paupib9 erogare szꝝ meli9 est ꝓ intencōe sequēti dnm sil donare et absolutum solicitudine cū xp̄o egere. Sz obicit' cōtra votum castitatis. qz aliqui religiosi vtunt' vxoribus dicendū ꝓ illi ñ sūt simpliter religiosi szꝝ szm q̄d scz inq̄ntū pticipāt i aliquo cum religiosis.

¶ Sed obici' ōtra votū obediēcie. qz illa seruicia maxime placēt q̄ fiūt liberaliter et ñ ex necēcitate szm illud. ii. corinth. ix. nō ex tristicia aut ex necēcitate. dicendū ꝓ necēcitas coactionis fit libere volūtatis inq̄ntum hō vult obedire vel forte ñ vellet illud qd mandat' szm se ōsideratū implere. Et ideo qz necēcitati faciēdi aliq̄ q̄ szm se ñ placent hō se subiciat ꝓpter deū p votū obediēcie ex hoc ea q̄ facit sūt deo accepta eciā si sūt minora. qz nihil maius pōt deo dari q̄ ꝓ suā volūtatem subiciat alteri9 volūtati. vñ aug9. ad armentariū et paulinum nō te vouisse peniteat imo gaude iā tibi ñ licē qd cū detrimēto tuo licuisz. felix necēcitas q̄ in melioza opellit. Si dicat' ꝓ hemite et aliq̄ plati religionū ñ hnt superiorē dicendū ꝓ tales tenent' obedire suis epis vel saltē dno pape ñ tm̄ i his q̄ sūt cōia alijs szꝝ eciā i his q̄ spāliter pinēt ad disciplinā religionis.

¶ Vtrz req̄ra' ad pfectōez religionis ꝓ ℔ tria. s. pauptas ōtinēcia et obediencia cadāt sub voto. Sed ꝓ sic. Nā ad rligiosos

pertinet q̃ sint in statu pfectōis vt dictū est
Ad statū aūt pfectōis requirit obligacio ad
ea que sūt pfectōis q̃ quidē fit deo p votum.
vñ cū tria p̄dicta pertineāt ad pfectionē vite
xp̄iane vt habitū ē status religiosi requirit q̃
ad p̄dicta tria obligetur ex voto ¶ Quod vo=
tum est pocius inter tria p̄dicta. Sed sm tho.
q̃ votū obediēcie. primo qz p ip̄m aliq̃d maiꝰ
deo offertur. s. volūtas q̃m p alia vota vt patz
intuēti. secdo qz i voto obediēcie ōtinetur eciā
alia vota. sz ñ cōuertit. Nā etsi religiosus te
neatur ex voto seruare castitatē et pauptatē
tm̄ h̄ et pla alia cadūt sub obia. tercio qz vo=
tum obediēcie ꝓprie extēdit se ad actus ꝓpin
quos fini religionis q̃ntō autē aliq̃d est fini
ꝓpinquiꝰ tāto ē meliꝰ. Et inde ē q̃ votuz obe
diēcie ē religioni essencialiꝰ. si em̄ aliq̃s sine
voto obie volūtariā castitatē vel pauptatē ex
voto seruet ñ ideo pertinet ad statū religionis
qui p̄fert ipi vōginitati eciā ex voto seruate.
Vñ augꝰ. de vōginitate. Nemo q̃ntū puto au=
sus fuerit vōginitatē p̄ferre mōasterio ¶ Vtz
religiosus semp peccet mortaliter trāsgredien=
do q̃dcunqz eorz q̃ in regula ōtinetur. Sed q̃
nō. nō em̄ eq̃liter obligatur ad obseruandum
oia que ibi ōtinentur sz sm magis et minꝰ sm
q̃d ibi diuersimode traduntur. Nā in regl'is sā
ctorz p̄rm ōtinentur aliq̃ p modū p̄cepti et in=
hibicōis. aliq̃ p modū statuti rōnabilis. aliq̃
p modū monicōis et exhortacōis et hmōi et
hoc patz in regl'a beati francisci. Religiosus
ergo trāsgrediēdo illa q̃ ōtinentur i regula sue
pfessionis p modū p̄cepti et inhibicōis pec=
cat mortaliter. trāsgrediēdo vero illa q̃ ōtinen
tur ibi p aliū modū ñ peccat q̃ntū est de vtu=
te regl'e mortaliter nisi forte rōne excessus libi
dinis vel ōtemptus. alias si sancti p̄res reli=
giones instituētes aliq̃m regl'az eq̃liter obli=
gare ad oia ōtēta i ipa voluissent. frustra dif
formiter sm diuersitatē dictorz modorz tra
didissent ea. Hec rñsio ōfirmatur eciā p gg. no=
num. jnno. q̃rtū. alex. q̃rtū. et nicolaū q̃rtum.
qui declarādo regl'az beati frācisci dicūt nō
obligari frres minores p regl'am nisi ad ea q̃
in ipa p̄ceptorie vel inhibitorie sūt expresse.
¶ Sz obicit quia facere ōtra votū est morta=
le peccatū. sz religiosi voto pfessionis astrin
guntur ad regulā et p ōseqnēs ad oia ōtenta i
ea. g° peccāt mortaliter trasgrediēdo q̃dcun
qz cōtentorz in regula sua. Sed ōcedo q̃ reli=
giosi voto pfessionis astringuntur ad obseruā
dū regulā et oia ōtenta in ea. ñ tm̄ astringūtur
ad obseruādū oia illa eq̃liter vt dictū est. sz
differēter sm q̃d ibi traduntur differēter. s. pre
cepta vt p̄cepta. statuta vt statua. et monita
vt monita. h̄ em̄ intendit q̃ regulā cōdit. hoc
eciā intendit vel intēdere debet q̃ regulā ali
quā vel ōtenta in ea vouet. Et ideo ñ sequitur
q̃ religiosus semp peccet mortaliter trāsgredi=
endo q̃dcunqz ōtentorz in regula sua nisi tm̄
q̃ trāsgreditur illud q̃d exp̄sse p̄cipitur vel ꝓhi
bet in ipa. ¶ Si dicat facē ōtra votū ē mor=
tale pctm̄. Sed q̃ h̄ est verū q̃ aliquis vouet
aliquid intēdens se ad illud faciēdū obliga
re simpl'r hoc est obligacōe necessitatis ita q̃
contra veniēdo peccet mortaliter. hoc autez
mō vouēs aliquā regulā. nō intendit se obli
gare ad obseruandū q̃ cōtinetur ibi p aliū mo
dum q̃m p modū p̄cepti vel inhibicōis Pre=
terea i regula beati bn̄dicti. c. de disciplina
frm suscipiencū. dicitur q̃si nouiciꝰ habita se=
cum deliberacōe ꝓmiserit se oia i regula cu=
stodire ōtēta tūc recipiatur in ōgregacōne. Ec
ce q̃ nouicij sm regulā beati bn̄dicti ꝓmittūt
custodire oia q̃ ōtinentur in ea q̃d tm̄ nō esset si
peccarēt mortal'r transgrediēdo q̃dcunqz ip
sorz. Ex dictis patz q̃ ñ bn̄dixerūt q̃dā dicen
tes q̃si religiosus in ꝓfessione se regulam ser
naturū vouerit agendo contra q̃dcunqz eorz
q̃ ōtinentur i ea mortaliter peccarz Ex h° autē
moti sūt vlterius ad dicendū q̃ ingredientes
religionē nō debēt regulā ꝓfiteri alias faci
unt minꝰ caute. sz pocius debēt ꝓfiteri vitaz
sm regulā vel obiam sm regulā. Sz h° ē pla
ne cōtra decretalē ex̄ de regula. et trans. ad
reli. ex pte tua. vbi dz mādamꝰ vt qui p̄dicto
mō terrā duabꝰ vijs ingredi ñ ferentur postq̃
p annū gestauerint habitū monachalē regu=
lam sm formā ordinis ꝓfiteantur et seruēt. ec=
clesiastica cēsura cōpellas. Ecce q̃d hoc ē ex
p̄ssum q̃ ingrediētes aliquē ordinē debent il
lius ordinis regulā ꝓfiteri. qz dicit regulaz
sm formā ordinis ꝓfiteantur. Ex hoc eciaz q̃
dicit post p̄ p annū gesta. hī. mo. habemꝰ q̃
forma ꝓfitēdi in ordine monachorz ē ꝓfite=
ri regulā. Ex quo sequitur q̃ idē est interpretaiu=
ue ꝓfiteri regulā beati bn̄dicti et ꝓfiteri cō=
uersionē morz sm illā quā quidē formā ꝓfi=
tēdi instituit bn̄dictus. ¶ Vtz religiosus eo
dem genere peccati ḡuius peccet q̃m secula=
ris. Sed peccatū q̃d a religiosis ōmittitur p̄t eē
ḡuius p̄ctō secularium eiusdē speciei tripliciter
Vno mō si sit cōtra votū religionis. vt si reli
giosus fornicetur. secdo mō si ex cōtemptu pec=
cet qz ex hoc videtur esse ingratꝰ diuinis bn̄fi
cijs in quibꝰ est sublimatus ad statū pfectio
nis. tercio ꝓpter scādalū. qz ad vitā eiꝰ respi
ciūt pl'es. Si vero religiosus nō ex cōtemptu
sz ex infirmitate vl' ignorācia p̄ctm̄ aliq̃d q̃d
nō ē cōtra votū sue ꝓfessionis ōmittat absq̃z
scandalo puta in occulto dicit tho. q̃ leuius
peccat eodē gne peccati q̃m secularis qz pec
catū eius si sit leue q̃si absorbetur ex multis bo=
nis opibꝰ q̃ facit. Et si sit mortale faciliꝰ ab
eo resurgit. primo quidē ꝓpter intentōez quā h3
ad deū erectā q̃ et si ad horā intercipiatur facili
ter tm̄ ad p̄stina reparatur. vñ sup illud psal. cuz
ceciderit. non collidetur. dicit orig. iniustꝰ si
peccauerit ñ penitet et peccatū suū emēdare
nescit. justus aūt scit se emendare scit corrigē
vt ille qui dixerat nescio hoīem. paulopost
cū respectus fuisset a dño flere cepit amaris=
sime. Secūdo quia iuuatur a socijs ad resurgē
dum sm illud ecc. iiij. si vnꝰ ceciderit ab al=
tero fulcietur. ve soli qz cū ceciderit nō habz
subleuantē se. Sed certe licz p̄dicte raciones
ostendāt q̃ religiosus i casu illo resurgit et
corrigit se faciliꝰ et ciciꝰ rōne intencōnis et

adiutorij maioris qd bene est verisile. tamen
vt videt alijs nō ostendūt ꝓ peccēt leuius.
quam poci⁹ ex hocipo ꝓ religiosus est magis
instructus sequi ꝓ ḡuius peccat. qz scienci a
est circūstancia agguās nō alleuiās pctm. Ex
hocipo ecia ꝓ ē religiosus et ad ea q̄ sūt pfe
ctōis obligatus tenet magis vitare salte de
bono et equo ecia pctm tale q̄ secularis. vñ
videt ꝓ religiosus peccet ḡuius ceteris pa=
ribus rōe status qz stat⁹ est circūstancia agg
uans nō alleuiās pctm. Si obici ꝓsi peccata
religiosorz essent ḡuiora pctis secularium reli=
giosi essent peiorib odicōis secularib⁹. dice=
dū ꝓ religiosi ñ defacili peccant ex ptemptu
sz q̄nqz labun in peccatū aliqd ex ignorācia
vel infirmitate a quo defacili releuant. si āt
ad hō pueniāt vt ex ptemptu peccēt efficiū=
tur pessimi et maxime incorrigibiles sz̄m illd
hier. ij. Cōfregisti iugū disrupisti vicula. dixi
sti ñ seruiā i omni em colle sublimi et sub oi li
gno frōdoso tu psternabaris meretrix. vñ au
gu⁹ i epla ad plebē ꝓponēsē. erqd deo seruire
cepi quō difficile sum expcus meliores q̄m q̄
in monasterijs pfecerūt. pta nec sum expert⁹
peiores q̄ qui in monasterijs defecerunt.

Equi idiserare de tercio. s. de obia reli
giosorz. Et ēca hō q̄runt pla. s. vtrz reli
giosi teneā obedire plātis suis i oib⁹ q̄ ñ sūt
ptra deū. Sz si loquim de obia sz̄m pfectōez
sic extendit se ad oia q̄ nō sūt ptra deuz et re=
gulā suā. vñ dicit bern. ꝓ pfecta obediencia
finē nescit. si aūt loquim de obia sz̄m necessa
riam obligacōz sic habz modū et mensurā se=
cundū voū emissi magnitudinē et sic dicit li=
bro de dispēsa. et pcep. ꝓ subditus nec citra
pmissū est inhibend⁹ nec vltra cogēdus per
legē obie. Et ideo distinguendus est. aut em
plātus pcipit aliqd qd ē sz̄m regulā aut ptra
regulam aut ē aut infra. si sz̄m regulā tenent
obedire. seo sz̄m regulā aliq̄ dicunt esse expli
cite aliqua implicite vt obsequia cōitatis et
negocia ordinis pmouēda sine quib⁹ obser=
uari ñ posset regularis obseruācia et tā i his
q̄m in illis tenent obedire. Dicunt ecia esse
aliqua sz̄m regulā qz facūt ad regule plenio
rem obseruanciā et in his ecia tenent obedi=
re. verū est tñ ꝓsi plātus talia pcipiat in lon
gum tempus debz hō facere de ofensu subdi
torz vl eorz qui oueniūt ad capl'm. Si eciam
sūt infra regulā tenēt vt si pcipiat aliq̄ leuia
reficē. puta corpus suū. Si aūt sint ptra regu=
gulā scz qz eorz opposita i regl'a pcipiuntur
et phiben. aut i eis pōt dispēsare plat⁹ aut
nō eo ꝓ regula vl ostitucō phibet. Si sit cer
tum ꝓ ñ pt subditus ei i talib⁹ obedire non
debz. Si vo sit certū ꝓ pōt vel dubiū an pos=
sit obedire tene argumentū de dubio. xxiij.
q. j. quid culpa. Si aūt sint supra regulā aut
pcipiunt in cautelā pcti committēdi puta ꝓ
subditus ieunet in pane et aq̄. qz plat⁹ vdz
naturā eius pnaz ad luxuriā et sic nō tenetur
obedire nisi in casu. s. qñ ñ posset aliter vita=
re pctm. Aut pcipiun in penā pcti omissi sic
tenet. aut in augmentū meriti vt recipe mar
tiriū et hmōi sic nō tenet. Circa ea vero que
sunt pter regulā vt sūt illa q̄ nec ibi ptinent
nec ad illa q̄ ibi ptinent expediūt vl ordinā
tur vt leuare festucā vl aliqd hmōi ē dnplex
opinio. vt dicit pe. i quadā. q. d quolibz. qui
dam em dicūt ꝓ ñ tenet obedire i maiorib⁹
q̄m sint ea q̄ in regula ptinentur. Alij dicunt
cōi⁹ et verius ꝓ nec i ḡuiorib⁹ nec i leuiori
bus q̄ sunt oino pter regulā tene obedire qz
nō tenet nisi q̄tinus obligauit se pfessione.

Vtrz ois iobediēcia religiosorz sit mortale
peccatū Sz sz̄m gual'. ꝓ ñ. in his q̄ sūt regl'a
ris discipline qñ fit surrepcōe. sz tm qñ fit sci
enter et cū sufficiēti deliberacōe. vñ bern. d
dis. et pcep. li. xj. nō q̄liscūqz mādati pterico
crimialem inobiam facit sz repugnare et nol
le obedire. Et li. viij. dicit si verbuz loco vel
tpe silencij ꝓ oblitionē surreptū fuerit cōtra
pceptū veniaz facillime impetrabit qz eciam
vir pctm reputabit. Idē dicit. xij. li. si iuben
te seniore mihi silē. verbū elabit reū me esse
fateor sz venial'r. Si vo ex ptemptu sciens et
deliberans spōte i verba prūpo puaricatorē
me ostituo et ēminal'r. qd aūt idē dicit. xj. li.
viij. c. ois inobia inexcusabil'r est culpabilis
intelligendū est de religioso mortal'r ñ veni
alter delinquēte. Quis plus peccat subdi
tus vel plat⁹ ñ soluēdo ꝓ dz. Dicit em bern.
de dis. et pcep. li. v. si regularis pfessio q̄ se
minor subdit maiori eq̄ obligat porē. cōis eq̄
dem pacti vtrūqz necitate reor teneri et fieri
duos ꝓ alteri⁹ spōsiōz alterutrius debitores
vnū fidel' cure alterū humil' obie Sz secūdū
gual'. B operz vide i q̄b⁹ ostitit cura plati et
obia ipsius subditi. fidel' aūt cura plati respe
ctu cuius libz subditi ē i trib⁹. qz em subdit⁹
religiosus supposuit plato ꝓpriū iudiciū. pro
priā volūtatē et reliqt ꝓpriā possessionē tene
sibi plat⁹ i verbo doctrine ꝓ pmo/in exēplo
cōuersacōis honeste q̄ voluntatē ei⁹ alliciat
ad bonū. ꝓ scdo./et sz̄m statū et posse suū ei d
tpalib⁹ puidē ꝓ 3°. vñ bern. plato dicit. pa
sce vbo exēplo et tpali subsidio. Respectu ec
tor⁹ collegij dz tria. s. errata corrigē. bonas
ostuetudines et ordinacōes oseruare. delecta
re i onere ñ i honore. de pmo et scdo dic hu.
in expōne regl'e beati aug. plati ostitui sūt.
vt errata corrigāt. bñ ordinata custodiāt. vi=
tam et mores subditorz verbo et exemplo cō
ponāt De tercō dicit hu. ibidē plat⁹ quē de=
lectat onus nō honor. caritas nō ptās. seruis
tus alijs impēsa nō ab alijs suscepta. Officiū
aūt siue debitū subditi est sz̄m hu. et bern. hu
mil'r obedire i his q̄ sunt sz̄m regulā suā ñ ē.
Dicendū 8° ꝓ cōpando aliqm inobediencia
pticularem subditi ad omissiōez aliquā plati
in his q̄ dz subdito ñ est certū iudiciū vl'e q̄s
eorz magis peccet. sz hēe se possūt vt excedē=
cia et excessa sz̄m varias odiciones et vias lo
quēdo tñ in cōi ad statū huius et illius plus
peccat plātus ñ intēdens fidelē curā q̄ sub=
dit⁹ nō soluēs humilē obediencia. Aggūat
em peccatū plati. pmo rōne officij. qz debet
verbo et exēplo lucē subdito sicut sol in mun

do. unde sicut casus solis de celo esset maior
defectus in mūdo q̄ unius stelle. ita maior est
casus plati q̄ subditi. Sedo rōe adiutorij. qz
platus habet adiutoriū maioris scientie gre
et obedientie subditorū sibi obsequentiū et om=
nium ipm iuuantiū. de primo dicit gg. tantū dz
platus subditū in scientia excedere quātū pa
stor gregē. De secdo dicit glo. luc. ij. q̄ ampliorē
datur gratia plato. terciū p se patz. Tercio rōe
maioris damni qz sicut maius damnū est cor
poris infirmitas capitis q̄ pedis. sic defectus
plati nocet plus collegio q̄ unius subditi.
¶ Vtrum religiosus teneat abnegare in obe
diendo propriā volūtatem. Et propria voluntas
pt dici tripl'r. Uno mō sm q̄ propriū excludit
conformitatē cum diuina volūtate. et sic dicit
anselm. sola propria volūtas ē causa demeriti.
sic etiaz dicit bn. q̄ sola propria volūtas ardet
in inferno. Secdo dicitur propria volūtas aliquid
indifferēs cui se nō immiscet volūtas dei vl
superioris in iubendo vel prohibēdo vt cū hō
vult aliqd indifferēs tūc em nō excludit nec
includit volūtatē dei vel sui superioris. et ido
talis propria volūtas nō est principiū meriti vel
demeriti. Tercio dicitur propria voluntas sm qd
proprium dicitur qd in aliquo pcepto volūtatē su
perioris nō sequitur. Et hoc pt esse dupl'r sc3 aut
sensualitatis nō cōdelectantis sz contristātis si
sit aduersū vl odelectātis si prosperum. et sic nō
repugnat obedientie habere propriā volūtatez
Aut rōis nō approbātis vel sequi nolētis qd
pcipitur qz ē aduersū. vel approbātis et sequi
volētis qd pcipitur nō qz pcipitur sz qz prosperum
vt eminētia platōis. Et sic propria voluntas re
pugnat obedientie et hoc dupl'r. aut em repu=
gnat ei inquātū ē superioris debita vt cū vo=
lūtas rōnalis rēnuit. aut inquātū ē meritoria
vt cū volūtas rōnalis appetit nō qz pceptū sz
qz honorificū. Ex dictis patz quo propria volū=
tas repugnat obedientie et quo non et p conse=
quēs quo religiosus tenetur in obediēdo abne
gare propriā volūtatē. ¶ Vtrum profitēs obedien=
tiā sicut abnegat volūtatē propriā et supponit
eā volūtati plati. ita etiā debeat iudiciū suum
supponere iudicio plati. ita q̄ sicut dici pt q̄
talis nō habz propriā volūtatez. etiā dici possit
iste nō habz propriū iudiciū. Et videtur q̄ sic. qz
liberū arbitriū est facultas volūtatis et rōis
Et ido ipa electiua rōnalis adeo ē diuīcta vo
luntati motiue. vt q̄dquid eligit ipa electiua
statiz et solū in illd moueat ipa motiua. ergo
si remanet libertas siue propriētas electiue nō
abnegasset ille pfecte propriā voluntatē. aut si
eā pfecte abnegauerit videtur q̄ sicut volunta
tem suā nō renuit sed volūtati plati suppo=
sunt. ita etiā suū iudiciū iudicio plati suppo=
nere debuit ¶ Contra regula beati benedicti
prohibet omno esum carnium omnium. exceptis de
bilium et infirmis et egris. et hec sunt verba
regule. carnium quadrupedū omni mō ab omnium
abstinea domestio. pter omno debiles et egros
Esto ergo q̄ abbas credat istū esse debilez et
ideo pie motus pcipiat ei q̄ comedat carnes.
Iste aut scit vel firmiter credit se nō esse debi=
lem vel egrum. si ergo sm iudicium plati cō
cedit istu esus carnium et comedit. cōtra conscien
tiā facit et sic peccat. omne em qd nō est ex fi
de peccatum est ad ro. ix. glo. ome qd est con
tra conscientiā. huic ergo nō licet comedere. li=
ceret aut si supposuisset iudiciū suū iudicio p=
lati. ergo ꝛc. Rndet alex. de an. ad questionez
q̄ humanū iudicium est multiplex. Est em qd
dam iudiciū circa cognoscibilia tm. vt cuz iu=
dicamus quid verū quid falsum. de tali iudi=
cio nō oportet q̄ obediēs supponat ipm iudi
cio sui plati. Aliud est iudiciū nō tantū circa
cognoscibilia sz etiā circa facienda. Et illd est
duplex qz qdam est tm deliberatiuū et illd
etiā nō oportet supponere iudicio plati. non
tamen ita diuīctuz est volūtati q̄ volūtas mo
ueat ad ome illd qd illud iudiciū deliberat.
Sepe em aliqs subditus deliberat vtrum hoc vl
illud sit faciendū. et tamē postq̄ deliberauit
nō mouetur ad faciendum illud. sed magis fa
cit illud qd ei suus platus pcipit. Aliud iudi
ciū qd est circa facienda nō tantū est delibe=
ratiuū sed etiā diffinitiuū. Et illud ita diuīctū
est voluntati q̄ postq̄ peligendo altern diffi
nuit esse faciendū statim volūtas moueat ad
illd faciendū. Unde obediens illud iudiciuz
abrenūciare debet sicut et voluntatez et hoc
quantū ad ea ad que reliquit propriā volūtatē
et de hoc pcedit obiectio prima. Si aut quera=
tur quid monachus facere debeat in casu pdi
cto. dicendū q̄ si sit psumptio probabil de eius
debilitate vel infirmitate. qz contingit aliqn q̄
illi qui vident extrinsecū hoiem magis ppen
dūt eius attenuatōem vel debilitatez q̄ ipe.
Vel etiā ipe propter nimiū feruorē vl etiaz iex=
perientiā sui laboris nō eque bene cognoscit
suā debilitatez sicut alij magis expti. ideo pt
et debz in tali casu obedire plato. Si autē co=
gnoscat se debilem nō esse nec abbatem hoc
ex aliqua probabili psumptōne credere non te
net nec debz ei in tali casu obedire. unde nec
suū iudiciū diffinitiuū debet quantū ad hoc
iudicio eius supposuisse. sicut nec voluntatez
voluntati. quantū ad illa dico que sunt con=
tra formam regule. sicut em vult bn. licet pre=
latus praesit subditis. semp tamen regula pest
plato. ita vt ipe nūquā possit aut debeat pci=
pere contrariuz regule. etsi pcipiat non est obe=
diendū. ¶ Vtrum in potestate abbatis sit muta
re observātias spūales. Et vtrum sit obediendū
ei pcipienti contrarium iparum. Videtur q̄ sic qz
dicitur in regula. omia in dispositōe abbatis
sint vel fiant. quare sic dicendo omnia nihil
excipit. maxime cū statuta ab homine vt vult
bn. possint mutari. mutare poterit observan=
tias nō tantū carnales sz etiam spūales et erit
obediendū in mutatōne istarum sicut et illarum.
Et sm alex. de an. q̄ sicut vult bn. sunt que=
dā spūalia que abbas omno mutare nō potest
vt illa que nihil habent admixtum de corpo=
li observantia. vt humilitas caritas et cetere
virtutes. Sūt autē qdam alia q̄ etsi sint spūalia
quantū est de vltimo complemento. habent ta=
men aliquid annexū de corporali observātia

vt cantare vel psallere. hoc aūt etsi sit spūale
tn̄ ꝓ altius vel dimissius vel ꝓ canticū hꝰ vl̄
illō cantet ī quibusdā est in abbatis dispositō
ne vt etiam vult ipa regula Non tamen est
in eiꝰ dispositōne mutare qn̄ voluerit. sz secm
ꝓ viderit expedire szm bonū et equuz. vn̄ bn̄.
q̄dquid de spūalibꝰ in regula ipa traditū est
nequaq̄ in manu abbatis relinquit. reliq̄ vo
ps que est in corpalibꝰ obseruātijs nō est ita
in eiꝰ volūtate posita vt eiꝰ volūtati seruiat.
sed potiꝰ caritati Et de hm̄oi solū nō de pure
spūalibꝰ intelligendū ē cū dicit oia in dispo
sitōe abbatis fiāt. ¶ Vtrz obediendo sit abba-
ti pcipiēti otrariū obseruātijs carnalibꝰ. vbi
gra iste monachus multū laborat ponat mō
ꝓ abbas ex quadā discretōe put sibi videtur
pcipiat ei vt omedat carnes. nūqd abbas pt
hꝰ pcipe et ille tenet obedire. videt ꝓ sic qz
oia sūt in dispositōe abbatis. vt habet ī regu-
la et hꝰ maxime loquit de carnalibꝰ siue cor
poralibꝰ obseruātijs. Sz szm alex. d an. ꝓ li
cet hec obseruātia sit carnal phibet tn̄ oibꝰ
exp̄sse esus carniū exceptis debilibꝰ et ifirmis
vn̄ et ita dicit ibi carniū esus infirmis oino
debilibusqz p repatōe ocedat. at vbi melio-
rati fuerint a carnibꝰ more solito abstineant
omns. qz gꝰ quātūcūqz abbas subditis psit. re
gula tn̄ pest abbati. dicendū ꝓ in his in q̄bꝰ
regula exp̄sse pcipit vel phibet nō pt mutare
nec ipi mutāti est obediendū nisi q̄ntū regla
pmittit. Vn̄ cū dicit ibi oia in dispositōe ab-
batis fiāt. intelligit de illis de q̄bꝰ regula
exp̄sse nō phibet vl̄ pcipit Si ergo q̄rat si ab
bas isti qui multū laborat pcipe possit vt car
nes omedat. dicendū ꝓ seruata lege caritatis
et institutōe regule et ognita necessitate pso
ne hꝰ sibi pcipe pt et aliter nō. qz vt dicit bn̄.
q̄diu militāt caritati immobiliter fixa sūt ipa
regule precepta. ita scz ꝓ mutari oino nec ab
ipis ppositis pnt sine offēsa ¶ Done ꝓ aliq̄s
mō intret claustrz et videat monachos come
dere carnes. cogitetqz certe tu bene poteris
illō sustinere et sic pfitet szm osuetudinē quā
inuenit vl̄ forte nō pfiteret si credēt illicitū
sibi esse omedē carnes. nūqd gꝰ iste peccabit
omedēdo carnes. Sz szm alex. an. ꝓ q̄cūqz p
fitet. regulā pfitet. et nō osuetudinē. Vnde
q̄lēcūqz osuetudinē inuenit monachꝰ postq̄
pfessus ē tenet a carnibꝰ abstinere vt patet
in verbis regule pdictis. Non em̄ q̄ phibuit
esum carniū quadrupedū ocessit esuz volati-
liū. imo cū iste sint delicatiores phibēdo il-
las multomag intēdit phibere istas Quia gꝰ
regula exp̄sse phibet. ideo dicendo sine p̄iudi
cio ꝓ nisi debilibꝰ et infirmis nō licz omedē
carnes imo q̄ aliter faciūt trāsgressores sunt
maxime cū dns papa regulā szm suā intentōz
exposuerit ¶ Si obiciat ꝓ ille nūq̄ intēdit se
obligare ad nō omedendū carnes. dicendo ꝓ
etsi hoc nō intēdit explicite tn̄ implicite obli
gauit se pfitēdo et vouēdo regulā in qua hꝰ
otinet Etsi dicat ꝓ ipe nesciebat hꝰ in ea cō
tineri. imputet sibi qz p̄nosse debuerat ad que
se obligaret. ¶ Vtrz sequaces p̄mozz abuten
tiū esum carniū peccauerint omedēdo carnes
Sz szm alex. de an. ꝓ pmi abutētes q̄ sciebāt
hoc nō esse faciendū et ex sua pnitate siue cō
cupiscētia illō fecerūt grauissime peccauerūt
Nec trahi pt argumētū p eis ꝓ aliq̄s sanctꝰ
pmiserit illis edare carnes. ab illo em̄ fuit ls
pmissum nō qz nō esset malū. sz ne omitteret
maius malū. Et ex hoc nō sequitur ꝓ illō nō
fuit pctm̄ Nā et ipe deus multa mala pmittit
fieri. posteri aūt sequaces q̄ ex pnitate sua sci
enter secuti sunt abusū peiozz grauiter pecca-
nerūt. q̄ aūt ex ignorātia tm̄ et nō ex pnitate
etsi minꝰ tn̄ peccauerūt cū deberēt scire quid
tenerent obseruare. ¶ Vtrz liceat subdito iu
dicare de p̄cepto plati. Sz iudiciū de p̄cepto
plati pt triplr fieri. vel in opatōe ad pcipien
tem vl̄ ad obedientē vel ad illō qō pcipitur.
primo mō nō pt subditus iudicare de p̄cepto p̄
lati sui. sic aūt iudicat q̄ dicit p̄ceptū esse in
iustū ex animo vl̄ cā. nō tn̄ subditus dicit pre
ceptū esse sibi factuz ex odio qō plātus gerit
otra eū in animo Aut ꝓ in pcipiendo intēdit
malā causaz Hoc em̄ ē detrahere. vnde dicit
euariscus papa. sunt nōnulli q̄ pp̄ositos suos
puerse rep̄hendūt si vl̄ parz exiterūt ipis mo
lesti. Secdo mō iudicare ē impfectōis. hꝰ em̄
mō pcipe et iudicare ē velle discutere vtrz p
latus potuerit hoc ei pcipe vt sciat vtrz in hꝰ
teneat ei obedire. Et sic dicit bn̄. li. de pcep.
et dis. ꝓ vitupabile est monacho ad singula
pcepta vel de singulis velle iudicare. ido cō
mendant serui centurionis Math. viij. dico
huic vade et vadit ꝛc. Tercio mō licet cuili-
bet iudicare. Obediētia em̄ sic dz esse pmpta
p volūtatez. sic debet esse discreta p iudiciuz
ratōis. ideo dicit seneca. nō te moueat dicen
tis autoritas nec q̄s dicat sed quid dicat at-
tende. Et hoc mō iudicat qui discernit vtrum
hō pcipiat otra legē vel nō. vt si otra legem
dei nō obediat. si aūt nō otra obediat szm il-
lud. ij. mach. vij. nō obedio p̄cepto regis sed
legis. Item aliter ē iudicandū cū aliq̄d pcipi
tur otra regulā qō plātus facere non pt q̄ est
infra regulā. Aliter cū pcipit aliq̄d otra ob
seruātias regulares q̄ sūt ifra plātū. Et in qui
bus pt ex cā necia vl̄ vtili dispēsare ¶ Vtruz
obia q̄ hz aliquid de suo sit meritoria. Sz szm
tho. ꝓ obia sicut et q̄libet alia vtus dz habē
pmptā volūtatē ad suū ꝓpriū obiectū nō aūt
ad illō qō ē ei otrariū. ꝓpriū āt obiectū obie
est p̄ceptuz qō ex alterius volūtate pcedit. vn̄
obia reddit pmptā volūtatē hois ad implen
dū volūtatē alterius scz pcipientis. Si aūt illō
qō ei pcipit sit ab eo ꝓpter se volituz sine rōe
pcepti vt accidit in psperis iā ex ꝓpria volū-
tate tendit in illō et nō videt illud implere
ꝓpter p̄ceptū sed ꝓpter ꝓpriā volūtatē. qn̄ aūt
illō qō pcipit nullo mō est szm se volitū. sed
szm se osideratū est ꝓprie volūtati otrariuz vt
accidit in psperis. tūc oino ē manifestū ꝓ nō
implet nisi ꝓpter p̄ceptū. Et idō dicit gg. vl.
mozz. ꝓ obediēta q̄ hz aliq̄d de suo in psperis vel est nulla vl̄ mior. qz volūtas ꝓpria nō
videtur tendere principaliter ad implendum

pceptū sed ad sequendū ꝓprīū volitum. vnde dicit ibidē ꝙ cū locus supior impat q̄ ad pcipiendū obedit obedientie sibi vtutē euacuat si ad hoc ex ꝓprio anhelat. In aduersis aūt vl difficilib⁹ ē maior qz scz ꝓpria volūtas in nichil aliud ibi tēdit q̄ in pceptū. vñ dicit ibidē ꝙ obediētia ē tātomagis meritoria et laudabilis quātomin⁹ hz de suo scz in prosperis qd ē intelligendū sm illd qd exteri⁹ apparet sm tñ dei iudiciū q̄ corda nouit dtingere pt ꝙ etiā in ꝓsperis obediētia aliqd hñs de suo nō ꝓter hoc sit mi⁹ laudabil et hᵒ si ꝓpa volūtas obediētis nō min⁹ deuote tēdat ad implendū volūtatez pcipiētis. In aduersis aūt quātoplus obediētia hz de suo tātomagis est laudabil. et quātomin⁹ hz de suo tātomin⁹ ē laudabil. vñ dicit ibidē ꝙ obediētie sibi meritū minuit q̄ ad ea q̄ despecta fūt inuitus nolensqz descēdit. ¶ Vtrū ꝓter obediētiā pterm̄itti possit aliqd bonuz. Sz sm tho. duplex est bonū. qddam est bonū ad qd faciendū hō necessario tenet vt amare deū et hmōi. aliud ē bonū ad qd nō tenet hō ex necessitate. pmū bonū nl'o mō dz pterm̄itti. scdm vo bonū dz hō qnqz pterm̄ittere ꝓpt obedientiā ad quā necessario tenet. qz nō dz hō facere bonū aliqd incurendo culpā. Et de tali bono loquit gg. vlt. morz. cū dicit ꝙ nūq̄ p obedientiā dz malū fieri. aliqn aūt dz p obediētiā bonū qd agit pterm̄itti. Et tñ vt dicit gg. ibidē bonuz qd pterm̄ittit p obedientiaz ad alia bona pt recōpēsari. ¶ Vtrz religiosi teneāt mag̃ obedire suo patri spūali scz plato ꝙ patri carnali Sz sm richd. aliqua fūt i quib⁹ filij parētib⁹ carnalib⁹ obligant de iure nature et de iure diuino vt fūt illa q̄ intelligunt vl' dtinent in illo pcepto honora patrē tuū et matrē tuā. Et respectu horz magis tenent pfessi in religione obedire ꝓ loco et ꝓpe patri carnali q̄ suo plato. Professio em̄ in religione nullū absoluit a diuini pcepti obligatōe. Ad hd em̄ obseruant dsilia vt pfecti⁹ obseruent diuina pcepta. vñ p hoc ꝙ religiosi pfitent obseruatōz aliquorz dsiliorz nō min⁹ tenēt ad obseruatōez diuinorz pceptorz. Et his dcordat decretū. xxxj. si qui filij parētes maxie fideles deseruerit occasione diuini cult⁹ et nō post debitū honorē parentib⁹ reddiderit anathema sint. Aliqua vo fūt in qb⁹ nō obligāt filij parentib⁹ carnalibus nec de iure nature nec de iure diuino. Et respectu illorz planū ē ꝙ religiosi nō magis tenent obedire pri carnali q̄ suo plato. ¶ Sz cōtra pdicta videt esse illud Math. xix. oīs qui reliquerit prez aut matrez ꝓpt nomē meū centuplū accipiet et vi. eter. possi. Sz illd intelligit vbi et qñ parētes nō indiget a filijs honorari. Et maxie qñ filios inclināt ad illd qd ē dtrariū saluti iporz. vñ dici pt ꝙ intelligi respectu eorz in qb⁹ filij nō obligant parētib⁹ nec de iure nature nec de iure diuino. ¶ Cui ē magis obediendū scz inferiori vl' supiori ptāti siue plato Sz dupl'r dtingit loqui de ptāte superiori et inferiori. Vno mō sm qd dpant ad sūmā ptātez a qua fluūt sm gradū et ordinē. vt ptās dsulis ime diate a ptāte pncipis siue impatoris et ptās curatoris a ptāte pcōsulis. Et ptās prioris a potestate abbatis. Et ptās inferioris a ptāte supioris. Et sm hᵒ ptās supior est simpl'r efficacior et ei magis est obediendō qz pt mutare et relaxare pceptū inferioris. Alio mō prout dpant ad sūmaz ptātem vt a qua fluūt imme diate ad regimē alicui⁹ populi sz differēter. qz supior fluit ad aliquos effectus certos et spēales sz inferior ab eadē ad cōes et gnales effect⁹ sup eundē populū. Et tal est ptās archiepi et epi sup subditos epi qz vtraqz imediate fluit a sūma ptāte scz pape sz dr̄nter. qz eps cū est in suo epatu subditorz suorz cause deferūt ad epm ex de offi. archidpa. cū sacr Archieps vo licz sit ordinari⁹ iudex et cōpetens respectu suffraganeorz suorz. xj. q. iij. dgnouim⁹. Nō tñ est iudex operēs subditorz suffraganeorz suorz licet sit ordinari⁹ eorz. Et ido nō intromittit se de causis eorz nisi in certis casib⁹ in quib⁹ ē iudex operēs iporz. vt ex de offi. or. pastoralis.

Sequit videre de qrto scz de pauptate religiosorz. Et circa hᵒ querunt plura scz vtrz xpiane pfectōis sit vilificare seipm. Sz ꝙ sicqz hᵒ valet ad humilitatē acquirēdā et exercendā et pficiendā. Vñ sup illud io. xiij. vos debetis alter alteri⁹ lauare pedes. dicit glo. q̄ ad pedes inclinat ei humilitas in corde excitat etsi iā est ei in corde dsūmat hūilitatis effect⁹. Item bñ. in quadā epl'a ad rogerū dicit. humilitas ad quā ducit humiliatio est tot⁹ spūalis fabrice fūdamentū sz ipa humiliatio ē via ad humilitatē sicut patiētia et lectio ad sciam. Et hāc humiliatōem vocat bñ. vilificatōez. et sic patz ꝙ humiliatio et vilificatio p xpo ē opus pfecte vtutis. ¶ Vtrz xpiane pfectōis sit abrenūciare ꝓpter deū oibus taz in cōi q̄ in speciali. Sz sm bñ. hoc est xpiane pfectōis nō tm̄ sufficientis sz etiaz supabūdantis. Cū em̄ duplex sit vita ad quaz disponit gra scz actiua et dtemplatiua. Actiua deorsū ordinat. et dtemplatiua sursū in celū eleuat. nul⁹ aūt magis est ad hᵒ pdone⁹ q̄ ille qui penitus ē ab onere tpalū exoneratus. Talis aūt ē q̄ pfecte abrenūciauit ꝓpter xpm oib⁹ terrenis. et ido talis iā fūdamentū sui edificij collocatū habz in celis. Et hinc ē ꝙ spūsancto dictante talē modū viuēdi papa approbauit ex de excess. pla. nimis praua. vñ huic dtariū nulli oino licet sentire q̄si pfitētes talez modū viuēdi videant stulte agere. se periculis exponere et deū temptare. Nā cōtra tales dicit in fine regule beati francisci vbi pauptas hm̄oi dfirmat. nulli ergo oino hominū liceat hanc paginā nre dfirmatōis infringere vel ei ausu temerario dtraire. Contra tales etiā multa dicit aug⁹ li. de elemosina q̄ dimitto breuitatis gra. Ex hoc apparet euidēter ꝙ oino oib⁹ vl'r p xpo abrenūciare nō ē culpandū sz poti⁹ tanq̄ culmē euāgelice pfectōis amendandū. Ad hoc aūt sufficientissime astruendum vna sola autoritas est

expssa ex ore xpi osulētis dimittē oia Math.
xix. si inquit vis pfect9 esse vade et vēde oia
q̄ habes et da paupib9. Est sufficientissima ec
si multa glosaꝝ expositoꝝ et sanctoꝝ dicta
viderēt esse otraria. Sit em̄ aug9 ad paulinū
de videndo deū. an inquit scripta nra scriptu
ris canonicis coequabis. q. d. nullo mō. ergo
qm̄ diuina autoritas sic expsse dicit oia dimit
tenda ei q̄ oscendere vult ad pfectōes euāge
licas. pt3 ꝓ verbū illd ita certitudinaliter dz
teneri ꝓ ei non possit sine periculo obuiari.
¶ Sz otra dicit ecc. xxvij. ꝓpter inopiā multi
deliquerūt sz nihil qd est via ducēs in culpaz
spectat ad pfectōz euāgelicā ergo zc. Sed du
plex est inopia scz inuolutaria q̄ habz mentis
defectū et pnitatē et occasionē ad peccandū
Et volūtaria q̄ habz sufficientiā adiūctaz szm
illd. ij. corꝝ. vj. tanq̄m nichil habētes et omia
possidentes. Et hō disponit ad iusticiā pfectā
qz mentē eleuat et facit ad om̄e opus bonum
ꝑdoneā sicut ecōtra radix oim malorꝝ est cu
piditas ¶ Vtrz mendicare ꝓpter xpm̄ sit xpia
ne pfectōis Sed szm bon. triplex est mod9 mē
dicandi. Prim9 puenit ex necessitate nature
vt cū quis mēdicat nō tm̄ qz paup: sz etiā quia
debilis vel infirm9 et hic mod9 ē tolerabil
et miserabilis. sed p patientiā fit meritori9 et
laudabilis. exemplū d lazaro mēdico luc. xvj
Secūs puenit ex viciositate culpe vt cū quis
mendicat p ocio fouēdo vel p lucro captan
do. et hic modus est vituperabilis in oib9 et
pcipue in illis qui sanctitatis specie habent.
de qb9 dicit aug9 li. de ope monachorꝝ. nul
laten9 decet vt in ea vita vbi senatores fiunt
laboriosi fiāt opifices ociosi. vnde otra hūc
modū mendicādi est editus iste liber. Tertiu9
mod9 puenit ex superogatōe iusticie vt cum
quis mendicat p xpo imitando vl euāgelizā
do vel p vtroq̄z. Et iste mod9 ē valde lauda:
bilis. Et tal mendicās seipm vilificat p xpo
ad bonū puocat. liberi9 deo vacat et effica:
cius qz nō tm̄ verbo sed etiā facto mūdi con:
temptū ꝑdicat. hūc g° moduz approbat vl is
ecclesia Approbāt etiā sancti viri vt frāciscꝰ
dñicus. benedictus. alexius. et alij vt patet
in eorꝝ legendis. Apli etiā et ꝓphete necnō
et ipe xpus in cui9 psona dicit ꝓpha in psal.
Ego aūt mendic9 sum et paup. glo. paup est
qui sibi nō sufficit. mēdicus q̄ ab alio petit.
Nec obstat ꝑdictis illd deutro. xv. oino indi
gens et mendicus nō erit inter vos qz p hoc
nō ꝓhibet alicui mendicare. sz ꝓhibet diui
tib9 ne sint ita tenaces vt ꝓpter hoc aliqui ex
egestate mendicare cogant. Nec obstat etiā
q̄ lex. C. de validis mendi. imponit penā va
lidis mendicantib9. qz imponit illis qui nō
ꝓpter necessitatē vel vtilitatez mendicāt. hāc
questionē tractauit plenissime bon. in q̄stio:
nib9 disputatis de pauptate. ¶ Quid ē maio
ris pfectōis in religione scz vel nihil habere
nec in ꝓprio nec in cōi. vel nichil habere in
ꝓprio et aliquid habere in cōi. Sed indubitā:
ter primū ē maioris pfectōnis. si em̄ agit de
pauptate constat q̄ illa est maior pauptas. si
vero agit de penitētia ostat q̄ pfectior ē pe
nitētia vbi oia relinquūt in ꝓprio et in cōi q̄m
vbi sufficienter habent ncia in cōi. hō oclu
dit gg. omel. xij. sup eze. dicēs. q̄ totuz dimi:
sit culpas suas ia liberi9 in fletibus ospicit.
Si ergo pauptas et pnia sūt quedā pfectōes
sequit q̄ hre sufficientiā in cōi quantū dimi:
nuit de pauptate et pnia tm̄ diminuit de pfe:
ctōne. Si aūt agit de caritate occurrit illud
aug. de doc. xpiana. li. iij. c. iij. quātomag̃ re
gnū cupiditatis destruit tāto caritas auget
hec aug9. sz ostat q̄ cupiditas mag̃ destruit
in religione in qua ē cōmoda expropriatio q̄m
in ea in qua saltē cōitas nō expropriat. ergo
quātū ē de oditōe status caritas erit pfectior
vbi ē religio pauperior. Ad hō etiā ꝓbandu
potissime facit illd qd dns dicit apl'is Math.
x. nolite possidē neqz aurꝝ neqz argentū neqz
pecu. zc. qz videt dns ꝓhibē apl'is quos vo
luit esse maioris pfectōis ne aliquo mō possi
deāt in cōi vel in spēali hec tpalia. Et q̄ xps
ꝑdicta ꝓba dixerit ꝑcipiendo habet expsse ex
textu euāgelij. Dicit em̄ Math. x. sic hos em̄
misit ihesus ꝑcipiēs eis dicēs. In via gentiuz
ne abie. et post pauca. nolite possidere zc. et
Math. vj. ꝑcipit eis ne qd tollāt in via zc. hō
etiā vult ambro. sup luc. li. vj. Et gg. in ome.
quadā. Qui perā inquit et sacculū portare p:
hibuit sūptus et alimēta ex eadē ꝑdicatione
ocessit. Nam sequit. in eadem aūt domo ma:
nete edentes et bibentes que apud illos sūt
hec greg ¶ Sz obicit otra ꝑdicta qz habere
aliquid in cōi est oforme pauptati xpi qz xps
hoc exemplo suo docuit. Legitur em̄ io. xij. q̄
iudas habuit loculos in quibus ea portabat
q̄ mittebant ergo zc. Dicendū q̄ trib9 de cau
sis inuenit xps loculos habuisse et necessaria
emisse. ꝑmo ad subuentōz paupeꝝ io. xiij. aut
vt egenis aliquid daret. scdo ad vsus suos et
suorꝝ ꝓpter necessitatē. vñ legit io. iiij. q̄ di:
scipuli ei9 intrabant ciuitatē samarie vt eme:
rēt ncia. samaritani em̄ erāt inhospitales iu:
deis tercio odescensiue et dispensatiue ꝓpter
infirmos q̄ postea erāt talia in eccl'ia q̄situri.
sicut dicit glo. sup illd psal. ꝓducēs fenū iu.
Ex nll'o ꝑdictorꝝ triū modorꝝ ꝑt argui q̄ ha
bere aliqd in cōi sit pfectōis in viris religio:
sis. nō ex ꝑmo mō qz habere aliqd in cōi hoc
mō nō est habere in cōi sicut habēt religiosi.
sed sicut hnt plati qui bonorꝝ eccie sūt dispē
satores et ꝓcuratores et nō dñi. Nec ex scdo
mō. illd em̄ qd fit qñqz ꝓpter tm̄ necessitatez
simpl'r ē magis impfectōis q̄m pfectōis. vt da
uid et pueri ei9 necessitate famis opulsi ome
derūt panes ꝓpositōis quos nō licebat edere
nisi sacerdotib9. j. reg. xxj. Simpl'r aūt hm̄oi
panes edere illicitum erat laicis nichil pfe:
ctōis Nec ex tercio mō illud em̄ qd totuz fit
ꝓpter infirmos vt pl'imū szm se et simpl'r ē ma
gis impfectōis q̄m pfectōnis. puta cū platus
dispensat cum infirmo corpaliter vel spūali:
ter in aliquo qd est contra obseruantias cō:
munes in religione intus vel extra vt edere
carnes vl edere bis in die ieiunij. Prouidere

Inopia 2.ª

Medicatio qp quid

Ne pot Aurelio scriptum

tñ otra necessitatē instantē et hre qñq; ꝓter
infirmor suppoztatōes fuit pfectōis in xpo.
h° tñ facere simplr et absolute ē impfectōis
hec ad pñs sufficiāt de hac materia gra breuitatis tractat aūt eā diffuse et plene frater giuil. de mara in quodaz opusculo suo.

Sequit vidē de qnto scz de plātōib9 monachoz et regulariū. Et circa h° querū pla. pmo vtruz pozes remoueri possint. Sed si priozes aliqui sūt p electōes canonicā institui nō possūt sine cā et sine iuris ordine remoueri. ex de sta. mo. c. ij. nisi priuilegiū vl osuetudo iurisdictōz hac pstet. ex d elec. sacrosan. Illi aūt priozes q nō sic eligunt scz p abbates sicut volūt instituunt defacili remouēt. ex d spmo. p tuas in fi. Vtrz abbas in collatōe alicui9 priozat9 aliqd onus imponere possit Sed ꝓ nō. vñ li. vj. de regularibus cū psone. abbates debēt priozat9 pure oferre sine omi pcio et sine oi pacto Nec abbas pt aliqd on9 imponē pozatui cuz vacat nec ppetuo nec ad tps. Nec pt aliqd tale imponere priozib9 instituus. Vtrz monachi pfici possint eccl'ijs prochialib9. Sed szm gof. et ho. ti. d sta. mo. ab epis pñt cū abbatuz osensu. xvj. q. ij. c. ij. Et h° ē verz de ecclesijs q nō spectant ad monachos pleno iure. ex de sup. ne. sic. et ex de pben. monachis. de illis aūt q spectāt ad eos pleno iure sufficit abbatis osensus. xvj. q. ij. visis. Etsi sic sint instituti pñt pdicare baptizare et alia officia psbiteri facere. xvj. q. j. ¶. ecce. et h°. c. vsqz ad. ¶. his oib9. aliter nō habet hmoi officia psbiteri facē. xvj. q. j. p totū a pncipio vsqz ad. ¶. ecce. in h°. c. Nota szm host. ꝓ eps nō dz monachū pficere. abbate in eo retinēte iugū obedientie qz si deliqueret et statiz ad abbatē fugēt nec coarigi posset vt deceret. Et hoc osiderauerūt iura q dicūt ꝓ monachi pfici nō pñt in secular ecclia. hoc em ē verz si remaneāt sub abbatis obedientia. vel non pñt pfici epo invito. Ad h° nota sedm gof. ꝓ cū monachi ad plātōes trāseūt secularis absoluūt a quibusdā obseruāciis vt a ieiunio silentio et vigiliis. qz vt dr. xvj. q. j. nemo pt ecclesiasticis deseruire et monastica regula ordinate psistere vt districtōz mōasterij teneat q quotidie in misterio ecclesiastico cogit pmanere. Ab alijs aūt nō absoluit vt ab habitu dauētia et ꝓprio nō habēdo. Bz nūqd absoluit ab obedientia abbatis. Sed sedm gof. ꝓ sic si trāseat ad eccliaz epale. xviij. q. j. c. isto Si vo ad aliā miorē aut illa subiecta ē suo abbati. aut nō. si sic et h° qntū ad tpalia tūc eximit ab ei9 obedientia quo ad spūalia. xvj. q. ij. sane. et ex de capel. mo. c. j. Si vero sit ei subiecta in spūalib9 tūc trāslatus remanebit in oib9 abbati subiect9 et seruabit oia sicut prius. pter ieiuniū silentiū et vigilias q in eccia seculari seruari nō pñt vt sup dictum est Si aūt in nullo sit ei subiecta tūc ipi i nullo tenet. xvj. q. j. in prochia nec suā ecclam reget szm officiuz monachale. qz ad quācūqz ecclesiā veneris ei9 osuetudinez seruabis di. xij. illa. Bz nūquid talis ab esu carniū exi-

mit a regula monachali. Bñdet gof. ꝓ sic ne ex hoc illi cū quib9 viuit scādalizent. di. xlj q. squis. Sz si habz monachū cuz quo viuit regulā quo ad esuz carniū obseruabit ex de stamo. ꝓ dei. nisi infirm9 sit de ose. di. v. carnez aūt. vl etiā szm host. epo q fact9 ē abbas ei9 imperāte. Nota etiā szm host. ti. de sta. mo. ꝓ officiū pdicatoris in h° ē priuilegiatuz scz ne ponat in eccia prochiali sol9 monach9 sine socio eiusdez ordinis. et sic loquit de stamo. ꝓ dei timorē. licet hoc facili9 oceda canonico regulari q est regule laxioris. Innoc. vo sup dictū. c. simplr dicit ꝓ mōach9 nullo mō sine socio pt esse. szꝝ canonic9 regularis pt vt dr ibidē. Bñ. vo ex de capel. mo. sup vlt. c. magis sentit ꝓ nec monachi nec regulares canonici pñt in ecclesijs esse soli. Vtrz monach9 possit fieri canonic9 in eccia seculari. Sed szm host. et io. ꝓ h° fieri nō debz qz nō dz arari in boue et asino nec debēt boies pfessionis diuerse sic sūl esse. ex de elec. cū cām q inter. et. xvj. q. ij. in noua. Nō dz ergo monachus poni cū secularib9 nisi ꝓpter curā aiarz in qua hoc ē spēale. sic nec secularis dz cū regularib9 poni Vñ cleric9 secularis nō pt hre pbendā in ecclia regulari nec locū nec vocē in capl'o vl refectorio licz possit in ea simplr beneficiari. hec host Quid faciēt monachi d ecclijs pinēēib9 ad eos quo ad tpalia in qb9 nō pñt duo vl tres monachi habitare cū psbitero prochiali qz nō sufficit ecclesie Sed szm host. psbiter de eccia dz hre sustentatōez ogruā nō obstāte aliqua pscriptōe vl osuetudine otraria ex de pben. extirpāde. Et siqd supest hoc monachi poterūt hre et secū portare et in h° casu dz eis de tpalib9 respōderi ex d priuil. cū et plantare. ¶. in ecclijs. et ex de pben. in lateran. Si vo nichil supsit et nichil pñt hre. ff. de furtis. itaqz fullo. Si aūt desit aliqd dyocesan9 tenet puide vt notatū ē sup Quid si in tali ecclesia siue capella possint esse plres monachi retēta psbitero ogrua portione. Sed szm host. ꝓ tūc abbas pt monachos suos illuc mittere et hi sub impio abbatis oino remanēt et tenent regulā monachalē seruare szm ꝓ dictū ē sup. Bz qd erit de diuino officio in hmoi eccia. psbiter em tenet se qui officiū epatus. monach9 officiū misterij sui. Sed szm host. si monachi habeāt suū oratoriū ita remotū ꝓ voces nō possint ofūdi separatim faciāt officiū suū. Et tales dūmō ab offēsa iuris prochialis caueāt et i pace viuāt magis priuilegijs gaudēt vt patet ex de excess. pla. nimis iniqua. nimis praua. Et licz habere possint campanā ex priuilegio spēali vt dicit in. c. nimis iniqua. nō tñ cāpanas sine licentia epi. ꝓ si habuerint eps pt hoc corrigere p seipm. ex de priuil. patētib9. Si vero nō habeant oratoriū cedāt psbitero. et de licentia ei9 antea vel postea faciāt officiū suū. alias sine metu excōicatōis eos expellere pt. ex de sen. excō. veniēs. hoc aūt male seruāt monachi nolentes psbitero cedere otra illd di. xciij. sub dpacono qd pt in hmoi exaudiri.

Expedit aūt eis oratorium facere si velint ibi
dinode habitare. xj. q. j. necessaria qz se debēt
a populo segregare. xj. q. j. si cupis. et. c. pce
dere et sequeri. ¶ Vtrū monachi possint pfici re
gularib9. Sed sm hosti. q sic duz tam habeat
abbatis et epi dsensū. xvj. q. j. cuz p utilitate
et. c. doctos. pt em pfici in eccl'ia seculari vt
dictū est sup. g° multomagis i regulari. Nūc
aūt ē expssuz in. vij. de elec. cū romani. q nul
lus religiosus decetero in platū alteri9 reli=
gionis vl habit9 eligat' etsi secus psuma' sit
irritum et inane. Eligi tn pt religiosus in epm
secularis eccie vl cuius libz etiā regularis vt
dicit' ibidem. ¶ Vtrū heremita possit fieri ab=
bas monachorū. Sed sm hosti. q sic ex d elec=
cū monasteriū. ille tn nō fuit elect9 sz postu=
latus vt patet ibidē. ¶ Ad h° nota q religio
si mēdicātes q ad ordines nō mēdicantiū etiā
autoritate aplica decetero trāsibūt vl etiam
usqz nūc trāsierūt. licz nūc priorat9 admistra
tōnes vl officia aut curā aiarū vl regimē qd
cūqz obtineāt sibi. vocē vl locuz in capl'o nō
habēt. Etiā si hoc alij eis cedāt. nec decete=
ro ad prioratus admistratōes. vl quecūqz offi
cia pnt assumi etiā tanqp vicarij seu mistri vel
locū aliorū tenētes. Nec aiarū curā et regimē
pnt p se vel p alios exercere. qdquid autē in
contrariū fuerit attemptatū ē irritū ipo iure q°
uis piudicio nō obstāte in. vij. de regularib9
vl pfessores. Et hec dstitutio nō extendit' ad
ordines abolitos mendicātes vt dr ibidē.

Sequit' videl de sexto scz d qbusdā actib9
siue officijs et accusatōib9 vtruz operāt
religiosis. Et circa h° querūt' pl'a. primo vtrū
religiosi teneant' aliqd opari manib9. Sed et
ad maiorē euidentiā primo videndū est vtrū
opari manib9 sit sub pcepto. Circa qd sciendū
sm bonā. p iudiciū d quolibet sumendū ē sm
finē ad quē ordinat'. labor aūt manual' vide'
ad tria esse vtilis scz ad ociū tollendū. corp9
domandū. et victū querendū. quorū pbatōz
omitto cā brevitatis. et etiaz qz satis p se pa=
tēt. Si ergo dsideret' labor manualis put or
dinat' ad duo prma nō ē sub pcepto sicut nec
alia exercitia ad illa duo ordinata. licet em
ociū sit tollendū et corpus domandū p aliqd
exercitiū bonuz nō tn pcipit' in spēali de hoc
exercitio vel illo. Si aūt dsideret' sm qd or=
dinat' ad victū querendū sic videt' esse sub p
cepto. Vn ad thesz. j. opamini manib9. sic em
pcipim9 vobis ꝛc. Nec tm sub precepto iuris
positui sz etiā iuris naturalis ad qd hō incli
nat' ex suis naturalib9 sicut aūt patet ex ipa
dispositōe corporis hō naturalē hz ordinē ad
opus manuale. vn iob. v. hō nascit' ad labo=
rē ꝛc. Notandū aūt q duplex est pceptū legis
nature. qz aliqd ordinat' ad tollendū defectū
singularis psone vt illd gen. ij. de omi ligno
para. comede. quodda ordinat' ad tollendum
defectū toti9 speciei. vt gen. j. crescite et mul
tiplicamini ꝛc. qz ergo labore manuum pt ali
qs subuenire defectui pprio et alieno. patet
q quodāmō est sub vtroqz gne pdictorū pce=
ptorū. pceptū aūt qd ordinat' ad tollendū de
fectū corpalē nō obligat nisi defectu existen
te. vn si esset aliqs qui posset vivere sine cibo
nō obligaret' pcepto de comedendo. sic g° p
ceptū de labore manuali nō obligat aliquez
singulariter sm q ordinat' ad tollendū defe
ctū pprium vel cōem aliquo mō nisi defectu ex
istente. et ido q habēt alias vn iuste vivē pos
sunt nō tenent' manib9 laborare. qui vero nō
habēt vn iuste viuāt tenent' manib9 labora=
re. Nota etiā q qdcūqz negocium hō agit de
quo licite victū querē pt sub laboze manuuz
ordinet'. His visis patz respōsio ad questionez
apositā. dictū ē em q illi tantū obligant' ad
laborē manualē q non habēt alias vn vivere
possunt. et ido q exercent opa spūalia et pos=
sunt alias licite vivere q de manuali laboze
nō tenent' manib9 laborare. Distinguend tn
videt' de opib9 spūalib9. sunt em quedā opa
spūalia q ad singularē pfectū pinent facien
tis. quedā vo sūt que in bonū cōe cedūt. Illis
aūt qui in opib9 spūalib9 occupant' ad vtili
tatē cōez pinētib9 debz ab illis puideri quo
rū vtilitati deseruiūt. j. cor. ix. si nos vobis
spūalia seminam9 ꝛc. Sūt aūt qtuor opa spūa
lia quib9 cōis vtilitas pmouet'. et ex h° eis
stipēdia debent'. primū ē occupatio in causis
siue iudicijs ecclesiasticis exequendis. dr em
ad ro. xiij. de potestate seculari q seculare iu=
diciū exercet. ido et tributa pstatis scz iudici
bus. mistri em dei sūt in hocipm seruiētes scz
nobis. Vn et aug9 in li. de ope mo. se excusat
a laboze manuuz qz in iudicijs ecclesiasticis
occupabat'. Sedm ē pdicatio p quā sal9 ani=
marū pcurat'. vn dicit'. j. cor. xix. dns ordi=
nauit his qui euangeliū ānunciāt de euāge=
lio viuere. Nō solū aūt viuere possūt de euan
gelio illi qui pdicant sz etiā qui eis ministrāt
ad hoc officiū eis coopantes. qd patz ad ro.
xv. spiritui eorū pticipes facti sūt gēiles. de
bent etiā in carnalib9 mistrare eis. glo. eorū
scz iudeorū q miserūt pdicatores ab hierosoli=
mis. Et sic etiā qui pdicatores mittūt d fru
ctu euāgelij viuere possūt. Terciū ē oratōes
q fiūt in hoib9 catholicis ad salutē fideliuz
et ideo dicit'. j. cor. ix. qui altario deseruiūt
cū altario pticipant'. vn de his duob9 opib9
dicit aug9 in dicto li. q euāgeliste et ministri
altaris habent hāc potestatē scz viuēdi de sū
ptib9 fideliuz. Quartū ē elucidatio sacre scri=
pture. ideo etiā vacātes sacre scripture ad in=
structōez aliorū de hoc laboze spūali viuere
possūt. vn. j. thi. v. qui bene psunt psbiteri du
plici honore digni habeant' maxime alijs q
labo. verbo et doc. glo. in exhortatōe sciētiū
et doctrina nescientium. duplici honore sm
glo. vt simpl'r eis obediāt et exteriora pbeāt
patet ergo q illi qui pdictis operib9 spūali=
bus vacāt nō tenent' manib9 laborare. De il
lis aūt qui vacāt opib9 spūalib9 q nō cedūt
directe in bonū cōe sz in bonū faciētis vt ora
tōes puate ieiunia et hmōi distinguendū vi=
det' q scz tales aut habuerūt in seculo vn vi=
uerēt sine laboze manuū aut nō. si sic n tenēt'
manib9 laborare vt etiā dicit aug9 in pdicto

libro·cū qz nō ꝺsueuerūt laborare manib⁹·cū
etiā si bona tpalia q̄ habebāt pauperib⁹ ero-
garūt pñt de eis factis monasterio in qd in
trauerūt viuē·vñ aug⁹ de talib⁹ dicit ꝙ lau-
dabiliter agit² si manib⁹ opent²·qd etsi nolit
qs eos audiat cogere·Nec refert q̄b⁹ paupe-
ribus sua dederint·oim em̄ xpianorꝫ vna res-
publica ē·Si vo in seculo fuerūt opifices de
labore manuū ex pigricia opandi volētes in
ocio viuere tales peccāt·vñ dicit aug⁹ in li·
pdicto ꝙ si tales min⁹ opent² de infirmitate
corpis se excusare nō pñt·pterite quidez vite
ꝺsuetudine ꝺuincunt²·Aut intermittūt ex in-
tentōe diuīm amoris quo ad op⁹ ꝺcēplatōis
quasi ꝺmue eleuant² et tales cū spū dei agāt²
nō peccāt·qz vbi spūs dñi ibi libertas·vnde
sup illd Mat·vj·ꝺsiderate lilia agri ꝛc·dicit
glo·sancti viri merito auib⁹ ꝺpant² qz celuꝫ
petūt et quidē ita remoti sūt a mūdo vt iaz in
terris nihil agāt sed sola ꝺcemplatōe in celo
degant·Hanc questionē in suis q̄stionib⁹ di-
sputatis ptractat bon·valde plixe et plene·
sz eā abbreuiaui quātū ꝺmodi⁹ potui·et oue
nit cū pdictis tho·¶ Ad h⁰ nota ꝙ religiosi
et clerici quorꝫ monasteriis vel ecclīis a qui
buscūqz fidelib⁹ collate sūt facultates ex qui
bus sustentent² pñt de eis licite viuē sine hoc
ꝙ manib⁹ laborēt et tñ certū ē eos de eis vi
uere·facta em̄ sūt illa bona ipōrꝫ ex liberali
tate ꝺnātis·vñ silr etsi aliqua mobilia reli-
giosis a fidelib⁹ ꝺferant² de eis licite viuere
pñt·stultū ē em̄ dicere ꝙ aliqs possit i eliam
accipe magnas possessiones nō āt panē vl pe
cuniā·Sz qz hmoi bñficia videt² religiosis eē
collata vt liberi⁹ religiosis actib⁹ insistere
possint quorꝫ pcipes esse desiderāt q̄ eis tpa
lia subministrāt·reddere² eis vsus pdictorꝫ do
norꝫ illicit⁹ si desisterēt a religiosis actib⁹ qe
sic q̄ntū esset de se defraudarēt eorꝫ intentōz
q̄ talia bñficia ꝺtulerūt sm tho·¶ Insup no-
ta ꝙ inuenit² apl̄os qñqz manib⁹ laborasse et
h⁰ qñqz fuit necessitatis·vt qñ victū ab alijs
nō poterāt inuenire·Vñ sup illd·j·corꝫ·iiij·
Laboram⁹ opantes manib⁹ nr̄is·dicit glo·qz
nemo dat nobis·qñqz fuit superogatōis·vt
patz p illd qd dicit apl̄us·j·corꝫ·ix·ꝙ nō est
vsus potestate quā habebat viuēdi de euāge
lio qd cū nō faciebat apl̄s nō poterat quoti-
die pdicare vt dicit aug⁹ in li·pdicto·Nō tñ
religiosi tenent² in hoc apl̄m imitari cū nō te
neant² ad omīs superogatōes·Vnde nec alij
apl̄i manib⁹ opabant²·¶ Vtrꝫ liceat religio
sis vilioribus vestib⁹ vti·ſ ꝙ sic·vñ ad heb·
xj·circuerūt in melotis et in pellib⁹ capzinis
glo·vt helias et alij·Potest aūt vilis habit⁹
ꝺsiderari duplr·Vno mō put ē signū qddam
dispositōis vl status humani·sm illd eccle-
xx·amictus hois ānunciat de eo·Et sm h⁰ vi
litas habitus est qñqz signū tristicie·qñqz est
signuz ꝺtempt⁹ diuiciarꝫ et stat⁹ mūdani·Et
sm vtrūqz horꝫ ꝺuenit religiosis vilitas ha
bit⁹ qz ē stat⁹ pñie·et p ꝺsequens tristicie de
pctis·et ꝺtēpt⁹ glie secularis·ſ ꝙ aūt h aliqs
significare velit alijs ꝺtingit ꝙ cria sz ad
sui humiliatōnez·ad exemplū aliorꝫ·Et ꝙter
inane glaz·vñ aug⁹ li·de sermone dñi in mō
te sup illd Math·vj·cū aūt ieiunas vnge ca-
put tuū·dicit ꝙ etiā in sordib⁹ lutosis pt esse
iactantia et eo piculosior quo sub noie seru
tutis dei decipit·pmis duob⁹ modis vti vesti
bus vilib⁹ ē laudabile·tercio mō nō sz est vi
ciosū·ꝙter qd dicit hiero⁹ ad nepocianū·ve
stes nigras eque vita vt cādidas·ornatus et
sordes pari mō fugiēdi sūt vnū delicias alte
rū glam redolet·Maxime aūt h⁰ religiosi et
ambitōne facere nō vident²·q̄ vilem deferūt
habitū quasi pfessionis sue signū quo pfiten
tur mundi ꝺtemptū·Alio mō ꝺsiderari pt ha
bitus vilis sm qd pcedit ex auaricia vel ne-
gligentia et sic etiā pinet ad viciū·hec tho·
¶ Vtrꝫ liceat religiosis docē pdicare et alia
hmoi facere·ſ hoc facere pt licere duplr·
vno mō rōe ꝺordinarie iurisditōis·sic licz pla
tis et pbiteris curā aiarꝫ hñtib⁹·Alio modo
rōne ꝺmissionis sic licere pt religiosis sez qñ
ꝺmittūt² eis ea que sūt iurisditōis ab ꝺordina-
rijs·Et sm has duas vias loquūt² diuersimo
de diuersa iura q̄ habent²·xvj·q·j·p totuz·de
hoc etiā habitū ē sup in ar·pcedenti q̄stione
tercia·hodie aūt ꝺcedit² expsse fratrib⁹ mio-
rib⁹ et pdicatorib⁹ pdicare·ꝺfessiones audi
re·et ad sepulturā eos q̄ elegerint sepeliri in
loco eorꝫ recipe·debēt tamē seruare ea q̄ cir
ca pmissi sūt statuta in·vij·de sepulturis du-
dū·¶ Vtrꝫ liceat religiosis negocia secula-
ria tractare·ſ ꝙ nō nec monachis nec cle-
ricis·et hoc cā cupiditatis·sm illd nemo mi
litās deo implicat se negocio seculari·Causa
vo caritatis se talib⁹ pñt ingerere cuz debita
moderatōe sm licentiā superioris·et mistran
do et dirigēdo·ar·ad h⁰ di·lxxxviij·decreuit
sancta·De hac tñ materia dicet² latiꝫ ifra ti-
ne cle·vl mona·nego·secularib⁹ se imisceāt
¶ Ad h nota ꝙ frequētare palacia regū ꝙter
delicias vanā glaz vl cupiditatē nō cōuenit
religiosis·sed ea adire ꝙter pias cās ꝺuenit
eis·vñ·iiij·reg·iiij·dixit helyse⁹ ad sunami
tē·dic michi qd habes negociū et vis vt lo-
quar regi ꝙ te vel pncipi milicie·Et etiaz ad
reges arguēdos et dirigendos·sicut io·bap·
arguebat herodē Mat·xiiij·¶ Vtrꝫ religiosi
possint et debeāt detractorib⁹ suis resiste·ſ
sm richd·in q̄stionib⁹ de quolibz hoc pt fieri
triplr·pmo ꝙter ꝺseruatōz fame et sic licz re
ligiosis dū tñ fiat licito mō ecc·xlj·curaz ha-
be de bono noie·2⁰ ꝙter zelū iustitie sic etiā
eis licet·duz tñ etiā fiat licito mō quātus ipi
debeant in h⁰ humili⁹ pcedē ꝙ alij·3⁰ ꝙter
zelū vindicte sic nō licz alijs et multominus
religiosis·¶ Vtrꝫ liceat religiosis vim vi re-
pellere·ſ sm richd·patiens vim aut patitur
vim in executōne bonorꝫ spūaliū cuiusmodi
sūt diuinū officiū facere·pdicare·ꝺfessiones
audire qñ est legitime ꝺmissuz·aut i possessio
ne tpalium·aut in ꝙprio corpore·Si pmo mō
nō tantū licet eis sed etiā debēt vim vi repel
lere si vim illā nō possint p viam humilitatis
et supplicatōnis amouere·non tamen credo

q̃ debeãt vim illam manib⁹ ꝓpriis repellere
maxie cũ habẽt facultatẽ adeũdi eos qui ha
bẽt ptãtes sup alios q̃ vim iferũt·tũc em̃ vim
illã repellere debẽt· Si aũt patiantur vim in
possessionib⁹ tpalib⁹ tũc etiã licet vim vi re:
pellere cũ moderamie inculpate tutele nõ ze
lo vltionis sz iuste defẽsionis· et licz eis vim
illã vi repellẽ nõ tm̃ qñ infert sz etiaz postea
ar·ex d̃ resti·spo·cli m·j·nõ tñ debẽt illã pro
priis manib⁹ repellere si sine piculo sui piu:
dicij habẽt optunitatẽ adeũdi pncipẽ vl pla
tũ q̃ potestatẽ habeat sup inferẽtes eã et eos
repellẽ velit·Si tñ nõ velit tenerent iura sue
eccl'ie tueri·Maioris tñ pfectõis esset si amo
re xpi vim illaz nõ repellerẽt nisi supplicãdo
et se humiliãdo·Etsi etiã sic eã repellẽ ñ pos:
sent eã amore dei sustinerẽt qz xpus viaz pfe:
ctõis docẽs Mt·v·dicit·ego aũt dico vobis
nõ resistere malo ꝛc·Si vo patiant iniuriã in
corpe ꝓprio·sic etiã licz eis vim vi repellere
in pnti et sp cũ moderamine inculpate tutele
et maxie si talẽ vim patiant in qua sit peri cu:
lũ mortis vel mutilatõis· Sed postq̃ iniuria
trãsiuit illd esset querere vltionẽ qd nõ licet·
deutro·xxij·Mea ẽ vltio ꝛc·pfectius tñ age:
rẽt si vim in corpe ꝓprio p amore dei patien
et humiliter sustinerẽt·sm illud·j·cor ·iiij·
psecutões patimur et sustinem⁹·q̃ aũt vim vi
repellẽ liceat et hº cũ moderamie inculpate
tutele·habe ex de homi·sigficasti·ij·Et licet
ess maioris pfectõis vim vi nõ repellẽ maxi
me in scdo et tercio casu·nõ tñ credo religio
sos ad illã pfectões esse obligatos· nisi se ad
hoc aliqui implicite vel explicite specialiter
obligassent·hec rich·

Sequit videre de septimo scz de opatõne
religionũ ad inuicẽ· Et ẽca hº q̃run pl'a
scz vtz religio vacans vite actiue sit potior
ea q̃ vacat vite otemplatiue· Sz sm tho·op⁹
vite actiue ẽ duplex·vnũ qd ex otemplatõis
plenitudie deriuat vt doctrina et pdicacio·
Vñ gg·omel·v·sup eze· dicit q̃ viris sanctis
p⁹ suã otẽplatõz redeũtib⁹ dr·memoriã abũ
dãtie suauitatis tue eructabũt·et hº pfer sim
plici otemplatõi·sicut etiã mai⁹ ẽ illuminare
q̃ tm̃ lucere·vñ ex de regula·ita licet sic ma:
ius bonũ pponit minori bono·ita cõis vtili
tas spẽali vtilitati et in hº casu recte pponit
doctrina silentio·solicitudo otẽplatõi·labor
quieti·Aliud op⁹ vite actiue ẽ qd totalit osi
stit in occupatõe exteriori·vt el'ias dare· ho:
spites recipe·et hm̃oi·q̃ sũt minora opib⁹ cõ:
templatõis quãto spũalia sunt corpalib⁹ po:
tiora nisi forte in casu necessitatis·vñ xps di
cit luc·x·optimã esse ptez marie p quã signifi
cat vita otẽplatiua·Sic igit in religionibus
tenẽt sũmũ gradũ q̃ ordinant ad docendũ et
pdicandũ·scdm illi q̃ ordinant ad otẽplan:
dũ·terciũ q̃ occupant circa occupatões exte
riores· ¶ Que ẽ pfectior religio·an viuentiũ
in societate·vl viuẽtiũ in solitudine· Sz sm
tho·solitudo ouenit religionib⁹ ad otẽplan
dũ ordiatis·Sciendũ aũt q̃ illd qd est solita
riũ debz esse sibi p se sufficiẽs ad rõem pfecti

Et illa solitudo ouenit otemplãti q̃ iã ad pfe
ctõem puenit qd otingit dupl'r·vno mõ ex so
lo dei munere vt patz de io·bap·q̃ fuit reple
tus spũsancto ex vtero matris·Vñ cuz adhuc
esset puer erat in deserto luc·j·Alio mõ p ex:
ercitiuz act⁹ vtuosi·sm illd heb·v·pfectior
est solid⁹ cib⁹ eorz q̃ p osuetudine exercita:
tos habẽt sensus ad discretõem boni et mali·
Ad exercitiũ aũt hm̃oi iuuat hõ ex societate
aliorz dupl'r·vno mõ quo ad intellectũ vt s.
instruat in otẽplandis·vñ hiero⁹·ad rusticũ
monachũ·placet vt habeas sacrũ otubermiũ
vt ipe te doceas·Secdo quo ad affectuz scz vt
noxie affectõnes repmant exemplo et corre:
ctõe aliorz qz vt dicit gg·xxx·morz·sup illd
cui dedit donũ in solitudie· qd pdest solitu:
do corpis vbi nõ est solitudo cordis·Et ideo
vita socialis ẽ necessaria ad exercitiũ pfectio
nis·solitudo aũt oueit iã pfectis· Sicut igit
qd ẽ pfectũ pminet ei qd exercet ad pfectõz
ita vita solitarior si debite assumat pminet
vite sociali·vñ aug⁹·li·j·de ope monachorz
dicit illos esse sanctiores qui ab hoib⁹ separati
vit ad se pbent accessũ viuẽtes in magna in:
tentõe orationũ·Si aũt sine pcedẽti exercitio
vita tal assumat ẽ piculosissima nisi p gratiã
dei suppleat qd in alijs p exercitiũ acquirit
vt patz de beatis anthonio·bñdicto et alijs·
Et ne credas talẽ solitariã vitã agẽtes nõ esse
alijs vtiles·dicit aug⁹ li·de moribus eccle·
sentẽtialiter q̃ taliũ orationes multuz nobis et
alijs pfũt et vita ad exemplũ ¶ Que est reli
gio potior scz habentiũ ꝓpriũ in cõi nõ in spe
ciali habituz est supra arti·q̃rto·

Sequit vidẽ de octauo scz de ingressu re:
ligionis·Et circa hº querũt pl'a scz vtz
ad religionẽ possint ouenienter recipi in pce
ptis nõ exercitati· Sz vt patz ex supdictis sta
tus religionis ẽ quoddã exercitiũ spũale ad
osequendũ pfectõez caritatis qd quidẽ fit in
quantũ p obseruãtias religionis auferun im
pedimẽta pfecte caritatis·Hec aũt sunt q̃ im:
plicãt terrenis aim hois· p hm̃oi vo implica
tionẽ nõ tantũ caritatis pfectio impedit·sed
etiã ipa caritas qñqz pdit scz cũ p inordina:
tam ouersionez ad bona tpalia auertit a deo
mortaliter peccãdo· vñ patz q̃ sicut obseruã:
tie religionis tollũt impedimẽta pfecte cari:
tatis·ita etiã tollũt occasiones peccãdi·Et iõ
ingredi religionez expedit nõ tm̃ exercitatis
in pceptis vt pueniãt ad pfectõez· sz etiã nõ
dũ exercitatis vt facili⁹ pctã vitẽt et assequã
tur pfectõz·Vñ dñs nõ tm̃ vocauit adolescẽ:
tem innocentẽ q̃ dixit se pcepta seruasse a iu:
uẽtute·sz etiã matheũ peccatorẽ·et tñ iste est
secut⁹ vocantẽ nõ ille·qz facili⁹ ouertũt pec
catores ad religionẽ q̃ de sua innocẽtia psu:
mẽtes quib⁹ xps dicit Math·xxj·publicani et
meretrices pcedẽt vos in regno dei· ¶ Vtrum
pueri sint in religionẽ recipiẽdi et an voto re
ligionis se possint obligare· Sz sm tho·du:
plex ẽ religiõis votũ·Vnũ ẽ simplex qd osist
in sola pmissione deo facta q̃ ex interiori mẽ:
tis oliberatõe pcedit·Et hº votũ hz efficatiã

ex iure diuino·q° tñ duplr tolli ꝑt· vno mō ꝑ
defectū deliberacōis vt patz in his qui nō ha
bent debitū vsum rōis Alio° ꝑ defectū ptātis
vt patet in seruis Si igit' puer anteq̄ habeat
plenū vsuz rōis votū simplex emittat nō obli:
gatur Si aūt habeat vsum rōnis ante ānos pu
bertatis·obliga' quantū ē ex suo voto·sed ob
ligacō reuocari ꝑt ꝑ patrez in c9 ptāte adhuc
osistit Aliud aūt est votum solēne qd̄ facit mo
nachū vl religiosū qd̄ subdit' ordinacōi roma
ne ecclie rōne solēnitatis annexe Et etiā quia
ecclia respicit illud qd̄ est vt in plib9 Profes
sio aūt añ tps pubertatis facta nō facit ꝓfitē
tem esse religiosum quātūcunqz habeat plenū
vsuz rōnis impediēte ordinacōe ecclie qz pue
ri vt in plib9 ante tps illud nō sunt doli capa
ces Vtrz vouēs intrare religionē teneatur i
ordine ꝑpetuo manere· Sz q̄ ñ·Obligacō em̄
voti ex volūtate ꝓcedit·Vouere em̄ est volun
tatis in tm̄ ergo fert' obligacō voti in quantū
extēdit se intēcō et volūtas vouētis· si igitur
vouēs intendit se obligare nō tm̄ ad religiōis
ingressum sz etiā ad ꝑpetuo remanendū tenetur
ꝑpetuo rmanere Si aūt intēdit se obligare ad
ingressum religionis causa expiendi cū lib er:
tate exeundi vl rmanendi maifestū est q̄ nō te
netur remanere ·Si vero in vouēdo simplr de
ingressu tm̄ cogitauit videt' obligari ad īgres
sum religionis sedz formā iuris cōis que ē vt
ingredientib9 det' annus ꝓbacōis·vñ nō te:
net' ꝑpetuo in religione manere·Ib tho/hosti·
aūt dicit q̄ in ꝓmo casu exire potest libere ifra
annū aūcte iuris·ex de regularib9 statuimus·
osulendū est tñ sibi in iudicō anime q̄ reddat
votū suū si animā vult saluare·nisi añ annū et
ꝓfessionē emissam secū ꝑ ep̄m ex causa l ꝑ pa:
pam etiā ꝓfessione facta ex magna causa fue:
rit dispensatū licet hic cadāt opi·Ib hosti·
Quid siquis eger corpe et san9 mente voueat
religiōz intrare nūquid ad hoc tene'·Sz q̄ sic
ex de regu·porrectū·et c·sicut nobis·Bz otra
riū dicit' ex de renū·ex transmissa·et c·plrī·jō
dicūt quidā q̄si timore mortis hoc faciat et q̄
cito dualescenciā sentit otradicat ñ tenet' vt i
c·vlti·Si aūt nō otradicat ratificare videt' vt
in ꝓmis et osilib9 c·Alij dicūt q̄ qñ q̄s vouet
timore mortis·aut hoc facit timore mortis aie
et sic timet egritudinē quā forte de9 ita dedit
vt ouerteret' et tūc votū tenet·aut timore mor
tis corpis·s·ne cū ense interficiatur et tūc non
tenet qz tūc nō est ꝑ diuinā inspiracōez· ex qd̄
me·ca·c·j·et Ib videt' veri9 sedz hosti· Vtrz
ꝓpter obsequiū parentū aliqui debeant rtrahi
a religionis ingressu Sz vt sup̄·li·j·ti·de iiij·
ꝑcepto de pentib9 honorandis Vtrz debes
pecuniā alicui possit religionē ingredi· Sz se
cundū tho· obligatus ad aliquid certū nō ꝑt
illud licite ꝑtermittere facultate exñte Et ido
siq̄s ē obligatus vt alicui rōez ponat vl certū
debitū reddat nō ꝑt h° illicite ꝑtermittere vt
religionē intret di·liij·si hi·Si tñ pecuniā ali
quā debeat et nō habeat vñ reddat tene' face
re qd̄ ꝑt s·vt bonis suis creditori cedat·ꝓpter
pecuniā em̄ nō obligatur scdm leges persona
liberi hominis sz tm̄ ad recōpēsam vñ licet ei
rebus suis exhibitis religionez ingredi·Nec
tene' in secl'o remanere vt ꝓcuret vñ soluat
debitū Vtrz obligat9 iuramēto ad ingressum
religionis minoris licite possit induci ad īgres
sum religionis maioris·Sz sedz tho·q̄ sic nisi
sit aliquid spāle q̄ impediat vt infirmitas vl
spes magis ꝓficiendi in religione minori·qz ī
maiori includit' min9 Obligat9 vero voto vl
iuramento ad ingressum maioris licite non ꝑt
īduci ad ingressuz religiōis minoris·nisi ex aliq̄
causa spāli euidēti·et Ib cū dispēsacōe supioris
Vtrz iā ꝓfessus in minori religione teneat'
implere votū simplex de intrando maiorē·Re
spondet tho·q̄ nō qz votū solēne quo obliga'
minori est forti9 quā votū simplex quo astrigi
tur maiori·Siquis em̄ otraheret mrimoniū p9
solēne votū dirimeret'·nō aūt si post simplex·
ꝑ voto tñ nō ꝓpleto erit ei pnia īponenda li·
vj·de regu·qui post votū Ad Ib nota q̄ hos·
dicit q̄ tota regula legi debet volenti ītrare·
Etsi dicat se posse sustinere recipiat' aliter non
vt i autēti·qūo oportet ep̄m et quia clerici·s·
igit' ordinand9 ep̄s·Ib tñ de osuetudine ñ ser:
uat' Ib In sup nota q̄si ad solū abbatē pineat
creacō monachorz eo defūcto nō poterit no:
uus monach9 creari·alias poterit si creacō eo
rum simul spectet ad vtrūqz·li·vj·de reglari:
bus·si ad solū/Multa alia d̄ hac materia vide
sup̄·li·j·ti·de voto·ꝑcipue·ar·vj·et vij·
Sequit' videre de nono s·de apostasia re:
ligionis cū em̄ sit triplex apostasia vt di:
ctū ē sup̄ li·ij·ti·d̄ apostatis·s·ꝓfidie inobdie
et irregularitatis· Dicendū est hic tm̄ de apo
stasia irregularitatis·Naz de apostasia ꝓfidie
habitū ē supra·li·ij·ti·de apostatis De apostā
sia vero inobediencie dice' infra· in Ib li·ti·d̄
obediencia q̄ debet' ꝑlatis a subditis in fi·
De apostasia igit' irregularitatis videndū est
quid ē·q̄bus modis fit qūo punit' et de q̄bus:
dam dubitacōibus circa apostasiam· Est igit'
apostasia irregularitatis vt habitū est sup ibi
dem scdz rap·et gof·q̄ quis a statu religionis
assumpte rcedit vt cū apostotat clericus l reli
giosus monach9 vel ouersus di·l·c·fi·Eit āt
hmōi apostasia multiplr sedz rap·et gof·prio
tonsurā et coronā abiciendo·ex e·c·j·secdo se
ad negocia seclaria ouertendo·ex d̄ vi·et ho·
cle·ex lris·tercō vxorez ducendo s·si in sacris
sit qui otrahit·ex de cle·diu·ex pte·quarto rē
ligionis habitū abiciendo·ex e·ꝑ totū·Dum:
tur aūt apostasia irregularitatis sedz hosti·qz
dū quis ī ea psistit ab accusacōe et testimonio
repelli' et est infamis ipo iure·ij·q·vij·aliquē
Nec ad dignitatē ꝑt ꝓmoueri vl eligi·Et cle:
ricus admonit9 si se nō correxerit est deponē:
d9·xxj·q·iiij·sine ornatu· Et carz ꝓuilegio cle
ricali·ex e·c·j· Et Ib habet locū si ostet d̄ apo:
stasia·Sed et siquis de hac fuerit grauiter ac
cusatus deficiente ꝓbacōe ad purgacōz cano
nicam ꝑstandam est ecclesiastica censura cogē
dus ex e·tue·Exquo aūt de apostasia ostiterit
et habitū male omissum resumendum si minis
vel blandicijs non ꝑt induci potest sub graui

custodia icarcerari ita ꝓ reseruet² vita misera
sibi. Et sic teneat² donec resipiscat. ex. e. a no=
bis. B host. Iterꝫ clericus qui apostatauit a cle
ricatu est excōicandꝰ. nō est tn ipo facto excō
municatus. ex e. tue. Sꝫ religiosus habitū de=
relinquēs est ipo iure excōicatus. ex ne cleri.
vl mo. grauis Et ad dignitatē vt dictū est vel
etiā ordinē ꝓmoueri nō pt. di. l. c. vlti. Etsi sa
crū ordinē in apostasia recepit. etsi abbati suo
reconciliatꝰ fuerit et pniaꝫ recepit sine tn di=
spesacōe pape mistrare nō poterit in ordie sic
recepto. ex e. c. vl. Secꝰ est si transiēs ad reli=
gionē aliam ibidē in ꝑsbiterꝫ ordinet². ex. de
temp. or. ex pte. Vterꝫ vero clericꝰ qui primaꝫ
tn tonsurā accepit et eā dimisit ipam portare
cogi possit. et plᵃ alia ō hac materia vide sup
in B vj. li. ti. j. et infra i li. viij. c. ō ipedimēto
ordinis Deinde q̄runtur aliqua ō monachis
Pone ꝓ aliquis videat monasteriū aliqd dis=
solutū splendide cōmedere. bona indumenta
portare et silia. et cogitet apud se hāc regulā
bn possuꝫ sustinere. et sic intrat ipꝫ demū facta
inquisicōe monasteriū reformat² et omis ad ꝑ=
uandā regl'am cogunt². cogitat ipe nō eodem
cursu respondet vltima ꝑmis. hāc austeritateꝫ
nō possum seruare et vult exire nūquid pt. ihc
sedꝫ hc st. aut fecit ꝓfessionē aut nō. si sic nul
latenꝰ redire poterit ad seculū. An aūt ibi re=
manere cogatur. distinguendū est qz talis aut
est iurispitꝰ et tūc tenet² regulā tenere. qz vi=
de² se obligasse ad illᵒ qd sciebat debere fieri
ō iure nec debebat certiorari exqᵒ bᵒ sciebat.
ex de elec. cū inter vniuersas. Aut est simplex
et ꝑdeota et tūc si fuit ei lecta et explanata re
gula ante ꝓfessionē l post et dixit se eā serua
turū tenet² seruare. Si vero dixit ꝙ se obligare
nolebat ad arciorē vitā ducēdaꝫ q̄m ibi duce=
retur type sui ingressus trāsire poterit ad laxio
rem vitā. Si vero nihil dixit cogi pt ad rema=
nendū ibi. Et imputet sibipi ꝙ n plene exami
nauit. nec ꝑdest ei ec si dicat se dolo ad B in=
ductū fuisse. Racō est qz intelligi² melior fieri
odicō eiꝰ ex de cōuer. diu. dudū. sedm rap. Si
vero ꝓfessionē nō fecit exquo ꝑ annū in reli=
gione stetit tenet² ad faciendū eaꝫ ex de regu.
statuimꝰ. quā si ꝑstare nolit nichilōꝰ est cogē
dus nō tn ꝑcise sed etiā causatiue scz ꝙ l ꝓfes=
sionē ibidē ab inicio istitutā faciat et religio=
nem seruet vl locū exeat. in quo nec defendit
eū abusus otrariꝰ nec annorꝫ numerus Et sic
intelligi potest iᵒ ex de elec. cū causā que est
inter. et de testis. c. j. Si vero in loco quē itra
uit religio seruaba² cogendꝰ est ꝑcise ad ꝓfes
sionē faciendā ꝑ districtōꝫ regularis disciplie
Et sic intellige illud. c. statuimꝰ. i quo nec fu
ga ꝑderit. ex de regu. c. fi. B host. vl dic sedꝫ
rap. ti. de voto indistincte ꝙ debet remanere
quia dolus aliorꝫ vel simplicitas vouentis in
talibꝫ nō excusat vt dictum est Quid si oēs
qui sunt in illo monasterio deficiant ab obser
uancia religionis ihc sedꝫ host. ti. ne cleri. vel
mo. monēdi sunt vt seruent eam etsi sunt icor=
rigibiles de monasterio possunt eici et alij al=
teriūs ordinis sunt introducendi ꝑ quos reli=
gio seruetur. ex ne cle. l mo. relatū. Etsi illi si=
militer deficiant tūc locus mutata institucōe
aucte ordinarij potest ꝑ clericos seculares re=
tineri et sic pt intelligi illud ex de reli. do. in=
ter quatuor Quid siquis velit esse monachꝰ
sub odicōe. s. ꝙ sibi liceat retinere ꝓpria l vsu
fructum aliquaꝫ rerꝫ. Bndet rod. ti. de voto
ꝙ talis otractus l monachatus nō valet sicut
notat hug. xix. q. ij. tūc aūt. de osensu tn abba
tis pt aliquid sibi ad vsum retinere in quo ca=
su totū erit monasterij Ad B nota sedꝫ jnno.
ex de ouer. diu. sup c. dudum in fi. ꝙsi ingres=
so diceretur vos debetis ꝓfiteri regulā beati
aug. sed bene potestis omedere carnes. cuꝫ B
nec regula nec vl is ostitucō ꝓhibeat nec ex
B aliqd sibi imputari posset nisi scandalū esset
et tūc mutari in aliū locuꝫ posset. Et sedꝫ hos.
ibidem licet ei in B casu cōmedere carnes nisi
ostaret ei de ostitucōe vl osuetudine illiꝰ mo=
nasterij vl B omnibus notoriū esset. postea ad
dit idem jnno. Alij dicūt ꝙ exquo se submittit
obedientie alicuius nō obstantibꝰ hmōi pro=
missionibus tenet² seruare regulā et ostitucōes
eius. xij. q. j. nō dicatis. Secus est si diceretur
sibi vos debetis ꝓfiteri regl'aꝫ beati benedcti
cū em sedꝫ eā omis cōiter debeant a carnibus
abstinere imputandū est eius fatuitati si credi
derit ei qui sibi ꝓmittebat ꝙ ei liceret omede=
re carnes. et idem dicit host. ibidē. Nūquid
is qui reliquit osorciū ꝑāle ad quod trāsierat
recupare debet sua bona que secū ibidē attu=
lerat ihc dicit host. ti. de cle. diu. ꝙ sup bᵒ di
uersi diuersa dixerūt. ipe vero circa hoc disti=
guit. s. ꝙ talis aut est secularis aut regularis.
Si secularis indistincte dici pt ꝙ recupat ea
vt innuit² apte. ex de cle. diu. ꝙ a te in fi. vel
potest dici ad saluando opi. ꝙ si bona tacite se
cuta sunt tūc si extant. et eū tacite sequunt² qz
sedꝫ ala. B donacō videt² odicōꝫ tacitam ha=
buisse s. vt duret eo ibi ꝑseuerante instar dotis
ex ō dote post diuorciū rstu. nup et c. donacio
in fi. Et in B etiā casu pt intelligi illud ex de r
nū. ex trāsmissa. Si aūt exꝑsse otulit se et sua et
est paup qui non habet vnde viuat. tūc etiam
ō benignitate canonica sine otradictōe cuius
cūqꝫ recupat ar. di. lxxxvj. n satis. et xij. q. ij.
regula cpi. Et sic pt intelligi illᵒ c. ꝙ a te. Si
vero habet alias vnde sustentari possit non re
cupat sicut si dedisset sine se. xij. q. ij. quicunqꝫ
et c. pdia. nisi gra fiat sibi Et in his tribꝰ casi=
bus intelligi pt illud c. ꝙ a te. et c. ex trāsmis
sa. Et hec sunt vera nisi fuisset aliqua condicō
apposita. ex de odi. ap. neqꝫ qua. Nec suffice=
ret nisi exꝑssa esset. vt. C. de cōdi. ob ca. si ꝓpe
tendi. quia ꝓfecta donacio nō reuocat². C. de
don. que sub mō ꝓfectaꝫ. Et hec intelligi pnt
cum quis intrat ecclesiam secularem tanq̄ cō=
uersus. Nam si tanquam canonicus non seque
rentur eum tacite bona sicut etiam tenet con=
suetudo. Si aūt sit regl'aris et exit aī ꝓfessiōꝫ
recupat bona. extra de regula. Nec auditur si
velit iterꝫ monasteriū idem intrare ar. in c. ex
transmissa. Si autē exit post ꝓfessionem et sine
licencia licet intret aliud monasteriū res eius

remanent monasterio ꝓmo·et imputet sibi qui sine licēcia ꝛcepit eū scdo·Sic itellige autēti· de monachis·¶·si vo relinquēs·colꝰ·j·Si aūt exit cū licencia vel inuitus ex causa tunc vsu: fructꝰ rex quas ꝺtulit monasterio ꝓmo debꝫ scdo monasterio ad qd transijt assignari quam diu vixerit ne sit ei onerosus·sic intellige illꝰ xvij·q·j·siquis rapuerit·B host· Quid d mo nacho fugitiuo cui acquirit in fuga ꝺstituꝰ· Bñdet gof·et host·ti·de apostatis·q acquirit monasterio suo·sicut et seruus dño·xviij·q·ij· abbates· Quid si abbas nolit recipe mona: chuꝫ fugitiuū qd tñ tenetꝫ salua ordinis disci: plina vt habetꝫ ex de regu·c·fi·Bñdet hosti· ti·de infantibꝰ·q dicūt doctores q si sic dcesserit et aliquod lucra reliquerit monasterio re petico denegatꝫ·ar·ex de infantibus·c·vl·qd admitti pt si totus ꝺuentꝰ in B deliquit·aliaꝰ delictū psone redūdare nō debet in damnum ecclie xvj·q·vj·si epm· aliter tñ solutur scdꝫ alios de apostatis Quid de his que lucratꝫ monachus de monasterio expulsus· ihꝭ scdm innoc·ex de puil·sup c·cū olim· q nulli acq: rit nec valet ꝺtractꝰ cum sit de monasterio ab solutus·posset tñ dici q acquirit epo a cuꝰ iu ndicōe nō est absolutus·B innoc· Quid si monachus ingrediatur monasteriuꝫ scdm cui monasterio cedent ꝓmo vl scdo bona que ille vagacōis tempore acquisiuit·ihꝭ scdꝫ gof·de apostatis si sit ingressus monasteriuꝫ secūduꝫ de licencia abbatis sui vl aūcte iuris tunc ce: dent monasterio scdo ·xvj·q·vj· de lapsis· Si vero sine licencia abbatis et sine aūcte iuris· Et monasteriū ꝓmum eū vagabunduꝫ vidit et neglexit bona eius cedent monasterio secūdo sicut et seruus habitus ꝑ derelicto nō acqui: rit dño ꝓmo sed apprehendenti eū·ff·de stip· seruo·q seruus·Si vero monasterium ꝓmū nō neglexit eū vagabundū sed repecijt tunc eius bona cedēt monasterio primo·in autēti·d sā· epi·¶·si monachus Sed nūquid monasteriū cogetur recipe monachū fugitiū ihꝭ sm gof· q sic·xxvij·q·j·puenit·nisi ꝓmū votū sit d dis solucōe suspectū ·tūc eū detrudetꝫ in mona: sterio cauciori vl alciori cū bonis que attule rat primo·xxvij·q·j·siqua monachaꝫ· Nō tñ illa bona sunt danda monasterio scdo nisi qꝰ ad vsufructū i vita trāslati·xv·q·vj·d lapsis· quo mortuo redibūt ad monasteriū ꝓmū scdm gof·et scdꝫ host·vt dictuꝫ est supra Quid si monachus fugitiuꝰ in monasteriū reductꝰ ha bitum resumere nolit·ihꝭ scdm gof·sub graui custodia incarceretꝫ ex de apo·a nobis· Ad B nota scdm gof·q si monachus vel monacha pluries deliquerit abbas eius cogiꝫ recipe eū xxvij·q·j· puenit·qd de seculari clerico nō cō tingit·di·xlviij·qm mlta·imo fugitiui in quo libet caꝰ qd fit de triennio in trienniuꝫ·ex de sta·mo·in singulis·sunt inuestigandi· Et ab: bates eorum sunt cogendi eos recipe salua or dinis disciplina·de quo habetꝫ ex de regula· c·vlti·greg·scdm glo·ꝓmā·pnia eis imposita scdꝫ q rquirit et pcipit ordinis disciplina illiꝰ regule·Et post subditꝫ in d·c·q si recepcōneꝫ taliū ordo regularis non patitur ꝓuideant vt apud idem monasteriū in locis cōpetentibꝰ si sine graui scandalo fieri potest maneant·alio quin in alijs domibꝰ eiusdem ordinis ad agē dam ibi pnam necessaria vite mistrentur·B in pdctō c·Et scdꝫ glo·abbas ꝓmi monasterij ne cessaria ministrabit·Et dicit ibi innoc·in glo· q tales etiā recipi possunt vt non sint equales alijs monachis·sed in seruicijs·host·etiaꝫ ex: ponit qd dicitur ibi in locis opetētibus·i·er: gastulis siue camerulis forinsecis tam ne inde possint exire· Additur etiā in fi·d·c·q si hmōi fugitiui vl eiecti nō obedierint eos excōicent et tādiu faciant a plātis excōicatos publice nunciari donec ad eorum mandatum humili: ter reuertantur·

Equitur videre de decimo ſ·de religiosis domibus· Videndū est igitꝫ que sint do: mus rligiose cuius aūcte sunt ꝺstituende ·cui et in quibus sunt subiecte an ad vsus seculaes possint ꝺuerti·et que religio domo cōstructa debet assummi·Quis locus dicitꝫ rligiosus di ctū est supra in B li·ti·d sepulturis· Sꝫ B hec scdm host·de domꝰ rligiosa domus sacra· vel potest hic dici domus religiosa cōiter vt iclu dat loca religiosa ꝺsecrata et nō ꝺsecrata· vt hospitalia scdm host·Scdm aūt gof· domus r ligiose dicuntꝫ omnia loca ad pios et religio: sos vsus deputata quocūqꝫ noie censeātur ·ex e·de senodochijs·Sunt autē domus religiose ꝺstituende aūcte epi sui·xvj·q·j·quicūqꝫ cum solēnitate·etiā habetꝫ de ꝺse·di ·j·nemo· ho: spitalia tñ quilibet facere potest aūcte ꝑpria ar·insti·de rex diui ·¶·religiosis·videtꝫ tamē ex e·ad hoc dicere q nemo sine autoritate epi talem locū construere possit· Et est vera secūd host·q talis locus nō reputatꝫ religiosus quo ad B vt intelligatꝫ esse de corpe ecclie nisi au toritas epi interuenerit vl ab inicio l ex post facto· Quid de his qui faciūt hospitalia et mutant habitū et accipiunt signū certū et ali quā hospitalitatem exercent vxores tñ habēt et ꝑpium tenent Nūquid tales et domus ille censentur religiosi et religiose· et nūquid ec: clesia debet tales tanq̄ psonas ecclīasticas d fendere·ihꝭ scdm host·ti·de regla· tales aut faciūt cum aūcte epi·et sic debent defendi tā psone q̄m domus ille quia itelliguntꝫ religio se ex e·c·iij·et iiij·Nec obstat q talis hꝫ vxo: reꝫ qz intelligitur caste viuere·di·xxxj·nicēa· Sed ea mortua nō debet aliam ducere·Nec ec obstat illud ex e·c·fi· quia hec religio est ap: probata·vt dicitꝫ in c·de senodochijs·l intel ligitur qñ fit sine aūcte epi·Non obstat etiam q ꝑpium habet·quia illlud pt habere rector racōe administracōis·ex de sta·mo· monachi ·¶·qui nō·ergo siquis in manu epi ꝓmiserit ca ste cū vxore viuere et ea mortua aliaꝫ non du cere et ꝑpio renūciauerit et obedienciam pro miserit·vel in manibus rectoris qui hoc habꝫ forte ex ꝺsuetudine vbi sunt plures fratres in hospitali talis censetꝫ·religiosus nō tñ potest spūalium administracōꝫ habere· Ad B nota q hospitalium gubernacio non debet cōmitti

laicis habentibus filios vl vxores de quibus
verisimiliter possunt filios pcreare·li· vij·d r̄
ligio·domibus·qz ouenit·vbi etiā plura alia
ad hospitalia pinencia statuuntur· Subiecte
sut aūt tam dom⁹ quā eccl'ie religiose illi ep̄o
in cuius dyocesi osurgunt vt dicit² in c·de se=
nadochijs·nisi sint munite pūilegio·ex e·con
stitutus·l' pscripcōe·ex de pscrip·auditis·Sūt
aūt eis subiecte scdz legem dyocesanā et scdz
legem iurisdicōis·vt dictuz est supra ti·de or
dinario· vtrāqz tñ legem ep̄s remittere potest
ex e·ostitutus·dūmodo hoc faciat cū cōsensi
capl'i sui·ex d doñ·pastoralis·Ib gof·Quilib
ergo locus religiosus subest ep̄o in cui⁹ dyo
cesi est situs·Et hoc est verz scdz gof·qñ ē ce=
tum de terminis ep̄atuum·si vero sit incertum
ad nouos est terminos recurrendum vel etiam
ad terminos iurisdicōis seculares ciuitatum·
Sed et ep̄s ille tuendus erit qui quolibet āno
incolas ofirmauit·Et sic intelligit² illud ex e·
c·j·pbant² āt terminj p libros testes et famā·
ex d pba·cū causam· Si vero nullatenus possi
de limitibus apparere forte lis sortibus diri
metur imo si ambo sint ep̄i et eiusdem puincie
archiep̄s de h⁰ ognoscere debz ex de fo·ope=
sane·Et poterit cui voluerit gratificare vl sib
retinere·ar·ex de deci·qm·Si vero sint diuer=
sarz puiciarz idē facere poterit pmas l' papa
Ib hos·e·ti· Ad Ib nota qsi abbas l' por alicⁿ
monasterij pter osensum fratrū suorz pmittat
obediencia ep̄o loci si monasteriū sit exempti
vel legitima prescripcione munitum non pre=
iudicatur eidem·ex e·cū dilectus filij Ib gof·
Non possunt aūt religiose domus ad seculares
vsus ouerti·ex e·inter quatuor·locus tñ dpu
tatus secularibus deputari pt religiosis de o
sensu ep̄i et secularū clericorz quibus puide
bitur in vita sua·sic loqui² ex de eccle· edi·ad
audiam·scdz host·Constructa aūt domo debz
assummi vna religio d approbatis·ex e·Insup
nota p tam monach⁹ q̄ abbas debet esse otē=
tus vno habitaculo·nō em̄ debent in diuersis
locis vocē vl locū querere vl habere·Nec de
bet vnus abbas diuersis monasterijs p̄esse ·ex
e·c·vlti·

Equitur videre de vndecio·s·de capellis
monachorz vel aliarz religionū·s· quid
iuris monachi et alij religiosi habeāt in eis ·
Circa quod sic distingue scdz host·e·ti·et ti·d
offi·oz·s·p capelle fiūt religiosorz dupl'r ·s·
edificacōe et donacōe·si edificacōe monachi
habent tpalia·ep̄s spūalia ex e·c·j·Si vo do=
nacōe·aut donacō facta ē ab ep̄o aut a patro=
no·si ab ep̄o aut sub certa forma aut cū omni
iure·aut simp'·Si ab ep̄o sub certa forma tūc
non habet plus iuris in capella q̄m cōtineat
forma·ff·de pac·in tradicōibus· Si cuz omni
iure tūc habet ibi tpaliū et spūalium admistra
cōnem·p̄ sbiterorz institucōz·inuestiturā·fide
litatem·obediencia·correctōz· et q̄dam alia·
ex de maiori·et obe·is qui·sic intelligit² p ca
pelle pinent ad religiosos plēo iure xvj·q·ij·
·c fi·vñ non cogun² in h⁰ casu p̄sbiteros ep̄o
p̄sentare·vt patz a otrario sensu·ex de p̄bē·in
lateranēsi·c·j·in pleno iure·et nichil ō⁹ ep̄us
est desup nisi pūilegiū vl pscripcō vl otraria
osuetudo obstet vñ ius ei remanet·in ordina=
cōe·correctōe·visitacōe·iurisdicōe·procura=
cōe·altariū osecracōe·cathedratico et hmōi ·
ix·q·iij·p singulas Si aūt ep̄s otulit eā simp'
nullo adiecto et ipe in ea pcipiebat certā fru
ctuum porcōz vide² tm̄ illa ocessisse·ex d doñ·
pastoralis·Si vero nihil pcipiebat vide² omē
fructus ocessisse vt dicit² ibidem·Si aūt a pa=
trono ofera² d osensu ep̄i vl ab ep̄o de osensu
proni videtur vterqz qd suum est dedisse vt pz
ibidez donacō aūt eccl'ie facta a patrono sine
osensu ep̄i nō valet si aūt ius patronatus con
ferret donacō teneret·sic intellige illud·ex·d
iure pat⁰·illud·et c·null⁹·licet etiā donacio
p ep̄m facta iustū titulū pscribendi trāsferat ·
ex de iure pat⁰·cura·nō tñ plenū ius nisi osen
sus sui capituli intercedat·ex ·de his que fi·a
pla·tua Et in his casibus in quibus nō pleno
iure pinet eccl'ia ad monasteriū habet mona=
steriuz tpalia et repñtacōz p̄sbiteri vicarij tm̄
qui non debet ab ep̄o recipi nisi p monachos
ei porcō sufficiens assignet² p se et hospitibus
recipiendis et iuribus ep̄alibus psoluendis ·
ex ·de p̄ben· de monachis·quod si neglexerit
facere·episcopus hoc faciet suo iure·extra de
sup·ne·sicut·

De pīuilegijs et oseruato
ribus pūilegiorz ti·xlviij·

Onsequenter post titulū d religiosis o
sideranda est d pūilegijs que solet con
cedi religiosis Et pmo quid ē pūileg ū
et vnde dicit² scdo quot sunt spēs pūilegiorz
tercō quis pt ocedere pūilegiū·quarto cui de
bet ocedi·quinto quāto tpe durabit· sexto qd
pīuilegiū opatur·septimo qualiter amittitur·
octauo de punicōe hñcium pīuilegiū exēpcō
nis·nono de oseruatorib⁹ pīuilegiorz·Circa
primū sciendū p pīuilegiū scdz gof·est bene
ficium vl ius priuatū·Scdz host·otra ius cōe
indultuz Nō est em̄ pīuilegiū nisi aliqd idul=
geat spāle·ex e·in his plerūqz tñ vt dicit hos·
illud qd de iure cōi operit indulget²·vt pz ex
de pcur·qz in causis·et de iureiur·etsi xps·c·
fi·sed tūc debet exponi indulgem⁹·i·indultū
esse ostendim⁹·vl opat²·qz magis solet timeri
qd spāliter caue² q̄m qd generaliter indulge=
tur·ex d here·si aduersus·Dicit² aūt pūilegiū
q̄si priuatū legiū·qz legem tribuit pūatis vel
dicuntur pīuilegia leges priuatorum quasi p
uatorum legia·i·a iure cōmuni exceptorum vt
patet di·iij·pīuilegia·

Irca scdm sciendū p pīuilegiorz aliud ē
generale/aliud spāle·generale scdz host·
est qñ otinet in se plres articulos·vl qñ plib⁹
psonis vl racōe plium psonarz vl rerz conce
ditur·vl qñ p ipm generalis potestas ocedit²
Spāle qñ vni psone vl vni loco vn⁹ articulus
oceditur Potest etiā dici idē pīuilegiū gene=
rale et spāle diuerso respectu vt dicat² genera
le respectu specialiorib⁹ et spāle respectu gene
raliorib⁹·et hec p se patent·Item scdz host·pri
uilegiorz quoddā est reale vt illud qd eccl'ie

dignitati · ciuitati · vel alicui loco vl aliquib9 psonis rōne loci vl cuiuscuq3 rei ocedit2 · ex e. cū olim · et c. se · Et tale priuilegiū est ppetuū et adheret rei · nisi forte res primat2 l destrua2 Sic itellige ill9 · xxv · q · ij · c · j · et p totū · l nisi i pte detrahat2 p aliud sequēs priuilegiū · ex de offi · or · duo sil · vl in totū ex causa reuocetur xxv · q · ij · ita nos · vel admittat2 · ex de sta · mo · recollentes · q · j · Quoddā est singlr psonale vt illud qd alicui vel aliq̄bus psonis certis et p prijs noibus expssis psonaliter cōcedit2 · ex de offi · le · volentes · Et tale psonā eius cui ocedit tur nō egredit2 etiā si obtentu dignitatis ocedat2 · ex de vsu pal · ad fi · In quo etiā casu si dignitate aliā adipiscat2 priuilegio ocesso ñ vtt2 ex de postul · pla · bone · ij · q · finali · et e etiaz ad successorez nō trāsferet2 nisi fit expmat2 sicut fit ex e · li · pen · c · j · qz cū psona extinguit2 nec ad alios extendit2 ex de oces · pben · ostitut9 · nisi in casu spāli fauere legati sedis aplice aliud dicat2 · ex de offi · dele · qm · q · pel · et fi · Quoddā est cōiter psonale vt illud qd certis psonis cōiter ex certis causis et in articlis certis cōceditur noib9 ꝓpriis nō expssis · vñ pt poni exemplū in minoribus · xxv · an · qui gaudent priuilegio restitutis in integrū · ff · de mio · l · j · p totū · sunt etiā de hac pla alia exēpla in corpore vtriusq3 iur · Quoddā est singulariter et cōiter corpale vt illud qd alicui vniuersitati corpi l collegio sic ocedit2 ꝓ q̄libet singlaris de vniuersitate pt cū tali priuilegio singlariter se iuuare sicut patz ex de sen · ex · otingit · Quoddā est tm cōiter corpale vt ill9 qd sic ouenit vniuersitati ꝓ pt etiā noie eius allegari · Et q° ipsa vniuersitas pt et nō eius singuli se iuuare sic de xij · q · ij · q̄ māumittit2 · ergo priuilegia corpalia dicunt2 ꝗ ea que sunt ocessa vniuersitatib9 corpalibus collegijs · puta clericis fribus minoribus pdicatoribus et silibus · Et tale priuilegiū cū collegio perit Nec ocedi pt quousq3 collegiū sit ex de eccle · edi · ad audiaz · ij · Itē priuilegiū aliud est ppetuū aliud tpale vt patz ex pdictis · Et qd est ppetuū ad successores transit ex de re · iur · priuilegia · Itē aliud ē limitatū qd s · terminos suos nō trāsgredit2 ex de sepul · c · j · ad fi · Aliud ideterminatū · qd s · semp et vbiq3 locū habet nisi aliquid detrahat2 · Cōsideat2 aūt limes ex ꝗtuor · s · ex psona ex loco siue re ex causa et ex tpe · sicut patet · ex e · dilecti · Quot aūt et quales sint spēs priuilegij nō aliter q̄ ex lectōe apparebit ex e · pos · ro · et de fide instru · c · j · et c · trib9 sequentib9 · vbi et tēcz pbibet2 p testes · ex e · cū olim · l p aliud istm ibidē sumptū vt ex · e · de fide instru · c · ij ·

Circa terciū sciendū scōm host · q̄ ocedere pt priuilegiuz papa vl impator q̄ sunt supius et iurib9 nō ligant2 vt ex de oces · pben · p posuit · et · C · d legi · et osti · digna · Et h potest dns papa in spūalib9 impator i tpalib9 regulariter licet et casualiter papa quo ad tpalia · impator vero nūquaz ad spūalia vt patet ex q̄ fi · sunt le · pt tm impator priuilegiare ecclias et ecclias̄ticas psonas · vt patet ex de emunitate pt etiā ocedere priuilegiū eps et superiores eo · vt ex de censi · cū venerabilis · dū tm h faciat d̄ sui capli voluntate scōz gof · vt ex e · cū oli ꝗpe · Et breuiter q̄cunq3 et in q̄b9 et quaten9 pt cōstitucōz facere pt priuilegiū et indulgenciā dare · h3 et maioritas · dignitas · et prioritas tpis dāt priuilegiū · imo ꝗsuetudo inducit priuilegium sine legem primatā · hec host ·

Circa quartū sciendū q̄ priuilegiū pt ocedi regulariter subdito nō alij · Et breuiter illi qui ē ostitucō ocedentis artare pt · h3 et aliqn̄ ei q̄z ostitucō ocedētis nō artat · h3 h est casuale · vt ex de diuor · gaudem9 · et de iudicis · per totum ·

Circa quintū s · duracōz priuilegiorz sciendū q̄ sup h diuersi doctores diuersimode dixerūt et distixerūt · Inter quos host · in sum · ti · de osti · sufficienci9 distinguere videt2 · s · h mō priuilegiū vl ius aliud · puta rescriptū impetratum ab aliquo operit ei aut circa iudiciuz aut circa factū · si circa iudiciuz aut ad agendū aut ad excipiendū · p° mō puta ad petendum decimas quas nūq̄ exigeras tanto tpe durat q̄nto durat actio sup qua priuilegiū indulget2 · qz nō est verisile principē velle naturā actōis p priuilegiū immutare · C · de in offi · test · si qn̄ · et ex de elec · eccl̄ia · ij · q · denīq3 · Si aūt ad excipiendū aut est limitatū aut nō · si sic puta ipetraui ne tenear maḡ creditoribus vsq3 ad q̄nq3 annos respōdere nō excedit limitē assignatuz · C · de pet · impa · offe · l · quociēs et l · rescripta Si vero nō fit limitatū aut aliq̄d imputari pt excipienti puta negligencia vl dolo aut nihil si sic puta ppetuare potuit excepcōz sed h ex negligencia l dolo nō fecit · excepcōz amittit ex de rescriptis · si aūt · et c · ex pte · Si nihil et nullo agat otra eū ppetuo durat qz que sunt tpalia ad agendū sunt ppetua ad excipiēd · li · vj · de excep · si pactū · Si vero aliquis agat et nō excipiat sibi quo ad actū illū de quo queritur tm prudicat · ff · d̄ ꝓcur · pcmp · q · rati · et ex de offi · or · dilect9 fili9 · q · penl · et vl · saluo eo qd sequit2 infra · vbi dicit2 · si aūt ad nō faciēd · Si vero aliquis agat otra eū d̄ iure illius rei supra quā priuilegiū ē ocessum et ipe p priuilegium excipiat ac illud in iudicio exhibeat et iudex pronunciet contra ipsum priuilegium reprobasse videtur ipsuz · Si vero non exhibeat ill9 ptextu priuilegij de nouo reperti nō debz snia retractari · ex d̄ sen · et re iu · sub otra · q · fi · Et fit ppetuū prudiciū nisi fuerit appellatū vt innuit ibidē · Si vero priuilegiū sit circa factuz aut est impetratū ad faciendū aut ad nō faciēdum · si ad faciendū tollit2 decennio · ff · de nūdinis · l · j · Si aūt ad nō faciendū aut papa sibi vl alteri reuinuit aliquid vel nihil · si aliq̄d veniens otra priuilegiū nō prudicat licet q̄ten9 ipi q̄ familiariter tāgit mūciare valeat · ar · ex de arbiteris · cū tpe · s3 et otran9 pape spacō centū annorz pscribi2 · ex de pscrip · ad audiez Si aūt nihil aut ē ocessuz in fauorē ecclias l psonarz · si ecclesiarz tūc delictū psone redūdare nō debet in damnū eccl̄ie · ex de insti · cū venissent · ad fi · Sed tm negligēcia obest · et iō ecclesia amittit priuilegium si plat9 tāto tpe

otrauenerit q̃ opleta sit p̃scripcō xxx·annorū
li·vj·e·si de terra·et c·accedentib⁹ Sz obiciꝯ
qz p̃scripcō otra ecclesiam debet esse·xl·ānorū
ex e·illud·Ad quod dicendū q̃ priuilegiū qd
contra ius cōmune oceditur cicius amittit qz
res de facili ad suam naturā et ius sibi ocessū
reuertit ex de cen·cū venerabil·ibi nec itelli
gatur·ec·et in priuilegio p̃t intelligi· ex de p̃
scrip·sanctorū·Si aūt fauore p̃sonarū tūc con
trario actu et vnico tollit ex de osti·cū acces
sissent·in fine·et de p̃ben·p illorū·nō obstāte
ꝓtestacōe·extra de osti·cū M·C·verū·B host·
Arca sextū s·priuilegij opacōz·sciendū sedz
B host· q̃ priuilegiū opat illd quod sonat
qd ñ p̃t scirī nisi p inspectōz et fidez occultaz·
vt ex e·porro·qd est verū nisi otineat iniqtatē
aptā·et nisi sit obscurū et fieri nō possit inter
p̃tacō circa illū qui ocessit qz ei⁹ est interp̃ta
ri cui⁹ est cōdere ergo quousqz is qui cōcessit
respōderit negociū suspendetur·ex de sen·ex·
inter alia·Debet aūt diligēter attēdi tenor p̃
uilegij·ex e·porro·tm magis est insistendū in
tencōi q̃m verbis ex e·marchion·verūtamē si
fieri p̃t est latissime interp̃tandū·ex d doñ·cū
dilect⁹ ad finē·nisi p̃iudicet alieno iuri quod
tūc reducit ad ius cōe si p̃t fieri·extra d osue·
cū dilect⁹·C·penl·et fi·dū tm aliquid opetur
alias cm nō esset p̃uilegiuz·vt ex e·i his Sz
cui⁹ est interp̃tari p̃uilegiū Ꝓ ꝛegulariter ei⁹
qui ocessit ipm·ex de sen·ex·inter alia·Regla
riter aūt tene q̃ p priuilegiū siue indulgenciā
iuri dpocesano nullū p̃iudiciū fieri intelligit
nisi de ipo spāliter caueat·ar·ex d deci·dud·
·C·fi·ex e·pastoralis·vbi cū p̃uilegio licēcia
epi requirit·Sed otra ex e·in his·vbi licz vti
p̃uilegio sine licēcia epi·Sz hmōi diuersitatis
racō est qz p priuilegiū illud pastoralis·tpali
ter alicui·p illud vero in his nulli p̃iudicatur
vt patet intuenti·B host·Itē nota q̃ priuilegi
um censuale aliqn oratur exempcōz·vt cū de
in priuilegio q̃ p̃stetur census ad indiciū pce
pte libertatis Aliqn vero tm ꝓtectōz· vt cum
ibi dicit q̃ p̃stet cēsus ad indiciū pcepte pro
tectōis vt ex e·repimus·Et p B vlamū dpoce
sano nullum fit preiudicium· vt ibidem patet
B hos·

Arca septimū s·de amissione p̃uilegij·scien
dum q̃ priuilegiū amittit multipl·r· prio
vnicō actu otrario·secdo de decennio elapso·
tercō spacio xxx· l xl·ānorū·quarto tpe limi
tacōis elapso·quinto p sentenciā Oes isti modi
et eorū ꝓbacōes patēt ex dictis supra in ar·s·
quāto tpe durat p̃uilegiū·sexto tollit p̃mū p
sedz faciens mencōez expssam de primo· extra
de p̃scrip·veniēs sedz gof·Ad cui⁹ euidenciaz
maiorē sciendū q̃ sedm quosdā nunq̃ p̃ori pre
iudicatur nisi posteri⁹ de eo fecerit mencōez·
ar·in d·c·veniens·et xxv·q·ij·institucōis·et
p totum·Tamen sedm host·ti·de p̃scrip·spāle
derogat generali·siue scriptura priuilegij spe
cialis sit posterior·ar·extra d fo·ope·dilecti·
siue prior·ar·ex de deci· ex multiplici· in toto
cm iure derogatur per spem genen· ff·de re·
iur·in toto·et xxv·q·j·C·vlti·d·oportet· vnd
dicendū sedm hosti·q̃ aliquantulū per spāle
detrahitur generali licet de ipo nō faciat mē
cōez nō tm totaliter absorbet·ar·extra e·i his
et de cen·quāto Quid em si alicui abbati de
tur priuilegiū generale vt vniuersas decimas
alicuius prochie percipiat ab oib⁹ exigat et in
vsus ꝓprios ouertat· deinde aliquis de eadez
prochia immunitatē impetret nō facta mēcio
ne de illo priuilegio·Ar·q̃ valz extra d deci·
a nobis· Quid ergo si p spāle ius ledi otin
geret generale·Ꝓ q̃ nō valz et nō tm illa ra
cōne qz mencōz nō facit de generali quā cōsi
derata intencōe principis ·C· de emanci·nec
aug⁹·Sed si vtrūqz sit generale vl spāle non
valebit posteri⁹ nisi de primo faciat mencōz·
nec detrahet primo in toto vl in pte· Sic itel
lige iura que alij inducūt indistincte extra d
p̃scrip·veniens·et xxv· q·ij· institucōis et per
totū· Sz et subdistinguo·qz refert vtrū vtrūqz
sit in corpore iuris clausuz·et tūc posteri⁹ cor
rigit vl determinat primū·ex d deci· ex parte
et c·nuper·vl vnū sit in corpore iuris et alte
rum nō sit·et tūc semp ei q̃ nō est ita p̃iudica
bitur et ipm nō p̃iudicabit· qz posteri⁹ p̃t ius
primū reuocare·C·de testis·olim·ideo cū ipe
tratur otra priuilegiū cisterciēn·ordinis d nō
dandis decimis in corpe iuris clausum·ex de
decimis ex pte·nō requiritur q̃ de ipo priuile
gio fiat ibi mencō sed sufficit q̃ ibi expmatur
ordo extra de rescrip·cū ordinē·Sed alij itel
ligūt illud·c·otra tex·Sūt tm casus in quibus
nō valet nisi fiat mencō de iure otra qd impe
tratur ex de rescrip·nōnulli·qd spāliter intel
ligi potest cū impetrat otra ociliū·vt in c·nō
nulli·vel lateranense·ex de ca·mo·c·penl·et
vlti·Idē dico de quolibet iure in quo spāliter
B caueat·Idez qn iuris ordo puerit·ex de re
scrip·causaz que·et qn iniquitatē otinet mani
festam vt ex e·ti·c·ij·sed seda missio expectabi
tur et ei parebit sine alia mencōe·et in autēti·
de man·pn·C·deinde colL·iij·vbi vero primū
p̃uilegiū est generale nō clausum in corpe iu
ris·et sedz est rescriptū et spāle nunquā dero
gatur primo nisi de ipo fiat mencō·vt ex de r
scrip·ostitutus·nisi racōe alicui⁹ clausule in
star priuilegij obtinentis maxime si priuilegi
um ex natura sua fuerit odiosū sic intelligi p̃t
ex de rescrip·c·j·Itez p̃iudicat vbi priuilegiū
est abhominabile·ar·ex de fi· p̃ sbi· ex tua·et
de deci·tua·multomin⁹ derogabit generale r
scriptū priuilegio generali vl speciali nisi de
ipo faciat mencōz·vbi vero priuilegiū est po
sterius et rescriptū prius in impetracōe et cita
cōne nunquā derogat rescripto nisi de ipso et
actis occasione eiusdem habitis fecerit mēcō
nem ex e·c·penl·q̃si citacō rescripti non p̃ces
serit priuilegiū impetratum sufficit q̃ in p̃ma
citacōe alleget·ex de rescrip·olim et infra d
petentē terminū ostenda·ex e·cū olim essem⁹
Et hoc nisi missset priuilegiatus in fraudē ad
sedem apostolicam exquo scimt rescriptū otra
se impetratū·ar·ex d rescrip·ostitutus· si vero
vtrunqz sit rescriptū·sed vnū spāle et alterum
generale semp derogabit generali· licz prior

p spāle posteri⁹. nec ꝝquiritur ꝙ ō illo faciat
mencōz aliquā ex de re.crip. pastoralis. §. qm.
Septimo p̄uilegiū amittit p decedentis ꝛuo
cacōz. ff. de iudi. iudiciū solvitur. quod tamē
facere nō decet. ne inconstātie l' leuitati aseri
bat. qz nemo debet venire contra factum suum.
ex de clen. diu. diuersis. Ex causa tn decz et pt
et debet fieri reuocacō vt qn lesionē enormez
incipit inferre alij. vn si religiosis decedat per
uilegiū de nō dādis decimis ꝓpter nimiā pau
ptatem. demū si tantuz dicent possessionib⁹ ꝙ
proxime enormiter ledant. et etiā ipi si det de
cimas de suis reddituib⁹ possunt cōmode susti
tari cessabit priuilegiū. tū ꝓpter scandalū. tuz
ꝓpter enormē lesionē iuris prochialis. tū quia
causa p̄uilegij cessat. sic intellige illud. ex de
deci. suggestū. et c. nup. Itez siquis nō seruat
puilegia superiorīs decessa subditis ei⁹. s. nō ser
uantis p̄uilegiū merito decurtat. i. reuocatur
ex e. dilecti. Itē si decedatur priuilegiuz alicui
canonico ꝙ fruct⁹ p̄bende sue i absencia per
cipe possit valet. Si tn concedit sedo tercō et
quarto. et sic q̄si de singlis ita ꝙ ecclia iā in
cipiat destitui seruitoribus siue ab vno siue a
diuersis etiaz a sede aplica sint talia p̄uilegia
impetrata debēt omīs nō obstantib⁹ p̄uilegijs
ad seruiciū ecclesie reuocari. ex de cle. nō rli.
cū ad hoc. qd tn dixi de aplice sedis indulgē
cijs intellige qn hoc fit de mādato spāli. ali
as extra ex de iudi. cū venissent. Naz si superior
ofirmauerit indulgenciā inferioris non puto
ꝙ inferior eaz postea ꝛuocari possit sine ofensu
superioris ar. ex de re. do. ostitutus. Ib host.
Octauo tollitur p renunciacōz ꝓpriam et expl
sam. ex de censi. nup. qd intelligas sedō; host.
quo ad ius tangens renunciante tm. secus est
si tangat papā l' alium Itē nec cleric⁹ pt renū
ciare cuilibet p̄uilegio suo. vt patet ex de fo
ope. si dilecti. Nono amittit p abusum. i. p
nō vsum vl p extraniū vsum. puta aliquis est p
uilegiatus ne det decimas in quolibet āno pe
tunt ab eo et quolibet anno dat. talis meret
p̄uilegium amittere qz pmissa sibi abutit ptā
te. xi. q. iij. priuilegiū. Necesse est tn ad hoc ꝙ
opleta sit extra p̄uilegium p̄scripcō. xxx. ānoꝝ
ex e. si d terra. imo videtur ꝙ xl. annoꝝ ex e.
accedentib⁹. Ib tho. Ad Ib nota ꝙ illi d quo
rum exempcōe nō ostat vl qui nō fuerūt diu i
possessiōe exempcōis tenent epis ostendere p
uilegia quib⁹ dicūt se esse exemptos i loco se
creto vl aliquib⁹ prudentib⁹ nō suspectis ad
hoc deputatis ab epo qd si nō fecerint et epi
extra tales vsi fuerint sua iurisdicōe deseruato
res eoꝝ nō possunt ꝓpter Ib ipos epos grauā
re. Etsi processus extra eos de facto fieret nō va
leret. debet aūt p̄uilegiū exhiberi ad legendū
integraliter. li. vj. e. cū psone. in quo ꝓbatur
opi. jnno. et reprobat opi. host. Dicit em host.
ꝙ si totus tenor legere posset esse occasio liti
gandi. jnno. vero dicit ꝙ totus debet legi ne
precedencia vel sequencia artarēt articl'm de
quo extendit. Nec ex simplici lectura oriebat
materia litigandi. sicut ex trāscripto. Ib jo. an.
in c. cū psone Sed quid si p̄uilegiuz alleget
vt ostendat sed is cui ostendit nō acquiescit
forte qz est potencior Ib̄det host. certe nō est
ei imputandū. ff. commodati ad eos. Nō obstāte
si dicat ꝙ nō fuit vsus et ꝙ factū est extraniuz
quo em vtet p̄uilegio nisi allegato et de ipso
fidem faciendo certe si ita fecerit sibi imputa
ri nō poterit nisi forte sententia extra eū ferre
et nō appellaret ex de sen. et re iudi. suborta.
Sed qui extraueniit ꝓpria temeritate est gviter
puniend⁹ ex e. dilecti Quid si ille idem qui
decessit extraueniet. ihl sedm host. si p̄uilegiuz
semel tenuit amplius ꝛuocari nō pt a decedēte
sine pena si faciat hoc sine causa. ff. de re. iur.
cōcilij. Vtrz aūt papa et quo papa sit puniend⁹
ipe videat ix. q. ij. alioꝝ. et c. se. de quo vide
sup vbi ponit septi⁹ mod⁹ amittēdi p̄uilegiū
Quid si p̄uilegium pape coram aliquo iudi
ce allegat et ostendit. Obicitur aūt ꝙ ñ habz
vires. nūquid de hac questione iudicare pote
rit iudex ordinari⁹ vel etiā delegat⁹ videt ꝙ
nō ex de iudi. cum venisset. Ib aūt sic intelligi
debet sedz gof. et host. s. ꝙ qn dyocesan⁹ agit
extra aliquā ecclam iure cōi et ecclia dicit se
exemptā et dño pape immediate subesse et pr
ducit p̄uilegiū. de tali priuilegio non poterit
iudicari nisi p papam. et si p alium fuerit indi
catum nullū fiet p̄iudiciū dño pape. vt patz ex
de in inte. resti. cuz venisset. et ex de sen. et re
iudi. suborta. et ex de elec. cōstitutus. tn etsi
spontte voluerit nō potest priuilegiatus sn li
cencia pape renūciare p̄uilegijs vl indulgen
cijs libertatis que monasterū vel ecclam iu
dicāt ad ius et ꝓprietatē romane ecclie pertinē
vt ex d arbi. cū tpe. vl dici potest etiā sedz eū
dem gof. et host. ꝙ vbi verba p̄uilegij sūt am
bigua ordinari⁹ vl delegatus de ipo iudica
re nō pt. Ille em interptari vl delegare debet
p̄uilegiū qui decessit. vt ex e. ti. vt p̄uilegia. et
ar. ex de seques. ad Ib et ex de sen. ex. inter alia
quāuis et legat⁹ interpretet rescriptū pape.
vt ex d postul. ad hoc. Ceterū si verba fuerint
clara et indubitata que iudicant manifeste ec
clesiaz fore exempram. iudex poterit iudicare
absoluendo. l' si verba priuilegij sint ꝓtectōis
et nō exempcōis poterit condemnare. vt ex d
priuilegijs. recipi⁹. Eatenor tn ꝙ papa poterit
postea ius suū ꝓsequi si velit. vt dicit illa de
cretalis. suborta in fine. Et nota ꝙ nisi de pri
uilegio que verba illi⁹ sunt inspicienda. vt e.
ti. porro. et c. recepim⁹. sicut et c. que de his
q̄ extestamto pficiscūt. vt. ff. de trāsac. d his
Plus tn mente attendere debemus quā verba
vt patet j. q. j. in arcioꝝ. et di. xxxviij. sedulo.
Sed etiam dici pt sedm host. ꝙ priuilegiatus
abutitur priuilegio qn male vtitur eo. s. qz vl
facit extra intencōez concedētis. ex de postul.
gratum. vl qz vivit vita cōi non priuata ꝓpter
cuius obseruanciā erat p̄uilegiatus. et tūc nō
potest priuilegium allegare. ex de sta. mo. re
collentes. §. j. et de v. sig. abbate. ad finē vel
qz non sunt contenti terminis suis imo cōtra
priuilegij sui tenorem excedunt puta quia ec
clesias vel decimas de manu laici sine ofensu
epi recipiunt vl alia silia faciunt.

Ita octauū ſ. punicōz exemptorz queri.
ſ. vtrz exempt⁹ ſi delinquat intra dioc.
alicuius ep̄i puniri poſſit ab illo ep̄o. ihc̄ dixit
tan. q̄ aut exēptus notorie deliqt et tūc puni
ri p̄t p ordinariū. vt ex̄ e. patentib⁹ et c. tuarz
Aut occulte et tunc nō p̄t puniri niſi a papa.
xvj. q. j. frater noſter. Et etiā exp̄ſſum videtur.
ex̄ d ſup. ne. ſicut nobis. ¶. fi. et de ſta. mo. in
ſingulis. ¶ ordinent. Sed certe p eadem iura
que loquunt ne dū in occultis ſed etiā in no
torijs. H reſpōſio reprobatur. Iohes āt diſtin
guit. qz aut exempt⁹ delinquit circa rē in qua
eſt p̄uilegiatus et tūc puniri nō p̄t niſi p papā
puta ſi male gerit ſe in officō ſuo. religionem
male ſeruat. bona monaſterij dilapidat. Et H
idē ſatis innuit. ex̄ de ſta. mo. ea q̄. ¶. H eadē.
Aut circa rē nō exemptā vt exemptis p̄iudicā
do et tūc puniri p̄t p ordinariū. ex̄ e. tuarz. Et
videt. H diſtincō approbari p goſ. et per iura
ex̄ e. cū capella. et c. quantū. p ofeſſionē. rpro
batur aūt. ex̄ e. patentib⁹ vbi delinquit i ipſa
re. et tñ punit ecclīaſtice. ex̄ e. tuarz. ¶. verz.
vbi delinquit circa rē p̄uilegiatā. ſcz vt nūcios
mittere poſſint p elemoſinis colligēdis et
tñ puniunt. Sed forte dices q hoc ideo eſt.
qz p̄iudicat alijs ſed hec reſpōſio nō prodeſt.
Nam et vbi ep̄o vel iuri prochiali et etiam
rapu. paratur p̄iudiciū H nō licz etiā ſi ſit no
toriū vt patet ex̄ de ſup. ne. p̄. c. ij. Nam inſti
tucō et deſtitucō p̄ſbiteri de qua ibi dicit non
p̄t eſſe nō notoria. ar. ex̄ d elec. bone. ij. ¶. j. et
ij. Sed dici p̄t ſcdz hoſt. indiſtincte q exempti
nō poſſunt puniri p inferiorē papa. ar. iij. q. j.
frater noſter. et ex̄ de ſup. ne. p̄. ſicut nobis Et
ne videat caſſare ſentēcias tātorz doctorz ſic
diſtinguit. ſ. q aut dinet in p̄iuilegio exem
pti expſſe q quantūcunqz delinquat a nullo ci
tra ſedez aplicam iudice puniat vl alia q̄cun
qz verba ſilia idem expſſe innuencia. et tūc eſt
ſtandū p̄uilegio ſicut ſonat ex̄ e. porro. Sic in
tellige illud ex̄ de ſup. ne. pla. c. ij. Et eodem
modo poſſunt intelligi iura ſilia. Aut hoc ibi
nō dinet expſſe et tūc videt q idiſtincte poſ
ſit puniri niſi talis ſpālis dignitas tueat ar. C.
vbi quis de curiali. l. i. Sz et hoc poteſt ſub
diſtingui qz etſi hoc in p̄iuilegio ſpāliter nō
dinet ꝫ ſimplr eximit ſ. qz dicit in p̄uilegio
q p̄ſtet cenſum ad pceptē libertatis iudicium
vt ex̄ e. recepim⁹. tūc aut delinqt i re l circa rē
p̄uilegiatā n p̄iudicando alij aut p̄iudicando
Itē aut notorie aut occulte. Si circa rē p̄uile
giatā ſme p̄iudicō p̄uato alter⁹ referendū eſt
pape. et ſic loquit ex̄ de ſta. mo. ea que. ¶. hec
cadē. et ſic p̄uilegiatus remanet in libertate p
cepta vt innuūt verba p̄uilegij. Et ſcdz h° etiā
p̄t intelligi ex̄ de ſup. ne. p̄. c. ij. qz ſi eccl'ie il
le ſint exempte. ergo delinqui i re p̄uata. nec
ep̄o cui nō ſubſunt eccl'ie p̄t aliqd p̄iudicium
generari. Si aūt alter p̄iudicat et notorie de
linquat corrigi p̄t p cēſurā eccl'iaſticā q male
fecit vt ex̄ e. patentib⁹ et c. tuarz. ¶. verz et. ¶.
vl. verſus finē. g° p excōicacōz et ſuſpēſiōz of
ficij et bñficij. vt. ibi dicit et patz ex̄ de v. ſig.
quereci quid p cenſurā. Nō tñ p depoſicōz vl
priuacōz beneficij. vt in c. ea que. ¶. H eadē. et
H ꝓter ſcandalū alioz ex notorio delicto vt
ibidē. ¶. j. vide em pcepiſſe p p̄iuilegiū liber
tatē nō peccati ipunitatez. ar ex̄ de oſue. c. fi.
et de p̄ſcrip. c. fi. Si vero delinquat occulte l
etiā manifeſte nō tñ notorie. citra ſedem aplī
cam nec examinari poterit nec puniri. et ſic in
tellige ill° xvj. q. j. fr̄ noſter. niſi forte teneat
capellas exemptas. rōne quarz ire teneat ad
ſynodū qz puniri poſſet q° ad eas ſi nō faceret
quod deberet. ex̄ e. ex ore. ¶. fi. Secdm hanc di
ſtinctōz iura ſaluant. opiniones ad ocordiaz
reducunt et approbant. H jo. an. li. vj. e. vo
lentes. Itē ſcdz goſ. ſunt quidā qui tale p̄uile
gium obtinēt ſ. vt nō poſſint ſuſpendi. interdi
ci vl excōicari ab aliquo ep̄o vl archiep̄o. qd
p̄iuilegiū ſi racōe loci oceſſuz fuerit clerici d
linquētes in loco p̄iuilegiato vl circa rē p̄i
uilegiatā puniri ab ordinario non poſſunt niſi
notoriū eſſet delictū in quo omē p̄iuilegiū ceſ
ſat. ex̄ e. tua. ceſſat aūt auxilū iuris cōis ſ. ap
pellacō. vt ex̄ d appella. cū ſit romana. et c. p
uenit. et. C. quorz appel. non recī. l. ij. Ceterz
ſi alia benefia habeant vl alia loca in quibuſ
vl circa que delinquāt p̄iuilegiū nō habz lo
cum. vt ex̄ e. c. cum capella. et c. qm̄ p cōſ. ſ. H
ſcdz goſ. tñ de hoc vide et dic vt diſtinctū eſt
ſupra ſcdz hoſt. et jo. an. Itē ſcdz goſ. et hoſti.
nō omnis cenſualis romane eccl'ie ē exempt⁹.
Nā aliqñ ſoluit cenſus ad indicū libertatis.
aliqñ ad indiciuz pcepte p̄tectōis. vt ex̄ e. ti.
pcepim⁹. Itē p innouacōz p̄uilegij nihil noui
iuris acquirit ſed tm̄ vetus cōſeruat. vt ex̄ e.
ti. expte. j. Et licet hoc p implorācōz officij
petat et fiat ſi tñ pars contradicat aduerſa. ino
uacio fieri nō debet niſi cauſa contradictōis au
dita. vt ex̄ d ofic. vri. l. inuti. cū dilecti. et ex̄
e. cū clerici. Itē p̄hibet p obediencia religio
ſis ne in ſermonib⁹ ſuis. plātis eccl'eſiarz de
trahant. aut laicos ab eccl'iarz ſuarz frequen
cia vl acceſſu detrahāt ſeu indulgencias pro
nūciant indiſcretas. Ne cū teſtis intererunt a
teſtacōibus debitis aut legatis matricibus ec
cleſijs faciendis detrahāt nec reſtitucōes vel
legata l debita aut male ablata icerta ſibi aut
alijs ſui cedinis fratribus vl conuentibus in
alioz p̄iudicium fieri ſiue erogari procurent.
nec etiā in caſib⁹ ſedi aplice aut locorz ordi
narijs reſeruatis quēquaz abſoluere. aut perſo
nas eccleſiaſticas preſertim coram iudicibus
delegatis a ſede aplica ſuā contra eos iuſticiam
p̄ſequentes vexare indebite. ac ad loca plura
et multū remota ouenire p̄ſumant. Siquid vo
contra p̄miſſa vl aliquod p̄miſſorz attemptaue
rint iaceant p duos menſes in illis penis que
ſcdm eorz ſtatuta p grauib⁹ culpis ſolent im
poni ſup quibus ſine manifeſta neceſſitate cuz
eis diſpēſare nō poteſt. Ceterz p̄lati eorz niſi
de his que occaſione p̄miſſorz exceſſuū ad eos
quoquomō puenerit. eccl'ijs vl p̄ſonis eccl'ia
ſticis dānificatis plene ſatisfecerit infra mēſez
poſtq̄ fuerit requiſiti eoip̄o vſqz ad ſatisfactōz
debitā ſint ſuſpēſi ñ obſtantib⁹ p̄miſſis ſtatutis
aut quibuſcūqz priuilegijs cuiuſcūqz tenoris

existant·li·vij·de p̄uil·religiosi·et ibidē etiaz excōmunicantur religiosi in quibusdam alijs excedentes·vt habetur infra·li·vij·t·ij· casu xcv·

Circa nonū quod est de oseruatorib9·sciē= dum q̄ oseruatores priuilegiorz possunt defendere a manifestis violencijs et iniurijs· li·vj·d̄ offi·dele·statuimus·j·et c·hac ostōe· que quidē decretalis est exposicō illi9 p̄ceden tis decretalis sez statuimus·j· vnde tm̄ habēt cognoscere de manifestis·Et intellige secundō glo·jo·an·manifesta illa que sūt notoria et ita patencia q̄ nulla p̄babili tergiuersacōne pos= sunt celari·vt ex̄·de cohabi·cle·c·vl· Sed quid si negetur offensa notoria·Rn̄det jo·an· q̄ conseruator bene recipiet p̄bacōnes an fa= ctum sit notoriū·vt sic videat an iurisdicio sit sua·ex̄ de rescrip·sup lr̄is·alias eius officium esset inutile·Etsi factū notorium inueniat pro cedat alias desistat·Et quod dictuz est q̄ pos= sunt defendere ab iniuria siue offensa·hoc p̄t intelligi scōz jo·an·de cōmissa et etiam de cō= mittenda·In prima p̄ districtōz ecclīastica co gendo iniuriatores vt satisfaciant leso·in secda p̄hibendo p excōicacionē et punicōz·li·vj·d̄ sen·ex·romana·¶·caueant·Etsi nō possent iiu= riam repellere p sentēciam ecclie· debent szm bn̄·sup c·statuim9·implorare brachiū secl'are sicut et iudices alij·ex̄ de offi·or·c·j·et c· qm̄ ipleriszq in fi·Ad quod ptās secularis tenet² Alias potest eaz excōicare cū h° sit accessoriū ad officiū ordinatoris xxiij·q·vj·administratores

Quid si ille qui fecit maleficiū bene ofitet² illud·sed dicit illud nō esse notoriū·Rn̄det jn= noc·sup c·statuimus·qz tūc oseruator bene p̄t p̄cedere ꝛra eum·qz etsi nō sit notoriū euidē cia facti est tn̄ notoriū p cōfessionē eius· vt ex̄ de cōha·cle·et mu·vestra· Quid si dicat se illud iure fecisse·Rn̄det jnnoc·ibidē q̄ oserua tor recipiet p̄bacōnes vtriusqz p̄tis·quia non posset aliter exequi·iurisdicōz sibi omissam

Quid si p̄betur p testes de aliquo q̄ fecit ma= leficiū sed nō p̄betur q̄ sit notoriū·Rn̄det jn= noc·ibidē·s·sup c·audiuimus· q̄ non nocebit ei p̄bacō talis·Et hoc ideo qz oseruator p̄ce= dere nō p̄t nisi ꝛra notorios qualis nō ē iste· Itē oseruatores nō possunt exercere iudicialez indaginē·i·ognicōz et examinacōz cause que est dubia scōz jo·an·vt in c·statuim9·Scōz tn̄ jnno·in glo·ibidez vocare possunt eos qui di= cuntur molestatores et iniuriatores·Etsi voca ti venerint interrogabunt² an p̄positas mole= stias et iniurias irrogauerint Etsi ofessi fuerit q̄ sic·p̄cedent ꝛra eos q̄si ꝛra malefactores Si vero negauerint et ex hoc facta sit res du= bia nō p̄cedent Etsi p̄cesserint non valebit p̄ cessus tanquā excedēs fines mandati·ar·ex̄ d̄ rap·cum dilecta·nisi forte adeo de facto vel de iure maleficiuz esset notoriuz q̄ inficiacōi non esset locus qz tūc ꝛra tales valeret pro= cessus·ex̄ de coha·tua·et c·nostra·Si aūt vo= cati fuerint cōtumaces tūc p contumacia pos= sunt p̄cedere ꝛra eos·Sed si ferzēt sentēciaz excōicacionis vel aliam ꝛra eos p violencia vl' alio delicto non teneret nisi essz manifesta vt hic·vel nisi prius sentenciaret² q̄ ibi eess'it iuria manifesta·qz tūc etiā si nō essz manifesta teneret sn̄ia nisi appellaret² ab ea· Item semp eos vocare debēt qui vident² deliquisse·alias nō tenet quod fit ꝛra eos·ij·q·j·c·j· nisi esset sentēcia excōicacionis que forte teneret etiaz nō seruato ordine sed tanq̄ incerta sine diffi= cultate esset relaxanda imo p̄lator est punien dus·ex̄ de sen·ex·sacro·Sed nec ꝛra hos va= let sentencia nisi sint manifesti·vt hic·h̄ omia jnno·et multa etiā alia de hac materia ibidez Itē si se scienter intromiserint de alijs quam d̄ manifestis iniurijs et violencijs·aut etiam de his que iudicialē exigūt indaginē ipo facto p annū ab officō sunt suspensi·li·vj·de offō de= le·hac ostitucōe·Et illud qd̄ agūt nō valet·et pars que hoc p̄curauit ē excōicata nec p̄t ab= solui nisi ei quē sic fatigauit indebite primo d̄ expensis satisfaciat integre vt in c·statuimus· Itez oseruatores hmōi ex̄ ciuitates siue dyoc· in quib9 fuerint deputati vl' alibi q̄m in ciui tatibus siue locis insignibus vbi possit copia pitorz haberi ꝛra quoscūqz p̄cedere aut ali= quos vltra dietaz vnā a fine dyoc· eorundem trahere nō possunt·vices quoqz suas exceptis citacōib9 et sentenciarz denūciacōibus quas p aliū valent exercere nulli possunt cōmittere nisi hoc cōpetat eis ex beneficō lr̄arz· sed nec tūc nisi infra ciuitates siue dyoceses in quib9 deputati fuerint et p̄sonis tm̄ de quib9 statim subiunge²·Itē oseruatores esse nō possunt nisi ep̄i et sup̄ aut abbates seu dignitates vl' p̄so= natus in cathedralib9 l' collegiatis ecclesijs habentes qz null9 p̄t oseruatoris sui esse oser uator·nec etiā ei9 cui est subiectus iurisdicōe ecclīastica vl' temporali exceptis regibus et reginis·Expirat āt officiuz quorūcunqz cōser= uatorz quo ad negocia nō dum cepta p obitū decedentis·et h̄ oia patent in c·hac ostitucōe·

De interp̄tacōe dubiorz·ti·xlix·

Cinde post titulū de p̄uilegijs i quib9 aliqn̄ ponūt² aliqua dubia que idigēt aliqua interp̄tacōe osiderandū est de interpretacōe dubiorz·Et primo qualiter sit i terpretandū·secdo quis possit interp̄tari·tercō q̄ interpretacio possit artari et extendi Circa primū sic distingue scōz host·si querat² d̄ iter pretacōe rescriptorz vl' p̄uilegiorz tūc magis est standū intencōe scribentis si d̄ ea appareat quā verbis scriptis·ex̄ de rescriptis·sup lr̄is· in fi·et de p̄uilegijs· quanto· Et sil'r in testis mens testatoris est prior et potēcior voce·ff· de sepul·l·labeo in fine·Si vero queratur de verbis in iudicō habitis quo ad citacōz libel= lum et principium iudicij fit interpretacō pro actore et ꝛra reum·ff·de iudi·solemus et ex̄· de causa pos·cum ecclesia sutrina·¶· verz qm̄ in q·In medio aūt iudicij cogēd9 est taz actor quam reus vt certum ponat et respondeat·q̄si incertum sit et ad instanciā p̄tis aduerse et ad preceptū iudicis hoc declarare noluerit fit in terpretacō ꝛra eum·ff·de ofes·certuz·Ihc·j· Alioquin si interrogat9 n̄ fuit nec ei iniunctū

vt declararet dubiū · debet fieri iterpretacō p
eo qui posuit vel respondit siue sit actor siue
reus · ff · de iudi · siquis intencione ambigua ·
In fine vero est p reo et otra actorē interpta-
cio facienda · ex de pba · ex lītis · nisi causa sit
fauorabilis ex pte actoris qz tūc fieret inter-
pretacō p eo · ex de sen · et re iudi · c · fi · Si aūt
querat' de verbis in otractib9 habitis/aut est
certū q nō osenserūt · et tūc nō valz qd agitur
ex de otraben · emp · et ven · in vendicōnibus ·
Aut dubitat' vtrz osenserint et tūc aut valet i
tellectus scdz ptem vnā tm et tūc fit interpre
tacō scdz illā vt res magis valeat quaz vt pe-
reat · ff · de rebus dubijs · quociens in actōib9
et ex d v · sig · abbate · q · qd otra fuerat · aut va
let scdz intellectū vtriusqz et tūc ē accipiend
illud qd est verisimilius · ff · de v · ob · eum qui
Et qd qnqz osueuit accidere · xxviij · di · d spra-
cusane · Et qd magis ouenit iuri · ex de cōsue-
cū dilect9 · q · finali · vbi fit interpretacō cōtra
cū qui aperci9 potuit discere legē · ff · d pactis
veteribus ¶ Quid refert vtrz quis sit exept9
vel priuilegiatus q nō possit excōicari · vel in
terdici vel suspēdi · hz scdm host · q exemptus
nō pt regulariter corā ordinario ouenire · pui-
legiatus vero pt · qui et si non pt excōicari pt
tm mulctari et amissionē possessionis bonorum
suorz pati · ar · ex vt li · nō ote · tue · qm frequen-
ter · q · fi · Et omīa alias penas pter censuram ec
clesiasticā otra contumaces inductas poterit
formidare ·

Circa scdz sciendū q verba rescriptorz do
mini pape interpretatur papa · vt ex de se
quest · c · j · Aliqn interpretat' etiā legat9 · vt ex
de postul · c · j · Quis aūt interptari possit pui-
legia romane ecclie dictū est in titulo pcedē-
ti · q · quid sit pūilegiū · De interptacōe vo iuris
est distinctō talis ātiqua · s · q est interpretacō
generalis necessaria in scriptis redigenda vt
interptacio principis vt · C · de le · et se · ix · l · si
de interptacōne · et ex de osue · cū dilect9 · Nō
generalis sed necessaria et in scriptis redigen
da vt interptacio iudicis · vt · ff · de le · et se · ix ·
l · nō pūt · et l · nō vt ait · Nec generalis nec ne-
cessaria sed in scriptis rdigenda · vt interptacō
mgri · vt · C · de pfes · l · j · li · xij · Eiūt etiā interp
tacōes a iure quib9 p omnia standū est · vt ex ·
de v · sig · p totum · H gof · ti · de · v · sig · et hosti ·
ti · de rescriptis ·

Circa tercium sciendum q interpretacō iu
ris perrogatur siue extenditur quandoqz
racione fauoris · vt si indultum sit retinere be
neficia vacancia in sua ecclesia et fructus eo
rum percipere ac in solucionem debitorum
eiusdem ecclesie conuertere per interpretacō-
nem extenditur nomen beneficij ad pbendas
et beneficia maiora · vt ex d v · sig · talia nobis
Itē verbū illud laborez extendi' ad omia que
quidam religiosi pprijs manibus et sumptib9
excolūt vt ex de deci · ex pte Item pūilegium i
dultum de decimis non soluendis extenditur
per interpretacōz ad decimas possessionū que
postmodū acquirunt' · vt ex de priuil · qz circa
Item pūilegium ocessum de decimis pcipiēdis
extendit' p interptacionē ad noualia · vt extra
de deci · ex pte · Sic etiam p interptacionez ex-
tendim9 donacōes · vt ex d don · cū dilecti · vn
si imperator donat domū interptamur cū oibus
iuriib9 et pinencijs suis esse datā · vt · C · d bo.
va · l · si qn · li · x · Idem facimus de testis simplr
rōne fauoris · Vnde siquis leget vina interpta
mur et vasa vinaria fore legata · vt · ff · d vi · tri
tico et oleo · l · si c · q · si vinū · ff · d penu legato
l · qui penu · q · vl · et l · nāqz · et quibus legatis
et qui maxima debent' · ff · de le · iij · l · quibus ·
Nō em in causa testam̄torz ad diffinicōz vtiqz
est descendendū cū plimuz abusiue loquantur
homines nec pprijs nominibus nec vocabul
vtāt' · vt · ff · de le · iij · l · ar · q · cicius · Ideoqz car
tarz appell · libros itelligim9 esse legatos cū
nos testatoris voluntas vrgeat · vt cū quis sic
dixerit · cartas meas vniuersas qui nihil aliud
q libros habebat studiosus studioso rlinquēs
vt · ff · de le · iij · l · librorz · q · q tm · Item prroga'
iuris interptacō rōne generalitatis vt cū quis
obligat bona sua etiam futura bona intelligi
tur obligae · vt · C · que res · pig · obli · pos · l · vl ·
Itē cū quis fundū obligat nihil excipiens ius
patronat9 qd ecclia in fundo sita obtinet ob-
ligare videtur · ex de iurepatro · ex lītis · et ex d
sen · et re iudi · cū bertold9 · Aliqn artat' inter-
pretacō iuris vt in pcuracōne exigenda ne sub-
iecti grauent' · vt ex de cen · qnto · Itez artatur
vt exactōis et auaricie nota vitē' vt ex d cen ·
ex pte · Itē artat' interptacō rōne odij vt cū de
cime laico ocedunt' in feudum quod male fit ·
vt ex de his q fi · a pla · sine cō · ca · cū in aplica
In hoc igit' casu occasione determinacōis an
tique nō sunt decime noualiū vsurpande cū in
talibus nō sit extendenda licencia sed pocius
restringenda · vt ex de deci · tua · Odia enim p
interptacionem restringenda sunt · vt patz · ff ·
de liber · et postu · l · cū quidam · et ex d osang ·
et affi · cum dilecto · Item artatur vendicō ; et
interptacionez vt non videat' emptum vel vē-
ditum vel in vendicōne exceptum quod vēdi
cionis tpe non extabit · vt · ff · de otraben · ēp ·
et ven · l · in lege · Et hoc ideo quia in vendicō
ne respicitur tempus otractus · Item in fauorē
rei fit restrictō p interpretacōnem · Nam siquis
legauit nummos et nescimus de quibus sense
rit tunc sumitur dictura ex pluribus · specta'
em osuetudo patrisfamilias in primis · Deind
regionis in qua testator cōuersatus est · sed et
mens patrisfamilias et legatarij dignitas vl
caritas et necessitudo · Item summarum que p-
cedunt et sequuntur scripta scrutanda · vt · ff ·
de le · j · l · si seruus plurium · q · vl ti · q si sic nec
ex his coniectura capi possit · tunc locum ha-
bet quod dicitur nummis indistincte legatis
exiguiores debentur si neqz ex consuetudine
patrisfamilias · neqz ex rgione in qua fuit nec
ex contextu testamēti possit approbare vt · ff ·
de le · iij · l · nummis · Quod ideo cōtingit quia
cum heres damnatus sit nummos dare et alid
non apparet · in potestate eius est quos velit
dare et se liberare · vt · ff · de le · iij · l · qui cōcu-
binam · q · j ·

¶ Q⁹ clerici vl monachi nō immisceāt se secularibus negocijs titul⁹.l.

Postea cū dictū sit sup̄ de his que cōpetūt clericis et monachis·nūc dicēdum est iter de his que ꝓhibent⁹ eis·h̄ ātē sunt negocia secularia·Ideo titul⁹ hic ponit⁹ ne clerici vl monachi secularibus negocijs se imisceant·Videndū est ergo ꝓmo q̄ dnt̄ secularia negocia·secūdo q̄ ē pena se immiscēciuz negocijs secularib⁹ inhonestis et ꝓhibitis·tercio dicēdū est in ꝓciali de venacōe·¶ Circa ꝓmū sciēdū ꝓ ꝯm gof·negocia secularia dicūt⁹ tripliciter·Vno modo officia et ōmercia q̄ fiūt ꝓ secularibus reb⁹ acq̄rēdis emēdis vel distrahēdis·Et hec sunt ꝓhibita clericis et monachis·vt ex̄ e·c·i·q⁹ inter emētis et vēdētis cōmerciū difficile est nō interuenire peccatuz vt dicit⁹ de pe·di·v·qualitas·Dicit⁹ aūt negociū q̄si negas otiū·ꝓprie vero i cāis negociū·in ōmercijs negociacō locū habet·vt ex̄ de v·sig·forus·¶·ostat·De his igitur officijs et cōmercijs secularib⁹ dicit⁹·clerici officia vl cōmercia secularia nō exerceāt·maxime inhonesta·ex̄ de vi·et ho·cle·c·i·Nā honesto artificio sibi querere possunt victū dūmō nō desint obsequijs dīmis·vt patet di·xcj·cleric⁹ victū·Monachis eciā iustū negociū n̄ est interdictū ꝓpter necessitates diuersas·vn̄ i regula bri benedicti p̄cipi⁹ ꝓuideri ꝓ quoz man⁹ negocia monasterij ꝓcurēt⁹·vt ex̄ e·c·i·Intellige eciā ꝯm host·q̄ tā clerici seculares q̄ religiosi p̄nt vili⁹ emere et cari⁹ vēdere dūmō nō faciāt h⁹ ex ꝓposito·vt si cellerari⁹ emit bladuz l aliq̄d aliud ꝓ toto āno et supsit aliq̄d p̄t illud cari⁹ vēdere q̄ emerit et de his q̄ magis expediunt monasterio ꝓuidere·sec⁹ ē si facit h̄ ex ꝓposito et his dedit⁹ sit q⁹ tūc si monit⁹ legitime non coziga⁹ ꝓdit ꝓiuilegiū clericale·ex̄ de vi·et ho·cleri·c·fina·Secūdo dicūt⁹ negocia secularia questiōes que mouent⁹ in iudicō seculari·Et hec similiter interdicūt⁹ clericis i maiozib⁹ ozdib⁹ ostitutis eciā si bn̄ficia ecclesiastica n̄ habeāt·q⁹ ep̄s tenet⁹ eis ꝓuidere·ex̄ de ꝓbē·ep̄s·i·cū ꝯm apostolū·Ite et i miozib⁹ ozdimib⁹ ostitutis si stipēdijs ecclesiasticis sustēten⁹ nisi ꝓ se et miserabilib⁹ ꝓsoijs vt ex̄ d̄ postul·c·i·vl nisi suā vl suoz iuriā ꝓsequāt⁹·vt·iiij q·vj·oib⁹·possunt eciā et debēt clerici et monachi suscipe tutelas miserabiliuz ꝓsonaz sez ad mādatum ꝓlatoz suoz di·lxxxvj·puenit·Possunt eciā clerici iurisdicōz hn̄tes i subditis ventilare cās et iudicare iter eos·ex̄ de fo·cōpe·q̄ clericis·Pōt eciā iudex ecclesiastic⁹ q̄n iudex secularis neglig⁹ iusticiā facere ꝓ sniaz excōicacōis eū ad tenendā iusticiā cogere vl eius defectū supplere·ognoscēdo·s·de cā nō tū sanguinis·ex̄ de fo·ope·licz·Tercō dicun⁹ negocia secularia ꝓcuracōes p̄dioz secularium ꝓsonaz a q̄b⁹ est clericis penit⁹ abstinendū·vt ex̄ e·c·i·et·ij·Pōt tn̄ clerici l monachi nō suo noie sz vl ecclesie vel monasterij·p̄dia laycoz ad firmas ōducere·vt ex̄ e·ꝯm·et h⁹ si ecclesia vel monasteriū sufficiencia p̄dia n̄ hz aliter sec⁹ est·ex̄ de decimis dilecti·Nota igit⁹ ꝯm decre·ex̄ e·c·ij·q⁹ ep̄s denūciare debet p̄sbiteris et clericis suis ne fiāt mistri laycoruz nec ꝓcuratores rerz ipoz·Etsi postea otra fecerint et occasione illi⁹ administracōnis ꝓpter cām pecuniariā deꝑhēdāt⁹ in fraude indignū est eis ab ecclesia subueniri·per hoc autez qui dā intelligūt q⁹ tales ipo facto ꝓiuati sunt ꝓ uilegio clericali·Sed hūc intellectū reꝓobat bern·ibi et gof·et intelligūt dictā decretalez quādo taliter ōmonit⁹ n̄ desistit et ideo excōicat⁹ ex̄ e·sed nec ꝓcuratores·ex̄ de vi·et ho·cleri·ex literis·vbi dicit⁹ q⁹si clerici ab ep̄o suo tercō moniti a secularib⁹ negocijs nō resipuerint sed intermissis dīnis officijs talib⁹ negociacōib⁹ insiterint·dū se his implicāt·d̄ suis facultatib⁹ statutis et ōsuetudinib⁹ patrie subiaceant·Et notat ibidez glo·q⁹ dicit suis q⁹ ꝓpter hoc facultatib⁹ ecclesie nō fit p̄iudiciū·q⁹ delictū ꝓsone redūdare nō debet in dānuz ecclesie·xvj·q·vj·si ep̄m·dicit eciam dum his se implicāt quasi dicat si in his se non implicāt ꝓuileg o eccie gaudebūt i reb⁹ suis sic i reb⁹ ecclesie·Bes cm̄ clericoz et ecclesiaz eodem ꝓiuilegio gaudent·xij·q·iij·ecclesiaz·Si vo his se implicāt cessat ꝓiuilegiū et ita ꝓiuilegiū alic⁹ suspēdit⁹ ad tp⁹ ꝓpter delictū·xv·q·vj·iuratos·simile dicit⁹ ex̄ de sen·excō·sacro·h̄·no·in p̄dicta glo·e·ꝯm host·aūt p̄dicta d̄ cretalis·ex̄ e·c·ij·intelligit⁹ q̄n ep̄s publice d̄ nūciat in sinodo ne q⁹ se intromittat d̄ talib⁹ sub pena ꝓiuilegij clericalis·Et q⁹ cert⁹ sit q⁹ cūq⁹ otra ei⁹ ꝓhibicōz venerit nō defēdetur per ipm·hmōi cm̄ edicta loco trine monicōis succedūt·ex̄ d̄ sen·ex·a nobis·Si igit⁹ quis cleric⁹ otrauenerit ipe facto suo tanq̄ incozigibilis nudat se ꝓiuilegio clericali·q⁹ incidit i factū dānatum·ff·de v·ob·cōtinuus·et ex̄ d̄ elec·cū inter vniuersas·Itez clericis in sacris ozdimib⁹ ostitutis debet tabellionat⁹ officiū interdici ex̄ e·sicut te·q⁹ intelligas in negocijs secularibus vt docet hec rubrica sub qua ponit⁹·¶ Quid si nichilomi⁹ ōficiat cleric⁹ huiusmodi instrm̄·Sz ꝯm hosti·si publice et solēniter sit interoictū credo q⁹ nō valeat·Et talis ōficiēdo ꝓ ter inobediēciā mozaliter peccat ar·di·x·iudex·et ex̄ de dolo et cōtu·veritatis ad finem·Si autem in occulto neq⁹ venientes ad eū decipiātur qui cāre possunt alias ignoranciam·ex̄ de ꝓmo·quoniā ꝓmoniaca ad finem·¶ Sed nunquid in ꝓiritualib⁹ potest facere instrumentum·Sz ꝯdm hosti·ꝓ sic nisi a laico sit constitut⁹ tabellio·ar·ex̄ de iudicijs decernim⁹·cū em̄ ꝓhibe⁹ ꝓincipale et accesꝓrium ex̄ de iudicijs·quāto·¶ Quid ergo fiet i ecclesiasticis·Sz ꝯm hosti·q⁹ ep̄us potest cōstituere tabellionem ꝓ totā suā dioc·cui cura oim est cōmissa·x·q·i·regenda·Non tamē hoc poterit demandare·ar·ff·de tuto·et cura·datis ab his·nec mandāte·Et tamen autozitate magistri curie tabellio potest ex causa vera et necessaria aliū sibi costituere qui ōpleat quod ipe nō ꝓt cōplere in autē·de tabellioib⁹·¶·penult·et fi·etsi sic fecerit vocabit⁹ tal ad scribēdum acta fozi ecclesiastici alias due honeste

persone surrogabunt vbi tabellio nō habet
ex de pba. qm otra falsa. talis tn nō habz po
testate ex doc. ostituētis eū. ff. d iur dic. om.
iudi. l. fi. Intm ergo extēdi potest notarij exe
cuco quātū istituentis iurisdicō. vn ostitutus
a papa generaliter oficiet instrm. ix. q. iij. cun
cta p mūdū. et c. p pricipalē. Potest etiā dici
q exquo qs est simpliciter tabellio cōstitut
ab eo q habz hanc ptātem vbiqz pt oficere in
strm qd oprobat in lōbardia d scabinis et cā
cellarijs li. fi. l. ij. Si aūt dicat ei do tibi ptā
tem faciēdi instrūmta intra talē doc. vl pro
uinciā nō pt exercere posit ex illā. B host
Nota etiā q priceps secularis dare nō pt au
toritatē cōficiēdi instrūmtū in spūalib
licet secus a otrario quo ad pricipē ecclesiasticum
cēseat Ad B acce dit qd nota infra li. viij. ti.
de filijs ar. iiij. vn licz ocedi possit q notari
ecclesiastic oficere possit instrumēta in tpali
b. nō tn notari lapc pt facere instrumenta
in spūalib Alij tn dicūt q cōstitut in spūali
b tm nullā habz ptātem in temporalib. nō
debet ergo notari ecclesiastic instrm facere
in secularib nec secularis in ecclesiasticis. qz
ouersacō istorū debz esse secreta et discreta. ij.
q. vij. laycos. vn si lapc scribat nomia singu
lorū in electōib hocipo electō reprobat ex
de elec. messana. hec hest. Quāuis aūt clerici
possint esse in foro ecclesiastico notarij. In cu
rijs tam principū prohibet eis ne etiā sint scri
ptores. ex e. sentencia. ¶. nec qcq. q si in crimi
nalib sentēciā sanguinis scripserint vl dicta
uerint irregularitatē incurrūt vt pt ibidez et
p totū. In summa nota q sunt plura alia nego
cia secularia pter pdicta que sunt clericis pro
hibita. vt ex e. c. i. et breuiter sm host. oia ne
gocia secularia sunt clericis phibita. Nec pro
hibent concessa. cum in rubrica ex e. phiben
do tradat generalis regula sic et multomagis
laycis sunt omia spiritualia interdicta.

Sequit videre de secdo scz de pena immisce
ciū se secularibus negocijs inhonestis et
phibitis. Circa qd sciēdū q tales puniuntur
vt indigni fiāt delacōe tonsure. ex de cleri. o
iu. jobes. vt fiant a misterio ecclesiastico alie
ni si fuerint pcuratores laycorū ex e. sed nec
pcuratores Et excōicent. ex e. sm statuta. et
c. clericis Nec subuenia eis ab ecclesia ex e.
sacerdotib. vt irregularitatē incurrāt si sen
tenciaz sanguis dictent vel in loco in quo ex
erceat interfmt. ex e. sniam. vn si mercimonia
exerceāt sicut lapci et tercō moniti nō desiste
rint priuilegiū clericale de immunitate primo
mij ammittant. ex de vi. et ho. cleri. c. fi. Et se
cundū rap. debet talib iniūgi in foro pniali
q quicqd contra formā pdictā fuerūt lucrati
paupibus largiant. xiiij. q. v. q habetis. Hoc
tn credit rod. esse verū de osilio nō de necessi
tate marime si hmoi psone indigeāt vel hmoi
erogacōe guent. Etsi tāq lapci icedāt exuēt
omi priuilegio. ex de sen. ex. otingit in audiē
cia Vt tabellionat officiū exercentib cōtra
interdictū exquo sunt in sacris ordinibus be
neficia ecclesiastica subtrahātur. ex e. sic te. et

sm jnno. it idē in glo. secus est de his qui nō
sunt in sacris Si tn et illi qui sunt in sacris in
strumēta oficerent añq eis interdiceret tene
rent. aliter nō. Bay. tn dicit q etiam hi q sunt
in nō sacris si habent bnficia sufficiēcia cogi
debent hoc officiuz dimittere p subtractōnē
beneficij Vt religiosi dissoluti remoueāt et a
lij introducātur vt habitū est sup Vt religiosi
audiētes legē plicam nisi infra duorū mesiuz
spaciū ad claustrū redierint sicut excōicati ab
omib euitent Et in nulla causa si prōcinium
pstare voluerit audiātur Et in choro. mēsa. et
c. vlti frm existāt Et nisi forte ex misericordia
sedis apostolice spem toci pmocōis amittāt
ex e. nō magne. Sed hodie in B caū ipo iure re
ligiosi sunt excōicati. ex e. c. fi. ¶. i. Et hec pro
hibicō extēdi ad psbiteros et clicos psonat
hntes. d q vide infra. i. vij. li. ti. ij. et caū. ix.

Sequit videre de tercō scz de venacōe. Cir
ca qd sciendū q triplex est venacō scz op
pressiua hoim et B e sp illicita. d q dicit gen.
cepit nemrot esse robust venator coram dno. i.
hoim extinctor et oppressor. vt patz di. vj. ¶. is
ita. Arenaria scz que fit in arena. vt cū qs lo
cat operas suas vt pugnet in arena cuz bestia
dentata. secus est de māsueta. hāc qui exercet
guiter peccat nisi eā gracia virtū experienda
rum exerceat Et de hac loquit di. lxxxvj. qui
venatorib cū duob c. se. Saltuosa que fit in
siluis et saltib et hec est oib interdicta si fi
at eo tpe quo debent homines esse in ecclesia
et orare siue sint clici siue lapci di. lxxxvj. pu
tatis. et de cōse. di. iij. irreligiosa. et di. v. ie
iunia. Et sic est illicita nō tm in ieiunijs sed e
tiā in dieb festiuis quib homines ad eccle
siam debent venire nisi forte necessitate famis
ingruēte ar. ex de ferijs. licet Idē si apri vl vr
si vl alie fere vel bestie segetes vl etiā vineas
clericorū vel etiā monachorū venirent vasta
re ar. C. de ferijs. l. ij. et ex de re. iuris. q non
est licitū Alijs aūt dieb est licita laycis pro
carnib et pellib habēdis aliter nō sm rap.
et gof. q etiā d ipa venacōe decimas iubet da
re. xvj. q. i. quicūqz. i. et ex de decimis. non est
in prāte. ¶. i. Sed nonne serui dnis obedire te
nent Bndet rod. q tenent in licitis nō in illi
citis. puta cōtra illud primū querite regnū di
di est ecclesiā qd semp fieri debet in mane. vt
notat hug. di. lxxxvj. Si aūt ad venacōz licitā
cogātur a dnis nō peccāt mortaliter nisi inci
piat placere eis et verti in voluptatē scz tantā
q dimittere nollent etiā si otra dei pceptuz es
set Clericis vero et monachis est licita necessi
tate ecclesie vegente vt dictū est sup de laycis
Possunt etiā interdū clerici venari cā vtilita
tis vel recreacōis ad incitādum forte appeti
tū vl calorē naturalē. cū retib laqueis. et ca
nib. cū silencō tn et modestia. etiā si epi sint
vel alij plati Ita tn q nō pficiscātur cuz cani
bus et auib qn debet visitare vl pdicare. vt
ex de censi. cum apostolus. ¶. archidyaconi.
sic intelligē illud. ex ne cleri. vel mona. c. j.
v. canes vel aues. Nec obstat secundum host.
sed ocordat illd di. xxxiiij. c. i. p qd capitulū

dicūt aliq̄ venacōz ep̄is oīno ꝓhiberi qz ñ dicit ibi ꝙ ille ep̄s essz cātū venator sz indūnes et ꝙ circa episcopalia ōsidiosus erat et negligens nec de spiritualibus in aliquo curabat vt apparet ibi ī illa ḡuitate mozuz ꝛc. et sic ecclesia sub eiꝰ regimie pclitabat vt apte colligit ex e. lcōne. Sz nec obstat illō ex e. c. i. et ij. q̄a nō magis ibi venacō ꝓhibet ep̄is ꝙ alijs dei seruis salua pena ō q̄ dicet infra. Illicita ñ est venacō clericis si mētē nimis apponant in venacōe ita ꝙ ecclesia inde detrimētū paciat in tpalibꝰ vel spūalibꝰ vl habeat aliqd onus vt ꝓbat ex e. c. i. et. ij. et ex ne clerici vel mo. c. i. Religiosis vo sz̄m aliquos est venacō illicita oī tpe Sz dicēdū vt dictū est sup ꝙ est licita eis necessitate vrgēte dū tñ hoc faciant operēti tpe. puta si reddit eoz sunt in venacōne cuniculoz vl aliaz feraz inclusaz vt in pribꝰ gallie. Et familia eoz nō sufficiat ꝗ facere. ꝗ host. Sz q̄re ꝓhibet venacō nō autez piscacō hz ꝙ venacō fit cū clamore piscacō aūt nō Et iteꝝ in venacōe est maior delectacō ꝙ ī piscacōe sz̄m rap. et gof. Pena clerici venatoris est si sit ep̄s trib mēsib a cōione. si p̄sbiter duobꝰ. si dyaconꝰ ab oī officio suspēdat. Et attēde ꝙ ibi nō punit dyaconus magis ꝙ ep̄s vl p̄sbiter sicut forsan alicui videt sz pociꝰ miꝰ punit qz cū tp̄s nō p̄figatur iudex poterit eū restituere infra duos vel tres dies vl q̄n placuerit. sed ep̄o et p̄sbitero certū tp̄us statuitur Et quod dictum est de dyacono intelligendum est etiam ō subdyacono quia eodem priuilegio gaudet. ex de etate. et quali. a mlt̄is. Alij āt inferiores sunt arbitrarie puniēdi cū nlla certa pena eis imponatur vt ex de offi. dele. de cāis. oibꝰ tñ preꝰ est trina monicō faciēda. vt. xij. q. ij. idigne. ꝗ host.

De dispēsacōe ti. lj.

Viso de his q̄ clericis et monachis ꝓhibet. qz frequēter i ventū hō labit ac ꝙ hoc idiget dispēsacōe Ideo dicēdū est de ipa dispēsacōe Et primo q̄d est dispēsacō. secūdo quot sunt spēs eiꝰ. tercō q̄s p̄t dispēsare q̄rto quō debz fieri dispēsacō. q̄nto q̄s est effectꝰ eiꝰ Circa primū sciēdū ꝙ aliud est rigor aliud dispensacō et aliud est ius rigor est excessus iuris et austeritas facta ad terzorem secūdō hūc rigorē dicit canō ꝙ ñ est dāda cōione eciā in fine vite his qui defecerūt in accusacōne clericoz. ij. q. iij. siquis ep̄m. et ꝙ nō orat ꝙ eo q̄ nōiauit p̄sbiterz tutorē in testamēto filio suo. di. lxxxviij. Nec iste rigor est seruādꝰ nisi vbi timeret exemplū mali di. xlv. sed illō Q̄nqz tñ rigor idē est qd subtilitas iuris. sicut ponit exēplū de resti. spo. sup illam. et c. in literis Dispēsacō aūt idez est ꝙ iuris relaxacō. vñ canō vocat eā vulnꝰ. xxiij. q. iij. ipa pietas circa finē Sz nūquid dispēsacō est ius hz q̄ dā dicūt ꝙ nō. q̄dam vo ꝙ sic sz̄m rap. vero dispēsacō actio. i. sz̄m qd est in dispēsante nō est ius sed ptās a iure data Dispēsacō vo passio. i sz̄m qd est in eo cū qꝰ dispēsatū est. est ius priuatū. i. lnia vl ꝓmissio quedā alicui specialiter facta otra rigorē iuris. ar. ad ꝗ. xxxiij. q. ij

interfectores. Ius aūt incedit via regia. i. media inter rigorē et dispēsacōz. Et em̄ ius eqtas ius suū vnicuiq̄ tribuēs. bois p̄mia. malis supplicia Et ꝗ dz iudex sp sz̄uare. vt. C. ō iudi. placuit et di. xlv. disciplia. nisi ex cā iusta sz̄uet rigorem vel faciat dispēsacōz.

Circa scōm sciēdū ꝙ dispēsacō. alia est debita. alia ꝓhibita. alia ꝓmissa Debita est vbi multoz scādalū timet. di. l. vt ostituere Itē est debita rōe tp̄is. vt q̄nqz ꝓter raritatez clericoz ocessuz est ō laicis vl monachis clericos fieri. i. q. vij. necessaria. q̄nz rōe pietatis vt de corpe viciatis et illiteratis vt eadem. q. si qui. q̄nqz rōe p̄sone. vt ꝓ senectute eadē. q. ·C. tāta. Q̄nqz rōe necessitatis vt ꝓter scandalū. eadē. q. qm̄ quicqd. et c. quocies. q̄nqz rōe vtilitatis vt de filijs monialiū raptaz ꝓter vtilitatē vl necessitatē ordinandoz. vt e. q. c. talis. q̄nqz rōe euētus vt de laycis ꝓmotis in ep̄os de facto vt eadē. q. exigūt. Et breuiter vbicūqz subest iusta cā est ōbita dispēsacō di. i. dño sancto. et c. ōsiderād. licz aūt sit ōbita ex cāis p̄dictis et nō peccet plat in dispēsando ar. ij. q. v. q̄nto in fi. tñ subditi non p̄nt petere nisi forte supplicādo sicut ep̄at debet meliori de ecclesia. viij. q. i. licet Ille tñ nō p̄t eū petere. vt infra e. q. in scripturis. Prohibita est dispēsacō vbicūqz nō p̄t fieri sme manifesta ō colorācōe ecclesie. sicut in naso trūcato et silibus Itē vbicūqz nō subest iusta cā dispēsandi. i. q. vij. tali et si illa. ex de elect. innotuit. Permissa etiam videtur aliqn̄ dispensacō di. l siqs p̄sbiter. qd forte p̄t intelligi qn̄ aliqs ad accusacōz alteriꝰ duictꝰ est surripuisse vasa ecclesie vel aliā rē ecclesiasticā. tūc si subest aliq̄ cā dispensandi ꝓmittit ep̄o dispēsare eciam si forte otradiceret accusator. Hoc aūt notabiliter teneas ꝙ ep̄s q̄ sme iusta cā dispēsat puniē dꝰ ē ꝓter idiscretā dispēsacōz pena ꝓpoicōis de hoc fuerit accusatus di. lj. c. i. in fine et. c. qui in aliquo in fine.

Circa terciū sciēdū ꝙ papa sp p̄t dispēsare ex plenitudine ptātis in oī cau et impedimēto a iure humano siue positiuo inducto Sic intelligē illō ex de excess. pla. ꝓposuit. et. xxv. q. i. sunt q̄ dicūt. Aliq̄ tñ dicūt ꝙ nō p̄t dispēsare otra q̄tuor ocalia di. xiij. illō qd falsum ē vt ꝓbat ex de elect. inotuit. ·C. quāuis. Nec obstat illō gg. di. xv. sicut sancti euāgelij q̄tuor libros sic q̄tuor ocalia suscipe et venerari me fateor. qz illō est intelligēdū quo ad trāsgressiōz et articulos fidei q̄ ibi ōtinet cōtra quos papa dispēsare nō p̄t. quo ad alia vo debet intelligi ꝙ loqt gg. nō in p̄sona sua et successorum suoz qbꝰ nō poterat iponere legē sed in p̄sona generalis ecclesie siue alioz plātorum et subditoz q̄ ad hāc suscepcōz et veneracōez tenēt Nec p̄nt otra ꝗ irregulariter dispēsare Sūt tñ casus in q̄bꝰ eciā papa nō dispensat vt in homicidio volūtario. di. l. miror. Itē in quatuor casibꝰ vnꝰ est q̄n idē ordo bis ab eodem recipit. de quo req̄re sup li. iiij. ti. i. ar. vj. Secūdꝰ est q̄n idē rebaptisat de quo ibidē. Tertius ē cū q̄s in odiū ecclesie se facit ab heretico

ordinari de quo req̃re supra li·v·ti·iij·ar·iij·
Quart⁹ est cū quis ordinat² symoniace tā ex p
te ordinātis q̃m ordinati·de quo req̃re infra ti·
de symo·ar·vj·vñ vsus·Si bis ordo datur seu
baptism⁹ repetat² ·vt reuerta² fidei stat⁹ ordo
petat² Vel si p̃stet² vt vtriq; symonia opet² Vt
dispenset² spes irrita prsus habet² Hoc aūt di
ctū intellige nō q̃ papa dispēsare nō possit in
istis sed q̃ difficilij et rarij⁹ dispēsat in his q̃ p̃
in alijs Eps aūt vtq; dispēsare possit et in qui=
b⁹ est duplex opi·solēnis·vna ē q̃ p̃t dispēsa
re in adulterio et in minorib⁹ crimib⁹ adulte
rio·in maiorib⁹ aūt adulterio nequaq̃ nisi in
casib⁹ in iure exp̃ssis sc̄z q̃ in eis dispēsare pos
sit ex̄ de iudi·ac si·Nā ⁊ ipo q̃ de q̃busdā oce=
dit² de alijs tacite p̃hibet² di·xxv· q̃lis·et ex̄
de trāslat·inter·v·q̃ de cōcessione· Exprimit²
aūt in iure de q̃busdā crimib⁹ maiorib⁹ adul=
terio i quib⁹ pmittit² epis dispēsare vt i here=
si et sacrilegio di·l·siq̃s p̃sbiter p̃biteros·pōt
etiā dispēsare in capitalib⁹ crimib⁹ occultis
di·l·de his vo·Ite cū symoniaco q̃nq; in bñfi
cō·q̃nq; in ordine·i·q·v·c·i·et vlt·et ex̄ d̄ ele=
si alic⁹ Ite cū scismatico·di·l·vt obstrueretur
circa fi·Alia opio est q̃ epus p̃t dispensare de
omi crimie nisi exp̃sse p̃hibeat² sibi a iure ⁊ p
bant di·lxxxij·p̃sbiter et de pnia di·vj·c·i·in
fi·v·itaq; pōt fex·et ex̄ de sen·ex·nup· circa
fi·v·q̃ tñ oditor·Videdū ē ergo sm hāc opi·
in q̃b⁹ caib⁹ est epis dispēsacō p̃hibita Nota
igit² q̃ nō p̃t dispēsare cū homicida di·l·mi
ror·⁊ quidam intelligūt indistincte sc̄z de ho
micida tā volūtario q̃ casuali·qd̄ etiā roborā=
tur generali ecclesie ꝯsuetudine vt dicit rap·
Alij hoc intelligūt tm̄ d̄ homicida volūtario
Sedo nec cū symoniaco de quo require infra
e·li·ti·d̄ symo·ar·vj·Tercō nec cū eo q̃ excōi
cat⁹ maiori excōicacōe·vl p iudicē suspēsus
ab officō celebrat vel aliter ecclesiaz officiat
vij·q·i·siq̃s p̃sbiter·et ex̄ de sen·ex·cū illorum
absolucō·Quidā tñ dicūt otrariū in hoc casu
sc̄z q̃ p̃t eps dispensare·ar·ij·q·v·sup cā·Sed
nō est tutū nec cōsuetū·vt dicit rod·nisi in ca=
su sc̄z si eos redderet ignorancia p̃babil facti
excusatos·ex̄ de clerico excōicato·mi·apostō=
lice·Quarto nec cū clerico q̃ accedit ad iudi=
ciū pricipis in caū nō ocesso otrepto iudice ec
clesiastico·xij·q·i·siq̃s eps· Quito nec cū bi=
gamo·ex̄ de bigamia nup·Sexto nec cū cleri=
co nō ordiato mistrāte Septimo nec cū cleri=
co p saltū pmoto Octauo nec cū eo q̃ ordines
furtive suscepit Nono·decimo· vndecimo·et
duodecimo i q̃tuor casib⁹ sup̃ notatis in ⁊ e=
ar·otrātis i vsib⁹ d̄ p̃dictis oib⁹ dic vt i locis
suis·Tredecimo nec cū ordinato ex̄ tpa vl ali
as illicite·et aī dispēsacōz obtētā ministrāte
sm quosdā ar·ex̄ d̄ sacra·ñ ite·c·i·et di·l·soli
citudo·Sz certe nō p̃bāt q̃ ex ⁊ irregularitas
otrahat² licz tal ḡuiter peccet Nec ē tali ipo
iure execucō iterdicta sz poci⁹ iterdicēda·ex̄
d̄ tpe or·qd̄ trāslacōi·dic g⁰ q̃ eps cū tali p̃t
dispēsare vt patz ibidē·c·ꝯsultacōni·nisi exe=
cucō ab homie sibi interdicta essz et postea ce
lebraret sicut de suspēso dictū est in caū tercō

vel nisi papa vl alij⁹ de spāli mādato eij⁹ tales
suspēderet vt patz ibidē·c·cū q̃dā·et c·lras·q·
ij decimoq̃rto nec cū suspēso p canones a di=
uinis officijs vt ex̄ de sen·ex·cū medicinal·iō
qz notorij⁹ fornicator celebrās fit irregularis
sm host·Nā et talis ē suspēsus a dīnis officijs
vt ex̄ de coha·cle·et mu·vza·sic p̃t itelligi il=
lud ex̄ de vi·et ho·cle·q·siq̃s igit²·Ite symo=
niacus celebrās ex̄ de symo·tāta·q·i· Quid
siq̃s eps a pōtificalib⁹ est suspēsus Dicūt q̃
episcopus talis celebrans in pontificalibus
non fit irregularis quia illa non sunt de sub
stācia cū sme eis possit q̃libet officiū expedi
ri Nec est iudicād⁹ aliq̃s irregularis nisi inue
niat² exp̃ssum ar·de pe·di·i·pena Quid si su
spēdat² ab ingressu ecclesie tātū ⁊ nō est ir=
regularis·q̃ etiā ex̄ eccīaz celebrat·decioq̃nto
nec cū eo q̃ excōicat⁹ ordines recepit ex̄ d̄ sen·
ex·cū illorum·deciosexto nec cū eo q̃ sniam san
guis dictat vl scribit l arte cyrurgicā exercet
vel purgacōi vulgari et vindicte sanguis· au=
toritate vl bñdictōz p̃bet et sui pñciaz exhibz
vt ex̄ ne cle· vl mo·sentēciā·et de homicidio
tua·de cōcess·p·ex lrīs·q·fi·in his tñ casibus
q̃ sub decimosexto·cōtinet² dūmō homicidiū
et m̄bri diminucō ñ seqt² vide² q̃ eps possit di
spēsare·ar·ex̄ de cle·pu·c·i·xvij·nec cū illo q̃
hñs impedimētū sme dispēsacōne fuit ordina=
t⁹ di·lxxxj·siq̃s sme examinacōe·et ex̄ de clā=
dest·dispō·cū ibibicō·q·siq̃s vo·deciooctauo
nec cū rligioso leges l p̃bicā audiēte·vt inuri
t²·ex̄ ne cle·l mo·sup specla rspō·i·ōcienono
nec cū religioso i apostasia pmoto·vt ex̄ de a
postatis·c·i·Et breuiter sm host·nō ꝯsulo q̃
iudices aliquē esse irregularē nisi inueneris ex
p̃ssuz in iure irregularitas em̄ est restringēda
nō dilatāda cū sit odiosa et penalis·d̄ pe·di·
i·pene·et·ff·de penis p̃ses·Sz et p̃ter irregu=
laritates p̃dictas sunt alij casus in q̃b⁹ epi ñ
dispensāt sc̄z vt duo p̃sbiteri p̃sint vni ecclesie
xxij·q·ij·c·penlt·Nec i bñdis pluribus bñfi
cijs curā aiarū hñtib⁹ vt habitū fuit sup̃·nec
cū filijs p̃sbiterorū Nec in defectu etatis·de
⁊ req̃re sup̃ ti·de eta·ordinandorū Nec de su=
spēso in cōcilio ꝓter iniustā collacōz bñficio
rū in quo caū nullⁿ dispēsat nisi papa·et q̃tu=
or p̃riache principales·ex̄ de p̃ben·q̃ue in fi·
Nec in alijs casib⁹ reseruatis specialiter pape
q̃ sūt ml ti vt dictū ē ē·ti·de dignitate papali
hāc sedaz opi·tenet hu·lauī·jnno·tā·jo·ray·
et host·bern·etiā ex̄ de iudi·ac si clerici· dicit
q̃ hec opi·est cōior·jnno·aūt ex̄ de tēp· ordi=
dilect⁹ dicit q̃ vbi ius cōcedit dispēsacōz sim
pliciter eps dispēsare p̃t·et sic loquitur ex̄ de
sen·ex·nup·et de cle·excō· mi·postulasti· vbi
vero ius nō ocedit nūq̃ pōt eps dispēsare·vt
in hoc c·dilect⁹·cū em̄ epi debeāt sz̄uare ca=
nones nō debēt otra facere nisi exp̃sse oceda²
xxv·q·ij·c·i·et se·jtez capitulū q̃nq; dispensat
ex̄ de symo·ex insinuacōne et ex̄ de preben·cū
non ignores· Capitulum em̄ senatui cōpatur
xvj·q·i·ecclesia· sed ille restituit fama m·ff·
de postu·l·i·ergo etiam capitulum·nō tātuz
ecclesie cathedrali sed etiam aliaruz sm rod·

Liber 5 tus

Circa ārtū qd ē qūs dispēsacō fieri dz. sciē dus q fieri dz iusta et cerca cā ꝗ exigente ōsiderata vt pātet ex supradictis. Aliter scdm bern. nō ē dispensacō sed dici pt dissipacō. Nā et idignū pmouēs sciēter ḡuissime peccat di. xlix. sacerdotes. Et qui sme iusta cā dispensat est deponēdus si sup ꝗ fuerit accusatus di. lj. c. i. in fi. qd fozte locū hz si sedo vel tercō monitus sit incozrigibil et ꝓpter ꝗ suspensus adhuc in pnacia pseuerat. Itē violās sniam suspēsionis ar. ex de pbē. gue. ¶. volētes. vt cū scias dōpositōes epōz tm sedi aplice reseruatis. iij. q vj. quāuis.

Circa ārtū qd ē qs sit effectus dispensacōis sciēdū q ē multiplex. primus vt qs digne recipiat ecclesiastica sacramēta et bnficia nullus em i peccato mortali ōstitutus regulariter pmoueri debz nisi pnia pacta di. xl. nulli. Secūdo vt iā pmōtus suū officiū licite exeqt qd nō pt exquo mortaliter deliqt. nisi etiam post pniam dispensacōz obtinuerit qz suspēsus ē q ad se. ij. q. vij. ¶. qz ergo. q duo quō intelligi debēt vide sup e. li. ti. de innocēcia ord. Tercō vt bnficiū qd alias nō pt retineri licite retineat licite obtēta dispēsacōe. ex de cleri. diu. diuersz. Quarto vt sup illo ēmie sup quo noscit esse dispēsatū nō possit qs decetero accusari. vt ex de accusa. de his.

¶ De obia que pbet platis ti. lij.

Habito sup de plātis et subditis dicēdū est de obia q plātis debet a subditis. Et primo quid ē obia. scdo qs cui eam pstare tenet. tercō sub q forma dz obia pstari. quarto ad quid obediens tenet. qnto q pena feriēdi sunt inobediētes. sexto qliter redeūtes recipiāt. ¶ Circa pmū sciēd q obia szm q ꝗ ē i tencō ē szm hosti. a miori maiori manualis vel iuratoria canonice facta subiectio.

Circa scdm sciēdū q mior pstare tenet eaz maiori ex prozogatiua dispēsacōis. Nullus aūt excusare se pt ab obia alicui epi saltē papē. alioqn acephalus cēset di. xciij. nulla racōne. Et etiā si sit exēptus dz ad dyocesanū in sacmentis et alijs necessarijs primo recurzere. ex de pscrip. veniēs. ¶. crisma. alias nullus epōzuz exneoz tali psumat hmōi mistrare. xviij. q. ij. abbatibus. sed hu. ꝗ aliter intellexit. Dz dicendū szm hosti. q forme priuilegij stādū erit ex de priuilegijs. pozro. oēs igit sunt subiecti et tenēt obedire. clerici qdē in tpalibus et spūalibus de ōse. di. i. corpozalia. et laici i spūalibus. ex. e. siquis et de iudi. nouit. sic etiā ecōuerso imperatoz oms laici debēt obedire i tpalibus. et e. eiaz clerici q recipiūt ab eo tpalia. ex e. solite. ꝗ nota. ex e. siquis venerit in scda glo.

Circa terciū sciēd q religiosi si hnt etiā forma teneāt ipam. forma aūt quā epis suis archiepis pstāt ꝗ hēt ex de iureiur. ego. a quibus vltra formā illā ñ est aliqd exigendū. ex de maiori. et obe. dilecti filij. de forma abbatis legit ex de spmo. ne dei ecclesiā. Itē canonici fidelitatē epo iurāt. ex de v. sig. cū clerici placere. Et archipsbiteri. ex de sen. et re iudi. cuz inter vos. Et multoforci archidyacon. ex de excess. pla. gue. ¶ Dz nūquid de ꝗ scriptura fieri dz. videt q nō. ex e. legebat. Dz otra ex de iureiur. nullus eps. Ñdz bern. in c. legebat q illd c. et sikia intelligunt de clericis inferiori bus sufficit em q tales tm pmittāt obiam plato. illd vo c. nullus et sikia. intelligūt de illis quibus cura omittit animaz.

Circa ārtū sciend ad maiorē euidēciā q obedia ōsistit in tribus scz in reuerēcia iudicō et i pcepto. reuerēcia debet ei q pcedit ordine vl ānquitate. vt pt di. xciij. a subdyacono scz vt mior assurgat maiori nec sedeat stāte maiore. vt di. xciij. nō oportet. vt maior pcedat minor sequat in sedēdo subscribēdo. vt di. xciij. ¶. vlt. et di. xcvj. bon. quidē. et. ff. de albo. scri. l. i. In incedēdo licet in ꝗ ōsuetudo romane ecclesie seruet otrariū. Nā maior pcedit et minor sequit. Itē in ōsuetis et honestis seruicijs faciēdis. vt ex e. ti. statuimus et de cōsuetu. qm. Et szm glo. in c. statuimus. ꝗ intelligit de seruicijs exhibēdis in officō diuino vt scz qlibz faciet ea q operūt ordini suo put tradit di. xxiij. subdyaconus. et c. se. hoc fallit in duobus casibus scz qn est minor ordine et posterior tpe maior est prāte vl iurisdicōe vt archidyaconus. qui etsi sit superior archipsbitero tpe et ordine tn ille maior cēset et ei ab illo ē obediēdū vt dicit di. xxv. plectis. Itē fallit cū minor gerit vicē et locū maioris di. xciij. c. fi. ¶ Itē obia indicij et pcepti debet ei q pest consecracōe vel iurisdicōe. Nā aliter snia a nō suo iudice lata nullus est momēti. vt ex de iudi. ac si cleri. et. C. si a nō ope. iudi. p totū. Et idē d pcepto. vt vij. q. i. qz sunt. vtus aūt siue efficacia pcepti est qz subditus tenet obedire pcepto plati sui ex necessitate alias peccat mortaliter pmo ariet et ydolatra iudicat. Obia vero vi ctimis iure ppenit qz p victimas aliena caro p obiam ꝓpria caro mactat. vt dicit. viij. q. i. sciendū. qd intelligo cū supior pcipit licitum et honestū. Obediēdū est aūt superiori a clericis de oibus que ad diuini cultus obseqū pinet vel que ecclesiastice vtilitatis cura pagere suaserit vt in pallegato c. vij. q. i. qz sup. vnde si pcipiat superior aliqd cōtra deū nō est ei obediendū. qz tunc deo magis q̄ homini est obediendū vñ nō semp est malū nō obedire. Et obia ñ est seruāda in rebus illicitis vt. xj. q. iij. si dñus ñ sp et c. siqs eps. Nunq̄ em ꝓpter obiaz maluz omittēdū est sed aliqn dz bonū qd agit pretermitti vt xj. q. iij. quid ergo. Si etiā pcipiat aliquid qd nō pinet ad eius officiū nō est ei obediendū. vij. q. i. qz coeps szm hos. ¶ Dz quid si subditus dubitet an sit licitū vel nō qd a superiori mādat. Ex in dubio obediet. Nā etsi fortasse reū faciat superiorē iniqtas impandi. innocētez inferiorē ōndit ordo seruiēdi. vt dicit di. xxiij quid culpat in fine. Et qd dixi in dubio obediend. intelligit gof. nisi dubitacō essz crassa et supina que nō excusaret. vt si superior mādet aliquid quod sit contra articulos fidei. cōtra praecepta et prohibicōnes vel contra generale statutum ecclesie in talibus non excusaret dubitacio quia nec ignorancia vt. xvj. q. i.

si cupis · q̃ em̃ dñm nesciũt a dño nesciuntur · vnde siquis ignorat ignorabit² · vt di · xxxviij quies · Ite si onerosum sit qd mãdat² est parendũ · vt di · x · in memoriã · Et pacientissime tolerãda est etiã iniusta correctio · di · c · otra morem ¶ Quid si eps alicui pbitero mãdet vt excõicet aliquẗ quẗ scit esse innocẗẗ Rñdet tho · in q · quadã de quolibz qsi mãdet sibi q eũ excõicatũ denũciet tenet² denũciare ex pte epi · si ãt mãdet q eũ excõicet aut est dubiũ vl etiã certũ sibi · occultũ tñ illũ esse innocẗẗ · et tũc excõicet · xxiij · q · i · qd culpat² · aut ẗ certũ manifestũ ita q illd legitime pbare pt et tũc nõ excõmunicet sz hoc corã epo pbet etsi oportet ad superiorẗ recurrat ¶ Quid si eps velit monachũ instituere platũ in ecclesia seculari abbas aũt nolit · cui magis est obediendũ Hic szm gof · et host · q abbati · vt · xvj · q · i · cũ p vtilitate et c · monachi · et di · lviij · c · i · et · ij · Nec obstat illd xvj · q · i · qui vere · qd em̃ ibi dic · nisi iubeãtur ab epo suppleo cũ lñia abbatis Sed fateor q si eps h velit cã necessitatis szm vetera iura · et statutũ ãtiquũ ecclesie · vt di · lj · pscis · siue hodie cã necessitatis vt in c · cãm · p vtilitate cogend⁹ est abbas dsentire et monachuz lñiare vel p superiorẗ agend ar · ex̃ de iurepa · null⁹ · et · vij · q · i · dis ¶ Quid si eps vocet monachũ ad se ad misterũ cubiculariat⁹ · nũqd pt invitũ vel invito abbate abstrahere · videtur q sic vt · ij · q · vij · cuz pastoris · Sed puto szm gof · et host · otrariũ qz hoc est priuilegiuz sol⁹ pape quẗlibet ad se vocare clericũ vel monachum ix · q · iij · p principalem · Sed si papa vocet ad se monachũ et abbas otradicat monach⁹ debet obedire pape vt di · viij · quẗ contra mores ¶ Quid si eps pcipiat alicui religioso plato vel subdito q p se vadat ad papã vel ad regẗ vel omittat sibi aliquã cãm et similia nũquid obedire sibi tenetur · Respondet rodonẗ · super ti · de sentencijs · q non · licet clerici subditi siue seculares tenerẗ² ei in talib⁹ obedire Nõ em̃ religiosi tenẗ² epis obedire nisi salvis privilegijs idulgẗcijs et dstitucõib⁹ eorũd ¶ Quid si plat⁹ vocet aliquẗ religiosum ad suũ domicũ vbi religiosus generalia statuta sui ordis observare nõ pt · puta qz plat⁹ frequẗter equitat et frẽm pdicatorem eqtem secũ ducit cũ sit de generali statuto ordinis q null⁹ eqtet nisi sit infirm⁹ Hic gof · et host · dsulũt vt ad claustz priũ reuertat² nec picẗm suũ exponat omodis alienis vt di · xlvj · sicut nõ suo · Sed dici pt q cũ illud statutũ nõ sit de substãcia regule põt sup eo plat⁹ dispensare Et idez dicit de fratre minore dstituto camerario alicui⁹ plati cũ sit de ipcz generali statuto vt denarios nõ otingat · satis em̃ absurdũ reputo taliũ man⁹ ex cõtactu pecunie rubiginosas fieri et frequenter insistere calculo rõnũ · quẗ em̃ senseris aut semper aut crebro de nũmis loquẗtem institorem poci⁹ habere q̃ monachuz vt · ij · q · i · si cupis · Si tñ de pcepto pape vel sui superioris ad hoc sit deputat⁹ et nequeat miam invenire necesse est obedire · ar · de offi · dele · si q̃ndo szm host · Nota etiaz q monachi et regulares mag sunt astricti obedire suo abbati vel priori tãq̃ qui renũciauerũt ppe volũtati q̃ c erici seculares suo epo vt · xiij · q · i · non dicatis · et ex̃ de offi · ordi · q̃nto · Ite clerici sunt magis astricti q̃ laici · ar · di · lxxj · primat⁹ ¶ Quid si sint duo dñi equales puta cũ aliqs fecit obediam duobus epis cui obediet Hic vtrq̃z tenet² obedire · si potest · ff · de opis libẗ · duoz libert⁹ · alias obediat ei cui primo iurauit · qz primũ iuramentũ licitũ est seruãdũ · ex̃ de iureiur · intellectõ · Nec pt hre titulũ nisi vnũ · ex̃ de pben · referente · nisi forte racõe maioris bñficij translatus intelligat² · ex̃ de oces · pben · tũc em̃ debz ei obedire cui principaliter subest · h host · ¶ Quid si autoritate pape et ex certa scientia sua sit aliquis intitulat⁹ in duob⁹ locis et sub diuersis platis Hic tũc obediat ei a quo bñficiũ hz maius et q̃ pcipit vtil⁹ ar · ex̃ de testa · cũ in officijs · et c · relatũ · ij · ad fi · et ex̃ de postul · c · fi · si vero vtrobiqz sunt oia eqlia loc⁹ est gtifica cõni · h host ¶ Quid siqs est canonic⁹ archiepiscopi et suffraganei ei⁹ Hic idem qd de alijs duob⁹ epis ñ q arepis i suffraganeũ amiaduc tere pt ar · ex̃ d offi · ord · pastoral · h ho · pdctã oia locũ hñt de iudicib⁹ ordinarijs Ceterũ si duo delegati otrana alicui mãdẗ locũ habet decretal · ex̃ de rescrip · cũ cõtingat · vbi dicit² q si is cui mãda² aliquid a talib⁹ iudicib⁹ nec scit inter eos esse aliquã cõtrouersiã tũc exeq̃tur mãdatũ primo mãdãtis nisi primo innotescat ei de dissensione eorũ · receptis aũt ab eis otrarijs mãdatis petat copiã lrarũ ab vtroq̃z directarũ et videat an sede lre reuocẗ primas vel nõ · si sic obediat sedis · si non obediat primis Si vero sup h dubitet nõ debz exequi mãdatũ hui⁹ vl illi⁹ donec inter eos dissencõ huiusmodi sopiat² ¶ Quid si eps pcipiat clerico suo q vadat romã vel alibi p negocijs ecclesie nũqd excusat² ppter curã reifamilianis Hic q nõ · qz cõis vtilitas est pferẗda private · ex̃ de postul · pla · bone · et · vij · q · i · scias · ¶ Sz cõtra qz nemo tenet² relinquere ppria negocia p alienis · C · de testib⁹ · si qñ · ¶ · ij · Ad hoc dicendũ q ius istud et silia pbãt q nemo tenet² relinquere vtilitatẗ ppriam p aliena privata et h est verũ · cleric⁹ ergo tenet² obedire nisi remanẗdi possit grãm obtinere ar · ex̃ de offi · dele · si qñ · ẗssimũ tñ erit p eps releuet clerici d trimẗtũ · h host ¶ Quid si cleric⁹ ille dicat q alij sunt magis ydonei vel priores eo nũquid hec excusacõ iusta est Hic q nõ · qz ordo in legacõib⁹ nõ seruat² · ff · dele · sciendũ · ¶ · penult · hec host ¶ Esto q eps pcipiat alicui clerico q det libros ppios nepoti ipi⁹ epi vel q renũciet bñficõ vel aliud silẗ · nũquid obedire tenet² · Rñdet rap · ti · de sentencia pcepti q nõ quia hoc nõ pinet ad officiũ ei⁹ · ar · vij · q · i · quia frater · Et idẗ dicit host · ti · de sen · ex · tam dicit ibi q̃si cleric⁹ ille hñs libros sit dur⁹ et eps ei pcipiat q pstet eos alicui apto ad studiũ theologie ad qd eũ mittit videt² q ei sit obediẗdũ quia nõ mouet eum caro sed vtilitas omunis ar · in c · quia frater · et ex̃ de magistris sup specula · Et h intellige de libris acqsitis ·

de bōis ecclesie l' occasiōe ecclesie alias ocra
ex ō res·requisiti ¶ Ad h nota sm jnno·ex de
appel·sup c·ad hoc·vbi dicit q ī spūalibus in
dubio semp est obediēdū·ex de tēpo·ordi· ad
aures·Sec9 ess siquis interdiceret² ab ingressu
alic9 possessiōis vl suspēderet² a bnficō eccle-
siastico tm qsi a tpalib9·qz ī hmoi si appellet
etiā post suspēsiōz nō abstinebit ab eis et idez
dicit host·i glo·Alij tn dicūt cōtrariū sez q in
oi ecclesiastico interdicto et suspēsione nō su-
spēdi² interdictū p appellacōz sequētē qz hec
decre·ñ distinguit ¶ Nūquid plat9 cogere pt
ad ordines recipiēdos clericos inuitos Sl se
cūdū gar·et jo·an·et cōsenciūt ray·gof·hos·
et bern·ex de eta·et q·queris·cuz qs cogit² a
plato ad ordines·aut habz bnficiū vel digni-
tatē cui est cert9 ordo ānex9 aut nō·si hz aut
iusta cā excusat eū vt irregularitas aliq ī quā
post adeptū bnficiū icidit sme sua culpa·vt qz
pdidit oculū vl nasum manū et tūc nō ē cogē
dus nec pziuād9 ex de elec·cū in cūctis·q· h°
sane·Si aūt culpa sua incidit in talē irregula-
ritatē amittere dz bnficiū·Et sic intelligitur il
lud ex de eta·c·i·Idē intelligas si añ adeptum
bnficiū incidat in illā irregularitatē qlitercū
qz siue culpa sua siue nō·qz ī pmocōe sua non
debuit illā tacere·ex de coz·vi exposuisti·di·
xxxiij·qñ et·c·vlt·Si aūt iusta cā eū nō excu-
sat·aut ē h prochiale psonalis et tūc āno elap
so est priuat9 ipo iure·eciā si nō monea²·vt li·
vj·de elec·licz ¶ Vt est aliud bnficiū et tūc si
monitus nō vult pmoueri est priuād9 ex de e-
lec·cuz ī cūctis·q·inferiora·In epatu aūt non
requiritur monicō sz sufficit negligēcia electi
p tp9 a canone taratū·vt ex de eta·c·i·di·c·c
i·circa fi·Si vo bnficō nō sit ordo cert9 ānex9
et ecclesie vtilitas vl necessitas h nō exigat ī
uit9 cogi nō debz et punit² q eū cogit Suspen
sus est em p ānū a celebracōe misse et insup ō
bet āponi di·lxxiiij·c·i·et· ij·et c·vbi ista ·Si
aūt necessitas exigat puta qz ecclesia indiget
mistris nec est ibi ali9 pdone9 nisi iste requiri
t² q cleric9 pmoueat²·si cleric9 excuset se pte
xtu crimis occlu qd se omisisse dic·aut aliud
impedimētū ꝓponit in qd incidit ex culpa sua
tūc eps debz pmouere inferiores pdoneos et
illū clericū penit9 amouere ab illo bnficō ni-
si sit ecclesie illi valde necessari9 et vtl vt ex
de eta·queris·Si aūt ptēdit ipedimētuz tpale
vt infirmitatē vel ppetuū ex delicto suo nō p
ueniens nō solū nō coget eū eps·sed eciā si ex
cusacōz suam nō admittat poterit ab eius gua
mine appellare sicut et tutor appellat ob ex-
cusacōz racōnabilē nō admissam·ff·qñ appel·
l·i·§·siquis tutor·Si aūt sola volūtate renuit
ordinari nullā cām ptēdēs nisi qz ñ vult debz
cogi p subtractōez officij et bnficij di·lxxiiij·
c·nj·et iiij· ¶ Quid si eps dicat pba excusacō
nē·qz nō sufficit dicere nisi pbet² ex de ocess
pben·cū sup questione Sl sm host·nichil hz
necesse pbare ex e·qris·rnso·i·ibi secreto cō-
misisse dicētes id est in iudicō aie Nā si in iu-
dicali fieret remoueret² di·xxiiij·c·vlt·et erit
notoriū iuris·ex de co· cleri·et mu·c·vlt·sm
gof·hoc aūt nō admittit hosti·qz sez p talem
ofessiōz ī pnia factā nlla ifligere² pena ar·ex
de offi·ordi·si sacerdos·vñ sm eū dicet ei nō
tāq sacerdoti nec tāq iudici sz tāq socio vel
se excusando de eo qd pcipit² nō tn iudice se-
dēte p tribunali vel sedēte cū alijs sz solo vel
dic bonā esse glo·gof·ad excludēdū fraudes
et malicias·itelligas tn q nō pbet se peccato
rē sed pcedet ac si nichil dixisset·Potest etiaz
dici q hoc ñ cōfitet² tāq sacerdoti nec tāq iu
dici sed tāq epo ordinatori qsi hoc forum sit
mixtū inter pniale et iudiciale·h host· ti·de e
ta ¶ Pone q eps velit aliquē opellere ad re-
cipiēdū ordines et hoc faciat ꝓpter odiū et ni
hilomi9 vtilitas ecclesie exigit istū ordinari·
nūquid ille tenet² recipe ordine Dicit² q non
qz eps nō pt sibi taliter pcipere ꝓpter odiū vl
aliā cām inhonestā·etsi cōpelleret eū videtur
q deberet deponi licz vtile esset illū ordinari
ar di·xlv·c·i·et c·epm·et ex de testa·tuā·Cre
do tn sm gof·host·et Ray·contrariū·quia li-
cet eps peccet sic precipiendo iste tn debz pe
re exquo nō est malū qd pcipit²·pmo iustū et
vtile ecclesie·ar·xj·q·iij·quid ergo et·xxiij·q
i·qd culpat² in fi·et·xxxiij·q·v·manifestū· ¶
Ex supra dictis breuiter colligi pt in qb9 sub
ditus tenet² obedire plato sez vt distinguatur
sm q host·distinguit ti·de maio·et obe·sez q
plat9 aut pcipit illd q ñ ptinet ad officiū eius
vij·q·i·coeps·aut qd ptinet et tūc aut est cer
tuz qd est bonū·aut qd malū l' iustū aut dubi
um·primo est obediēdū alias punie² et tercō
modo·xxiij·q·i·quid culpat²·sz forte h° mō ñ
puniet² si nō obediat dū tamē cām pbabilem
dubitacōis oñdat ar·ex de sen·ex·sacro·in se-
cūdo casu nō est obediēduz ex de offi· dele·si
qñ ¶ Ad hoc nota sm hosti·q vacāte sede ca
pitulū platū in oib9 repsentat·ex de maio·et
obe·his que·et ex de hereticis·nisi in collaci
onib9 pbendaꝝ·ex ne se·va·illa· Cui9 rō est
ne plat9 clericū habeat quē nollet·ex ō insti·
c·fi·Nō pt eciā dare psbitero lniam trāseundi
di·xxiiij·psbiteri·et ar·di·frnitatē·cū em res
non possint alienare·xij·q·ij·siq de re· multo-
min9 psonalis·ar·xij·q·i·pcipim9·h hosti· In
sup nota q ī absencia null9 ē subiciēd9 igno-
rans vel nō citat9·ex de maio·et obediencia·
inter·et·c·vlti·h host·

Circa qntū qd est de pena inobediēciū scie
dū q ipi sunt excōicādi·ex de maio·et o-
bedi·siquis in ecclesijs Etsi pterritas exigat
sunt omino pcul pellēdi ex de maio·et obed·
cū ī ecclesijs in fi·Bz trāsgressores apostolice
sedis quodāmō videt² infames ibidē c·illd et
ex·de elec·dudum·h host·

Circa sextū qd est de mō recipiēdi redeun-
tes ab apostasia inobediencie·distinguit
ray·q tales aut sunt ꝓpter h excōicati et tunc
sunt recipiēdi cū canonica satisfactōne ō qua
vide infra li·vij·aut nō sunt excōicati et tunc
recipientur ad pniam quociēs reuerten² ita tn
q in qlibz iteracōe pnia aggrauabit²·qz vt di
cit aug9·vuln9 iteratū tardius sanat² de pe·
di·iij·manis·

De censib9 exactionib9 ꝓcuracōnibus et visitacōnib9 ti. liij.

Dicto de obia quā subditi tenēt' ꝑlatis. Cōsequēter dicēdū ē de quibusdā alijs q̄ opetūt etiā ꝑlatis sc3 de censib9 exactōib9 ꝓcuracōib9 et visitacōib9 rōe q̄rū ꝓcuracōs debēt'. Et primo d̄ cēsib9 de q̄b9 ꝑla ꝟsideranda occurūt sc3 q̄d est cēsus ℣ cēsus est quedā pēsio q̄ de ꝓuentib9 ecclesie solutur i. q. iij. quesitū in fine. secdo ꝑ dici cēsus q̄q̄d ānuatim soluit' in q̄ntitate vl summa. ff. d̄ cēsib9 etatē ¶ Qd̄ ar. ꝑstat cēsus ℣ aliqn ē ar. subiectōis. ex de cēsib9. oīs aia. aliqn est indiciū ꝑstite libertatis. aliqn ꝓcepte ꝓtectōnis. vt ex de ꝓiuilegijs ꝓcepim9 ℣ i em̄ census imponat' signū est subiectōis. licet alias ecclesia que ꝑstet ipm̄ ꝓiuilegio sit munita. ar. di. c. ꝟtra mozē. et ex de cēsi. oi. ℣ i vo a papa ex ℣ apparet ꝙ ecclesia illa q̄ cēsum soluit ꝑālis beati petri existit et ad indiciū ꝓcepte libertatis imposit9 est census vt in c. recepim9. et sic ꝓbat' exēpta ſm gof. ℣ ſm aūt host. attēdi debent vba ꝓiuilegij. de quo vide sup ti. de ꝓiuilegijs. arti. vj ¶ Quis ꝑ imponere cēsum. ℣ quicūq3 ius h3 in re tale ꝙ hoc possit facere vt ꝓꝓrietarius. i. dn̄s vt insti. de vsufruc. ¶. siue testamēto. item vsufructuari9 sed is nō ꝑ imponere cēsum q̄ vltra vitā extēdat' cum ius q̄d h3 mozte finiat' vt patet ibidē. ¶ finit'. sed citra mozte ꝑ ꝓcepcōz fructuū trāsferre in aliū nō tn̄ ius. ff. de iure dociū. ¶. si vsufructus ¶ Cū ergo cleric9 vsufructuario equipet' nō ꝑ ecclesiā suā facere cēsualē vltra suā vitā ar. ex de arbitris puenit. q̄d est vbiq3 sme autozitate ep̄i ex de cēsi. ꝓterea. et. c. cū clerici ꝑ ergo de nouo ꝑpetuus cēsus imponi vl antiqu9 augeri cū autozitate ep̄i vt ꝓt3 in dictis c. q̄d est verū si ex iusta fiat cā aliter nō. sic intellige illd̄ ex de cēsi. significauit. Et hoc est verz inter subditos. i. vt subiect9 accipiat a subiecto. sed ep̄s sibi nō possit acquirere a subiecto autozitate ꝓꝓa vltra quā ab inicō impositū fuerit. ex de cēsi. ꝓhibem9. poterit tn̄ h° facere autozitate metropolitani et ex cā ar. ad h°. ff. de admistracōe tu. nō estimo. Et ꝑ ee iusta cā qn̄ est paup et fruct9 creuerūt. ar. ex e. q̄nto. Quod ergo dicim9 ꝑlatū esse ꝓcuratozem est verz ſz tn̄ cū bn̄ admistrat intelligit' generalē et liberā hzē admistracōz. secus esset si ꝟdicōnem faceret deteriozē. ex de resti. in inte. c. i. Sed et illd̄ scire debes ꝙ ep̄s sme consensu capituli ꝓꝓam ecclesiā nō ꝑ ꝟstituere cēsualem ex de his que fiūt a ꝑla. pastozalis. et c. tua. Item qn̄ de ꝟsilio capituli sui cōfert ecclesias aliqb9 ꝑijs locis ſm illd̄ c. ex de his que fiūt a ꝑla. tua. ꝑ sibi retinere certū cēsum. vel qn̄ ecclesiā eximit vel immunē facit et est exp̄ssum ex. e. cū venerabilis. Itē in dedicacōne. xviij. q. ij. eleutherij9. itē in hospitalis l' loci approbacōe vt ex de regulari. item imponit' a fūdatoze ecclesie autozitate ep̄i vt ex de iurepat°. p̄. item impoit' ab alijs q̄b9 ecclesie subsunt. vt ex e. p̄. fozte ab archidpaconis q̄b9 ecclesie sunt subiecte. vt ex de offi. oz. dilecto l' ab ab batib9 vl alijs religiosis quib9 ecclesie seculares aliqn̄ subsunt in tpalib9 vt dictū est sup̄ ti. de religiosis ¶ Aliqn̄ eciā archiꝑsbiteris sūt ecclesie subiecte in iure instituēdi. vt ex de offi. dele. sup eo. ℣ h3 intelligas in oīb9 casib9 autozitate ep̄i interueniēte alias nō est3 cēsus ꝑpetuus. ex e. p̄ ¶ Nec ep̄s debz ꝟsentire nisi ex iusta cā. vn̄ census aliter imposit9 vitā eius q̄ soluerit nō excedit. vt ex de trāsac. de cetero. ¶ Rectozes etiā ecclesiaꝝ nō ꝑnt ecclesias quib9 ꝑsunt sua autozitate post decessum suū facere cēsuales. vt ex e. p̄ ¶ Quis cēsus est soluendus ℣ ſz ſm host. quātū ad ecclesiā ꝑtinet is ē solued9 qui autozitate ep̄i est cōstitut9 vel ab inicō recept9 alias ecclesia cēsum augmētatū vel de nouo ꝟstitutū soluere nō tenet'. Et ꝑ dici nou9 is q̄ post illd̄ cōsiliū. ex e. grauis est ꝟstitut9. Et siq̄s a tpe illi9 decretal' astrinxit se sacramēto ad soluēdū talē cēsum voluntarie est puniēd9 sicut patz in fi. illi9 c. ¶ Quis ℣ est d̄ ecclesia remouēd9. ex e. clerici ¶ Vel nou9 census est ille q̄ nō fuit ꝓsit9 tpe fundacōis dotacōis. ꝟsecracōis. exēpcōis. seu emunitatis indulte ſz postea ex cā ¶ His em̄ temporib9 vl imponit' vel offert' ¶ Sed quāuis tūc cū offer' sit volūtari9 tn̄ postmodū trāsit in necessitatē et debitū sicut alias h̄ ꝟtingit. vt ex d̄ ꝟmo. c. i. Census aūt ignozācie et cui9 cā ignozat' non est soluēd9. ex e. puenit. et. C. d̄ pactis. si certis ānis. caue tn̄ tibi. nā si agis iure possessozio obtinebis si cēsus subtract9 fuerit licz nullaz cāz ꝓbes. ex de elec. querelā. ℣ i vero petitozio et agis ex tpe subtrahes vt in ꝓximis concoz. ¶ Hā tp9 nō est mod9 inducēde obligacōis C. de vsur. creditoz. ℣ ſz si ꝓponas cām ad quā ꝓbādā inducas lōgi tpis paciēciā obtinebis si tp9 ꝓbes. xviij. q. ij. seruiciū. et. ff. d̄ aqua. plu. arcen. l. i. i fi. ℣ ſz ſm iura canonica necessaria est ꝓbacō lōgissimi tpis. caueas tn̄ de ꝟsciēcia q̄z si ꝓponas ꝟtra cōsciēciā edificas ad gehennā. ex de ꝑscrip. c. fi. ¶ Quid ergo si aliquis cēsus tāto tpe sit ꝑstit9 ꝙ nō extat memoria qn̄ vl ex q̄ cā fuerit imposit9. nūq̄d est soluend9 etiā si non apparet de cā. ℣ ꝙ sic vt xviij. q. iij. seruiciū. et ex d̄ v. sig. sup quibusd̄. ¶. p̄ ¶ Quid si de nouo subtrahat'. dic ꝙ possessozio agat' vl petitozio tn̄ caute vt dictū est sup̄ ¶ Quid si q̄tuoz ānis solut9 fuerit nec liq̄re posset de cā institucōis ℣ idē q̄d in questionib9 ꝓximis ꝑcedētib9. ¶ Quid si nō sit cōpletū tps ꝑscripcōnis ℣ nō est subtrahenda solo ꝓꝓria autozitate alio q̄n spoliat9 restituet'. vt ex de elec. querelā. sed in petitozio obtinebit. si ꝓponat ꝟtra ipz ꝙ n̄ tenet'. et iō petit ei interdici ne de cetero petat vel exigat ipm̄ et ꝓnūciari ꝙ nō teneat' de cetero ad talē census ꝑstādū sic intellige illud. ex e. puenit. ¶ Quid si ep̄s illū q̄ de nouo subtraxit excōicauerit hac de cā sc3 ꝙ ꝓꝓa temeritate hoc fecit ℣ tenet snia nō obstāte eciaz appellacōne si quā fecit ꝑ quā defēdere vellet hāc subtractōnez. ¶ Quid faciet iudex ad quē ē appellatum ℣ si ꝓbacō ep̄i sit i ꝓmptu de sua possessiōe l' quasi ꝟdēnabit' excōmunicatus ad pensionez

Liber sextus

subtractā soluendā. ex de elec. querelam. §. fi. et ad expēsas hac occasione factas si petātur et ad satisfaciendū cōpellat² añq̄ absoluat² qz offēsa ē notoria. ex de iudicijs. c. i. quo fētō i petitorio pcedere poterit is qui excōicat⁹ fuit. ergo meli⁹ ē q ipm nō subtrahat sz ad iudiciū trahat vt supra dictū ē. Si vero eps habeat excepcōez. et hodie infra. xv. dies nō pbauerit. in expēsis legitimis condemnabit² et in principali nichilomi⁹ pcedet². vt ex de resti. spo. frequēs ¶ Quid si eps timēs hāc penam dicat. nō habeo pbacōes patas placet q absoluatis eū recepta caucōne et ego cōtra euz possessorio agā nūquid est audiēd⁹ ℟ puto q sic excōicato ꝛsenciēte et etiā inuito dū tn expensas nō fecerit vel alia sua nō intersit et eciam si intersit dūmō eps satisfacōz offerat Aliter vt ex de sen. ex. sacro. §. verū. Et oportet q excōicat⁹ h ratificet cū cōdicō sua ex h melior fiat. ar. ff. de vectig. soluēdo. ¶ Quid si excōicatus timens litigij laborē et expēsaꝝ cōdemnacōz vltro offerat pensiōis solucōnez et velit petitorio agere ℟ hūc audiēdū puto eciam inuito ēpo. qz et melior fit ēpi odicō cui satisfit sme litigio qd intelligas si de expēsis satisfacere velit ¶ Quid si pēdente iudicō super petitorio veniat dies solucōis. nūquid est solucō faciēda ℟ q sic qz pendēte iudicō nihil debet innouari nec alicui possessio sua turbari ¶ Quid si rustic⁹ qui dño facit annuū ꝗui ciū dicat q d ꝛsuetudie dbeat habere prādiū cū forte prādiū tm valeat q̄ntū valeat ꝗuicū ℟ si ꝛsuetudo ꝛpleta sit in pace p rustico in dicabo licz dns dicat q d gra siue curialitate h ei fuerit factū. sic em p rustico psumi pt ꝛtra dnm. sicut ecōuerso ad hec. C. de agricolis. et cen. litib⁹. li. xj. ¶ Quid si sub tali ptestacōe admissus fuerit ad prādendū sez q de grā hoc ei fiebat ℟ fatuus essz si talē ptestatiōez admitteret nisi etiā ipe replicaret q ipe intendit ibi ꝛmedē de suo iure In quo caū pt cēsus remitti ℟ eps remittat eū qn placz sibi. ex e. venerabilis. qd intelligas ex cā et de ꝛsilio capituli sui. ex de his que fi. a pla. tua. et. c. pastoralis. Remitti aūt pt et debz qn ecclesia ad tātam pauptatē deuenit q nō suffit². ar. ex. e. q̄nto. sed qn ecclesia illa ad pinguiorē fortunam puenerit tenet². ex de solo. odard⁹. Itez ꝛpter nimiā sterilitatē remitti² nisi cū vbertate sequētis āni vel pteriti valeat ꝛpensari. ff. locati. et cō. ꝛpter sterilitatē. sz ꝛpter dānū modicū n releuat² vt dici² ibidez. si merces. §. vis maior. Item ꝛpter temporis lapsum tacite tenet² Aliaꝝ nō tenet². ex e. olim tn. h oia hosti.

Sequit² videre de exactōib⁹. Circa qd sciēdū q eps nichil debz exigere ab ecclesijs nisi canonica et cōsueta vt cathedraticū sic dictum est qz ad honorē cathedre soluit² Idē dicit² eciā synodoticū qz frequēter i synodo datur. Item exigat terciā vel quartā ptē decimarum et oblacōnum. vt. x. q. iij. vnio. Et ab his duob⁹ libera erūt monasteria vt dictū fuit supra Itē censū ipositū ad soluendū de q° dictū fuit sup Itē aliqd impositū soluend d die dedicacōis vt. x. q. iij. nec numer⁹. Item canonicā porcōz de his q offerūtur gra sepulture de qua eciā dictū fuit sup Itē pcuracōz de q statim infra dicet² Sustine² etiā p multis neccitatib⁹ que aliqn supueniūt vt si manifesta et rōnabilis cā extiterit cū caritate moderatum ab eis auxiliū valeat postulare vt ex e. ti. cū apostol⁹. Sz si in dubiuz reuocet² an sit rōnabilis cā vel nō. ꝛpter quā exigit² supiorīs arbitrio d cidat². vt. x. q. iij. q cognouim⁹. Scias tn q episcop⁹ nichil pt exigere nisi p canones ostēdat sibi licere. x. q. ij. c. penul. et. c. fi. sm hos. Itē pt fieri etiā exactō moderata ꝛpter empcōnem quā eps facit vel si al cathedralis ecclesia nimis fuerit debitis onerata. ex e. cū apl⁹ et de offi. archid. cōquerēte in fi. Itē si eps sit reus recurrat² ad metropolitanū Si vero subdit⁹ sit re⁹ eligāt² arbitri. vt in dicto c. si cleric⁹. Et si sit appellatū recurrat ad iudicez ad quē est appellatū. ex de appella. cū debit⁹. h hosti. Tallias vo et exactōnes plati ecclesijs i ponere nō debēt vt patet in c. cuz apostol⁹. §. pbibem⁹ Ab alijs aūt indictōibus et necessitatib⁹ ecclesie et clerici sunt immunes vt. xvj. q. ij. §. nouaꝝ. de q materia dictū est sup ti. de emunitate ecclesiarum ¶ Sed querit² cui⁹ q̄ntitatis debz esse cathedraticū Rndet gof. i fi. ti. d cēsib⁹. q erit duoꝝ solidoꝝ. vt ex d offi. or. cōquerēte. minoris em q̄ntitatis esse nō pt vt ex e. olim. Forte h solid⁹ appellat² aureus vt. C. de sꝑortul et. l. ij. vel erūt solidi vsualis et cōis monete regiōis. vt. ff. de le. iij. l. nummus. Etsi sint plures monete in regione dabūtur meliores vt ar. ex de iureiur. q̄nta in fine. vel mediocres. x. q. ij. hoc ius porrectū. l minores. vt ex e. ex pte. Sm hosti. vero cōsuetudo est seruāda si appareat de ipa. ex de sepul. certificari. Si aūt nō apparet quelibz ecclesia soluere debz pecuniā que occurrit in prochia sua. vt si diuerse monete currāt ibi simul soluetur illa que magis est vsualis et vulgaris. ardi. iiij. erit. h hosti. Secdm etiam gof. ti. de offi. ordi. debet inspici ꝛsuetudo tā i q̄ntitate q̄ in q̄litate ¶ Quid si ecclesia d nouo fundat² ℟ soluat sicut ꝛuicine. ex e. ecclesia sm hosti. ¶ Quid si moneta mutet² Rndet hosti. q est ipm cathedraticū mutādū vt de eadez pecunia soluat² qz debet sequi ꝛsuetudinem regiōis Et h intellige qn moneta sepi⁹ muta² ita q vnū genus nō sit pscriptū Porro si aliq moneta curre² p āños. xl. et singulis āns fuit solutū ad illaz monetā. et elapsis. xl. annis mute² moneta ad estimacōz psone reddēda est nisi pscripcō solucōis monete sedi generis sit ꝛpleta. sic intelligē i⁹. ex e. cū oliz. et c. cū canonicis. Ille tn q mutauit p lucro tpali in guamē populi tenet² ad satisfactōz eciā si rex sit. maxīe si mutauerit sic loqt². ex de iureiur. q̄nto. Caueāt sibi principes monetā mutātes Nā apud deū et in foro pniali astringūt² sicut eciā i pedagijs nouis Et hoc intelligē nisi forte h innouacō fiat populo cui⁹ interest approbāte ar. ex d maio. et obe. c. fi. excipe imperatorē siue romanorꝝ regē vt. ff. de orig. iuris lege. ij. §. nouissime. Ad

ātiquā ergo monetā l' eiꝰ estimacōz solui debz
Et idē intellige si census bladi vini vel olei ō
bet' ad certā mēsurā siue mēsura augeat' siue
minnat' hec tho. ¶ Qualiter exactō fiat ihꝭ
szm host szm q̄ requirit summa et nō vltra. et
vires facultatū ecclesiarꝝ. q̄ etiā in pcuratō
ribꝰ habz locū. ex̄ e. ea que et c. sopite. 2c. ¶
Qn̄ pt fieri exactio ihꝭ szm host. q̄ fieri pt qn̄
cūqz cōis utilitas terre hoc exposcit. papa tn̄
preiꝰ cōsulto si layci hoc petāt et cū lnia eius.
ex̄ de emu. ecc. nō minꝰ. et c. aduersus. et hze
inter qn̄cūqz videbit' dño pape cū sit cim do
minus. xx. q. iij. nūc vo. et c. cūcta. ¶ Ad h no
ta q̄ si bn̄ficiorꝝ aliquorum decima simpliʳ ad
tps alicui cōcedat' decima pt et dz leuari szm
taxacōz decime in illis prib9 vbi ocedit' con
suetā et ad monetā curzentem. Nec p collectio
res. leuatores. siue exactores ipiꝰ decie pos
sunt ecclesiarꝝ calices libri et alia ornamēta
diuinis vsibus siue officijs deputata ex cā pi
gnoris vel distractōis capi distrahi vel quo
mōlibz occupari li. vij. ō decimis. si bn̄ficiorꝝ
Sequit' videre de pcuracōibꝰ et de his q̄
rūt' plura scz ex q̄ cā pcuracō debea' ihꝭ
szm host. q̄ rōe visitacōis Et h n̄ pt pscribi. ex̄
e. cū venerabilis. et c. cū nup. Sed tn̄ nō sub
iectꝰ ipaz pscribere pt ex̄ de pscrip. cū ex offi
cij. Item rōe osuetudinis. xviij. q. ij. seruicium
Item rōne pacti. ex̄ e. quanto, Item rōne priui
legij. Et iste tres species possunt pscribi ¶ A
quibꝰ est dāda ihꝭ szm host. ab oibꝰ subiectis
nisi se ostēdāt exēptos esse. adeo q̄ nec p epm
pt remitti. ex̄ e. cū venerabilis nisi forte p pa
pā ofirmet' ex̄ de reli. do. cōstituꝰ. Et hoc in
telligit' de prima pcuracōe que debet' racōe
visitacōis que adeo debita est q̄ licet eps nul
las expēsas faciat ꝓter visitacōz nichilomiꝰ
recipit eā. et ideo etiā ab ecclesijs ciuitatibus
ex̄ e. venerabili. Et est rō qz q̄ seniat spiritua
lia debet metere carnalia. ar. ex̄ de sepul. c. i.
Aliud ē i de legato. ex̄ de vi. et ho. cle. cū ab
omni. Sed domꝰ q̄ visitat' n̄ dat eā. ex̄ e. c. vl.
¶ Quibꝰ dāda est ihꝭ szm host. legatis apostō
lice sedis et nūcijs. ex̄ e. cū instācia. Itē archie
piscopis dyaconis et decanis. itē abbatibus.
Nā et hi visitāt vt habet'. ex̄ ō sta. mo. ea que
Etsi nō sufficit vna ecclesia plures iūgant' in
vnā. ex̄ e. pcuracōes. Et si vna ecclesia sit gra
uata p vicinas alias est releuāda. ex̄ e. cū istā
cia. ¶ penl'. Debet' aūt regulariter solū semel
in āno. vt ex̄ de offi. archiō. mādamus. Sed si
necessitas exigat pluries debet'. xviij. q. ij. nō
semel visitādi. vel si de cōsuetudine sit bis. ex̄
e. cū venerabilis ¶ Qualiter est pcuracō fa
cienda ihꝭ szm host. moderate et szm facultā
tes ecclesiarꝝ. ex̄ e. ea que. et c. sopite. Et vten
tur plati in visitādo illo moderamie qō habe'
ex̄ e. cū apostolꝰ. vbi dicit' q̄ archiepi nō de
bent ducere vltra. xl. vel. l. eqtaturas. Epi. xx
vel. xxx. Cardinales. xxv. Archidya. v. vl. vij
decanꝰ duos. sed nec tot in ecclesijs in quibꝰ
pauciores ducere osuetum. Nō aūt debēt pcu
racōz accipere nisi psonaliter accedant ad lo
cū et visitēt ipm Excipit' tn̄ legatꝰ. ex̄ e. pcu
racōnes. Potest aūt eps p aliū visitare etsi nō
habeat de quo puideat et tenētur sibi puide
re subditi Sic pt intelligi dictū c. pcuracōes
ibi absqz maifesta et rōnabili cā et necessaria
Alias eps ei puidere tenet'. sic pt intelligi il
lud. ex̄ de offi. ordi. inter cetera. hec host. ho
die aūt cū eps visitat p aliū suā dyoc. debz il
li in necessarijs alijs puidere scz in equis. ve
stibꝰ. familia. et alijs opportunis visitati aūt ei
dē visitāti in victualibꝰ puidebūt li. vj. ō cf.
or. si eps. Et szm jo. an. pdicto mō itelligebāt
host. et jnno. illō. ex̄ e. inter cetera. jntellige
bāt etiā q̄ debebāt etiā de victualibꝰ ei pui
dere qn̄ sine scādalo nō pnt a subditis haberi
qō etiā jo. an. nō reprobat ¶ Bz cōtra qz visi
tās debz pdicare li. vj. de censi. c. i. sed offici
um pdicādi nō delegat'. ex̄ de offi. dele. c. fi.
ergo nec visitacō bn̄det jo. an. q̄ pdicacō bn̄
delegat' ab eo q̄ p aliū visitat iure ordinario
vt in c. si eps. sed nō ab eo q̄ visitat iure dele
gato vt in cōtrario nisi speciale mādatū ad il
lud haberz. vt li. vj. ō offi. dele. xviij. is. ij. et
c. fi. ¶. vices. ¶ Qui vero ecclesiā i pcuracōni
bus guauerit et qō accepit reddat ecclesie gua
uate. et tārundē de suo vt in fine c. pcuracōs
Si vo in collectōibꝰ guet' ecclesia. puta quia
debet colligi pcuracō legati. lx. sol'. a sex ec
clesijs qz quelibz nō sufficit et ipe recipit a q̄
libet. xj. sol'. Sex sol'. quos recipit vltra q̄ dz
coget' reddere ecclesie et alios sex pauperibus
ex̄ de emuni. ec. qz pleriqz. Si autē in exenijs
grauet in q̄druplū cōdēnat' di. xviij. qn̄quid
hodie vero prohibet' archiepo visitāti ne ipse
vel quisq̄ suorꝝ aliqō munꝰ quodcūqz sit et q̄
litercūqz offerat' presumat recipe exceptis vi
ctualibꝰ moderatis qō q̄ fecerit maledictōnē
incurrit a qua nisi duplū restituat nō liberat'
Et idē est de quolibz visitāte vt li. vj. e. roma
na. ¶. pcuracōes aūt. Bz nūquid recipe psumz
si egeat vel si modicū sit qō offert'. vide de h
qō infra notat' titulo de spmo. ¶ Quid si nō
visitet. ihꝭ nō ligat' tūc illa cōstitucōne sicut
ex verbis eiusdē decretalis colligi pt apte.
Quid si recipiat et celebret anteq̄ penituerit
ihꝭ iudiciū sibi mādūcat et bibit. hec host. Et
pene etiā maledictōis supaddit' pena suspen
sionis li. vj. de censi. exigit. de q̄ plenꝰ habe'
infra li. vij. ti. de interdicto ar. vij. casu. vij°.
Sequit' videre de visitacōibꝰ rōe q̄rum de
bent' pcuracōes. sciendū igit' q̄ tm̄ semel
in āno regulariter visitacō fiet szm host. et gof.
vt patz ex̄ e. romana. et di. xviij. qm̄. et tm̄ per
vnū die pcurabit'. x. q. iij. inter cetera. aī fi.
¶ Sed cōtra qz bis pcurari pt in anno. ex̄ e.
cū venerabilis. ihꝭ szm gof. illa decretal' itel
ligit' cū a fūdatore onꝰ hinc pcuracōis ipōsi
tū erat vel forte monasteriū illō cōsueuit visi
tari a fauentinis epis bis i anno Vel dicendū
szm host. q̄ prima die qua venit pcurabit' in
sero et tūc visitat pbiterum. et crastina die in
mane conuocat populum et reddit quod de
bet. et sic sumpto prandio recedit et ad aliam
vadit et sic procuratur bis in āno in qualib' ec
clesia. vel dicendū q̄ pcurabit' bis et ter et

quater et quociēs opus fuerit. id est quociēs
circa ecclesiā cām pbuerit et correctōne indi
guerit. xviij. q. ij. visitandi. et. c. non semel.
Eorma āt visitādi habetur. x. q. j. placuit. et
li. vj. e. romana. ¶. sane. Sed et quo ordine et
quō et qn̄ et quociēs loca sue puincie possit
archiep̄s visitare habet' i. c. romana in pnci
pio. Sz et hodie indict' archiepo scz vt pmo
ciuitatē snā. scdo dyoc. deinde puinciaz vel
ptem eius ciuitates et dyoceses circuat. suf
fraganeos et eorz subditos cathedralium et
aliarz ecclesiarz capitula monasteria ecclesi
as religiosas et alia pia loca cleros et ppl'os
visitādo. receptis pcuracōibus a locis tm̄ li
bere visitatis. Etsi archiep̄s n̄ pt cōmode ad
quālibz ecclesiā accedere pōt de pl'ib9 locis
ad vnū locū ogruū clericos et laycos cōuo
care. Exquo tm̄ exiuit vnā dyoc. nunq̄ pōt ad
eam causa visitandi redire donec alie dyoc.
sue puincie vel in totū vel i ptē si secure pōt
accedere. et sua denuo fuerūt visitate. pōt tm̄
ad ipam dyoc. quā exiuit si magis alijs indi
geat visitari. ad requisicōez dyocesani reuer
ti vel de osilio et osensu maioris pārs omniū
suorz suffraganeorz. qd̄ si maliciose renuant
licēcia a sede aplica cū fiducia requirat'. sel'
aūt sic visitacōe opleta pt sēda sil'is fieri. suf
fraganeorz pus osilio requisito et in scriptis
redacta diffinicōe sup h° habita corā eis. et
nisi alij magis indigeāt i hac sēda visitacōe
visitet illos qui in prima nō fuerint visitati.
Primo aūt vbo dei ppositio querat de vita de
cōuersacōe mistranciū de cultu dīno et alijs
q̄ spectant ad hoc officiū de plano nullo sac
mento exacto intēdēs emēdacōez p salubria
monita ppenēdo. nūc aspa nūc lenia. Si quos
infamatos inuenerit denūciet si videtur sibi
suffragri q̄ inqrat ēmia notoria cū ex h°ō ne
gligencia plarz liqueat. canonice puniat.
Precipi' aūt vniuersis epis alijsqz plātis or
dinario iure exceptis religiosis visitātib9 ne
aliā forma studeāt obseruare vt patz ibidem
¶. hāc aūt debēt sm̄ hosti. in sūma obseruas
re. Alij in his in quibus pnt et que ipos tan
gūt. ar. ex de sta. mo. c. vlt. in fi. Constat em̄
q̄ illud qd̄ dictū est de osensu vel cōsilio suo
rum suffraganeorz n̄ pōt in epis cū nō habe
ant suffraganeos obseruari. Sz etsi epus suā
dyoc. exierit pōt eā nihilomin9 qn̄ sibi placu
erit ingredi et n̄ obseruato locorz ordine vi
sitare. ¶ Sz nūquid legatus sedis aplice or
dinē hūc in visitādo seruabit. Ñdet hosti. q̄
nō includit' in illa decre. tum qz vices pape
gerit. tū qz eccl'ia romana pūilegiū otra se cō
cedere n̄ osueuit. ex e. cū instācia. Debz autē
eps cū visitat mōasteria et hospitalia secula
ria et religiosa caue ab omni gūamie et sic p
cedere ne forte qn̄ religiosi postea visitabūt
inueniāt aliquid dignū correctōe n̄ q̄ factū
epi possint corrige sz debent h aplice sedi re
ferre vt ex de sta. mo. in singulis. ¶. porro.
vel eciaz metropolitano cui subest eps. vt ex
de offi. ordi. pastoral. vel puinciali capitlo
vt ex de pben. gue sm̄ hosti. Et cū visitat mo
nasteria nō debz secū introducere clericos se
culares nisi duos vel tres ex de offi. ordi. vt
iusta. ¶ Sed nūquid pōt eps visitādo capitu
lum suū et ecclias ciuitatis pcuracōez exigē
¶ q̄ sic qz pcuracio pcuracōi ē ānexa. ex e.
cū venerabilis. Nec obstat illud. xij. q. ij. ca
ritatē. qz ibi loquit' de visitacōe subsidiaria.
scz qn̄ mortuo epo vocat' ad custodiam alter
eps vicinus cui sufficē debet q̄ expēsas suas
omīs q̄s facit ex domū hz. q̄nimo sm̄ hostiē.
videt' q̄ eciā ibi oputare deberz et q̄ domi ex
penderz sicut videm9 de illo qui de mādato
principis pficiscit' i puinciā aliā vt in autē.
de māda. prin. ¶. illud coll'. iij. nō aūt loqui
mur hic de visitacione ordinaria. ¶ Quid si
eps equitaturas ducit vltra osuetū numerz.
¶ dicūt quidā q̄ si nō pcuretur. et iō excōi
cat subditū sentencia est tenēda. xj. q. iij. c. j.
et. ij. Sed contrariū sm̄ host. est dicendū. vt
ex de excess. pla. cū ad quorūdam. Nam pui
dendū est vt tenuis vite hoies iniurijs nō gē
uent'. certū est tm̄ q̄ si pcuracio deneget' de
negans pōt excōicari. ex e. cum instācia i fi.
¶ Dubitat' aūt de hoc q̄ sm̄ supdicta lega
tus archiep̄s eps archidyaconus archipsbi
ter omīs isti visitāt et cū quot eqtaturis dictū
est s̄. Sz certe si omīs isti ad eandē ecclesiā se
mel in anno inclinauerint lōgi tempis victū
breuis hora osumet qd̄ est otra iura. x. q. iij.
inter cetera an̄ medū. ¶ sm̄ gof. metropo
litanus hz suā visitacōez in puincia vt singu
lis ānis puinciale ocilū faciet sm̄ formam
traditā ex de accusa. sicut olim. dyoceses aūt
suffraganeorz nō visitabit nisi suffraganeis
mortuis vel negligētib9 visitare ar. ix. q. iij.
cōquestus. Alij dicūt otrariū qz archiep̄s vi
sitat gnaliter totā puinciā. ix. q. iij. archiep̄s
Et hoc pōt nō obstante aliqua pscripcione vt
expssū est ex de pscrip. cū ex officij. Scdm vo
hosti. de mēte iuris est q̄ pl'es visitatores ad
mittant' vt ecclia dei sincerius regat' vicia
purgen'. et vtutes inserant'. Archipsbiter g°
visitabit si h° habeat de cōsuetudine postea
eps de iure cōi postremo archiepus de iure
cōi. Et legat9 sedis aplice cū papa nō possit
venire cōtra h pscripcō nō currit ex d pscrip.
cū n̄ liceat. et. c. cū ex officij. nisi subdit9 no
mie subditu vel n̄ subditus noie suo pscripse
rit vt i. c. cū ex officij. i quo caū secūdū host.
requirēd9 est actul9. et sic intelligit illud ex
de pscrip. de q̄rta. et sil'ia. Subditus aūt ex ti
tulo ocessionis ppij plati h ius pscribere nō
pōt nisi p papā ocessio ofirmet' et a tpe cōfir
macōis pscriptō opleat'. ex de pscrip. si dili
genti sic intelligit illud ex de reli. do. ofticu
tus et sil'ia. Omīs igit' s̄ dicti ad visitandum
admittent' vbi ecclia n̄ guat' sufficiat ergo
epo q̄ ecl'ie q̄ ipm pcurare nō pnt p inferio
res visitent' alioqn ipemet puidebit sibi. x.
q. iij. cauendū. Et sic intelligi pōt illud ex d
offi. ordi. inter cetera. Vel dic q̄ loqui' ibidē
de expensis q̄ fiūt ēca eqtaturas emendas et
vestes et sil'ia ad q̄ pl'biteri tenent'. Nam et
a iure ocedit' ei cū impedit' q̄ p aliū visitet.

H

Ipse aūt ep̄s si casus qui non pōt p aliū expe
diri · accidat psonaliter in expensis ꝓprijs va
dat · Idē dicendū est de archi ēpo · s · q̄ ad locū
nō declinet q̄ nō possit ipm recipe nisi ex cau
sa puta si malā famā audiat etsi ep̄s negligēs
existat et tūc ꝓprijs expēsis vadat vel de suo
det q̄tenus eccl̄ia nō gueat · hoc em̄ de mēte
iuris est q̄ in nullo caū ecclesia guetur ex̄ de
censi · cum apl̄us · hec hosti ·

De excessib9 plator̄ cōtra subdi
tos et ecōuerso · ti · liiij ·

Viso in p̄cedētib9 de bis q̄ opetūt plā
tis · Et cū interdū plati excedāt contra
subditos et ecōuerso · ꝗsequēter viden
dum est de excessibus eor̄ · Et p̄mo cōiter de
plurib9 excessib9 sil · secdo spāliter de excessu
spmonie q̄ est gūissimus inter alios excessus ·
Circa p̄mū · p̄mo de excessib9 plator̄ i subdi
tos · secdo de excessib9 subditor̄ in prelatos ·
Circa p̄mū sciendū q̄ excedunt aliqn̄ plati
dum nolūt absolucōis bn̄ficiū sine certa q̄n
titate pecunie impartiri · ex̄ d spmo · ad aures
qd intellig̃as sm̄ hosti · qn̄ petūt p bn̄ficō ab
solucōis qd est spmoniacū · Secus est si p pe
na siue mlcta imposita petāt · Et si cōsuetudo
sit q̄ p absolucōe pecunia peta' n̄ valet con
suetudo talis q̄ est irrōnabilis · ex̄ de spmo ·
nō satis · Si aūt sit ꝗsuetudo q̄ petat' p cōtu
macia punīēda valet ar · ex̄ de penis dilect9
Et idem dicendū est de statuto · In his g° ca
sibus absolui deb̄ libere excōicat9 et eo ab
soluto cogi pōt ad satisfaciendū de pena · Si
aūt nō sit ꝗsuetudo vt petat' nō pōt exigi cū
nec fuerit excōicatus p illa · Sic intellige se
cundū hosti · illud ex̄ de spmo · ad aplicā · et
c · ad aures Excedūt eciā subtrahēdo et dimi
nuēdo redditus subditor̄ quos poci9 defen
dere deberēt et tueri vt ex̄ de restit · s · o · ꝗque
rente · Cogunt' aūt resarcire dāna · vt p̄z ibi
dem · c · g̃uis · Et punit̄ p̄ūt pena ex̄ordinaria
et sūt oia reintegrāda vt ex̄ e · c · ij · Nec debēt
eos irrōnabil'r guare vel inhoneste tractare
s̄z tanq̄m filios et frres fraterna caritate tueri
et honorare ex̄ e · c · j · Excedunt eciā q̄ sciēs
instituūt in ecclesijs sibi subditis vn̄ cogunt'
eas dimittē vt ex̄ e · ad aures Excedūt eciā de
negando sacmenta malicioſe et sine causa in
quo casu videt' q̄ alibi p̄ūt accipi ar · ex̄ d p̄
scrip · cum olim · qd est verum de p̄uilegiatis
vt patz ibidem · et i casib9 ꝗcessis ex̄ de regu
laribus licz et de sepul · c · j · alias ꝗtra · ex̄ de
tempo · ordi · ad aures · et · c · q̄ trāslacōez · et d
pe · et re · omis sed ē ad superiores recurrendum
vt ex̄ de iure pat° · null9 · Sz et aliq̄ sūt q̄ i ne
cessitate a quolibet accipi p̄ūt de ꝗse · di · iiij ·
sanctū est et ex̄ de offi · ordi · pastoralis · ¶ · p ·
hec hosti · Excedūt eciā in exigēdo dum impo
nūt tallias collectas idebitas · ex̄ e · c · j · Exce
dūt eciā q̄ dum ecclie romane vel eius lega
tis subueniūt q̄rūt p̄dam pocius q̄m subsidiū
in subiectis vt habitū est ē · ti · p̄cedēti ar · iij ·
Excedūt eciā q̄ de facili sine cā et sine ordie
iuris excōicant et suspendūt cū excōicatio q̄
ē eterne mortis dānacō sine certa et maifesta
causa ferri nō debeat · nec p paruis et lenib9
causis vt dicit' · xj · q · iij · nemo · et · c · nullus ·
Excedūt eciā dū malos clericos ordināt · di ·
lix · si officia · Excedūt eciā dū exq̄sita et sin
gularia cibaria querūt · xij · q · ij · glosa · Exce
dunt eciā q̄ ēca diuicias et ornatū ecclīarū
om̄e studiū suū apponūt et de misterio nō cu
rant ꝗtra quos inuehit' hiero · in p̄allegato ·
c · dicens marmora nitēt auro splēdent laqa
ria gēmis altare distinguit' et misterior̄ xp̄i
nulla est dilectio · Excedūt eciā ep̄i dū ab ab
batibus et monachis aliq̄ exigūt ꝗtra ordīs
instituta · vt extra e · sane · et d spmo · ne dei ec
clesiam · cū ea ad q̄ tenent' abbates ep̄is scri
pta sint · xviij · q · ij · b tm̄ · et · c · abbates · et ex̄
de offi · ordi · ꝗquerēte · vn̄ si ep̄i indebita et
insolita exigāt p̄ūt abbates iure ꝓprio dene
gare vt ex̄ e · sane nisi plātus esset in possessio
ne vel q̄si ei9 qd exigit tūc em̄ illud subtrahē
subdito n̄ licerz vt ex̄ · vt li · pē · a memoria Ex
cedūt eciā dum religiosos ꝗtra indulgēcias
et p̄uilegia sua molestāt · ex̄ · e · c · nimis · et · c ·
tanta · Excedūt eciā cōtra eosdez multis alijs
mōis a q̄b9 cessare iubēt' li · vij · e · ti · frequēs
quidā eciā plati nimis g̃uant mōasteria ordi
nis cisterciēn · li · vij · de censi · ad nr̄am · Exce
cedūt eciā i multis alijs que dimitto gracia
breuitatis ·

Sequit' de secdo sez de excessib9 subditor̄
in plātos Circa qd sciendū q̄ subditi
qn̄cūqz delinquūt in superiores subtrahēdo se
ab obia eor̄ qd facē nō p̄ūt eciā aucte archi
ep̄i cū nō habeāt p̄rātem in subditos suffra
ganeor̄ suor̄ · vt ex̄ de excess · pla · sicut nisi i
casibus · Offēdūt eciā plātos subditi erigēdo
cōtra eos ceruice et calcaneū · In q° caū si vi
carius insurgat ꝗtra p̄sonā ecclesie falso sibi
assumēdo p̄sonā · n̄ tm̄ p̄ua' bn̄ficio ꝓpter fidē
nō seruatā vt ex̄ de iureiur · q̄relā s̄z eciā in to
to ep̄atu ad execucōez sui officij nullatenus
admittet' vt ex̄ e · illud Astricti em̄ sūt vica
rij ad s̄ruiēdū ecclesijs et p̄sonis vt ex̄ d offi ·
vica · ad b · Archidpacon9 eciā qui ꝗtra fidē
homagij p̄stiti et debitā reuerenciā ep̄m dn̄m
suū forē negauerit vl' sup reb9 spūalib9 eum
ad forū seculare traxerit vl' inuasori ip̄i9 ep̄i
vel socior̄ eius et frm eius cū suis aplicib9
cām vel cōsiliū dederit tanquā membrū putri
dū d̄z ab archidpaconatu et ecclesia ꝓpetuo
remoueri · Ita q̄ eius bn̄ficia p illos ad quos
donacio p̄tinet p̄sonis ꝓdoneis ꝗferan' · hec
hosti · Item offēdunt superiores qn̄ sūt tanq̄m sin
gulares i aliq̄ ecclia et de nouo fabricant si
gillū qd nūquā ꝗsueuerūt habere qd n̄ debēt
facē etsi fecerint vti eo n̄ debēt · vt ex̄ e · dile
cta · g° a ꝗtrario si tanq̄m collegiū cōgregati
sūt licz eis sigillū hāe ex̄ de appel · sigficauit
licz tn̄ cuilibz hāe sigillū tanq̄m singulari et
p̄uato q̄ b eciā lapco liz · vt · ff · de ꝓcur̄ · si p
curator · Sz etsi q̄s ꝓprīū sigillū n̄ hz alieno si
gillare pōt · dz āt exp̄mere h° mō · et q̄ ꝓprio
sigillo carebā tli sigillo p̄ūtes lr̄as sigillani
ar · C · de testis · si vn9 ¶ Sz quō sciā verū aliq
sūt in ecclesia tanquā singl'ares vl' tanquam

collegiū. Et p speciale priuilegiū eis ocessū si appareat argumentū ex de elec. sacrosancta qd si nō apparz osiderādus est vsus ecclie. si em nūquaz oñes act9 habuerūt nec elegerūt nec p sindicuz rñderunt nec archā oñem vel sigillū cōe actenus habuerūt singulares iudicant². vt ex e. dilecta. Alias si hec prime dicta osueuerunt hēe et exercē collegiū iudicant². ex de elec. c. j. et de syndico. c. j. licz ātsingulares psone i piudiciū puati nō possint p seipos collegiare. pt tñ h° fieri aucte pape vel de osensu dpocesani. eciā inuito prono. i fauorē ecclesie. Si aūt archidyacono vl alteri clerico fieret enorme piudiciū est eidez in alijs restaurandū sic intellige illud. c. sacrosancta et ex de vi. et ho. cle. qm. hec host.

De symonia. ti. lv.

Onsequēter viso de excessib9 platorz in subditos et econuerso. Cōsequēter cōsiderandū ē de symonie excessu specialr. Et pmo quid sit et vñ dicat². scdo vtruz sit pctm. tercio quot et quib9 modis omitta². quarto qua pena symoniaci feriant². qnto de restitucōe symoniace receptorz. sexto q dispēsacio ēca eos et p quos adhibeat². septio specialr d symo. quā omittūt plati vices suas vl ecclias p cesu ānuo ocedendo. octauo vtrz omitta² symonia. si exiga² pecunia p doctrīa et docēdi lnia. nono de qbusdā casib9 dubijs circa symoniā. x. qui admittunt² ad accusandum symoniacū et testificandū contra eum.

Circa pmum qrunt² pla. pmo quid ē symonia. Et szm dam. et alios pl'es doct. iuris canonici q symonia ē studiositas siue studiosa cupiditas emēdi vel vēdendi spūalia vel spiritualib9 ānexa. Et redit in idē cū descripcōe magistrali quā ponūt doctores sacre scripture scz q symonia est studiosa volūtas emēdi vel vēdendi aliquid spūale vel annexū spiritualī. Et elici² ex verbis greg. nazāzeni. j. q. j. qui inquit studet donū dei mercari pcio. pmanere nō pōt in ordine sacro. Obici² aūt cōtra dictā descripcōz qz ipa innuit q symonia omittit² sola intencōe cui9 otrariū vide² p pla iura vt ex e. tua nos. in fi. et. c. vlt. et ex vt ecc. bñficia vt nrm. ꝓpter qd dixit tan. q sola pactio facit aliquē symoniacū. h idez vide² sentire bern. ex e. c. vlt. et. c. cōsulere. vbi dicit q nō credit q sola voluntas faciat hoiem symoniacū licz alias peccet. Sz host. dicit ocordādo q sola volūtate omitti² symonia quo ad deū ñ tñ quo ad ecclesiā vt ex. e. tua nos i fine. Vñ talis symonia sine resignacione et restitucōe eius qd taliter sine pactione aliq̄ est receptū p pñiam delet² vt ex. e. c. vlt. Et si obici² q sola intencōe omittit² vsura ex de vsuris osuluit. Rñdet q h° nō est verum in foro iudiciali vt ptz ex de vsuris in ciuitate. sz i pñia inducit² vsurari9 ad restituendum sic accepta vt dicit. c. osuluit. Si qra² qre eciā hic in pñia ñ inducit² abbas ad restituendū et monach9 ad renūciandū sicut vsurarius ad restituendū. Et distinguēdum ē q quedā sūt phibica qz symoniaca vt emere vl vendere sacmēta. Et breuiter oia que erāt in veteri nouoqz testō symoniaca. Et in his sufficit sola volūtas scz ad introducendū pctm siue stet in finib9 suis siue pgrediat² vlteri9 ad actū emēdi vel vēdendi vel eciā paciscendi. Sz ñ sufficit ad introducendā irregularitatē si ñ pgrediat² ad actū paciscēdi. qdā vo sūt symoniaca qz phibita p ecclesiā. vt cū q̄s renūciat sue ecclesie hac odicōe vel pactōne vt det² cui placuerit sibi. Et illis nō obest sola volūtas. sz requirī² actus paciscēdi ad introducendū pctm ex de offi. dele. ex pte et d renunc. de multa. Nō em peccat qui vult renūciare vl eciā actu renūciat bñficio ad op9 alteri9 si dignus sit dum tñ pactio ñ intercedat. host. vero de his q̄ sūt symoniaca ꝓpter phibicōez ecclesie ponit exemplū de vendicione bñficij dicens q nō erat phibita in veteri testō. Hodie g° est symoniaca qz phibita vñ hodie ē symoniacū vēdere vl mercari gastaldia. yconomatū. aduocaciā et hmōi ex e. ad nrām. et. j. q. j. siquis. et. q. iij. saluatoz. Et in his nō obest sola volūtas sz requirit² act9 quo ad ecclīam. hec hosti. Predicta tñ distinctio circa ea que sūt symoniaca ponit² cōiter a doctorib9 modernis et antiquis et ponitur a bern. ex d offi. dele. ex pte. j. host. ergo respōdens ad. q. pmissam dicit q illud qd seruatur de vsura que vtroqz testō odemnat² seruabit² eciā de symoniacis pmo mō dictis. Et sic intelligi pt illud. j. q. j. qui studet. et. c. reperiunt² et sil'ia. De symoniacis vo scdo modo dictis loquit² ex e. c. vlt. vñ videt² szm ipm q si eps tali spe ductus. s. pecuniā habēdi clericū secularē ordinauit et postea pecuniā q̄m sperauit recepit induci dz i iudicio aie vt pecuniam reddat et clericus qui eandē intencōnē habuit induci debet ne suū exequat² officium quousqz secum fuerit dispensatū. tñ q° ad ecclesiā celebrabit. Reddit eciā aliā rōez ipe host. s. q monach9 nihil ꝓprium hz. vnde q̄ntumcūqz sibi pciū restitueret² pciū semp esset monasterij. sz ei qui dederit vsurā restō fiet qz ꝓpriū hz. Obicit iterū host. cōtra eandem descripcōez qz inuit q sine studiosa cupiditate emēdi vl vendēdi spūalia vl spūalibus ānexa ñ omittit² symo. qd est falsū vt patebit infra. Propter pdicta igit² host. describit symoniā sic. Symonia est spūaliū vl spūalibus ānexorz pcedēte pacto ꝓmissionis. cōdicōis. mōi. seruici j. pcū vel cuiusuis temporalitatis recepcō siue donacio. hec autē descripcio ex his que dicent² infra patebit. Potest tam descripcō pmo posita sustineri dicēdo q studiosa volūtas dz ibi volūtas ad actū exteriorez pgressiua szm glo. j. q. j. qui studz. Potest eciā dici q quia peccati pfectio est i electione. licz qnz hō inclinet² ad h ex infirmitate vl ignorācia. Ido symonia dz volūtas studiosa vt intelliga² eē volūtas eligēs ñ surreptīcia. Noie vo empcōis et vēdicōis intelligit² ibi oīs otract9 ñ gtuit9 vñ ec dignitates vl pbēde vl alia ecclīastica bñficia pmutari nō pñt aucte pciū sine symonie piculo. sicut

nec trãsigi. ex de transf. sup eo. Eps tñ hoc facere pōt p cã necia vl vali ex de rer. pmut. quesitũ. Est aũt transactõ de re dubia lite incepta et nõdum finita ñ gtuita pactio. vñ dicit ro. q spmoniaci sunt q inter se paciscũ hõmõ. tu facies p posse tuo q ego hẽas bñficiũ tuũ et ego q tu meum. Oñt tñ sibi volũtates suas inuicẽ intimare. dicẽdo sic. libenciꝰ essẽ in eccl'ia tua et ecõuerso et ẽpo significare.

¶ Vlterius ad euidenciã pdicte descriptõis videndũ ẽ quid ibi dicat spũale: et qd ãnexũ spũali. ¶ Circa qd sciendum q spũale pt dici dupl'r. s. p compacões ad spm̃sanctũ et p cõpatões ad spm̃ hũanum. Spũale dictum pmo mõ pōt dici tripl'r sez p essenciã vt gra et virtutes gtuite. p causalitatẽ et dispositões vt sacramenta q sũt quodãmõ causa gre et vtutum. et p effectũ vt ea que dueniũt alicui ex aliquo dono vl officõ spũale vt ꝓphare miracula facere diuinũ officiũ celebrare. ¶ Annexum aũt spũale. s. p opacões ad spm̃sãctũ dicitur multip'r. vno mõ qz i eo spũale mistrat vt vasa sacra eccl'ia cimiteriũ. Alio mõ qz ex spirituali dependet siue osequat vt hẽre ecclesiam vl dignitatẽ ecclesiasticã canoniã vl pbendã siue aliud bñficium ecclesiasticũ vel ius pcipiendi fructꝰ proueniẽtes ex pdictis vel ius pcipiẽdi decimas. primicias vl oblacões. hi em oia ordini clericali annexa sunt. qz solis clericis cõueniũt. tercioꝰ qz ãncedẽter ad spũalia ordinat vt ius psonatus qd est ptãs psentandi ad officiũ ecclesiasticũ. Posset tñ eciaz annexũ spũali dici largo mõ spũale. Spũale primoꝰ dictũ nec de iure nec de facto pōt vendi. Spũale vo secdoꝰ et tercio et eciã ãnexum quocũqz mõ dictũ vẽdi ñ pōt de iure sz de facto tm̃ q patebũt infra plenius. Et sicut spũale pdictis mõis dictũ ñ pt vẽdi et emi. sic nec redimi vel resignari p pecunia vt ex. e. querelam. j. q. j. nullus eps. ij. Non pōt inquã redimi ab illo. s. q ius hz pcipiẽdi alias pōt redimi sicut redimunt decime de manu militũ eas iniuste detinenciũ. In oibus em pdictis oib pmissio oib cõdicõ oib pactio cõmodi tẽporalis spmoniã inducit. vt ex de pac. c. vl. et. j. q. ij. quã pio. Cõdicõ tñ licita et q de iure est potest apponi. ex de elec. significasti.

¶ Spũale aũt p compacões ad spm̃ hũanũ dicat dupl'r vnoꝰ p essenciã. vt scientie plice q p investigacões et doctrinã hũanam acquiruntur. Alio mõ p cãm vt doctrina pdictarz sciencia rum. Sciencie nec de iure nec d facto pñt vẽdi. vñ puer. xvij. quid pdest hoi stulto habẽ diuicias cũ nõ possit emere sapiẽciã. Doctrina vo de iure et de facto pōt vendi de qꝰ dicit infra. Annexa vo huic spũali vt scole et libri vẽdi pñt de facto et de iure cõi nisi eccl'ia locũ scolarũ assignarz doctori. ¶ Vnde de spmonia. Ex a spmone mago q voluit emẽ graciã a beato petro. act. viij. giezica vo dicitur a giezi seruo helyse q vendidit grãm sanitatis naamã syro. iiij. reg. v. j. q. j. q studz. Ex quo pz q vendito spũaliũ ꝓpe dz giezitica. Emptor vo ꝓpe spmoniacus vsus tñ obtinuit vt vterqz spmoniacꝰ dicat. Et hi dueniẽter. Ad hi em spmõ voluit emẽ pecunia donũ spiritussancti vt alij postea vẽderet. vñ i eo fuit ẽntũ ad volũtatẽ viciũ ẽptoris et vẽditoris

¶ Equit vide de secũdo. s. vtrz spmonia sit pctm̃. Ex q sic eciã mortale valde gue. vñ j. q. j. q studet. dz crimẽ capitale Sicut em dictũ est. ij. li. aliqs actus est malus ex gne ex hi q trãsit sup materiã indebitã. Empcõis aũt et vẽditõis indebita materia ẽ res spũalis. Cuius rõ est triplex. pma est qz res spũalis ñ pōt aliq terreno pcio opensari sicut dicit de sapiẽcia puer. iij. pciosior ẽ cũctis opibus et oia q desiderant huic ñ valẽt oparari. Et ido petrꝰ dixit spmoni. act. viij. pecunia tua tecũ sit in pdicões. qm̃ donũ dei existimasti pecunia possideri. Secda rõ ẽ qz illud solũ est materia debita vẽdicõis cuiꝰ vẽditor est dñs. plat's aũt eccl'ie nõ est dñs rerz spũaliũ sed dispẽsator szm iꝰ. j. corith. iiij. sic nos existimet hõ vt ministros xpi et dispẽsatores misteriorz dei. Tercia rõ ẽ qz vẽdicio repugnat origini spũaliũ q pueniũt ex gtuita dei volũtate. vñ Mt. x. dz gtis accepistis gtis date. Et iõ aliquis in vẽdendo et emẽdo spũalia exhibz irreuerenciã deo et tribꝰ psonis diuinis ido peccat pctõ irreligiositatis. Cõpat ãt pctõ hẽsis j. q. j. qui studet. et. j. q. vlt. c. fi. ñ qz sit heresis ꝓpe sz similitudinarie. qz spmoniacus ita opatur ac si otra fidẽ sentiret dũ scz emẽ et vẽdẽ pcio spũalia nitit. ¶ Vtrz in his q spmoniaz inducũt auctas pape excusarz a spmonia. Bñdet bern̄. ex de pactis. cũ pdez q in his q sũt ex sui natura spmoniaca in veteri testõ. vt vẽdere sacramẽta et hmõi spũalia ñ excusat auctoritas pape. In his vo q sũ spmoniaca p cõstitucões eccl'ie excusat qz pōt i talibꝰ dispẽsare. hec bern̄. vñ pape ñ licerz accipe pecuniaz p aliq re spũali sicut nec alteri hoi. imo tãto peccaret gtius q̃nto locum maiorẽ obtinet. Licz em̃ res eccl'ie sint ipiꝰ vt dispẽsatoris principal nõ tñ sũt ipius vt dñi et possessoris. Et ideo dicit tho. q si recipet pecuniaz p aliq re spũali siue de bonis eccl'ie siue de bonis alijs nõ carerz vicio spmonie.

¶ Equit videre de 3ꝰ. s. quot et quibus modis omittit spmonia. ¶ Circa qd sciendum q spmonia omittatur triplici munere. vt dicit greg. ꝓpter qd dz psa. xxiij. beatꝰ q excutit manus suas ab oi munere. Est em munꝰ a manu scz pecunia et a lingua. s. fauor. et ab obsequio vt seruiꝰ indebite impẽsa. j. q. j. sũt nõnulli. Et otrahit qñqz ex altera pte tm̃ scz dãtis vel accipiẽtis. qñqz ex vtraqz. qñz ex neutra. vt cum vtroqz ignorãte amicꝰ ordinãdi dat aliqd osiliario epi vel pmittit. j. q. j. statuimus siqs a spmoniacis. Preter triplex aũt munus pdictũ cantor pisien. posuit q̃rtuz scz munus sanguinis. vñ dixit q oferre eccl'iam vel pbendã alicui. incuitu osanguinitatis est spmoniacũ. Sz alijs vt alex. de an. et tho. videt q hꝰ sit bñ gue pctm̃ nõ tñ spmoniacũ qz ibi nihil in pciũ dat vel recipit qd ad spmoniã requirit. Si tñ aliqs plat bñficiũ aliqd

ecclīastīcū alicui darz h° pacto vl intēcione vt ipse suis osanguineis puideraz symoniacus esset. De ūbus ergo muneribus supradictis p ordinē est dicendū. Et pmo de munere a manu. Notandum ergo q hoc munus dare vel accipe p spūalib9 vl eciā annexis spūalib9 inducit symoniā nisi adeo sit puum q nō debeat inducē pmouētis aim ispectis/causa/tē pore/et qlitate psonaz vt ex e. etsi questiones qd est verū si pctm ñ pcessisset. alias cōtra vt ex e. tue. et. j. q. j. placuit vt null9. Et iudices pcipue debet intendē. qz quicqd agāt hoies intēcio iudicat omīs scz quo ad deū. extra de elec. cū ex officij. Idō dicit laur. mūeribū dādis attēde qtuor ista/qs dans. quisue petēs q res que cā petēdi. qs scz paup vel diues. q res pcij magni vl pui. et pt addi quintū. s. an istate necitate vl alio tpe oferāt. Vetē ei puerbiū ē nec omīs nec oia nec ab oib9. Vale em inhūanū ē a nemie velle recipe. sed et oia et ab oib9 vilissimū est. ff. d offi. pcō. solet. §. vlt. Ergo esculētū et poculētū qd osumi possit ifra triduū recipe liz. ff. d offi. pēsi. plebiscito. Si tn corrupta intēcōe et sine pacto dent vl recipiant mūera qntumcūqz parua cōmitit symonia quo ad deū. que tn sine resignacōe execucōis ordis vl bnficij collati purgat sola pnia. Et szm hoc pōt intelligi illud ex. e. nemo szm gof. Sciendū igitur q nihil dz oferri nec recipi p sepulturis aut exequijs mortuorz vel bndictōibus nubencium nec p crismate nec p oleo sancto. ex e. cū ecclesie. ea que ad nram sniam intm. Nec pro ecclesia oferēda vel cōsecranda. vel abbate vel abbatissa in sede ponēda. Nec pro ecclie inuestitura nec p osecracōib9 epōz introni sacōib9 eorz bndictionib9 abbatū. ordiacōib9 clericorz. lz de corruptela sit taxatū qntū sit isti vel illi tribuēduz vt ex e. intantū sicut nec p aliq° sacro ecclie. nec eciā p pastu vel pastillo vel p voce vl p calamo siue scriptura et sikibus est aliqd petendū vel dandū ex e. veniens. et. c. j. et. j. q. iij. Siquis obiecerit nec aliq osuetudo pdest vt p talib9 aliquid exigat. ex. e. nō satis. et. c. sequēti. Bz obicia q osuetudines laudabiles obseruari debēt. j. q. iij qsitū. et di. xviij. de eulogijs. Dicendū szm host. q ex pacto nihil recipi debz obtentu alicui9 osuetudinis sz recipi pt si oferat gtis. sicut cuna tenet et pbat ex e. dilectus filius. Et dicit iam statiz infra vl eciā szm eundē host. meliē sic. Aut clerici exigunt a laycis obtētu osuetudis. et tūc ñ debēt clerici reuēē pignus spūale sz gtis debēt sepelire vl bndictōez dare. et postea veritate cognita p epm loci cogent laici laudabile osuetudinē obseruare ex e. ad aplicā. Aut clerici a clericis et isti si petāt aliqd in quo pp a et p uata vilitas versat nō valet. vt pz i dictis. c. qsitū. de eulogijs. Excipiunt aūt quidaz casus a iure i quib9 mun9 a manu recipit vl recipi pōt. Vnus est si offerat gtis. ex e. dilectus filius a. i fine. Si aūt dubitet utrz gtis vl ex pactōne vl ex corrupta volūtate sit datum debent attēdi pnotata supra proxime. Et szm ea plumi pōt p et otra. s. in foro causarz sed in foro oscie attendit intēcio. Quidā tn quib9 osentit rap. distinguunt qz aut dat aliqd tpale p spūali siue pter spūale pncipalr et sic est symonia. j. q. j. eos in fine et. q. iij. siqs pbendas. Aut ñ pncipalr ita q alias daret. et sic ñ est symonia ex. e. etsi qstiones dilect9 filij a. j fi. De q opi. dicit rod. q videt dura. qz raro vl nūquā oingeret hoc. qn em eps pisiensis intronizat p archidyaconum senon. cōsueuit ei dare dimidiā marcam auri quō aūt vel qn sibi eā darz nisi eū intronizaret vn credit qsi hoc spōte et sine pacto fiat nō ē symonia. credit eciā qsi aliquo tpe det nō vt debitū sz vt dari osuetū nō est symonia hec rod. Sciendū aūt q nō oīs pactio īducit symoniā. Nam possessio dari pōt vt i ea cōstrua oratoriū. vt ex de restu. spo. oliz. Et sub certo pacto dari pōt licēcia ostruēdi ipm. ex de censi. qnto. et ex e. ex insinuacōe. talia em pacta reputant spūalia sicut et 1° ex de pbē. significatū. Et i tradicōe sue rei qlibz pōt qd sibi placet apponē pactū ex de cō. ap. nullū.

Sedus casus ē cū aliqd p opib9 spūalib9 alicui psbitero dat qui ad ea alias ñ tenet. xij. q. ij. caritatē. Et h° est verz si nō hēat alias vn viuat. vt. j. q. j. iudices. Et ar. optimuz xij. q. j. illi q. vn suas opas locare pōt ad tēpus vt faciūt psbiteri oducticij. vl qz h° male sonat vicarij dicantur vel subsidiarij. vt ex ne plati vices. c. finali. dūmō vt dicūt go. et host. pncipalē intencōez suā. inferat ñ ad pecuniā sz ad obtinendū veniā. Si vo ad eas ex officō suo tenet puta qz ē despōsat9 et iuratus ecclie nihil eciā obtētu sumptuū accipe dz de cōse. di. ij. sufficit. alias symoniā omittez. vt. j. q. iij. vendētes. Parrochiani tn cogēdi sunt p supiorē solue illud qd osuetudo laudabilis introduxit ex. e. ad aplicam. i fi. Et sic ad dandū oblacōes. xvj. q. j. statuimus. Si aūt nō tenet et hz alias sumpt9. aut debz gtis cātare aut cessare. alias si h° faciat p pecunia aut erit ibi symonia aut auaricia vt dicit gof. et rap. licz em vt dicit rap. forte non esset symonia eo q nullus tenet suis stipendijs militare. ex e. cū sit. tn est ibi turpilucr. vel adminus habz speciē mali. pdicto mō distinguunt rap. gof. et host. Rod. aūt dicit q psbitero siue indigeat siue non pecunia dari pōt in sumptus eius ñ i munera sacerdocij. i. sacerdotalr officij qd ipēdit. sic dicit Hieronimus q decē panes crustula et vas mellis si pbe data fuerūt magis in sumpt9 eius qm i munera pbie reputāda sūt. j. q. j. iudices. Cū g° dicit psbiter recipit pecuniā p officiādo ad tps ecclīam loquit put li p notat cām sine q nō vl cām admiculatiuā et ñ appciacōz officij vel eciā laboris quē hz in officō sicut aliq dicere volūt qz labor ille adeo ē ānexus illi officō q ñ dz vēdi vl locari sicut nec officiū ipz. qz qsquis alterū illorz vēdit et reliquū. vn i omi caū psbiter dz officiū impēdē gratis. Et qd ei dat dz dari gtis. sicut dicit

aug⁹. ꝓ aplī gratis ab illis accipiebāt panē
quib⁹ gratis ꝓdicabāt. hec rod. Est g⁹ notā-
dum ꝓ cū dicī aliqd tpale dari ꝓ spūali hec
ꝓposicō ꝓ potest denotare appciacōz siue cō
mutacōz et sic nō debet ocedi. pōt eciā deno
tare cām finalem vel efficientē. et sic vtroqz
mō pōt cōcedi vt sit sensus ille dat pecuniaz
ꝓ missa. id est ꝓpter veneracōez misse et tunc
denotat finē. vel ꝓ missa. id est ꝓ deuocione
misse q̄ mouet eū ad dādū et tūc denotat cām
efficientē/pōt eciā denotare admiculacionez
q̄ eciā reducit ad cām efficientē vt cū dicit
ille mīstrat librū et calicem ꝑsbitero ꝓ missa
celebrāda vl ille dat pecuniā ꝑsbitero ꝓ ec
clesia officiāda et sic eciā pt ocedi. Notādu
ē ꝓ tpalia mīstrātib⁹ spūalia dant et ab eis
accipi unt tanqm stipendiuz necitatis et szm
ecclie cediacōez et approbatā osuetudinē et
ñ vt ꝑciū mercedis spūaliū qz tūc dātes et ac
cipiētes omitterēt symoniā ñ obstāte aliq̄ cō
suetudie qz osuetudo ñ ꝑiudicat iuri natura-
li vl dīno qd ꝓhibz symoniā. vñ. j. tbi. v. su-
per iᵒ q̄ bñ ꝑsūt ꝑsbiteri ꝛc. dicit glo. aug. ac
cipiāt sustentacōez a ꝓplo et mercedē dispesa
cōis a dño. Tercij⁹ casus ē cū dat ꝓ vita eter-
na ī remissiōz pctōrū szm iᵒ dañ. iiij. pctā tua
ecl'is redime. ex de testis. c. fi. et. xij. q. ij. aime
Bz q̄re ñ ē hic symonia. cū hic sūt spūalia.
Sz qz eleymosine dat ī paupib⁹ deo q̄ ē dñs
spūaliū ideo symonia ñ omitta cū eo/sicut cū
plātis qui ñ sūt dñi sz dispēsatores eorū. Ite
ꝓdicta cadūt sub merito et ꝓponuntur nobis
venalia a deo ex pacto ꝓ moneta dilectōis
et opibus caritatis nō sic de spūalib⁹ que ꝓ
mīstros ecclie oferūtur vt corpal elemosina
nō est ꝑciū vite eterne nisi inq̄ntū imperat a
caritate. Quartus casus est cū dat ꝓ redimē
da vexacōe ex e. dilectus filij⁹. r. vñ si eps ex
cōicet me iniuste vl mine auferre mihi bñfi
ciū qd iuste possideo licite redimo ius meum
dādo sibi pecuniam vt sniam iniustā reuoc e
vel ab hac iniuria cessz. ar. ex de mgrīs. phi
bem⁹. Nec obstat illud ex e. q̄relā. vbi vide
phiberi et emi et redimi qz ibi exponitur szm
gof. redimi id ē ꝓ pecunia resignari. Non ob
stat eciā illud ex. e. nemo. qz szm gof. ibi non
redimit vexacō sz emit absolucō vel pōt di-
ci eciā szm gof. et host. ex e. dilect⁹. j. psi q̄s
excōicatus iuste. bñficiū acq̄siuit iniuste tūc
in vtroqz casu omittit ex e. nemo. et. j. q. j. nl
lus eps. ii. redēpcio g⁹ rei spūalis pmittitur
vexato iniuste et redimēti. sz ꝓhibet vexāti.
et ꝓ vexacōis cessacōe recipiēti. Si tñ excōi
cauit me iuste nō licet mihi pecuniā ꝓ bñfi-
cio absolucōis ei dare nec licz sibi accipe li-
cet tñ ꝓ peccati punicōne. Caueat aūt absol
uens ne ī hoc magis intendat cupiditati q̄m
correctōi seruire. Bod aūt sentire vide ꝓ eci
am symonia est si aliqd ꝓ reuocacōe iiuste sē
tencie detur. vnde szm eū iniuste excōicatus
corā supiore cōqueratur. sed qd dictuz est ꝑ ius
cōmuni⁹ tenet. Nihil ergo dandū est iudici
ꝓ absolucōe directe. sumptus tñ quos fecit
ꝓpter rei otumaciā aduersari⁹ vel eciā iudex
cum ꝓcedit ex officio suo debz ipe reus ante
quā absoluat reficere. ex vt lite non ote. qm
q. in aliis. et. de sē. ex. sacro. et de appella.
cum speciali. Si tñ sit excōicat⁹ iniuste absol
ui debz sine omī ḡuamine. vt in. c. sacro. hec
bern. ex e. ad aures. Quid siquis elect⁹ in
ēpm det pecuniā aduersario vt ñ ipediat ci⁹
electōez Sz ꝓ hᵒ nō licz sibi nec añ electōez
nec post si ꝓ electōez nō sit ius aq̄situm ei. ex
e. de hoc. j. Si aūt sit ei ius acq̄sitū licz sibi ñ
q̄dez ꝓ electōe sz ꝓ vexacōis sue iniuste redē
pcōne. ex e. dilectus filij⁹. r. Quid si aliqs
de quo ostaret ꝓ in electione nullū ius hret
añ electōez impediret ne electio fieret. nūq̄d
capl'm vexacōez eius redimere posset. Bñdet
rod. ꝓ sic. s. si ille impedirz ne simpl'r electio
fieret sz si impediret ne de isto vl de illo ele
ctio fierz forte tūc capl'm ipediēti nihil dare
possz sicut nec ille cuius electōez impediret.
Quintus casus ē de osecracōe et visitatōe
Si em eps ecclias osecrat vel ēpatum visitat
pōt ꝑcuracōez moderatā recipe. ex d cēsi. cū
apl's. et ex e. cū sit romana. et de ꝑscrip. cuz
ex officij. et. x. q. iij. relatū. Et nihilomin⁹ tñ
videt. hoc face ḡtis. ar. ex de vi. et ho. cle.
cū ab oi. Nō tñ itelligas ꝓ exigat aliqd ꝓ
ipsa osecracōe. Alias otra. j. q. j. statuim⁹. sz
ꝓ laboze vie. xij. q. ij. caritatē. eciā si ecclia
sit ī ciuitate. ex de cēsi. venerabil sz̄m gof. Se
cundū vo host. in sū. cū tal labor sit spūal qz
plat⁹ necario et ex officō sibi iniūcto tenet sub
ire meli⁹ ē dre ꝓ ḥ puenit ex osuetudie ex e.
ad aplicā. et ex eqtate vt q̄ seminat spūalia me
tat et tpalia vt pz ꝓ multa exēpla. xiij. q. ij.
Sz qz ergo. q̄nimo hᵒ est ex cōnexitate. vt ex
de cēsi. cū venerabil. Sedz aūt bern. et host.
in glo. ex e. cū sit. ꝓdicta ꝑcuracō pmissa est
a iure q̄si licita quia nō peccat legis autori-
tate. xxij. q. iiij. qui peccat. Et debz fieri szm
facultates ecclie sicut et alie. ex de censi. so-
pite. imo eciā si ecclia ñ possit ex penuria ēpi
suis sūpib⁹ ecclam osecrabit. j. q. j. placuit
Bz q̄re dat ēpo ꝑcuracō ꝓ ecclie osecōe
et ñ ꝓ clericorū ordinacōe cū eciā ibi sit la-
boz. Sz qz eps pōt ordiare in sua ecclesia et
facile pōt hre expēsas ī domo sua ñ sic aūt cū
aliā osecrat aut visitat ecclam. Circa vo
munus ab obsequio sciendū. ꝓ tle munus sp
inducit symoniā q̄n pactū interuenit. vñ si ꝓ
mitto tibi ecclias vt negociū meū ꝑmoueas
symonia ē. vt ex e. cū essent. Si aūt ñ interue-
niat pactū tūc sic distinguit szm gof. hosti.
et bern. sup. c. cū essent. qz aut seruio tibi hac
spe sedario duct⁹ sez ꝓ oferas mihi bñficiuz
et ꝑcipal'r seruio ḡtis et tūc ñ pecco. ar. di.
lxj. qd ꝑderirit. aut seruio ꝑcipal'r vt oferas
mihi bñficiū et secūdario ḡtis et tūc delinq⁹
In quo tñ casu sufficit mihi ꝓ ꝑniam satisfa-
cere deo vt dictū est s̄. Et secōm hāc distinctō
nem intelligit illud ex e. tua nos szm gof. et
cōcordāt iura que vident sibiinuicē otraria
Aliter pōt distingui szm ray. gof. et hosti. sic
obsequiū aut est corpale aut spūale. si sit cor
porale et honestū nō inducit viciū dūmō nō

Liber 8 tus

interueniat pactū vt si quis seruiat epo romā
eundo p eo aduocādo eius negocia pcuran
do. Et hō innuit a otrario sensu. j. q. j. sūt nō
nulli. ibi munꝰ ab obsequio cū seruitus indebi
te impēsa. Et hō intellige vbi dignꝰ dignum
pstat obsequiū vt dictū est si vo dignus indi
gnū vel indignꝰ dignū obsequiū pstet symo
nie vicō ñ carz. vñ si seruiat ei ad vtilitatē cō
sanguineorꝫ eius vel faciat aliquid hmōi est
munꝰ ab obsequio. et est symoniacū secundū
tho. Si aūt sit spūale et interueniat pactū in
ducit viciū nisi bñficō vl psonatui sit ānexū
vt cū est impositū ℔ onus alicui pbende vt q
eā habuerit dicat missam de beata virgine.
vt ex de pben. significatū. Et intellige secun
dum rod. q ꝓpter obsequiū corpale et hone
stum dari ñ dz bñficiū. sz datur obsequētī meri
tis suis cognitis p hmōi obsequz qz vt dixit
cantor parisien. curie platorꝫ sunt pbatoria
clericorꝫ. Bz pone q vnꝰ debeat dicē mis
sam maiorē alius minorē. et cōueniūt adinui
cem q vnus dicat missā pro alio et ecōverso
nunqd eis licebit. Sz q sic qz cū dicit iste im
pendit obsequiū spūale p alio spūali. p non
denotat ibi appciacōez. sz admiculacōez. cū
ille nō possit cātare p alio nisi eciā ille cātet
p eo. Esto q sint duo baptizādi et vnus di
cat alteri baptizabo te tl'i pacto q postea ba
pizes me nūqd est ibi symonia. Rñdet richd.
q sic. qz in talibꝰ nulla pactio vel cōuencio
debet interuenire ex. e. tua nobis licz em da
re aliqd spūale p sacro ex pacto nō sit illici
tum ex tot causis ex quot illicitū est dare ali
quid tpale. tñ est illicitū ꝓpter duo scz qz res
a nō dño emit et qz est otra rōez gre q vēdat
dicere tam posset ego baptiso te et rogo te q
postea baptizes me. Qd intelligo i cau neces
sitatis. Circa aūt munus a lingua sciendū
q hoc munus dicit vel ipa laus ptinēs ad fa
uorē hūanū q sub pcio cadit vel pces ex qbꝰ
fauor hūanꝰ acqrit vel otrariū vitat. Et iō
si quis pncipalr ad hoc intēdit symoniā com
mittit. videt aūt pncipalr ad hō intendē qñ
pces p indigno scz ex aliquo crimie quem ex
hmōi symonia exaudit. vñ ipm factū ē symo
niacū. Si vo p digno nō est symoniacū. quia
subest debita causa qd ei aliqd spūale detur
Pōt tñ esse symonia in intencōe si nō ad psō
ne dignitatē sed ad humanū fauorē attenda
sm em lauī. eps symoniā omittit si bñficiuz
alicui ꝓpter osanguinitatē ocedit alias ñ cō
cessurus. quia si quis iniusto cordis amore vl
sordidis pcibus. 2c. j. q. j. si quis Nec obstat
ar. ex. e. nemo. et. c. tua. exquo em fauor ter
cij munꝰ fauoris inducit multomagis fauor
eius qui ordinat. j. q. j. sunt nōnulli. hoc no
tat ex vt ec. bñ. vt nostrū. Scdm aūt tho. ta
lis collacō est carnalis et illicita nō tñ symo
niaca. qz nihil recipit. Bz ārē minus symo
nia cōmittit rogādo p indigno q̄m pecuniā
dando. Rñdet bar. j. q. j. quibusdā. qz i rogā
do nihil dat et nihil accipit et iō ibi ē nul
lum cōmerciū intelligitur Sed et p indigno
magis munera q̄m pces eccl'ia detestat. Vel

Symo dnigna

secundū alex. de an. pces ordinant ad notifi
candū dignitatē talis sed pecunia ad mouē
dum inordiate arbitriū oferētis. Pōt aūt cir
ca hoc distingui sm gof. et host. sic scz q p
mouet quis aut pcibus suis aut alienis si su
is. aut ad platurā maxime que confert p ele
ctionē et tūc symonia omittit. qz talis videt
ambiciosus et eoipo indignus. ex de elec. q
liter et. j. q. j. sicut is. Aut ad simplex bñficiū
et tūc nō omittit dum tñ sit dignus. vt ex. e.
tua nos. in pnci. Si aūt pmouet pcibus alie
nis. aut pcibus spūalibꝰ aut carnalibꝰ. si spi
ritualibus symonia nō cōmitti. j. q. j. latorē
nisi placꝰ osanguinitate trahat. j. q. j. ordia
ciones. et. c. sūt nōnulli. vbi dicit q pces suc
cedūt loco pcij. Tan. aūt et. G. naso. dixerūt
q nullo dato symonia nō omittit. j. q. j. q̄m
pio. sz hō intelligit hosti. qñ cōsanguineꝰ est
dignus. tali em magis q̄m extneo tenetur pui
dere platus. ar. ex de coha. cleri. c. j. Si vero
sit indignus locū habz vt pus dictum est. Si
vero pcibꝰ alienis et carnalibꝰ. aut pmouet
ad plācōz aut ad simplex bñficiū. si ad plāci
onē iuste sūt pces maxime qñ rogās ē lapcꝰ
cuiꝰ vultus timeri pōt. vt ex de elec. osiꝰ qs
quis nisi forte platus nō habito respectu ad
pces eū instituat ex officio suo necessitate vl
vtilitate eccl'ie exigēte. vt ex d eta. et quali.
curā. Si aūt ad bñficiū simplex aut ille p q°
rogat est indignꝰ et tunc symonia cōmittitur
vt in. c. de ordi. et. ff. nōnulli. aut est dignꝰ
et tūc nō omittit si placꝰ pncipalr pces nō
sequat. j. q. j. qbusdā. et ar. i. c. tuā hec host.
Rap. vero et bern. ex de eta. tuā. cōueniūt in
pmissa distictōne cū hosti. et gof. nisi q ī pri
mo mēbro scz qñ quis pmouetur pcibus suis
sic distinguūt scz q quis pro se petere nō pōt
ecclesiā vel dignitatē vel bñficiū aliqd hnꝰ
annexā curā aiarꝫ. ad hoc ar. viij. q. j. in scri
pturis. et. j. q. j. ordinacōes. et ex de iurepa
tro. p nras. bñficiuz vero simplex si indigeat
et dignū se senciat. petere pt sine metu symo
nie et pacto. ex e. ad aures Si vo sit indignꝰ
vel eciā nō indigens peccat vt dicit ibidem
et. j. q. ij. clericos. Et dicit hic bñficium sim
plex illud qd est sine cura aiarꝫ vl dignitate
Rod vero dicit q hec opi. videt dura. vnde
credit q aliqs p se petere posset nisi sit indi
gnus bñficiū hns curā aiarꝫ annexā. exēplo
ysaye. qui dicit ecce ego mitte me ysa. credit
eciā q exquo qs est pmotus ad ordies sacros
cum hmōi ordinacio requirat eccl'iasticū titu
lum pcē possit ecclesiasticū bñficiū licz abū
det in tpalibus. Et iura q rap. inducit loquū
tur otra statum ecclesie pmitiue qñ redditus
erāt exiles et distribuebant de facultatibus
ecclesie put opus erat cuiqz.

Sequit de. iiij. scz q pena symoniaci feri
ant. Circa qd sic nota sm hosti. q symo
niaci puniunt et a iure et a iudice. a iure em
puniunt ipo facto. Qui em fuerit ordinatus
symoniace ipo facto est suspēsus eciā q̄ntum
cunqz sit occultus. sm rap. host. gof. et bern.
ex e. accusāt. et jnno. sup. c. ex e. tāta. Et quo

Symo ordinatus

ad se vt. s. de sui ordinis executione se nō in-
tromittat. Et quo ad alios vt scz nullus et in
execucōe ordis cōicet siue pctm̄ eius sit pub
licū vl occultū. ex e. canta. vbi ecia dicit i ag-
grauacōez criminis spmonie q ois peccatoz
pōt missaz celebrare pter spmoniacū. Omnis
inquā peccatoz subaudi ñ pcisus tolerat pe
nitēs pōt ec. Sic subaudiri dz sm gof. hosti.
et bern. ibidē. Per hō qd dicit nō pcisus scz
ab ecclesia p sniam excōicacionis iudicis vl
canonis tollit obiectō de excōicatis et suspē
sis qui excludunt a ptcipacōne sacmentoz.
p hō vero qd dicit penitēs tollit obiectō de
eo qui est in mortali q suspēsus est quo ad se.
j. q. j. sacerdotes hoc tm̄ locū ñ habet vt dicit
gof. i enormib9 ecia occultis. nec in mediocri
bus notoriis de iure vel de facto. Imō eim̄
crimia post pactā pniam impediūt execucōez
ordinis et quo ad se et quo ad alios. vt ex de
tempo. ordi. c. fi. et de renunc. nisi cū pdem.
vnde gof. sic supplet. omis peccatoz nō pci-
sus toleratus et penitēs pōt celebrare missaz
pter spmoniacum et pter alios delinquentes
enormiter ecia occulte vel mediocriter noto-
rie. Alias ecia exposicōes illius verbi ponit
glo. bern. Nec obstat pdictis illud ex. e. ex
tue. vbi dicit q nō est tutū spmoniacū coher
cere in ordine ab officio. qz illud intelligit
qn̄ crimē est occultū. Ita q platus ñ scit illud
nisi p ofessionē et iō nō pōt eū pbibere qn̄ d
facto officiū exequat. vt ex de officio ordi.
si sacerdotes. Dam̄. vero dixit q spmoniacus
in ordine occultus est suspēsus quo ad se tm̄
notoriū vero quo ad se et quo ad alios. et q
c. ex tue. loquit de occulto. et. c. tāta. loqui
tur de notorio. Sed sm hosti. melius est dicē
cum doctoribus aliis illud qd dictū est p ius
scz q ecia occultus est suspēsus quo ad alios.
quia talis hz caracterē futuū. s. large. qz nō
intrauit p hostiū sm q dicit. jc. x. qui nō in-
trat. ec. et. j. q. j. ordinacōes. et ordo inde or
tus cecidit. vt. j. q. j. quibusdā narrātibus. et
ex. e. accusatū quoties. hō intellige quo ad
execucōez de iure. Et sm jnno. sup. c. p tuas
ij. talis intelligit esse suspēsus ab actib9 oim
ordinū non tm̄ ordinis spmoniace recepti. et
p oñs administracōez i temporalib9 pdit. dis.
lxxxj. eos. Et idē dicit de spmoniaco i bñficō
notorio. Si vero aliqs sit spmoniac9 qz ordi
nem vl bñficiū otulit spmoniace. vel qz bñfi
cium recepit spmoniace. vel qz fuit mediator
spmonie sit occultū suspēsus est ipo iure quo
ad se sicut et quilibz cmmonsus alij. nō autē
quo ad alios ar. ex. e. etsi qstiones. veniēs. ex
tue. si vo sit publicū siue notoriū est ipo iure
suspēsus quo ad se et ad alios. ex e. accusatū.
quoties. et di. xxxij. §. verz. hec sm ray. Gof.
vo distinguit de eo q recepit bñficiū spmonia
ce et hoc est occultū si sit simplex beneficiaz
suspēsus est quo ad se tantū. Si vero sit digni
tas q reqrat ordinē certuz suspēsus est q ad
se et ad alios. vñ quicqd gerendo dignitatis
officiū facit suspēsus agit et aias subditoruz
decipit. Et idē dicit de bñficio curā aiarz ha

bente quia de his duobus idē debet hri iudi
cium. vt ex de elec. dudū. redbo. et de eta. c.
j. et ex de fi. pre. c. finali. hec gof. et ei cōsen
tit hosti. jnnoc. aut ex e. sup. c. p tuas. ij. de
pmoniaco occulto in beneficio notat q tal
licet nō sit suspensus ipo iure tm̄ rōne bñficij
spmoniace qsiti nō ministrabit sine peccato nec
tpaliter nec spūaliter. puta oferendo ordies
si emit epatum vel dignitatē epale. Ab alijs
tm̄ bñficijs que ñ spmoniace qsiuit suspensus
nō erit. Sz que est spmonia occulta. Respōdz
rod. q hec est illa de qua nō ostat p sentēciā
vel ofessionē in iure factā nec p rei euidēciā
que nulla possit tergiuersacōe celari. Sed
nūquid clericus publicē spmoniacus est ipo
facto excōicatus. videt q sic. j. q. j. repiunt
vbi dicit q quicūqz p spūali dignitate mun9
aliqd detect9 fuerit obtulisse ex eodē tempe
se nouerit anathematis opprobrio odēnatum
atqz a ptcipacōe corpis et sanguinis xpi ali
enū ex quo ostat illū hoc ppetrasse. Et ad idē
dicit ibidē. c. quicūqz sacros. et. c. placuit.
Sed dic q tal nō est ipe excōicatus qz in. c.
repiunt sm glo. anathema nō significat ex-
cōicacōez sz separacōz a corpe et sanguine xpi.
Vñ subdit ibi atqz pro. ec. qd eim̄ generaliter
pro quolibz mortali intelligit hō spāliter in
detestacōez hui9 dz. postea tm̄ excōicand9 est
si eius otumacia hoc reqrat. Et nota. q ß de-
termiacō ex q si determiet ß verbū ostat tūc
talis demū suspēsus erit ex quo eum spmonia
cum esse ostabit. Et hoc dixit martin9 hyspa-
nus. Si vero determiet ß verbū pretrasse sm
hoc ecia occult9 spmoniac9 ē suspēsus. hoc
nota i glo. pdicta. In glo. vo illi9. c. q studz
eiusdē qonis dz q qui est spmoniac9 in acce-
pto ordie nō debz añ pniam ecclesiā intrare
Sz jo. theutunic9 dic. q qlibz peccatoz ecia
excōicatus intrare pōt ecclīam vt ordet dum-
modo dinis officijs ñ intersit qz hoc ñ inuen
nt pbibitū. Dunium ecia spmoniaci a iudi
ce. Nā sm ray. et gof. spmoniac9 i ordie qli
tercūqz ß iudici ostiterit siue p modū accusa-
cōis siue inqsicōis siue denūciacōis deponit
et fit infamis. de pmo ex de accā. sup his de
scdo ibidē. inquisicōnis. de tercio. j. q. j. siqs
nec et. q. vij. reqritis. ß ray. et gof. Symonia
ci eim̄ sūt infames. j. q. iij. c. vlt. Et hec est tal
infamia q talis admitti nō dz ad aliqd benefi
ciū ecclesiasticū nisi cū eo p pncipē dispense
tm̄ quo ad deū pacta pnia tollit ar. ij. q. iij. §.
hinc colligitur. hec bern. ex. e. ex diligeti in
glo. penl. Hod. aut dicit q ñ credit q sequi
debeat deposicio vel infamia qn̄ spmonia in
modū denūciacōis pbat qz tunc ad solā pe
nitenciā agit. Symoniac9 aut i bñficio et di
gnitate sm gof. duict9 p actōez deponit ab
ordie et a bñficio. p inquisicōez vero amouet
ab administracōe. ex de elec. p inqsicōez. Idez
fit qn̄ p denūciacōez. Et ē rō qz nō posset agi
pm̄a illud vel illa retinendo. di. xiij. merui.
hosti. aut distinguit sic. s. q si quera de crimie
p modū accācōis et is q accusat ē infamat9
debz eū iudex ad tpus suspēdere ab ordinis

execucõe quousq3 didicerit an verꝗ sit illud de quo accusat² vt ex̄ · e · accusatũ · et · c · quocũ q3 · Et idem sentit ibidẽ bern̄ · dicit em̄ ꝙ hec duo capitula debẽt intelligi de publice ifamato alias ñ deb3 suspẽdi sꝫm eũ · ij · q · v · presbiter si · tal' ei cũ sit suspẽs⁹ ipo iure vt dictũ est s̄ · suspẽdet² de facto a iudice · Et idem fit sꝫm hosti · si sit occulte⁹ exquo haben² indicia certa · Et sic intelligi põt illud ex̄ · e · sicut symoniaca · Etsi accãtor suã intencõem ꝓbauerit siue ꝑ ofessionẽ siue ꝑ testes q̃ non refert dũmodo sufficiẽter clareat · id ẽ ꝓbet² d3 deponi · Et sic intelligi põt · c · sicut symoniaca · et · j · q · j · p̄sbiter · et · j · q · iij · c · fi · Si ãt ꝑ modũ inquisicõis aut is otra quẽ inquirit² est secularis aut regl'aris · Si secularis est q̃ bñficiũ symoniace acq̃siuit vl' ordinẽ · aut acquisiuit illud ignorãter et tũc renũciare cogi² sꝫ non deponit² · vt ex̄ e · ex insinuacõe · aut sciẽter et tũc deponit² ex̄ de accã · inquisicõis · Et idem sentit bern̄ · ex̄ · e · de h · Et idẽ erit si regularis sit symoniac⁹ in ordie ar · ex̄ · e · ꝑ tuas · iij · Si vero in bñficio et ignorãter renunciare tene² et de nouo recipiet² loco pori mutato et inferiori sibi assignato · vel ipo in alio loco eiusdem ordinis collocato · vt ex̄ · e · de regularib⁹ in fine · tñ dantes et recipiẽtes sũt pena canonica feriẽdi ex̄ · e · sicut tuis · ¶ · penl' · et finali Sꝫ quid si resignẽt q̃ restitui sperant alias ñ resignarẽt et sic item recipiunt² Bñdet rod · ꝙ sic recepti possũt remanere si odicio vl' pactio ñ interuenit ita tñ ꝙ peniteat eos d̄ corrupta intencione · Si vero regulares scienter ꝓmoti sũt symoniace ad osorciũ regulare pena deposicõis puniunt² · recepti tñ otra ocilium gnale de monasterio q̃ taliter adepti sunt innouent² et alijs mõasterijs strictioris regule intrudent² · in his vo qui recepti sũt añ cõciliũ gnale misericorditer dispesat² vt i alijs locis eiusdẽ ordinis collocen² Vel si ꝑ nimia multitudie nõ possꝫ hoc fieri ꝓmittit² vt i eodem monasterio post liberam resignacõem remaneãt ꝓmis sedib⁹ mutatis et inferioribus assignatis · Secdm B intellige id ex̄ · e · de regularib⁹ · ¶ · i · et ociliũ gnale · q̃m symoniaca · hec sꝫm host · Secdm aũt bern̄ · sup hoc · c · q̃m standũ ẽ hodie isti ostitutõi q̃ntũ est cõtra regulares symoniacos · q̃litercũq3 de crimie cõstet vt sc3 sine execucõe ordinis ad penitẽciã agendã retrudant² in monasterio arciori cuz alias penitenciã agere nõ possint · ar · ij · q · vij requiritis · et ex̄ de accusa · inquisicõis Et tũc satis intelligunt² depositi · nã ex̄ claustrũ morari nõ debẽt ne dãnabiliter euagentur vt d3 in dicto · c · q̃m · ar · ex̄ de regularib⁹ · c · finali ¶ Sed q̃d fieret in casu p̄cedenti si nõ inueniret² arcior ordo credit rap · cũ io · et bern̄ · sup illud · c · q̃m ꝙ post renũciacõz mutari debeat in aliud monasteriuz vel locũ eiusdẽ ordinis ꝙsi fieri nõ põt cõmode fiat saltẽ ad tempus ar · di · lxxxj · valet · et postea eligatur de nouo vt s̄ · Et idẽ fiat sꝫm bern̄ · si nec põt ad temp⁹ cõmode mutari et hoc maxime vbi agitur de pnia · Nota ꝙ rap · intelligit rigorẽ s̄ dictum esse seruandũ de symoniacis occultis et in foro penitẽciali licz nõ cõstet de crimie in foro iudiciali qd̄ eciã credit rod · ꝑ illã decretalẽ q̃m symoniaca q̃ nõ loquit² de inquisicione · licz quidã dicãt ꝙ ille rigor seruari nõ debet nisi de crimie in foro iudiciali ostet ar · ex̄ e · dilectus filius · vbi loquit² de inquisicione · Sic eciã cũ receptis citra · aliq̃n ꝑ papã dispẽsatur · Et qd̄ dictũ est de monachis eciam ad abbates extendit² · Nõ cogunt² tñ renũciare monachi spũalib⁹ nec abbates tempalibus hinc inde acq̃sitis nullo pacto p̄cedente · sed sola intencõe vt dictũ est s̄ · ¶ Sꝫ q̃re secularis quictus ꝑ modũ inq̃sicõis degãt² et nõ regl'aris · Bñdet hos · ꝙ rõ hui⁹ est q̃ i inquisicione secularis subtilitas iuris requirit² · et ideo i hmõi crimib⁹ exceptis de stricto iure ꝓnunciat² sꝫ in inq̃sicione regl'aris de plano procedit² et iõ de plano punietur · ¶ Quid si monasteriũ nõ abũdat sꝫ est tenue et depssum paupte nimia nũquid pecunia dari potest et recipi sine vicio symonie · ¶ sꝫm gof · hora · et bern̄ · ex̄ e · non satis · et · c · q̃m symoniaca in tali casu ocedi põt ꝙ possent hec verba dre illi qui sũt de ouentu volẽti intrare / nos libenter et gtis recipimus te ad nrm osorciũ spũale / sꝫ cũ bona nra nõ sufficiãt nobis et tibi porta tecũ vñ possis viuẽ · vel sic ꝓuideas tibi vñ viuas / dũ tñ hec nõ dicant² in fraudẽ et dicant² sine pacto · tũc em̄ si intrãs confert aliq̃ bona tpalia nõ omittit² symonia · ar · est sꝫm bern̄ · j · q · ij · q̃m pio · siquis ꝓter h° · Thomas aũt dixit in sũma · ꝙ ꝑ ingressu monasterij nõ licet aliquid recipe vel exigẽ q̃si p̄ciũ · sed ꝑ victu psone recipiende licz recipe aliquid si ñ sufficiãt ad h° opes monasterij Sicr eciã licitum est ꝙ aliq̃s ꝓter deuocõem quam oñdit monasterio largas elemosinas faciendo facili⁹ i mõasterio recipiat² sicut eciã licitum est ecõuerso ꝓuocare aliquẽ ad deuocionem monasterij ꝑ tpalia bñficia vt ꝑ h° inclinet² ad ingressũ monasterij licet nõ sit licitum ex pacto aliq̃d dare vl' accipe ꝑ ingressu monasterij · j · q · ij · quã pio · Rod · vero dicit ꝙ eciam pacisci in talib⁹ q̃n monasterium est indigens nõ est symoniacũ dum tñ nõ fiat ꝑ spiritualib⁹ oferẽdis vel recipiẽdis sꝫ ꝑ expensis faciendis vel recõpensandis vñ credit ꝙ licz exp̄mere noia et q̃ntitatẽ numeri oblatorum sma ꝓr est tucior q̃m B vlt · q̃ magis cõuenit cũ verbis tam iuriũ q̃m doctorꝫ · vt ꝑz siquis ea osideret · Nõ obstat autẽ p̄dictis ex̄ e · q̃m · vbi d3 · pauptatis p̄textu volẽtes hmõi viciũ palliare · hoc em̄ intelligit² sꝫm gof · et host · q̃n nõ sic caute ꝓcedit² imo recipientes faciũt pactũ et forũ certũ · et cũ sic omiserint nituntur² p̄textu pauptatis se excusare · Sꝫ ex B p̄textu nõ parcit² delinquenti · ex̄ de diuor · ex lr̄is · Secdm aũt rap · et bern̄ · hoc intelligt² cũ hoc dicebãt in fraudẽ · vñ osulendũ est igredientib⁹ ꝙ intendãt dare p̄ncipalr ꝓter deuz et ne sint domui onerosi · ar · optimũ · xvj · q · vj de lapsis · Nec obstat ꝙ eciaz a furto necitas nimie famis excusat de ose · di · v · discipulos

quia tūc sunt oia cōia · sz si nō sit tāta necitas
non excusat in totum ex de furtis · siquis p ne
cessitatē · ¶ Quid de monasterio vbi nullū pa
ctum imponit · est tn taxatū quātū puella in
trās debz dare · Sed sm host · talis taxacio re
probat ex · e · sic p certo · et · c · intantū in fine
Ideo si pactū interponat in tali cōsuetudine
seruāda est spmoniaca · ex · e · veniēs · et · c · in
tantū · ¶ · cum vero expssim · Idem est si gratis
recipiat et postea cōsuetudinē seruare coga
ex · e · audiuim · et · c · jacob · Si aūt omī ouen
cōe et oī coactōe cessante id qd ē ofuetū gtis
det spmonia nō omittit quo ad ecclesiā licz
omittat quo ad deū · Et hoc est expssuz · ex · e ·
c · fi · et habitū est ē · ¶ Bz nunqd possz hic ali
quod remediū adhiberi · Sed q sic sm hos · s ·
vt moniales puellā gtis et spualiter recipiāt
Et si ita paupes sūt q ei nō possint in necessa
rijs puidere agāt cōtra prem ad dandum ali
menta ad q tenet vt dicet infra tractatu de
mrimonio · vl si ē mortu agant ad ptem here
ditatis sue vt in autē · de sctis epis · ¶ · nullaz
plt · col · ix · ¶ Done q aliqs timēs pati repul
sam dixerit abbati si velletis recipe me darē
vobis terrā meā · Abbas vero habito cōsilio
cum frib̄us recipit eum ignaz iuris et eoz
que dixit abbas in capitulo · ille autē postea
anteq̄ induat dat res suas totas vel ptē mo
nasterio nūquid est spmonia · et potest tal ibi
remanere · Bndet rod · q siue intuitu illi pro
missionis fuerit recept siue nō spmonia ē ex
parte saltem offerētis cū interposuerit odici
onē dandi tpalia p sua recepcōe · sicut innuit
canon · ex · e · nobis · Nec pōt iste remanere in
hmōi mōasterio nec data repetē cū sit i turpi
causa · tenet tamē ad aliud monasteriū transi
re si ex illa sua recepcōe obligat fuit ad re
ligionē · vtputa si dedit se et receptus fuit in
monachū et frem qz h̄ est quedam pfessio · ar ·
ex de regu · et trans · ad rel · porrectū · ¶ Quid
si expressa fuit odicio de tpalib habēdis ex
pte recipienciū · et recipiend oīno tacuit p
ponens q nō darz sz tm ꝓter deū ingredere
tur · nūquid pōt ibi remanē · Bndet rod · q nō
sicut nec i pcedēti cāu qz taciturnitas ei cū
nō otradixerit illicite pactōz p osensu habē
da est eciā in foro pniali · si ꝓter hoc tacuit
quia timebat repulsā si otradicerz · ¶ Quid si
interponat odicio ex pte recipiēdi vl ex par
te abbatis · sz anteq̄ recipiat et ante p ingre
diat penitēt vtriqz de odicōe apposita et eaz
reuocant et iste petit recipi ꝓter deū tm qd
illi osenciūt nūquid licz · Bndet rod · q sic dū
tn intencio nō sit corrupta · Si aūt iā recept
fuisset et ingressus illud monasteriū an reuo
cacōez hmōi odicōis eoipo indignū illo mo
nasterio se fecisset · ¶ Quid de regl'arib q cō
cedūt alicui q opleto biēnio recipiēt eū si ta
men didicerit artē sutoriā vel pistoriā vl ali
am mechanicā quādo est laycus · vl qn ē cle
ricus si interim studuerit in scolis theologie
vel alterius facultatis · ¶ Quid erit si recipi
ant talem sub pdicta odicōe · Nec tn volunt
recipe eum ad habitū nisi elapso termino et
impleta cōdicōe · Itē quid de seruiēte regula
ribus qui nō vult seruire eis nisi pmittant ei
q recipiāt eū saltē post triēniū vel aliū certū
terminū et illi pmittūt ei nūquid spmonia ē i
talibus · Bndz rod · q in caū vltimo est spmo
niaca talis pmissio · In reliquis aūt casibus
supra positis non credit omittī spmoniā · Nec
est illicita hmōi pactio vel ouencio qz pium
est ac si dicat te recipiem tali tempe vl tl
si tn vel dum tn interim reddas te ydoneum
ad h̄ vt recipiaris et vilem monasterio addi
scendo tale artificiū vel tale · vl sciencia talē
vl talē · ¶ Quid de eo cui facta est pmissio d
recipiendo ipm ad certū terminū sub pdicta
cōdicōe nūquid adueniēte termino et imple
ta odicōe tenet itrare cum illi pati sūt eū re
cipe · Rod dicit q si nl'lū fecit votū nec se ob
ligauit illi ad intrandū sz pmissionē termini
sibi factā acceptauit volēs sibi puidere i fu
turū nō tenet intrare sm iudicū foi pniali ·
In foro aūt causaz de h̄ iudicabit sm psum
pcōes et allegata et pbata · ¶ Bz et eps q re
cipit pmissōez vl iuramentū ab ordinādo q
eū n inquietabit sup petēdo titulo · et psentā
dus q sile pactū recipit puniunt · vterqz em
scz eps i ordinacōe et psentās in psentacōne
tenet ordinato titulū assignare · ex de pben ·
eps · Ideo vterqz punit · Nā pntator ipo iure
suspēsus est p triēniū ab execucōe ordinū · or
diator vo et ordiatus suspēsi sūt sine pfinicōe
tporis a collacōne et execucōe ordinis sic su
scepti donec gram sedis aplice mereantur ex
e · siqs ordiauerit gg · Et dz intelligi sm hos ·
h̄ decretal i foro pniali nō iudiciali · q · d · ca
ueant sibi ordiator et ordiatus et psentator
tale pactū interponēs et recipiēs · qz licz oc
cultū sit et pbari n possit · penā tn istā ipo fa
cto a canone paciun et sic ipo iure suspdūt
¶ Bz otra · jde est remittē qd dare · ex d testis
veniēs · sz iste scz pntat vl ordinatus remisit
ius qd sibi opetebat otra psentatorē vl ordi
natorē de puisione facienda sibi · 2° videt q
debez n tm suspēdi sz eciā deponi · v · ex · e · d
hoc · Bndz bern · ex · e · siqs q tal nihil remit
tit qz nihil adhuc sibi debet sz renūciat iuri
qd acqrerz si pntaret debito mō · Bz i · c · veni
ens · remittit qd i psenti debet Etsi iste sic re
mitterz tā ipe qm recipiēs deponerent si oui
cerent ar · ex e · de hoc i · c · insinuatū et iō mi
nor pena imponit · Et h° intellige si crimē sit
occultū · Si vo crimē essz maifestū sp essent su
spēsi · Etsi accusarent de tali pmissōe vl iu
ramēto deponerent · hec bern · Si aūt crimen
pbari n possit mdicit purgacō ifamato i q si
deficiat punit tanqm oiictus · ex · e · de h° · et
c · insinuatū · ¶ Done q aliqs n habeat titulū
et vult ordinari · eps vo n vult eū ordiare qz
caret titulo · rogat aūt aliqz psbiterz vt psen
tet eū ad eccl'ie sue titulū qd ille facē renuit
et iste pmittit sibi q si eū pntet nunq̄ porrōz
aliqm de eccia sua petz et sic illo pntante or
dinat ille nūqd omittit ibi spmonia · Bndet
rap · q talis nisi fuerit cum eo misericorditer
dispensatū nec ad ordines supiores ascēdere

nec in suscepto taliter ordine debz sm rigorē canonis ministrare. ex. e. p tuas. iij. Nec etiā excusat p ignorantiā iuris scz si nō credebat ḡ illicitū esse vt dicit ibidē. Bz qs cū eo dispensabit. credit rap. cū io. q solus papa et est symoniacus in ordine. ordinator aut a collatione ordinū et psentator ab executōe p triēniū se nouerint suspensos ex. e. siqs ordinauerit. Secōm rod. aut pt cum eo epus dispensare vt ministret in ordinib9 ante rite susceptis. Bz nūquid licet symoniaco beneficiū dimittere sine licentia supioris. Bnndet bn. ex. e. de regularib9. q de regularib9 tenendō ē qd dicit ex. e. qm. et habitū ē sup. Epi vero renūciare nō possūt sine licentia pape. Inferiores vero renūcient in manib9 suorū platorū. ar. ex de renūc. nisi §. j. et. c. admonet. q si nollet recipere nichilominū debet cedere. qz nō dimittit peccatū nisi resti. abla. xiiij. q. vj. si res. Pone q papa sit p symoniā electus et pbata sit symonia nūquid ipe deponet. Sed q nō ar. ij. q. v. interrogāt. Nec obstat illd di. lxxix siqs pecunia. vbi dicit q ille qui est in papā symoniace electus nō habeat apostolicus qz loquit de illo q nō a cardinalib9 sz ab alijs eligendi potestatē nō habētib9 est electus. hoc notat in glo. c. siqs pecunia. nichilominū cū cardinales possent accusari d symonia. vt di. lxxix. si trāsitus. vt etiā notat in glo. pdicta. Bz nūquid papa omittere pt symoniā. Bnndet tho. q sic et tanto grauius quāto in altiori gradu ostitit. res em ecclesie nō sūt eius vt dni sed vt dispensatoris vn si p aliqua re spirituali reciperet aliquā pecuniā de redditibus ecclie symoniacus esset. Et idē est si reciperet pecuniā ab aliquo laico vt d reb9 ecclie.

Sequit videre de quito scz de restitutōne symoniace acceptorū. Circa qd sciendū q recipiens beneficiū symoniace tenet renūciare et restituere omēs fructus pceptos et q recipi potuissent scz a possessore sufficiēter diligentū. xiiij. q. vj. si res aliena et ex d restitu. spo. grauis. hoc verū ē si eo sciente et dsentiente symonia omissa fuit vl si statim cū sciuit nō renūciauit. ar. ex. e. sicut tuis circa fi. Naz si esset bone fidei possessor qz eo nesciente symonia omissa fuit et cū sciuit statim renūciauit nō de dsumptis sed tm de restantib9 teneret. C. de rei vendi. certū. Gnaliter em possidēs sine titulo tenet ad oia damna et lucra pcepta et pcipienda. ff. de rei ven. si nauis. §. gnaliter. Et dicit hic titulus iustū iniciū vel iusta cā possidēdi vt emptio vēditio donatio et similia. Idē est si titulū habeat talē q nō p titulo sit habendus vt si otra legū interdicta sit mercatus. C. de agri. et censi. quēadmodū hoc aut intellige de fructib9 q supsūt deductis expensis que fiūt gratia querēdi seruādi et ogregādi fructus. he em deducunt tā a bone fidei possessore q a male fidei possessore. ff. de peti. here. si a patre. §. vlt. hō etiā intellige de fructib9 quos nō expedit in seruiciū et vtilitatē ecclesie. sed in alios vsus. ar. ff. de ne. ge. si pupilli. §. sed et siqs. Sed cui restituet pecunia vel possessio symoniace accepta. Ad sm. G. nasoñ. vbi totū capl'm deliquit restituī debz ei qui dedit. Sic intelligit illd ex. e. veniens. Si aut vn9 vel duo vl aliquis extraneus deliquit debet dari ecclesie in cui9 iniuriā data fuit. Sic intelligit illd ex. e de hoc. Bz sm tanē. si ille q pecuniā dedit in seculo remanere velit nō restituet sibi. qz indignū se ea fecit qz turpiter dedit. xiiij. q. v. nō sane. sz ecclesie vt sup. Si vo religionē intrare velit vel iam intrauit dz ei restitui ne sit onerosus monasterio ad qd trāsit. Et hui9 sententie ē etiā host. et rap. Dicit etiā host. in glo. sup. c. de ḡ q idē iuris videt si adeo sit paup q nō habeat vn viuat. sec9 est si sibi sufficiat dicit etiā ibidē. q si dans erauit in iure subueniet ei et restituet. ex. e. veniēs. Addit ārap. et ouenit cū eo bn. ex. e. de hoc in fi. vl. glo. q quādo transit d illo monasterio qd symoniace intrauerat ad aliud monasteriū dz ei reddi pecunia simpliciter et possessiones saltē quo ad vsufructū illi monasterio ad qd trāsit vt sicut habet onus ita habeat emolumentū. Et sic loquit in otrariū sl'e. xvj. q. vj. de lapsis et. xxvij. q. j. siquis rapuerit. et ille vsufructus statim eo mortuo erit finit et redibit ad pri mū. Bz quid fiet si abbas et totū collegiū sūt in culpa. Bnndet rod. et tho. q si fuerit data pecunia nō debet remanere penes monasteriū qz se fecit indignū illa. sz sm dispositōz supioris est pauperibus vel alteri monasterio danda. si vero possessio fuit data debet similiter autoritate supioris alteri monasterio dari vel eius pcium pauperib9 erogari. Si aut nō fuit in culpa totū collegiū sed sol9 abbas vl aliquis de collegio delictū psone nō debz redūdare in damnū ecclie vl monasterij. vnde potest illud qd fuit datū remanere penes monasteriū illud psertim cū in eius iniuriā fuerit acceptum. ita tamē q quantū pt fieri omode illi qui fuerūt in culpa inde nō habeāt omodū. Quid si aliqs clericus secularis dedit pecuniam epo p se bnficiando vl ordinādo cui restituet pecunia sic recepta. Bnndet rod. q si dedit eā p habēdo bnficio refūdi dz in vtilitatē eccie vl pbende quā sic habuit ipo amoto a bnficio illo. nisi forte p ipo bndo pecuniā dedisz alicui seculari collegio. tūc em debet fieri de illa sicut dictū ē sup de pecunia abbati et monachis data. Si āt dedit eā p ordine bndo et ipe nō habebat bnficiū ecclesiasticū. Illa pecunia dz dari illi eccie cathedrali i cui9 ignominiā fuit accepta. Si āt hēbat bnficiū ad cui9 titulū gtis ordinari debebat aut si dedit pecuniā p aliquo bnficio obtinēdo ab epo vl alio plato ecciastico cum facta sit iniuria et eccie illi9 plati et eccie vl pben de sic acqsite pecunia dz cedē pim in vsū h9 eccie et pim in vsū illi9. Quid siqs ecclie vel monasterio bona sua simpl'r offerat sine pacto hac tn intentione scz vt p bona tpalia adipisci possit spūalia n datur9 alit illa nec etiam aliter clerici vel monachi reciperent eū. Nunquid receptio talis erit symoniaca et

nūquid taliter accepta erūt restituenda. Ꝓ
tā ille ꝙ illi sūt symoniaci, qz sola voluntate
omittit symonia vt dictū est supra circa prin
cipiū huiꝰ tituli. et sm rap. Nec ille sic rece:
ptus tenet renūciare. nec sic recipientes tali
ter accepta tenet cuiꝙ restituere. qz hmoi sy
monia mētalis alias p odignā penitentiā ex
piat. ex. e. mandato. ¶ Nota sm aliquos qn
recipit pecunia cū iniuria pluriū restitui de:
bet ei q̄ potior erat in re data post dantez. Et
sic si aliqui alliciāt aliquē p auariciā et frau
dē vt iret monasteriū vt habeāt inde magnā
pecuniā. licz in iniuriā monasterij sit recepta
tamen qz heredes in hoc defraudant q̄ potio
res erant post illū dz eis reddi. sic intelligūt
illd. xx. q. iij. dstituit. ¶ Ad B nota ꝙ platus
extorquēs aliqd ab ecclesia p symoniā redde
re debz duplicatū. ex. e. audiuimꝰ. extorquēs
vo p ocussionē reddere debz quadruplicatuz
j. q. j. ocessionis. Cōcutere aūt dicit qui ptex
tu officij sibi omissi extorquet aliqd ab inui:
to ominādo. xxiij. q. j. militare. hec sup dicta
sūt de pena clericorū. laici aūt debent excōi
cari. j. q. j. reperiunt. siqs eps.

Sequit videre d sexto scz q̄ dispensatio et
p quos circa symoniaz adhibeat. ¶ Circa
qd distinguendum est vtrū quis sit symoniace
promotus et symoniacus. vel symoniace pmo
tus et nō symoniacus. et vtrū omittat symo:
nia in ordine vel beneficio. Symoniace pro:
motus et nō symoniacus ē q̄s qn aliquo p eo
pecuniā dante vl pmittēte ipo tn ignorante
nec postea cū ad eiꝰ noticiā puenerit ratū ha
bente ē ordinatus vl beneficiatꝰ. Symoniac
ce vo promotus et symoniacꝰ est q̄s qn ipe vl
aliꝰ p eo ipo sciente vel postea ratū habēte
ē ordinatꝰ vel beneficiatus. Cuz promoto igit
et symoniaco in ordine eps dispensare nō pt
ex. e. nobis in fine. sz solus papa ex. e. siqs in
tex. et glo. et de renūc. post trāsactōz in glo.
vj. Sz nūqd papa pt dispensare cū tali nisi re
nūciet ordini male recepto. et videt ꝙ nō qz
symoniacus furi oparat. j. q. j. ordinatōes et
viciū furti nō purgat nisi in potestate dni re
uertat. xiiij. q. vj. si res aliena. Sz dicendū ꝙ
bene pt dispensare. qz viciuz furti pt purgari
re etiā apud furē remanēte. ff. d vsu. et vsuc.
si fur. hoc notat in glo. illiꝰ. c. ordinatōnes
¶ Quid si de pecunia symoniaca fundata sit
ecclesia. Bndet. j. q. j. nō ē putanda in glo. ꝙ
nō demoliet. j. q. vj. opimꝰ. et. xij. q. ij. aurū.
¶ Quid si de pecunia symoniaca emat q̄s vi
neā. nūquid de fructu eiꝰ facere poterit ele:
mosmā. Bndet ibi glo. pdicta ꝙ nō qz eodem
iure censet cū pecunia cū fructꝰ loco pecu:
nie succedāt. ar. ex de vsur. cū tu in fine ¶ Cuz
symoniace vo ordinato nō symoniaco pt eps
dispēsare. j. q. j. psentiū. et ex. e. d symoniaco
in tex. et glo. et hoc sm rap. gof. et bn. ibidē
si postqꝙ sciuerit se symoniace ordinatū renū:
ciet prius simpliciter et pure executōni ordi:
nis sic suscepti. ad B em tenet ex d elec. si ali
cuiꝰ. j. q. v. quicūqz in pn°. et ex. e. ex insinua
tōne. qd em dicūt B iura et silia in beneficio
et dignitate putāt habere locū et in ordine.
Si dicat ꝙ talis nō habz executōem et nullꝰ
renūciare pt ei qd nō habet. Bndet gof. ꝙ pt
renūciare quanduz ē in eo offerēdo se ppetuo
deponi vt di. xxj. nūc aūt. Secm aūt host. cū
tali symoniace ordinato n symoniaco potest
forte si crimen sit occultū eps dispensare. ar.
ex. e. de symonia. Cū promoto vero symoniace
ad aliquaz religionem nō symoniaco sm ali:
quos pt eps dispēsare. ar. ex. e. de regularibꝰ
sm alios vo indistincte standuz est illi. ex. e.
qm. Ozime opinionis videt esse rap. imo sm
eū cū tali pt dispensare nō tm eps sz etiā aliꝰ
platus eiꝰ vl capl'm. dū tn ipi nō fuerint pri
cipes symonie. tunc em cū pter hoc debeāt
puniri. ex. e. dilectꝰ. nō debēt ex eodē facto
priuilegio gaudere sz potiꝰ vident potestatez
eligendi amisisse et alij q̄ nō peccauerūt acq:
siuisse. ex de elec. bone me. ¶ Sz nūquid cum
eo qui per alienā symoniā religionē intrauit
vel beneficiū vel ordinez obtinuit nec statim
cū scuit renūciauit sed in ordine suscepto mi
nistrauit et ordinē aliū recepit eps dispēsa:
bit. Credit rod. ꝙ hoc eps possit qz talis non
ē symoniacus licz in hoc grauiter deliquerit
nō tamē de abbate vel capitulo credit ꝙ circ:
ca ordinē dispensare possit. qz hꝰ eis ocessum
esse nō recolit. De symoniace vo promoto non
symoniaco ad beneficiū distinguūt sic host.
in sū. et rap. et bn. ex de renūc. post transla:
tionē. in glo. xj. scz ꝙ si beneficium illud erat
simplex tūc post liberā eiꝰ resignatōz pt illd
recupare ex dispensatōe epi vel capituli cuz
osensu epi. ex. e. ex insinuatione. et de elec. si
alicuiꝰ in fine. Vel pt dici sm glo. illiꝰ. c. ex
insinuatōe. ꝙ capl'm nō dispensat sz eligit ta:
lem p dispensatōez epi qz epus cū eo dispen:
sat de osilio capituli. j. q. v. psentiuz. Et dicit
rod. ꝙ hoc dicit simplex beneficiuz qd ē sine
platione dignitatis. Aliqn em dicit simplex
beneficiū qd nō habz curam aiarū anexam vt
sup in ar. iij. ¶. circa aūt munus a lingua. vn
dicit ꝙ de ecclesia habente hmoi curā aiarū
annexā sine platione dignitatis pt episcopus
in hoc casu dispensare. Sed qd si ei dignitas
sit anexa. dicit ꝙ nō potest. ar. ex de pben. c.
vltimo. Si aūt erat platio vel dignitas subdi
stingue scz ꝙ si ad ipam sine aliqua accusatōe
venerit et pprio motu renunciauit humiliter
postulans vt eius renūciatio admittat facta
renūciatōne recupare poterit eam ex dispen:
satōne episcopi sui si tamen vtilitas vel neces
sitas ecclesie hoc requirat. ar. j. q. j. psentiū.
et. c. quicūqz circa pncipiū. et. ar. ex de elec.
si alicuiꝰ a cōtrario sensu. Si vero in iudicio
cōtenderit vel vocatus fuerit et timore pba:
tionū in iudicio ofessus fuerit. nō potest epi:
scopus illa vice vel in illa vocatōne cum eo
dispensare sed potest alia vice. vt ar. ex. e. no
bis. ¶. j. et ex de elec. si alicuiꝰ in pn°. Et sm
hoc intellige illud. j. q. j. erga. et. j. q. v. psen
tiū. et alia similia. hoc autē dicit rod. esse ve:
rum quādo aliquis est electus ad plationem
vel dignitatē p collegiū sz si eligeret p regē

vel p aliquē iuspronat⁹ habentē credit q ep̄s
dispensare posset q post resignatōez iterꝫ eli=
geret⁹. Et idē dicit si nō ostaret d simonia nisi
p ofessionez occultā in foro pmali factā ante
ofirmatōez electōnis. vel dic breui⁹ etiā sm
host. q de simplici beneficio dispēsat eps cū
capitulo cū cā et sine cā dū tn hoc exposcunt
merita. sic intelligūt illa. c. ex insinuatōe. si
alicui⁹ in fi. In duplici aūt pt dispēsare epus
etiā illa vice si b requirat ecclesie necessitas.
vt in. c. pseniū. alias nō pt illa vice. vt in. c.
si alicui⁹ in pncipio. Et sic illd decretū anti=
quū sez pseniū determiat. gg. in. c. si alicui⁹
et b° determiat celestin⁹ in. c. nobis fuit. Cū
simoniace vo ad bnficiū promoto et simonia
co sm ray. gof. et bn. solus papa dispensare
pt et nō ali⁹ nec in illo beneficio nec in alio
sez si remanet in seculo. Et ar. sm ray. ex. e. d
regularib⁹. sm vo gof. et bn. ar. in. c. nobis
Eimis em hui⁹. c. referri nō dz sm gof. ad ei⁹
pncipiū sine ad casū in eius pn° positū sez de
simoniace promoto nō simoniaco de quo cer=
tū est q eps dispēsare pt dictū ē sup sz referi
debz ad casū de simoniaco q ponebat⁹ in pte
decisa illa decretal quē etiā intellectū ponit
bn. ibidē. Sedm vo host. cū tali eps in dupli
ci nullo mō pt dispensare. sz in simplici forte
pt instante necessitate ecclie. alias aūt nō. In
noc. aūt de hac materia sic notat. ex. e. sup. c
de simoniace sez q ignoranter simoniace p
motus remanet in ordine sic recepto p dispē
satōem epi. j. q. v. pseniū. In alijs aūt ordini
bus vel bnficijs nō simoniace habitis etiā si=
ne dispensatōe manebit et noua beneficia ac
quirit. Nouos aūt ordines habere nō pt nisi
pmo dispenset⁹ cū eo in ordine simoniace ha
bito cū p saltū esset promotus di. lij. c. j. De or
dinato vo simoniace scient⁹ idē dicit cū alijs
De bnficijs aūt distinguit sic sez q si ijs igno
ranter obtinuit simoniace platōez nō pt eps
dispēsare vt habeat illā sz in simplici bnficio
pt sed dispēsare nō pt vt ad maiores ordines
ascendat. j. q. v. q. j. hec innoc. Et idem dicit
host. ibidē in glo. Item epus pt dispēsare sm
ray. cū eo q sola volūtate sive intentōe omi=
sit occulte simoniā qz nō inuenit sibi phibi=
tū. ar. ex de sen. excō. nup. imo etiaz ex toto p
odignā penitentiā liberat⁹. ex. e. mādato. Itē
sm ray. eps dispēsare pt cū hiis q sequūt⁹ post
legitimā penitentiā sez cū eo q ordinē vel bnfi
ciū otulit simoniace vel fuit mediator simo=
nie dūmō sit occultū. Itē cū eo q carnales p=
ces interposuit p indigno nulla interuenien
te oditōe vel pactōe. Itē cū eo qui recepit or
dinē simoniace in ordinibus antea rite suscep=
tis. Itē cū eo q recipit beneficiuz simoniace
postq resignauerit in ordinū executōne. Qui
vo scit vel credit oferentē eidē ordinē et be=
neficiū otulisse pncipaliter ꝓpter obseqma vel
carnales pces interpositas a se vel ab alio si
idign⁹ erat ex alio crimie q ex illa simonia
resignaē dz qz tūc hmōi succederet loco pcij
alias si dign⁹ erat nō tenet⁹ sz penitere debz
de intentōe corrupta. j. q. j. sūt nōnulli. et ex
e. mādato hec ray. Sed nūquid epus cū eo
q recepit beneficiū simoniace postq resigna
uit sicut in ordinū executōne ita etiā in ordi
num receptōe dispensare poterit. Bnndet rod.
q nō. cū em nō possit dispensare in beneficio
recipiendo qd est minus pbabile q nec in or
dine recipiendo nisi intraret religionē. tunc
em fauore religionis epus dispensare posset
si simonia occulta esset. Si aūt manifesta vel
diffamat⁹ in illa esset nō posset. qz si infama=
tus esset tūc ad inquisitōem pcedere vel pur
gatōem infamato indicere debet. Sz nūqd
eps dispēsare pt in simonia omissa circa offi
cia mortuorꝫ. benedictōnes nubentiū. sepul=
turas. crismatis venditōes. sacrorꝫ vasorꝫ si=
ue vestiū benedictōes et osil'es spēs minores
Bnndet host. q sic sm mgros post pactā peni
tentiā qz nō phibet⁹. ar. ex de sen. excō. nup.
Nec obstat illud. j. q. j. erga. qz loquit⁹ de si=
moniaco in dignitate sicut et ex. e. nobis. in
fine sm gof. Quod aūt dictū ē supra sez epm
dispensare posse debz intelligi qn nō sibi sed
alicui sociorꝫ eius ipo ignorāte fuit pecunia
data. alias si ipe deliquisset potestate dispen
sandi indign⁹ esset. ar. ex de cleri. cōiu. diuer
sis in fi. et. j. q. v. pseniū. Et tūc vt dicit rod.
dispēsaret papa vel successor illi⁹ epi aut ali⁹
iudex ordinarius illi⁹ clerici. puta si domici=
liū habz vel beneficiū in dyocesi alteri⁹ epi.
vel etiā archiep̄s sm ray. adhibita discretōe
in foro penitēciali. Et hoc debz intelligi sm
rod. qn archiep̄s habet hoc ex osuetudine q
possit ofessiones subditorꝫ suffraganeorꝫ au
dire alias nō. qz nō est ordinari⁹ iudex eorꝫ
nisi in casib⁹ exp̄ssis in iure inter quos nō est
iste. Ad hoc nota q sm ray. cū simoniaco
fit quadruplex dispensatio sez pua vt habeat
laycā omunionez. i. que dat⁹ laycis in pasca
vel alijs solenib⁹ cōicare Magna vt post pe
nitentiaz in ecclesia alia remaneat in ordine
suo. Maior vt etiā in eadē ecclesia remaneat
sz in minorib⁹ ordinib⁹. Maxima vt etiā ma=
iorē in eadē exequat⁹ nō tn habeat plationez
j. q. v. c. j. Item sm gof. dispensat⁹ aliqn semi
plene sez vt possit in minorib⁹ ordinib⁹ mini
strare. ex qui cleri. vel mo. c. ij. et. j. q. j. siqs
habet omes. Plene sez vt ad sacerdotiū et no
vltra ascendat. ex q cleri. c. j. et. j. q. vij. cōue
nientib⁹. Plen⁹ sez vt epus fieri possit et nō
vltra. di. xij. nos osuetudinē. Plenissime. s. vt
ad omia dispenset⁹. xxiij. q. iiij. ipa pietas.

Sequit⁹ videre de septimo sez spēaliter de
simonia platorꝫ quā omittūt vices suas
vel ecclesias p censu annuo ocedendo. Circa
qd sciendū q aliquis platus suā plationē. iu=
risditōem. officiū. vices suas circa ea que sūt
spūalia. i. iurisditōnes nō debz p pcio ocede
re nec locare. Hui⁹ aūt ratio ē triplex. Prima
est qz b° in grauamen subditorꝫ et subuersio
nem iudiciorꝫ cedit. ex. e. c. ij. Secda qz q vica
riū ostituit ei curā aiarꝫ tradit. ex de offi. vi.
c. vlt. Et ido q p vicaria pecuniā dat vel acci
pit simoniā omittit. ex de simonia ad nram.
Spiritualia em vendi nō possunt vt habitum

est sup̄. et iurisditio ē spūalis. j. q. iij. ex mlto
vñ et vendere gastaldionatū vel pconomatū
est spmoniacū. j. q. j. siqs eps. et. ij. q. iij. salu-
tator. Dis em̄ potestas et dis iurisdito a deo
est et spūalis esse videt. Et ē hic ar. sm̄ host.
q̄ si q̄s det pecuniā vt pmoueat in impato-
rem vel prātes vl rectorē alicui ciuitatis sp
monia dmittit. Tercia rō est cuī plātus ḡtis
debeat iudicare. xiiij. q. ij. ñ sane. iudiciū ve-
nale dstituit in quo deū et legē offēdit. xj. q.
iij. q̄ recte. ¶ Sī dtra hī duo sūt paria quātū
ad spmoniā dmittendā sc̄ spūalia p pecunia
remittere vl dferre. ex de spmo. querelā. et d
testi. veniēs. Et tñ eps cū dsensu capl'i pt sub
ānuo censu iurisditōes remittē. ex de reli. do.
dstitutus. Sz plātus pūilegiū libertatis in-
dulgens p tpalib q remittit censū sibi reti-
net. ex de censi. cū venerabiles. imo in tradi-
tōe sue rei retinē pt qd sibi placet. ex de cēsi.
quāto. Dreterea census impositio nō inducit
vicū spmonie qz nō imponit vt iurisditio re
mittat. qz hoc esset spmonia. ex de trāsac. p. sī
vt antiqua subiectio dpcebet. ex d censi. dis
aia. et libertas pstita dstendat. ex de pūl. re
cepim. Ex pdictis patī q̄ is q̄ iurisditōes re
cipit pecuniā p ea dare nō dī. Econtrario vo
is q̄ iurisditōes alicui dmittit pt et dī ei dare
salariū in quāta pte nō in quota. ar. expssū ex
de offi. ordi. inter cetera. et de appel. pueit
Et tal habebit curā aiārū et iurisditōes dele-
gatā sī nō ordinariā. et ad tps nō imppetuī
qñ vicari dstituit. vl imppetuū qñ adiutor
ppetu dat vt patī in dictis prime capitul.
¶ Sī nūqd licet alicui plato suā ecclesiā sub
ānuo censu dcedere. Et vide q̄ nō p rubricā
quartā sexti libri decretaliū hī pbibentē et p
eiusdē capl'm terciū. Sī q̄ sic videt p eiusdem
c. vlt. Ad hī respōdet bn. ibidē q̄ nomē ecclie
dicit multiplicit. Dicit em̄ collectio mali-
gnātiū. ps. odiui ecclias malignātiūs. Dicit
etiā ecclesia collectio fideliū de dse. di. j. ec-
clesia. Dicit etiā ambit muroꝝ de dse. di. j
de fabrica. Dicit etiā corp xpi. j. q. j. in ec-
clesia. Dicit etiā plātura ipi eccie. ex. e. c. ni
et in pdicta rubrica. et hō mō ecclia pbibet
sub ānuo censu dcedi vt patī ibidem. et ex de
spmo. nō satis. qz nec dducticijs pstbiteris dī
eccia sic accepta dmitti di. xij. q. ij. pcepimus
Dicit etiā eccia ipe obuentōes pueniētes ra-
tōe ecclie et sic sumit ex. e. c. finali. et iste vē
di pñt ab eo q̄ habī ecclesiā intitulatā vl cō-
mendatā sub cēsu certo. Intuenda ē tñ pactio
vt ptī ibidē nō obstāte dtrario dpoē. statuto
vt ex de locato nra. et hoc vsqī ad tps certū
et modicū nō imppetuū. nec ad tps nō modi
cū dūmō ecclesiā non tradat ad firmā laico.
ex. ar. de eta. c. ij. nec monacho. g° a dtrario
sensu pt eā tradere seculari clerico. ex ne cle-
rici sm̄ instituta. sī et monasterij noie pt mo-
dico tpe vt dr ibidē ¶ Nūqd pt vendi ecclia
hō mō laico religioso, ar. q̄ sic ex de decimis
quānis sit graue. dūmō nō habeat spūalē ad-
ministratōes qz illā habere nō pt. ex de osti.
ecclia sancte marie. et de reb ecclie. nō ali-
cū laicū. nec ecclesias regē. nec oblationes
recipe. x. q. j. qz sacerdotes et duob. c. se. Et
videt ibi dici q̄ tales sūt excōicati. gnaliter
etiā pbibitū ē omib laicis q̄ de spūalibus
se nullaten intromittāt. ex de arbi. cū dingit
Sic intellige illd ex de decimis quānis. et. c
pbibem. Nec excusare videt autoritas epi
in hac pte vt patī ibidem. Potest ergo dici q̄
fructus ecclie vēdi pñt laico nō tñ q̄ admi-
nistret sī poti ali pone q̄ sibi reddet. ar. ex
de loca. nra. Licet em̄ fruct ex spūalib pue
nāt nō tñ sūt spūales. vñ et pñt vendi ita tñ
q̄ in venditōe siue in ista locatōe nihil admi
sceat spūale. ex de rer pmu. ad questiones.
¶ Quid siqs plātus fruct ecclie sue vsqī ad
septimū annū vēdat et statim pecuniā totius
septēnij recipiat et mox postea dcedat. nūqd
successor stare tenet venditōni. Bñdet gof. q̄
nō, qz cū bñficia sūt psonalia dtract de ipis
psonas dcedentiū nō excedūt. ar. ex de pbē.
nisi. clericī em̄ vsufructuario dpat q̄ vsufru-
ctū rei quē hī vltra suā vitā locare nō pt. vñ
si oductor expēsas circa rem ipam fecerit sibi
dputabit qz illū mori posse pspicere debuit.
ff. loca. et oduc. siqs domū. Forte tñ ab here
dib vsufructuarij pñt expēse repeti. ar. ex d
reb ecclie. nō alie. ad audientiam. hī sm̄ gof.
Secdm aūt host. et bn. ex. e. querelā. si pecunia
in vtilitatē ecclie sit dversa necesse ē vl red-
dat pecunia vl locatio sit rata. ar. ex de sol.
c. j. Alias dtra ex de pcar. c. j. et imputet sibi
is q̄ pecuniā dedit nisi forte impetratū esset a
pēcipe speciali pūilegio cā forte theologie
vel pegrinatōis terre sancte vel alia cā. ex d
mgris. sup specula. Inno. aūt sup. c. querelam
dicit q̄ si locatio fiat noie ecclesie et vtiliter
successor tenet ex de sol. c. j. secus ē si inutili
ter. Si aūt noie suo locauerit nō intēdens ec-
clesiā obligare nō tenet successor sī nec heres
eius. Et hoc est verū de mistro vel plato eius
sī q̄ successor tenet habere totū ratū qd ē a
pdecessore factū. Canonicī tñ pbendarij nū-
quā locare pt pbendā suā vltra tps vite sue.
¶ Quid siqs obliget fruct ecclesie obuētio
nes et dia ad suā ecclesiā pīnētia. nūqd tran
sit dmodū iurisditōis si iurisditōes habeat ec
clesia. Bñdī host. q̄ sic, nisi sit excepta licī nō
debeat specialiter vēdi vt dictum est sup̄ sicut
et cū vniuersitate trāseūt tacite plura alia vt
patet de iure. ¶ Nūquid plātus pt fruct ec
clesie vacātis vēdere. Sz q̄ nō. Sī dtra qz vt
dictū est hoc pt intitulatus q̄ est minor. g° et
plātus. Sz nō sequit, qz et in hoc plat e mi-
nor. Nā plātus nō habī ius in re. i. in fructi-
bus vt patī. xj. q. ij. siqs eps. et habī necessa-
rio gratis dferre. ex de pben. relatū. sī vbi pe
cunia dat gratificatio remouetur vt insti. de
mādato. ¶. fi. nec eternū pmiū dsiderat. ex. e.
c. penl. Intitulatī aūt ius habī in re. Adeoqī
q̄diu viuit pt vendē. et sic vsufructuario dpa
rat. ex de pecu. cle. c. fi. ¶ Quid si plātus be
neficiū aliqd spūale dferat alicui pueniēs
sibi retentis. Sz si plātus nō recepit ante do
natōes pueniēs sī ali. et ex donatōe dsequit

q̃ eos pcipiat ſpmoniacũ ē. Si vo ante dona
tōem pcepit tūc aut ipe antedictũ oſtituit q̃
puentus illi⁹ bñficij retinerent ad tpꝰ p cā
iuſta et neceſſaria et hꝰ ē licitũ. aut ouenit cũ
beneficiato vl cũ mediatore quocũq̃z q̃ reti
neret puent⁹ et hꝰ eſt illicitũ. ex vt ec. be. ſi.
di. ofe. vt nrm. in fi. ¶ Nũq̃d rector eccleſie
pſbitero oducticio vel oduceti fruct⁹ eccl'ie
ad tpꝰ curã pt omittere. Sed q̃ ſic, gratis tam
et ſine aliq̃ pactõne et epi autoritate interue
niẽte. ex de offi. vica. ad h. Sz cauenduz ē ne
hec duo admiſceant. ex de rex pmu. ad que
ſtiones. h em phibe. Et ſic intelligẽ illd. xxj
q. ij. pcipim⁹. Vide. etiã q̃ cura omiti poſſit
ad tpꝰ pmodicũ epi autoritate pficiſcẽdi ne
ceſſitate imminẽte. ar. ex de magi. grelam. qd
forte pt admitti p vnũ diez vl p paucos dies
Alias otra. x. q. j. p totũ. qz nec rector eccl'ie
pt pegrinari ſine autoritate epi. de ofe. di. v.
Nec in totũ ſuã iuriſditõez omitte. ff. d offi.
pſi. legat⁹. licz in q̃buſdã poſſit. ff. de iudi. p
tor. ¶. j. et ex de pe. et re. oīs. Ex ſupdictis col
ligit. q̃ vẽdi vel emi nõ debz nec pt ius pci
piendi fruct⁹ eccl'ie. qz illd ē ſpũale ex d ſp
monia. nõ ſatis. et de reb⁹ ec. nõ alie. ad au
dientiã. ſz ipi fruct⁹ cũ ſint corpales pnt vẽ
di nõ quide a plato. q̃ ius hz oferẽdi ſz a bñ
ficiato q̃diu ipe viuit ar. ex vt bñ. ec. ſine di.
ofe. c. j. ¶. fi. ¶ Ad h nota q̃ is q̃ iuriſditõem
aliquã p pecuniã acq̃rit ab officio ſic adepto
et a clero eſt remouend⁹. ocedẽs aũt oferẽdi
prãte puat. vt q̃libz in eo i quo deliq̃t punia.
vt ex de magi. c. j. et. v. Et qñq̃z deponit. di.
lxxxj. dictũ. qñz ad tpꝰ ſuſpẑdit. j. q. j. q̃ſq̃s.
Sequit. vide de octauo ſcz de doctrina et
docẽdi licẽtia. vtꝝ omittat ſpmoia ſi p
eis exigat pecunia. Et circa hꝰ q̃runt. plura.
pmo vtꝝ religioſus et maxime monach⁹ poſ
ſit et debeat in magiſtꝝ aſſumi. Sed ſzm hoſt.
talis aut ingerit ſe et ſic ē repellẽd⁹ aut mit
tit. a ſuo ſupiore et licentiat. ab eo ad quẽ pti
net et ſic ē admittẽdus. xvj. q. j. moderamie
et. c. ſunt nõnulli. dũ tñ a phibitis abſtineat
ſcientijs. cũ em ſpẑaliter phibeat. religioſis
de aliquib⁹ ſcientijs. ex ne cle. nõ magno. vi
det hꝰ oceſſũ de alijs. ex de pſup. nõne. maxi
me de theologia ad quã oms indiſtincte de
bent admitti. qz oms inducit ad bonũ. ex. e.
ſup ſpecula. hoc etiã exigit aiaꝝ ſalus et vti
litas cõis vt dicit. ibidẽ q̃ pferri debz puate.
vñ in hꝰ potiſſime debz monach⁹ abbati obe
dire. cũ hoc expoſcat nõ tm vtilitas ꝓprij mo
naſterij ſz gñalis eccl'ie. ar. xvj. q. j. monachi.
puta ſi monach⁹ p ceteris rõe vite et ſcientie
ē pdone⁹ q̃re nõ poneret meli⁹ in cathedra
q̃ ſecularis cleric⁹ q̃ eo min⁹ pdone⁹ ſit ſzm
criſo. ar. di. xl. multi ſacerdotes. Et ambroſi⁹
xvj. q. doctos. et. c. ſe. maxime cũ gtis doceat
et ſic in hoc caſu eccl'ie cathedrales re leuari
valeãt. vñ nõ ſũt phibendi ſzm ocilij latera
nẽ. et gñale ocilij. ex de magi. c. j. et penlt.
Nec obſtat q̃ ſzm hiero. monach⁹ nõ doceris
ſz plangẽtis habz officiũ. nec debz paſcere ſz
paſci. xvj. q. j. monach⁹. et in multis. c. ſe. qz
illd vex ē niſi eligat. ad illd officiũ. ¶ Vtꝝ
magiſter a ſcolarib⁹ poſſit leuare collectã Sed
dicit doct. in illincte q̃ ſic. ſi nõ pcipiat ſa
lariũ de publico qz nõ tenet. ꝓprijs ſtipẑdijs
militare. ar. xij. q. ij. q̃cũq̃z. et. c. eccleſiaſtici.
Idõ ſtatutũ ē q̃ in oib⁹ locis in quib⁹ ſuppe
tũt eccl'ie facultates ſiue ſit cathedral' eccia
ſiue alia. pona. mgr in grãmatica cui opetes
beneficiũ aſſigner. vel fruct⁹ vni⁹ pben. pci
piat nõ tam q̃ ꝓpter hoc canonic⁹ fiat. ex de
magi. qz nõnullis. ¶. j. qd antiqtus de cmib⁹
eccleſijs et p alex. tm de cathedralib⁹ eccle
ſijs ſtatutũ fuit. ex de magiſ. c. j. Intelligendũ
aũt q̃ mgr p laboze ſuo in quacũq̃z ſcientia pt
accipe pecuniã. vñ puer. xxiij. veritatẽ cme
gratis tñ debz dare ſciam aliter omitteret ſp
moniã Nã ſcientia eſt donũ dei. vñ eco. xxvj.
poſuit de⁹ in corde ſuo. dicit ibi q̃ ſcia ē do
nũ dei. et Math. x. dr gratis accepiſtis grati
date. et puer. xxiiij. dicit. noli vẽdere ſapien
tiã et doctrinã intelligẽtiã ſic diſtiguit alex.
de an. ¶ Quid ſi mgr feſtũ de iure colend vl
oſuetudine. nõ velit ocedẽ ſcolarib⁹ colend
niſi pecuia ſibi data. vel ecõuerſo die nõ co
lendũ ocedat colendũ p pecuia. Bñdet rap.
q̃ omittit ſpmoniaz. Et addit rod. q̃ ſi mgr p
pecunia ſcolarib⁹ oſentiret ceſſare aliquo die
a lectõib⁹ ꝓpter recreatõz ſicut fieri ſolet ab
autoriſtis nõ eſſet ſpmonia ſed turpilucrum.
¶ Quid ſi eo pacto recipiat aliq̃s mgr in ca
nonicũ vt teneat ſcolas. Sed dicũt quidã hoc
eſſe ſpmoniacũ qz eis pactio ceſſare dz. vacã
te tñ pben. illd onus poſſet et ãnecti ex de p
ben. ſignificatuz. hoc notat etiã bñ. ex. e. cum
nõnullis. Sed et ſzm hoſt. videt q̃ poſſet tali
pacto recipi q̃ſi pmutatio fieret de ſpũali ad
ſpũale. vt ex de rex pmu. ad qões. ¶ Nũq̃d
curzit tpꝰ ſex menſiũ canonicis q̃ pbendã aſ
ſignauerũt mgro ſi nõ eligãt. Sed q̃ nõ vt di
cit bñ. autoritate ocilij q̃ nec bñficiuz vaca
re dr dũ mgr ē ibi ex. e. qz nõnullis. licz cur
rerẽt ſi fruct⁹ ad tpꝰ reanuiſſent. ar. ex vt bñ
ficia ecc. vt nrm. ¶ Quid ſi nulla pbenda va
cet. Sed ſzm bñ. expectetur donec vacet. ex de
pben. dilect⁹. ij. vl ſzm hoſti. q̃libet de eccia
det tm de ſuo q̃ faciat vnã pbendaz. ar. ex de
his q̃ ſi. a ma. pte ca. c. fi. Nec obſtat illd ex
de pben. c. ante penl. qz intelligit. qñ q̃s pri
uatus volebat recipi petẽs ſibi pbendaz aſſi
gnari q̃ defalcaretur de pbendis alioꝝ g̃ in
illa donatõe verſat. vtilitas puata. hic autez
publica q̃ eſt puate pferẽda. Inſup aũt ſtatu
tũ ē q̃ in eccl'ia metropolitana theologus et
grãmatic⁹ ponant. niſi d ambob⁹ nimis gra
uet. et tũc p metropolim theologo puideri
debet. Et p aliã eccleſiã ciuitatis vl dpoceſis
grãmatico. Et tales mgri clericos ciuſdẽ eccie
et etiã pauperes ẽrneos debẽt gtis docẽ. ſz ab
alijs ẽrneis diuitib⁹ poſſunt collectã leuare
ſic intelligũt illd ex. e. c. j. et. c. qz nõnullis.
Vnde ſzm bñ. ibidẽ mgr cui et beneficiũ ope
tens eſt oſtitutum collectã a diuitib⁹ petere
pt ſez ab extraneis Scdm aũt hoſt. ſi magiſter
ſit paup vel obligatus ſiue pcipiat ſalarium

sive nō licite recipit collectā · cū eīm scolares
teneant' cuilibet in necitatib⁹ subuenire · mlt
to fortiu⁹ mgro · Est g⁹ docētis necitas releuā:
da vt ex de magi · q nōnullas · Et ē ei danduz
inspecta scia facūdia et laboze ex de pbē · de
multa · et inspecta digtate et facultatib⁹ sco:
lariū · ff · de admistra · tu · cū plres · ¶ · ꝓcuratoz
Si vo nulla necessitas imineat mgro et habe
at salariū vel ec bnficiū sufficiēs ad victū et
vestituz nichil exigere dz · pt tn accipe gratis
oblatū · vt ex de spmo · dilect⁹ filio⁹ · in fi · et · j
q · j · placuit · Si vo nō habeat salariū nec bnfi
ciū · vel si habz nō tn sufficiēs vl nō pcipit in
scolis qten⁹ debet · exigere pt vt dictū ē sup
Et videt' host · inuere · q tūc nō tn ab erneis
sz etiā a clericis illio⁹ eccie exigere pt p exem
plū epi q subsidiū reqrit a subditis · Bz si non
indiget et tn reqrit a clericis eccie vl a pau:
perib⁹ spmonia ē · Bz in nullo casu a pauze ali
qd dz exigē cū poti⁹ sibi debeat subuenire vt
ex de censi · licz · hec oia intellige sm hos · de
ydoneo ad regendū · alias nō est et ex debito
puidendū ¶ Nūqd aliqd pt exigi p licentia
docēdi · Ꝓ q nō · nō tn ē ibi spmonia sm gof ·
et host · nō em emit' vl vēdit' aliqd spūale vl
spūali annexū sz est ibi crimen ocussionis · est
aūt crimen ocussionis cū qs ptextu officij sui
ab inuito extorquet qd nō dz · xxiij · q · j · milita
re · vñ q exegerit dignitate officio ac bnficio
spoliet' · ex · e · c · j · et · c · qnto i fi · Debz em cui
libet ydoneo gas ocedi licētia docēdi ab eo
q potestatē hz de iure vl de ꝓuilegio vl d cō
suetudine vel si osuetudo nō apparet ad epm
sil et capl'm videt' ptinere · ex · e · qz · ¶ · nullū ·
sec⁹ est si nō ē ydone⁹ · qz tūc iuste negare pt
ar · ibidē · et · c · j · Bz etsi qs in locis ogruis po
nē mgros distulerit supior negligētiā inferio
ris supplebit · ex · e · phibeas Et licz ex pte dā
tis et exigētis turpitudo versari videa' et sic
potior sit oditio possidētis et deterior oditō
recipiētis · xiiij · q · v · nō sane · In h⁹ tn casu p:
mittēti succurrit' vt pmissam remittat' et solu
ēti vt solutū reddat' · ex · e · phibeas · et h in
odiū exigētis · vl pt dici sm gof · q nō versa'
turpitudo ex pte pmittētis vl solutētis · Cum
em sit ydone⁹ qd quidē reqrit' ex · e · c · j · et im
pediat' vl nō pmittat' a iure · licz ei suā vera
tōez redimē · ex de spmo · dilect⁹ · et hec eadē
notat bn · sup · c · phibeas ¶ Quid siqs obtē:
ta licētia regendi fecit expēsas in ouiuijs vl
alijs nūqd aliū substituere poterit expēsis ab
eo receptis ! Bnder rod q si sit osuetudo loci
q aliū possit substituere recipe poterit expen
sas factas p interesse dū tn ille doceat ei⁹ vi
ce sicut q hz ecclia pt eā alij omittere · Si āt
totū ius suū in euz trāsferat nō deberet ab eo
aliqd recipe etiā p interesse · sicut nec cancel
larius q scolas ocedit · Qn etiā substitut⁹ do
cet loco ei⁹ nō dz paciscī cū canonicis d certa
pte lucri sine suo laboze cū nō inuenia' cōs
cessuz ! Nec ē sile de tradēte ecclia ad firmaz
qz hmoi bnficia p titulo et p vite sustētatōe
clericis dant' ¶ Quid si is q ptātē hz ocedē:
di licentiā docēdi velit i ꝓpria ꝑsona legere
nūqd pt licentiaz alij denegare ! Bnder host ·
q nō etiā si sit valde ydoneus · ar · ex de offi ·
archipsbiteri · c · vlt · Nā adhuc impedit doce
tem et discentē · tal' em forte audiret aliū qui
nō audiret eū · Amoz em mgri et mod⁹ docen
di et eloquētia multū in hmoi opat' · Et idem
etiā sentit bn · sup · c · phibeas · ¶ Ad h māda
tur vt statutū de mgris theologie in singulis
metropolitanis statuēdis inuiolabilit' obser
net' · Et ne ꝓpter raritatē mgroz se possint ali
qui excusare statuit' q ab ecclias ꝑlatis ad
theologie studiū aliq docibiles · i · sm bn · ad
docendū habiles destinent' ex qb⁹ doctores
postea habeant' qb⁹ si ꝓpria beneficia nō suf
ficiāt p ꝑdictos scz psbiteros et capla neces:
saria ministrent' · hec oia ex · e · sup specula · Et
sm bn · ibidē dicti docibiles debet a capitul'
eligi · Et ex vi ostitutōis hmoi vt videt' ꝑlati
et capitula ad supplendum qd deest eis possūt
cogi sz tn nihil hoz videm⁹ hodie obseruari
Mandat' etiā hodie q in curia romana · pan
sius · bon · orome · salamātice · teneri debeant
duo viri catholici i hebrea greca arabica et
caldea lingua penti qui doceant alios illas
linguas li · viij · de mgris · Itē ibi etiā ponit' p
quos ꝑdictis debz puideri · Insup docētes in
theologia dū in scolis docēt etiā vltra gnqz
ānos et studētes in ea scz nō p capl'm missi sz
ꝓpio motu integre p ānos quinqz scz tm pci
piāt de licentia sedis apl'ice ꝓuētus ꝑbenda
rū et beneficiorz suorz oim nō obstante aliq
otraria osuetudine vel statuto · vt in · c · super
specula · ¶ · docētes · sic ergo pcipūt de licen
tia gnali ocessa autoritate hmoi ostitutōis ·
vñ vt dicit ibi bn · nō oportet vt impetre' sup
hoc alia indulgētia sz executio sola si nō fa:
ciant hoc capla · Bz nūqd hec determiatio scz
ānos quinqz refert' etiā ad studētes a capl'is
electos · et videt' q nō · qz maius tps in illis
requirit' ad hoc vt doceāt non fit etiā de eis
mentio in · ¶ · illo · Bz otra ex de ap · inquisitōi
ar · in fi · qz illa determiatio ponit' in fine · hec
bn · ¶ Quid ergo de epo q clerico suo licētiaz
dare noluit ad scolas eūdi nisi data pecunia
sibi · Bnder rap · cū laur · q nō est spmonia · lo:
quēdo stricte de spmonia sz turpilucruz · ar · j ·
q · iij · vēdentes · Rod · vo credit q si det licen
tiā talē p pecunia de quiquēnio a iure oces:
so est spmonia · ex · e · sup specula · Si vo det p
alio tpe et habeat respectū pncipaliozem ad
absoluendū euz ad tps vl imppetuū a spūali
officio qd eccie dz est spmonia · Si aūt ad mo
rā in studio faciendā turpilucrū ē nō spmonia
Et credit q in pmo casu ille q dedit illud qd
dedit repetere pt qz nō est in turpitudie cum
ius suum redemerit ·

Equit' videre de · ix · de qbusdā scz dubi:
tabilib⁹ circa spmoniā vt aliq q alicubi
supius omittunt' hic aliqliter suppleant' ¶ Et
pmo ꝓponen' aliqua dubia circa sacramēta et
sacmētalia aliqua · scdo circa digtates et be:
neficia · tercio circa qdā opa spūalia · qrto cir
ca quedaz spūalib⁹ ānexa · ¶ Circa pmū igit'
qrunt' plura · primo vtrum sit spmonia si pro

matrimonio det² pecunia. Sed mrimoniū ē sacramētū osistēs in dispensatōe mistrorꝫ eccie et sic nō cadit sub vēditōe. vñ q̄ p bñdictōne nubentiū pecuniā exactā accipit spmoniā cōmittit. Et ē etiā officiū nature Et sic licz p eo pactū interponē et pciū dare et accipe sic et p alijs officijs ciuilib⁹ et corpalib⁹. ¶ Sed qd si pſbiter nolit bñdicere sine pcio. Sed szm alex. de an. bñdictio nō ē de subā mrimonij. sz de solēnitate. tñ qꝫ debet² eis ex ostitutōne eccie dz ad supiorē recurrē q̄ si noluerit cogē pſbiterꝫ tuti⁹ ē abstinere q̄ ei occasionē peccandi pbere ¶ Quid de pſbitero q̄ qñ duo de diuersis prochijs mrimonialiter diūgūt² dare nō vult licentiā alteri pſbitero de benedictōe facienda nisi data vl pmissa sibi pecuia Bñdet rod. p si pſbiter ille nō intēdat licentiā bñdictōis faciēde vēdere sz sibi sup obuēctionib⁹ et oblatōib⁹ q̄ eū dirigerēt puidē nō ē spmonia licz forte plus ei det² vl pmittat² q̄ inde habēt si ipe benedicēt si tñ scient' pl⁹ erigēt q̄ psumere² valē portio dringēs eū merito psumi posset q̄ ec licentiā illā vēdere voluisset. ¶ Quid d pſbitero q̄ nō vult prochiano suo dare nisi p pecunia licentiā alteri ofitendi. Bñdet rod. q̄ talis omittit spmoniaz. ¶ Quid si pſbiter nolit puulū in piculo mortis nisi data sibi pecunia baptizare. nūqd pt ei dari sine vicio spmonie. Sed vt sup tractatu d baptismo tit'o. xvij. ad fi ¶ Nūqd notari⁹ aliquid pt sine spmonia recipe p scriptura facta de alicui⁹ ordinatōe. Sed q̄ nō ex. e. c. j. et. j. q. ij. sicut epm. Sz otra qꝫ nemo cogit² d suo bñficiū face. x. q. ij. pcarie. Ad hoc notat bñ. ex. e. c. j. q̄ h. c. szm aliquos tenet vbi notan⁹ pcipit salariū de publico lauf. vo dixit q̄ etiā si nihil pcipiat de publico nihil debz p tali scriptura recipe qꝫ omitteret spmoniā et ē spēale in odiū spmonie ne fraus peurari possit. bñ. vo ibidē dicit q̄ ex pacto nihil licz accipe sz si gratis et spōte offera² aliqd et accessit ad h° ab inicio sine omi intentōe nō credit q̄ notari⁹ lapc⁹ peccaret si accipet. ar. ex. e. cū sit romana. et est expssuz in. c. sicut epm. hec bñ. Bartho. vo sup. c. sic epm. tenet cum lauf. dicēs q̄ notari⁹ nec p laborē nec p carta dz aliqd accipe sz eps peuret vt scribat sine oīs muneris acceptōne. ¶ Quid si det² aliqd p calicib⁹ vestib⁹ vl lintheamibus bñdicendis. dicūt quidā q̄ in hmoi nō ē spmonia nisi h° inuenia² expssuz vt hz videri de crisma te. baptismo. cōione. eucharistia. balsamo sepultura et basilicis dedicādis. j. q. j. diuia placuit vt vnusq̄sqꝫ. et ex. e. c. in eccie. Et h° idez scripsit rap. Sz gof. dicit q̄ in quolibet ministerio pt omitti spmoia. qd veri⁹ reputat hos. vt ex. e. ad nraz. ¶ Vtꝫ fit spmoniacū vēdere aquā benedictā l panē bñdictū. Bñdet alex. de an. et rod. q̄ sic. qꝫ in receptōe taliū ofer² remissio venialiū pctōrꝫ. ¶ Vtꝫ seru⁹ se emēdo vt ordinet² vel vt ordinat⁹ in ordine seruiat spmoniā omittat. Bñdet bart. di. liiij. q̄ nō qꝫ ibi nō fit transactō sup ordine sz sup libertate vl sup ipo seruicio. Et sup seruicio pt fieri trāsactio. xxxvj. q. j. de raptorib⁹ nec est ibi magis spmonia q̄ siqs emeret terrā p edificāda ecclesia ¶ Vtꝫ spmonia omittat² si detur aliqd vt qs nō ordinet² vl nō eligat² vel electo nō osentiat². Sed q̄ sic. j. q. j. §. j aūt. et c. qñ ad fi. qstionis. ar. ex. e. nemo. Et idē siqs p pecunia vl cuicūqz psone osanguitatis vl familiaritatis grā pctm publicū alicui⁹ plati celet. Et idez si grā vel fauore min⁹ digne penitentē recōciliet vl etiā digne penitentē liuore nō reconciliet vt in. c. nemo. in tex. et glo. Et szm innoc. ibidē in glo. q̄ celat p grāz alteri⁹ silitudinarie dr spmoniacus. qꝫ puniendus ē vt spmoniacus. ¶ Quid de illis qui violentia vl fauore nō pmittūt ecclias ordinari. Sed hos decernim⁹ vt sacrilegos iudicādos. j. q. j. sūt aūt quidā. Et subaudi szm gof. et cōiter szm omꝫ. et nichilomin⁹ vt spmoniacos qd subaudiendū intelligit qñ violētia inferr² ex pacto aliter nō ¶ Circa vo dignitates et bñficia pponūt² etiā aliq̄ dubia scz vtꝫ añ pmotōz aliqua cautio possit exigi. i. nuda pmissio sine vicio spmonie. Sed q̄ nō, et multomin⁹ exigi pt cautio pdonea. i. iuratoria pignoratoria vel fideiussoria sz postea pt. j. q. ij q̄ pio dūmō nō pcesserit pactuz. Alias otra. viij. q. iij. artald⁹. postea vo pstabit² cautio q̄ ex antiqua osuetudine approbat². di. lxiij. qꝫ sancta. Supiorz tñ et ante ofirmatōem et post pt exigere debitā cautionē. ex de elec. significasti. Autoritas em supioris plerūqz viciuz tollit. ex de pac. cū pridē. ¶ Sz nūqd supior exigere pt cautionē ante electionē siue pmotionē. Rap. videt² sentire q̄ sic. sz rod. credit q̄ nō. et dicit p iura q̄ rap. adducit ad pbandū q̄ sic loquūt² de iā electis et nō de eligendis. host. etiā dic¹ cū rod. q̄ nō. ar. ex d elec. officij ¶ Quid si de osuetudine sit q̄ canonicus de nouo recept⁹ debz capā face. vl certā quātitatē pecunie dare fabrice eccie. vel luminaria eccie vel alijs hmoi pinēub⁹ ad cultū dei. Bñdet host. p seruari dz osuetudo tanq̄ laudabil ex. e. ad aplicam. et de pben. significatuz. Nō tñ retineat² pbenda loco pignoris ar. eiusdez. c. vel etiā bene retineri pt si osuetudo sit q̄ nō assigne² pbenda quousqz capam fecerit. In hoc em casu potest deus de clerico facto canonico spirituale exigē vt sic fiat quasi quedam pmutatio spūalis ad spirituale. vt extra de rerꝫ pmutatōe. ad questiones. Et sic in hac exactione reprobat² canonicorꝫ vilitas puata nō publica. ar. ex d osticū omnes. et. c. ex pte ¶ Quid de quadā osuetudine que in plerisqz ecclesijs moleuit scz q̄ cum debent fieri canonici multi dicūt ad inuicem pcipue maiores. canonizemus nepotulos nros forte addūt in curijs placeat tibi de meo et michi placebit de tuo et sic paciscunt² per hec verba et vel similia. Respondet rap. q̄ est ibi spmonia qꝫ nulla debet ibi esse pactio nulla ouentio. j. q. ij. q̄ pio ¶ Quid si dicat aliquis eorꝫ nunq̄ me viuente fiet aliqs canonic⁹ in ecclesia ista nisi ille p q° rogaui fiat canonicus pus vel cum alijs. Respondet.

Dubia dig. mo

ray. q ibi est symonia sicut in casu p̄cedenti.
¶ Quid si dicat aliq̄s eorū ꝺsuetudo ē q si tu fuisti exauditus in petitōe tua vna q ego exauditi debeā in alia. Bñdz ray. q si p̄ces sint spūales nō ē ibi symonia. ar. di. lxiij. qz. omīs enī q̄ vno dño famulant' pari debet libertate gaudē cū p̄ōdus et pondꝰ mēsura et mēsura. ꝛc. ex̄ de ꝺsti. cū omīs. et. ar. ad hꝰ. xvj. q. vij. et. c. j. et. xxv. q. j. §. is itaq̄z. Si aūt sint carnales vl ex pacto quodā facto vl faciēdo ibi ē symonia. ¶ Quid si inimicus meꝰ daret pecuniā p mea electōe vt postea cassaret' et remanerē infamis. ℟ nihil michi nocet ne talis ꝺmodū ex dolo reporetet. ex̄. e. nobis sic. Rod. tn̄ credit q si inimicꝰ meus in meuz p̄iudiciū munꝰ ep̄o daret et hꝰ scirez anteq̄ eps me ad beneficiū vocaret et ꝺstaret mihi q nō vocaret me nisi ꝓpter munꝰ illd recipe nō deberet ¶ Quid si aliq̄s me inuito vl ꝺtradicente ex p̄sse latenter pecuniā dedit vl ꝓmisit ep̄o nolenti ꝺfirmare electōz meā vel collateralibꝰ suis. ℟ michi nihil nocet vt in. c. nobis sic. Secus ē si me sciēte et patiente. tūc em̄ dicor volūtatem meā interponere. Et idō licz sit occultū teneor renūciare si meā aiaz volo saluare. ex̄. e. mathe. Et qd dictū ē in p̄mo casu q nichil michi nocet. intelligit' esse verum nisi postea ꝺsenserim pecuniā soluēdo ꝓmissā vl reddēdo solutā vt in. c. sicut ¶ Bz pone q em̄ratū habeā q aliq̄s p me dederit pecuniam ñ tn̄ soluo eā. nūq̄d ꝺmitto symoniā. ℟ Ad hoc notat bñ. ibidē q quidā dicūt sicut tan. q symoniaz nō ꝺmitto tamē grauiter pecco. ar. ex̄ e. tua. et in. c. dicto vbi dicit' soluendo pecuniā. ¶ Bz esto q pecuniā soluerim vl reddiderim q̄s mecū poterit dispēsare. Bñdet rod. q ep̄us qz nō fui symoniacus in beneficij receptōe sic notat tan. Notat etiā bñ. in. c. dicto sicut. q illd qd dictū ē sup. ꝺ p̄mo casu scz q michi nihil nocet siue imputari nō debz intelligi' sm inno. cū ego iā fū electꝰ et me ignorāte et reclamāte ꝺfirmatori pecunia dat'. Si aūt nondū essem electꝰ licz me reclamāte pecunia electoribꝰ daret' michi obesset qz p pecuniā eligerer nisi dās hoc facēt in odiū meū vt in. c. nobis sicut. Notat etiā innoc. sup. c. tanta. q si q̄s obtinuerit ordinē vel beneficiū alio pecuniā dāte nō tn̄ ordinatori nō est symonia. si etiā sine pecunia obtinuisset. ar. j. q vj. §. fi. Si vo ipe ordinatꝰ pecuniā daret symonia esset etiā si sine pecunia ordinatꝰ fuisset. ar. j. q. ij. q̄ pio. et. q. vj. c. j. ¶ Quid si q̄s habēs lras a sede aplica sup pulsione sibi facienda de aliq̄ eccia recipiat pensionē ānuaz ab ea vl aliud bñficiuz vt renūciet lris impetratis. ℟ casus ille ponit' ex̄ de rescriptis ad audiencia. Et sm innoc. ibidē i glo. et bn. et host. nō ē ibi symonia. Et dicit ibi host. q si ex pactōe ptū fiat renūciatio p aliquo tpali ē ibi symonia. Si vo fiat ex officio iudicis vl mediātibꝰ bonis viris et ex altera pte det' ei aliq̄d tpale ibi nō est symonia vt colligit' ex̄ de renūc. sane. et. c. veniēs. et ex̄ de pac. cuz pride. vbi vero assignat' beneficiū spūale ita etiam q ex pacto renūciet nō est symonia. vt fuit dictū in hoc. c. ad audienciaz. tū qz fuit ibi quasi pmutatio spūalis ad spūale. ex̄ de pmuta. ad q̄stiones. tū qz ad hoc tenet' et tacite inest hec ꝺditio scz q si recipit vnū bñficiū renūciet alteri cuz vtrūq̄z sil' temere nō possit hre. ex̄ de pben. cū nō ignores. Et sm hoc expone qd dicit' in hꝰ. c. ad audienciā. vēditas i. tali pacto renūciatas ¶ Quid si eps i fūdatōne ecclie p̄bendal statuat q q̄squis illi ecclesie tn̄ dederit in redditibꝰ ānuatiz imppetuū recipiat' in canonicuz et illud qd dederit habeat p p̄benda. Bñdet rod. q si talis ꝺstitutio fiat ad tps et hꝰ p̄ncipaliter intentione augēdi dei cultū. et q dās ꝓpter eiꝰ deuotōz p̄ncipaliter nō ꝓpter donatōez recipia' ad spiritualia tolerari p̄t dūmō sit dignꝰ q̄ recipit' alias nō. Et idē p̄t dici de monasteriis de nouo fūdatis et egenis scz q q̄squis daret tn̄ reciperet' ad illd monasteriū vsq̄z ad certuz numeruz. ar. ex̄ tua nos ¶ Pone q aliq̄s dignꝰ beneficiari vl ꝺdinari ianitori det exactꝰ vt eū ad ep̄m intrare pmittat ad petendū beneficiū vl ꝺdinē vl electōis ꝺfirmatōez. nūq̄d talis ē symoniacꝰ. Bñdet rod. q nō si nō det intentōe corrupta scz vt p intercessionē eiꝰ cui dat ꝺsequatur intentuz. Sil'r si abbas vl aliꝰ det aliq̄d familie ep̄i ne auarus ꝺideat' et vt magis placeat et facilꝰ accessum ad ep̄m habeat aut de largitate laudet'. nō est symonia si intentio nō sit corrupta vt dictū est. licz talia possint fieri cū peccato vt si cā iactātie vl inanis glorie fiāt. ¶ Quid q̄s clericus hac cōditōe vel pacto det aut offerat sua bona vt in canonicuz postea admittat' et illa retineat p p̄bēda. Bñde' ad hꝰ ex̄. e. tua. q hmōi oblatio siue receptio nō p̄t fieri sine symonia qz in talibꝰ oīs pactio et oīs ꝺuentio cessare debz. Si vo pure ac sine pacto et ꝺditōe quilibet offerat rogās humiliter vt in canonicū admittat' et bona sua sibi liceat retinere pro p̄benda. et clerici eiusdē ecclesie ꝺsentiāt pure. receptio hmōi poterit fieri sine vicio simonie. si tn̄ is q̄ talē donatōez facit intendat vt p bona tpalia q̄ offerat addipisci spūalia valeat et clerici eū in fratrē nō recipent nisi cōmoda tpalia peciperent apud deū culpabiles iudicant'. ¶ Quid de eo qui de bonis suis in aliqua ecclesia ꝺstituit p̄bendā. potestatē cōferēdi eā sibi retinēs alicui alteri. ℟ si instituit eā de ꝺsensu ep̄i in ꝺstitutōe eiꝰ p̄t de cōsensu ep̄i et fratruz eius si sint aliqui ibi retinere sibi iuspatronatꝰ vl imppetuū vl ad tēpus ¶ Quid de monachis q̄ dāt aliq̄d abbatibus suis p poratibꝰ habēdis nūquid est ibi symonia. ℟ sm rod. si sit ibi aliquid spūale qd det' p tpali tūc est ibi symonia si ille puocet appreciatōem siue causam principalem. ¶ Quid si prior det aliq̄d ep̄o ne sustineat q remoueatur a priorātu. nūquid licet. et nūq̄d est ibi symonia. Credit rodo. q ibi ꝺmittitur symonia maxime si necessitas vel vtilitas sit q talis amoueatur. si autem sine munerib⁹ obsequijs vel p̄cibus carnalibus procuraret

per episcopum ne remoneret cuz nec vtilitas amotoez exigeret nec intentio corrupta esset nō peccaret. ¶ Quid de eo q̄ dat pecuniā alicui vt recipiat ad seruiendū in hospitali vel in leprosaria vl in elemosinaria. Rñdet rod. q̄ si tal ex h° aliqd ius ofsequat spūale spmoniā omittit. Si āt recipiat tm ad ℔ vt seruiat ad eps vl in vita sua. in coqna vl alio loco ñ ē spmonia licz alias turpe sit ali jd p talib9 accipe vl dare ¶ Vtrz p pecuniā aliqs induci possit vt intret religione. Et videt q̄ sic ex. e. dilectus filio. a. et de pac. c. vlt. et. j. q. ij. q̄ pio. pecunia em̄ dari pt ad ℔ vt aliq̄ ouertat ad fidez. xxiij. q. iiij. c. plt. et. q. vij. q̄ āt. sub tali etiā oditōe possum9 ducē aliquā in vxorē. xxviij. q. j. caue. duriozi ec pēsione possū9 aliquē vt ouertat onerare. xxiij. q. vj. iaz nō. Est em̄ tal oditio bōa sm̄ io. ℔ no. ex dilect9 filio. a. ¶ Nūqd ē spmonia renūciare bñficio vt alij det. Et q̄ nō nisi in pactū ducat. ex d pben. dilectio; hre tm̄ spez de ℔ nō ē spmonia ex de pac. cū pdem. ℔ notat. j. q. j. ordiatōes ¶ Pone q̄ eps det q̄ndā ecclesiā cū omi iure suo cuidā loco religioso. et ecce mortuis psonis ofsituatis p abbatē in illa eccia. eps nolebat ibi clericos instituere p volūtate sua nisi daret ei pecuia. Rñdet. j. q. iij. quesitū i tex. et glo. q̄ tal datio ē spmoniaca. ar. xvj. q. ij. c. j. ¶ Sz esto q̄ epus ille vltra. xxx. ānos redeptōez hmōi a mōasterio recepit. nūqd p ℔ ius aliqd ei acqsitū erit. Et q̄ nō. spmoniace em̄ et furtiue recepit et ido nō pscripsit. Et licet fuerit spmoia ex pte epi nō tm̄ ex pte monasterij q̄ ius suū redimebat qd facē poterat j. q. j. nullo. ¶ Quid de ofrnitatib9 ita ofsituatis q̄ nullo ad eas recipiat nisi pmittat vel ē iuret q̄ ānuatim det. x. den. Rñdet rap. q̄ si fiāt ppter cāz honestā vt p paupib9 alēdis captiuis redimēdis et hmōi nō ē ibi spmoia. imo licite fit et laudāde Et q̄ despicit eas est anathematizand9. di. xlij. siqs despicit. et ar. xvj. q. vij. sane. Nō approbo tm̄ iuramētū ppt piurij piculū. Secōm rod. vo statutuz tale sub tali forma scz negatiua nō ē licitū qz excludit pietatē. sz sub forma affirmatiua esset licitū vt quisqs recept9 fuerit det tm̄ ¶ Quid de psbitero q̄ vēdit officiū portādi aquā benedictaz p suā prochiā. Rñdet rod. q̄ si sit ofsuetudo q̄ hmōi psbiter officiuz tale possit retinē et p se et p aliquē de sua familia et puētus ei9 recipe nō ē spmonia ñ omittat illd ad firmā sicut eccie qñqz dant ad firmā alias esset spmonia large accipiēdo spmoniā et ad min9 turpiluczuz. ¶ Quid si aliqs sub prextu religionis a psbitero petat q̄ possit pecuniā pcurare in prochia sua ita q̄ ipe psbiter habeat certā prē nūqd in hoc omitter spmonia. Rñdet tho. in qdā. q. d quolibet q̄ cū psuasio psbiteri fit q̄ sit spūale et ei credat qz ē psbiter. in tali cāu est spmonia respectu psbiteri et sacrilegiū respectu dātiū sibi. qz ibi ē defraudatio elemosinarū otra intentōez dantiū. et tenet vterqz ad restitutōz. ¶ Quid siqs vēdat officiū clau dēdi hostia vl pulsandi cāpanas et hmōi. Rñ det rod. q̄ ibi ē spmonia supto noīe spmonie large sicut etiā talia officia sūt spūalia large si tm̄ datū sit alicui qui illd officiū et ofsuetudo sit loci q̄ pone possit aliū loco sui et locare et vēdere vl ad firmā dare vel etiā dare in dotē filie ad vitā ipi9 dātis puent9 illi9 officij nō ē spmonia. hec rod. vñ d officio clau dēdi hostia ecclie dr. j. q. iij. c. j. q̄ nō ē sacri muneris officiū sz tantū sibi adiūctū. Et dicit glo. ibi q̄ tūc ē spmoia emē aliquā admistratōez eccie qñ est ānexa alicui spūali vel ofsuetu p clericū exercen. ¶ Quid de epo q̄ pmisit se datuz eccias alicui p pecuia et postea reuocat efficaciter et fideliter pactōem et re integra. Rñdet rich. q̄ tales faciēdo pactuz illicitū peccauerūt. qz tm̄ ad effectū pacti nō pcedūt pena depositōis et irregularitatis nō incurrūt. Idē dicendū est si eps postea obliuiscens pactū det eidē tm̄ pietatis intuitu bñficiū nisi expost facto sciēter recipiat id qd fuerit sibi pmissū. qz talis interptatiue recessit a pacto re integra sm̄ dei iudicium. ¶ Quid si eps alicui q̄ ē in aliquo turpi peccato pmittat q̄ bñficiabit ei9 filiū si decetero nō cōmiserit illd pctm̄. Rñdet rich. q̄ tale pactū ē licitum. Vñ clericus nō tenet resignare bñficiū taliter acqsitū. Et idē est si diceret eps alicui pmitto tibi q̄ puidebo tibi de opetenti bñficio si bon9 fueris et honestus. talis em̄ cōditio est ad dei reuerentiā et honorē. ¶ Ad hoc nota q̄ sinodus caldenon. q̄ ponit. j. q. j. siqs eps. iudicat esse spmoniacos pcuratores rerū eccie et defensores et regule subiectos si p pecuniaz ofsituant. Et intelligit ibi noīe pcuratoris q̄libet administrator rerū eccie vt p positus yconom9 et vicedns. Noīe vo defensoris intelligit aduocatus vl gastald9 et iudex. Noīe vo subiecti regule archipsbit. archidyacon9. canonic9. monach9 et q̄libet officio ecclesiastico mācipat9. j. q. iij. saluator ¶ Sz quo differūt ℔ tria. s. ppositus yconom9 et vicedns. Rñdet ibi glo. q̄ nomē ppositi est gnale et continet alia sub se. ar. ex de v. sig. quānis. vl ppositus et yconom9 significāt idem vel bene in eadez eccia pnt esse. Vicedns est ille q̄ pest reb9 epi. di. lxxxix. volum9. yconomus aut reb9 canonicorū. sepe tm̄ vnū ponit p alio. Aduocat9 est q̄ pest causis eccie tractādis. q̄ etiā dr aliter syndic9. Syndic9 em̄ ē aduocat9 vniuersitatis. Gastald9 ē q̄ curaz hz exteriorū rerū epi q̄ etiā alio ec maior dns dr. iudex scz epi. sicut in eccia bonon ¶ Sz nōne lapc9 hre pt pla officia ex pmissis. Et sine dubio q̄ sic qz pt esse aduocat9 gastald9 et iudex. et tūc nihil spūalitatis hz annexuz. ¶ Quo g° in illis officijs omittit spmonia. Ad ℔ dixit bug. q̄ in oi administratōe rei eccie spmonia omittit si emat. et h° ē spmoniacuz qz pbibitū. Alij vo spmoniā sumētes strictio et gnali ofsuetudini inherētes dicūt et pbabilius sm̄ rap. q̄ tūc tm̄ est spmonia in administratōe empta qñ est talis q̄ habz aliqd spūale sibi ānexū alias nō. ℔ notat in glo. illius c. saluator. et in rap. in fi. titu. d spmonia. Et

dicit rod. ibidē q̃ epʒ p̃t reddit⁹ suos l̃ terzā
dare ad firmā sub ānuo censu dū tm̃ nō sit ibi
iurisditō spūalis ānexa. Sz nihil p̃t recipe ab
aliq⁰ vt eū ostituat p̃ppositū vl̃ yconomū vel
vicedominū. p̃ppositurā tm̃ vl̃ baliuā tpalē cū
iurisditōe tpali dare solēt ad firmā epi sic et
p̃ncipes seculares. ¶ Tercō q̃runt² aliq̃ circa
opa spūalia quedā scz vtz liceat dare vl̃ ac-
cipe pecuniā p spūalib⁹ actib⁹. vt p oīone.
p̃dicatōne. dei laude. et pcessione. Hꝛ q̃ non
hec em̃ et silia dicūt² spūalia inquātū ex gra
pcedūt et ad gram disponūt q̃ tm̃ p hoim mi-
steriū exhibent² quos oportet a populo sustēta
ri. szm illd. j. corz. ix. quis militat suis stipen
dijs vnq̃. Et ido vēdere qd ē in his spūale ē
symoniacū dare aūt vl̃ accipe aliq̃d p susten-
tatōe mistrantiū szm ordinatōez eccie et osue-
tudinē approbatā ē licitū. Ita tm̃ q̃ desit intē
tio emēdi et vendēdi. et q̃ ab inuitis nō exi-
gat² p subtractōz spūaliū q̃ sūt exhibēda. hoc
em̃ habēt q̃ndā spēm vendēdi grāz. sz spūali-
bus prius gtis exhibitis licite p̃nt statuere et
osuete oblatōes et quicūqz alij puētus exigi
a volētib⁹ et valētib⁹ soluere interueniente
supioris autoritate ¶ De oratōe igit² dicendū
q̃ dantes elias paupib⁹ vt impetrent ab eis
orationū suffragia nō dāt q̃si intendētes ora-
nes emere sz q̃si p gratuitā bn̄ficentiā eos p
uocare ad orandum p se gratis et ex caritate.
¶ De p̃dicatōe vo dicendū q̃ p̃dicatorib⁹ tpa
lia debēt² ad eorz sustentatōz nō aūt ad emē
dū p̃dicatōis verbū. vn̄ sup illd. j. thy. v. qui
bene p̃sūt p̃sbiteri ꝛc. dicit glo. necessitatis ē
accipe vn̄ viuit². caritatis ē p̃bere nō tm̃ ē euā
geliū venale vt p eis p̃dicet² ¶ De laude āt
dei dicendū q̃ aliq̃ tpalia dan² laudātib⁹ deū
in celebratōe officij ecclesiastici siue p viuis
siue p defūctis nō q̃si p̃ciū officiatōnis sz q̃si
stipēdiū sustentatōis. Eodez etiā tenere p fa-
ciendis pcessionib⁹ in aliquib⁹ finib⁹ dant²
alique elemosine. si aūt hmōi fiāt pacto ītere-
uenīte vl̃ etiā cā emēdi vl̃ vendēdi intentōe
esset ibi viciū symonie. ¶ Quid si statuere² in
aliq̃ eccia q̃ in funē alicui⁹ pcessio nō fieret
nisi certā pecuie sūmā legasset. Bn̄det rap. et
tho. q̃ tale statutū illicitū esset qz pietatis of-
ficiuz excludēt scz q̃si pcessio gtis vl̃ p sūma
minori p aliquo nō fieret. ar. ex̄ de iureiurā.
sic. j. et. ij. Si aūt statuere² q̃ oib⁹ certā sūmā
legānd⁹ talis honor fieret si alias ad h⁰ nō
tenebant² nō esset symonia nec illicitū dūmō
intēdāt ꝶ habere rōe laboris tm̃. ar. ex̄. e. cuz
sit. p̃ma ordinatō spēm hz exactōis sz scda hz
spēz gratuite recōpensatōis ¶ Vtz liceat da
re pecuniā p ānuersario celebrando. Bn̄det
richꝶ. q̃ nō licz p hoc pactū facere de danda
pecunia. si tm̃ ex deuotōe det² eccia tenet² ce
lebrare p illis p quib⁹ dat² szm qd est magis
p bn̄ficio obligata. Innoc. tm̃ dic² ex̄ ne pla-
vi. suas. sup. c. qm̃ enormis. q̃ meritorū e ostī
tuere aliquos reddit⁹ in aliq̃ eccia vt ibi fiet
ānuersariū alicui⁹. Et h⁰ ostitui p̃t p illos q̃
debēt ānuersariū facere ex̄ d p̃ben. sīficatū
nō āt p donatorē qz nō licz ei oditōes appo-

nere spūales sz tpales vt redemptōz captiuo-
rū. et. xij. q. ij. anuz. Sz hosti. sup idem. c. qm̃
enormis. dicit q̃ hoc sibi nō placet. et q̃ hoc
on⁹ imponi reddit⁹ p̃t. tuti⁹ tm̃ esset dicere
reliquo tali eccie ānuatim. x. lib. sup tali do
mo inter illos tm̃ q̃ meo ānuersario intererūt
diuidēdas. et rogo p̃latū siue capl'm vl̃ ouen
tū p̃dicte eccie vt faciant ānuersariū meū vt
p̃dictū est. ¶ Quid si canonic⁹ ad horas p̃n⁰
p denarijs horarijs vadit. nūq̃d ex h⁰ symo-
nia omittit. Bn̄det io. an. ex̄ li. vj. de cle. nō
resi. szm. host. q̃ notat h⁰ ex̄ de v. sig. cū olim
q̃ talis symonia nō omittit. qz nulla expressa
pactio intercedit. tm̃ grauiter peccat et p pe-
nitentiā satisfacit. extra. e. tua nos. et. c. vlt.
¶ Quid si clericꝶ p p̃cio vigilet ad defūctuz
et dicat psalteriū. Bn̄dz host. q̃ si fecit pactū
q̃ p. x. dena. legeret psalteriū est symonia. si
aūt q̃ vigilaret ad defūctū nō ē symonia licz
ita sit tacite q̃ debeat legere. ar. ex̄. de p̃ben.
sīficatū. Et sic nō spūaliter sz laboze quē n̄
tenetur ex necessitate siue ex officio subire p̃t
vēdere ¶ Quid de his q̃ habent cimiteria di
uersa scz vnū in quo nō ponit² aliq̃s nisi sit ca
nonic⁹ vl̃ frater. aliud cōe. est aūt taxatū p
quāto p̃t aliq̃s ex̄ne⁹ in fratrū vl̃ canonicorz
cimiterio sepeliri. Hꝛ symonia ē ex̄. e. audiui
mus. et. c. sicut. qz nec p terra nec p officio
aliq̃d recipi dz ¶ Quid si maior crux nō poz-
tet² nisi p p̃cio certo. Bn̄dz host. q̃ ꝶ ē signū
auaricie et inducit viciū symonie. ex̄. e. audi-
uim⁹ ¶ Quid si fiat pactū de lecto redimen-
do p̃cio certo anteq̃ corp⁹ ad ecclesiā defera
tur. Hꝛ lectus ē q̃d tpale et ido p̃t vēdi redi
mi donari et pmutari ab inicio et ei⁹ post fa-
cto ¶ Quid si clerici nolūt corp⁹ sepelire nisi
primo imposito p̃cio de lecto redimendo. Bn̄
det host. q̃ h⁰ ē spēs mali cū fiat pactū d tpa
li ad spūale. ex̄ de rerz pmu. c. vlt. ¶ Quid si
portato corpe ad ecciaz amici velint recupa-
re lectū et eū violēter reporterēt ad domū suā
Bn̄dz host. q̃ nichilomi⁹ corp⁹ dz gtis et ho
norifice sepelire. Si tm̃ sit osuetudo gnalis ec-
clesie l̃ q̃ gnal' q̃ lect⁹ retinea² a clericis p̃nt
amici cogi p cēsurā ecclesiasticā restituere le
ctū qz osuetudo tal' ē laudabil'. Et in h⁰ casu
et silib⁹ potest intelligi illd ex̄. e. ad aplicā.
¶ Vtz facē iusticiā p pecunia vel eqpollēti
sit symoniacū Hꝛ q̃ sic szm richꝶ. et rap. loquē
do de iusticia ecclesiastica vt qn̄ dat² ep̃o vel
alijs p reddēdo iure sup spūalib⁹. Idē ēē cre
dit rod. qn̄ sup tpalib⁹ si sit p̃sona ecciastica
q̃ dz hmōi redde rōe iurisditōis ecclesiastice
sec⁹ ē si sit iudex layc⁹. licz alias gtiter pec-
cet de ꝶ. j. q. iij. vendētes. in tex. et glo. Qui
busdā tm̃ vt dicit alex. an. videt² q̃ etiā i iudi
ce seculari vēdere iudiciū iustū sit symonia. qz
h⁰ est act⁹ virtutis et ita quo ad aliq̃d ē spūale
¶ Vtz aliquē occultaē p pecuia p̃tm̃ alic⁹
sit symoniacū cum tamen ad eius officiū pti-
neat illud reuelare. Hꝛ q̃ sic extra. e. nemo.
vbi dicit² q̃ nō tantū interuentu pecunie siue
lucri tpalis sed etiā p respectu p̃sone et con-
sanguitatis et affinitatis occultare peccatuz

publicū subditi plato ē ſymonia. vñ ſi pſbit̄
nō notificet epō publice peccantē incorrigi-
bilē ꝓpter pdicta ſymoniā omittit. Et eſt hoc
ſpūale qd ſub precio pont̄ pcti reuelatio ad
quā ex officio tenebat̄. ¶ Vtrū teſtificari p
pecunia ſit ſymoniacū. Sed ſm richh. q ſic in
cā ſpūali. aliter nō licet ſit ibi gue pctm̄. vel
ſm alex. an. in cauſis eccleſiaſticis et a pſois
eccīaſticis ſymonia omittit̄ ſi teſtimoniū ven
dat̄ in alijs guiter peccat̄. ¶ Vtrū aduocat⁹
omittat ſymoniā. Sed q nō ē ſil'e de iudice et
de aduocato. qz iudex hz redditus ſibi p ſuo
officio aſſignatos et tenet̄ reddē iuſtū iudiciū
Sz aduocat⁹ nihil hz aſſignatū et iō p labo-
re ſuo cū ſit corpalis nec ad hoc tenea⁹ ex offi
cio pt accipe ſalariū moderatū. Et idē dicen
dū ē de iuriſpito ¶ Sz qre nō idē de teſte. Hñ
det alex. an. q hoc ē idō. qz verū teſtimoniū ē
de ſubā cāe terminānde. oſiliū aūt ſicut et pa-
trociniū admiculat̄ exterior cāe. vñ teſtes co-
gūt̄ teſtificari nō aūt iuriſpiti oſiliari Quidā
tñ adhuc diſtinguūt ſcz q ſi aduocati et cōſi-
liarij vēdāt ſciaz omittūt ſymoniā. et hoc ma-
iorē vl minorē ſm ſciam̄ dñaz. nō aūt ſi ven-
dāt laborē ſuū cū ad h nō teneant̄. Iudex āt
et teſtes nihil pñt accipe p laborē iudicādi
et teſtificādi. qz ad hoc tenent̄. hec alex. an.
¶ Quarto qrunt̄ aliq circa qdā ſpūalib⁹ an-
nexa ſcz vtrū ius percipiendi decias poſſet ven
di vl emi. Sed vt ſup d decimis ar. vij ¶ Vtrū
liceat emere ius pmogeniture. Sed q ſic. qz nō
eſt mō ſicut erat antiquit⁹ ānexū ſpūalib⁹ qz
vt dr in glo. gen. xiiij. aiūt hebrei oīs pmo-
genitos a noe vſqz ad aaron pōtifices fuiſſe
Emit tñ iacob gen. xxv. ab eſau ius illd nec
de hoc reprehendit̄ qz illud ius debebat̄ ipi ia
cob diuina ordiatōe. et idō magis dicit̄ ſuā in-
iuſtā vexatōez redemiſſe q̄ ius illd emiſſe. vl
pt dici q nō ſic erat de ānexis ſpūalib⁹ in le-
ge nature et veteri ſic in noua. qz ſic ſacerdo
tū illi⁹ tpis dz dici magis fuiſſe figura ſacer
dotij q̄ ſacdotiū. ita dz dici magis fuiſſe ſignū
ſpūalis officij q̄ ſpūale officiū ¶ Vtrū liceat
vendē iuſpronat⁹. Sed q nō in ſpēali. hoc em̄
eſſet ſymonia ex de iurepa. de iure. bñ tñ trā-
ſit cū vniuſitate ſiue villa vendita in vl'i niſi
excipiat̄. vt. e. ti. ex lrīs. et. c. cū ſedm. ſic etiā
trāſit eccīa vt dr ibidē. Et ſic iuſpronat⁹ nō
pt vendi ita etiā nec in feudū dari. Etſi villa
maiori pcio vēderet̄ ꝓpter iuſpronat⁹ eēt ſy-
monia. qz tal vēditio attigeret aliq mō ipm
iuſpronat⁹ ſm alex. an. ¶ Sz cui applicabit̄
pecunia data p emptōe iuriſpronat⁹. Hñde. j
q. j. nō ē putāda in glo. et ex d iurepa. qz cle
rici. in glo. q applicabit̄ eccīe cui p hmōi
emptōz ē iniuria facta. ar. ex d h. et ſic eccia
erit ſui ipi⁹ prona. ¶ Sz qd ſi ipa eadez eccia
iuſpro. emiſſet a prono ſuo penes qnē remane
bit ius illd. Et videt̄ q nō penes eccīaz que
emit. ar. ex de iurepa. illd. qz venditio nō te-
nuit qz ſpūale vl ānexū ſpūali vēdi nō pt. ex
e. qrelā. et ſic remanebit apud pronū pecunia
reſtituta. Sz oranū colligi pt ex ſup dicto. c
vbi dr q emptor ſpoliet̄ et nō vēditor Si aūt
voluiſſet vēditorez ſpoliare h dixiſſet de ipo
ſicut de alio. vl dic q puari debz vterqz. hoc
notat̄ in glo. illi⁹. c. clerici. Et vlt. ſnia p in-
noc. approba⁹. ¶ Vtrū liceat vēdere vaſa oſe
crata puta calices patenas et hmōi. Sed talia
oſecrāt̄ rōe forme nō rōe materie et idō licz
ea vēdere rōe materie nō habito reſpectu ad
oſecratōz. Ita tñ q pſone ſeculari nō vēdant̄
niſi pus in maſſaz redigant̄. Alij vo eccie vē
di pñt etiā in eadē forma. x. q. ij. h ius porre-
ctū. nō ſic āt ē de oleo et criſmate oſectis rōe
materie qz h oſecrāt̄ rōe materie. ¶ Sz qd pt
vl dz fieri de lignis eccie oſecte ſi deſtruat̄.
Sed vt dr de oſe. di. j. ligna debēt vl igni cō-
buri vel in vſū alteri⁹ ouerti eccie vl ad pfe
ctū fratrū in mōaſterio poni et h nō indrnter
ſm glo. ſz in locis religioſis vt i dormitorio
capl'o et hmōi. nō āt in coqna vl i vineis pa-
ſtinand. Nec debēt in vſuz laicorū ouerti. vt
dr in di. c. ligna. et. xix. q. iij. q ſel. ¶ Vtrū li
ceat vēdere terrā in vſū ſepulture. Et videt̄ q
nō qz effron vituperat̄ de h q vēdidit agrū in
q erat ſpelūca duplex in q mortui ſepeliebā
tur gen. xxiij. Sed pz ex pdictis ſup in pñ⁰ ti-
tuli d ſepulturis. Ad ar. vo dicend ſm alex.
an. q qdā dicūt q cū agro illo vendito trāſi-
uit illa ſpelunca. et h potuit fieri ſine pctō.
Aliqui vo dicūt vt ppositiu⁹ q ec illa ſpelū-
ca vēdi et emi potuit ſine pctō qz nō erat ad
ſepeliend benedicta vl oſecta. Et ſm vtrāqz
hanc ſolutōnū fuit ꝓpter eandē rōez mutatuz
nomē ipi effron vt ſcz poſtea diceret̄ effran.
pus em̄ voluit dare grātis qd ē pfectorū. et po
ſtea vēdidit legitime. Et iō cū pmo dicēt̄ ef-
fron. i. ofirmat⁹ et pfect⁹ dict⁹ eſt poſtea ef-
fran. i. infirm⁹ et ipfect⁹. dicebat̄ āt illa ſpe
lūca duplex qz i ea duplex erat māſio ſupior
in q ſepeliebāt̄ viri. et inferior in qua femie.
Eſtat videt̄ de. x. et vltio ſcz q admittan⁹
ad accuſandū ſymoniacū et teſtificandū
otra eū Sciend igit̄ q ad accuſand ſymonia
cū admittūt̄ oēs ec crimioſi et infames dūmō
nō ſint inimici et oſpiratores. Et h ſi accuſat⁹
ſit cleric⁹ male fame, ſec⁹ ē ſi ſit cleric⁹ bone
fame. vt ex. e. tanta. et. ij. q. j. in ꝓpriis. cū tñ
accuſator nō pbet ſz teſtes multi ad accuſan
dū admittūt̄ q a teſtimonio repellūt̄. Et idō
refert inter h et illd ex. e. licz. §. penl. in fi.
q aūt admittā⁹ ad teſtificand docemur p illā
decretale ex. e. p tuas. j. quā quidā ad maiorē
euidentiaz multipl'r diſtinguūt. Et pmo circa
modū agēdi. vtrū agat̄ d crimie ſymonie cri
mialiter vl ciuiliter Etſi ciuiliter vtrū de rigo
re vel de equitate. 2° diſtinguūt circa pſonas
otra qs ꝓcedi⁹. vtrū ſint regulares vl ſecula
res. etſi ſint regulares vtrū ſūt inferioris gd⁹
an excellētioris dignitatis. Et an illi ijdez ſint
bone opionis l male fame. Et vtrū poſſint pu
niri de facili an ſine ſcādalo nō poſſint odem
nari. 3° diſtinguūt circa pſonas teſtiū vtrū ſint
honeſti vl emēdati d crimie an pſeuerēt in ipo
Et an ipi teſtificēt̄ ex caritate l ex odio. qrto
etiā que crimia obiciant̄ teſtib⁹. vtrū eadem
vl maiora an paria vel minora. quito an ſint

etiã alia admicula q̃ adiuuẽt testes. Recollige illos qnq; modos qntũ ad alterã ptẽ dicẽdo ꝙ testes criminosi et maxie cmdati d̃ crimine quo alijs admiculis fulciũt. Et credit necessariũ esse hostꝰ. ꝙ sez alijs admiculis fulciant qñ sũt criminosi nõ emẽdati. alias nõ maxime nõ pricipes in scelere et munere. zelo iusticie testificãtes q̃bꝰ minores crimina opponũt vt furti et adulterij q̃ sũt minora simonia. admittunt cõtra reũ inferioris gradus grauiter infamatũ qui sine scandalo pt facile remoueri. Et hoc qñ agit ciuiliter et sẕm tpantiaz equitatis non vt deponat ab ordine sed vt amoueat ab administratõe. Et ideo tales otra talem taliter admittunt qz et ex leniorib̃ causis remouent. sicut quorũdam religiosorꝫ approbata ꝺsuetudo deposcit. Et hec omia probant ex. e. p tuas. p̃dictã aũt distinctõem dicit hostꝰ. ita stricte seruãdã. ꝙ si membꝫ vnũ deficiat. testẽ repellit. Et hꝰ videt etiã bñ. sentire in pma glo. Et sic nõ admittit hostꝰ. criminosos sine admiculis etiaz in crimie symonie et otra regulare inferioris gradus. Nec etiã illos q̃ nõ zelo iusticie sed malignitatis fomite testificant vt inimicos capitales et ꝺsperatores vt in. c. p tuas. j. ¶. nos vero. Nec etiaz admittit p̃dictos si agit ad depositõz gradꝰ Aut etiaz si testificet crimen p aliquẽ ad hoc vt quis remoueat ab administratõne qz tũc sẕm rigorem iuris ꝓcedi debet. Item nec ipos admittit si secularis accusat vel regularis superioris gradꝰ vt eps. vel inferioris gradꝰ bone opinionis. vel q̃ nõ pt sine scandalo remoueri. Alij dicũt ꝙ ista decretalis p tuas. corrigit p greg. ex de testib̃. testimoniuz. Sed hostꝰ reputat absurdũ cũ ipa sit valde rõnabilis. Ido dicit decretalẽ gg. intelligendã sẕm p̃dictã distinctõez ¶ Quid de socio siue mediatore in symonia nũquid admittet otra autorẽ symonie Ꝓ si talis sit socꝰ tm criminis et nõ muneris admittet otra euz etiã si agat tantũ ciuiliter. Nõ aũt si agat crimialiter. socius vero criminis et muneris nõ admittatur etiã si agat tm ciuiliter li. vj. de testibus mediatores. Et sẕm io. an. hoc. c. intelligit de mediatore nõ emẽdato de crimine. alias esset quoddã speciale an hoc ex. e. ti. testimoniuz. vel pt dici ꝙ de emẽdato intelligit. Et bene est spẽale ꝙ mediator admittat ¶ Bz qũo repellet socꝰ siue pricipes crimis. si em accusatus dicat nõ potes otra me testificari. quia socꝰ meus in eodẽ crimine fuisti. ꝺdemnabitur vt ꝺfessus. vt ex de ꝺfessi. c. j. Si vero dicat nõ feci qd̃ imponit mihi. etsi fecissem nõ potes esse testis tanq̃ eodẽ vicio laborãs sic mentit et lex nõ docet mentiri. xxiij. q. iiij. q̃ peccat. Secũm aũt. G. nasoñ. cui etiam ꝺsentit hostꝰ. dicere pt. excipio otra te qz dico te crimen illd̃ omisisse sup quo vis me accusare vt testificari. et p ꝺsequẽs nõ fore audiendũ. et ꝙ ita sit offero me ꝓbatuꝫ. Si em iudex exceptõez talẽ nõ admittat appellabit iuste vt ex de appel. interposita.

Incipiunt tituli Septimi libri.

Quid est excõicatio et de specieb̃ eius et cõgruitate. j.
De excõicatione maiori a iure. ij.
De canone illo. siquis. iij.
De excõicatõe maiori iudicis. iiij.
De excõicatione minori. v.
Quis potest excõicari. vj.
De causis excõicationis. vij.
De forma excõicandi. viij.
De damnis excõicatõnis. ix.
De penis excõicati sententiã ꝺtemnẽtis. x.
De penis cõicantũ cũ excõicatis. xj.
De psenis licite cõicãtib̃ cũ excõicatis. xij.
Quis absoluere pt ab excõicatione. xiij.
Quis absolui pt ab excõicatõne. xiiij.
Quomõ absolutio fieri debet. xv.
De interdicto et suspensione. xvj.
De depositione. xvij.